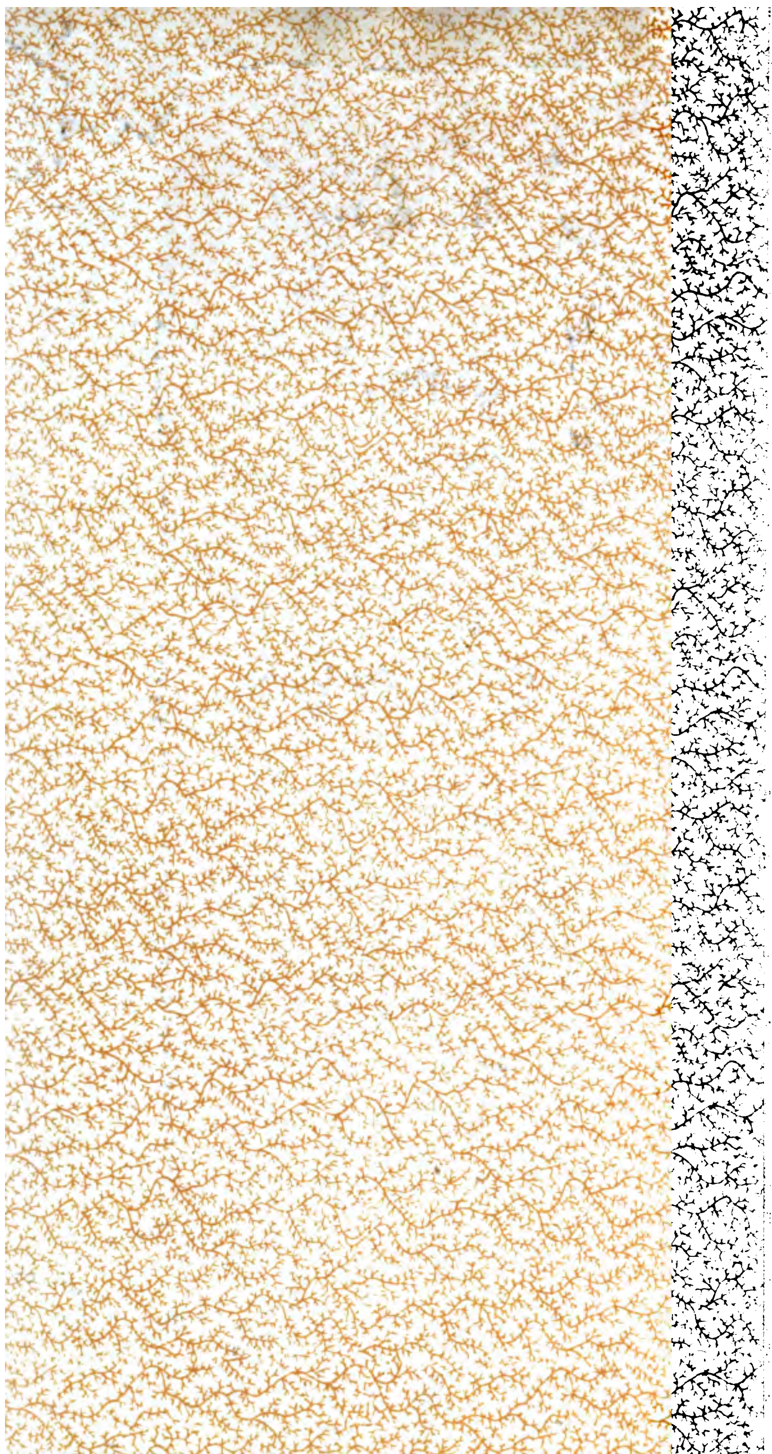
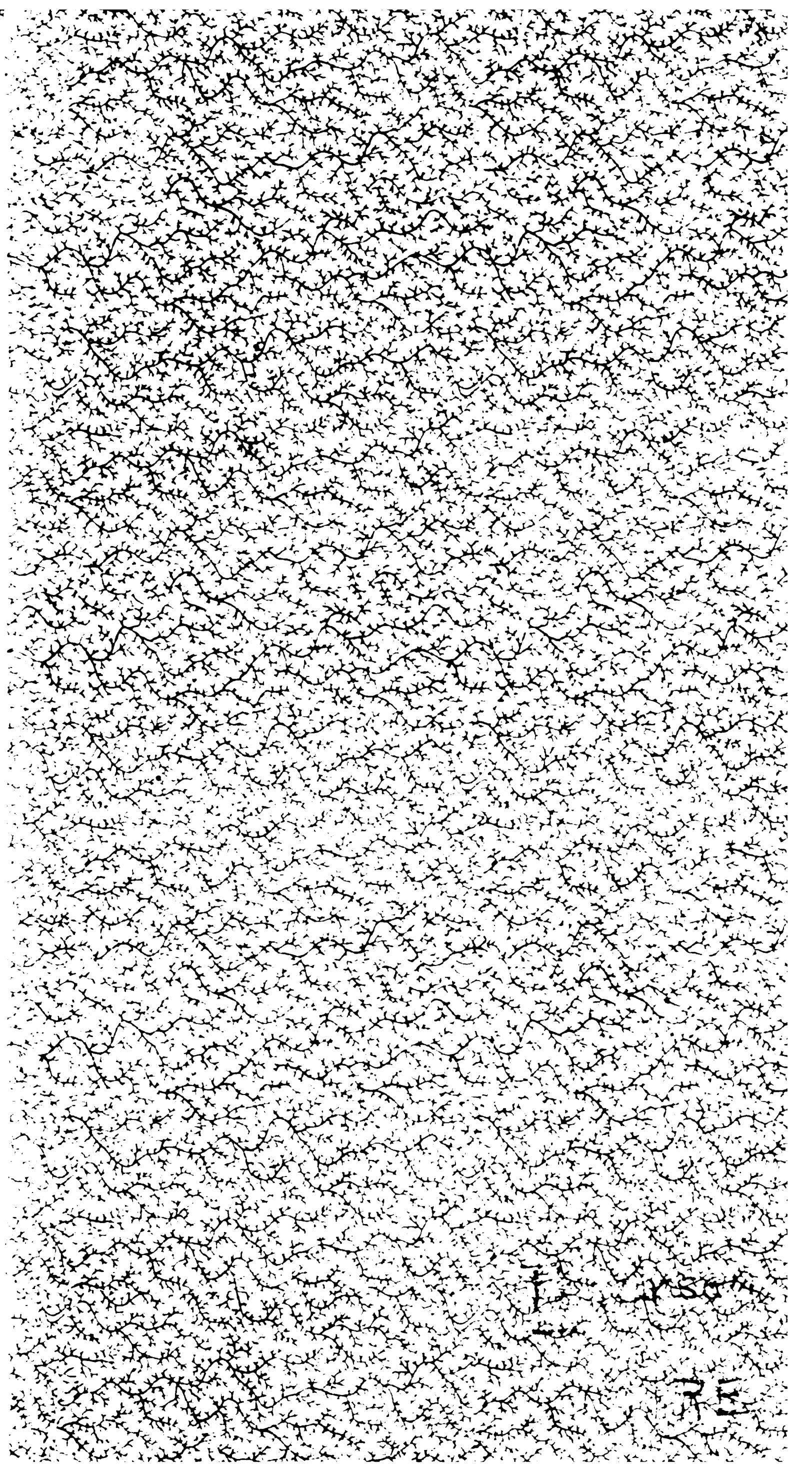
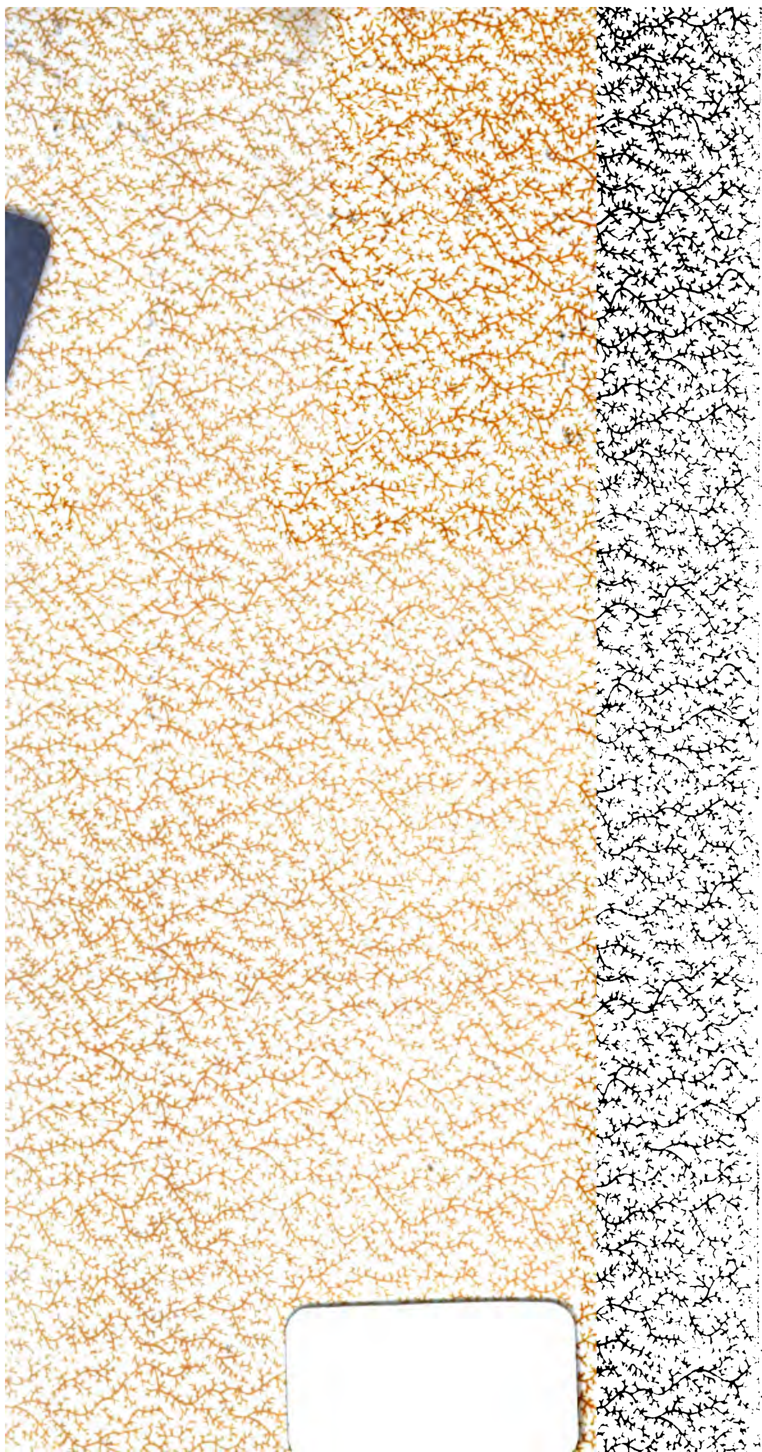
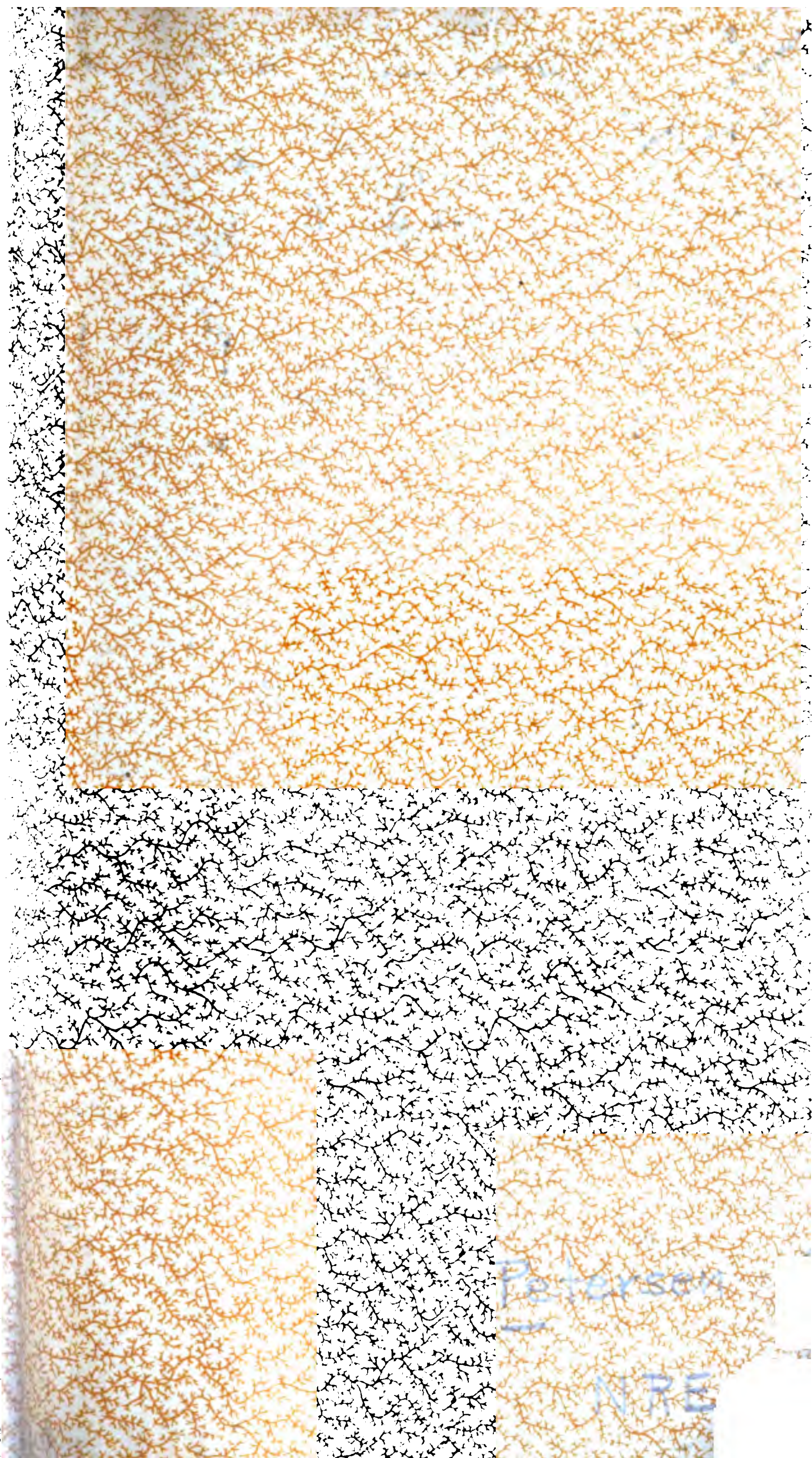
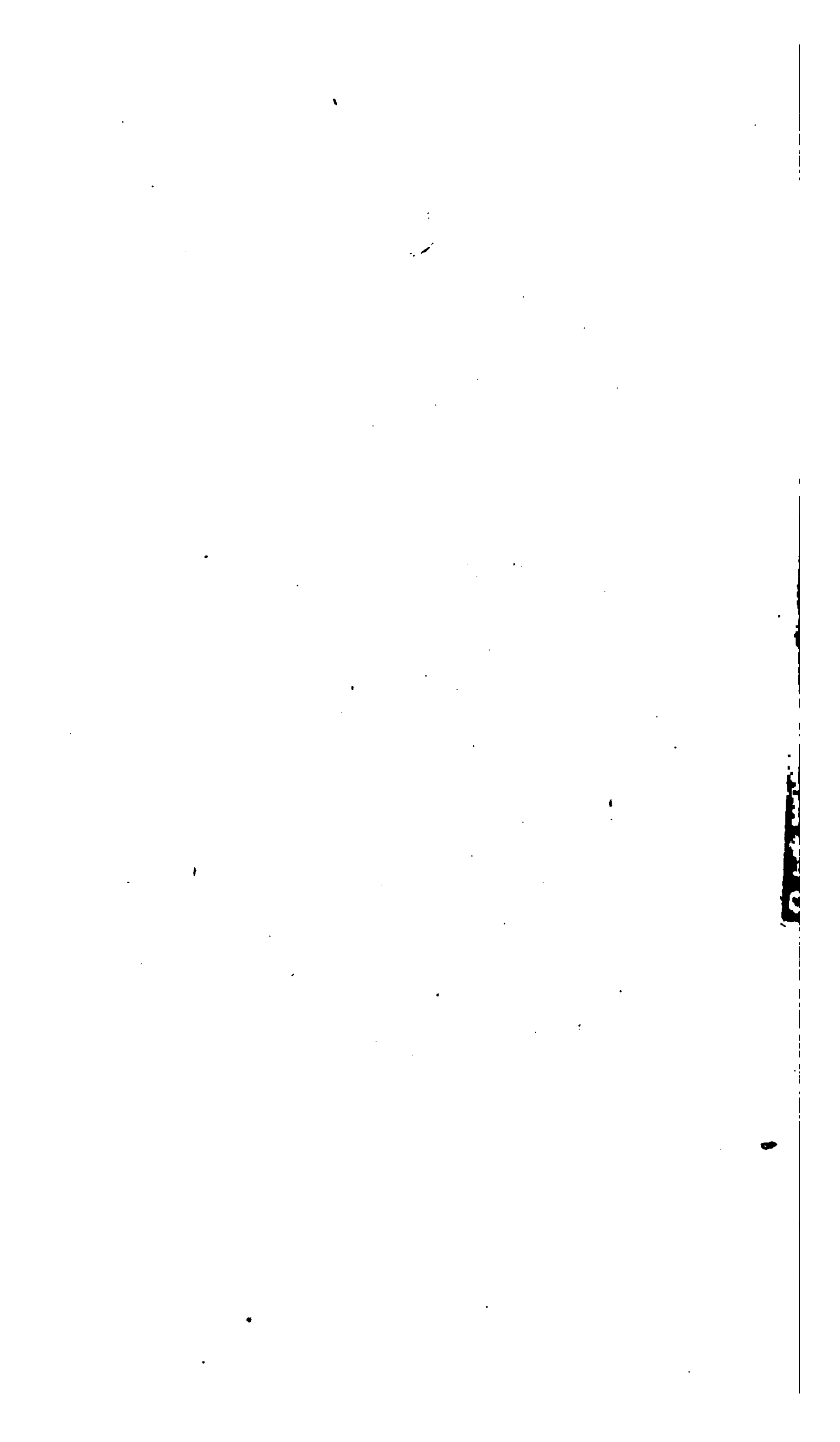

Petersen
NRE

Kiöbenhavn 1830.

Trykt paa Fr. Brummers Forlag

hos C. Græbe.

AaW

Haandbog

i

den græske Litteraturhistorie

af

Dr. F. C. Petersen,
Professor i Philologien, Provst ved Communitetet
og Regentsen &c.

Kiöbenhavn 1830.
Trykt paa Fr. Brummers Forlag
hos C. Græbe.

Imod Slutningen af Aaret 1826 udgav jeg første Afdeling af en Haandbog i den græske Litteraturhistorie, indbefattende denne Litteraturs Historie fra den ældste Tid indtil Alexander den Stores Thronbestigelse (336 f. Chr.). Jeg begyndte strax dengang at udarbeide Fortsættelsen deraf; men da jeg under Arbeidet ved den modnere Indsigt, som fortsat Eftertanke og Øvelse medfører, deels ønskede at foretage adskillige Forbedringer og Tilsætninger i den allerede udkomne første Deel, deels at giøre adskillige Forandringer, der ikke kunde skee, uden at foraarsage en i flere Henseender ubeleilig og forstyrrende Ulighed imellem Skriftets forskiellige Dele, besluttede jeg at omarbeide den forhen udgivne første Deel, for saaledes paa een Gang at levere den hele græske Litteraturhistorie fra de ældste Tider indtil Constantinopels Indtagelse ved Tyrkerne 1453, udarbeidet i Sammenhæng efter een Plan.

Det har ikke undgaaet min Opmærksomhed, hvor forskiellige de Synspunkter ere, fra hvilke Planen for et Arbeide af denne Art kan udkastes, og hvor vanskeligt det er i Udarbeidelsen altid og i alle Dele at blive den valgte Plan tro. Men har en Forfatter desuden den Hensigt, i samme Skrift at opfylde flere Øiemeed, idet han paa een Gang vil tilfredsstille forskiellige, ofte indbyrdes meget ulige Classer af Læsere, da forøges derved meget Vanskelighederne, han har at overvinde. Forfatteren af nærværende Skrift befinder sig netop i denne vanskelige Stilling, idet han har forsøgt at levere en Haandbog i

den græske Litteraturhistorie, der kunde være brugbar baade til Underviisning, saavel i Skolen som ved Universitetet, og til privat Brug, saavel for den studerende Ungdom, som for videnskabeligt dannede Mænd overhovedet. For saavidt den skal opfylde det sidste Viemeed, maae den nødvendigen indeholde adskilligt Mere end det, som kunde være nok, dersom den blot var bestemt til at lægges til Grund for den mundtlige Underviisning; men dette Mere, navnligen i Bogens bibliographiske Deel, vil dog ikke være uden gavnlig Interesse for den yngre Studerende, uden at dog derfor denne Deel af Bogen har til Hensigt at paabyrdes Nogen som Hukommelsesværk. Om nu saaledes Udførligheden skulde synes større, end Hensyn til Bogens første Bestemmelse kunde synes at fordre, eller maaskee at taale, saa haaber dog Forfatteren ved den her meddeelte Bemærkning at have anført tilfredsstillende Grund for den Plan, han fulgte; og tillader sig, hvad denne Punkt angaaer, kun endnu den Bemærkning, at den noget udførligere Behandling, netop fordi den indeholder fornøden Veiledning til Kundskab om denne Videnskab i Almindelighed, giver Læreren en desto større Frihed til i sit Foredrag at udhæve Litteraturens Hovedpunkter, og fornemmeligen at dvæle ved dem af dens Frembringelser, der baade ved deres Værd og ved deres Indflydelse have fortrinligt Krav paa alle Tiders Opmærksomhed.

Jeg har indskrænket mig til Litteraturens Historie i Ordets strengere Betydning, kun optagende saa meget af den politiske og den borgerlige Culturs Historie, som synes mig nødvendigt til fuldstændig og rigtig Kundskab om Litteraturens Frembringelser, og til at betragte disse i deres Slægtskab og uadskillelige Sammenhæng med de Forhold, under hvilke de frembragtes. — Sprogets Historie og Indskrifterne har jeg forbigaaet. De kunne vel have Plads i Litteraturens Historie, — hvilket dog efter Forfatterens Mening mere gjelder om Sprogets

Historie, end om Indskrifterne — men i alle Tilfælde have de ikke nødvendigen dertil, da de deels kunne behandles som særegne Dele af Oldtidsvidenskaben, deels ved et nærmere Slægtskab kunne indlemmes i andre Dele deraf.

Den her i faa Grundtræk antydede Plan har jeg bestræbt mig for at udføre med al den Omhu og Nøiagtighed, som mine Evner, Kundskaber og de Forhold, hvorunder Arbeidet udførtes, tillode mig. I henved fire Aar, der ere forløbne siden første Deel udkom, har jeg anvendt al den Tid, der levnedes mig fra Embeds- og andre Pligt-Arbeider, næsten udelukkende paa Udarbeidelsen af dette, ved foregaaende Studier længe forberedede Skrift. At saa lang Tid har været fornøden, vil Ingen undre sig over, som har Erfaring i Arbeider af denne Art. Thi vel er Intet nemmere, men heller Intet mindre frugtbringende for Videnskaben, end paa Tro og Love at udskrive sine Forgjængere; da derimod den, som med Afbenyttelse af disse vil forbinde Studium af Kilderne og egen Forskning, og vil see med egne Øine, overalt, hvor dette er ham muligt, maae endog, for at fuldbringe et Værk, der ikke er af større Omfang end nærværende, i lang Tid anvende derpaa saameget, som han raader over af sin aandelige Virksomhed, leve for det, og sætte sit Haab om Løn for den Tid og Flid, han skjænker det, i Bevidstheden om, at han med redelig Troskab har udført sit Foretagende. Det vil alligevel sielden lykkes Nogen, aldeles at tilfredsstille sig selv. Allerede under Arbeidet vil han kun alt for ofte ikke kunne undgaae at lade mangen Gjenstand, han har at tale om, staae hen, uden at kunne opløse den, som han ønskede, og uden at kunne komme til den Klarhed og Sikkerhed, som han søgte; og har han da omsider maattet slutte Arbeidet, og ligesom skille sig derfra, ved at lade det vandre ud i Læseverdenen, da vil han deels selv, deels ved Andres Domme og Meddelelser have Leilighed til at erfare, hvor ofte han har feilet, enten fordi han ikke

... at finde ...

forstaaede [illegible], eller ikke [illegible]; som [illegible]-
bilde. [illegible] lære [illegible], [illegible]-
des der dog [illegible] i Bibliotheket om [illegible]-
hed til Arbeidet, og om [illegible], en Bibliothekar, som
tilhver Gjenstand [illegible] hvilken har [illegible]
[illegible] jo heller at opgive sit [illegible]. Paa denne [illegible]-
hed [illegible] ogsaa [illegible]
Jeg har [illegible] mig [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
graphiske [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
graphiske [illegible]
get sig med Bibliographien, [illegible]
[illegible]
[illegible]
graphiske Skrifter af meget [illegible] Omfang. Jeg [illegible]
[illegible] min Tak for den [illegible], med hvilken det Kon-
gelige Bibliothek har været [illegible] for mig [illegible]
[illegible]. Men da jeg [illegible] og [illegible]
[illegible] mig, at dette Bibliothek [illegible]
[illegible] philologiske [illegible] i den [illegible] philologiske Litteratur,
har jeg troet, at der vilde være [illegible] Venner [illegible]-
kommen, at jeg ved et Mærke (†) har betegnet de ældste og
ældre af mig [illegible] Udgaver af de græske Classikere, og til-
deels ogsaa andre til [illegible] græske Philologie hørende Skrifter,
hvilke jeg [illegible] i Bibliotheket. Jeg har [illegible]
mig til saaledes at betegne de Bøger, som ere ældre end 1800;

[illegible]

[illegible] Tidernes [illegible]

[illegible] Bibliothek [illegible]

[illegible] ikke findes [illegible] i Bibliotheket [illegible]

[illegible] Bog [illegible] Bibliotheket [illegible]

[illegible] Bibliotheker [illegible]

[illegible] alphabetisk Catalog [illegible]

[illegible] Tilfælde, hvor [illegible]

[illegible] Bibliographien [illegible]

Men, er det end lang og ubehagelig Forhandlelse [illegible] som temmelig correct [illegible] Trykningen [illegible] Skrivfeil [illegible] findes meddeelte ved Bogens Slutning. Imidlertid haaber jeg, at der ikke vil være megen Anledning til Klage i denne Punkt, især da min Ven [illegible] og Møller [illegible] Litteratur-Producter

Haandbog

i

den græske Litteraturhistorie

af

Dr. F. C. Petersen,

Professor i Philologien, Provst ved Communitetet
og Regentsen &c.

Kiöbenhavn 1830.

Trykt paa Fr. Brummers Forlag
hos C. Græbe.

Imod Slutningen af Aaret 1826 udgav jeg første Afdeling af en Haandbog i den græske Litteraturhistorie, indbefattende denne Litteraturs Historie fra den ældste Tid indtil Alexander den Stores Thronbestigelse (336 f. Chr.). Jeg begyndte strax dengang at udarbeide Fortsættelsen deraf; men da jeg under Arbeidet ved den modnere Indsigt, som fortsat Eftertanke og Øvelse medfører, deels ønskede at foretage adskillige Forbedringer og Tilsætninger i den allerede udkomne første Deel, deels at giøre adskillige Forandringer, der ikke kunde skee, uden at foraarsage en i flere Henseender ubeleilig og forstyrrende Ulighed imellem Skriftets forskiellige Dele, besluttede jeg at omarbeide den forhen udgivne første Deel, for saaledes paa een Gang at levere den hele græske Litteraturhistorie fra de ældste Tider indtil Constantinopels Indtagelse ved Tyrkerne 1453, udarbeidet i Sammenhæng efter een Plan.

Det har ikke undgaaet min Opmærksomhed, hvor forskiellige de Synspunkter ere, fra hvilke Planen for et Arbeide af denne Art kan udkastes, og hvor vanskeligt det er i Udarbeidelsen altid og i alle Dele at blive den valgte Plan tro. Men har en Forfatter desuden den Hensigt, i samme Skrift at opfylde flere Øiemeed, idet han paa een Gang vil tilfredsstille forskiellige, ofte indbyrdes meget ulige Classer af Læsere, da forøges derved meget Vanskelighederne, han har at overvinde. Forfatteren af nærværende Skrift befinder sig netop i denne vanskelige Stilling, idet han har forsøgt at levere en Haandbog i

den græske Litteraturhistorie, der kunde være brugbar baade til Underviisning, saavel i Skolen som ved Universitetet, og til privat Brug, saavel for den studerende Ungdom, som for videnskabeligt dannede Mænd overhovedet. For saavidt den skal opfylde det sidste Øiemeed, maae den nødvendigen indeholde adskilligt Mere end det, som kunde være nok, dersom den blot var bestemt til at lægges til Grund for den mundtlige Underviisning; men dette Mere, navnligen i Bogens bibliographiske Deel, vil dog ikke være uden gavnlig Interesse for den yngre Studerende, uden at dog derfor denne Deel af Bogen har til Hensigt at paabyrdes Nogen som Hukommelsesværk. Om nu saaledes Udførligheden skulde synes større, end Hensyn til Bogens første Bestemmelse kunde synes at fordre, eller maaskee at taale, saa haaber dog Forfatteren ved den her meddeelte Bemærkning at have anført tilfredsstillende Grund for den Plan, han fulgte; og tillader sig, hvad denne Punkt angaaer, kun endnu den Bemærkning, at den noget udførligere Behandling, netop fordi den indeholder fornøden Veiledning til Kundskab om denne Videnskab i Almindelighed, giver Læreren en desto større Frihed til i sit Foredrag at udhæve Litteraturens Hovedpunkter, og fornemmeligen at dvæle ved dem af dens Frembringelser, der baade ved deres Værd og ved deres Indflydelse have fortrinligt Krav paa alle Tiders Opmærksomhed.

Jeg har indskrænket mig til Litteraturens Historie i Ordets strengere Betydning, kun optagende saa meget af den politiske og den borgerlige Culturs Historie, som syntes mig nødvendigt til fuldstændig og rigtig Kundskab om Litteraturens Frembringelser, og til at betragte disse i deres Slægtskab og uadskillelige Sammenhæng med de Forhold, under hvilke de frembragtes. — Sprogets Historie og Indskrifterne har jeg forbigaaet. De kunne vel have Plads i Litteraturens Historie, — hvilket dog efter Forfatterens Mening mere gjelder om Sprogets

Historie end om Indskrifterne — men i alle Tilfælde høre de ikke nødvendigen dertil, da de deels kunne behandles som særegne Dele af Oldtidsvidenskaben, deels ved et nærmere Slægtskab kunne indlemmes i andre Dele deraf.

Den her i faa Grundtræk antydede Plan har jeg bestræbt mig for at udføre med al den Omhu og Nøiagtighed, som mine Evner, Kundskaber, og de Forhold, hvorunder Arbeidet udførtes, tillode mig. I henved fire Aar, der ere forløbne siden første Deel udkom, har jeg anvendt al den Tid, der levnedes mig fra Embeds- og andre Pligt-Arbeider, næsten udelukkende paa Udarbeidelsen af dette, ved foregaaende Studier længe forberedede Skrift. At saa lang Tid har været fornøden, vil Ingen undre sig over, som har Erfaring i Arbeider af denne Art. Thi vel er Intet nemmere, men heller Intet mindre frugtbringende for Videnskaben, end paa Tro og Love at udskrive sine Forgjængere; den derimod, som med Afbenyttelse af disse vil forbinde Studium af Kilderne og egen Forskning, og vil see med egne Øine overalt, hvor dette er ham muligt, maa endog, for at fuldbringe et Værk, der ikke er af større Omfang end nærværende, i lang Tid anvende derpaa saameget, som han raader over af sin aandelige Virksomhed, leve for det, og sætte sit Haab om Løn for den Tid og Flid, han skjænker det, i Bevidstheden om, at han med redelig Troskab har udført sit Foretagende. Det vil alligevel sielden lykkes Nogen aldeles at tilfredsstille sig selv. Allerede under Arbeidet vil han kun alt for ofte ikke kunne undgaae at lade mangen Gjenstand, han har at tale om, staae hen, uden at kunne opløse den, som han ønskede, og uden at kunne komme til den Klarhed og Sikkerhed, som han søgte; og har han omsider maattet slutte Arbeidet, og ligesom skille sig derfra, ved at lade det vandre ud i Læseverdenen, da vil han deels selv, deels ved Andres Domme og Meddelelser have Leilighed til at erfare, hvor ofte han har feilet, uden fordi han ikke

[illegible] at finde [illegible]

forlmaede [illegible], eller [illegible] siger det; som [illegible] blinde. [illegible] der dog [illegible] i [illegible] om [illegible] hed i Arbeidet, og om [illegible] en [illegible], som enhver [illegible] vel [illegible] for jo [illegible] at [illegible]. Paa denne [illegible] hed stoler ogsaa jeg.

Jeg har [illegible] mig [illegible] Bibliographie, ved [illegible] der i strengeste [illegible] bibliographiske [illegible] Jeg [illegible] Bibliothek [illegible] for mig [illegible] Aflaeggelse. [illegible] ved [illegible] mere [illegible] Bibliothekets [illegible] philologiske [illegible] den [illegible] philologiske Literatur, har jeg troet, at der [illegible] Videnskabens Dyrkere [illegible]kommenst, at jeg ved et Mærke (†) har betegnet de ældste og ældre af mig [illegible] Udgaver af de græske Classikere, og tildeels ogsaa andre til den græske Philologie hørende Skrifter, hvilke jeg forefandt i Bibliotheket. Jeg har dog indskrænket mig til saaledes at betegne de Bøger, som ere ældre end 1530,

[illegible]
[illegible]
Tiderne. [illegible]
[illegible] Bibliothek [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ikke findes, [illegible] mangle i Bibliotheket. Jeg [illegible]
det [illegible] Pligt, at [illegible]
[illegible] Bog [illegible] i Bibliotheket [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Bibliothek, eller [illegible]
Tilfælde [illegible] Bibliotheket [illegible]
[illegible] alphabetisk Katalog [illegible]
[illegible]
[illegible] Detaillie. [illegible]
[illegible] Tilfælde, hvor
[illegible] Pligt at [illegible]
[illegible]

Men, er det ved lang og [illegible] Forhandelse [illegible]
[illegible] Bog, [illegible] correct [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Skriftfeil [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] mulig, [illegible] til Und-
skyldning for [illegible] Feil, [illegible] indløbne, foruden de
[illegible] hidtil ere bemærkede, og findes meddeelte ved Bogens
Slutning. Imidlertid haaber jeg, at der ikke vil være megen
Anledning til Klage [illegible] Punkt, især da [illegible]
[illegible] og [illegible]
[illegible] Litteratur-Producter

tilgode, hvorledes og hvilke Correcteur [illegible] Arbeide; En gjerne han ogsaa i andre Henseender ved sin Kundskab, Indsigt og Velvillie har understøttet dette Arbeide.

I Henseende til Skrivemaaden har jeg fulgt de græske Former som Regel; men i adskillige Tilfælde har jeg foretrukket de latinske Former; i andre Tilfælde have Afvigelser indsneget sig, for hvilke jeg herved Undskyldning især hos de Læsere, der have havt Leilighed til selv at erfare, hvor vanskeligt det er i heri at holde over streng Consequents.

Derfor [illegible] til at paatage sig Forlaget deraf [illegible] selv at overføre denne Bog paa Tryk.

Kjøbenhavn den ... November 1830.

F. C. Petersen.

---

tilgode. Han [illegible] og rettede Correcturer af alle Arkene; [illegible] gjort han ofte i andre [illegible] ved [illegible] Rettelser, Under- [illegible] og Velvillie har understøttet dette Arbeide.

I Skrivemaaden har jeg fulgt de græske Former som Regel; men i adskillige Tilfælde har jeg foretrukket de latinske Former; i andre Tilfælde have Afvigelser indsneget sig; for hvilke jeg ønsker Undskyldning især hos de Læsere, der ikke have Lejlighed til selv at erfare, hvor vanskeligt det er [illegible] at holde paa streng Consequents.

Dersom [illegible] til at paatage sig Forlaget [illegible] at oversætte denne Bog paa Tydsk.

Kjøbenhavn den [illegible] November 1830.

F. C. Petersen.

Indhold.

Første Periode.

Fra den ældste Tid — Solons Lovgivning (594 f. Chr.) §. 14—68. S. 13—63.

Første Afdeling. Fra den ældste Tid—Troias Ødelæggelse (1184 f. Chr.) §. 14—33. S. 13—22.

Anden Afdeling. Fra Troias Ødelæggelse (1184 f. Chr.) — Solons Lovgivning (594 f. Chr.) §. 34—68. S. 23—63.

§. 4.

Den græske Litteraturhistorie er en videnskabelig efter Tidsalderne og Litteraturfag inddeelt og ordnet [redacted] den græske Litteratur. Dens Formaal er at vise det græske Folks aandelige Historie, forsaavidt denne kan læres af dette Folks skriftlige Mindesmærker. Dens Hovedkilde ere de bevarede Skrifter; men den tager tillige Hensyn til de tabte, forsaavidt man enten af levnede Fragmenter, eller af Andres Efterretninger om dem kan vide noget, hvorved Litteraturens Historie kan oplyses og fuldstændiggiøres.

§. 5.

Den græske Litteratur fortjener den Anseelse, den har nydt altid og overalt, hvor Videnskaberne blomstrede, 1) ved dens classiske Værd, som har sin Oprindelse af det græske Folks fortrinlige Anlæg, hvis heldige Udvikling befordredes ved mange gunstige Forhold og Omstændigheder; 2) ved den Indflydelse, den har havt paa de efterfølgende Tiders aandelige Tilstand. — Den græske Litteraturs Historie er et uundværligt Hielpemiddel til selve den græske Litteraturs Studium, og tillige et vigtigt Hielpemiddel til grundig Indsigt i den romerske Litteratur.

§. 6.

Litteraturhistorien er en særskilt og selvstændig Deel af Oldtidsvidenskaben, og som saadan adskilt fra dennes øvrige historiske Videnskaber, f. Ex. politisk Historie og Kunsthistorie. Dog bør ved Behandlingen af enhver især tillige tages Hensyn til de øvrige, og disse benyttes som Hielpevidenskaber.

altid have større eller mindre Indflydelse paa Culturens, Videnskabernes og Kunsternes Frem- eller Tilbagegang. Ved Mængden af saadanne Begivenheder og deres Virkninger foranlediges forskiellige Inddelingsmaader, hvilke, naar de skee med fornøden Indsigt, hver især kunne være brugbare.

Litteraturhistoriens Inddeling efter Litteraturfag (§. 4.) bestemmes ved de deri omhandlede Skrifters Indhold og Form. Den scientifiske Methode har Fortrin for den chronologiske. Raadeligst er det, at forbinde begge, og dertil at føie biographiske og bibliographiske Oplysninger, samt, især i Indledningerne til Tidsperioderne, at tage Hensyn til Stats- og Culturhistorien, for saavidt disse have havt Indflydelse paa Litteraturens Tilstand.

§. 11.

Den græske Litteraturhistorie kan ifølge Ovenstaaende (§. 10.) inddeles paa forskiellig Maade. I nærværende Skrift lægges følgende Inddeling i fire Perioder til Grund:

1) Fra den ældste Tid — Solons Lovgivning (594 f. Chr.).

2) Fra Solons Lovgivning — Alexander den Stores Thronbestigelse (336 f. Chr.).

3) Fra Alexander den Stores Thronbestigelse — Constantin den Store (306 eft. Chr.).

4) Fra Constantin d. St. — Constantinopels Erobring ved Tyrkerne (1453 eft. Chr.).

§. 12.

Kilderne (fontes), og Hielpemidlerne (subsidia) til den græske Litteraturhistories Studium ere:

Blandt nyere Udgaver f. Ex. ved *J. F. Jugler*. Jena 1763. 3 Voll. 8. Dertil Supplem. ib. 1785. 8. (Fascic. I.)

B. Hederich, Kenntniß der vornehmsten Schriftsteller. Ny Udg. af *Schwabe*. Wittenb. 1767. 2 B. 8.

C. A. Heumann, conspectus reipublicæ litterariæ. Hannov. 1718. 8. Ed. 8va af *J. N. Eyring*. Hanov. 1791—1797. 2 Partic. 8.

N. H. Gundling, Historie der Gelahrtheit. Francf. u. Leipz. 1732. 1736. 5 B. Et Supplementbind. ib. 1746. 4.

G. C. Hamberger, Zuverlässige Nachrichten von den vornehmsten Schriftstellern, bis Anno 1500. Lemgo 1756—1764. 4 B. 8.

Udtog deraf: kurze Nachrichten von den vornehmsten Schriftstellern. Lemgo 1766—1767. 2 B. 8.

C. Saxe, Onomasticon literarium, sive nomenclator præstantissimorum omnis ævi scriptorum etc. Traj. ad Rh. 1775—1790. 7 Voll. 8.

Supplement, som 8de B., under Titel: Saxii Onomastici liter. Mantissa recentior. ib. 1803. 8.

Epitome Onomastici. Traj. ad. Rh. 1792. 8.

J. N. Eyring, Synopsis historiæ litterariæ. Gœtt. 1783—1784. 3 Part. 4. (Iste Bind den classiske Litteratur).

J. J. Oberlin, tabulæ synopticæ litter. omnis ævi. Argentor. 1789. Tverfolio.

L. J. Bougine, Handbuch der allgem. Litterärgesch. nach Heumanns Grundriß. Zürich 1789—1792. 5 B. 8. 2 Supplementbind. 1800—1802. 8.

J. G. Meusel, Leitfaden zur Geschichte der Gelehrsamkeit. Leipz. 1799—1800. 3 B. 8.

L. Wachler, Versuch einer allgemeinen Gesch. der Litteratur. Lemgo 1793—1801. 4 B. 8. Ufuldendt.

— Handbuch der allgemeinen Geschichte der literärischen

Fierde Periode.

Fra Constantin d. Store (306 eft. Chr.) — Constantinopels Erobring ved Tyrkerne (1453) §. 375—471. S. 461—608.

Første Afdeling.

Første Afdeling.

§. 4.

Den græske Litteraturhistorie er en videnskabelig efter Tidsaldere og Litteraturfag inddeelt og ordnet [redacted] den græske Litteratur. Dens Formaal er at vise det græske Folks aandelige Historie, forsaavidt denne kan læres af dette Folks skriftlige Mindesmærker. Dens Hovedkilde ere de bevarede Skrifter; men den tager tillige Hensyn til de tabte, forsaavidt man enten af levnede Fragmenter, eller af Andres Efterretninger om dem kan vide noget, hvorved Litteraturens Historie kan oplyses og fuldstændiggiøres.

§. 5.

Den græske Litteratur fortiener den Anseelse, den har nydt altid og overalt, hvor Videnskaberne blomstrede, 1) ved dens classiske Værd, som har sin Oprindelse af det græske Folks fortrinlige Anlæg, hvis heldige Udvikling befordredes ved mange gunstige Forhold og Omstændigheder; 2) ved den Indflydelse, den har havt paa de efterfølgende Tiders aandelige Tilstand. — Den græske Litteraturs Historie er et uundværligt Hielpemiddel til selve den græske Litteraturs Studium, og tillige et vigtigt Hielpemiddel til grundig Indsigt i den romerske Litteratur.

§. 6.

Litteraturhistorien er en særskilt og selvstændig Deel af Oldtidsvidenskaben, og som saadan adskilt fra dennes øvrige historiske Videnskaber, f. Ex. politisk Historie og Kunsthistorie. Dog bør ved Behandlingen af enhver især tillige tages Hensyn til de øvrige, og disse benyttes som Hielpevidenskaber.

Indledning.

§. 1.

Den classiske Oldtidsvidenskab indtager en udmærket Plads iblandt de Midler, som ere fortrinligen skikkede til at vække, øve, og danne Aandens Evner allerede i den tidligere Alder. Dette gielder om denne Videnskab i Almindelighed, og om dens enkelte Dele; altsaa ogsaa om den græske Litteraturhistorie.

§. 2.

Den græske Litteratur er Indbegrebet af det græske Folks Aandsproducter, forsaavidt disse indbefattes i skrevne Værker, forfattede i det græske Sprog. Kalder man den classisk, har man derved tilkiendegivet dens Omfang.

§. 3.

Af skriftlige Mindesmærker fra den græske Oldtid haves et betydeligt Antal, tildeels af fortrinligt Værd; men langt større er dog Antallet af de Skrifter, som ved Barbarie og ved mangeslags Uheld i Tidernes Løb ere tabte. Man tør haabe vigtige Berigelser for den græske Litteratur af Oldtidsskrifter, som formodentligen endnu henligge ukiendte i Bibliothekerne, eller skiules under Middelalderens Skrift i Palimpsesterne.

§. 4.

Den græske Litteraturhistorie er en videnskabelig efter Tidsaldere og Litteraturfag inddeelt og ordnet [redacted] den græske Litteratur. Dens Formaal er at vise det græske Folks aandelige Historie, forsaavidt denne kan læres af dette Folks skriftlige Mindesmærker. Dens Hovedkilde ere de bevarede Skrifter; men den tager tillige Hensyn til de tabte, forsaavidt man enten af levnede Fragmenter, eller af Andres Efterretninger om dem kan vide noget, hvorved Litteraturens Historie kan oplyses og fuldstændiggiøres.

§. 5.

Den græske Litteratur fortjener den Anseelse, den har nydt altid og overalt, hvor Videnskaberne blomstrede, 1) ved dens classiske Værd, som har sin Oprindelse af det græske Folks fortrinlige Anlæg, hvis heldige Udvikling befordredes ved mange gunstige Forhold og Omstændigheder; 2) ved den Indflydelse, den har havt paa de efterfølgende Tiders aandelige Tilstand. — Den græske Litteraturs Historie er et uundværligt Hielpemiddel til selve den græske Litteraturs Studium, og tillige et vigtigt Hielpemiddel til grundig Indsigt i den romerske Litteratur.

§. 6.

Litteraturhistorien er en særskilt og selvstændig Deel af Oldtidsvidenskaben, og som saadan adskilt fra dennes øvrige historiske Videnskaber, f. Ex. politisk Historie og Kunsthistorie. Dog bør ved Behandlingen af enhver især tillige tages Hensyn til de øvrige, og disse benyttes som Hielpevidenskaber.

§. 7.

At oplyse Betydningen og Historien af en Videnskabs Benævnelser er gavnligt til at tydeliggiøre Begrebet om den. Saaledes er det tienligt ved den græske Litteraturhistorie, at giøre sig bekiendt med Oprindelsen af Ordet Litteratur (litteratura) og dets forskiellige Betydninger baade i Oldtiden og i de efterfølgende Tider. Fremdeles udkræves Kundskab om de forskiellige Inddelinger og Behandlingsmaader af Litteraturhistorien. Her mage det være nok at anføre Følgende.

γραμματα

§. 8.

Litteraturhistorien kan inddeles i den a) almindelige, og b) den særlige (particulare, specielle). Enhver af disse kan endvidere inddeles og behandles efter forskiellig Plan, og paa forskiellig Maade (chronographisk, ethnographisk, scientifisk o. s. v.), naar ikkun Videnskabens Fordringer ved enhver Behandlingsmaade iagttages.

§. 9.

Litteraturhistorien kan behandles enten meest med Hensyn til Litteraturens ydre Forhold, eller til dens indre Beskaffenhed. Hiin kan kaldes Litterair-, denne Litteratur-Historie. Disse bør i Udførelsen forbindes med hinanden, thi affondrede ere de hver for sig utilfredsstillende.

§. 10.

Litteraturhistoriens videnskabelige Behandling kræver, at den inddeles i visse Tidsperioder (§. 4.). Bestemmelsen af disse skeer rettest efter store og vigtige Begivenheder, hvilke

altid have større eller mindre Indflydelse paa Culturens, Videnskabernes og Kunsternes Frem- eller Tilbagegang. Ved Mængden af saadanne Begivenheder og deres Virkninger foranlediges forskiellige Inddelingsmaader, hvilke, naar de skee med fornøden Indsigt, hver især kunne være brugbare.

Litteraturhistoriens Inddeling efter Litteraturfag (§. 4.) bestemmes ved de deri omhandlede Skrifters Indhold og Form. Den scientifiske Methode har Fortrin for den chronologiske. Raadeligst er det, at forbinde begge, og dertil at føie biographiske og bibliographiske Oplysninger, samt, især i Indledningerne til Tidsperioderne, at tage Hensyn til Stats- og Culturhistorien, for saavidt disse have havt Indflydelse paa Litteraturens Tilstand.

§. 11.

Den græske Litteraturhistorie kan ifølge Ovenstaaende (§. 10.) inddeles paa forskiellig Maade. I nærværende Skrift lægges følgende Inddeling i fire Perioder til Grund:

1) Fra den ældste Tid — Solons Lovgivning (594 f. Chr.).

2) Fra Solons Lovgivning — Alexander den Stores Thronbestigelse (336 f. Chr.).

3) Fra Alexander den Stores Thronbestigelse — Constantin den Store (306 eft. Chr.).

4) Fra Constantin d. St. — Constantinopels Erobring ved Tyrkerne (1453 eft. Chr.).

§. 12.

Kilderne (fontes) og Hielpemidlerne (subsidia) til den græske Litteraturhistories Studium ere:

1) ældre, hvorunder indbefattes Alt, hvad der af Oldtidsminder kan tiene til at oplyse den; hvilke Monumenter, for saavidt de høre til Litteraturen, omtales i dennes Historie.

2) nyere; og disse enten A) almindelige, over Litteratur i Almindelighed; eller B) specielle for den classiske Oldtid; og da igien enten a) fælles for Grækerne og Romerne; eller b) særegne for Grækerne, som andre ere særegne for Romerne.

§. 13.

Udsigt over Litteraturhistoriens Hielpemidler (§. 12. 2).

A. Almindelige.

† *Conr. Gesneri* bibliotheca universalis. Tigur. 1545. Fol. Dertil hører: Pandectarum s. partitionum universal. libri XXI (ufuldendt). Tigur. 1548. Fol.

† Appendix biblioth. C. Gesneri. Tigur. 1555. Fol. (Tillægene udaf de tvende ældste Udtog: 1551 og 1555).

Af flere Udtog af dette Værk nævnes her de af † *J. Simler*. Ed. 2. Tigur. 1574. Fol. † *J. J. Frisius*. Tigur. 1583. Fol. *J. Hallervord* (biblioth. curiosa). Regiom. & Franc. 1676 (ny Titel 1687).

P. Lambecius, Prodromus historiæ literariæ. Hamb. 1659. Fol. Ed. 2. ved *J. A. Fabricius*. Lips. & Franc. 1710. Fol.

D. G. Morhofius, Polyhistor literarius etc. Lubec. 1695. 4. Ved *J. Moller*. Lubec. 1708. 1714. 4. Cum præfat. *J. A. Fabricii*. ib. 1732. 4. ib. 1747. 4.

J. Jonsius, de scriptoribus historiæ philosophicæ (s. historiæ eruditæ) libri IV. Franc. 1659. 4. Udg. af *J. C. Dorn & Struve*. Jen. 1716. 4.

B. G. Struvii introductio in notitiam rei litterariæ.

Ny forøgede Udgave, f. Ex. ved J. F. Jugler. Jenæ 1763. 3 Voll. 8. Dertil Supplem. ib. 1785. 8. (Fascic. I.)

B. Hederich, Kenntniß der vornehmsten Schriftsteller. Ny Udg. af *Schwabe*. Wittenb. 1767. 2 B. 8.

C. A. Heumann, conspectus reipublicæ litterariæ. Hannov. 1718. 8. Ed. 8va af *J. N. Eyring*. Hanov. 1791—1797. 2 Partic. 8.

N. H. Gundling, Historie der Gelahrtheit. Francf. u. Leipz. 1732. 1736. 5 B. Et Supplementbind. ib. 1746. 4.

G. C. Hamberger, Zuverlässige Nachrichten von den vornehmsten Schriftstellern bis Anno 1500. Lemgo 1756—1764. 4 B. 8.

Udtog deraf: kurze Nachrichten von den vornehmsten Schriftstellern. Lemgo 1766—1767. 2 B. 8.

C. Saxe, Onomasticon literarium, sive nomenclator præstantissimorum omnis ævi scriptorum etc. Traj. ad Rh. 1775–1790. 7 Voll. 8.

Supplement, som 8de B., under Titel: Saxii Onomastici liter. Mantissa recentior. ib. 1803. 8.

Epitome Onomastici. Traj. ad. Rh. 1792. 8.

J. N. Eyring, Synopsis historiæ litterariæ. Goett. 1783—1784. 3 Part. 4. (1ste Bind den classiske Litteratur).

J. J. Oberlin, tabulæ synopticæ litter. omnis ævi. Argentor. 1789. Tværfolio.

C. J. Bougine, Handbuch der allgem. Litterärgesch. nach Heumanns Grundriß. Zürich 1789—1792. 5 B. 8. 2 Supplementbind. 1800—1802. 8.

J. G. Meusel, Leitfaden zur Geschichte der Gelehrsamkeit. Leipz. 1799—1800. 3 B. 8.

L. Wachler, Versuch einer allgemeinen Gesch. der Litteratur. Lemgo 1793—1801. 4 B. 8. Ufuldendt.

— Handbuch der allgemeinen Geschichte der literärischen

Cultur. Marburg 1804. 2 B. 8. Nye Udg. Frankf. 1822—1824. 4 B. 8.

— Lehrbuch der Litteraturgeschichte. Leipz. 1827. 8. 2te Aufl. ib. 1830. 8.

J. G. Eichhorn, Geschichte der Litteratur von ihrem Anfange bis auf die neuesten Zeiten. Gött. 1805 fgg. 8. i flere Afdelinger. Af 1ste Bind, som indeholder den classiske Litteratur, nye Udg. 1828.

Samme Forfatter flere til denne Videnskab hørende Værker.

G. G. Bredow, tabellarische Uebersicht der Litterargeschichte. 3die Udg. Altona 1810. Fol.

Fr. Schlegel, Geschichte der alten und neuen Litteratur. Wien 1815. 2 B. 8. (1ste Bind den gamle Litteratur).

J. F. de la Harpe, Lycée, ou cours de litterature ancienne et moderne. Paris 1799. fgg. 8. (De 3 første Bind den gamle Litteratur). Fl. Udgg. f. Ex. 1819. 16 Voll. 8. 1827. 20 Voll. 8.

Af de bibliographiske Værker ved *T. F. Dibdin*, *A. A. Renouard*, *J. C. Brunet* o. A. nævnes her:

F. A. Ebert, allgem. bibliogr. Lexikon. Leipz. 1821—1830. 2 B. 4.

Endvidere af ældre Værker:

P. Bayle, Dictionnaire historique et critique. Første Udgave Rotterd. 1697. 2 B. Fol. Efterfølgende forskjellige Udgaver, af hvilke den bedste ved *Maizeaux*, Amsterd. 1740. 4 B. Fol. Paa Tydsk af J. C. Gottsched. Leipz. 1741 fgg. 4 Voll. Fol.

A. Y. Goguet, de l'origine des loix, des arts, et des sciences etc. Paris 1758. 3 Voll. 4. Udg. 6. 1820. 3 Voll. 4.

Paa Tydsk af G. C. Hamberger. Lemgo 1760—1762. 3 B. 4.

B. Specielle.

a) Fælles for den græske og romerske Litteraturhistorie:

Sam. Mursinna, classische Biographie. Halle 1767—1768. 2 B. 8. (Originalen engelsk).

C. Meiners, Geschichte des Ursprungs, Fortgangs und Verfalls der Wissenschaften in Griechenland und Rom. Lemgo 1781—1782. 2 B. 8. (ufuldendt).

C. D. *Beckii* commentarii de literis et auctoribus Graecis atque Latinis, scriptorumque editionibus. Part. I. Sect. I. Lips. 1789. 8.

Fr. Schlegel, die Griechen und Römer cet. B. 1. Neustrel. 1797. 8.

— Geschichte der Poesie der Griechen und Römer. B. 1. Abth. 1. Berl. 1798. 8.

W. D. Fuhrmann, Handbuch zur Kenntniß der griech. und römischen Schriftstell. Rudolst. 1823. 8.

M. Schoell, Repertoire de littérature ancienne cet. Paris 1808. 2 Voll. 8.

A. Sachse, Versuch eines Lehrbuchs der griechischen und römischen Litteraturgeschichte und classischen Litteratur. Halle 1810. 8.

G. C. F. Mohnike, Geschichte der Litteratur der Griechen und Römer. Greifsw. 1813. 8. B. 1.

A. Matthiae, Grundriß der Geschichte der griech. und römischen Litteratur. Anden Udgave. Jena 1822. 8.

Paa Dansk af Malthe Møller, Kjøbh. 1824. 8.

Fr. Passow, Grundzüge der Griech. und Röm. Litteratur- und Kunstgeschichte. Berl. 1816. Nye Udg. 1829. 4.

L. Wachler, Handbuch der Geschichte der alten Litteratur, (1ste Bind af den nye Udg. af hans Handb. der Gesch. der Litteratur. See ovfr. A.) Frankf. 1822. 8.

H. Harless, Lineamenta histor. Graecor. & Roman. litteraturae. Lemgov. 1827. 8.

Hertil føies endvidere følgende bibliographiske Skrifter:

J. S. Ersch, Litteratur der Philologie, Philosophie und Pädagogik, seit der Mitte des 18ten Jahrh. (Begyndelsen af hans: Handbuch der deutschen Litter.) Leipz. 1812 (nye Titel 1819) 8. Nye Udg. ved E. G. A. Böckel. Leipz. 1822. 8.

J. P. Krebs, Handbuch der philolog. Bücherkunde. Bremen 1822—1823. 2 B. 8.

F. L. A. Schweiger, Handbuch der class. Bibliographie. B. 1. Griech. Schriftsteller. Leipz. 1830. 8.

S. F. W. Hoffmann, Bibliographisches Lexicon der Litter. der Griech. und Römer. Leipz. 1830 (Liefer. 1 Achilles Tatius—Callimachus). 8.

b) Særegne for den græske Litteraturhistorie.

(De, som angaae specielle Litteraturfag, eller blot enkelte Perioder, findes anførte hver paa sit Sted).

J. A. Fabricii bibliotheca græca. Hamb. 1705—1708. 14 Voll. 4. Flere Udgaver. Ed. 4ta. (betydeligen forøget) af *G. C. Harles*: Hamb. 1790 fgg. 1809 udkom det 12te Bind. Ufuldendt.

G. C. *Harles*, introductio in historiam linguæ græcæ. Ed. 2da. Altenb. 1792—1795. 2 Voll. (3 Part). 8.

Supplementa. Jen. 1804—1806. 2 Voll. 8.

J. A. Rinacker, Handbuch der Geschichte der gr. Litter. Berl. 1802. 8.

G. C. *Harles*, brevior notitia litteraturæ græcæ. Lips. 1812. 8. Additamenta ad brevior. notit. cet. ed. *S. F. G. Hoffmann*. Lips. 1829. 8.

G. E. Groddeck, Initia Historiæ Græcorum litterariæ. Ed. 2. Vilnæ 1821—1823. 2 Voll. 8.

M. Schoell, histoire de la litter. Grecque profane cet. Paris 1823—1825. 8 Voll. 8. Paa Tydsk: Geschichte der Griech. Litter. cet. B. 1. J. F. J. Schwarze. B. 2. M. Pinder. Berl. 1828—1830. 2 B. 8. (B. III mangler).

Nachträge zu Sulzers Theorie der schönen Künste (Leipz. 1792 fgg. 8.) indeholde flere hidhørende Bidrag f. Ex. den græske Poesies Historie, enkelte Digtarters og Digteres Charakteristiker.

Encyclopædiske Haandbøger over den classiske Oldtidsvidenskab.

J. J. Eschenburg, Handbuch der klassischen Litteratur. Ausg. 1. Berlin 1783. Ausg. 7. Berlin 1825. 8. (Oversat paa Dansk).

E. J. Koch, Encyklopädie aller philologischen Wissenschaften. Berl. 1793. 8.

G. G. Fülleborn, **Encyclopædia philologica. Ed. alter. curavit Kaulfuss. Vratisl. 1805. 8.**

F. A. Wolf, Darstellung der Alterthums-Wissenschaft nach Begriff, Umfang, Zweck und Werth. Udgiør 1ste Hefte af Museum der Alterthums-Wissensch. von Wolf und Buttmann. Berl. 1807. 8. Oversat paa Dansk under Titel: F. A. Wolfs encyclopædiske Oversigt af Oldtids-Videnskabens samtlige Læresag, af P. O. Brøndsted. Kbhvn. 1818. 8.

F. Creuzer, das akadem. Studium des Alterthums. Heidelb. 1807. 8.

J. C. L. Schaaff, Encyclopädie der classischen Alterthumskunde. Magdeb. 1806—1808. 2 B. 8. Udg. 3. Magdeb. 1827. 2 B. 8.

F. Ast, Grundriß der Philologie. Landsh. 1808. 8.

Første Periode.

Fra den ældste Tid — Solons Lovgivning (594 f. Chr.)

Første Afdeling.

Fra den ældste Tid — Trojas Ødelæggelse (1184 f. Chr.).

Indledning.

§. 14.

Grækenlands fierneste Oldtid er indhyllet i Mørke. De faa, usikkre, ofte modsigende Efterretninger, vi bekom have, giøre vor Kundskab i høi Grad ufuldstændig og usikker. Alligevel er det, især formedelst det græske Folks sildigere Udvikling, af særdeles Interesse at erhverve sig, saa vidt mueligt, Kundskab ogsaa om hiin ældste Tid.

§. 15.

Hvorfra, ved hvem, og hvorledes Grækenland bekom sin tidligste Cultur, er et saa vanskeligt Spørgsmaal, at Oldtidsforskerne vel aldrig fuldkomment ville komme til at enes derom. Med Hensyn til den Tid, som gik nærmest forud for den mere bekiendte, vare Pelasgerne vistnok af betydelig Vigtighed. Deres hele Tilstand havde meget Eiendommeligt, ogsaa i Sproget. Dodone var et Hovedsæde for den pelasgiske Religions-Cultus, med hvilken deres politiske og borgerlige Forfatning stod i nøie Sammenhæng.

dog tildeels efterlignende Værker under hine Sangeres Navne, samt af de Efterretninger, som findes om dem hos de efterfølgende Tiders Forfattere. I denne Periode dannede sig det episke Versemaal, hvis Opfindelse af Nogle tillægges Phemonoe (§. 22, 32.).

§. 20.

Olen levede formodentlig i det 14de Aarhundrede før Christus, og udgives for den ældste græske Hymnedigter. Han bidrog til at ordne og udbrede Apollos Dyrkelse, og stod i stor Anseelse, navnligen paa Delos. Sagnene om hans Herkomst ere fabelagtige, men vigtigt er det, at de sætte ham i Forbindelse med den Cultur, som nærmest fra de nordlig liggende Lande udbredtes til det egentlige Grækenland.

§. 21.

Eumolpos. Sagnene nævne flere, især tvende af dette Navn i 14de Aarh. De hørte til en thrakisk Stamme, som drog ind i Grækenland og der udbredte thrakisk Religionscultus. Eleusis blev Hovedsædet for denne Cultus (de eleusinske Mysterier). Sagnet om Eumolpos' og Eleusiniernes Krig med Athenerne under Erechtheus tyder hen til hiin Tids politiske og religieuse Forhold. Eumolpidernes Slægt vedblev at staae i stor Anseelse i Athen. Et Digt: τελεταί, tillagdes den yngre Eumolpos.

§. 22.

Sagnene om Linos (14de Aarh.) indeholde adskilligt, der, uden at være historisk beviisligt, dog giver interessante Vink om Culturens Udviklingsgang. Sangen λίνος.

T. le Fevre, les vies de poetes grecs. Ed. 3. Avec des remarques de *A. Reland*. Basil. 1766. 8.

J. D. Hartmann, Versuch einer Culturgeschichte der vornehmsten Völker Griechenlands. Lemgo 1796—1800. 2 Voll. 8. (Ufuldendt.)

I Nachträge zu Sulzers Theorie der schönen Wissensch. und Künste findes i B. 1ste St. 2: Geschichte der griechischen Poesie af Fr. Jacobs; desuden i samme Værk adskillige Digteres Charakteristiker.

Fr. Schlegel, Geschichte der Poesie cet. See ovfr. §. 13. B. a. Den udkomne Afdel. handler om Grækernes ældste Poesie.

§. 18.

Indholdet af hine ældste Sange var fornemmelig Bøn og festlige Tak- og Lovsange til Guderne, Betragtninger og Jagttagelser over Naturen og Menneskelivet, Leveregler o. s. v. Hukommelsen bevarede disse Sange. Hvorlænge de saaledes bevaredes, og hvorvidt de i en silddigere Tid, efterat Skrivekunsten var bleven almindeligere, optegnedes skriftligen, ere Spørgsmaal, som ikke kunne besvares tilfredsstillende. Nu have vi kun Fragmenter af hine Sange tilbage, og selv disse som oftest forvanskede, og indflettede i de uægte Værker, som man i silddigere Tid tillagde adskillige af dem, der fra den fierneste Oldtid nævnes med Berømmelse som Religionens og Culturens Befordrere. Om nogle af disse komme vi til at tale i det Følgende.

§. 19.

Om hiin Tidsalders Sange og Sangere maae man, saa vidt muligt, danne sig en Forestilling af de muligen ægte Fragmenter i Forening med de i senere Tid forfattede, men

dog tildeels efterlignende Værker under hine Sangeres Navne, samt af de Efterretninger, som findes om dem hos de efterfølgende Tiders Forfattere. I denne Periode dannede sig det episke Versemaal, hvis Opfindelse af Nogle tillægges Phemonoe (§. 22, 32.).

§. 20.

Olen levede formodentlig i det 14de Aarhundrede før Christus, og udgives for den ældste græske Hymnedigter. Han bidrog til at ordne og udbrede Apollos Dyrkelse, og stod i stor Anseelse, navnligen paa Delos. Sagnene om hans Herkomst ere fabelagtige, men vigtigt er det, at de sætte ham i Forbindelse med den Cultur, som nærmest fra de nordlig liggende Lande udbredtes til det egentlige Grækenland.

§. 21.

Eumolpos. Sagnene nævne flere, især tvende af dette Navn i 14de Aarh. De hørte til en thrakisk Stamme, som drog ind i Grækenland og der udbredte thrakisk Religionscultus. Eleusis blev Hovedsædet for denne Cultus (de eleusinske Mysterier). Sagnet om Eumolpos' og Eleusiniernes Krig med Athenerne under Erechtheus tyder hen til hiin Tids politiske og religieuse Forhold. Eumolpidernes Slægt vedblev at staae i stor Anseelse i Athen. Et Digt: τελεταί, tillagdes den yngre Eumolpos.

§. 22.

Sagnene om Linos (14de Aarh.) indeholde adskilligt, der, uden at være historisk beviisligt, dog giver interessante Vink om Culturens Udviklingsgang. Sangen λίνος.

Det Samme gielder ogsaa om Andre, f. Ex. Phemonoe, Pamphos, Melampus, Amphion, Olympos, Philammon, Thamyris, o. Fl.

§. 23.

Orpheus. Der gaves flere af dette Navn. Om den her tilsigtede ere Oldtidens Beretninger meget afvigende, og de Nyere have endnu ikke bragt, og ville vel neppe kunne bringe denne i høi Grad vanskelige Undersøgelse i det Rene. Man har endog allerede i Oldtiden, dog uden tilstrækkelig Grund, kaldet hans Tilværelse i Tvivl. Det Sandsynligste er, at han var af Thrakernes i den fiernere Oldtid vidtudstrakte Stamme (omtr. Aar 1250 f. Chr.), at han udbredte den bakchiske Cultus, samt at han ved udmærkede Egenskaber havde stor Indflydelse paa Culturens Fremskridt hos Grækerne.

§. 24.

De Digte, som bare Orpheus' Navn (ὕμνοι, τελεταί, καθαρμοί, χρησμοί o. s. v.), ansaaes allerede i Oldtiden tildeels for uægte; dog vidste man allerede dengang ikke, af hvem de vare forfattede, og vaklede derfor imellem afvigende Meninger.

§. 25.

Om disse Digtes oprindelige Indhold og Form kan nu ingen sikker Kundskab haves. Ved Fleres Bearbeidelse have de i forskiellige Tidsalderer undergaaet flere Forandringer, indtil de efterhaanden modtoge deres nuværende Skikkelse. Onomakritos, Kerkops o. A.

Under Orpheus' Navn haves:

1) Ὕμνοι.

2) Ἀργοναυτικά.

3) Περὶ λίθων.

4) Fragmenter.

Anm. Kun fordi vi ikke kunne anvise disse Digte nogen bestemt Plads i Litteraturhistorien, meddeles her i §§. 26—29 følgende Oplysninger om dem, og om Hielpemidlerne til deres Studium.

§. 26.

1) Ὕμνοι. 88. i episk Versemaal. Indholdet er religiøs-mystisk (τελεταί). De Sange af denne Art, som maaskee vare forfattede af Orpheus selv, og af dem, som nærmest efter ham hørte til hans Skole, ere tidligen, i det mindste allerede fra 6te Aarhundrede før Christus, saaledes blevne bearbeidede og omdannede, ikke blot hvad Fremstillingsmaaden, men ogsaa hvad selve Indholdet angaaer, at de i deres nuværende Tilstand kun forsaavidt kunne kaldes orphiske, som de muiligen tildeels indeholde orphiske Sætninger og orphisk Religionslære. Dette kan ikke ligefrem nægtes, men ligesaalidet kan det med Vished afgiøres, hvorvidt det finder Sted.

§. 27.

2) Ἀργοναυτικά. Et episk Digt, hvis Gienstand er Argonauternes Tog til Kolchis. At Orpheus ikke er dets Forfatter, som det nu haves, sees af det Foregaaende (§. 24—25). Alligevel indeholder dette Digt sandsynlige Spor af orphisk Lære, f. Ex. Beskrivelsen af Demeters Øe. Formodentlig er det fra først af bygget paa orphiske Sagn og

Sange, og har først sent igjennem forskjellige Bearbeidelser modtaget sin nærværende Form. Det synes, at Sporene af disse Bearbeidelser kunne forfølges lige indtil i det 4de Aarhundrede efter Christus. Kun saaledes lader sig den ellers paafaldende Blanding af ældre og nyere Forestillinger, samt Sprogets Egenheder nogenlunde forklare.

§. 28.

3) Περὶ λίθων (768 episke V.) er aldeles uægte.

4) Fragmenterne, af ulige Ægthed og Værd.

Anm. Et Digt περὶ σεισμῶν (66 V.) findes hist og her under Orpheus' Navn. Om det gielder det Samme som om περὶ λίθων.

§. 29.

† Ed. princ. (Hymnerne og Argonaut. med Prokles' Hymner) Juntina. Florent. 1500. 4. Af denne Udgave flere Aftryk, f. Ex. (med Tillæg af π. λίθων i Forbindelse med Musæos):

† *Aldina*, Venet. 1517. 8. og

† Apud *Juntam*. Venet. 1519. 8.

H. Stephanus. Ny Recension i † Poetæ græci principes heroici carminis. Paris. 1566. Fol. og i hans † Poesis philosophica. Paris. 1573. 8. Pag. 78 sqq.

A. C. Eschenbach. Traj. ad Rh. 1689. 12.

J. M. Gesner. Ed. *G. C. Hemberger*. Lips. 1764. 8.

G. Hermann. 2 Part. Lips. 1805. 8.

Ogsaa i Haandudgaverne hos *Tauchnitz* og *Weigel*.

Udgaver af de enkelte Digte, f. Ex.

Argonautica. *J. G. Schneider*. Jen. 1803. 8.

Lithica. *T. Tyrwhitt*. Lond. 1781. 8.

De terræ motibus: † *J. A. Baifius*. Lutet. 1586. 4. *R. F. P. Brunck* i Analecta vett. poett. græc. T. III, Pag. 1 sqq.

Om Orpheus, hans Lære og Skrifter handles deels i Udgg. deels i særskilte Skrifter. See f. E. *J. A. Fabricii* Bibl. Gr. Vol. I. P. 140 sqq. (Ed. Harl.). Vi nævne her:

C. G. Lenz, de fragm. Orph. ad astronom. & agror. cultur. spectantib. Goett. 1789. 4. *J. C. G. Gerlach*, de hymnis Orphic. Goett. 1797. 8. *J. G. Huschke*, de Orph. Argonaut. Rostoch. 1806. 4. *B. L. Königsmann*, de ætate carminis epici, quod sub nomine Orph. circumfertur. Slesvici 1810. 4. (Conf. *G. Hermann*, de argumentis pro antiquit. Orph. Argonaut. cet. Lips. 1811. 4). *G. H. Bode*, de Orpheo, poetarum Græcorum antiquissimo. Goett. 1824. 4.

Om Orpheus og de øvrige Digtere i dette Tidsrum: *C. A. Lobeck*, Aglaophamus, s. de theol. mysticæ Græcor. causis. Regiom. 1829—1830. 2 Voll. 8.

Conf. Acta seminarii regii et societ. philolog. Lipsiensis. Vol. 1. Lips. 1811. 8. P. 303 sqq.

§. 30.

Musæos. Flere af dette Navn. Den, som nævnes her, var omtrent samtidig med Orpheus (§. 23), dog formodentlig noget yngre. Man veed kun lidet, og saa godt som intet med Vished om denne mærkværdige Mand, i hvem den græske Oldtid ærede en af Culturens vigtigste Befordrere. Han var en Tilhænger af den eleusinske Cultus (§. 21) og regnedes til Eumolpidernes Slægt. I Oldtiden havde man adskillige Værker, som bare hans Navn, men de ansaaes næsten alle uden Undtagelse for uægte, og fra en sildigere Tid end Musæos. (Onomakritos.)

De Brudstykker, som anføres under Musæos' Navn,

findes f. Ex. i Passows Udg. af Digtet Hero og Leander, som urigtigen er blevet denne Musæos tillagt. See §. 385.

§. 31.

De, som i hine Tider havde erhvervet sig Anseelse ved deres Viisdom, udøvede betydelig Indflydelse ved Forskrifter og Advarsler, hvilke, forsaavidt de angik den tilkommende Tid, kaldtes Forudsigelser, Spaadomme (χρησμοί), og deels udsprang af Begeistring, deels af udvortes Tegns Tydning. Endskiøndt Orakel-Instituterne først i de efterfølgende Tidsaldere fik større Myndighed, stode dog flere Personer allerede i dette Tidsrum i stor Anseelse som Orakelgivere, Sandsigere (χρησμολόγοι). Oldtiden besad flere skrevne Samlinger af Sandsagn; men deres Ægthed blev allerede dengang med Grund betvivlet; thi de ere uden Tvivl samlede, forøgede, og bearbeidede i meget silldigere Tider.

§. 32.

Som saadanne Sandsigere nævnes f. Ex. Olen (§. 20), Musæos (§. 30), Tiresias fra Thebæ, flere af Navnet Bakis o. A.; ogsaa Qvinder, f. E. Manto, Phemonoe (§. 19. 22.) o. Fl. Dog fremfor Alle er Navnet Sibylla navnkundigt; men de Sagn, som knytte sig til dette Navn, ere i høi Grad usikkre og fabelagtige. Ligesaa usikkre ere Efterretningerne om de saakaldte sibyllinske Spaadomme og deres Skiebne. Den Samling, som nu existerer under dette Navn, har uden Tvivl sin Oprindelse fra forskiellige Tider, om endog enkelte Spor af gamle Spaadomme deri have vedligeholdt sig.

§. 33.

† Ed. pr. *Xystus Betulejus*, Sibyllinorum Oraculor. libri VIII. Basil. 1545. 4. † ib. 1555. 8.

† Ap. *G. Morel.* Paris. 1566. 4.

† *J. Opsopoeus.* Paris. 1599. 8. (Dertil hører tvende Bind med andre Orakelsvar ib. s. A.) † ib. 1607. 8.

S. Gallæus, Amstel. 1689. 4.

Ang. Mai, Sibyllæ Liber XIV. Additur Libr. VI & pars VIII. Milan. 1817. 8.

A. Mai, Libr. XI—XIV i: Nova collectio vett. scriptor. cet. Vol. III. Part. 3. P. 202—215. Rom. 1828. 4.

C. L. Struve, fragmenta librr. Sibyll. quæ apud Lactantium reperiuntur. Regiom. 1818. 8.

Om disse Spaadomme er der skrevet meget, deels i Bøger, som handle om Oraklerne i Almindelighed, f. Ex. af *v. Dale, Fontenelle, Hardion, Clavier* o. A., deels i særskilte Afhandlinger, f. Ex. *E. Schmidius*, Sibyllina. Witteb. 1618. 8.

Is. Vossius, de Sibyllis aliisque oraculis. Oxon. 1680. 8.

P. Petitus, de Sibylla. Lips. 1686. 8.

S. Gallæus, de Sibyllis earumque oraculis. Amst. 1688. 4.

B. Thorlacius, Libri Sibyllistarum veteris ecclesiæ, crisi, quatenus monumenta Christiana sunt, subjecti. Havn. 1815. 8. (Prolusiones & opusc. Academ. Vol. IV. P. 213 sqq.)

B. Thorlacius, Conspectus doctrinæ Christianæ, qualis in Sibyllistarum libris continetur. Vid. Münteri Miscellanea Hafniensia T. 1. Fasc. 1, 113 sqq. (Prolusiones Vol. V. P. 1 sqq. Havn. 1822. 8.)

Bleek, über die Entstehung und Zusammensetzung der sibyllinischen Orakel. I theologische Zeitschrift af Schleiermacher, de Wette og Lücke H. 1. 2. 1819. 8.

C. A. Böttiger, Ideen zur Kunstmythologie. B. 1. Dresd. u. Leipz. 1826. S. 101 fgg.

Sammenl. Fabricii Bibl. Græc. T. 1. P. 227 sqq.

Anden Afdeling.

Fra Trojas Ødelæggelse (omtr. 1184 f. Chr.) — Solons Lovgivning (594 f. Chr.).

Indledning.

§. 34.

Toget mod Troia var det første Foretagende, i hvilket Grækerne handlede i Fælledskab. Denne Krig gav allerede, medens den varede, og umiddelbart efterat den var endt, Anledning til vigtige Forandringer i det europæiske Grækenland. Ved Uroeligheder og Omveltninger standsedes en Tidlang Civilisationens Udvikling; men en nye Tingenes Orden, væsentligen forskiellig fra den ældre, forberededes derved og fremskyndedes paa mange Maader, især ved Herakliderness og Dorernes Tog, og dets Følger. Nye Stater opstode. Mange Egne skiftede Beboere. Kolonier stiftedes, og blomstrede. Flere Lovgivere nævnes med Berømmelse. Nye Statsforfatninger dannede sig. Demokratiet udbredte sig mere og mere. Handelen, saavel imellem Grækerne selv, som med fremmede Nationer, fremblomstrede. Civilisationen tog efterhaanden til, og med den fremblomstrede Videnskab og Kunst.

Litteraturen.

A.

Epos.

§. 35.

I Aandens Udvikling skeer ingen Overgang pludselig. Den ældre Tilstand vedbliver en Tid, medens allerede en nye Retning, som efterhaanden bliver herskende, har begyndt at udvikle sig. Denne Bemærkning er anvendelig ogsaa paa Forholdet imellem den ældste religiøse Poesie, og den Digtart, som dernæst dannede sig, og af Grækerne kaldtes Ἔπος. Bedrifter ere Sangenes Moder. Med og af Bedrifterne (§. 34) fremblomstrede den fortællende (episke) Poesie. Allerede før den homeriske Tid opstod den uden Tvivl i flere Egne hos Grækerne, hvilke synes overalt at have viist disse Sangere (ἀοιδοί) udmærket Yndest; men den blomstrede fornemmelig i For-Asien, maaskee først hos Achæerne, og især hos Jonerne, hvor den modtog sin høieste Udvikling ved Homeros og Homeriderne.

§. 36.

Det Charakteristiske ved Grækernes Epos, som det ligger for os i de homeriske Sange, er rolig fremskridende Fortælling om Begivenheder, i hvilke indbefattes Menneskenes Bedrifter og Skiebner, samt Guderne i deres Forhold til disse. Fortrinlig begavede Mænd, en Retning i Tidens Aand, som var deres Stræben gunstig, samt ganske særegne Forhold og Omstændigheder vare nødvendige Betingelser for at fremkalde episke Digte, som de nys anførte. Udmærkede

ved Naturlighed, Klarhed og Livlighed, synes de stedse kun at dvæle ved Fortællingen af det, der netop er Sangens Gienstand, indtil andre Gienstande paa samme Maade, afløsende hverandre, drage Sangerens Aand til sig, og sætte den paa samme Maade i Virksomhed. Hermed staae disse Digtes øvrige Egenskaber i Overeensstemmelse, saa at neppe nogen anden Tidsalder har efterladt et saadant Mindesmærke om sin Tilværelse, om sine Bedrifter og Skiebner, om sin Troe, Tænke- og Handlemaade.

§. 37.

Hvad der er os levnet af det homeriske Epos, indbefattes i tvende større Digte: Ἰλιάς og Ὀδυσσεία. Som disse Digte nu ere, ere de hverken begge tilsammen, eller hvert for sig een Forfatters Værk. Alligevel ligger en vis Eenhed til Grund for dem, hvorved hvert af dem har ligesom sit Middelpunkt, i hvilket dets mangfoldige Dele samle sig. Denne Sammenhæng og Eenhed, som dog er væsentlig forskiellig fra den, der grunder sig paa planmæssig Kunst, som denne pleier at udøves i mere cultiverede Tider, har sin Oprindelse fra en Eenhed, der allerede laae i disse Digtes første Udkast, og igiennem mange Udvidelser, Tilsætninger og Forandringer fremdeles bevaredes ved Beskaffenheden af det i Sagn og Sange givne Stof, ved Tidernes og ved de Sangeres Aand, som deels samtidige med Homeros, deels efter ham fortsatte det begyndte Værk. Sildigere forøgedes og befæstedes denne Eenhed end mere ved Kritik. Det er nu umueligt at vide, hvorledes disse Digte oprindeligen vare; vi kiende dem kun, som de igiennem mange Forandringer efterhaanden bleve. Men

hvad skjøndes var Productet af flere Personers og Alders samdeelige Virksomhed, bar siden een Forfatters Navn. Homeros var iblandt disse episke Sangere den vigtigste, formodentlig den, som lagde Grundvolden til hine Cykler af Sange, og saa anseet, at hans Roes ikke blot fordunklede de øvriges, men hans Navn endog blev ene tilbage, istedet for at være det første iblandt flere.

De homeriske Sange vedbleve at være Mønster for Grækernes, dernæst for Romernes, og andre Nationers episke Digtere. De ere forfattede i Hexametre, hvilket Versemaal vedblev at bruges i Grækernes episke Poesie.

§. 38.

Om den homeriske Tidsalders Digtekunst (§. 35—37) see man f. Ex.

Rob. Wood, Essay on the original genius and writings of Homer. Nyeste Udg. Lond. 1775. 4.

Paa Tydsk: Versuch über das Originalgenie Homers, von C. F. Michaelis. Frankf. 1773. 8. Tillæg efter den nyere engelske Udg. ib. 1778. 8.

Herder, paa mange Steder i hans Skrifter, f. Ex. en Afhandling: Homer, ein Günstling der Zeit.

K. G. Lenz, über die Dichtkunst im heroischen Zeitalter nach dem Homer. I Nachträge zu Sulzers Theorie der schönen Künste cet. Leipz. T. 2. 1793. 8. S. 5 fgg.

F. A. Wolf, Prolegomena ad Homer. V. I. Hal. 1795. 8. Ufuldendt. (See §. 45).

— Briefe an Heyne. Berlin 1797. 8.

C. G. Heyne, paa mange Steder i hans Udg. af Iliaden og i hans øvrige Skrifter, f. Ex. de origine & causis fabular. Hom. i Commentt. soc. Goett. Vol. VII.

H. W. A. de Marées, Versuch über die Cultur der Griechen zur Zeit des Homers. Berl. 1797. 8.

F. Schlegel, Geschichte der Poesie der Griechen und Römer. See ovfr. §. 13. B. a.

A. W. Schlegel, Recension over Goethes Hermann og Dorothea. I de af ham og Fr. Schlegel udgivne Charakteristiken und Critiken. B. 2. 1801. 8.

F. Schlegel, Geschichte der Litteratur. B. 1. S. 32 fgg. See ovfr. §. 13. A.

K. E. Schubarth, Ideen über Homer und sein Zeitalter. Breslau 1821. 8.

B. Thiersch, über das Zeitalter und Vaterland des Homer. Halberst. 1824. 8. Sammenl. Th. über Homers europ. Ursprung i Jahns Jahrb. f. Philolog. B. I. H. II. S. 435 fgg.

Chr. Koch, Indledningen til hans Udgave af 6 Bøger af Odysseen. See ndfr. §. 47.

W. Müller, Homerische Vorschule. Leipz. 1824. 8. Første Afdeling S. 1—52. Sammenl. Goett. Anzeig. 1827. No. 3—5. (L. Dissen).

F. C. Petersen, de statu culturæ, qualis ætatibus heroicis apud Græcos fuerit. Hann. 1826. 4. (Program).

C. H. Weiße, über das Studium des Homer cet. Leipzig 1826. 8.

K. G. Kelle, Homers Ilias u. Od. als Volksgesänge cet. Leipz. 1826. 8.

G. Lange, Versuch die poet. Einheit der Iliade zu bestimmen. Darmst. 1826. 8. (Om Odysseen i Schulzeit. 1827. Abth. II. No. 36 fgg.).

J. Kreuser, Vorfragen über Homeros, seine Zeit und Gesänge. B. 1. Frankf. 1828. 8.

E. L. Cammann, Vorschule zu der Il. u. Odys. Leipz. 1829. 8. Sammenl. G. Hermanns und F. Creuzers Briefe über Homer und Hesiodus. Heidelb. 1818. 8. &c. &c.

§. 39.

I de homeriske Sange findes aldeles intet til Oplysning om Homers Levnet. Ikke engang hans Navn forekommer deri. Hans Fødested er uvist. Iblandt de Lande og Steder, som tilegnede sig denne Ære, synes Smyrna og Chios at have nærmest Adkomst dertil. Naar han levede, er ligeledes uvist. Rimeligt er det dog, at han levede omtrent 1000 Aar før den christelige Tidsregning, eller maaskee noget sildigere. Hvad der fortælles om hans Fattigdom, Blindhed, Væddestrid med Hesiodos, om hans vidtomfattende Lærdom, Reiser o. s. v., er senere Tiders Opdigtelse.

Anm. Hielpemidlerne til Kundskab om Homers Levnet findes 1) i Oldtidens Skrifter, hvoriblandt flere Levnetsbeskrivelser, som tillægges Herodotos (uægte), Plutarchos (tvende; uægte), Proklos, og anonyme.

2) Nyere Skrifter, f. Ex.

Leo Allatius, de patria Homeri & Homeri natales. Gr. & lat. Lugd. B. 1640. 8.

Th. Blackwell, Enquiry into the life and writings of Homer. Lond. 1735. 8. Tredie Udg. 1757. 8.

Paa Tydsk: Untersuchung über Homers Schriften und Leben von J. H. Voss. Leipz. 1776. 8.

J. H. J. Köppen, über Homers Leben und Gesänge. Hannov. 1780. 8.

Nye Udg. af D. E. Ruhkopf. Hannov. 1821. 8.

Sammenl. flere af de ovfr. §. 38, og i det Følgende anførte Skrifter.

§. 40.

Homeros angives som Forfatter til en Deel tabte episke

Digte, f. E. Margites *); hvilke, dersom de endnu vare til, vist ikke vilde bestaae som ægte for Kritikens Domstol. De Digte, som ere levnede under Homers Navn, ere: Iliaden, Odysseen, Hymner, Batrachomyomachien, og nogle Smaadigte. De, som fremfor de øvrige bære Ægthedens Præg i den ovenfor angivne Betydning, ere: Iliaden og Odysseen, og om disse tales altsaa her fornemmeligen.

Anm. *) Om disse Digte see man Fabricii biblioth. Græc. Ed. Harl. T. 1. P. 374 sqq. Om Homeros i Almindelighed sammest. S. 317—665.

§. 41.

I lang Tid inden de homeriske Sange samledes, ordnedes og i denne Sammenhæng optegnedes skriftligen, bevaredes de i Hukommelsen ved mundtlig Tradition. Denne Bevarelses=Maade var deels nødvendig, forbi man dengang ikke var i Besiddelse af noget andet Middel, der kunde være baade tilstrækkeligt til at bevare, og anvendeligt til at meddele disse Sange til Folket, deels svarede den til Tidsalderens Cultur, og understyttedes ved den almene Interesse for disse Sange. Man indskrænkede sig dog ikke til en aldeles ordret Overlevering; thi saalænge den episke Poesie blomstrede, vare de, som bevarede og forplantede disse Sange, sædvanligen selv Digtere (ἀοιδοί, Ὁμηρίδαι), af hvilke de ved Traditionen modtagne Sange deels forøgedes, deels meer eller mindre forandredes. En saadan Sangerskole skal have blomstret paa Chios. Dernæst fulgte en mindre productiv Tid, i hvilken de saakaldte Rhapsoder (ῥαψῳδοί) vel tildeels samlede og ordnede Fortidens episke Sange, men dog meest indskræn=

lode, sig til ved det mundtlige Foredrag at forplante disse Sange snarere, som de fra Fortiden vare dem overleverede. Ved Udbredelsen af Skrivekunsten kom Rhapsodernes Kunst efterhaanden i Forfald.

§. 42.

En Tidlang vedbleve de homeriske Digte især at være bekiendte og yndede i Lilleasien og paa de nærliggende Øer. Lykurgos (888) giorde den første os bekiendte Begyndelse med at forplante dem til det europæiske Grækenland (Kreophylos); men især vare Solons og Pisistratidernes Bestræbelser og Foranstaltninger vigtige for de homeriske Digtes Samling, Ordning, skriftlige Optegnelse, Bearbeidelse og videre Udbredelse. Kritiken fandt her allerede tidligen en viid Mark at øve sig paa: Diaskeuasterne synes at have været Kritikere fra denne Tid og af denne Art.

Anm. Om Homeriderne, Rhapsoderne og de øvrige i §. 41 og §. 42 omtalte handler f. Ex. *F. A. Wolf* i Prolegom. (§. 38). Homer und die Homeriden (Schlosser). Hamb. 1798. 8.

S. Meisling, de Ἀοιδοῖς atque Rhapsodis. Hafn. 1809. 8.

C. F. Heinrich, Diatribe de diasceuastis Homericis cet. Part. 1. Kiliæ 1807. 4.

W. Müller, homerische Vorschul. (ovfr. §. 38). 2den Afdel. S. 55—98.

§. 43.

Den Maade, paa hvilken de homeriske Digte vare blevne til, og i lang Tid bevaredes, maatte frembringe mange Forandringer, Tillæg og indre Uovereensstemmelser. Disse søgte

man at bringe i Overeensstemmelse ved Kritikens Hielp, og denne Stræben tog mere og mere til, io mere man fra den Tid, de homeriske Digte existerede i skriftlige Samlinger, efterhaanden vænnede sig til at betragte dem som een Forfatters Værk, og oprindeligen saaledes digtede og sammensøiede, som de silbigere forefandtes. Denne Synsmaade blev stedse almindeligere, og giordes især herskende ved Aristoteles. Den ledede Opmærksomheden bort fra de homeriske Digtes Oprindelse, og ældste Historie, og beskieftigede sig meest med Enkeltheder.

§. 44.

Sandske at tilbagekalde disse Sanges oprindelige Text, var umueligt allerede dengang, da de først bleve Gienstand for Kritiken. De herskende Synsmaader bidroge til at forøge Vilkaarligheden i deres Behandling. Allerede før Alexandrinernes Periode kiendte man otte kritiske Bearbeidelser (διορθώσεις) af disse Sange, de 2 benævnte efter enkelte Mænd (κατ' ἄνδρας), de 6 efter Stæder (κατὰ πόλεις). Dernæst fulgte de alexandrinske Lærdes Bestræbelser, hvorfra den homeriske Text, som vi have den, især har sin Oprindelse. Følgende ere de mærkværdigste iblandt de homeriske Digtes græske Kritikere: Zenodotos fra Ephesos, 280 f. Chr.; Aristophanes fra Byzantion; Aristarchos fra Samothrake (Kritik, Fortolkning, Inddeling af Il. og Od. i 24 Sange); Krates fra Mallos; og Apion. I det tredie christelige Aarhundrede udmærkede sig Longinos og Porphyrios, fra hvilken Tid den almindelige Text af de homeriske Digte nedstammer. Historien af disse Digtes Text

c. 200

§. 39.

I de homeriske Sange findes aldeles intet til Oplysning om **Homers Levnet**. Ikke engang hans **Navn** forekommer deri. Hans **Fødested** er uvist. Iblandt de Lande og Steder, som tilegnede sig denne Ære, synes Smyrna og Chios at have nærmest Adkomst dertil. **Naar** han levede, er ligeledes uvist. Rimeligt er det dog, at han levede omtrent 1000 Aar før den christelige Tidsregning, eller maaskee noget sildigere. Hvad der fortælles om hans **Fattigdom, Blindhed, Væddestrid** med Hesiodos, om hans vidtomfattende **Lærdom, Reiser** o. s. v., er senere Tiders Opdigtelse.

Anm. Hielpemidlerne til Kundskab om Homers Levnet findes 1) i Oldtidens Skrifter, hvoriblandt flere Levnetsbeskrivelser, som tillægges Herodotos (uægte), Plutarchos (tvende; uægte), Proklos, og anonyme.

2) Nyere Skrifter, f. Ex.

Leo Allatius, de patria Homeri & Homeri natales. Gr. & lat. Lugd. B. 1640. 8.

Th. Blackwell, Enquiry into the life and writings of Homer. Lond. 1735. 8. Tredie Udg. 1757. 8.

Paa Tydsk: Untersuchung über Homers Schriften und Leben von J. H. Voss. Leipz. 1776. 8.

J. H. J. Köppen, über Homers Leben und Gesänge. Hannov. 1780. 8.

Nye Udg. af D. K. Ruhkopf. Hannov. 1821. 8.

Sammenl. flere af de ovfr. §. 38, og i det Følgende anførte Skrifter.

§. 40.

Homeros angives som Forfatter til en Deel tabte episke

F. A. G. Spohn, de extrema Odysseae parte a vers. 297 Rhaps. XXIII. Lips. 1816. 8. (Deels efter Oldtidens Vidnesbyrd, deels af indre Grunde forkaster Spohn Ægtheden af denne Deel af Odysseen).

B. Thiersch, Urgestalt der Odyssee. Königsb. 1821. 8.

— de diversa Il. et Odyss. ætate i Jahns Jahrb. f. Philolog. B. III. H. 2. S. 95 sqq.

G. Lange, disquisitiones Homer. P. 1. Argent. 1828. 4.

G. G. Nitzsch, indagandæ per Hom. Odysseam interpolationis præparatio. Kiliæ 1828. 4.

§. 45.

Endskiøndt de her fulgte Synsmaader af de homeriske Digtes Oprindelse og Historie vel ikke vare gandske ubekiendte i Oldtiden, synes de dog kun at have været antagne af Faa, og uden Indflydelse paa den kritiske Bearbeidelse og den almindelige Bedømmelse af disse Digte. Meest fortiener vel at lægges Mærke til en egen Classe af Kritikere, som kaldtes **Chorizonter** (*οἱ χωρίζοντες*), f. Ex. Xenon og Hellanikos, der var samtidig med Aristarchos. Nyere Lærde have nu og da afveget fra de gængse Forestillinger; men **F. A. Wolf** har først opfattet denne Synsmaade i et eiendommeligt System, og videnskabeligen fremsat det i sine **Prolegomena** (§. 38), hvilket Skrift, endskiøndt ufuldendt, er et af de vigtigste i den philologiske Litteratur.

Grauert, über die Chorizonten i Rhein. Mus. I, III, 199 fgg.

§. 46.

Skrivekunstens Historie er af største Vigtighed i disse Undersøgelser. Adskillige Lærde have bekiempet Wolfs Me-

til den homeriske Kritik [illegible] inddeles i fire Tidsrum.

Anm. Om de homeriske Digtes Historie og Kritik i Almindelighed:

J. R. Wetstenius, de fatis scriptorum Homeri per omnia secula. Basil. 1686. 8.

L. Küsteri historia critica Homeri. Francof. 1696. 8. Aftrykt i Wolfs ældste Udg. af Homer (1784—1785).

Giambatista Vico. I et Værk under Titel: Principi di scienza nuova d'intorno alla commune natura delle nazione. Neapel. Tredie Udgave 1744. 3 B. 8.

Udtog af dette Værk, forsaavidt det angaaer Homer, har F. A. Wolf givet i det af ham og Buttmann udgivne Museum der Alterthumswissenschaft, B. 1. H. 3. S. 555—570.

F. A. Wolf, Prolegomena etc. See ovfr. §. 38. (Ikkun de 2 første Perioder af Textens Historie). Sammenl. Fortalerne til hans forskiellige Udgaver.

R. Payne Knight, Prolegomena ad Homerum cet. Ed. *F. E. Ruhkopf* (efter den ældre Udg.) Lips. 1816. 8.

Nye Udg. særskilt udaf Sammes nye Udg. af Homer. Lond. 1820. 4. (§. 47.).

W. Müller, Homer. Vorsch. (§. 38). S. 99 fgg.

G. G. Nitzsch, historiae crit. Hom. initia quaedam. Kil. 1829. 4.

Specielle Undersøgelser:

C. G. Heyne, de Iliade universe, et de ejus partibus, rhapsodiarumque compage. I hans Udg. af Iliaden Tom. VIII. P. 770 sqq.

G. Penn, an Examination of the primary argument of the Iliad cet. Lond. 1821. 8.

G. H. C. Koës, de discrepantiis quibusdam in Odyssea occurrentibus. Haun. 1806. 8.

F. A. G. Spohn, de extrema Odysseae parte a vers. 297 Rhaps. XXIII. Lips. 1816. 8. (Deels efter Oldtidens Vidnesbyrd, deels af indre Grunde forkaster Spohn Ægtheden af denne Deel af Odysseen).

B. Thiersch, Urgestalt der Odyssee. Königsb. 1821. 8.

— de diversa Il. et Odyss. ætate i Jahns Jahrb. f. Philolog. B. III. H. 2. S. 95 sqq.

G. Lange, disquisitiones Homer. P. 1. Argent. 1826. 4.

G. G. Nitzsch, indagandæ per Hom. Odysseam interpolationis præparatio. Kiliæ 1828. 4.

§. 45.

Endskiøndt de her fulgte Synsmaader af de homeriske Digtes Oprindelse og Historie vel ikke vare gandske ubekiendte i Oldtiden, synes de dog kun at have været antagne af Faa, og uden Indflydelse paa den kritiske Bearbeidelse og den almindelige Bedømmelse af disse Digte. Meest fortiener vel at lægges Mærke til en egen Classe af Kritikere, som kaldtes **Chorizonter** (*οἱ χωρίζοντες*), f. Ex. Xenon og Hellanikos, der var samtidig med Aristarchos. Nyere Lærde have nu og da afveget fra de gængse Forestillinger; men **F. A. Wolf** har først opfattet denne Synsmaade i et eiendommeligt System, og videnskabeligen fremsat det i sine **Prolegomena** (§. 38), hvilket Skrift, endskiøndt ufuldendt, er et af de vigtigste i den philologiske Litteratur.

Grauert, über die Chorizonten i Rhein. Mus. I, III, 199 fgg.

§. 46.

Skrivekunstens Historie er af største Vigtighed i disse Undersøgelser. Adskillige Lærde have bekiempet Wolfs Me-

ninger: at Skrivekunsten, endskjøndt tidligere opfunden, dog ikke var almindeligen brugt før fra 6te Aarhundrede før vor Tidsregning; at de homeriske Digte ikke ere een Forfatters Værk, at de længe bevaredes i Hukommelsen o. s. v. (§. 35 fgg.). Dog er det endnu ikke lykket Nogen at kuldkaste denne Lære, om den endog i forskiellige Henseender kan trænge til, og ved fortsat Undersøgelse har modtaget Berigtigelser og Forbedringer.

De i Almindelighed hidhørende Skrifter ere anførte ovenfor, f. Ex. af Nitzsch (§. 44), Kreuser (§. 38) o. A. Iblandt dem, som have bekiæmpet Wolfs Meninger om Skrivekunstens Historie hos Grækerne, nævnes her:

Sainte Croix, refutation d'un paradoxe litter. de Mons. Wolf sur les poesies d'Homère i Magazin encyclop. Tom. V. Paa Tydsk. Leipz. 1798. 8.

J. L. Hug, über die Erfindung der Buchstabenschrift. Ulm 1801. 4.

Amelang, Alterthümer der Schreibekunst. Leipz. 1800. 8.

Weber, Geschichte der Schreibekunst. Goett. 1807. 8.

C. F. Franceson, Essai sur la question, si Homère a connu l'usage de l'écriture cet. Berl. 1818. 8.

§. 47.

Ikke blot de homeriske Digtes Kritik, ogsaa deres Fortolkning sysselsatte allerede lærde Mænd blandt Grækerne. Levningerne af disse Arbeider besidde vi i forskiellige Samlinger af Scholier, i Eustathios' Fortolkning (§. 434), i Lexika og Glossarier a). Hvad saaledes er bevaret, i Forening med de homeriske Haandskrifter b), Udgaver c), Oversættelser d), samt andre fortolkende og oplysende Skrifter, der deels an-

gaae hele Homeros, deels enkelte Dele og særlige Gienstande e), samt de Bidrag, der ellers findes omspredte i Oldtidens Skrifter, udgiøre den homeriske Kritiks og Fortolknings Kilder og Hielpemidler.

Om de her angivne Puncter finder man de udførligste Litteratur-Notitser i 1ste Bind af *J. A. Fabricii* Bibliotheca Græca (Ed. Harles.), navnligen Vol. I. S. 386—440 og S. 502—527.

a) *C. G. Heyne*, de scholiis in Homerica carmina, lexicis et glossariis. I hans Ilias, Tom. III. P. LIII—LXXXII.

— de usu grammaticorum veterum in interpretatione Homerici carminis. l. c. T. VIII. P. 554 sqq.

Didymi scholia minora (σχόλια παλαιά) (Ndfr. §. 212.)
† Ed. pr. (*J. Lascaris*). Rom. 1517. Fol. (In Iliad.)

† *Aldus*. In Iliad. & Odyss. Venet. 1521—1528. 2 Voll. 8. og oftere, f. Ex. *G. Morrhius*. Paris. 1530. 8. Ogsaa i fl. Udgg. af Homeros, f. Ex. i *Schrevelii*. See ndfr.

A. G. Ferber, diss. scholia in Homer., quæ Didymo vulgo tribuuntur, lustrans. Helmst. 1770. 4.

I kritisk Henseende er den vigtigste Samling:

Homeri Ilias ad veteris cod. *Veneti* fidem recens., scholia in eam antiquiss. ed. *C. d'Ansse de Villoison*. Venet. 1788. Fol.

Nye Udg. af disse Scholier, forøgede udaf andre Haandskrifter, og med Udvalg af Didymos' Scholier ved *Imm. Bekker*. Berol. 1825. 2 Voll. 4. Appendix Scholior. in Hom. Iliad. ib. 1827. 4.

Scholia antiqua in Homer. Odyss. ab *Ang. Maio* (i: Iliad. fragm. antiquiss. cum picturis cet. Mediol. 1819. Fol.) Deinde auctius & emendatius ed. *Ph. Buttmann*. Berol. 1821. 8.

Porphyrios' (§. 306) Scholier til Homeros ere kun tildeels udgivne, f. Ex.

E. Wassenbergh: Il. I. II cum paraphr. Gr. cet. Franequ. 1783. 8.

L. C. Valckenaer: Il. XXII cum scholiis cet. Lugd. Bat. 1747. 8. Sammenl. *Valck.* Udg. af Ammonios (§. 439) Lugd. Bat. 1739. 4. Vol. II. P. 210 sqq.

G. H. Nöhden, de Porphyrii schol. in Homer. Acced. quædam inedita cet. Goetting. 1797. 8.

Desuden *C. F. Matthaei* schol. ined. ad Il. II. Dresd. 1786. 2 Part. 4. o. A., af hvilke Nogle omtales leilighedsviis i det Følgende. Scholier til Homeros henligge endnu ikke udgivne i Bibliothekerne.

Eustathios' παρεκβολαὶ cet. (Commentarii in Iliad. & Odyss.).

† Ed. pr. *N. Majoranus* (cum text. gr. & ind. *M. Devarii*). Rom. 1542—1550. 4 Voll. Fol.

† *Basil.* Ap. Frob. 1559—1560. 2 Voll. Fol. (Cum text. gr. & indice *S. Guldenbeckii*). En ny Udg. begyndtes ved *Al. Politus.* Florent. 1730—1735. 3 Voll. Fol. (Rhaps. I—V).

Eustath. comm. ad Odyss. Ad fidem exempli Rom. Lips. ap. *Weigel.* 1825—1826. 2 Voll. 4. Ejusd. comm. ad Iliad. cet. ib. 1827—1830. 4 Voll. 4.

M. Devarii index in Eustath. Ad fid. exempli Rom. ib. 1828. 4.

Udtog af Eustathios (foruden et ældre af † *Hadr. Junius* med den hom. Text. Basil. 1558. Fol.) ved *J. A. Müller* i hans Udg. af Il. tilligemed Udtog af Schol. minora. Ed. 2. Misniæ 1809—1814. 3 Voll. 8. Ed. 3. *A. Weichert.* ib. 1818—1819. 2 Voll. 8.

Ogsaa i *Baumgarten Crusii* Udg. af Odyss. (see ndfr. §. 39.) findes Udtog af Eustathios.

Af grækske Lexika til Homeros nævne vi:

Apollonii Sophistæ Lexicon Homericum. (See §. 217).

Etymologicum magnum. (See §. 440).

Metaphraserne af Tzetzes o. A. anføres paa behørige Steder.

---

b) Om de homeriske Codices: *Fabricii* Bibl. Gr. Tom. I. P. 408 sqq. *Heyne* l. c. Tom. III. P. XXXVI—LII. LXXXVII sqq. o. A.

---

c) Om Udgaverne see man *Fabricii* Bibl. Gr. T. 1. P. 414—433. *Heyne* l. c. T. III. P. III—XXXV., Sammenl. de bibliographiske Skrifter over den græske Litteratur.

Af det store Antal af Udgaver nævnes her:

† Ed. princ. *Demetrius Chalcondylas.* Industria Demetrii Cretensis. Florent. 1488. Fol. Nogle Exemplarer i 2 Voll. (B. R. H.)

Aldus. Venet. 1504. 2 Voll. 8. † ib. 1517. † ib. 1524.

I det 16de Aarh. udkom mange tildeels sieldne Udgaver af ulige Værd. Her nævnes:

Juntina. Florent. 1519 (efter Ald. 2.) 2 Voll. 8. Ed. 2. (*A. Francinus*) 1537. 2 Voll. 8.

† *N. Majoranus.* Romæ 1542 sqq. See ovfr. Eusthathios.

† Basil. ap. *Froben.* 1559—1560. See ovfr. Eusthathios.

Henr. Stephanus, i † Poetæ græci principes heroici carminis. Paris. 1566 Fol. Homeros særskilt, 1588. 2 Voll. 12. og oftere. De følgende Udgivere indtil F. A. Wolf fulgte især den stephaniske Text.

† *J. Spondanus.* Basil. 1583. Fol. Basil. og Aurel. Allobr. 1606. Fol. (Flere Gange ny Titel).

C. Schrevelius (cum schol. Didymi). Amstel. (Nogle Expl. Lugd. Bat.) 1655—1656. 2 Voll. 4.

J. H. Lederlin & *S. Bergler.* Amstel. ap. Wetsten. 1707. 2 Voll. 12, og oftere.

J. Barnes. Cantabr. 1711. 2 Voll. 4.

S. Clarke. Lond. 1729—1740. 4 Voll. 4. og oftere, f. Ex. 1822. 4 Voll. 8.

Glasg. Ap. *Foulis.* 1756—1758. 4 Voll. Fol.

J. A. Ernesti. Lips. 1759—1764. 5 Voll. 8. Nyere Lips. 1824. 5 Voll. 8, og (med Wolfs Prolegomena) Glasgov. 1814. 5 Voll. 8. Lond. 1822. 4 Voll. 8.

Oxon. Ap. *Clarend.* (cum Didymi schol. et indice Seberi) 1780. 5 Voll. 8. ib. 1816—1817. 4 Voll. 8.

F. C. Alter. Vindob. 1789—1794. 3 Voll. 8.

F. A. Wolf. Ed. 1. (Efter Ed. Glasg. 1780, med Kusteri histor. crit. See §. 44) Hal. 1783 (Odyss.) 1785 (Iliad.) 2 Voll. i 4 Part. 8. Ed. 2. 1794. Ed. 3. (ny Bearbeidelse): Homeri et Homeridarum opera et reliquiæ. II. Hal. 1794. 2 Voll. 8. (Dengang var *Villoisons* Udg. af Scholierne udkomne. See ovfr. P. 35. Til denne kritisk vigtige Udg. hører Prolegomena, See §. 38). Ed. 4. Lips. 1804—1807. 4 Voll. 8. Ed. 5ta Il. ib. 1817. 2 Voll. 8.

— En Pragtudgave. ib. Vol. 1. 1806. Fol. (Il. I—XII).

Ed. Oxoniensis (Rich. Porson leverede Bidrag dertil) 1800. 4 Voll. 4.

Rich. Payne Knigth, Homeri carmina cum notis, prolegomenis cet. Lond. 1808. 8. Ed. altera. Lond. 1820. 4. (ovfr. §. 44.).

J. F. Boissonade. Paris. 1823—1824. 4 Voll. 12.

Desuden i de ved *Tauchnitz* (*G. H. Schaefer,* efter Ed. Oxon. 1800, Lips. 1810. 5 Voll. 12 og Ed. stereot. cum præf. G. Herm. 1825. 2 Voll. 8.); *Weigel* (*G. H. Schaefer,* 1819—1820. 4 Voll. 8.); og *Teubner* (*Gu. Dindorf,* 1824. Ed. 2. 1826. 2 Voll. 8.) besørgede Haandudgaver.

Iliaden særskilt:

† *A. Turnebus* (med Batrachom. og Hymn.) Paris 1554. 8.

Efter mange Udgaver:

C. G. Heyne, Homeri carmina cet. (Ilias). Lips. & Lond.

1802. 8 Voll. 8. Vol. IX, Indices ab E. A. G. *Graefenhan.* Lips. 1822. 8.

— Ed. minor. Lips. 1801. 2 Voll. 8. Oxon. cum schol. minorib. cet. 1821. 2 Voll. 8.

Villoison. See ovfr. a. S. 35.

J. A. Müller. See ovfr. a. S. 36.

C. F. Ingerslev. Hom. Il. Vol. 1 (Chaps. I—VI). Havn. 1830. 8. — 2det Bind 1834

Odysseen særskilt:

† Lovanii ap. Theodor. Mart. Alostensem. 1523. 4.

† Argentorati. 1534. 8.

† Venet. ap. Farr. 1542. 8.

(Paris. *Neobarius*) 1541. 8. Efter adskillige Udgaver:

Baumgarten - Crusius. Odyssea cum Eustathii et aliorum Gramm. delectu cet. Lips. 1822—1824. 3 Voll. 8.

E. Loewe, Odyss. cum annot. Lips. 1827—1828. 2 Voll. 8.

Ch. Koch, Ὀδύσσεια μικρά, oder sechs Bücher der Od. cet. Marb. 1822. 8.

d) Oversættelser.

Foruden forskiellige deels metriske, deels prosaiske Oversættelser paa Latin, findes Iliaden og Odysseen oversatte i de fleste europæiske Sprog.

Iblandt de engelske er *Al. Popes,* iblandt de franske *Mad. Daciers,* iblandt de italienske *M. Cesarottis* de berømteste. Af de mange tydske Oversættelser, deels af hele Homeros deels af enkelte Dele deraf, maae det være nok at nævne:

J. H. Voss, Homers Odyssee. Hamb. 1781. 8.

— Homers Werke (Ilias. Odyssee). Altona 1793. 4 B. 8. Ny Udg. Tüb. 1822. 4 B. 8.

Paa Svensk: *M. Wallenberg,* Ilias. Stockholm 1814—1815. 2 B. 8.

Paa Dansk: enkelte Sange og Episoder. Det heldigste For-

[illegible] Weber, Homers [illegible]. 1825. 8.

[illegible]) C. T. Damm, Lexicon græcum etymologicum et reale Homericum et Pindaricum. Berol. 1765. 2 Voll. 4. Ed. 2. ib. 1774. Paany ved J. M. Duncan. Lond. 1827. 4.

G. H. C. Koes, Probe eines griech. deutsch. Wörterbuchs über den Homer und die Homeriden. Kopenh. 1806. 8. (Bogstavet *α*).

Ph. Buttmann, Lexilogus. Berl. 1818—1825. 2 Th. 8.

L. Doederlein, Lectt. Homericæ. Spec. I. II. Erlang. 1827 sqq. 4.

Det Metriske, i Skrifter om Grækernes Metrik (f. Ex. Anweisung zur griech. Prosodie von F. Spitzner. Gotha 1823. 8.) og i bedre græske Grammatiker.

F. Spitzner, de versu Græcorum heroico. Lips. 1816. 8.

J. H. J. Köppen, erklärende Anmerkungen zum Homer (Ilias). Hannov. 1787—1792. 6 B. 8. Udgave 2: af K. F. Heinrich og J. H. Krause. Hannov. 1794 sqq. 6 B. 8. Udg. 3: F. E. Ruhkopf og F. Spitzner. 1820. 6 B. 8.

G. W. Nitzsch, erklärende Anmerkungen zu Homers Odyssee. 1ster Bd. Hannov. 1826. 8. (Sang I—IV).

E. Feithii Antiquitates Homericæ. Lugd. Bat. 1677. 8. Ed. 2. *Stöber.* Amstel. 1726. 8. Paany Argentor. 1743. 8.

Om den homeriske Geographie og Troias Beliggenhed haves flere Undersøgelser, saavel leilighedsviis i andre Bøger, som i egne Skrifter, f. Ex. de Geogr. Homerica af *C. T. G. Schoenemann,* Goett. 1787. 4. *H. Schlichthorst,* ib. 1787. 4. *A. W.*

Schlegel, Hannov. 1788. 8. Tvivlt yttret hos [illegible] efter Vosses Undersøgelser;

F. A. Ukert, Bemerkungen üb. Homers Geographie. Weim. 1814. 8.

K. H. W. Völcker, über Homerische Geographie etc. Hannov. 1830. 8.

Om Troias Beliggenhed skreve *J. B. Lechevalier* (1791), *K G. Lenz* (1798), *Rennel* o. A.

F. A. G. Spohn, de agro Trojano in carmin. Homer. descripto. Lips. 1814. 8.

W. Tischbein, Homer nach Antiken gezeichnet, mit Erläuterungen von C. G. Heyne. Goett. 1801—1805. 6 Heft. Fol. Heft. VII—IX, ved L. Schorn. Stuttg. 1821 sqq. Fol.

F. Inghirami, Galleria Omerica ecc. Fiesolan. 1826. Fasc. 1—5. 8.

Sammenl. *Apotheosis Homeri* i *Mus. Pio-Clement.* Vol. 1. Tav. Agger. B. *Millins* Galerie mytholog. Tab. 148 No. 548.

Den saakaldte *Tabula Iliaca: Mus. Capit.* IV, 68. *Millin*, Galerie mytholog. Tab. 150 No. 558. *C. G. Müller*, de cyclo Græc. epico (S. §. 55.).

J. Flaxmanns Omrids til Homer. Den engelske Udg. Lond. 1795. Qverfol. Ny Udg. ib. 1804. Flere tydske Efterstik. Det nyeste ved L. Babo. Manh. 1828.

§. 48.

De homeriske Hymner (§. 40.) ere Sange i episk Form til Gudernes Berømmelse. De ere Efterligninger af de homeriske Digtes Aand og Form, og have derved faaet Navn af homeriske; men de ere uden Tvivl yngre end Iliaden og Odysseen, forfattede paa forskiellige Tider, bestaae for en Deel af usammenhængende Brudstykker, og have efter-

og Prof. P. Møller, homerisk [illegible] Kbhvn. 1825. 8.

e) *C. T. Damm*, Lexicon [illegible] etymologicum et reale Homericum et Pindaricum. Berol. 1765. 2 Voll. 4. Ed. 2. ib. 1774. Paany ved *J. M. Duncan*. Lond. 1827. 4.

G. H. C. Koes, Probe eines griech. deutsch. Wörterbuchs über den Homer und die Homeriden. Copenh. 1806. 8. (Bogstavet *α*).

Ph. Buttmann, Lexilogus. Berl. 1818—1825. 2 Th. 8.

L. Doederlein, Lectt. Homericæ. Spec. I. II. Erlang. 1827 sqq. 4.

Det Metriske, i Skrifter om Grækernes Metrik (f. Ex. Anweisung zur griech. Prosodie von F. Spitzner. Gotha 1823. 8.) og i de nyere græske Grammatiker.

F. Spitzner, de versu Græcorum heroico. Lips. 1816. 8.

J. H. J. Köppen, erklärende Anmerkungen zum Homer (Ilias). Hannov. 1787—1792. 6 B. 8. Udgave 2: af K. F. Heinrich og J. H. Krause. Hannov. 1794 sqq. 6 B. 8. Udg. 3: F. E. Ruhkopf og F. Spitzner. 1820. 6 B. 8.

G. W. Nitzsch, erklärende Anmerkungen zu Homers Odyssee. 1ster Bd. Hannov. 1826. 8. (Sang I—IV). 2-9

E. Feithii Antiquitates Homericæ. Lugd. Bat. 1677. 8. Ed. 2. *Stöber*. Amstel. 1726. 8. Paany Argentor. 1743. 8.

Om den homeriske Geographie og Troias Beliggenhed have flere Undersøgelser, saavel leilighedsviis i andre Bøger, som i egne Skrifter, f. Ex. de Geogr. Homerica af *C. T. G. Schoenemann*, Goett. 1787. 4. *H. Schlichthorst*, ib. 1787. 4. *A. W.*

Schlegel, Hannov. 1788. 8. Jevnfør nyere hos Nitsch og Vosses Undersøgelser;

F. A. Ukert, Bemerkungen üb. Homers Geographie. Weim. 1814. 8.

A. H. W. Völcker, über homerische Geographie etc. Hannov. 1830. 8.

Om Trojas Beliggenhed skreven J. B. Lechevalier (1791), *K. G. Lenz* (1798), *Rennel* o. A.

F. A. G. Spohn, de agro Trojano in carmin. Homer. descripto. Lips. 1814. 8.

W. Tischbein, Homer nach Antiken gezeichnet, mit Erläuterungen von C. G. Heyne. Goett. 1801—1805. 6 Heft. Fol. Heft. VII—IX, ved L. Schorn. Stuttg. 1821 sqq. Fol.

F. Inghirami, Galleria Omerica etc. Fiesolan. 1826. Fasc. 1—5. 8.

Sammenl. *Apotheosis Homeri* i *Mus. Pio-Clement.* Vol. 1. Tav. Agger. B. *Millins* Galerie mytholog. Tab. 148 No. 548.

Den saakaldte *Tabula Iliaca: Mus. Capit.* IV, 68. *Millin*, Galerie mytholog. Tab. 150 No. 558. *C. G. Müller*, de cyclo Græc. epico (S. §. 55.).

J. Flaxmanns Omrids til Homer. Den engelske Udg. Lond. 1795. Tverfol. Ny Udg. ib. 1804. Flere tydske Efterstik. Det meste ved L. Babo. Manh. 1828.

§. 48.

De homeriske Hymner (§. 40.) ere Sange i episk Form til Gudernes Berømmelse. De ere Efterligninger af de homeriske Digtes Aand og Form, og have derved faaet Navn af homeriske; men de ere uden Tvivl yngre end Iliaden og Odysseen, forfattede paa forskiellige Tider, bestaae for en Deel af usammenhængende Brudstykker, og have efter-

Haanden modtaget deres nuværende Størrelse. Deres Antal er 34. Fire ere af større Omfang. Iblandt de øvrige have adskillige tient til Indlednings=Sange (προοίμια) for Rhapsoderne. Kynæthos fra Chios.

De findes i flere Udgaver af Iliaden og Odysseen. — Desuden deels samlede, deels særskilte:

C. D. Ilgen, Hymni Homerici cum carminibus minoribus & Batrachomyomachia. Hal. 1796. 8.

A. Matthiae, Homeri Hymni et Batrach. Lips. 1805. 8.

G. Hermann, Homeri Hymni et Epigrammata. Lips. 1806. 8.

F. Franke, Homeri carmina minora. Lips. ap. Teubn. 1828. 8. (Er B. 3 af Teubners Udg. af Homeros. See §. 47.)

D. Ruhnkenius, Hymnus in Cererem (Ed. princ.). Lugd. Bat. 1780. 8. Ed. 2 (Acced. duæ epistol. crit.) ib. 1782. 8. Ny forøget (ved Afbenyttelse af *C. G. Mitscherlichs* Udg. Lips. 1787. 8 cet.) Udg. ib. 1808. 8. og Lips. ap. Hartmann. 1827. 8.

F. C. L. Sickler, Homers Hymnus an Demeter. Hildburgh. 1820. 4.

J. H. Voss, Hom. Hymn. an Demet. Heidelb. 1826. 8.

D. Ruhnkenii epistola critica in Homeridarum Hymnos et Hesiodum. Lugd. Bat. 1749. 8. (forbedret i Udg. af Hymnen til Demeter. see ovfr.)

G. E. Groddeck, comment. de Hymnorum Homeric. reliquiis. Goett. 1786. 8.

A. Matthiae, Animadversiones in Hymnos Homer. cum prolegomenis cet. Lips. 1800. 8.

Forskiellige tydske Oversættelser f. Ex. af Ch. og Fr. Stollberg (Hamb. 1782. 8.), og af K. Schwenk (Frankf. 1825. 8.).

§. 49.

Βατραχομυομαχία (S. 40.) er et episk Parodie (305 V.), forfattet længe efter Homers Tid, maaskee i 5te Aarh. f. Chr. eller sildigere a).

Sexten Smaadigte (*ἐπιγράμματα*) har man uden Grund tillagt Homeros b).

Anm. a) Dette Digt findes i flere Udgaver af Homeros og af Hymnerne (§. 48).

Batrachom. ofte udg. med de øvrige Digte. Særskilt:

En Udg. uden Aar og Sted. 4.

Leonicus Cretensis. Venet. 1486. 4. (afvexlende røde og sorte Linier).

Ægid. Gourmont. Paris. 1507. 4.

† *Ap. Froben.* Basil. 1518. 8.

M. Maittaire. Lond. 1721. 8. Ed. 2. ib. 1731. 8.

Af de øvrige Udgaver nævne vi kun:

J. A. Schier. Lips. 1765. 8.

F. Fontani. Flor. & Lips. 1804. 4. (Med en Paraphrase af Theodoros Gaza).

Oversat paa Dansk af Schaldemose, i Blomster fra Grækenland. Khvn. 1821. 8.

G. F. Goess, de Batrachom. Homero vulgo adscripta. Erlang. 1789. 8.

A. v. Schlieben, de Batrach. Homero abjudicanda. Lips. 1816. 8.

b) I Udgaverne af Homeros og i Forbindelse med Hymnerne.

C. D. Ilgen, Eiresione et alia poeseos graecorum mendicae specimina cet. Numb. 1792. 4. (Ilgens opuscula varia philolog. T. 1. 1797).

Falbe, de Margite Homerico. Argent. 1798. 8.

§. 50.

Ogsaa det europæiske Grækenland havde, formodentlig allerede før Dorernes Erobring, sine episke Digtere; navnligen var Boeotien Hovedsædet for et større Antal af episk-didaktiske Sangere, iblandt hvilke Hesiodos, med Tilnavnet Askræos, især udmærkede sig. Om hans Levnet vides ikkun saare lidet troværdigt. Hans Fødested er uvist. Han udgives for samtidig med Homeros, men uden tilstrækkeligt Beviis; thi saavel af udvortes, som især af indvortes Grunde er det rimeligt, at han, eller de ham tillagte Digte ere noget yngre end de homeriske. Han levede formodentligen 900—800 før vor Tidsregning. De Digte, som bære hans Navn, ere af en speculativere, strengere Charakteer end de homeriske. Deres Indhold bestaaer deels i didaktiske (ethiske) Regler for det menneskelige Liv, deels i billedligen indklædte Betragtninger over Guderne, Verden og dens Phænomener.

Om Hesiodos i Almindelighed:

J. A. Fabricii Bibliotheca Græca T. I. P. 567—617.

Th. Robinson, de vita, scriptis et ætate Hesiodi. I hans og flere Udgaver af Hesiodos.

J. C. F. Manso, i Nachträge zu Sulzers Theorie der schönen Wissens. und Künste B. III, S. 49 fgg.

F. Thiersch, über die Gedichte des Hesiodos, ihren Ursprung und Zusammenhang mit denen des Homer. München. 1813. 4.

G. Hermann, de mythologia Græcorum antiquissima. Lips. 1817. 4.

Hermanns og Creuzers mythologiske Skrifter, navnligen deres Briefe üb. Hom. u. Hesiod. Ovfr. §. 38.

Om Hesiodos, som Kilde for Mythologien: K. O. Müllers Prolegomena zu einer wissenschaftl. Mythologie. Goett. 1825. S. 84—85. 370 fgg.

§. 51.

De Digte, som haves under Hesiodos' Navn, ere:

1) Ἔργα καὶ Ἡμέραι. Dette Digt indeholder en Samling af ethiske og oekonomiske Forskrifter af meget blandet Indhold. Disse Forskrifter bære for en stor Deel, baade i Indhold og Fremstillingsmaade, den fjerne Oldtids Præg. Man satte stor Priis derpaa i Oldtiden, og ansaae dette Digt for ægtere end de øvrige, som tilskreves Hesiodos. Ogsaa i dets nærværende Tilstand er det iblandt de levnede det mindst forfalskede, endskiøndt det af lignende Grund som de homeriske Sange ikke har kunnet bevares, som det udgik fra Forfatteren. 328 [illegible]

§. 52.

2) Θεογονία. Dette Digt indeholder intet sammenhængende eller fuldstændigt Heelt. Det er rimeligt, at den første Forfatter, der formodentligen var Hesiodos, samlede, ordnede, og bearbeidede Sagn, hvilke han forefandt om Verden, Guderne og Heroerne; men dette oprindelige Grundlag blev siden meget interpoleret, og paa mange Maader forandret; hvorfor man af dets nuværende Tilstand ingenlunde kan uddrage nogen sikker Slutning om dets oprindelige Beskaffenhed. Ikke destomindre er det et saare vigtigt Mindesmærke om den fiernere græske Oldtids Troe, og Tænkning.

§. 53.

3) Ἀσπὶς Ἡρακλέους. Dette Digt eller Fragment indeholder formodentligen a) et Fragment (V. 1—56) af et større tabt, maaskee hesiodisk Digt, b) et, som det sy

nes, nyere, dertil føiet Beskrivelse over Herakles' Rustning og Kamp med Kyknos. (157–480)

§. 54.

Desuden navngives Hesiodos som Forfatter til en betydelig Deel tabte Digte, f. Ex. γυναικῶν κατάλογος. Af disse forekomme mange Fragmenter hos de gamle Forfattere, og findes, forsaavidt de hidtil ere samlede, i flere Udgaver af Hesiodos.

Ἀγὼν Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου synes at være forfattet efter den christelige Tidsregnings Begyndelse.

Græske Scholier haves af Proklos, Tzetzes, Moschopulos o. A.

Ed. princ. af hele Hesiodos:

† *Aldina.* Venet. 1495. Fol. (tilligemed 30 Id. af Theokritos, og gnomiske Digtere).

Juntina. (cum præf. *E. Bonini*). Florent. 1515. 8. † Ed. 2. (med Skrifter af Theognis og A.) ib. 1540. 8.

† *V. Trincavellus,* cum *scholiis.* Venet. 1537. 4.

Cum præfat. *J. Birchmanni.* Med forøgede Scholier. Basil. (Formod. 1542) 8.

† *Henr. Stephanus* i poetæ Græci principes heroici carminis. 1566. Fol.

Ap. Commelinum. † 1591. † 1598. 8.

D. Heinsius. 1603. 4. Flere Oplag f. Ex. † 1622.

R. Winterton i: poetæ Græci minores. Iblandt flere Udgg. Cantabr. 1652. 1684. 8.

J. G. Grævius. Amstel. 1667. 8.

J. Clericus. Amstel. 1701. 8.

Th. Robinson. Oxon. 1737. 4.

J. T. Krebs. Lips. 1746. N. Udt. 1778. 8.

C. F. Loesner. Lips. 1778. 8. N. Udt. Regiom. 1787. 8.

Th. Gaisford, i Vol. 1 og 2 af poetæ Græci minores. (§. 72.) Ed. Lips.

I Samlingerne hos *Tauchnitz* (*G. H. Schaefer*) 1815. 1819. 12. *Weigel*. 1818. 8. *Teubner* (*L. Dindorf*) 1825. 8.

Opera et Dies oftere i Udgaver af Gnomici poetæ Græci. (See ndfr. §. 72).

Ed. pr. med Ed. pr. af 18 Idyller af Theokritos. s. l. & a. (See §. 202.)

Paris. ap. *Ægid. Gourmont*. 1507. 4.

Ikke faa Udgg. i det 16de Aarhundrede, f. Ex.

† Ap. *F. Morel*. Paris. 1581. 4.

† *J. Spondanus*. Rupellæ 1592. 8. Dernæst

J. C. Dieteric. Giessæ 1659. (ved Slutn. 1663). 8.

R. F. P. Brunck, i poetæ gnom. Græc. See §. 72.

Hartmann, gr. und deutsch. cet. von *L. Wachler*. Lemgo 1792. 8.

(*L. Lanzi*). Flor. 1808. 4.

F. A. G. Spohn. Lips. 1819. 8.

C. F. Munthe, obss. in Hesiod. ἔργα. 2 Part. Haun. 1757—1760. 8.

D. A. Twesten, comment. crit. de Hesiodi carmine, quod inscribitur opera et dies. Kil. 1815. 8.

Theogonia:

F. A. Wolf. Hal. 1783. 8.

F. Sickler, Kadmus. Erklärung der Theog. d. Hes. Goett. 1818. 4.

Scutum Herculis.

C. F. Heinrich. Vratisl. 1802. 8.

J. C. Schlichtegroll, üb. den Schild des Hercules nach der Beschreibung des Hesiod. Gotha 1788. 8. o. A.

Certamen Homeri & Hesiodi findes i flere Udg. af Hesiodos. Sammenl. Heinrich de certamine Homeri & Hesiodi i: Epimenides aus Kreta. Leipz. 1801. 8.

C. Lehmann, de Hesiod. carminib. perditis. Part. I. Berol. 1828. 8.

Lexilogus af Ph. Buttmann. See ovfr. §. 47.

Hesiodos, i Forbindelse med de orphiske Argonautika, oversat af J. H. Voss. Heidelb. 1806. 8.

S. Meisling, Hesiods Sysler og Dage. Kbhvn. 1827. 8.

§. 55.

Ogsaa efter den homeriske og hesiodiske Poesies Ophør vedblev den episke Digtekunst at blomstre, endskiøndt ikke i hiin ungdommelige friske Fylde. I det Tidsrum, som gik nærmest foran Olympiadernes Begyndelse (777), og i rum Tid efter levede en Række af episke Digtere, i hvis Værker den historiske Tendents (mythisk Sagn-Tradition) synes mere og mere at have fortrængt det Poetiske. De dannede derved Overgangen fra Epos til Historie. Disse Digtes Indhold var fornemmelig Gudernes og Heroernes Genealogier, Kampe, Bedrifter og Skiebner. Nogle af disse Digte fortalte særskilte mythiske Sagn (f. Ex. *Τιτανομαχία*), eller enkelte Guders (f. Ex. *Διονυσιακά*), Heroers (f. Ex. *Ἡράκλεια*, *Οἰδιποδία*, *Θησηΐς*), Stammers (*Μινυάς*), Stæders (f. Ex. *Ναυπακτικά*, *Κορινθιακά*, *Θηβαΐς*) mythiske Historie; andre sluttede sig som Fortsættelse til de homeriske Digtes Indhold (f. Ex. *τὰ Κύπρια ἔπη*, *Αἰθιοπίς*, *Ἰλιὰς μικρά*, *Ἰλίου πέρσις*, *Νόστοι*, o. s. v.). I Alexandrinernes episke Kanon optoges: Homeros, Hesiodos, Peisandros, og fra føl-

gende Periode (f. 776) Panyasis og Antimachos. Men desuden bestemtes i Alexandrinernes Tid eller maaskee tidligere et Udvalg af episke Digte, hvilket Udvalg omfattede den hele mythiske Sagnkreds fra Mythen om Uranos og Gæa indtil Sagnet om Odysseus' Drab ved Telegonos. De i denne Samling optagne Digtes Forfattere kaldtes οἱ Κυκλικοί, formodentlig fordi hiin hele Sagnkreds udgiorde det Stof, der var bearbeidet i deres Værker. Om de homeriske og hesiodiske Digte vare optagne i denne Samling, er uvist; maaskee fandt i denne og i flere Punkter ingen almindelig Overeensstemmelse Sted. Den anseeteste Epiker i denne Periode var Peisandros. Iblandt Kykliikerne vare de vigtigste: Kreophylos, Arkthon, Eumelos, Lesches, Arktinos, Stasinos, Agias; og i den følgende Periode Eugammon. Deres Alderfølge, og hvilke Digte enhver af dem har forfattet, er meget uvist. Af deres talrige Værker ere kun Brudstykker bevarede, hvilke i Forening med sildigere Forfatteres, dog kun sparsomme Udtog og Efterretninger ere den eneste Kilde til Kundskab om dem.

De lyriske og især de dramatiske Digtere fandt rigt Stof til Afbenyttelse i Epikernes Værker. De sildigere græske og romerske Epikere hentede derfra ikke blot Stof, men ogsaa Mønstre til Efterligning. — En sildigere Skribent: Dionysios, formodentlig fra Samos, giorde et Udtog af de kykliske Digteres Værker i Prosa, men ogsaa det er tabt. (Diodoros fra Sikelia). Om Proklos see ndfr. Anmærkn.

Fragmenterne findes omspredte hos forskiellige Forfattere. De hidtil samlede findes i F. A. Wolfs nyeste Udgave af Homeros; fuldstændigst i *C. G. Müllers;* de cyclo epico. See ndfr. Sammenl. *R. J. F. Henrichsen.* See ndfr.

Den vigtigste Kilde til Kundskab om disse Digtere og deres Værker var forhen det af Photios (ndfr. §. 446) i hans Myriobiblon (Cod. 239) giorte Udtog udaf *Procli* chrestomathia grammatica (ndfr. §. 415); hvortil sildigere ere komne udførligere Excerpter af dette Værk, fundne af T. C. Tychsen og J. P. Siebenkees, og udgivne ved C. G. Heyne i Heerens og Tychsens Bibliothek d. alt. Litter. u. Kunst. B. 1. St. 1. 2. 4. Dernæst:

Th. Gaisford (med Hephæstion). Oxon. 1810. 8.

Im. Bekker, med Tzetzæ Homerica. Berol. 1816. 8.

Conf. *F. Thiersch* i Acta Philol. Monac. Tom. II. Fasc. IV. P. 572 sqq.

Bidrag til Kundskab om disse Digte findes deels i specielle Skrifter, deels leilighedsviis, af *Salmasius, Casaubonus, J. A. Fabricius* (See Biblioth. Gr. T. 1. P. 378 sqq. og fl. St.), *C. G. Schwartzius,* de poetis cyclicis. Altorf. 1714. 4. og i hans diss. selectæ ed. ab Harles. Erlang. 1778. 8. *C. G. Heyne,* Exc. 1 in Virg. Æn. Libr. II. og i hans Udgave af Apollod. Vol. I. P. XXX sqq. Vol. II. P. 351 sqq. *Levesque,* i Mémoires de l'Institut, Litterat. T. 1. P. 337. *F. A. Wolf* (Prolegom. ad Hom. P. 125 sqq.). *F. Jacobs* (Prolegom. in Tzetzæ Iliaca). F. Schlegel (Gesch. d. gr. Poes. S. 198 sqq.). *C. F. Heinrich* (Proleg. ad Hes. Scut. Hercul. See ovfr. §. 54). *T. C. Tychsen* (Indledning til Quintus Smyrnæus. See §. 383). F. Creuzer, histor. Kunst der Griechen S. 25 fgg. 59 fgg. *F. Wüllner* (de cyclo epico. Monast. 1825. 8.) *R. J. F. Henrichsen* (de carminibus Cypriis. Havn. 1828. 8.) *C. G. Müller* (de cyclo Græcor. epico. Lips. 1829. 8.) Sammenl. Osann i Tidsskriftet Hermes B. 31. H. 2. 1828. 8. Om Peisandros see K. O. Müllers Dorier II, 475 sqq.; i hvilket Værk ogsaa handles om andre af disse Digtere.

B.

Andre Digtarters Udvikling.

§. 56.

Den mangesidige Udvikling, der var charakteristisk for Grækerne, viser sig ogsaa i deres Poesies Historie. Med den ny Tingenes Orden, som efterhaanden dannede sig (§. 34), gik ogsaa den aandelige Udvikling stedse videre fremad. Man indskrænkede sig ikke til at lovsynge Guderne, og at fortælle om Fortiden, men i det Digterne tillige giorde personlige Følelser, Tilbøieligheder o. s. v. til Sangens Gienstand, blev derved ogsaa det Virkelige, det Nærværende, egne og Andres Anliggender o. s. v. Poesiens Stof. Denne Udvidelse af Digtekunstens Indhold fremkaldte tillige nye Former; og saaledes forberededes ved nogle Mellemarter, som først skulle omtales (§. 58—62), **Lyriken**, der hos Hellenernes forskiellige Stammer, efter enhvers Eiendommelighed, udviklede sig til en høist mærkværdig Mangfoldighed og Fuldkommenhed.

§. 57.

Den episke Digtekunst vedblev at bruge Hexametret som sin eiendommelige Form. En ny Kunstform opstod ved at føie Pentametret til Hexametret. Tvende saadanne sammenføiede Vers udgiøre et Distichon. Denne Kunstform udviklede sig hos Jonerne, og danner et Overgangsled imellem Epos og Lyrik. Vi kiende hverken Tiden, naar den opstod, eller de nærmere Omstændigheder derved; heller ikke dens op-

rindelige Benævnelse. Men da denne Form efterhaanden blev fælles for flere Digtarter, hvilke silbigere indbefattedes under den fælles Benævnelse Elegie, kaldtes det fælles Versemaal deraf det elegiske. Ogsaa det græske Epigram tilegnede sig denne Kunstform.

1.

Elegie.

Ἐλεγεῖον. Ἐλεγεία. Ἔλεγος.

§. 68.

Vi tage her denne Benævnelse i dens mere omfattende Betydning, som ikke har sin Oprindelse af Indholdet, men af Formen (§. 57). Med Hensyn til Indholdet kunne de hidhørende Digte deles i fire Afdelinger;

1) Den krigerske (heroiske)-politiske. (§. 59—60.)

2) Den gnomisk-philosophiske. (§. 72—77.)

3) Sørgeelegien. } (§. 82. 186. Sammenl. 185

4) Den erotiske Elegie. } o. andenst.)

Den første Art hører til denne Periode.

I den alexandrinske Kanon for Elegien optoges: Kallinos, Mimnermos, Philetas og Kallimachos.

Om den græske Elegie i Almindelighed:

Conr. Schneider, über das eleg. Gedicht der Hellenen. I Studien von Daub und Creuzer B. IV.

J. V. Franck, see ndfr. Kallinos. §. 59.

W. E. Weber, die elegischen Dichter der Hellenen übers. und erläut. Frankf. 1826. 8.

Dernæsten Afhandlinger af C. A. Böttiger (Attisches Museum B. I); Fr. Schlegel (Athenæum B. II); Conz o. A.

Den heroisk-politiske Elegie.

§. 59.

Kallinos, fra Ephesos, levede formodentlig i det 8de Aarh. f. Christ. Han opmuntrede ved sine Sange til at elske og heltemodigen at forsvare Fædrelandet. Man pleier at tillægge ham et bevaret Digt eller Fragment af saadant Indhold.

R. F. P. Brunckii Analecta veterum poetarum Græcorum. (§. 380). T. 1. P. 39. I Samlingerne af Gnomici poetæ Græci (see §. 72), i *Th. Gaisfords* poetæ Græci minores (§. 54). Ed. Lips. Vol. III. P. 224. og andenstedes.
Særskilt:

G. Sverdrup, Elegia Callini; dissertatio de elegia cet. Haun. 1795. 8.

J. V. Franckii Callinus, sive de origine carminis elegiaci. Accedunt Tyrtæi reliquiæ. Altona. 1816. 8.

§. 60.

Tyrtæos. Athener. Ol. 24. 684 f. Chr. I den anden messeniske Krig (685—668) sendtes han, ifølge et Orakelsvar, til Sparta, hvor han ved sine Sange begeistrede til Fædrelandskierlighed, Tapperhed og andre Dyder. Adskilligt, som fortælles om hans Personlighed, synes ugrundet. Han forfattede deels Elegier af den her omtalte Art, i den ioniske Dialekt, deels anapæstiske, maaskee allerede før Tyrtæos hos Spartanerne brugelige, Krigssange (ἐμβατήρια, ἐνόπλια) i den doriske Dialekt. Af Elegierne haves 3 fuldstændige og

nogle Fragmenter; af de anapæstiske Sange kun et Fragment. Ogsaa efter Tyrtæi Tid satte Spartanerne stor Priis paa disse Digte.

Ofte udgivet i Forbindelse med andre f. Ex.

R. F. P. Brunckii Analecta cet. (§. 380). T. I. P. 48 sqq.

Med de gnomiske Digtere (§. 72); i *Henr. Stephani* poetæ principes heroici carminis (§. 54) Vol. II. P. 476 sqq.; *Th. Gaisford,* poetæ Græc. min. Ed. Lips. (§. 54) Vol. III. P. 226 sqq. og W. E. Weber l. c. §. 58 og andensteds.

Ap. *Foulis.* Glasg. 1759. 4.

C. A. Klotz, Tyrtæi elegiæ cet. Ed. 2. Altenb. 1767. 8.

J. V. Francke, Callinus cet. See §. 59. (Tyrtæus P. 135 fgg.)

A. Matthiae, de Tyrtæi carminib. Altenb. 1820. 4. (Aftrykt i Gaisfords poetæ Gr. min. l. c. P. 228 sqq.)

Ofte oversat. Paa Dansk f. Ex. af Schaldemose i Blomster fra Grækenland. Khvn. 1821. S. 33 fgg.

J. A. Fabricii Bibl. Gr. I, 738 sqq.

Anm. Archilochos fra Paros omtales iblandt Jambographerne (§. 61).

Solon omtales i den følgende Periode iblandt Gnomologerne (§. 73).

2.

Ἴαμβοι.

---

§. 61.

Digte, som indeholdt Dadel og Spot over Menneskenes Laster, Daarskab og Latterlighed, fik af Versemaalet, hvori de forfattedes, Navnet: Jamber. Denne Digtarts Oprin-

delse var maaskee ældre, men sin høiere Udvikling fyldte den **Archilochos**, som sædvanligen udgives for dens Opfinder.

Archilochos fød paa Paros. Ol. 15—29 (719—663). **Berømt** ved sin Tapperhed. Rygterne om hans Usædeligheb ere **upaalidelige**. Udmærkede sig som Digter af første Rang i **den elegiske**, epigrammatiske og flere Digtarter, dog, som det synes, **især i den iambiske**. Stor Indflydelse paa den mangesidige **Udvikling** af den græske Versekunst og Musik. Af hans talrige **Digte** ere ikkun Fragmenter bevarede. Mange efterlignede **ham**. Han var optagen i Alexandrinernes **Kanon** for **den** iambiske Digtart, tilligemed Simonides fra Amorgos (§. 62) og Hipponax (§. 84).

Fragmenterne findes f. Ex. hos

R. F. P. Brunck, Analecta cet. (§. 380). T. I, P. 40 sqq. T. III, 2, P. 236.

F. Jacobs Anthologia Græca.

Th. Gaisford, poetæ Gr. minor. (§. 72). Ed. Lips. Vol. III, P. 85 sqq. Særskilt:

J. Liebel, Archilochi reliquiæ. Lips. 1812. 8. Ed. 2. Vienn. 1819. 8. Sammenl. F. Thiersch i Wien. Jahrb. d. Litter. 1821. B. III, S. 38 fgg.

Om Archilochos' Liv og Skrifter f. Ex.

Sevin i Mém. de l'Acad. des Inscript. Tom. X, P. 36 sqq.

K. L. D. Huch, über die Verdienste des Archil. um die Satyre. Wittenb. 1767. 8.

J. G. Huschke, de fabulis Archilochi cum fabulis ineditis. Altenb. 1803. 8. Ogsaa i *A. Matthiae* Miscellanea philolog. Altenb. 1803. Vol. I. P. 1 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 107 sqq.

§. 64.

Alkman. Ol. 27. 670. Af lydisk Slægt. Borger i Sparta. Dorisk Dialekt, og, saavidt vor Kundskab gaaer, den ældste doriske Lyriker af første Rang. Udmærket i forskiellige Arter af den lyriske Digtekunst, baade som Opfinder og Bearbeider (Μέλη ἐρωτικά, Παιᾶνες o. s. v.). Et Metrum er benævnet efter ham. Kun Fragmenter.

I flere Samlinger (ovfr.). Fuldstændigst:
F. T. Welcker, Alcmanis lyrici fragmenta. Giess. 1815. 4.
J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 88 sqq.

Alkæos. Ol. 44. 603. Fra Mitylene paa Lesbos. Bekiempede sit Fæbrelands Tyranner, og paadrog sig derved Landflygtighed. Forfattede i den æoliske Dialekt Digte af meget forskiellig Art (ἐπιβατήρια, ᾠδαί, μέλη o. s. v.), og udmærkede sig især i den høie alvorlige Poesie. Alkæisk Strophe. Kun Fragmenter.

† Ed. pr. *Henr. Stephanus* (med Anakreon og Sappho). 1554. 4. P. 61—62. Dernæst i flere af de ovenfor nævnte Samlinger f. Ex. i
Th. Gaisford, poetæ. Gr. min. (§. 72). Ed. Lips. Vol. III. P. 815 sqq. (Sammenl. Museum crit. Cantabr. No. IV. 1814. P. 421 sqq. Conf. No. VI. 1816. P. 257.) Særskilt:
F. Stange, Alcæi fragm. cet. Hal. 1810. 8.
A. Matthiae, — Lips. 1827. 8.
C. D. Jani, commentt. tres de Alcæo. Hal. 1780—1782. 4.
Sammenl. *S. L. Plehn*, Lesbiacorum liber. Berol. 1826. 8.
J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 84 sqq.

Aands-Dannelse, og de græske Stammers Forskiellighed opstod stor Mangfoldighed i Lyrikens Former, iblandt hvilke den meliske og choriske udgiorde den egentlige lyriske Hovedformer i denne Periode. Mange Benævnelser paa lyriske Sangformer ere bevarede *); men Levningerne af den græske lyriske Digtekunst ere for faa, til at disse Former nøiagtigen kunne adskilles hver for sig, og oplyses ved Exempler.

Grækernes Lyrik har tvende Hovedgrene; 1) Aeolernes, 2) Dorernes. Hver især bærer sit eiendommelige Præg. Hiin er melisk, denne chorisk; i hiin er Lidenskab og Nydelsens muntre Livlighed, i denne høi Følelse og Kraft det Overveiende.

Af denne Periodes Lyrikere vare Alkman, Alkæos, Sappho og Stesichoros optagne i Alexandrinernes lyriske Kanon.

Anm. *) See Passows Grundzüge der Gr. u. Röm. Litteratur- u. Kunstgeschichte. 2te Ausg. Berl. 1829. 4. P. 78 sqq.

De lyriske Digteres Fragmenter findes mere eller mindre fuldstændigt samlede, f. Ex. i

† *M. Neandri* Aristologia Pindarica. Acced. sententiæ novem lyric. poet. Basil. 1556. 8.

† Carmina novem illustrium feminarum, et Lyricorum fragmenta cet. Ex biblioth. *Fulv. Ursini.* Antverp. 1568. 8.

Henr. Stephanus Carm. Pindari cum ceteris octo Lyricis. † 1560. 2 Voll. 12. (De lyr. Digte i Vol. 2). Ny Udg. † 1566, og Aftryk af denne 1586, 1600 og oftere.

† *Æm. Portus*, ap. Commel. Heidelb. 1598. 8.

F. Mehlhorn, Anthologia lyrica cet. Lips. 1827. 8.

I Udgaverne af Anthologien ved *Brunck*, *Fr. Jacobs* o. A. See §. 380.

§. 64.

Alkman. Ol. 27. 670. Af lydisk Slægt. Borger i Sparta. Dorisk Dialekt, og, saavidt vor Kundskab gaaer, den ældste doriske Lyriker af første Rang. Udmærket i forskiellige Arter af den lyriske Digtekunst, baade som Opfinder og Bearbeider (Μέλη ἐρωτικά, Παιᾶνες o. s. v.). Et Metrum er benævnet efter ham. Kun Fragmenter.

I flere Samlinger (ovfr.). Fuldstændigst:

F. T. Welcker, Alcmanis lyrici fragmenta. Giess. 1815. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 88 sqq.

Alkæos. Ol. 44. 603. Fra Mitylene paa Lesbos. Bekiempede sit Fædrelands Tyranner, og paadrog sig derved Landflygtighed. Forfattede i den æoliske Dialekt Digte af meget forskiellig Art (ἐποβατήρια, ᾠδαί, μέλη o. s. v.), og udmærkede sig især i den høie alvorlige Poesie. Alkæisk Strophe. Kun Fragmenter.

---

† Ed. pr. *Henr. Stephanus* (med Anakreon og Sappho). 1554. 4. P. 61—62. Dernæst i flere af de ovenfor nævnte Samlinger f. Ex. i

Th. Gaisford, poetæ. Gr. min. (§. 72). Ed. Lips. Vol. III. P. 315 sqq. (Sammenl. Museum crit. Cantabr. No. IV. 1814. P. 421 sqq. Conf. No. VI. 1816. P. 257.) Særskilt:

F. Stange, Alcæi fragm. cet. Hal. 1810. 8.

A. Matthiae, — Lips. 1827. 8.

C. D. Jani, commentt. tres de Alcæo. Hal. 1780—1782. 4.

Sammenl. *S. L. Plehn,* Lesbiacorum liber. Berol. 1826. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 84 sqq.

hans vigtige Forbedringer saavel i Formen, som ved Stoffets Udvidelse, navnligen til episke Gienstande. Han siges oprindeligen at have hebdet Tisias. Fortællingen om hans tabte og gienvundne Syn er fabelagtigen udsmykket, men har formodentlig en historisk Anledning.

Fragmenterne i forskiellige af de anførte Samlinger, f. Ex. *H. Stephanus* (§. 63) og *Gaisford* (§. 72) l. c. P. 226 sqq. Særskilt:

J. A. Suchfort, Stesichori fragmenta. Goett. 1771. 4.

C. J. Blomfield, i Museum critic. Cantabr. 1816. No. VI. P. 256 sqq.

O. F. Kleine. Berol. 1828. 8. (Conf. *Welcker* i Jahns Jahrb. B. 9. H. 2. 3).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 151 sqq.

4.

Σκόλια. Παροίνια. Ἐγκώμια cet.

---

§. 67.

Der opstod i hiin Tid en Mangfoldighed af Sangformer, af hvilke de forskiellige Syssler, Haandteringer og Tidsfordriv havde hver sin eiendommelige Art. Meest bekiendt er den Art af disse Sange, som pleiede at synges i selskabelige Sammenkomster. Iblandt de forskiellige Benævnelser, ved hvilke rimeligviis forskiellige Slags Sange af denne Art betegnes, fortiene især at bemærkes de saakaldte σκόλια, hvilke synes at have været meget yndede. Saavel om dette Navns Oprindelse, som om Maaden, paa hvilken disse Sange bleve

F. G. Welcker, Sappho von einem herrschenden Vorurtheile befreit. Goett. 1816. 8. Sammenl. Jahns Jahrb. f. Philolog. B. VI. H. 4.

S. L. Plehn, Lesbiacorum liber cet. See §. 64.

J. A. Fabricii Bibl. Gr. II, 137 sqq.

Erinna, samtidig med Sappho, og hendes Fortrolige. Uvist om født paa Lesbos. Døde meget ung. Episk og lyrisk Digterinde. Især udmærket i den episke Digtart (ἡ ἠλακάτη). Brugte den æoliske Dialekt. Af fire Digte under hendes Navn er det ene (εἰς Ῥώμην) uden Tvivl fra en silldigere Tid.

Findes i de ovenfor ved Sappho anførte Samlinger, f. Ex. *Brunckii* Analect. (§. 380) Vol. I. P. 58 sqq. og i *F. Jacobsii* Anthol. (§. 380).

E. A. L. Moebius (med Anakreon). See §. 87.

F. Th. Welcker, de Erinna, Corinna cet. i *F. Creuzeri* Meletemata e disciplina antiquitatis. Lips. 1817. 8. P. II. Pag. 3 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 120 sqq.

§. 66.

Stesichoros, fød i Himera paa Sikelien. Levede rum Tid ind i den følgende Periode, men blomstrede formodentlig allerede i denne. (Maaskee Ol. 37, 1 (632)—56, 4 (553).) Modstander af den agrigentinske Tyran Phalaris. Hans talrige Digte udmærkede sig ved Høihed og Kraft; de henhørte til forskiellige Digtarter, f. Ex. den episke, lyriske, bukoliske. De lyriske opførtes tildeels chorisk. Den doriske Lyrik (§. 63) modtog ved

ham vigtige Forbedringer saavel i Formen, som ved Stoffets Udvidelse, navnligen til episke Gienstande. Han siges oprindeligen at have heddet Tisias. Fortællingen om hans tabte og gienvundne Syn er fabelagtigen udsmykket, men har formodentlig en historisk Anledning.

Fragmenterne i forskiellige af de anførte Samlinger, f. Ex. *H. Stephanus* (§. 63) og *Gaisford* (§. 72) l. c. P. 226 sqq. Særskilt:

J. A. Suchfort, Stesichori fragmenta. Goett. 1771. 4.

C. J. Blomfield, i Museum critic. Cantabr. 1816. No. VI. P. 256 sqq.

O. F. Kleine. Berol. 1828. 8. (Conf. *Welcker* i Jahns Jahrb. B. 9. H. 2. 3).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 151 sqq.

4.

Σκόλια. Παροίνια. Ἐγκώμια cet.

---

§. 67.

Der opstod i hiin Tid en Mangfoldighed af Sangformer, af hvilke de forskiellige Sysler, Haandteringer og Tidsfordriv havde hver sin eiendommelige Art. Meest bekiendt er den Art af disse Sange, som pleiede at synges i selskabelige Sammenkomster. Iblandt de forskiellige Benævnelser, ved hvilke rimeligviis forskiellige Slags Sange af denne Art betegnes, fortiene især at bemærkes de saakaldte *σκόλια*, hvilke synes at have været meget yndede. Saavel om dette Navns Oprindelse, som om Maaden, paa hvilken disse Sange bleve

afsiungne, heeffet for Unsdyd. Det er rimeligt, at de fleste digtedes lellighedsvils uden Forberedelse, og, naar de vandt Bifald, bevaredes deels i Hukommelsen, deels skrevne. Indholdet var meget forskielligt, mythisk, politisk, erotisk, satirisk o. s. v.

Afhandlinger om denne Digtart af de la Nauze, Clodius, Ilgen (§. 68) o. A.

§. 68.

Denne Digtarts Oprindelse er uden Tvivl ælbgammel. Alligevel tilskrives den

Terpandros fra Lesbos omtr. Ol. 33. 648, eller noget tidligere. Formodentlig bidrog han til dens fuldkomnere Udvikling, var den meest udmærkede deri, og tilføiede eller forbedrede det musikalske Accompagnement. Han udøvede ogsaa andre Digtarter; opfandt musikalske Instrumenter; og bidrog til Musikens Uddannelse.

Iblandt Skoliedigterne nævnes de meest udmærkede Digtere, Digterinder, Philosopher o. A. I denne Periode f. Ex. **Archilochos, Alkman, Alkæos, Sappho, Pittakos.** Sammenl. §. 93.

De faa bevarede Skolier:

R. F. P. Brunckii Analecta cet. (§. 380). Tom. I. P. 154 sqq.

F. Jacobs Anthologia cet. (§. 380). T. I. Conf. Animadv. in Anthol. Græc. T. I. P. 291 sqq.

C. D. Ilgen, Σκόλια, hoc est carmina convivalia Græcorum. cet. Jenæ 1798. 8.

F. Mehlhorn, Anthol. lyric. See §. 63.

Om Terpandros f. Ex. Plehn l. c. (§. 64).

Anm. Skrivekunstens (§. 46) Brug blev i denne Periode efterhaanden almindeligere.

Skriftprosaen begyndte at udvikle sig.

Anden Periode.

Fra Solons Lovgivning (Ol. 46, 3. 594 f. Chr.) — Alexander den Stores Thronbestigelse (Ol. 111, 1. 336 f. Chr.).

Indledning.

§. 69.

Dette Tidsrum af Grækernes Historie er, saavel ved dette Folks Cultur, som ved dets Bedrifter og Skiebner, et af de mærkværdigste og lærerigste, Menneskeslægtens Aarbøger have at opvise. Udmærkede Anlæg, understøttede ved gunstige Omstændigheder, udviklede sig til en maaskee ellers aldrig indtil den Grad og i saa kort Tid opnaaet Høide. Denne Videnskabernes og Kunsternes Flor, der allerede tidligen havde udfoldet sig især hos Grækerne i Lille-Asien, udstrakte sig ogsaa til andre af Grækere beboede Lande f. Ex. Stor-Grækenland, Sikelien o. fl. St., men Athen var fra den her omtalte Tid dens Hovedsæde. Om den politiske Overmagt kiempede Athenerne med afvexlende Held; i Aandens Rige indtoge de med afgiort Fortrin den første Plads. Den attiske Dialekts Udvikling.

Det viser sig imidlertid for den fordomsfrie Betragter at denne Tilstand, saa glimrende den end var, bar Spiren til sin Undergang i sig selv, som forberededes ved Folkets Udartelse, fremskyndedes ved politiske Forhold, og fuldendtes ved udvortes Fiender.

A.

Poesie.

1.

Epos.

Sammenl. §. 35—55.

---

§. 70.

Ogsaa denne Periode tæller en Række af episke Digtere, iblandt hvilke nogle erhvervede sig stor Navnkundighed. De behandlede samme Gienstande, som hine ældre Epikere, og paa lignende Maade, dog formodentlig ofte i en mere historisk end poetisk Aand. Af deres Digte ere kun Fragmenter levnede. I hvilken Orden disse Digtere fulgte efter hverandre, og naar enhver af dem levede, er tildeels uvist.

Her nævnes følgende:

Epimenides fra Kreta. Formodentlig Solons Samtidige (594). Fabelagtige Efterretninger. Foruden andre Værker tillagdes ham Argonautika, samt et Digt om Minos og Rhadamanthos.

C. F. Heinrich, Epimenides aus Kreta. Leipz. 1801. 8.

Aristeas fra Prokonnesos. Ol. 55. 558. Ham tillagdes, dog ikke uden Modsigelse, en Theogonie, og et episk Digt, τὰ Ἀριμάσπεια. Ogsaa om ham haves meget fabelagtige Efterretninger.

Panyasis fra Samos, eller Halikarnassos. Blomstrede Ol. 79 (463), eller maaskee tidligere (Ol. 72). Iblandt hans Værker især en Ἡράκλεια, 14 B. Digtede ogsaa Elegier. Optagen i Alexandrinernes Kanon.

Fragmenter i flere Samlinger f. Ex. *Th. Gaisford* (ndfr. §. 72) Vol. III. P. 266 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 734.

K. O. Müller, Dorier II, S. 471 sqq.

Simonides, med Tilnavn: ὁ γενεαλόγος. Ol. 82 eller tidligere.

Choerilos fra Samos. Omtrent Ol. 87, 2. 431. Περσηΐς.

A. F. Naeke, Choerili Samii quae supersunt. Lips. 1817. 8. Additam. Bonn. 1827. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 292 sqq.

Antimachos fra Kolophon. Ol. 93, 4. 405. Udmærket ved Kraft og Værdighed, men uden Simplicitet og Ynde. Han var optagen i den episke Kanon. Hans berømteste episke Digt var en Thebais. Var ogsaa Elegiker (ndfr. §. 82).

C. A. G. Schellenberg, Antimachi Colophonii reliquiae cet. Halae 1786. 8.

Diatribe de Antimacho cet. I Gaisfordii poet. min. Gr. (§. 72). Vol. III. P. 349 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 104 sqq.

2.

Didaktisk Poesie.

§. 71.

Det var en ældgammel med Oldtidens Fatte- og Fremstillingsevne overeensstemmende Skik at fremsætte Lære og Leveregler i korte indholdsrige ofte billedlige Sprog og Forskrifter indklædte i poetisk Form. Derved opstod den didaktiske Poesie, der vel nedstammer fra en langt ældre Tid, end den her angivne, men dog omtales her, forbi den netop i denne Periode udviklede sig som Kunst i flere særegne Digtarter.

a. Gnomer.

§. 72.

Gnomer (γνῶμαι) ere korte paa Erfaring og Eftertanke grundede, almeenfattelige Leveregler og Formaninger, hvilke Grækerne indklædte i poetisk Form. Saadanne Gnomer findes meget ofte leilighedsviis anbragte af de ældste græske Digtere: Homeros, Hesiodos o. A., uden at være bundne til nogen bestemt Form, og uden at udgiøre en særegen Digtart. Men efterat den elegiske Digtart havde dannet sig (§. 58 fgg.), tilegnede de gnomiske Digtere sig denne Form, og Gnomerne kom derved til at udgiøre en særskilt Art af den didaktiske Poesie. Formedelst Formen kan denne Digtart ogsaa benævnes gnomisk Elegie, og udgiør da en Deel af den elegiske Poesie (§. 58).

Om denne Digtart:

C. G. Heyne, i Fortalen til Gnomic. poetarum quorundam opera sententiosa, ab *E. G. Glandorf* & *F. A. Fortlage*. Lips. 1776. 2 Voll. 8. Aftrykt i *F. T. Welckers* Udg. af Theognis (§ 74). S. CXXXIII sqq.

U. A. Rhode, de veterum poetarum sapientia gnomica, Hebræorum in primis et Græcorum. Havn. 1799. 8.

Fr. Thiersch, de gnomicis carminibus Græcorum i Act. Philolog. Monac. T. III og IV. o. A.

Foruden særskilte Udgaver af de enkelte Gnomologers Digte haves forskiellige Samlinger af Grækernes Gnomer. Desuden ere disse Digteres Arbeider ofte udgivne i Forbindelse med Andre.

Her nævnes af Samlingerne:

Ed. princ. *J. Lascaris*, Gnomæ monostichæ s. sententiæ ex diversis poetis cet. Acced. Musæi poem. de Heron. et Leandr. (L. de Alopa. Florent. circ. 1494). 4. Med Uncial-Bogstaver.

Efter flere Udgaver:

† *J. Camerarii* libellus scholasticus. Basil. 1551 og † 1555. 8.

† Ap. *Ad. Turnebum*, Γνωμολογίαι cet. Paris. 1553. 4.

† *M. Neandri*, liber aureus et scholasticus. Basil. 1559. 4. † Ed. 2: opus aureum et scholasticum. Lips. 1577. 2 Voll. 4.

† *J. Hertel*, Theognid. sententiæ. Acc. aliorum poet. opera sent. Basil. 1561. 8. og oftere.

† *F. Sylburg*, gnomæ epicæ cet. Francof. 1591. 8. og oftere.

† *R. Winterton*, poetæ Græci minores. Cantabr. 1635. 8. 1652. 8. og oftere.

Iblandt de nyere:

Glandorf og *Fortlage* see ovfr.

R. F. P. Brunck, foruden Analekterne (§. 380) ogsaa: Gnomici poetæ Græci. Argent. 1784. 8. Ny Udg. *G. H. Schaefer*. Lips. 1817. 8.

J. F. Boissonade, poetæ gnom. Paris. 1823. 12.

Th. Gaisford, poetæ minores Græci. Oxon. 1814—1821. 4 Voll. 8. Forøget. Lips. 1823. 5 Voll. 8.

J. C. Orellius, opuscula Græcor. sententiosa cet. Lips. 1819—1821. 2 Voll. 8.

Haandudgaver hos Tauchnitz og Weigel.

§. 73.

Udmærkede Gnomikere i denne Periode:

Solon. Ol. 46. 594. Den Aand, der besielede ham som Statsborger, udmærker ham ogsaa som Digter. Han danner Overgangen fra den heroisk=politiske (§. 59) til den gnomiske Elegie.

Fragmenterne af hans Digte findes i flere ovenfor (§. 72) anførte Samlinger. f. Ex. *Glandorf & Fortlage* l. c. Vol. 2. Endvidere:

† *Ed. pr.* (med Kallimachos.) Basil. 1532. 4. (Ndfr. §. 187).

N. Bach, Sol. carmina, quæ supersunt. Bonnæ 1825. 8. (Conf. Bachii Mimnerm. P. 58. See §. 82).

J. Meursius, Solon s. de vita ejus, legibus cet. Havn. 1632. 4. Ogsaa i Gronov. Thesaur. Vol. V.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 735 sqq.

§. 74.

Theognis. Ol. 59, 1. 544. Formodentlig fød i det attiske Megara. Aristokrat. En Tidlang landflygtig. Især udmærket som gnomisk=elegisk Digter, og meget anseet. Hvad

der er bevaret under hans Navn: παραινέσεις (henimod 1400 Vers), er, som det nu haves, formodentlig silbigere samlet, med Tilsætninger af andre Digtere, og i vilkaarlig Orden. Det er alligevel en vigtig Kilde til at kiende den Tids politiske Forhold især i Megara.

---

† *Aldus* med Theokritos (§. 202). Venet. 1495. Fol.

(*H. Alexander*). Gnomologia. Paris. 1512. 4.

† *P. Vinetus*. Sententiæ elegiacæ cet. Paris. 1543. 8. og oftere.

J. Camerarius i: libellus scholasticus (See §. 72), og i flere af de ovenfor (l. c.) anførte Samlinger f. Ex. af *Brunck*, *Gaisford* (Ed. Lips. Vol. III, P. 1 sqq.), *Boissonade*.

† *W. Seber*, Theogn. sententiæ cet. Lips. 1603. Bedre † 1620. 8.

A. B. Blackwall. Lond. 1706. 8. o. X.

Im. Bekker, Theogn. elegi cet. Lips. 1815. 8. Berol. 1827. 8.

F. T. Welcker, Theogn. reliquiæ cet. Francof. 1826. 8. Conf. *G. Graefenhan*, Theognidis vindiciæ. Muhlhus. 1827. 4.

J. A. Fabricii Bibl. Gr. I, 704 sqq.

§. 75.

Phokylides fra Miletos. Ol. 60. 540. Regnedes iblandt de ypperste i denne Digtart. Rhapsoderne foredroge hans Digte. Foruden den elegiske skal han ogsaa have brugt den episke Form. Ægtheden af de Digte, som bare hans Navn i Oldtiden, var allerede dengang tvivlsom. Kun faa ere bevarede.

Det ham tillagte Digt i episke Vers: ποίημα νουθετικὸν er fra den christelige Tid.

I flere af de ovenfor §. 72 anførte Samlinger, navnligen i *Brunckii* Analect. I, 77—78. II, 522 sqq.; i Gaisfords poetæ gnomici; hos *Th. Gaisford* l. c. P. 246 sqq. o. A.

Ofte med Theognis og Pythagoras.

Særskilt:

M. Cromer, Phocyl. poema cet. Cracov. 1536. 4.

J. A. Schier, Phocyl. carmina cet. Lips. 1751. 8.

Om τὸ νουθετικὸν: *L. Wachler*, de Pseudo-Phocylide. Rintel. 1788. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 720.

§. 76.

Pythagoras fra Samos. Naar han levede, er meget uvist. Maaskee var han omtrent samtidig med Theognis og Phokylides, og døde Ol. 70. Udmærket Philosoph (ndfr. §. 140). Herhid hører en Samling af Tankesprog: χρυσᾶ ἔπη (71 Vers) i episke Vers, hvilken Samling altsaa ifølge Formen ogsaa kan henregnes til det didaktiske Epos (§. 80—81). Denne Samling er uden Tvivl foranstaltet af en sildigere Pythagoræer, og har sin Oprindelse fra flere Forfatteres Arbeider, iblandt hvilke formodentlig vare Pythagoras, Empedokles o. A.

Af **Hierokles**, som levede i Midten af 5te Aarhundrede efter Christus, haves en Commentar derover (S. §. 418).

Disse Tankesprog meget ofte udgivne med Gnomikerne (cfr. § 72), f. Ex. af

Th. Gaisford l. c. P. 281 sqq. *J. C. Orellius* l. c. Vol. 1. P. 50 sq. *E. G. Glandorf* o. A.

Særskilt f. Ex.

† *J. Zekner*, Pythag. fragm. cet. Lips. 1603. 8.

J. C. Knauth, carm. aur. Argentor. 1720. 8.

J. A. Schier. Lips. 1750. 8.

Ofte med Phokylides o. A. f. Ex.

† *Vitus Ammerbachius*, Pythag. poemata et Phocylides. Argent. 1539 o: oftere. 8. † Basil. ap. Opor. 1554. 8. og fl. Udgg. *W. Seber*. Ed. 2da. Lips. 1622. 8.

Med Hierokles's Commentar:

† *J. Curterius*, Hier. commentar. in aur. Pythag. carm. et aurea Pythag. carm. Paris. 1583. 12. Lond. 1654. 8. og oftere.

P. Needham. Cantabr. 1709. 8.

R. W(arren). Lond. 1742. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. 1, 750 sqq.

§. 77.

Foruden de her anførte udmærkede sig flere gnomiske Digtere i denne Periode, f. Ex. **Xenophanes**, fra Kolophon, omtr. Ol. 60 (§. 81. 142); **Simonides** fra Keos (§. 82); **Euenos** fra Paros (Ol. 91); **Kritias**, en af de 30 Tyranner i Athen (Ol. 94), og andre, deels ved Indsigt og Erfaring, deels som Digtere berømte Mænd, f. Ex. **Pittakos**, **Chilon**, **Anakreon**, **Æschylos** o. fl., af hvilke nogle omtales ved de Litteraturfag, i hvilke de fornemmelig have udmærket sig.

Fragm. af deres gnomiske Arbeider findes i de hidhørende Samlinger (§. 72). Særskilt: *Critiæ, quæ supersunt.* Ed. *N. Bach.* Lips. 1827. 8.

b. Fabel.

§. 78.

Iblandt de forskiellige Maader, paa hvilke Grækerne, ligesom andre Nationer i Oldtiden, søgte at danne og lede Menneskenes Sind og Handlemaade, var ogsaa den Digtart, som kaldtes *αἶνος, μῦθος, λόγος, ἀπόλογος* o. s. v. (fabula, apologus). Det Særegne ved den er, at de Regler og Formaninger, den fremsætter, ere indklædte i Billeder, hentede fra Naturen, især fra Dyreriget. Fablerne ere deels almeengieldende, deels foranledigede ved og sigtende til enkelte Tilfælde, hvilken sidste Art uden Tvivl er den ældste. Vi lære bedst at kiende denne Digtarts oprindelige Væsen af de Exempler, som hist og her forekomme hos de ældste Forfattere, især hos Digterne, f. Ex. Homeros, Hesiodos, Archilochos, Stesichoros o. A. Ogsaa hos Historikerne, Talerne, og sildigere Sophisterne findes Fablen leilighedsviis anvendt.

Mange Afhandlinger om denne Digtart i Almindelighed, hvori dog er taget nærmest Hensyn til de æsopiske Fabler, f. Ex. af Bentlei, Lessing, Herder, Jacobs (griechische Fabulisten i Nachträge zu Sulzers Theorie cet. B. V. S. 269 fgg.); *J. G. Huschke* de fabulis Archilochi cet. Altenb. 1803. 8. og i Matthiaei Miscellanea philologica Vol. I. P. 1 sqq. Lips. & Altenb. 1809. 8. o. A. Sammenl. *Fabric.* Bibl. Gr. I, 618 sqq.

§. 79.

Æsopos. Ol. 52, 1. 572. Formodentlig en Phryger. Fortællingerne om hans Liv og Skiebne ere meget upaalidelige. Han var saa beromt som Fabeldigter (λογοποιός), at denne Digtart fik Navn efter ham (λόγοι Αἰσώπειοι). Det er uvist, om Æsopos selv optegnede sine Fabler, ligesom ogsaa om deres oprindelige Form var prosaisk, eller, som er sandsynligt, metrisk, og da hvilken, eller hvilke disse Former vare. Allerede tidligen begyndte man at samle, forøge og paa mange Maader at bearbejde disse Fabler, som derved have undergaaet saa mange Forandringer, at de ægte ikke kunne skielnes fra de falske, og neppe nogen af dem er kommen til os i sin oprindelige Skikkelse.

De vigtigste Samlere og Bearbeidere vare: **Demetrios Phalereos** (§. 245. 316), og **Babrios**, formodentlig omtrent samtidig med Augustus, eller tidligere. Babrios foranstaltede en stor Samling af Fabler, som han bearbeidede metrisk i choliambiske Vers. Denne Samling, som efterhaanden mere og mere forvanskedes, og omskreves i Prosa med mange Tilsætninger og Forandringer, kom i Glemsel, men var dog Hovedkilden for vore nuværende Samlinger, hvilke især skyldes **Ignatius** Magister eller Diakonus i 9de Aarhundrede, som omskrev Fablerne i Senarier, og **Maximus Planudes** i 14de Aarhundrede.

De hidtil fundne Haandskrifter indeholde forskiellige Samlinger, og ere af meget ulige Indhold. Flere Haandskrifter henligge formodentligen endnu ubenyttede i Bibliothekerne.

Fragm. af deres gnomiske Arbeider findes i de hidhørende Samlinger (§. 72). Særskilt: *Critiæ, quæ supersunt*, Ed. *N. Bach*. Lips. 1827. 8.

b. Fabel.

§. 78.

Iblandt de forskiellige Maader, paa hvilke Grækerne, ligesom andre Nationer i Oldtiden, søgte at danne og lede Menneskenes Sind og Handlemaade, var ogsaa den Digtart, som kaldtes *αἶνος, μῦθος, λόγος, ἀπόλογος* o. s. v. (fabula, apologus). Det Særegne ved den er, at de Regler og Formaninger, den fremsætter, ere indklædte i Billeder, hentede fra Naturen, især fra Dyreriget. Fablerne ere deels almeengieldende, deels foranledigede ved og sigtende til enkelte Tilfælde, hvilken sidste Art uden Tvivl er den ældste. Vi lære bedst at kiende denne Digtarts oprindelige Væsen af de Exempler, som hist og her forekomme hos de ældste Forfattere, især hos Digterne, f. Ex. Homeros, Hesiodos, Archilochos, Stesichoros o. A. Ogsaa hos Historikerne, Talerne, og silbigere Sophisterne findes Fablen leilighedsviis anvendt.

Mange Afhandlinger om denne Digtart i Almindelighed, hvori dog er taget nærmest Hensyn til de æsopiske Fabler, f. Ex. af Bentlei, Lessing, Herder, Jacobs (griechische Fabulisten i Nachträge zu Sulzers Theorie cet. B. V. S. 269 fgg.); *J. G. Huschke* de fabulis Archilochi cet. Altenb. 1803. 8. og i Matthiaei Miscellanea philologica Vol. I. P. 1 sqq. Lips. & Altenb. 1809. 8. o. A. Sammenl. *Fabric.* Bibl. Gr. I, 618 sqq.

§. 79.

Æsopos. Ol. 52, 1. 572. Formodentlig en Phryger. Fortællingerne om hans Liv og Skiebne ere meget upaalidelige. Han var saa berømt som Fabeldigter (λογοποιός), at denne Digtart fik Navn efter ham (λόγοι Αἰσώπειοι). Det er uvist, om Æsopos selv optegnede sine Fabler, ligesom ogsaa om deres oprindelige Form var prosaisk, eller, som er sandsynligt, metrisk, og da hvilken, eller hvilke disse Former vare. Allerede tidligen begyndte man at samle, forøge og paa mange Maader at bearbejde disse Fabler, som derved have undergaaet saa mange Forandringer, at de ægte ikke kunne skielnes fra de falske, og neppe nogen af dem er kommen til os i sin oprindelige Skikkelse.

De vigtigste Samlere og Bearbeidere vare: **Demetrios Phalereos** (§. 245. 316), og **Babrios**, formodentlig omtrent samtidig med Augustus, eller tidligere. Babrios foranstaltede en stor Samling af Fabler, som han bearbeidede metrisk i choliambiske Vers. Denne Samling, som efterhaanden mere og mere forvanskedes, og omskreves i Prosa med mange Tilsætninger og Forandringer, kom i Glemsel, men var dog Hovedkilden for vore nuværende Samlinger, hvilke især skyldes **Ignatius** Magister eller Diakonus i 9de Aarhundrede, som omskrev Fablerne i Senarier, og **Maximus Planudes** i 14de Aarhundrede.

De hidtil fundne Haandskrifter indeholde forskiellige Samlinger, og ere af meget ulige Indhold. Flere Haandskrifter henligge formodentligen endnu ubenyttede i Bibliothekerne.

Af den anførte Aarsag ere **Udgaverne** af meget forskielligt Indhold. De ældre Udgaver, som Efterfølgerne indtil den sidste Tid enten gandske eller tildeels lagde til Grund, vare af

† *Bonus Accursius.* 146 Fabler af den planudiske Samling, med Vita Æsopi af Planudes. s. l. & a. (Milan. 1479 eller 1480) 4. 167 Blade; 3 Afdelinger. (Bibl. Reg. Haun. Afd. 1 og 3).

† *Venet.* 1498. 4. (148 Fabler).

† *Aldus.* Venet. 1505. Fol. (med andre Skrifter).

† *Basil.* Ap. Froben. 1518. 8. og oftere aftrykt.

† *Rob. Stephanus.* (Tillæg af 20 Fabl. og en anden Orden.) Lutet. 1546. 4. Efter en Række af Udgaver, iblandt hvilke † Lugd. ap. *J. Tornæsium* 1551. 12, fulgte:

† *J. N. Neveletus,* Mythologia Aesopica. Francof. 1610. 8. (Ny Titel 1660). Føiede 148 Fabler til den planud. Samling af Accursius. Nu fulgte en Række af Udgaver uden betydelige Tillæg, tildeels med Udeladelse af Neveleti Tillæg:

(*J. Hudson*) fl. Udg. f. Ex. Oxon. 1718. 8.

J. G. Hauptmann. Lips. 1741. 8. (361 Fabl. med Tillæg.)

J. M. Heusinger. Isen. &Lips. 1741. 8. (Med Udeladelse af Neveleti Tillæg). Flere Udg. deraf f. Ex. ved

C. A. Klotz. Isen. 1776. 8. og oftere.

G. H. Schaefer. Lips. 1810. 8. *Schaefer* har desuden udg. Æsopos ib. 1817. 1819. 8.

J. C. G. Ernesti. Lips. 1781. 8. (296 Fabl.)

En ny meget forøget Samling (423 Æsop. Fabler o. s. v.) af

Franc. de Furia. Florent. 1809. 2 Voll. 8. Ogsaa, med Tillæg, Lips. 1810. 8. og en mindre Udg. (*G. H. Schaefer*) ib. 1810. 8. Ny Bearbeidelse *C. E. C. Schneider.* Lips. 1810. 8.

D. Coray, fuldstændig kritisk Udgave med græske Anmærkn.

Paris. 1810. 8. (Bind 2 af πάρεργα Ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης.)

En ny Samling af

J. G. Schneider. Vratisl. 1812. 8. (231 Æsop. Fabler cet.)

Desuden Skoleudgaver af

J. D. Büchling. (Hal. 1799. 8. paa ny af *Grosse*. Hal. 1821. 8.) *Volger* (Lips. 1811. 8.) *Tauchnitz*, Lips. 1821. 12. o. A.

Talrige Oversættelser, hvoribl. nogle latinske udkom før den græske Text, f. Ex. Rom. 1473. 4.

Om Æsopos og hans Fabler:

Sammenl. §. 78, desuden f. Ex.

G. H. Grauert, de Æsopo et fabulis Æsopiis. Bonnæ 1825. 8.

Om Babrios (urigtigen Babrias eller Gabrias):

Tyrwhitt, de Babrio fabularum Æsopearum auctore. Acced. fab. fragm. Lond. 1776. 8. Ved Harless med Tillæg udaf *Tyrwhitts* Udg. af Orpheus de lapid. (Lond. 1781. 8.) Erlang. 1785. 8. Ogsaa i Ed. Lips. 1810 af *Furias* Udg. af Æsopos (ovfr.).

Ed. pr. af Fragm. i Aldi Udg. af Æsopos 1505, See ovfr.

Først i den sildigere Tid har man søgt at gjengive disse Fabler i deres choliambiske Form. See Coray's og J. G. Schneiders Udgg. af Æsopos. Særskilt: *F. X. Berger*: Babrii fab. Monach. 1816. 8.

Anmærkn. Syntipas, en Perser, har oversat disse Fabler paa Syrisk, og 62 af disse haves deraf oversatte paa Græsk i 15de Aarh. ved Michael Andreopulos.

C. F. Matthaei. Lips. 1781. 8.

c. Det didaktiske Epos.

§. 80.

Det ældste Forsøg paa at udforske og forklare Tingenes Oprindelse og Væsen indklædte Grækerne allerede længe før denne Periode (§. 50 fgg.) i poetisk Form. Endskiøndt Philosophien mere og mere udviklede sig i Modsætning til den poetiske Folketroe, og bekiempede den, hvilket ogsaa skeete ved de §. 81 nævnte Digtere, havde den dog endnu ikke løsrevet sig fra sin mythisk-poetiske Rod. Denne Fremstillingsmaade vedblev indtil ved stigende Cultur Prosaen havde modtaget modnere Udvikling og fleersidigere Anvendelse.

§. 81.

De Mænd, som meest udmærkede sig ved at behandle speculative Gienstande i poetisk-episk Form, høre mere til Philosopherne end til Digterne; hvorfor de omtales nedenfor §. 139 og 142; men da de af deres Skrifter bevarede Fragmenter have poetisk Form, maae de tillige anføres her.

1) **Xenophanes** fra Kolophon. Ol. 60, 3. 538. eller noget sildigere. Som Digter udmærkede han sig i flere Digtarter, saavel i den episke (κτίσεις) og satiriske (? §. 84), som i den gnomisk-didaktiske Poesie (§. 77. Ndfr. §. 142). Herhid høre de faa Levninger, som findes i

† *Henr. Stephani* poesis philos. (Deri tillige Fragm. Empedocl. & Parmenid.) Paris. 1573. 8.

G. G. Fülleborns Beiträge cet. (See §. 137.) St. 7. (Om Xenoph. i Almindel. St. 1.)

C. A. Brandis, Commentationes Eleaticæ. See §. 142.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 613 sqq.

2) **Parmenides** fra Elea. Ol. 69. 501, eller en Tidslang sildigere (omtr. Ol. 79). Flere Digte nævnes under hans Navn, men ere maaskee Dele af hans i episke Vers forfattede Værk *περὶ φύσεως*. Ved allegorisk Fortolkning søgte han at reducere Mytherne til philosophisk-physikalske Ideer. (Sammenl. §. 142).

Fragmenterne:

G. G. Fülleborn l. c. St. 6 o. fl. St. Særskilt: Fragm. des Parmenides. Züllich. 1795. 8.

A. Peyron, Empedoclis et Parmen. fragm. Lips. 1810. 8. (Udaf et Haandskrift af Simplikios i Turin, forskielligt fra den forhen udgivne Text.)

C. A. Brandis l. c. P. 85 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 621 sqq.

3) **Empedokles** fra Agrigentum. Ol. 84. 443. Han skrev et vigtigt Værk, af betydeligt Omfang, i episke Vers *περὶ φύσεως*; ligeledes *καθαρμοί* og *λόγος ἰατρικός*. Lucretius.

Fragmenterne:

F. G. Sturz. Lips. 1805. 2 Voll. 8.

A. Peyron l. c.

Th. Gaisford Poet. Gr. minor. Ed. Lips. Vol. III. P. 284—288 (Emped. & Parm. Fragm.)

Anmærk. Det ham tillagte Digt *περὶ σφαίρας* er uægte.

† *Ap. Fr. Morell*. Lutet. 1587. 4.

B. Hederich. Dresd. 1711. 4.

Om Empedokles:

H. Ritter i F. A. Wolfs litter. Anal. II. 411 sqq. (Ueb. die philos. Lehre des Emped.)

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 816 sqq. Om Emped. i Almindel. ib. P. 805 sqq.

3.

Elegie.

See ovenfor §. 58—60. Sammenl. 72—77.

---

§. 82.

Den elegiske Digtart udvidedes til nye Gienstande; deels til alvorlige Betragtninger og Klager over Lykkens Ustadighed, Livets Sorger o. s. v. (ἔλεγοι, θρῆνοι; Sørge-Elegien); deels til at besynge erotiske Gienstande (den erotiske Elegie). See §. 58.

De meest udmærkede Elegikere i denne Periode vare:

1) **Mimnermos** fra Kolophon. Solons Samtidige (594). Anvendte formodentlig først den elegiske Form til Klagesange. Skrev ogsaa en større erotisk Elegie: **Nanno**.

Fragmenterne i forskiellige Samlinger f. Ex. i *Henr. Stephan.* poet. princ. heroic. (ovfr. §. 47), *Brunckii* Analecta Vol. I. p. 60 sqq. og poetæ gnomici P. 68. (§. 72), *Ursini* carmina femin. cet. (§. 63), *Gaisford* (l. c. P. 217 sqq.), *Boissonade* o. A.

N. Bach. Lips. 1826. 8.

P. C. C. Schönemann, de vita et carminib. Mimn. Goett. 1823. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. 1, 733 sqq.

2) **Simonides** fra Keos. Ol. 56, 1 (556) — 77, 4 (469). Opnaaede en høi Alder. Stor Anseelse og Navnkundighed ved hans vigtige og mangesidige Fortienester af Kunst og Videnskab. Han udmærkede sig som Lyriker (ndfr. §. 87), digtede Hymner, Gnomer (ovfr. §. 77), Epigrammer (epitaphiske), besang i forskiellige Digtformer mærkværdige Begivenheder o. s. v.; men fremfor Alt udmærkede han sig ved

Sørgesange (Quintil. X, 1, 64), hvilke formodentlig fra den Tid af fik Navnet ἔλεγοι.

En Deel Fragmenter i de nys anførte Samlinger, i *Fr. Jacobs* Anthol. Gr. og andensteds.

van Goens, de Simonide Ceo, poeta et philosopho. Ultrai. 1768. 4.

J. A. Fabric. Bib. Gr. II, 142 sqq.

3) **Antimachos** fra Kolophon. Ovenfor §. 70 er talt om ham som Epiker. Var tillige erotisk Elegiker, og skrev ved Tabet af sin Elskede et større, aldeles tabt elegisk Digt, der bar hendes Navn: **Lyda**.

4.

Epigram.

---

§. 83.

Ἐπίγραμμα: 1) Paaskrift, Indskrift; brugtes 2) om Indskrifter paa Templer og andre Bygninger, paa offentlige Mindesmærker, Gravsteder, Billedstøtter, Malerier, Vaser, Vaaben o. s. v. Før Skrivekunstens Brug blev almindeligere, pleiede disse Indskrifter at bestaae blot i Navne. 3) Indskrifter indklædte i Vers, deels for at anvendes paa de her anførte Maader, deels forfattede, som om de vare bestemte til denne Brug, og deels uden saadan Brug eller Forudsætning anvendte paa mangfoldige Maader til deri at indklæde enkelte Tanker, Betragtninger, Følelser, Glæder, Sorger, Ønsker, Bønner, Leveregler, Forsætter, Bedrifter, Begivenheder o. s. v. Efter hiin oprindelige Brug kaldte man

E. A. Moebius. Hal. 1810. 12. Anacr. und Sappho og Erinna. Goth. 1826. 8. (*Jacobs's & Rost's* Samling).

I. F. Boissonade. Paris. 1823. 12.

F. Mehlhorn. Glogav. 1825. 8. Sammenl. Anthologia lyrica. Lips. 1827. 8. (S. ovfr. §. 63.)

Om Anakreon i Almindelighed:

Manso i Nachträge zu Sulzers Theorie der schönen Künste VI, 343—358 o. A.

A. Weichert, de antiquitate carminum Anacreonticorum. Lips. 1825. 8.

S. Meisling, Anacreons Digte, udgivne, oversatte og oplyste. Kbhvn. 1826. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 91 sqq.

F. Mehlhorn, Uebersicht der neuest. Anakr. Litter. i Jahns Jahrb. für Philol. etc. V. P. 227 sqq. Sammenl.

J. F. Wüstemann i Seebodes krit. Bibl. 1828. No. 54-55.

Simonides fra Keos. (See ovfr. §. 82. 2). Indtog en meget høi Plads iblandt de doriske Lyrikere. ὕμνοι. παιᾶνες. ἐπινίκια. μέλη o. s. v.

Fragmenter. See §. 82. Desuden: *Gaisford*, Poet. Gr. min. (§. 72) Ed. Lips. Vol. III. P. 147 sqq.

§. 88.

Pindaros fra Thebæ i Bœotien. Ol. 64, 3. 522 — Ol. 84, 3. 442. Førte et lykkeligt og høit hædret Liv. De af hans Digte, som ere bevarede, i Forbindelse med Oldtidens Vidnesbyrd hjemle ham en høi Plads iblandt Digterne af første Rang. Han udmærkede sig i mange Arter af den lyriske Digtekunst: Hymner, Paeaner, Hyporchemata, Prosodia, Parthenia, Skolia o. s. v. Af alle disse Digte ere kun Fragmenter tilbage, med Undtagelse af hans Sange til

Ære for dem, som havde seiret i offentlige Lege (ἐπινίκια, ἐγκώμια o. s. v.), af hvilke haves 45 bevarede i en Dialekt, der er en eiendommelig Sammensmeltning af det doriske, episke og æoliske Sprog. De alexandrinske Kritikere inddeelte disse Digte i 4 Afdelinger, 14 olympiske, 12 pythiske, 11 nemeiske, og 8 isthmiske Sange. Disse Sange fremvise et egte Billede af Dorismen i dennes ædleste Form. De vidne om de ypperste Egenskaber, som Retsindighed, Fromhed, Ærbødighed for en bedre Fortid med Iver for at opflamme Samtiden til dens Efterligning, rolig Høihed, Aandsklarhed, Simplicitet o. s. v., samt det største Mesterskab i Formen. Kun ved en med Oldtiden beslægtet Aand, og ved grundigt Studium af Oldtidens Mindesmærker, er man istand til at fatte de pindariske Digtes Værd.

Af Oldtidens Kritikere og Commentatorer over disse Digte, f. Ex. Chamæleon, Zenodotos, Kallimachos, Aristarchos, Aristophanes Byzantinos, Ammonios, Didymos o. A., haves Levninger i Scholierne, som ere af meget forskiellig Art og Værd (Thomas Magister, Eman. Moschopulos, Demetrios Triklinios).

Med de øvrige Lyrikere f. Ex. *Henr. Stephanus* og *Æmil. Portus*. See §. 63.

Af Udgaver og andre Hielpemidler nævnes her

† Ed. princ. *Aldina* (med Kallimachos, Dionys. Perieg., Lykophron.) Venet. 1513. 8.

† *Z. Callierg*. Romæ 1515. 4. (med Scholier). Især denne Udg. ligger til Grund for den almindelige Text.

† Basil. ap. *A.* Cratandrum 1526. 8.

† Francof. P. Brubach. 1542. 4.

† *Gu. Morellius*, Paris. 1558. 4.

† Ap. Plantin. Antv. 1567. 2 Part. 16.

† Ap. *Paul. Stephan.* 1599. 4. og fl. Udgg. i mindre Format.

† *Er. Schmidius.* Witteb. 1616. 4.

† *J. Benedictus.* Salmur. 1620. 4.

(*R. West* & *R. Welsted.*) Oxon. 1698. Fol.

Glasg. *R. Foulis.* 1744. 2 Voll. 8. og fl. Aftryk.

C. G. Heyne forskjellige Udgaver: a) Goett. 1773—74. 2 Voll. 4. Additamenta ib. 1791. 4. Conf. *J. G. Schneider* fragm. Pind. Argent. 1776. 4. Paany 1789. b) Skoleudgave. Goett. 1797. (1813) 8. c) større Udg. Goett. 1798—1799. 3 Voll. 8. Denne paany forøget (*G. H. Schæfer*) Lips. 1817. 8. Heynes Text i fl. engelske Udgg. f. Ex. *H. Huntingford*, Lond. 1814. 8. Ed. 2. ib. 1821. 8.

Den heyniske Text: *Schaefer* ap. Tauch. 1810. 1819. 12.

C. D. Beck. Lips. 1792—1795. 2 Voll. 8. (ufuldendt); ny Titel Lips. 1811. 8.

A. Boeckh, en ny kritisk og riigt udstyret Udgave. Lips. 1811—1822. 2 Tom. 4 Part. 4. Texten særskilt som Haandudgave 1817. 4. Ed. 2da. Pindari carmina cum fragm. selectis. Lips. 1825. 8.

Fr. Thiersch, Pindarus Werke, Urschrift, Uebers. und Erläuterungen. Leipz. 1820. 2 Voll. 8.

C. G. Ahlwardt. Lips. 1820. 8.

J. F. Boissonade. Par. 1825. 12.

L. Dissen. Gothæ 1830. 2 Voll. 8.

---

† *M. Neandri* Aristol. Pindar. Basil. 1556. 8.

F. Gedike, Pindari carmina selecta. Berol. 1786. 8.

Desuden mange Udgaver af og Oplysninger over enkelte Dele.

C. T. Dammii Lexic. Homer. (S. §. 47. P. 40).

† *Æm. Porti* Lexic. Pindaric. Hanov. 1606. 8.

T. L. F. Tafel, dilucidationes Pindar. Berol. 1824. 1827. 2 Voll. 8.

Om Pindars Metra især *G. Hermann* i Ed. Heyn. 1798, Vol. 3. P. 1. og *A. Boeckh* l. c. T. 1. P. II.

G. Hermann de dialecto Pindari. Lips. 1809. 4. I *Herm.* Opusc. (Lips. 1827 sq.) Vol. I. p. 245 sqq.

Mange Oversættelser i forskiellige Sprog. See forr. Thiersch.

J. G. Schneider, Versuch über Pindars Leben und Schriften. Strasb. 1774. 8.

F. Jacobs, Pindar. I Nachtr. zu Sulzers Theorie cet. B. 1. S. 49—76.

W. Wachsmuth de Pind. reipublicæ constituendæ et regendæ præceptore. 2 Partt. Kiliæ 1823—1824. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Græc. II, 57 sqq.

§. 89.

Bakchylides fra Keos blomstrede allerede fra Ol. 76, og rum Tid efter (Ol. 87, 2. 431). Stod ligesom Simonides og Pindaros i udmærket Gunst hos Hiero i Syrakusæ. Slutter Rækken af de i Alexandrinernes Kanon optagne Lyrikere. Beslægtet i Aand med de ældre (doriske-æoliske) Lyrikere udmærkede han sig tillige, som de fleste af disse, ved stor Mangfoldighed i Digtformerne, f. Ex. Epinikia, Pæaner, Parthenia, Erotika o, s. v.

Kun faa Fragmenter. I flere ældre Samlinger, f. Ex. *Neander*, *Ursinus*, *Stephanus*, i *Brunckii* Analect. I. 149—154, *Jacobs* Anthol. I, 82 sqq. Særskilt:

C. F. Neue. Berol. 1822. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Græc. II, 114—115.

K. A. Moebius. Hal. 1810. 12. Anacr. und Sappho og Erinna. Goth. 1826. 8. (*Jacobs's & Rost's* Samling).

I. F. Boissonade. Paris. 1823. 12.

F. Mehlhorn. Glogav. 1825. 8. Sammenl. Anthologia lyrica. Lips. 1827. 8. (S. ovfr. §. 63.)

Om Anakreon i Almindelighed:

Manso i Nachträge zu Sulzers Theorie der schönen Künste VI, 343—358 o. A.

A. Weber, de antiquitate carminum Anacreonticorum. Lips. 1825. 8.

S. Meisling. Anacreons Digte, udgivne, oversatte og oplyste. Khvn. 1826. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 91 sqq.

F. Mehlhorn, Uebersicht der neuest. Anakr. Litter. i Jahns Jahrb. für Philol. cet. V. P. 227 sqq. Sammenl.

J. F. Wüstemann i Seebodes krit. Bibl. 1828. No. 54-55.

Simonides fra Keos. (See ovfr. §. 82. 2). Indtog en meget høi Plads iblandt de doriske Lyrikere. ὕμνοι. παιᾶνες. ἐπινίκια. μέλη o. s. v.

Fragmenter. See §. 82. Desuden: *Gaisford*, Poet. Gr. min. (§. 72) Ed. Lips. Vol. III. P. 147 sqq.

§. 88.

Pindaros fra Theba i Boeotien. Ol. 64, 3. 522 — Ol. 84, 3. 442. Førte et lykkeligt og høit hædret Liv. De af hans Digte, som ere bevarede, i Forbindelse med Oldtidens Vidnesbyrd hjemle ham en høi Plads iblandt Digterne af første Rang. Han udmærkede sig i mange Arter af den lyriske Digtekunst: Hymner, Pæaner, Hyporchemata, Prosodia, Parthenia, Skolia, o. s. v. Af alle disse Digte ere kun Fragmenter tilbage, med Undtagelse af hans Sange til

denne Digtart til enhver Tid og paa ethvert Sted var beskaffen. Korinthen, Theben, Attika. I Athen udviklede Tragoedien, der i sin Oprindelse var lyrisk, sig af Dithyramben (§. 94 fgg.), men denne vedblev at bestaae som en egen lyrisk Digtart. De ældre Dithyrambikere bevarede Besindighed selv i den heftigere Begeistring, men sildigere, da den ældre Tids Sindighed og Sømmelighed i Adfærd og Tale aftog, (Ol. 90 fgg.) udartede denne Digtart, nemligen i Athen, til kunstlet, dunkel, tøilesløs Uregelmæssighed baade i Indhold og Form. Den phrygiske Harmonie var ved sin lidenskabeligere Charakteer fremfor de øvrige Harmonier passende for denne Digtart.

§. 92.

Af de talrige Dithyrambikere nævnes her følgende, som tildeels udmærkede sig tillige i andre Digtarter.

1) Arion fra Methymne. Ol. 38. 627. Synes at have givet denne Kunstart en egen og regelmæssigere Form. Under hans Navn haves 2 Fragmenter. *Brunck*, Anal. III, 327—328.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 110.

2) Melanippides fra Melos. Ol. 65. 519. Foruden denne en anden Dithyrambiker af samme Navn fra Miletos omtr. Ol. 80. 459.

3) Lasos fra Hermione. Ol. 58. 507. Bidrog meget til denne Digtarts Udvikling.

4) Pindaros. (§. 88.)

5) Bakchylides. (§. 89.)

6) Praxilla fra Sikyon. Ol. 82, 3. 450. (§. 90.)

† *Gu. Morelium.* Paris. 1558. 4.

† Ap. Plantin. Antv. 1567. 2 Part. 16.

† Ap. *Paul. Stephan.* 1599. 4. og fl. Udgg. i mindre Format.

† *Er. Schmidius.* Witteb. 1616. 4.

† *J. Benedictus.* Salmur. 1620. 4.

(*R. West* & *R. Welsted.*) Oxon. 1698. Fol.

Glasg. R. *Foulis.* 1744. 2 Voll. 8. og fl. Aftryk.

C. G. Heyne forskiellige Udgaver: a) Goett. 1773—74. 2 Voll. 4. Additamenta ib. 1791. 4. Conf. *J. G. Schneider* fragm. Pind. Argent. 1776. 4. Paany 1789. b) Skoleudgave. Goett. 1797. (1813) 8. c) større Udg. Goett. 1798—1799. 3 Voll. 8. Denne paany forøget (*G. H. Schæfer*) Lips. 1817. 8. Heynes Text i fl. engelske Udgg. f. Ex. *H. Huntingford,* Lond. 1814. 8. Ed. 2. ib. 1821. 8.

Den heyniske Text: *Schaefer* ap. Tauch. 1810. 1819. 12.

C. D. Beck. Lips. 1792—1795. 2 Voll. 8. (ufuldendt); ny Titel Lips. 1811. 8.

A. Boeckh, en ny kritisk og riigt udstyret Udgave. Lips. 1811—1822. 2 Tom. 4 Part. 4. Texten særskilt som Haandudgave 1817. 4. Ed. 2da. Pindari carmina cum fragm. selectis. Lips. 1825. 8.

Fr. Thiersch, Pindarus Werke, Urschrift, Uebers. und Erläuterungen. Leipz. 1820. 2 Voll. 8.

C. G. Ahlwardt. Lips. 1820. 8.

J. F. Boissonade. Par. 1825. 12.

L. Dissen. Gothæ 1830. 2 Voll. 8.

---

† *M. Neandri* Aristol. Pindar. Basil. 1556. 8.

F. Gedike, Pindari carmina selecta. Berol. 1786. 8.

Desuden mange Udgaver af og Oplysninger over enkelte Dele.

C. T. Dammii Lexic. Homer. (S. §. 47 N. 40).

† *Æm. Porti* Lexic. Pindaric. Hanov. 1606. 8.

Drama.

§. 94.

Drama i dette Ords Betydning hos Grækerne er Handlingers og Begivenheders umiddelbare Fremstilling ved samvirkende Forbindelse af Poesie, Musik og Mimik (Orchestik). Denne Kunst havde sin nærmeste Oprindelse af de bakchiske (dionysiske) Feste. Ved disse Feste opførtes forskiellige Chor (dithyrambisk-kykliske, tragiske, satyriske), af hvis episk-lyriske Bestanddele i Forbindelse med de tilfældige Forlystelser (αὐτοσχεδιάσματα), som tillige fandt Sted ved disse Feste, Dramaet efterhaanden dannede sig igiennem forskiellige Udviklingstrin. Vel blomstrede beslægtede Kunstarter allerede tidligere andensteds, især den dorisk-lyriske Tragoedie ved Epigenes Sikyonios o. A.; men det egentlige Drama (Skuespil) opstod, og fandt sin høieste Udvikling hos Athenerne, hvor denne Kunsts Værker opførtes ved Bakchos' Feste, hvilken Gud vedblev at være den dramatiske Kunsts Skytsgud. Ved at beholde Choret bar Dramaet ogsaa i sin modneste Udvikling Spor af sin Oprindelse. Denne Kunst deelte sig i flere Arter, hvilke omtales hver for sig.

Anm. Den nøiere Udvikling af denne Digtarts Historie, dens Væsen, samt hvad der hører til at oplyse den sceniske Fremstilling, hører til den specielle Behandling af den græske Tragoedie.

Over denne Gienstand er saare meget skrevet, saavel i særlige Skrifter, som leilighedsviis andensteds. Hvad her nævnes, angaaer tillige de nærmest følgende §§. 95—97 og tildeels ogsaa de efterfølgende §. 98 fgg.

I. *Meursius*, Æschyl. Sophocl. Eurip. cet. Lugd. Bat. 1619. 4.

R. Bentlei, opuscula philologica. Lips. 1781. 8.

C. A. Boettiger i forskiellige Afhandlinger, f. Ex. Quatuor ætates rei scenicæ. Vimar. 1798. 4. Quid sit docere fabulam. Vimar. 1794. 4. cet.

G. Hermann, i Udgaven af Aristoteles' Ars Poetica o. fl. Steb. (Conf. Hermanni opuscula, Lips. 1827 sq.)

A. W. Schlegel, Vorles. üb. dram. Kunst und Litterat. B. 1. Heidelb. 1809. 8. Ny Udg. 1817.

F. C. Dahlmann, primordia & successus veteris Comoediæ Atheniensium cum tragoediæ historia comparati. Haun. 1811. 8.

G. Schneider, de originibus tragoediæ græcæ. Vratisl. 1817. 8.

A. Boeckh, Staatshaush. d. Athener. Berl. 1817. B. II, 362 fgg.

F. Thiersch, i Indled. til Pindar (confr. §. 88) S. 151—186.

A. L. G. Jacob, Sophocleæ quæstiones. Vol. I. Vars. 1821. 8. Deri P. 1—158: de tragoediæ origine o. A.

C. G. Haupt, Vorschule zum Studium der griech. Tragiker. Berl. 1826. 8.

Conf. *Fabricii* Bibl. Gr. Vol. II. P. 160—327. Sammesteds tillige notitia tragicorum deperditorum. Pag. 279 sqq.

Om Choret i Særdeleshed:

Is. Casaubonus. See §. 110.

A. H. L. Heeren, de chori Græcorum tragici natura et indole. Goett. 1784. 4.

C. D. Ilgen, chorus Græcorum tragicus qualis fuerit cet. i hans opuscul. philol. T. I. Erford. 1797. 8. P. 45 sqq. (Tidligere udk. særskilt.) o. A.

Om de bakchiske Fester i Attika:

G. L. Spalding, de Dionysiis Atheniensium festis i det berlinske Videnskabernes Selskabs Skrifter 1804—1811, den philolog. Afdeling S. 70 fgg.

A. Boeckh, vom Unterschiede der attischen Lenäen, Anthesterien, und ländl. Dionysien, Sammlst. 1816—1817, S. 47 fgg. o. A.

---

a. Tragoedie.

§. 95.

Tragoedien (ἡ τραγῳδία) havde, som en Deel af den dramatiske Kunst, sin Oprindelse af bakchiske Festchor (§. 94). Sit Navn modtog den af de saakaldte tragiske Chor (χοροὶ τραγικοί), men hvoraf denne Benævnelse havde sin Oprindelse, samt de forskiellige bakchiske Chors indbyrdes Forhold til hverandre, lader sig ikke med Bestemthed angive. Af hvem den attiske (dramatiske) Tragoedie er opfunden, er heller ikke fuldkommen vist. Dog er det rimeligt, at største Krav paa Æren af denne Kunstopfindelse tilkommer

§. 96.

Thespis fra Ikaria i det eleusinske Distrikt i Attika. Han udøvede Kunsten Ol. 54. (563), formodentlig allerede tidligere, og indtil Ol. 61, 1 (536), maaskee endog efter den Tid. Han gav den tragiske Digtekunst dens dramatiske Form (§. 94), ved at indføre en Skuespiller forskiellig fra Choret (ἐπεισόδιον). Tvivlsommere er det, dog rimeligt, at han ogsaa udvidede dens Stof ved, især i sin sildigere Periode, ikke at indskrænke sig til Bakchosmythen, men tillige at

I. Meursius, Aeschyl. Sophocl. Eurip. cet. Lugd. Bat. 1619. 4.

R. Bentlei, opuscula philologica. Lips. 1781. 8.

C. A. Boettiger i forskiellige Afhandlinger, f. Ex. Quatuor aetates rei scenicæ. Vimar. 1798. 4. Quid sit docere fabulam. Vimar. 1794. 4. cet.

G. Hermann, i Udgaven af Aristoteles' Ars Poetica o. fl. Sted. (Conf. Hermanni opuscula, Lips. 1827 sq.)

A. W. Schlegel, Vorles. üb. dram. Kunst und Litterat. B. 1. Heidelb. 1809. 8. Ny Udg. 1817.

F. C. Dahlmann, primordia & successus veteris Comoediæ Atheniensium cum tragoediæ historia comparati. Haun. 1811. 8.

G. Schneider, de originibus tragoediæ græcæ. Vratisl. 1817. 8.

A. Boeckh, Staatshaush. d. Athener. Berl. 1817. B. II, 362 flg.

F. Thiersch, i Indledn. til Pindar (ovenfr. §. 88) S. 151—166.

A. L. G. Jacob, Sophocleæ quæstiones. Vol. I. Vars. 1821. 8. Deri P. 1—158: de tragoediæ origine o. A.

C. G. Haupt, Vorschule zum Studium der griech. Tragiker. Berl. 1826. 8.

Conf. Fabricii Bibl. Gr. Vol. II. P. 160—327. Sammest. tillige notitia tragicorum deperditorum. Pag. 279 sqq.

Om Choret i Særdeleshed:

Is. Casaubonus. See §. 110.

A. H. L. Heeren, de chori Græcorum tragici natura et indole. Goett. 1784. 4.

C. D. Ilgen, chorus Græcorum tragicus qualis fuerit. cet. i hans opuscul. philol. T. I. Erford. 1797. 8. P. 45 sqq. (Tidligere udk. særskilt.) o. A.

Om de bachiske Fester i Attika:

G. L. Spalding, de Dionysiis Atheniensium festis i det berlinske Videnskabernes Selskabs Skrifter 1804—1811, den philolog. Afdeling S. 70 fgg.

A. Boeckh, vom Unterschiede der attischen Lenäen, Anthesterien, und ländl. Dionysien, Sammelst. 1816—1817. S. 47 fgg. o. A.

---

a. Tragoedie.

---

§. 95.

Tragoedien (ἡ τραγῳδία) havde, som en Deel af den dramatiske Kunst, sin Oprindelse af bakchiske Festchor (§. 94). Sit Navn modtog den af de saakaldte tragiske Chor (χοροὶ τραγικοί), men hvoraf denne Benævnelse havde sin Oprindelse, samt de forskiellige bakchiske Chors indbyrdes Forhold til hverandre, lader sig ikke med Bestemthed angive. Af hvem den attiske (dramatiske) Tragoedie er opfunden, er heller ikke fuldkommen vist. Dog er det rimeligt, at største Krav paa Æren af denne Kunstopfindelse tilkommer

§. 96.

Thespis fra Ikaria i det eleusinske Distrikt i Attika. Han udøvede Kunsten Ol. 54. (563), formodentlig allerede tidligere, og indtil Ol. 61, 1 (536), maaskee endog efter den Tid. Han gav den tragiske Digtekunst dens dramatiske Form (§. 94), ved at indføre en Skuespiller forskiellig fra Choret (ἐπεισόδιον). Tvivlsommere er det, dog rimeligt, at han ogsaa udvidede dens Stof ved, især i sin sildigere Periode, ikke at indskrænke sig til Bakchosmythen, men tillige at

behandle andre Guders og Heroers Myther, i det mindste tildeels alvorligen, om endog den oprindelige Overgivenhed og Spøg en Tid lang ikke gandske affondrede sig fra den nye Kunst. Disse Forandringer havde nødvendigen ogsaa Indflydelse paa Choret, hvilket mere og mere sammensmeltedes med det dramatiske Stof, men dog endnu en Tid lang vedblev at være Hovedsagen ogsaa i den attiske Tragoedie.

De Fragmenter, som bære Thespis's Navn, ere opdigtede.

§. 97.

Phrynichos, Athener. Blomstrede fra Ol. 67, 2 indtil omtr. Ol. 76, 1. 511—476. Han affondrede end mere det komiske Stof fra Tragoedien, og behandlede udelukkende alvorlige Gienstande. (Nogle antage, at han heri var første Opfinder. Sammenl. §. 96). Han indførte det trochaiske Tetrameter, og var den første, som bragte qvindelige Roller paa Skuepladsen. Han yndede de gamle lyriske (orchestiske) Sangformer, og udmærkede sig i dem.

Ni Stykker nævnes under hans Navn, iblandt hvilke *Μιλήτου ἅλωσις* (Herod. VI, 21). Da de alle ere tabte, ere Angivelserne derom usikkre. Flere Digtere af dette Navn.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 316 sqq.

Choerilos, ældre Samtidig med Æschylos. Omtr. Ol. 64. 523. Blomstrede endnu Ol. 74. 483. Om ham see

A. F. Naecke om Chocrilus Samius. See §. 70.

Pratinas. See §. 110. Andre Tragikere forbigaaes.

§. 98.

Æschylos, Athener fra Eleusis. Ol. 63, 4 — 80, 4 ell. 81, 1. 525 — 457 ell. 456. Udmærkede sig ved Tapperhed i

Persekrigen. Hos Hiero paa Sicilien tilbragte han en Deel af sin sidste Levetid. Ved at bringe tvende Skuespillere paa een Gang paa Scenen skabte han Dialogen (Sammenl. ndfr. §. 99), og gav denne en for Skuespillets Væsen mere passende Form ved at opfinde det iambiske Trimeter. Ved at udvide det Dramatiske, indskrænkede han Choret; dog bære hans Værker tydelige Spor af den lyriske (choriske) og den episke Poesies Indflydelse. Stoffet var for største Delen mythisk, hans Hovedkilde vare Fortidens episke Sange. Ved kraftig Genialitet, i hvilken de ypperste Egenskaber ofte med streng Alvor, undertiden med utæmmet Kraft udtale sig, hævede han den græske Tragoedie til en Høide, som Ingen formaaede at overstige. Sin fulde Modenhed modtog denne Digtart ved Sophokles (ndfr. §. 99). Desuden opfandt og forbedrede Æschylos meget, som hørte til Skuespillenes sceniske Fremstilling.

Antallet af hans Dramer, iblandt hvilke ogsaa Dramata satyrica, angives forskielligt (70—90). Ikkun 7 ere bevarede: *Προμηθεὺς δεσμώτης*; *Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας*; *Πέρσαι*; *Ἀγαμέμνων*; *Χοηφόροι*; *Εὐμενίδες*; *Ἱκέτιδες*.

Desuden haves Fragmenter af tabte Stykker og 2 Epigrammer. Chamæleon fra Heraklea o. A. havde skrevet Commentarer over Æschylos, som ere tabte. Græske Scholier haves.

Anm. Alexandrinernes tragiske Kanon indbefattede: Æschylos, Ion fra Chios, Achæos fra Eretria, Sophokles, Euripides.

Udgaver:

† **Ed. princ. Aldina. Venet. 1518. 8. (Æsch. tragg. sex cet.)**

† *A. Turnebus.* Paris. 1552. 8.

I disse Udgaver findes Agamemnon og Choephorerne ufuldstændige som eet Stykke.

Fr. Robortellus, Venet. 1552. 8. Agam. og Choeph. adskilte, men denne Udg. indeholder ikke mere, end de tidligere Udgaver. *Robort.* udgav tillige Scholier ib. eod. an.

† *P. Victorius,* ex offic. Henr. Stephani cum H. Steph. observationib. 1557. 4. Agam. fuldstændig. Med Scholier.

† *Guil. Canterus.* Antv. 1580. 12.

Th. Stanley. Lond. 1663. (Nogle Expl. † 1664). Fol. Supplerede hvad der findes af Choephorernes Begyndelse hos andre Skribenter. Tilføiede Fragmenter af de tabte Stykker, o. s. v.

J. C. de Pauw. Hag. Com. 1745. 2 Voll. 4.

C. G. Schütz. Hal. 1782—1797. 3 Voll. 8. Ed. 2. 1799—1807. 3 Voll. 8. Ed. 3. 1809—1821. 5 Voll. 8. (4de B. Scholier. 5te B. Fragmenterne. Et B. mangler.) En Haandudgave. Hal. 1800—1801. 2 Voll. 8. og sadan ibi 1827. 8. Schütz's Text er ogsaa udkommet i England flere Gange.

Ap. *Foulis.* Glasg. 1795. Fol. I samme Officin tvende tidligere Udgg. † 1746. 4. 1746. 2 Voll. 8.

(*R. Porson.*) Glasg. trykt 1794, udkom Lond. 1806. (Paa Titlen 1795) 2 Voll. 8.

F. H. Bothe. Lips. 1805. 8.

S. Butler. Cantabr. 1809—1816. 8 Voll. 8. Ogsaa en Udgave i 4.

A. Wellauer. Lips. 1823—1824. 2 Voll. 8.

J. F. Boissonade. Paris. 1825. 3 Voll. 12.

Ap. *Tauchnitz.* *Weigel.* (efter Ed. Glasg. 1795.) Ed. Weig. [illegible] 1827. 8. *Teubner* (*Gu. Dindorf,* efter Ed. Glasg. 1806) Lips. 1827. 8.

Af forskiellige Udgaver af Æschylos's og de øvrige dramatiske Digteres Værker sælges de enkelte Stykker særskilte.

De enkelte Stykker ofte særskilt udgivne. F. Ex. af *R. F. P. Brunck* (Prometh. Pers. Sept. c. Theb. Argent. 1779. 8.); *Hermann* (Eumenid. Lips. 1799. 8.); *C. J. Blomfield* (Prometh. Pers. Agamemn. Sept. c. Theb. Choephori. 1812. fgg. 8. Porsons Text ligger til Grund. Disse Udgaver paany besørgede med Tillæg i Leipzig 1822 fgg. 8.); *C. Schwenk* (Sept. Theb. Traj. 1818. 8. Choeph. Traj. 1819. 8. Eumenid. Bonn. 1821. 8.); *E. R. Lange & G. Pinzger* (Pers. Berol. 1825. 8.); *C. G. Haupt* (Prometh. Berol. 1826. 8. Supplic. Lips. 1828. 8.) o. A.

Udvalg af de græske Tragikere f. Ex.

G. Wakefield, tragoediar. delectus. Lond. 1794. 2 Voll. 8.

J. Burton, Pentalogia s. tragoediar. Græcar. delectus. Oxon. 1758. 8. Ed. 2. *Th. Burgess*. Oxon. 1779. 2 Voll. 8. Ed. 3. G. *Trollope*. Lond. 1827. 8.

Om Æschylos i Almindelighed:

J. A. Fabricii Bibl. Gr. T. II. P. 164—198.

J. Meursius, Æschyl. Sophocl. et Euripides. Lugd. Bat. 1619. 4. (Gronov. Thes. T. X.)

Fr. Jacobs i Nachträge zu Sulzers Theorie ect. B. II, 391—461.

F. C. Petersen, de Æschyli vita et fabulis. Havn. 1814. 8.

H. Blümner, üb. d. Idee des Schicksals in d. Trag. d. Aesch. Leipz. 1814. 8.

F. G. Welcker, die Aesch. Trilogie Prometheus ect. Darmst. 1824. 8. Nachtrag. Frankf. 1826. 8.

Om de græske Tragoediers Integritet: Græcæ tragoediæ principum, Æschyli, Sophoclis, Euripidis, num ea, quæ supersunt, genuina omnia sint, et forma primitiva servata ect. scripsit *A. Boeckhius*. Heidelb. 1808. 8.

Det Metriske:

Foruden de almindeligere Skrifter af *Hermann*, *Spitzner* (Versuch einer kurz. Anweis. zur griech. Pros. Gotha 1823. 8.), o. A. *A. Seidler*, de versibus dochmiacis tragicor. Græcor. 1811—1812. 2 Voll. 8.

A. Mundt, Grundzüge zur Metrik der griech. Tragiker. Berlin 1826. 8.

Om Æschylos i Særdeleshed:

C. Burney, tentamen de metris Æschyli choricis. Lond. 1809. 8.

Bidrag til denne Digters Kritik og Fortolkning i mange Skrifter og Afhandlinger, f. Ex. af *F. L. Abresch* (Animadvv. ad Æschyl. libri II. Medioburg. 1743. 8. Libr. III. Zwollæ 1763. 8.); *B. Heath* (Notæ ad Tragicor. Dram. Oxon. 1762. 4.); *E. C. F. Wunderlich* (Obss. in Æschyl. Gotting. 1809. 8.); *H. Voss* (Curarum Æschyl. Spec. I. Heidelb. 1812. 4.); *G. Hermann* (de choro Eumenidum o. fl. Afhandl., f. Ex. Observatt. crit. in quosdam locos Æschyli et Eurip. Lips. 1798. 8. See Herm. Opuscula. Lips. 1827—28. 3 Voll. 8.); *F. C. Petersen*, *C. Gu. Elberling* o. A., foruden dem, som leilighedsviis handle om denne Digters Værker.

Oversættelser deels af hele Æschylos, deels af enkelte Stykker i forskjellige Sprog, f. Ex. paa Tydsk: F. L. Stollberg, Hamb. 1802. 8. Ny Udg. 1823. H. Voss, Heidelb. 1826. 8. C. P. Conz, W. Humboldt o. A. Paa Dansk af A. Ersleo: Scenet af Agamemnon (Bib. 1819. 8.), Sonofferbringerinderne (1820), Eumeniderne (1821).

§. 99.

Sophokles, Athener fra Kolonos. Ol. 70, 4 eller 71½ (497 eller 49$\frac{6}{8}$) — Ol. 93¾ (40$\frac{6}{5}$). Handlingen (ἐπεισόδια: den dialogiske Deel) udvidedes, og Skuespillernes An-

tal forøgedes til tre og fire. (Æschylos benyttede denne Forandring. See §. 98.) Chorets Omfang indskrænkedes, og saaledes bragtes harmonisk Ligevægt tilveie imellem Choret og Handlingen, der ved denne Forandring hævedes til sin rette Bestemmelse, at udgiøre Hovedsagen i Skuespillet, dog uden at fortrænge Choret, der var den græske Tragoedies anden væsentlige Bestanddeel. Sophokles vandt tidligen Prisen i den tragiske Veddestrid, endog over Æschylos. Mange Livets Goder forenede sig til at giøre denne udmærkede Kunstner lykkelig. Hans Værker vidne om hans geniale Aands fuldendte Modenhed. Kraft er parret med Skiønhed, Tanke med Følelse, Formen er Ideernes speilklare Billede. Hans Skuespils Antal kan ikke nøie bestemmes, men beløb sig formodentlig til noget over 70. Bevarede ere kun 7: *Αἴας μαστιγοφόρος; Ἠλέκτρα; Οἰδίπους τύραννος; Ἀντιγόνη; Τραχίνιαι; Φιλοκτήτης; Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ.* Desuden Fragmenter af tabte Stykker. Han bidrog meget til at forbedre Theater og Skuespilvæsen. I Drama Satyrikon (§. 110) skal han have været ringere end Æschylos. Foruden Skuespil forfattede han ogsaa andre Skrifter.

Aristophanes Byzantinos, Didymos o. A. have skrevet Commentarer over Sophokles' Skuespil, men kun Brudstykker deraf ere bevarede i de Scholier, som nu haves.

Udgaver:

† **Ed. princ.** *Aldina.* **Venet. 1502. 8.** (Uden Scholier).

† *Σχόλια παλαιά* (ed. princ.). Romæ ap. *Callierg.* 1518. 4.

Ed. Ald. laae til Grund for flere Udgg. f. Ex.

Juntina (cum schol.) Flor. † 1522. 1547. (*P. Victorius*). 4.

† Paris. ap. S. Colinæum. Paris. 1528. 8.

Det Metriske:

Foruden de almindeligere Skrifter af *Hermann*, *Spitzner* (Versuch einer kurz. Anweis. zur griech. Pros. Gotha 1823. 8.), o. A.

A. Seidler, de versibus dochmiacis tragicor. Græcor. 1811—1812. 2 Voll. 8.

A. Mundt, Grundzüge zur Metrik der griech. Tragiker. Berlin 1826. 8.

Om Æschylos i Særdeleshed:

C. Burney, tentamen de metris Æschyli choricis. Lond. 1809. 8.

Bidrag til denne Digters Kritik og Fortolkning i mange Skrifter og Afhandlinger, f. Ex. af *F. L. Abresch* (Animadvv. ad Æschyl. libri II. Medioburg. 1743. 8. Libr. III. Zwollæ 1763. 8.); *B. Heath* (Notæ ad Tragicor. Dräm. Oxon. 1762. 4.); *E. C. F. Wunderlich* (Obss. in Æschyl. Götting. 1809. 8.); *H. Voss* (Curarum Æschyl. Spec. I. Heidelb. 1812. 4.); *G. Hermann* (de choro Eumenidum o. fl. Afhandl., f. Ex. Observatt. crit. in quosdam locos Æschyli et Eurip. Lips. 1798. 8. See Herm. Opuscula. Lips. 1827—28. 3 Voll. 8.); *F. C. Petersen*, *C. Gu. Elberling* o. A., foruden dem, som leilighedsviis handle om denne Digters Værker.

Oversættelser deels af hele Æschylos, deels af enkelte Stykker i forskiellige Sprog, f. Ex. paa Tydsk: F. L. Stollberg, Hamb. 1802. 8. Ny Udg. 1823. J. Voss, Heidelb. 1826. 8. C. P. Conz, W. Humboldt o. A. Paa Dansk af A. Ersleb: Scener af Agamemnon (Bib. 1819. 8.), Sonofferbringerinderne (1820), Eumeniderne (1821).

§. 99.

Sophokles, Athener fra Kolonos. Ol. 70, 4 eller 71½ (497 eller 49⅝) — Ol. 93¾ (40⅝). Handlingen (*ἐπεισόδια*: den dialogiske Deel) udvides, og Skuespillernes An-

tal forøgedes til tre og fire. (Æschylos benyttede denne Forandring. See §. 98.) Chorets Omfang indskrænkedes, og saaledes bragtes harmonisk Ligevægt tilveie imellem Choret og Handlingen, der ved denne Forandring hævedes til sin rette Bestemmelse, at udgiøre Hovedsagen i Skuespillet, dog uden at fortrænge Choret, der var den græske Tragoedies anden væsentlige Bestanddeel. Sophokles vandt tidligen Prisen i den tragiske Veddestrid, endog over Æschylos. Mange Livets Goder forenede sig til at giøre denne udmærkede Kunstner lykkelig. Hans Værker vidne om hans geniale Aands fuldendte Modenhed. Kraft er parret med Skiønhed, Tanke med Følelse, Formen er Ideernes speilklare Billede. Hans Skuespils Antal kan ikke nøie bestemmes, men beløb sig formodentlig til noget over 70. Bevarede ere kun 7: *Αἴας μαστιγοφόρος; Ἠλέκτρα; Οἰδίπους τύραννος; Ἀντιγόνη; Τραχίνιαι; Φιλοκτήτης; Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ*. Desuden Fragmenter af tabte Stykker. Han bidrog meget til at forbedre Theater og Skuespilvæsen. I Drama Satyrikon (§. 110) skal han have været ringere end Æschylos. Foruden Skuespil forfattede han ogsaa andre Skrifter.

Aristophanes Byzantinos, Didymos o. A. have skrevet Commentarer over Sophokles' Skuespil; men kun Brudstykker deraf ere bevarede i de Scholier, som nu haves.

Udgaver:

† **Ed. princ.** *Aldina*. **Venet. 1502. 8.** (Uden Scholier).

† *Σχόλια παλαιά* **(ed. princ.). Romæ ap.** *Callierg*. **1518. 4.**

Ed. Ald. laae til Grund for flere Udgg. f. Ex.

Juntina **(cum schol.) Flor.** † **1522. 1547.** (*P. Victorius*). **4.**

† **Paris. ap. S. Colinæum. Paris. 1528. 8.**

Ap. P. Brubach. Francof. † 1544. 4. (cum schol.) 1550. † 1567. 8. (sine schol.) og oftere indtil en ny — meget vilkaarlig — Revision af Texten med en fra den ældre forskiellig Samling af Scholier gaves ved

† (B. R. H. Vol. I.) *Demetr. Triclinius.* Paris. ap. *A. Turneb.* 1552—1553. 2 Voll. 4. Denne Udgave fulgtes indtil *Brunck* f. Ex. af

† *Henr. Stephanus.* Paris. 1568. 4. (Begge Samlinger af Scholier deri).

G. Canter. Antw. 1579. 12. † ib. 1593. 12. og oftere. Af mange Udg. før *Bruncks* nævne vi kun:

Th. Johnson fl. Udgg. f. Ex. Lond. 1758. 2 Voll. 8. Etonæ 1775 (*J. Tweedie*) 2 Voll. 8. (Enkelte Stykker og Bidrag til Sophokles's Fortolkn. tidligere).

(*Harwood*). Eton. 1786. 4.

R. F. P. Brunck. (Forlod Triclinii Text. Udvalg af begge Scholie-Samlinger. Fragmenter o. f. v.). Argentor. 1786. 2 Voll. 4. ib. 1786—1789. 4 Voll. 8. En mindre Udg. ib. 1788. 3 Voll. 8.

Paany flere Gange i England, f. Ex. *C. Burney.* Ed. 2. Lond. 1823. 3 Voll. 8.

S. Musgrave. Oxon. 1800—1801. 3 Voll. 8. (Paany 1809—1810).

C. G. A. Erfurdt. Lips. 1802—1811. 6 Voll. 8. Dertil Vol. 7 ved *L. Heller* og *L. Doederlein.* Lips. 1825. 8.

Erfurdt. en mindre Udg. 1809 sqq. Fortsat og paany bearbeidet ved *G. Hermann.* Lips. 1822—1825. 7 Voll. 8.

F. H. Bothe. Lips. 1806. 2 Voll. 8. Ny Udg. Lips. 1827—1828. 2 Voll. 8. (Vol. III og IV af hans Poetæ scen. Græc.).

Oxon. ap. Parker. (*Elmsley* Andeel deri). 1811 sqq. 8. Fælles Titel 1826. Paany Lips. ap. *Hartmann.* 1827. 3 Voll. 8.

G. C. W. Schneider. Text mit deutsch. Anm. Weimar 1823—1827. 8 Voll. 8. Dertil hører: Sophokleisches Wörterb. ib. 1829—1830. 2 Th. 8.

J. F. Boissonade. Paris. 1824. 2 Voll. 12.

E. Wunder. Lips. 1825. 8. Deraf særskilt: Conspectus metrorum, quibus Sophocles usus est.

Desuden i Samlingerne hos *Tauchnitz* (ved *Schaefer*), *Weigel* (Ed. 2. 1825 ved *Aug. Matthiae*) og *Teubner* (ved *G. Dindorf* 1825).

Sammenl. *Wakefield* tragoediar. delectus, *Burtoni* Pentalogia. See §. 98.

Enkelte Stykker ere ofte udgivne f. Ex. af

R. F. P. Brunck, F. Gedike, o. A., af hvilke vi her nævne:

A. C. Meineke (*Antigone*. Goett. 1788. 8. *Oed. Tyr.* Goett. 1790. 8. *Oedip. Colon.* Duisb. 1791. 8.)

G. E. Groddeck (*Philoctet.* Vilnæ 1806. 8. Inest comment. de scena in theatro Græcor. *Trachiniæ.* Viln. 1808. 8. Inest comment. de Thymele in theatro Græcorum),

C. A. Lobeck. (*Ajax.* Lips. 1809. 8.)

P. Buttmann (*Philoctetes.* Berol. 1822. 8.)

C. Reisig (*Oedip. Colon.* Jen. 1820 sqq. 3 Partt. 8).

P. Elmsley, *Oedip. Colon.* Oxon. 1823. 8. (Lips. ap. Hartm. 1823. 8.) 1827. 8.

G. Dindorf (*Oed. Tyr.* ex recens. Elmsleii. Lips. 1821. 8).

I. F. Martin, Sylloge *variar.* in Soph. tragg. *lection.* Vol. 2. af en ved ham besørget Haandudgave. Hal. 1822. 8.

Scholia in Sophocl. tragg. ed. *P. Elmsley.* Oxon. 1825. 8. Lips. 1826. 8.

Om Sophokles i Almindelighed:

J. A. Fabricii Bibl. Gr. II, 193—233.

† *Fr. Porti* prolegom. in Soph. tragg. Morgiis 1584. 4.

G. E. Lessing, Leben des Sophokles. Berl. 1790. 8. (i hans Skrifter B. 14).

F. Jacobs, i Nachträge zu Sulzers Theorie cet. IV, 86—147.
A. L. G. Jacob, Sophocleæ quæstiones. See ovfr. §. 94.

Mange Afhandlinger til Oplysning af enkelte Stykker, Steder, og andre Sophokles og hans Tragoedier vedkommende Gjenstande, f. Ex. *T. C. G. Schneider* de dialecto Sophocl. cæterorumque tragicorum. Jen. 1822. 8.

Om Ajas, f. Ex. Afhandlinger af *W. Süvern*, de Soph. Ajace. Thorun. 1800. 8. F. Osann, über des Soph. Ajas. Berl. 1820. 8. o. A. om dette og om flere Stykker.

Mange Oversættelser, f. Ex. af

C. Stollberg, Leipz. 1787. 2 Voll. 8. Hamb. 1824. 2 B. 8. K. W. F. Solger. Berl. 1808. 2 Voll. 8. Paany 1823.

Paa Dansk: P. G. Fibiger. Khvn. 1821—1822. 2 Voll. 8.

§. 100.

Euripides, Athener. Ol. 75, 1. (480). — Ol. 93, 3. (406). Havde først en anden Bestemmelse, men droges tidligen ved sine naturlige Anlæg til at dyrke Kunsten i Forbindelse med Philosophie og Rhetorik. (Anaxagoras, Prodikos.) Den sidste Deel af sit Liv tilbragte han i Makedonien hos Kong Archelaos. Dommene om hans Digterværd ere meget ulige. De Forandringer, Æschylos og Sophokles foretoge i den tragiske Kunst, vare tillige Forbedringer; denne Roes kan ikke ubetinget tillægges Euripides. Hans Aand bevæger sig i en lavere Kreds, og han skildrer Menneskene for det meste kun som de findes i Virkeligheden. Han er mere udmærket i det Enkelte end i det Hele, og i hans Værker savnes den Høihed og Harmonie, som findes hos hans Forgiengere. Hans Hang til Philosophie og Rhetorik bragte ham

til i sine Værker idelig at anbringe Rhetorikens Blomster og den sophistisk-dialektiske Philosophies Spidsfindigheder. Han taber sig ofte i langt udspundne Fortællinger. Choret havde i hans Skuespil ikke længere sin gamle Vigtighed og Betydning, men beholdtes som en national Vedtægt, der ikke lod sig forandre. Hyppig Brug af Prologer, Epiloger, og Gudernes Mellemkomst. Forandringer i Musiken o. s. v. Meest udmærker Euripides sig ved stor Sandhed og Kraft i Skildringen af Lidenskaber og Ulykker; og hans Værker, endskiøndt ringere end Forgiengernes, vidne om et ualmindeligt, ofte henrivende Genie, og ere meer end hines skikkede til at behage den moderne Smag. — Hans Skuespils Antal er uvist; det ringeste, som nævnes, er 75. Iblandt de nitten, som bære hans Navn, er et Drama Satyrikon: **Kyklops** (§. 110). De atten Tragoedier ere: *Ἑκάβη; Ὀρέστης; Φοίνισσαι; Μήδεια; Ἱππόλυτος; Ἄλκηστις; Ἀνδρομάχη; Ἱκέτιδες; Ἰφιγένεια ἡ ἐν Αὐλίδι; Ἰφιγένεια ἡ ἐν Ταύροις; Τρῳάδες; Βάκχαι; Ἡρακλεῖδαι; Ἑλένη; Ἴων; Ἡρακλῆς μαινόμενος; Ἠλέκτρα. Ῥῆσος* er uden Tvivl af en anden Forfatter. Iblandt Fragmenterne er det betydeligste af Tragoedien Phaeton (120 V.); Fragmentet Danae er neppe ægte. To Epigrammer haves. Andre Skrifter tillagdes ham. Brevene under hans Navn ere aldeles uægte. Hans Værker have allerede tidligen mere eller mindre undergaaet Forandringer. (**Boeckh, Græc. tragoed. princip. cet.** See §. 98). Dikæarchos fra Messene, Aristophanes Byzant., Didymos, o. A. havde skrevet Commentarer til Eurip., som ere tabte.

Scholier haves kun til 7 Tragoedier, samlede af Arsenius. Flere græske Levnetsbeskrivelser.

Udgaver:

† Ed. pr. (Medea. Hippol. Alcest. Androm.) J. Lascaris. Florent. (Omtr. 1496) 4. Med Uncialbogstaver.

† *Aldina*. Venet. 1503. 2 Partt. 8. Atten Stykker. Deraf flere Eftertryk.

† *P. Victorius*. Ed. princ. af Electra. Rom. 1545. 8.

† *J. Oporinus*, ap. *Hervagium*, Basileæ 1551. 8. Første Gang alle 19 Stykker. Ib. to tidligere Udgg. af de 18 Stykker. († 1537. † 1544. 8).

† Francof. (*Brubach*. Omtr. 1558). 8.

† Ap. Oporin. Basil. 1562. Fol.

Gu. Canterus. Antw. 1571. 12.

† Ap. *Commelinum*. Heidelb. 1597. 2 Voll. 8. (Fragmentet Danae).

† *Paul. Stephanus*. Paris. 1602. 3 Partt. 4.

J. Barnesius. Cantabr. 1694. Fol.

S. Musgrave. Oxon. 1778. 4 Voll. 4. Paany Glasg. Foulis. 1797. 10 Voll. 8.

S. F. N. Morus & C. D. Beck. Lips. 1778—1788. 3 Voll. 4.

A. Matthiae. Lips. 1813—1829. 9 Voll. 8.

Cum not. varr. *Glasgae*. 1821. 9 Voll. 8. (Tillæg til Scholierne).

F. H. Bothe. Lips. 1825—1826. 2 Voll. 8.

J. F. Boissonade. Paris. 1825—1827. 5 Voll. 12.

A. J. E. Pflugk. Goth. & Erford. 1830. Vol. I. 8. (Med. Hecub. Androm. Heraclid.)

I Samlingerne hos *Tauchnitz* (*G. H. Schaefer*. 1810. 4 Voll. 12.), *Weigel* (ex recens. *Matthiae*. 1819. 3 Voll. 8.), *Teubner* (*L. Dindorf*. 1825. 2 Voll. 8.).

Flere Udgg. ere begyndte, men ikke fuldendte, f. Ex. af *A. Seidler*. Lips. 1812 sqq. 3 Voll. 8. (Troad. Electr. Iphig. in Taur.)

Af de enkelte Stykker mange, tildeels fortrinlige Udgaver. Her ikkun følgende:

L. C. Valckenaer (*Phoenissæ*. Franequ. 1755. 4. Oftere paany, og sidst Lips. 1824. 2 Voll. 8. *Hippolytus*, Lugd. Bat. 1768. 4. Ved *F. H. Egerton*, Oxon. 1796. 4., og Lips. 1823. 8.).

R. F. P. Brunck. (Andromache, Medea, Orestes. Argent. 1779. 8. Hecuba, Phoen., Hippol., Bacchæ. Argent. 1780. 8.)

Af de engelske Udgaver ere de fleste paany udgivne, tildeels med Tillæg, i Tydskland, f. Ex.

Th. Morell, cum notis *J. Kingi* (Hecub. Orest. Phoeniss. Alcest.) Cantabr. 1748. 2 Voll. 8.

J. Markland, Supplices. Lond. 1763. 4. og oftere. Iphigen. in Aul. & Iphigen. in Tauris. Lond. 1771. 1778. 8. og oftere. Tilsammen cum annott. Marklandi, Porsoni, Gaisfordi, Elmsleii, Blomfieldi aliorumque (G. Dindorf), Lips. 1822. 2 Voll. 8.

R. Porson (Hecuba. Lond. 1797. 8. Orest. Lond. 1798. 1811. 8. Phoen. Lond. 1799. 8. Medea. Cantabr. 1801. 8. Tildeels nye Oplag deraf. De ere flere Gange udgivne, sidst (samlede og enkelte) Lond. & Lips. 1824. 8. Af *J. Scholefield*. Lond. 1826. 8.

G. Burgess (Troades. Cantabr. 1807. 8.).

P. Elmsley (*Heraclid*. Oxon. 1813. 8. Lips. 1821. 8. *Bacchæ*. Oxon. 1821. 8. Lips. 1822. 8. *Medea*. Oxon. 1818. 8. Lips. 1822. 8.).

J. H. Monk (*Hippolyt*. Cantabr. 1811. 1813. 1818. Lips. 1823. 8. *Alcestis*. Cantabr. 1816. Lond. 1818. Ved *E. F. Wüstemann*. Gothæ 1823. 8. Cum annott. *J. H. Monkii & G. Hermanni*. Lips. 1824. 8.).

G. Hermann (*Hecuba*. Lips. 1800. 8. *Hercules furens*. Lips. 1811. 8. *Supplices*. Lips. 1812. 8. *Bacchæ*. Lips. 1823. 8. *Ion*. Lips. 1827. 8.) o. A.

Sammenl. *Wakefield*, delectus tragoediar. og *Burtons* Pentalogia. See ovfr. §. 98.

L. C. Valckenaer, diatribe in Eur. perditor. *dramat. reliquias.* Lugd. Bat. 1767. 4. Paany Lips. 1824. 8.

Scholia in VII Eur. tragg. cet. † Ap. *Juntam.* Venet. 1534. 8. † Basil. ap. Hervag. 1544. 8. Dernæst i flere af de ovenfor anførte Udgg.

Fragm. Phaeton bedst udg. af *G. Hermann* i Seebodes og Friedemanns Miscell. Crit. 1822. Vol. 1. Part. I. Pag. 1 sqq. og i Herm. Opusc. Vol. III, P. 3 sqq.

Om Tragoed. Rhesos f. Ex. *Valckenaer* i Diatribe cet. Cap. IX og *C. D. Beck* i Udg. 1778. Vol. III. P. 444 sqq. (Morstadt) Beitrag zur Kritik der Trag. Rhesos. Heidelb. 1827. 8. Hermann: Opuscul. III, 262 sqq.

Til Euripides's Kritik og Fortolkning haves mange Bidrag, f. Ex.

F. Jacobs, animadverss. in Eur. tragg. & fragmm. Goth. 1790. 8.

— Curæ secundæ in Eur. tragg. Lips. 1796. 8.

G. Faehse, Sylloge lection. in Tragg. cet. Lips. 1813. 8. cet. cet.

Heath, *Hermann* (see ovfr. §. 98) o. A.

De ham tillagte Breve med andre Forfatteres Breve ved † *E. Lubinus*, Heidelb. 1601. 8. Sammenl. *R. Bentley* Diss. upon the epist. of Phalaris cet. f. Ex. Lond. 1699. 8.

Om Euripides i Almindelighed:

J. A. Fabricii Bibl. Græc. T. II. P. 234—279.

Den ovfr. anførte Udgave af *Morus* og *Beck*. B. 3 i Begyndelsen.

Fr. Jacobs i Nachträge zu Sulzers Theorie cet. B. V. S. 335—422 o. A.

Eurip. duae vitae ed. ab *O. D. Bloch* i Friedem. & Seebod. Miscell. crit. Vol. I P. 2 Pag. 394 sqq. Et andet Vita i Allg. Schulzeit. 1828. Abth. II, No. 2.

§. 101.

Æschylos, Sophokles og Euripides havde hver sin Kunstslægt (*οἱ περὶ Αἰσχύλον* cet.). De, som hørte hertil, bearbeidede deels disse Mesteres Værker, og besørgede deres Opførelse, deels forfattede de selv nye Skuespil og pleiede formodentlig deri at vælge sig et eller andet af hine Mønstere til Forbillede. — Kun Fragmenter ere bevarede af nogle af disse Værker. Her nævnes som de vigtigere: **Philokles** (Ol. 75); **Bion** og **Euphorion**, Æschylos's Sønner; **Astydamas**; **Jon** fra Chios (Ol. 82), udmærket i flere Digtarter; **Achæos** fra Eretria paa Euboea, blomstrede omtr. Ol. 83. 447. (En anden Achæos fra Syrakusæ.) — **Jophon** og **Ariston**, Sophokles's Sønner; **Sophokles** d. Y.; **Xenokles** (Ol. 91); **Kallias**. — **Kephisophon**, skal have understyttet Euripides i hans Stykkers Udarbeidelse; **Euripides** d. Y.; **Aristarchos** fra Tegea; **Theognis** med Tilnavn *Χιών*; **Kritias** (ovfr. §. 77); **Agathon** (Ol. 91), et glimrende Talent, med Forkierlighed for det Blomstrende og Yppige; han behandlede selvopfundne Æmner, og indflettede Chorsangene som lyriske Mellemakter uden Sammenhæng med Handlingen. Desuden Tyrannen **Dionysios** d. Æ.; **Theodektes** fra Phaselis; **Polyidos**; **Neophron** fra Sikyon, o. A.

Men uagtet mange, deels fortrinlige, deels gode Digtere fremstode, tog dog den Udartelse, hvoraf de første Spor allerede viste sig hos Euripides, stedse mere til, og yttrede sig

paa mange Maader. Tragoedien, som forhen havde været et af de vigtigste Nationalanliggender, udartede til et tomt forfængeligt Spil. I Slutningen af det første christelige Aarhundrede opførte man kun den dialogiske Deel af Tragoedierne.

Διδασκαλίαι. (Aristoteles. Aristophanes Byzantios, Kallimachos fra Kyrene o. A.)

Om de tabte Tragikere:

J. A. Fabricii Bibl. Gr. II, 279—327.

Fragmenter, som ere levnede af disse Tragikere, især:

† *Hugo Grotius*, Excerpta ex Tragoediis et Comoediis græcis. Paris. 1626. 4.

Jons Fragm. i Bentleii opuscul. (See ovfr. §. 94) P. 494 sqq. Conf. Brunck. Anal. I, 161 sq.

b. Komoedie.

§. 102.

Komoedien (*κώμη. κῶμος*) havde ligesom Tragoedien sin Oprindelse af de bakchiske Festes Chor og uvilkaarlige Mellemspil (§. 94 fgg.). I sin raa Form var den ældre end Tragoedien, som Kunst udviklede den sig silbigere end denne. De nærmeste Omgivelser og Forhold vare dens oprindelige, og vedbleve fremdeles at være dens fortrinligste Gienstand. Hvor, og ved hvem denne Kunstart først dannedes, kan ikke bestemt afgiøres. Flere tilskreve sig dens Opfindelse og med en vis Ret; thi forskiellige Arter af denne Digtkunst opstode paa forskiellige Steder, f. Ex. hos Megarenserne ved Susarion (Ol. 50), hos Sikulerne ved Phormis (Phormos) fra Syrakusæ

og især ved Epicharmos, (blomstrede omtr. Ol. 70—77. 500—472). Fra Megara havde maaskee denne Digtart sit Udspring, men ved Siden af den derfra udgangne dramatiske Komoedie, som modtog en eiendommelig Udvikling ved Epicharmos, og især blomstrede hos Athenerne, synes der hos Dorerne, og navnligen hos Spartanerne, at have udviklet sig en lyrisk-chorisk Komoedie, eller rigtigere lyrisk-mimiske Chör, og andre Arter af mimiske Forestillinger, men som samtlige vare væsentligen forskiellige fra den dramatiske Komoedie. Epicharmos fød paa Kos, kom tidligen til Syrakusæ. Behandlede mythologiske og politiske Gienstande, og var en høist udmærket Digter. Deinolochos fra Syrakusæ (Ol. 93) o. A.

K. O. Müllers Dorier B. II (Bresl. 1824. 8.) S. 351 fgg.

C. J. Grysar, de Doriensium comoedia cet. Vol. I. Colon. 1828. 8.

G. A. Schoell, de origine Gr. dramat. Part. I. Tubing. 1828. 8.

Sammenl. de ovfr. §. 94 anførte Skrifter og ndfr. §. 104.

Om Epicharmos i Særdeleshed:

H. Harless, de Epicharmo. Essendiæ 1828. 8. *Grysar* l. c. o. A.

§. 103.

Kun om den attiske Komoedie have vi bestemte Efterretninger og hele Værker bevarede. Den var dramatisk, og inddeles 1) i den gamle (ἡ ἀρχαία κωμῳδία, §. 103—105), 2) den mellemste (ἡ μέση, §. 106), og 3) den nye (ἡ νέα §. 107—109).

1) Den gamle attiske Komoedie kiendte ingen Grændser for sin Overgivenhed, Spøg og Spot over Staten og

dens Styrere, over Sæder, Skikke, Tildragelser, Individer, og bragte efter Lyst og Tykke enhver Ting og enhver Person med uindskrænket Frihed paa Skuepladsen, hvilken som i et Speil ofte viste Folket og dets Styrere de Afveie, hvorpaa de befandt sig, eller vare i Færd med at forvilde sig paa. Selv Digtekunsten blev især ved dens nøie Sammenhæng med det Offentlige Gienstand for Komoediens Spot. Kun i et Demokratie kunde en saadan Kunstart opstaae og uddanne sig. Den blomstrede, saalænge Staten var i fuld Besiddelse af sin politiske Selvstændighed og sin borgerlige Frihed (404 f. Chr.). Komoedien havde sit (lyrisk-politiske) Chor, der snart skiemtende og spottende, snart med høiere Alvor ligesom bevæger sig over Skuespillets Handling og Charakterer. Den havde ogsaa et eiendommeligt Mellemspil (παράβασις), hvori Chorføreren tiltalde Tilskuerne i Digterens Navn. Denne Digtart opnaaede en saa høi Udvikling hos Athenerne, at den fuldt saa vel som nogen anden vidner om deres Genialitet og Dannelse.

§. 104.

Den attiske Komoedies gradvise Udvikling, de enkelte Digteres Eiendommeligheb og Fortienester, om nogle af dem mere eller mindre afvege fra Attikernes Maade, og maaskee fulgte fremmede Mønstre, f. Ex. ved at giøre sparsommere Brug af personlig Spot og Ironie (Pherekrates, Krates): disse og flere beslægtede Spørgsmaal lade sig kun meget ufuldstændigen besvare. I Alexandrinernes Kanon for Komoedien optoges tillige ikke-attiske Digtere. Den indbefattede:

1) Epicharmos (see §. 102).

2) Kratinos, Ol. 65, 1 (520) — 89, 2 (423). Kraf-

tig Genialitet. Gav den indtil hans Tid raa attiske Komoedie en kunstrigtigere Form.

Af hans Værker haves kun Fragmenter:

C. G. Lucas, Cratinus & Eupolis. Bonnæ 1826. 8.

M. Runkel, Cratini fragmenta cet. Lips. 1827. 8. (Indeholder Fragm. af 30 navngivne Stykker).

3) **Aristophanes.** See ndfr. §. 105.

4) **Eupolis.** Blomstr. Ol. 87, 4. 429. Bidrog meget til at uddanne den Fiinhed, som i den attiske Komoedie sammensmeltedes med dens toilesløse Frihed, og vedblev ogsaa i dens efterfølgende Former at være dens characteristiske Særkiende.

M. Runkel, Pherecratis et Eupolidis fragm. Lips. 1829. 8.

5) **Platon.** Af tvende Komikere af dette Navn blomstrede den ældre formodentlig Ol. 88, 1. 428. Bekiempede Demagogerne. Et eget Metrum.

6) **Pherekrates.** Ol. 90, 1. 420. Skal nærmest have fulgt Epicharmos som Mønster, og afholdt sig fra personlig Spot. Et pherekratisk Versemaal.

Fragm. af hans Værker, see Eupolis.

De øvrige hidhørende Skrifter ndfr. §. 105. b.

§. 105.

Aristophanes. Ol. 88, 2. 427. Levede indtil efter den 97de Ol. Om hans Personlighed og Levnet er kun lidet bekiendt. Han var attisk Borger. Saa vidt vides, har han forfattet 35 Komoedier, og omarbeidet 5 af disse saaledes, at de kunne gielde for nye Arbeider, altsaa 40 Komoedier, af hvilke 11 ere bevarede, foruden en Deel Fragmenter af de

tabte. Desuden nævnes 4 Stykker, hvis Ægthed synes tvivlsom, og 16, som formodentlig vare uægte. De 11 bevarede ere: Ἀχαρνεῖς; Ἱππεῖς; Νεφέλαι; Σφῆκες; Εἰρήνη; Ὄρνιθες; Θεσμοφοριάζουσαι; Λυσιστράτη; Βάτραχοι; Ἐκκλησιάζουσαι; Πλοῦτος. Omarbeidelserne skeete deels ved ham selv, deels ved hans Sønner. — Den Orden, Sindighed og statsborgerlige (politiske) Tænke- og Handlemaade, der forhen havde hersket baade i det offentlige og private Liv (§. 91), fortrængtes iust paa Aristophanes's Tid mere og mere ved overhaandtagende Vilkaarlighed, Uroe, Forvirring, Higen efter personlig Anseelse, Magt og Fordeel (Demagoger o. s. v.). En saadan Udartelse tilbød riigt Stof for Komoedien; og Aristophanes, der fuldkommen indsaae denne Omveltnings Natur, Væsen og Følger, benyttede dette rige Stof paa en høist genialsk og eiendommelig Maade. Det han med al den ubundne Frihed, denne Digtart var i Besiddelse af (§. 103), baade henlyede Opmærksomheden til det Gode, der gik tilgrunde, og viiste det Skadelige og Ødelæggende i den nye Tingenes Orden, uden dog nogensinde at misbruge Kunsten til en tom udigterisk Indklædning af abstrakte Forestillinger og praktiske Øiemeed. Men iust det høist Eiendommelige i hans Skildringer af saa fierne Tider, Forholde og Personer, hvor det mangler os paa mange Kundskaber, der behøvedes, for at forstaae det Historiske i disse Skildringer, giør det vanskeligt at sætte sig ind i, og ofte umuligt ganske at fatte de af Aristophanes skildrede eller antydede Tilstande, Forholde og Personer. Han er derfor ofte bleven misforstaaet og miskiendt; hvortil kommer, at den uindskrænkede Frihed, med hvilken Alt gives til Priis for Spot og Latter, er vor Tids Tænke-

maade og Sæder fremmed. Men jo mere man med Forstandskab og fordomsfrit Sind formaaer at sætte sig ind i den Tilstand og de Forhold, som Digteren skildrer, desstørre Nydelse og Belæring finder man i hans Skildringer af hiin Tids, navnligen den attiske Stats, offentlige og private Tilstand, dens Cultur, Videnskab, Kunst o. s. v. De i Aristophanes's Værker meest fremtrædende Egenskaber ere: Genialitet, indsigtsfuld Klogskab, Dannelse, skarp Vittighed, overgiven Lune, Gratie, og fuldendt Mesterskab i Sprog og Form. Om Aristophanes, som Mange mene, nu og da har overskredet Kunstens Grendser, endog naar han bedømmes efter sin Tids Maalestok, er umueligt at afgiøre med Bestemthed.

En af Aristophanes's Komoedier, Plutus, hører i dens nuværende Form til den mellemste Komoedie. Aristophanes Byzantinos o. A. skreve Commentarer over denne Digter. Levninger af disse findes i Scholierne. Disse ere samlede af Thomas Magister, Joan. Tzetzes, og Demetrios Triklinios, dernæst af Musurus, og ere siden ved Arsenius og Od. Bisetus forøgede af andre Kilder.

Udgaver:

† *Ed. princ. Aldina.* Venet. 1498. Fol. 9 Stykker, med *M. Musuri* Scholier.

† *Apud Juntam.* Florent. 1515. 8, de 9 Stykker. Dernæst (*A. Fracinus*) † 1525. 4. og 1540. 8. Hos *Junta* udkom † 1515. 8. de tvende dengang ikke udgivne Stykker (Thesmophor. og Lysistrata), men findes ikke i Udgg. 1525 og 1540.

Den første Udgave, i hvilken alle 11 Stykker ere samlede: *Sim. Grynæus.* Basil. 1532. 4.

Af en Række af Udgaver i 16de og 17de Aarh. nævne vi:

Venet. ap. *Zanetti.* 1538. 8.

† Paris. ap. *Wechel.* 1540. 4.

† Francof. ap. Brubach. 1544. 8.

(*A. Caninius.* Lugd.) 1548. 8.

Æmil. Portus, cum *Biseti* schol. † Aurel. Allobr. 1607. (Ny Titel † 1608.) Fol.

† *Jos. Scaliger*, cum fragment. Lugd. Bat. 1624 (1625) 12.

Dernæst:

L. Küster. Amstel. 1710. Fol.

P. Burmannus Secund. Lugd. Bat. 1760. 2 Voll. 4.

R. F. P. Brunck. Argent. 1781—1783. (Nogle Expl. 1783 paa alle Bindene). 4 Voll. 8. (Indbindes forskiell.) Ogsaa en Udg. i 4. 4 Voll.

Paany Oxon. Bliss. 1811. 4 Voll. 8. og Lexic. Aristoph. by *J. Sanxay.* Ed. 2. ib. 1811. 8.

P. Invernizzi, ad fidem codicis Ravennatis cet. Lips. 1794 sqq. 2 Voll. 8. Besørget og fortsat med Commentarer, Scholier o. s. v. først af *C. D. Beck* (1809 sqq.), siden (fra B. 5) af *W. Dindorf.* 13 Voll. (Vol. XIII. 1826). 8.

En Udg. begyndt af *C. G. Schütz.* 3 Stykker (Acharn. Equit. Nub.) med Commentar. T. 1. 2 Partt. Lips. 1821. 8.

J. F. Boissonade. Paris. 1825. 4 Voll. 12.

F. H. Bothe. Lips. 1828—29. 3 Voll. 8. (Er Voll. 5—7 af Poetæ scen. Græcor. B. 4 er hidtil ikke udkommet).

Im. Bekker. Lond. 1829. 5 Voll. 8. (Kun B. 1—2 ved *Im. Bekker*).

I Samlingerne hos *Tauchnitz* (Ed. ster. 1819. 3 Voll.), *Weigel* (2 Voll. 1818. 8.) og *Teubner* (*G. Dindorf.* 2 Voll. 1825. 8).

Mange Udgaver af enkelte Stykker. Vi anføre her ikkun: *Plutus: Tib. Hemsterhuis.* Harling. 1744. 8. Paany af *G. H. Schaefer.* Lips. 1811. 8.

Aves: *C. D. Beck.* Lips. 1782. 8. *Gu. Dindorf.* Lips. 1822. 8. *Im. Bekker.* Lond. 1826. 8.

Nubes: *G. Hermann.* Lips. 1799. 8. Ed. 2 ib. 1830. 8. *F. A. Wolf,* griech. und deutsch. Berl. 1811. 4. *C. Reisig.* Lips. 1820. 8. *C. G. Schütz.* Ed. 2. Hal. 1826. 8. *Im. Bekker.* Lond. 1826. 8.

Acharnenses: (*P. Elmsley*). Oxon. 1809. 8. og Lips. 1830. 8. *F. A. Wolf* mit metr. Uebers. Berl. 1811. 4. *G. Dindorf.* Lips. 1828. 8.

Vespæ: *C. P. Conz.* Tub. 1823. 8.

Desuden flere Stykker udg. af

G. *Dindorf:* *Pax.* Lips. 1820. 8. *Equites.* ib. 1821. 8. *Ranæ.* Lips. 1824. 8. *Ecclesiaz.* ib. 1826. 8. o. a. A.

Aristoph. *Fragmenta* ed. *Gu. Dindorf.* Lips. 1829. 8.

A. Seidler, de Aristoph. fragmentis. Hal. 1818. 4.

C. Reisig, conjectaneorum in Aristoph. libri II. Lips. 1816. 8.

R. Porson, notæ in Aristoph. cet. ed. a *P. Dobree.* Lond. 1820. 8. (deri Plutos).

Adskillige Bidrag i Classical Journal og a. Sted.

C. Passow, Apparat. Critic. in Arist. Vol. III. (ad Nub. Vol. I og II ere ikke udkomne). Lips. 1828. 8.

J. W. Süvern, üb. Arist. Wolken. Berl. 1826. 4. Sammel. Ueb. Arist. Drama: das Alter cet. Berl. 1827. 4.

Iblandt Oversættelser:

Paa Tydsk: J. H. Voss. Braunschw. 1821. 3 Voll. 8.

Paa Dansk: J. Krag. B. 1. 1825. 8.

Om Aristophanes i Almindelighed:

J. A. Fabricii Bibl. Gr. II, 356—404 (ib. P. 367 sqq. om de tabte Stykker. Fragmenterne af disse hos *Brunck* i B. 3). Conf. *Heyne* opusc. Acad. IV, 392 sqq.

J. G. Hauptmann, de Aristophane atque illius comoediis. Geræ 1743. 4.

Om Aristophanes i Nachträge zu Sulzers Theorie cet. B. VII. S. 113—168.

C. A. Böttiger, Aristophanes impunitus deorum irrisor. Lips. 1790. 8.

H. T. Rötscher, de Aristophanis ingenii principio. Berol. 1825. 8.

— Aristoph. und sein Zeitalter. Berl. 1827. 8.

§. 105 b.

Foruden de hidtil anførte havde Athenerne et betydeligt Antal Digtere, som henregnedes til den gamle Komoedie. Omtrent 50 nævnes; men deres Værker ere tabte med Undtagelse af Fragmenter. Af denne Aarsag er det ved nogle af disse Digtere tvivlsomt, ved andre aldeles uvist, til hvilken Art af den attiske Komoedie (§. 103) de bør henføres. Iblandt den gamle Komoedies tabte Digtere vare uden Tvivl ikke faa fortrinlige, f. Ex.

Krates, Ol. 80, 1. 460 eller noget silbigere (Ol. 82). Synes meest at have fulgt Epicharmos som Mønster, eller at have nærmet sig den mellemste attiske Komoedie.

Telekleides. Hermippos. Hegemon. Philonides. Kantharos. Philyllios o. A.

Om Forholdet imellem den gamle og den efterfølgende attiske Komoedie handler Platonios: περὶ διαφορᾶς κωμῳδιῶν. Udg. i *Hertelii* Comicor. sententiæ. See udfr.

J. A. Fabricii Bibl. Gr. II, 405—506: Notitia comicorum Græcorum, quorum fabulæ perierunt.

A. Meineke, quæstiones scenicæ. Specim. I. II. Berol. 1826. 1827. 4.

Rudolphi Hanovii exercitationes crit. in Comicos Græc. lib. I. Hal. 1830. 8.

Fragmenterne:

† Ap. *Gu. Morellum*, e comicor. græc. (XLII) deperditor. sententiæ. Paris. 1553. 8.

† *J. Hertel*, vetustissimor. — comicorum L. — sententiæ. Basil. s. A. (1560). 8. Ny Titel. † Veronæ 1616. 8.

† *H. Stephanus*, Comicorum græc. sententiæ. Paris. 1569. 12.

Hugo Grotius l. c. §. 101.

A. Meineke, curæ crit. in Comicor. fragm. ab Athenæo servata. Berol. 1814. 8.

Sammenl.

R. Bentlei, l. c. §. 94.

P. F. Kanngießer, die alte komische Bühne in Athen. Breslau 1817. 8.

A. W. Schlegel, F. C. Dahlmann, G. Schneider ll. cc. §. 94 o. A.

W. Wachsmuth, Hellenische Alterthumskunde B. I, Abth. II, S. 158 flg. 441 flg.

§. 106.

2) **Den mellemste attiske Komoedie.** Den poetiske Frihed indskrænkedes med den politiske, og ophørte omsider gandske tilligemed denne. Komoedien, der havde giort den meest uindskrænkede Brug af denne Frihed, maatte først og føleligst undgielde for denne Indskrænkning. Vel vedblev den endnu en Tidlang at være politisk, men Navne, Charakterer, Masker vare fingerede. Den personlige Satire udelukkedes derved. Dens Angreb vare kun middelbare. Para-

basen (§. 103) ophørte. Choret tabte sin Betydning. Sproget, endskiøndt endnu den renere Atticisme, nærmede sig, ligesom den hele Digtart, mere og mere den ethisk=borgerlige Tone. Uden Tvivl behandlede disse Digtere allerede Gienstande af det private borgerlige Liv, som sildigere blev den nye attiske Komoedies Sphære. Ogsaa den mellemste Komoedie var riig paa mange og udmærkede Værker. I Alexandrinernes Kanon for Komoedien vare tvende af disse optagne:

1) Antiphanes, formodentlig fra Karystos eller Rhodos. Ol. 93, 2 (407) — 111, 4 (333). I det mindste 280 Komoedier. Desuden en yngre Komiker af dette Navn.

J. A. Fabric. Bibl. Græc. II, 414 sqq.

P. H. Coppiers, obss. philolog. in loca quædam Antiphanis & aliorum. Lugd. Bat. 1771. 8. (deri tillige Fragmenterne).

Conf. *A. Meineke,* curæ criticæ cet. See §. 105 b.

2) Alexis fra Thurium. Blomstrede Ol. 106, 1 (356) og rum Tid efter. Skal have forfattet 245 Komoedier. Kaldtes ὁ χαρίεις.

J. A. Fabricius, l. c. Pag. 406 sqq.

Af de øvrige Digtere, der hørte til denne Classe, nævne vi: Amphis (Ol. 95 eller sildigere); Aristophanes's Sønner: Araros, Nikostratos, Philetæros; desuden: Eubulos, Anaxandrides i den nærmeste Tid efter Ol. 100.

Fragmenterne af disse Komikere findes i de §. 105 b. anførte Samlinger. Conf. §. 72 de gnomiske Samlinger, i hvilke ogsaa findes Fragm. af Komikerne.

Sammenl. *G. H. Grauert,* de mediæ Græcor. comoediæ natura et forma. I Rhein. Mus. (Philologie cet.) 1828. II, 1. S. 50 sqq.

§. 107.

3) **Den nye attiske Komoedie.**

Efter den gamle og mellemste attiske Komoedie (§. 102—106) fulgte den saakaldte **nye** (ἡ νέα) **Komoedie**, hvilken omtales her for Sammenhængens Skyld, endskiøndt den først blomstrede i den efterfølgende Periode. Udelukket fra at giøre Statens Bestyrere og de offentlige Anliggender til Komoediens Gienstand, hentede den sit Stof fra det private Liv. Dens Hovedopgave var at skildre Sæder, borgerlige Charakterer, og private især huuslige Forhold. Choret afskaffedes. Sproget nærmede sig mere og mere Hverdags-Sproget.

§. 108.

Ogsaa i denne Digtart havde Athenerne et betydeligt Antal udmærkede og frugtbare Digtere. Fem af disse vare optagne i Alexandrinernes Kanon for denne Digtart: **Philippides** (Ol. 111), **Menandros** (ndfr.), **Philemon** (ndfr.), **Apollodoros** fra Athen (Ol. 114. Flere Komikere af dette Navn.), og **Diphilos** fra Sinope (Ol. 118).

Af denne Digtart haves ikkun Fragmenter levnede (§. 105 b). Plautus. Terents.

§. 109.

De tvende, af hvem de betydeligste Fragmenter ere bevarede, ere:

1) **Menandros**, Athener. Fød Ol. 109, 3 (342) — Ol. 122, 2 (291). Discipel af Theophrastos. Foruden andre Skrifter forfattede han omtrent 100 Komoedier. Af disse haves kun Titler og Fragmenter, iblandt hvilke mange ere for-

trinlige. Han udmærkede sig ved Skildring af Charakterer og det menneskelige Livs Forholde, ved reen og ædel Livsphilosophie, ved Gratie, ypperlig Fremstilling o. s. v. (Quintil. X, 1, 69. o. A.).

2) Philemon, fra Soli i Kilikien. Samtidig med Menandros. Opnaaede en meget høi Alder. Forfattede omtrent 90 Komoedier. Vandt stort Bifald.

Foruden de almindelige Samlinger af Komikerne (§. 105 b.) og et Par ældre Samlinger:

J. *Clericus*, Menandri et Philemonis reliquiæ cum notis Grotii et Clerici. Amstel. 1709. 8. (1712. 8.)

Stridsskrifter i Anledning af denne Samling, iblandt hvilke især *Phileleutheri* Lipsiensis (*R. Bentleii*) emendationes in Menandr. & Phil. reliq. Traj. ad Rhen. 1710. 8. Ed. 2da 1713. 8. (Jac. Gronovius) infamia emendationum (imod Bentlei). Lugd. Bat. 1710. 8. (De Pauw) Philargyrii Cantabrig. emendatt. ect. Amstel. 1711. 8.

A. Meineke, Menandr. & Philem. reliquiæ. Berol. 1823. 8.

Sententser af Komikernes Værker i de gnomiske Samlinger, navnl. i

Brunckii Poet. gnom. Ovfr. §. 72.

Af Menandros hos

J. G. Schneider, i hans Udg. af Æsopos (§. 79).

Meineke, l. c.

J. G. Hauptmann, de Men. atque illius comoediis. Geræ 1743. 4.

A. Meineke, quæstion. Menandr. spec. 1mum. Berol. 1818. 8.

J. A Fabric. Bibl. Græc. II, 454 sqq. 476 sqq.

c. Σάτυροι. Satyrica dramata. Satyrspil.

§. 110.

Efterat det dionysiske Chor ved Tragoediens og Komoediens dramatiske Udvikling var fortrængt ud af disse, kom det atter frem i en ny Digtart, hvis Stof ligesom Tragoediens hentedes fra Mytherne, men hvori Choret, ligesom i de ældre bakchiske Festchor, bestod af Bakchos's Følge, f. Ex. Silenos og Satyrerne, af hvilke denne Digtart, som meget yndedes af Athenerne, fik sit Navn. Satyrspillets særegne Natur og Væsen bestemtes især ved det Hensyn der toges til dets eiendommelige Chor saavel i Valg af Stoffet, som i dettes Behandling, i Foredraget, i Dandsen (σίκιννις), og den hele sceniske Fremstilling. Scenen i disse Skuespil var den fri Natur. Ifølge det Anførte var Satyrspillet ved sin dramatiske Deel beslægtet baade med Tragoedien og Komoedien; men ved sit Chor var det paa en eiendommelig Maade forskielligt fra dem begge. Dets Opfindelse og kunstmæssigere Udvikling pleier at tillægges

Pratinas fra Phlius. Ol. 70, 1. 500, eller allerede tidligere. Var ogsaa lyrisk Digter, og forfattede foruden Tragoedier et betydeligt Antal (32) Satyrspil.

Tragikerne forfattede tillige Satyrspil, f. Ex. **Choerilos** (§. 97), **Phrynichos** (§. 97), **Aeschylos** (§. 99), **Jon** fra Chios (§. 101), Achæos fra Eretria (§. 101), **Sophokles** (§. 99), **Euripides** (§. 100). Desuden høre herhid: **Xenokles**; **Astydamas**; **Python** fra Katana o. A. (Sammenl. §. 197). — Trilogier. Tetralogier.

Ikkun eet **Drama satyricum** er bevaret:

Kyklopen (ὁ Κύκλωψ) af Euripides (§. 100). Af alle de øvrige haves ikkun Fragmenter.

Chamæleon fra Heraklea havde skrevet om denne Digtart. Hans Skrift er tabt.

Om denne Digtart, foruden *Dan. Heinsius* o. A., især

† *Is. Casaubonus*, de satyrica Græcorum poesi et Romanorum Satyra. Paris. 1605. 8. Paany ved *Rambach*. Halæ 1774. 8. (Deri et Tillæg over de Gamles satyriske Poesie af *Ez. Spanheim.*)

J. G. Bukle, de fabula satyrica Græcor. Goett. 1787. 4.

H. C. A. Eichstaedt, de dramate Græcorum comico-satyrico cet. Lips. 1793. 8.

G. Hermann, epistola de dramate comicosatyrico i Hermanni opusc. Vol. I. P. 44 sqq.

G. Pinzger, de dram. satyr. Græc. origine. Vratisl. 1822. 8.

F. G. Welcker, især i: Nachtrag zu der Schrift üb. die æschyl. Trilogie. Frankf. 1826. 8. S. 276 fgg.

Euripides' Kyklops i Udg. af Euripides (§. 100), og særskilt:

Euripidis Cyclops. Ed. *J. G. C. Hoepfner*. Lips. 1789. 8. Conf. Neues Magazin für Schullehrer B. I. St. 1. og B. II, St. 2. 3.

G. D. F. Goess. Norimb. 1790. 8.

Overs. paa Dansk af P. G. Fibiger. Khvn. 1820. 8.

W. Genthe, Eurip. Kyklops, nebst einer Abhandl. üb. d. Satyrspiel. Halle 1828. 8.

d. Μῖμοι.

§. 111.

Grækernes medfødte Gave til Efterligning og dramatisk Fremstilling ledede dem tidligen, længe før den borgerlige (den nye) Komoedie dannede sig (§. 107—109), til ved mange Leiligheder, først uforberedt, siden kunstmæssigere, at efterligne det daglige og huuslige Livs Charakterer, Optrin, Forhold o. s. v.

Disse Efterligninger vare af meget forskiellig Art, baade i Indhold og Form, efter Forskielligheden i de saaledes forestilte Handlinger, og i de efterlignede Menneskers Charakterer, Sæder og Levemaade; efter enhver Forfatters særegne Maade og Oiemeed, samt efter Stammernes og de øvrige paavirkende Forholdes særegne Beskaffenhed. Man havde αὐτοκάβδαλοι, λυσιῳδοί, μαγῳδοί, Spartanernes δεικελισταί o. s. v. Nogle vare mere tilfældige og raa, andre havde mere Adkomst til at regnes til Kunstens Værker. Af denne Art have vi kun nogenlunde Kundskab om de syrakusanske Mimer, hvis Opfindelse tillægges

Sophron fra Syrakusæ. Omtr. Ol. 87. 431 eller noget sildigere. Han forfattede natursande Skildringer af Charakterer, Optrin, Forhold, Tildragelser, som disse pleie at forefalde især iblandt Almuen. Disse Skildringer, forfattede i dorisk Dialekt, vare dialogiske, i en egen Art af rhythmisk Prosa (καταλογάδην), hvori Foredraget uden Tvivl havde et eiendommeligt Anstrøg af den lavere Stands daglige Tale. De deeltes i σπουδαῖοι og γελοῖοι, ἀνδρεῖοι og γυναικεῖοι. Endskiondt dramatiske vare Mimerne dog forskiellige fra den ældre og mellemste Komoedie ved Udelukkelsen

af det lyriske Chor, og Alt hvad der hørte til dettes sceniske Udførelse. De nærmede sig vel mere den nyere Komoedie (§. 107 fgg.); men vare dog formodentlig forskiellige ogsaa fra den ved deres Form, og i det Hele ved lavere Tone og Holdning. Hvor de forhen anførte Arter af den dramatiske Digtart blomstrede, bleve Mimerne ikke opførte paa de for hine bestemte Skuepladse; men formodentlig bleve de dog paa sine Steder og navnligen paa Sikelien mimisk udførte ved Folkets offentlige Forlystelser. Sophrons Mimer agtedes høit. Platon satte stor Priis paa dem. I Theokrits Idyller synes at være Spor af disse Digtes Efterligning. Herhid høre desuden Xenarchos, Sophrons Søn, og Philistion fra Nikæa (Ol. 93).

G. J. Vossii institutiones poeticæ, Libr. II. c. 29 sqq. (I hans Opera. Amstel. 1695 sqq. Fol. Tom. III. Særskilt Amstel. 1647. 4.)

Cl. Salmasius, exerc. Plinian. in Solinum. Paris. 1629. Fol. P. 108 sqq.

J. A. Fabricii Bibl. Gr. II, 493—495.

G. Hermann ad Aristotelis A. P. pag. 92—95.

K. O. Müllers Dorier. II, 360 fgg.

Sophrons Fragmenter: hos *Hugo Grotius* (l. c. §. 101) og *C. J. Blomfield* i *Classical Journal.* Lond. 1811. Vol. IV. P. 380—390; forøgede i Mus. Cantabr. 1821. No. VII. P. 340 sqq.

Sammenl. Commentatorerne til Theokritos (§. 202) f. Ex.: *Valckenaer* ad Adoniaz. (l. c. P. 194 sqq); *H. C. A. Eichstaedt* (l. c. P. 17 sqq); Finkenstein (l. c.); Meisling (l. c. i Indledn. §. XXVIII sqq. o. f. St.).

Menandri et *Philistionis* sententiæ. *N. Rigaltius.* Lutet. 1613. 8. Conf. *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. II, 480—481.

B.

Prosa.

§. 112.

Ved Erfaringens og Tænkningens Udvidelse, overhovedet ved Culturens Fremskridt, og under heldige Omstændigheders Begunstigelse, dannede sig efterhaanden det prosaiske Skriftsprog (ὁ πεζὸς λόγος), især fra Midten af det 6te Aarhundrede før Christus. (Sammenl. §. 68. Anmærk.) Dog vedblev Prosaen en Tidlang at beholde et Anstrøg af det poetiske Foredrag, fra hvilket det havde sin Oprindelse. Sildigere bidrog Dialogen i Tragoedien og i den saa kaldte mellemste Komoedie, hvis Foredrag mere og mere nærmede sig det daglige Livs Tale, til at danne den attiske Prosa, der skyldte Sophisterne (§. 122. 144) saare meget, og efterhaanden udviklede sig til en høi Grad af Fuldkommenhed. Den antog en særegen Charakteer for ethvert af den prosaiske Litteraturs Hovedfag, hvilke hvert især have udmærkede, ogsaa ved deres Individualitet mærkværdige Mønstre at opvise.

1.

Historie.

§. 113.

Ligesom de kykliske Epikere efterhaanden nærmede sig Prosaens Foredrag og Fremstillingsmaade (ovfr. §. 55), saaledes vare de første Historieskrivere baade i Indhold og Form

nær beslægtede med Kyklikerne. Stoffet, som de behandle hentede de fra Digternes, især fra Epikernes, og navnligen i Kyklikernes Værker, tillige benyttende andre Fortids-Monumenter, offentlige Indskrifter og Sagnene. Ligesom Kyklikerne samlede og ordnede de Gudernes og Heroernes Genealogier og Sagnene om deres Bedrifter, og behandlede paa samme Maade Familiers, Stammers, Stæders, Landes og Byers Lokalsagn, o. s. v. Disse Samlere, som beredede Vei for den egentlige Historie (ἱστορία. ἱστορεῖν), kaldtes Logographer (λογογράφοι. λογογραφία). De blomstrede især i Jonien, umiddelbart før Perserkrigen. Dem skyldes de første Opkomst af Geographiens og Chronologiens Videnskab, ligesom de vistnok ogsaa tildeels bestræbte sig for at bearbeide Stoffet paa en kunstmæssigere Maade; hvilket dog kun ufuldkomment lykkedes, saa at de i Kritik, Fremstilling og Foredrag stode langt tilbage for de efterfølgende Mestere.

Anm. Om Grækernes historiske Litteratur i Almindelighed nævne vi af det meget her kun:

G. J. Vossius, **de historicis græcis. libri IV. † Lugd. Bat. 1623. ib. 1651.** (i nogle Exmpl. 1650.) **Franc. 1677. 4.** og oftere.

J. A. Fabricius, **Supplementa et Observatt. ad Vossium cet. Hamb. 1709. 8.**

G. F. Creuzer, die historische Kunst der Griechen in ihrer Entstehung und Fortbildung. Leipz. 1803. 8. o. A.

§. 114.

Logographernes Antal var ikke ringe; men vor Kundskab om dem og deres Værker er ufuldstændig og usikker. De kom tidligen i Forglemmelse især ved Efterfølgernes bedre Værker; saa at deres Skrifter allerede før den christelige Tid

c. Σάτυροι. Satyrica dramata. Satyrspil.

§. 110.

Efterat det dionysiske Chor ved Tragoediens og Komoediens dramatiske Udvikling var fortrængt ud af disse, kom det atter frem i en ny Digtart, hvis Stof ligesom Tragoediens hentedes fra Mytherne, men hvori Choret, ligesom i de ældre bakchiske Festchor, bestod af Bakchos's Følge, f. Ex. Silenos og Satyrerne, af hvilke denne Digtart, som meget yndedes af Athenerne, fik sit Navn. Satyrspillets særegne Natur og Væsen bestemtes især ved det Hensyn, der toges til dets eiendommelige Chor saavel i Valg af Stoffet, som i dettes Behandling, i Foredraget, i Dandsen (σίκιννις), og den hele sceniske Fremstilling. Scenen i disse Skuespil var den fri Natur. Ifølge det Anførte var Satyrspillet ved sin dramatiske Deel beslægtet baade med Tragoedien og Komoedien; men ved sit Chor var det paa en eiendommelig Maade forskielligt fra dem begge. Dets Opfindelse og kunstmæssigere Udvikling pleier at tillægges

Pratinas fra Phlius. Ol. 70, 1. 500, eller allerede tidligere. Var ogsaa lyrisk Digter, og forfattede foruden Tragoedier et betydeligt Antal (32) Satyrspil.

Tragikerne forfattede tillige Satyrspil, f. Ex. **Choerilos** (§. 97), **Phrynichos** (§. 97), **Aeschylos** (§. 99), **Jon** fra Chios (§. 101), **Achæos** fra Eretria (§. 101), **Sophokles** (§. 99), **Euripides** (§. 100). Desuden høre herhid: **Xenokles**; **Astydamas**; **Python** fra Katana o. A. (Sammenl. §. 197). — Trilogier. Tetralogier.

Ikkun eet Drama satyricum er bevaret:

trinlige. Han udmærkede sig ved Skildring af Charakterer og det menneskelige Livs Forholde, ved reen og ædel Livsphilosophie, ved Gratie, ypperlig Fremstilling o. s. v. (Quintil. X, 1, 69 o. A.).

2) Philemon, fra Soli i Kilikien. Samtidig med Menandros. Opnaaede en meget høi Alder. Forfattede omtrent 90 Komoedier. Vandt stort Bifald.

Foruden de almindelige Samlinger af Komikerne (§. 105 b.) og et Par ældre Samlinger:

J. Clericus, Menandri et Philemonis reliquiæ cum notis Grotii et Clerici. Amstel. 1709. 8. (1712. 8.)

Stridsskrifter i Anledning af denne Samling, iblandt hvilke især *Phileleutheri* Lipsiensis (*R. Bentleii*) emendationes in Menandr. & Phil. reliq. Traj. ad Rhen. 1710. 8. Ed. 2da 1713. 8. (Jac. Gronovius) infamia emendationum (imod Bentlei). Lugd. Bat. 1710. 8. (De Pauw) Philargyrii Cantabrig. emendatt. vet. Amstel. 1711. 8.

A. Meineke, Menandr. & Philem. reliquiæ. Berol. 1823. 8.

Sententser af Komikernes Værker i de gnomiske Samlinger, navnl. i

Brunckii Poet. gnom. Ovfr. §. 72.

Af Menandros hos

J. G. Schneider, i hans Udg. af Æsopos (§. 79).

Meineke, l. c.

J. G. Hauptmann, de Men. atque illius comoediis. Geræ 1743. 4.

A. Meineke, quæstion. Menandr. spec. 1mum. Berol. 1818. 8.

J. A Fabric. Bibl. Græc. II, 454 sqq. 476 sqq.

c. Σάτυροι. Satyrica dramata. Satyrspil.

§. 110.

Efterat det dionysiske Chor ved Tragoediens og Komoediens dramatiske Udvikling var fortrængt ud af disse, kom det atter frem i en ny Digtart, hvis Stof ligesom Tragoediens hentedes fra Mytherne, men hvori Choret, ligesom i de ældre bakchiske Festchor, bestod af Bakchos's Følge, f. Ex. Silenos og Satyrerne, af hvilke denne Digtart, som meget yndedes af Athenerne, fik sit Navn. Satyrspillets særegne Natur og Væsen bestemtes især ved det Hensyn der toges til dets eiendommelige Chor saavel i Valg af Stoffet, som i dettes Behandling, i Foredraget, i Dandsen (σίκιννις), og den hele sceniske Fremstilling. Scenen i disse Skuespil var den fri Natur. Ifølge det Anførte var Satyrspillet ved sin dramatiske Deel beslægtet baade med Tragoedien og Komoedien; men ved sit Chor var det paa en eiendommelig Maade forskielligt fra dem begge. Dets Opfindelse og kunstmæssigere Udvikling pleier at tillægges

Pratinas fra Phlius. Ol. 70, 1. 500, eller allerede tidligere. Var ogsaa lyrisk Digter, og forfattede foruden Tragoedier et betydeligt Antal (32) Satyrspil.

Tragikerne forfattede tillige Satyrspil, f. Ex. **Choerilos** (§. 97), **Phrynichos** (§. 97), **Æschylos** (§. 99), **Jon** fra Chios (§. 101), **Achæos** fra Eretria (§. 101), **Sophokles** (§. 99), **Euripides** (§. 100). Desuden høre herhid: **Xenokles**; **Astydamas**; **Python** fra Katana o. A. (Sammenl. §. 197). — Trilogier. Tetralogier.

Ikkun eet **Drama satyricum** er bevaret:

triviige. Han udmærkede sig ved Skildring af Charakterer og det menneskelige Livs Forholde, ved reen og ædel Livsphilosophie, ved Gratie, ypperlig Fremstilling o. s. v. (Quintil. X, 1, 69 o. A.).

2) Philemon, fra Soli i Kilikien. Samtidig med Menandros. Opnaaede en meget høi Alder. Forfattede omtrent 90 Komoedier. Vandt stort Bifald.

Foruden de almindelige Samlinger af Komikerne (§. 105 b.) og et Par ældre Samlinger:

J. Clericus, Menandri et Philemonis reliquiæ cum notis Grotii et Clerici. Amstel. 1709. 8. (1712. 8.)

Stridsskrifter i Anledning af denne Samling, iblandt hvilke især

Phileleutheri Lipsiensis (R. Bentleii) emendationes in Menandr. & Phil. reliq. Traj. ad Rhen. 1710. 8. Ed. 2da 1713. 8. (Jac. Gronovius) infamia emendationum (imod Bentlei). Lugd. Bat. 1710. 8. (De Pauw) Philargyrii Cantabrig. emendatt. etc. Amstel. 1711. 8.

A. Meineke, Menandr. & Philem. reliquiæ. Berol. 1823. 8.

Sententser af Komikernes Værker i de gnomiske Samlinger, navnl. i

Brunckii Poet. gnom. Ovfr. §. 72.

Af Menandros hos

J. G. Schneider, i hans Udg. af Æsopos (§. 79).

Meineke, l. c.

J. G. Hauptmann, de Men. atque illius comoediis. Geræ 1743. 4.

A. Meineke, quæstion. Menandr. spec. 1mum. Berol. 1818. 8.

J. A Fabric. Bibl. Græc. II, 454 sqq. 476 sqq.

d. Μῖμοι.

§. 111.

Grækernes medfødte Gave til Efterligning og dramatisk Fremstilling ledede dem tidligen, længe før den borgerlige (den nye) Komoedie dannede sig (§. 107—109), til ved mange Leiligheder, først uforberedt, siden kunstmæssigere, at efterligne det daglige og huuslige Livs Charakterer, Optrin, Forhold o. s. v.

Disse Efterligninger vare af meget forskiellig Art, baade i Indhold og Form, efter Forskielligheden i de saaledes forestilte Handlinger, og i de efterlignede Menneskers Charakterer, Sæder og Levemaade; efter enhver Forfatters særegne Maade og Diemeed, samt efter Stammernes og de øvrige paavirkende Forholdes særegne Beskaffenhed. Man havde αὐτοκάβδαλοι, λυσιῳδοί, μαγῳδοί, Spartanernes δεικελισταί o. s. v. Nogle vare mere tilfældige og raa, andre havde mere Adkomst til at regnes til Kunstens Værker. Af denne Art have vi kun nogenlunde Kundskab om de syrakusanske Mimer, hvis Opfindelse tillægges

Sophron fra Syrakusæ. Omtr. Ol. 87. 431 eller noget sildigere. Han forfattede natursande Skildringer af Charakterer, Optrin, Forhold, Tildragelser, som disse pleie at forefalde især iblandt Almuen. Disse Skildringer, forfattede i dorisk Dialekt, vare dialogiske, i en egen Art af rhythmisk Prosa (καταλογάδην), hvori Foredraget uden Tvivl havde et eiendommeligt Anstrøg af den lavere Stands daglige Tale. De deeltes i σπουδαῖοι og γελοῖοι, ἀνδρεῖοι og γυναικεῖοι. Endskiønt dramatiske vare Mimerne dog forskiellige fra den ældre og mellemste Komoedie ved Udelukkelsen

af det lyriske Chor, og Alt hvad der hørte til dettes sceniske Udførelse. De nærmede sig vel mere den nyere Komoedie (§. 107 fgg.); men vare dog formodentlig forskjellige ogsaa fra den ved deres Form, og i det Hele ved lavere Tone og Holdning. Hvor de forhen anførte Arter af den dramatiske Digtart blomstrede, bleve Mimerne ikke opførte paa de for hine bestemte Skuepladse; men formodentlig bleve de dog paa sine Steder og navnligen paa Sikelien mimisk udførte ved Folkets offentlige Forlystelser. Sophrons Mimer agtedes høit. Platon satte stor Priis paa dem. I Theokrits Idyller synes at være Spor af disse Digtes Efterligning. Herhid høre desuden Xenarchos, Sophrons Søn, og **Philistion** fra Nikæa (Ol. 93).

G. J. Vossii institutiones poeticæ, Libr. II. c. 29 sqq. (I hans Opera. Amstel. 1695 sqq. Fol. Tom. III. Særskilt Amstel. 1647. 4.)

Cl. Salmasius, exerc. Plinian. in Solinum. Paris. 1629. Fol. P. 108 sqq.

J. A. Fabricii Bibl. Gr. II, 493—495.

G. Hermann ad Aristotelis A. P. pag. 92—95.

K. O. Müllers Dorier. II, 360 fgg.

Sophrons Fragmenter: hos *Hugo Grotius* (l. c. §. 101) og *C. J. Blomfield* i *Classical Journal.* Lond. 1811. Vol. IV. P. 380—390; forøgede i Mus. Cantabr. 1821. No. VII. P. 340 sqq.

Sammenl. Commentatorerne til Theokritos (§. 202) f. Ex.: *Valckenaer* ad Adoniaz. (l. c. P. 194 sqq); *H. C. A. Eichstaedt* (l. c. P. 17 sqq); Finkenstein (l. c.); Meisling (l. c. i Indledn. S. XXVIII sqq. o. f. St.).

Menandri et *Philistionis* sententiæ. *N. Rigaltius.* Lutet. 1613. 8. Conf. *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. II, 480—481.

B.

Prosa.

§. 112.

Ved Erfaringens og Tænkningens Udvidelse, overhovedet ved Culturens Fremskridt, og under heldige Omstændigheders Begunstigelse, dannede sig efterhaanden det prosaiske Skriftsprog (ὁ πεζὸς λόγος), især fra Midten af det 6te Aarhundrede før Christus. (Sammenl. §. 68. Anmærk.) Dog vedblev Prosaen en Tidlang at beholde et Anstrøg af det poetiske Foredrag, fra hvilket det havde sin Oprindelse. Sildigere bidrog Dialogen i Tragoedien og i den saa kaldte mellemste Komoedie, hvis Foredrag mere og mere nærmede sig det daglige Livs Tale, til at danne den attiske Prosa, der skyldte Sophisterne (§. 122. 144) saare meget, og efterhaanden udviklede sig til en høi Grad af Fuldkommenhed. Den antog en særegen Charakteer for ethvert af den prosaiske Litteraturs Hovedfag, hvilke hvert især have udmærkede, ogsaa ved deres Individualitet mærkværdige Mønstre at opvise.

1.

Historie.

§. 113.

Ligesom de kykliske Epikere efterhaanden nærmede sig Prosaens Foredrag og Fremstillingsmaade (ovfr. §. 55), saaledes vare de første Historieskrivere baade i Indhold og Form

af det lyriske Chor, og Alt hvad der hørte til dettes sceniske Udførelse. De nærmede sig vel mere den nyere Komoedie (§. 107 fgg.); men vare dog formodentlig forskiellige ogsaa fra den ved deres Form, og i det Hele ved lavere Tone og Holdning. Hvor de forhen anførte Arter af den dramatiske Digtart blomstrede, bleve Mimerne ikke opførte paa de for hine bestemte Skuepladse; men formodentlig bleve de dog paa sine Steder og navnligen paa Sikelien mimisk udførte ved Folkets offentlige Forlystelser. Sophrons Mimer agtedes høit. Platon satte stor Priis paa dem. I Theokrits Idyller synes at være Spor af disse Digtes Efterligning. Herhid høre desuden Xenarchos, Sophrons Søn, og Philistion fra Nikæa (Ol. 93).

G. J. Vossii institutiones poeticæ, Libr. II. c. 29 sqq. (I hans Opera. Amstel. 1695 sqq. Fol. Tom. III. Særskilt Amstel. 1647. 4.)

Cl. Salmasius, exerc. Plinian. in Solinum. Paris. 1629. Fol. P. 108 sqq.

J. A. Fabricii Bibl. Gr. II, 493—495.

G. Hermann ad Aristotelis A. P. pag. 92—95.

K. O. Müllers Dorier. II, 360 fgg.

Sophrons Fragmenter: hos *Hugo Grotius* (l. c. §. 101) og *C. J. Blomfield* i *Classical Journal.* Lond. 1811. Vol. IV. P. 380—390; forøgede i Mus. Cantabr. 1821. No. VII. P. 340 sqq.

Sammenl. Commentatorerne til Theokritos (§. 202) f. Ex.: *Valckenaer* ad Adoniaz. (l. c. P. 194 sqq); *H. C. A. Eichstaedt* (l. c. P. 17 sqq); Finkenstein (l. c.); Meisling (l. c. i Indledn. S. XXVIII sqq. o. f. St.).

Menandri et *Philistionis* sententiæ. *N. Rigaltius.* Lutet. 1613. 8. Conf. *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. II, 480—481.

B.

Prosa.

§. 112.

Ved Erfaringens og Tænkningens Udvidelse, overhovedet ved Culturens Fremskridt, og under heldige Omstændigheders Begunstigelse, dannede sig efterhaanden det prosaiske Skriftsprog (ὁ πεζὸς λόγος), især fra Midten af det 6te Aarhundrede før Christus. (Sammenl. §. 68. Anmærk.) Dog vedblev Prosaen en Tidlang at beholde et Anstrøg af det poetiske Foredrag, fra hvilket det havde sin Oprindelse. Sildigere bidrog Dialogen i Tragoedien og i den saa kaldte mellemste Komoedie, hvis Foredrag mere og mere nærmede sig det daglige Livs Tale, til at danne den attiske Prosa, der skyldte Sophisterne (§. 122. 144) saare meget, og efterhaanden udviklede sig til en høi Grad af Fuldkommenhed. Den antog en særegen Charakteer for ethvert af den prosaiske Litteraturs Hovedfag, hvilke hvert især have udmærkede, ogsaa ved deres Individualitet mærkværdige Monstre at opvise.

1.

Historie.

§. 113.

Ligesom de kykliske Epikere efterhaanden nærmede sig Prosaens Foredrag og Fremstillingsmaade (ovfr. §. 55), saaledes vare de første Historieskrivere baade i Indhold og Form

nær beslægtede med Kyklikerne. Stoffet, som de behandlede, hentede de fra Digternes, især fra Epikernes, og navnligen fra Kyklikernes Værker, tillige benyttende andre Fortids-Monumenter, offentlige Indskrifter og Sagnene. Ligesom Kyklikerne samlede og ordnede de Gudernes og Heroernes Genealogier og Sagnene om deres Bedrifter, og behandlede paa samme Maade Familiers, Stammers, Stæders, Landes og Ders Lokalsagn, o. s. v. Disse Samlere, som beredede Veien for den egentlige Historie (ἱστορία. ἱστορεῖν), kaldtes **Logographer** (λογογράφοι. λογογραφία). De blomstrede især i Jonien, umiddelbart før Perserkrigen. Dem skyldes den første Opkomst af Geographiens og Chronologiens Videnskab; ligesom de vistnok ogsaa tildeels bestræbte sig for at bearbeide Stoffet paa en kunstmæssigere Maade; hvilket dog kun ufuldkomment lykkedes, saa at de i Kritik, Fremstilling og Foredrag stode langt tilbage for de efterfølgende Mestere.

Anm. Om Grækernes historiske Litteratur i Almindelighed nævne vi af det meget her kun:

G. J. Vossius, **de historicis græcis. libri IV. † Lugd. Bat. 1623. ib. 1651.** (i nogle Exmpl. 1650.) **Franc. 1677. 4.** og oftere.

J. A. Fabricius, **Supplementa et Observatt. ad Vossium cet. Hamb. 1709. 8.**

G. F. Creuzer, die historische Kunst der Griechen in ihrer Entstehung und Fortbildung. Leipz. 1803. 8. o. A.

§. 114.

Logographernes Antal var ikke ringe; men vor Kundskab om dem og deres Værker er ufuldstændig og usikker. De kom tidligen i Forglemmelse især ved Efterfølgernes bedre Værker; saa at deres Skrifter allerede før den christelige Tid

vare deels tabte, deels af uvis Ægthed. Kun faa Fragmenter ere levnede, og selv af disse haves endnu ikke tilfredsstillende Samlinger. Ikke engang den chronologiske Orden, i hvilken disse Forfattere fulgte efter hverandre, kan angives med Bestemthed. De fleste hørte til den ioniske Stamme, og blomstrede henimod den 70de Ol., nogle maaskee kort efter; iblandt dem, som nævnes nedenfor, blomstrede Hellanikos formod. omtrent i den 80de Ol. (Ol. 71, 1—92, 2. 496—411). Som Udvalg anføres her omtrent Halvdelen af dem, som pleie at henregnes til denne Skribentclasse.

1) **Kadmos** fra Miletos.

2) **Dionysios** fra Miletos.

3) **Hekatæos** fra Miletos.

4) **Xanthos**, en Lyder.

5) **Charon** fra Lampsakos.

6) **Pherekydes** fra Leros eller Athen.

7) **Hippys** fra Rhegion.

8) **Akusilaos** fra Argos.

9) **Hellanikos** fra Mitylene.

Vi nævne her tillige **Herodoros** fra det pontiske Herakleа, Sokrates's eller, som andre mene, Solons Samtidige. Han skrev i Prosa: *Ἀργοναυτικά* og *τὰ καθ' Ἡρακλέα*.

Om ham see K. O. Müller, Dorier. B. II. S. 464 sqq. *Henrichsen* l. c. §. 55. P. 22.

Om Logographerne foruden de i §. 113 nævnte:

C. G. Heyne de primordiis historiæ scribendæ inter Græcos i Comm. Soc. Reg. Goett. Tom. XIV. P. 121 sqq.

C. G. Heyne, i Indledn. til Apollodori Bibl. Vol. 1. 1803. 8.

J. A. Fabricii Bibl. Græc. paa flere Steder f. Ex. II, 348 sqq., o. A. f. Ex. Udgiverne af Fragmenterne.

Mus. crit. Cantabr. Tom I. 1813. No. I. P. 79 sqq. No. II. P. 216 sqq. Tom. II. 1815 No. V. P. 90 sqq. (On certain early Greek historians cet.).

De hidtil udgivne Fragmenter:

Hellanici Lesbii fragm. ed. *F. G. Sturz.* Lips. 1787. 8. Ny Udg. Lips. 1826. 8.

Historicorum Græcorum antiquiss. fragmenta collegit cet. G. *F. Creuzer.* Vol. 1. Heidelb. 1806. 8. (Indeholder Fragm. af Hekatæos, Charon, og Xanthos).

Pherecydis & Acusilai fragm. ed. *F. G. Sturz.* Geræ 1789. 8. Ny Udg. Lips. 1824. 8.

Sammenl. *Aug. Matthiae* de *Pherecyd.* fragmm. Altenb. 1814. 4., og i *F. A. Wolfs* litt. Analekten B. 1. S. 321 fgg.

§. 115.

Herodotos, fød i Halikarnassos i Karien. Ol. 74, 1. 484. Tidligen foretog han vidtløftige Reiser baade i Grækenland og i fremmede Lande. Omtrent 40 Aar gammel drog han med en attisk Kolonie til Thurium. Han levede i det mindste til henimod Enden af den peloponnesiske Krig ([illegible]). Resultaterne af sin Indsigt, Erfaring og Lærdom har han, forsaavidt han fik sine videnskabelige Planer fuldførte, nedlagt i et Værk, hvori han beskriver Hellenernes Krige med Barbarerne, fornemmelig med Perserne; men tillige meddeelte han deri det han vidste, og ansaae for det vidværdigste om alle den Gang bekiendte Lande og Folkeslags, hvis Beskrivelse og Historie han med beundringsværdig Kunstsands har indflettet i mange Episoder, der deels staae i nærmere, deels i fiernere Forbindelse med Hovedæmnet. I

den historiske Fortælling udtaler sig som Værkets Grundidee: Fromheds og Besindigheds gode, Ugudeligheds Overmods og Voldfærds onde Følger. En Hoved-Egenskab ved denne Forfatter er from Ærbødighed for Guderne og deres Præster, hvorved han vel har ladet sig lede til at indrømme de i Templerne fortalte Opdigtelser og Forvanskninger af Historien større Vægt, end den historiske Kritik kan billige, men dog uden at overlade sig til blind Troe paa disse Sagn. Ved Jagttagelsesevne, riig Kundskab, upartisk Sandhedskierlighed, ved Reenhed og Simplicitet i Sind og Udtryk, er Herodots Historie et Mesterværk; hvorved endvidere fortiener at bemærkes en paa aandeligt Slægtskab og flere Forhold grundet Overeensstemmelse imellem dette Værk og de homeriske Sange — en Overeensstemmelse, der viser sig saavel i Maaden at opfatte, ordne og behandle Gienstandene, som ogsaa i Maaden, paa hvilken de ere fortalte, samt i Sproget. Hans Troværdighed, der ofte er bleven mistænkt allerede i Oldtiden, er i de nyeste Tider bleven mere og mere stadfæstet ved Reiser og Undersøgelser i de af ham beskrevne Lande. — Naar dette Værk sluttedes, er uvist; dog synes Herodotos endnu i den sidste Deel af sit Liv at have arbeidet derpaa. Det Sagn, at han forelæste sit Værk, eller i det mindste Dele deraf, ved offentlige Feste, er i nyere Tid bleven draget i Tvivl. Herodotos' Værk bestaaer af 9 Bøger, hvilke bære Musernes Navne; dog ere disse Benævnelser ikke af Forfatteren selv. Om Herodotos har udført sit Forsæt at skrive om Assyrien, er uvist. Den ham tillagte ἐξήγησις περὶ τῆς Ὁμήρου βιοτῆς er uægte.

Udgaver:

Tidligere end Texten en latinsk Overs. ved Laur. Valla. Venet. 1474. Fol.

† Ed. pr. *Aldina*. Venet. 1502. Fol.

† Cum præfat. *Jo. Camerarii*. Basil. ap. Hervag. † 1540. † 1557. Fol.

H. Stephanus. † 1570. † Ed. 2. 1592. Fol.

G. Jungermann. Francof. 1608. Fol. (Inddeling i Capitler). Laae til Grund for et Par Udgaver i 17de Aarh.

Jac. Gronovius. Lugd. 1715. Fol.

P. Wesselingius. Amstel. 1763. Fol. Conf. Dissert. Herodotea. Ultraj. 1758. 4 og 8.

J. Schweighaeuser. Argent. & Paris. 1816. 6 Voll. 8. Dertil Lexicon Herodoteum. Argent. 1824. 2 Voll. 8. Paany ap. *R. Priestley*. Lond. 1825. 6 Voll. 8.

Th. Gaisford. Oxon. 1824—1826. 4 Voll. 8. Lips. 1824—1826. 4 Voll. 8.

J. C. F. Baehr, Lips. 1830. 8. Vol. I. (Bog I. II).

Desuden forskiellige Haandudgaver, f. Ex. den af *F. W. Reiz* begyndte Vol. I. Pars 1. Lips. 1778. 8. Paany 1807. 1816. Pars 2. *G. H. Schaefer*. Lips. 1800. Paany 1813. 1816. Vol. II. 1820. Vol. I. P. 1. 2. paany. 1822. — *G. H. Schaefer*. Lips. 1800—1803. 3 Voll. 8. (8 Bøger).

Desuden i Samlingerne hos *Tauchnitz* (*G. H. Schaefer*. 1815. 3 Voll. 12 og oftere), *Weigel* (*G. H. Schaefer*. 1819. 3 Voll. 8. *G. Stallbaum*. 1825. 3 Voll. 8.) og *Teubner* (*A. Matthiae & H. Apetz*. 1825—1826. 2 Voll. 8).

D. Wyttenbach, *Ἐκλογαὶ ἱστορικαί*. Selecta Herodoti, Thucydidis cet. Amstelod. 1794. 8. Ed. 4. Lips. 1827. 8.

Amil. Porti diction. Ionic. Francof. 1603. 8. Oxon. 1810. 1817. 8. Lond. 1825. 8.

Iblandt Oversættelserne udmærker sig den franske af *P. H.*

Larcher (Ed. 2. Paris 1802. 9 Voll. 8 og 4) ved et rigt historisk og kritisk Apparat. Iblandt de tydske F. Langes, Ausg. 2. Bresl. 1824. 2 B. 8.

Saare meget er skrevet over Herodotos deels i Almindelighed, deels over enkelte Gienstande, f. Ex. om hans Geographie af G. Rennel the geograph. syst. of Herod. Lond. 1800. 4., overs. af G. G. Bredow i Untersuch üb. Gegenst. der alt. Gesch. cet. Alton. 1802. 8.

J. B. Gail, Géographie d'Hérodote. Paris. 1823. 2 Voll. 8.

— Atlas: cartes relatives à la Géogr. d'Hérod. Thucyd. cet. Paris. 1825. 4.

B. G. Niebuhr, über die Geographie Herodots. I kl. histor. Schrift. Samml. 1. Bonn. 1828. 8.

Om hans Chronologie af *Volney*, Chronol. d'Hérod. Paris. 1808—1809. 2 Voll. 8. *A. C. Borheck*, Apparatus ad Herodot. Lemg. 1795—1798. 5 Voll. 8. *G. F. Creuzer*, Commentatt. Herodoteæ. Pars I. Lips. 1819. 8.

Om Herodotos i Almindelighed:

Vossius de histor. gr. (ovfr. §. 113).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II., 327 sqq.

C. A. Boettiger, prolusiones I. II. de Herod. ad carm. epic. indolem propius accedente. Vimar. 1792. 1793. 4.

Geinoz, sur l'Hérodote i Mém. de l'Acad. des Inscr. XXIII. Samm. Gatterers histor. Bibl. X. 29 sqq.

G. F. Creuzer, Herodot und Thucydides. Leipz. 1798. Ny Titel 1803. 8.

— historische Kunst der Griech. (ovfr. §. 113).

Ritter, Vorhalle europ. Völkergesch. 1820. 8.

F. C. Dahlmann, Herodot. Aus seinem Buche sein Leben, i Forschungen auf dem Gebiete der Geschichte. B. 2. 1823. 8. Conf. B. 1. über den cimonischen Frieden.

C. G. L. Heyse, de Herod. vita et itinerib. Berol. 1827. 8.

§. 116.

Thukydides, Athener. Ol. 77, 2—97, 2. 471—391. Dannede sig under udmærkede Lærere. Ol. 89 var han iblandt de attiske Hærførere, men ved et uheldigt Tog paadrog han sig Landflygtighed, hvilken han tilbragte meest i Thrakien, hvorfra han foretog sig Reiser til forskiellige Lande. Tilsidst vendte han tilbage til Athen. Deels havde han selv været Vidne til sin Tids mærkværdige Begivenheder, deels indsamlede han nøiagtig Kundskab om disse, og forfattede den peloponnesiske Krigs Historie (συγγραφὴ περὶ τοῦ πολέμου τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων.) i 8 Bøger, af hvilke den sidste af Nogle holdes for uægte, dog maaskee uden Grund. I Indledningen har han nedlagt Resultatet af sine kritiske Undersøgelser om den mythiske Tidsalder. Han begynder sin Fortælling syv Aar før den peloponnesiske Krigs Udbrud, fortæller Begivenhederne efter en chronologisk Inddeling i Sommere og Vintre, og standser i Krigens et og tyvende Aar. Den forhen almindelige Mening, at han kiendte og tog Hensyn til Herodotos' Værk, er i det mindste meget tvivlsom. Med stor Sagkundskab, dyb praktisk Indsigt, og en stor Aands Mesterskab har han udført sin Plan, at skildre Athenernes og Lakedæmoniernes Kamp om Hegemoniet. Stoffets Beskaffenhed, hans egen Personlighed og den forandrede Tidsaand ledede ham til at behandle Historien paa en ny Maade, ifølge hvilken det Poetiske i Indhold, Fremstilling og Form veeg for det Politisk-Praktiske; hvilket han, med sikkert Blik for hvad der i enhver Ting var Hovedsagen, forstod at fremhæve. Endskiøndt udmærket Mester i sin Tids Talekunst (§. 121.) bragtes han dog ikke ved denne til at tilsidesætte det Væsentlige, men anvendte

den som Middel til at befordre og understøtte sit Værks historisk-politiske Øiemed. Hans Stiil er kraftfuld, ædel, kort, undertiden haard og dunkel. Ogsaa deri, som i det hele Værk, viser sig Forfatterens stærkt fremtrædende Personlighed, men tillige en saa udmærket Aand og Modenhed, at dette Værk, uagtet dets Egenheder, har erhvervet ham en høi Plads iblandt Historiens Mønstre. Sallustius. Tacitus.

Over Thukydides haves tvende græske Levnetsbeskrivelser, og tvende Afhandlinger af Dionysios fra Halikarnassos. Flere Skrifter om ham ere tabte.

---

† **Ed.** princ. *Aldina.* Venet. 1502. Fol.

† **Scholia.** (Tilligemed andre Skrifter) ib. 1503. Fol.

† **Ap.** *Juntam.* Florent. 1526. Fol. Paa nogle Exemplarer (†) staaer 1506.

† *J. Camerarius.* Basil. 1540. Fol.

Henr. Stephanus. Paris. † 1564. † Ed. 2. 1588. Fol.

Denne Udgave laae til Grund for et Par Udgg., f. Ex. *J. Hudson.* Oxon. 1696. Fol.

J. Wasse & C. A. Duker. Amstel. 1731. Fol. Flere Gange optrykt f. Ex. *Biponti* 1788—1789. 6 Voll. 8.

J. C. Gottleber & C. L. Bauer. Vol. I. Lips. 1790. 4. *C. D. Beck.* Vol. 2. ib. 1804. 4. Paany med Tillæg: Lond. ap. *Priestley.* 1819. 4 Voll. 8.

(*P. Elmsley.*) Ex edit. Wass. & Dukeri. Edinb. 1804. 6 Voll. 8.

J. B. Gail. Paris. 1807. 12 Voll. 8. Ed. 2. ib. 1814 sqq. 8 Voll. 8.

G. Seebode. Lips. 1815 og 1818. 8.

C. F. F. Haacke. Lips. 1820. 2 Voll. 8. Med Tillæg: Lond. ap. Priestl. 1822. 3 Voll. 8.

§. 116.

Thukydides, Athener. Ol. 77, 2—97, 2. 471—391. Dannede sig under udmærkede Lærere. Ol. 89 var han iblandt de attiske Hærførere, men ved et uheldigt Tog paadrog han sig Landflygtighed, hvilken han tilbragte meest i Thrakien, hvorfra han foretog sig Reiser til forskiellige Lande. Tilsidst vendte han tilbage til Athen. Deels havde han selv været Vidne til sin Tids mærkværdige Begivenheder, deels indsamlede han nøiagtig Kundskab om disse, og forfattede den peloponnesiske Krigs Historie (*συγγραφὴ περὶ τοῦ πολέμου τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων.*) i 8 Bøger, af hvilke den sidste af Nogle holdes for uægte, dog maaskee uden Grund. I Indledningen har han nedlagt Resultatet af sine kritiske Undersøgelser om den mythiske Tidsalder. Han begynder sin Fortælling syv Aar før den peloponnesiske Krigs Udbrud, fortæller Begivenhederne efter en chronologisk Inddeling i Sommere og Vintre, og standser i Krigens et og tyvende Aar. Den forhen almindelige Mening, at han kiendte og tog Hensyn til Herodotos' Værk, er i det mindste meget tvivlsom. Med stor Sagkundskab, dyb praktisk Indsigt, og en stor Aands Mesterskab har han udført sin Plan, at skildre Athenernes og Lakedæmoniernes Kamp om Hegemoniet. Stoffets Beskaffenhed, hans egen Personlighed og den forandrede Tidsaand ledede ham til at behandle Historien paa en ny Maade, ifølge hvilken det Poetiske i Indhold, Fremstilling og Form veeg for det Politisk-Praktiske; hvilket han, med sikkert Blik for hvad der i enhver Ting var Hovedsagen, forstod at fremhæve. Endskiøndt udmærket Mester i sin Tids Talekunst (§. 121.) bragtes han dog ikke ved denne til at tilsidesætte det Væsentlige, men anvendte

(ovfr. §. 115) I, S. 95 fgg. II, 214 fgg. (Angaaer. ifen Forholdet imellem Herodotos og Thukydides).

F. Kortüm, zur Geschichte hellenischer Staatsverfassungen. Heidelb. 1821. 8. Deri Bruchstück einer Einleitung in das Studium des Thukydides S. 187—203.

§. 117.

Xenophon. Athener. Omtr. Ol. 84, 2 — efter 106, 2 (443—355). Statsmand, Feldtherre, Historiker, Philosoph. Discipel og Ven af Sokrates. Hans Forkierlighed for Dorerne, for den spartanske Stat, og formodentlig hans Forhold til Agesilaos paadrog ham Landflygtighed. Spartanerne modtoge ham med Giestfrihed. Omsider kaldtes han tilbage, men foretrak at tilbringe den sidste Deel af sit Liv i Korinthos. Ikke blot i de philosophiske (ethiske), men ogsaa i de historiske Skrifter, søger Xenophon overalt at udhæve det Praktisk-Ethiske saaledes, som han efter den sokratiske Lære forestillede sig det, og stræber overalt at vise, at det praktiske Liv bør føres overeensstemmende med Sædelærens Forskrifter. Med dette Formaal fortæller han Begivenheder, skildrer Charakterer, og meddeler Summen af sin Livsphilosophie i Beskrivelser af Sokrates' Personlighed, og i Efterretninger om hans Sædelære og Underviisningsmaade. Vel skiønnes af hans Skrifter, at ham fattedes den bestemt fremtrædende Individualitet, der er fortrinlig udmærkede Aanders Særkiende; men de iblandt hans Skrifter, hvis Ægthed er vis, vidne om hans Forstand, Erfaring, Jevnhed og Retsindighed; dog viser sig ogsaa her, hvor let det skeer i en ved politiske Partier stærkt bevæget Tid, at selv den Bedre i sine politiske Forhold giver efter for Lidenskabernes Magt, og døm-

E. F. Poppo. Lips. 1821—1828. 6 Voll. 8.

Imm. Bekker. Berol. 1821. 3 Voll. 8. Oxon. 1821. 4 Voll. 8. (Vol. 4 lat. Overs.). Mindre Udg. Oxon. 1824. 8.

F. Goeller. Lips. 1826. 2 Voll. 8.

R. A. Morstadt & G. Gervinus. Francof. 1830. 8. Vol. I.

I Samlingerne hos: *Tauchnitz* (1815. 2 Voll. 12. 1826). *Weigel* (1820. 2 Voll. 8. 1822). *Teubner* (*L. Dindorf.* 1824. 8).

D. Wyttenbach, Eclogæ cet. See §. 115.

Bidrag til Thukydides's Kritik og Forklaring:

F. L. Abresch, dilucidationes Thucydideæ. Traj. ad Rhen. 1753. Ny Titel 1755. 8. Auctarium med animadverss. ad Æschyl. See ovfr. §. 98.

T. F. Benedict, commentt. in Thucyd. Lips. 1815. 8.

F. Goeller, de situ & origine Syracusar. cet. Lips. 1818. 8.

C. W. Krüger, de Thucyd. historiar. parte postr. i hans Udg. af Dionys. Halic. Geographica (§. 331).

H. W. Blume, animadverss. ad Popponis de locis quibusd. Thucyd. judicia cet. Strals. 1825. 4.

Oversættelser f. Ex. paa Tydsk: J. D. Heilmann, Lemgo 1760. 8. Ny Udg. af G. G. Bredow, Lemgo 1808. 1823. 8. Desuden af M. Jacobi, C. N. Osiander o. A.

I Almindelighed om Thukydides:

J. A. Fabricii Bibl. Gr. II, 721 sqq.

H. Dodwell, Annales Thucydidei & Xenoph. Oxon. 1702. 4. ogsaa i *Dukers* Udg.

Creuzer ll. cc. §. 115.

F. Roth, über Thucydides und Tacitus cet. Münch. 1813. 4. (Oversat i Poppos Udg. B. 1. S. 381 fgg.).

F. C. Dahlmann, i Forschungen auf dem Gebiete d. Gesch.

(ovfr. §. 115) I, S. 96 fgg. II, 214 fgg. (Angaaer især Forholdet imellem Herodotos og Thukydides).

F. Kortüm, zur Geschichte hellenischer Staatsverfassungen. Heidelb. 1821. 8. Deri Bruchstück einer Einleitung in das Studium des Thukydides S. 187—203.

§. 117.

Xenophon. Athener. Omtr. Ol. 84, 2 — efter 106, 2 (443—355). Statsmand, Feldtherre, Historiker, Philosoph. Discipel og Ven af Sokrates. Hans Forkierlighed for Dorerne, for den spartanske Stat, og formodentlig hans Forhold til Agesilaos paadrog ham Landflygtighed. Spartanerne modtoge ham med Giestfrihed. Omsider kaldtes han tilbage, men foretrak at tilbringe den sidste Deel af sit Liv i Korinthos. Ikke blot i de philosophiske (ethiske), men ogsaa i de historiske Skrifter, søger Xenophon overalt at udhæve det Praktisk-Ethiske saaledes, som han efter den sokratiske Lære forestillede sig det, og stræber overalt at vise, at det praktiske Liv bør føres overeensstemmende med Sædelærens Forskrifter. Med dette Formaal fortæller han Begivenheder, skildrer Charakterer, og meddeler Summen af sin Livsphilosophie i Beskrivelser af Sokrates' Personlighed, og i Efterretninger om hans Sædelære og Underviisningsmaade. Vel skiønnes af hans Skrifter, at ham fattedes den bestemt fremtrædende Individualitet, der er fortrinlig udmærkede Aanders Særkiende; men de iblandt hans Skrifter, hvis Ægthed er vis, vidne om hans Forstand, Erfaring, Jevnhed og Retsindighed; dog viser sig ogsaa her, hvor let det skeer i en ved politiske Partier stærkt bevæget Tid, at selv den Bedre i sine politiske Forhold giver efter for Lidenskabernes Magt, og dom-

men og handler anderledes, end det er rimeligt, at han havde tænkt og handlet under andre Omstændigheder. I den historiske Kunst at samle, ordne og behandle Stoffet kan Xenophon ikke sammenlignes med Herodotos og Thukydides; i dyb Tænkning er det vist ikke faldet ham selv ind at sammenligne sig med Platon. Han er sig selv meget uliig, endog i de Skrifter, om hvis Ægthed der ingen Tvivl er. Meest beundrede Oldtiden hans Foredrag, og med Ret; thi i hans bedre Skrifter, f. Ex. Kyropædien og Symposion, udmærker det sig ved Klarhed, Simplicitet og Ynde. Men ogsaa heri er Xenophon sig selv uliig; thi i andre Skrifter, f. Ex. i Hellenika, er Foredraget ringere, enten fordi han ikke fuldendte disse Skrifters Udarbeidelse, eller af andre Aarsager, som nu ikke lade sig udfinde. — Under saadanne Omstændigheder er det intet Under, at medens Nogle miskjende hans Fortrin, oversee Andre hans Mangler.

Hans historiske Skrifter ere:

1) *Κύρου ἀνάβασις.* 7 B. Deri beskrives den yngre Kyros' Tog imod Artaxerxes (B. I), og de 10,000 Helleners Tilbagetog (B. II—VII), hvorved Xenophon giorde sig navnkundig som Hærfører. Til at tvivle om dette Skrifts Ægthed synes der ikke at være tilstrækkelig Grund.

C. W. Krüger, **de authentia et integritate Anab. Xenoph. Hal. 1821.** 8.

2) *Ἑλληνικά.* 7 B. Fortsættelse af Thukydides, hvis Værk Xenophon først skal have bragt til offentlig Kundskab. Det ender med Slaget ved Mantinea. B. III—VII dreie sig meest om Agesilaos' Historie, hvoraf maaskee kommer, at forskiellige mærkværdige Begivenheder og Personer deels ere for-

bigaaede, dels kan lejlighen beførte. Maaskee er derhos største Deel skrevet tidligere og under andre Omstændigheder end den første.

B. G. Niebuhr, über Xenophons Hellenika i Rheinisches Museum. III. 194 fgg. (Kleine histor. und philos. Schrift. Samml. 1. Bonn 1828. 8.). Derimod Delbrück. See ndfr.

3) Κύρου παιδεία. 8 Bøger. En Blanding af Sandhed og Digt, hvori Xenophon skildrer en Regents Opdragelse og Charakteer, paa sin Maade efter sokratiske Grundsætninger. Hører til hans bedste Skrifter. Om Slutningens Ægthed have Nogle tvivlet.

4) Λόγος εἰς Ἀγησίλαον, om hvis Ægthed Meningerne ere deelte.

Om de philosophiske, politiske og oekonomiske Skrifter ndfr. §. 148. 169.

Det første Skrift af Xenophon som udgaves var: Hellenica ved † *Aldus* (1503) i Forbindelse med Scholierne til Thukydides (see §. 116), og med andre Skrifter.

† Ed. princ. *E. Boninus*. Ap. *Junt.* Florent. 1516. Fol. Fl. Skrifter mangle deri. Paany † 1527 med Tillæg. Fuldstændig Hal. Suevor. 1540. 3 Voll. 8.

† *Aldina*. 1525. Fol. Apologia Socrat., endskiøndt tidligere udgivet, mangler deri.

† *Henr. Stephanus*. Paris. 1561. † 1581. Fol.

† *J. Leunclavius*. Basil. 1569. Fol. † 1572. Fol. Francof. 1594 (cum præf. Sylburgii.) Fol. Ny Titel. † ib. 1596. Fol. Aftryk † Paris. 1625. Fol.

(*E. Wells*). Oxon. 1703. 5 Voll. 8.

C. A. Thieme. Lips. 1763—1764. 4 Voll. 8. Paany 1801.

B. Weiske. Lips. 1798—1804. 6 Voll. 8.

J. B. Gail. Paris 1797 (Vol. 1. ny Titel 1814) — 1816. 11 Voll. 4.

J. G. Schneider har fra 1790 sqq. udgivet alle Xenophons Skrifter, tildeels i flere Oplag. Fælles Titel: Lips. 1815. 6 Voll. 8. Paany 1825.

I Haandudgg. hos *Tauchnitz.* 6 Voll. 12. (flere Aftryk); *Weigel*, 1820. 6 Voll. 8; *Teubner* (*L. Dindorf*).

De enkelte Skrifter ere saare ofte udgivne, f. Ex.:

Cyri Anabasis: *Th. Hutchinson.* Oxon. 1735. 8. og flere Udgg. f. Ex. Cantabr. 1785. 4.

— *J. C. Zeune.* Lips. 1785. 8. *G. Lange.* Hal. Ed. 3tia 1823. 8. *A. Lion.* Goett. 1822—1823. 2 Voll. 8. *L. Dindorf.* Fl. Udgg. Lips. 1824 sqq., deriblandt Udgaven 1825. 8. *Fr. Jacobs.* Lips. 1825. 8. *F. A. Bornemann.* Lips. 1825. 8. *C. G. Krüger.* Hal. 1826. 8. Berol. 1830. 8. *E. Poppo.* Lips. 1827. 8.

Hellenica. *S. F. N. Morus.* Lips. 1778. 8. *L. Dindorf.* Lips. 1824. 8.

Cyropædia. *Th. Hutchinson.* Oxon. 1727. 4. Lond. 1782. 8. og oftere. *S. F. N. Morus.* Lips. 1774. 8. 1784. 8. *J. C. Zeune.* Lips. 1780. 8. *E. Poppo.* Lips. 1821. 8. *L. Dindorf.* Ed. 2. Lips. 1826. 8. Ed. ster. Berol. 1830. 8. *F. A. Bornemann.* Goth. 1828. 8.

Meget er skrevet om Xenophons Skrifter og om enkelte Dele deraf f. Ex.

F. W. Sturz, Lexicon Xenophonteum. Lips. 1801—1804. 4 Voll. 8.

J. B. Gail, recherches historiques, géographiques cet. (Angaae Xenophon og andre gr. Skribenter). Paris 1822. 2 Voll. 8.

Imod Ægtheden af Kyropædiens Slutning f. Ex. *D. Schultz*, de Cyrop. epilogo cet. Hal. 1806. 8. *J. G. Schneider* o. A. Forsvaret af *F. A. Bornemann* (Epilog der Cyrop. — gerechtfertigt). Leipz. 1819. 8.

F. A. Bornemann, de gemina Xenoph. Cyrop. recens. 2 Part. Schneeberg. 1814 sqq. 8.

Om Xenophon i Almindelighed, f. Ex.

J. A. Fabricii Bibl. Gr. III, P. 1 sqq.

H. Dodwell, Chronol. Xenoph. Oxon. 1700. 8.

J. B. Gail, la vie de Xen. Paris 1795. 2 Voll. 8.

G. F. Creuzer, de Xenophonte historico. Part. I. Lips. 1799. 8.

— i histor. Kunst d. Griech. S. 290 fgg.

C. G. Krüger, de Xenophontis vita quæstiones criticæ. Hal. 1822. 8.

F. Delbrück, Xenophon cet. Bonn 1829. 8.

§. 118.

De nærmest følgende Historikere efterlignede for en stor Deel hine Mestere, hvis Værker de tildeels fortsatte. Rhetorikens Indflydelse paa Historieskrivningen blev efterhaanden stedse kiendeligere. Af disse Historieskrivere, hvis Antal var betydeligt, men af hvis Værker ikkun Fragmenter ere levnede, nævnes her:

1) Ktesias fra Knidos. Xenophons Samtidige. Som Fange tilbragte han en Række af Aar ved det persiske Hof. Foruden andre Skrifter, f. Ex. Ἰνδικά, efterlod han Persernes Historie (Περσικά) fra Ninos og Semiramis indtil Ol. 95, 3. 398. 23 B. i ionisk Dialekt. Hans Foredrag roses; hans Troeværdighed ikke; dog havde han i Persernes Historie Adgang til Kilder, som ikke ere benyttede af andre os bekiendte Skribenter.

Fragmenterne af hans Skrifter, af hvilke intet er levnet heelt, findes i flere Udgg. af Herodotos, og særskilt af

† *Henr. Stephanus*, Ex Ctesia, Agatarchide cet. excerpt. Paris. 1557. 8. † 1594. 8.

A. Lion, Ctesiæ Cnidii quæ supersunt cet. Goett. 1823. 8.

J. C. F. Baehr, Ctesiæ fragmenta colleg. cet. Francof. 1824. 8. (Deri handles om Ktesias' Levnet, Troværdighed o. s. v.).

H. C. M. Rettig, Ctesiæ Cnid. vita cet. Hannov. 1827. 8.

Sammenl. A. F. Veltheim, Aufsätze histor. antiqv. mineral. Inhalts. B. 2. Helmst. 1800. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 740 sqq.

2) Philistos fra Syrakusæ. Ol. 87, 1 — 106, 1. 432—356. Under Enevoldsmagten. Yndling af den ældre Dionysios, forviist af ham, men kaldtes tilbage af Dionysios den yngre. Efterlignede Thukydides, og vandt et berømmeligt Navn, endskiøndt han ikke naaede sit Mønster. Iblandt hans Værker synes de vigtigste at have været hans Σικελικά, hvortil hører Sikeliens Historie i mere end 800 Aar, formodentlig 7 B., den ældre Dionysios' Historie 4 B., og den Yngres 2 B.

Hans Levnet og Fragm. bedst i

Goeller: de situ & origine Syracusarum cet. (see §. 116.), hvori: de Philisti vita et scriptis P. 101—142, og Philisti Historiarum fragmenta Pag. 143—176. Sammenl. *Sevin* i Mémoir. de l'Acad. cet. Vol. XIII. P. 1 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 730 sqq.

3) Theopompos fra Chios. Formodentlig fød Ol. 100. Isokrates' Discipel. Omhyggelig i at samle, prøve og ordne Stoffet. Anvendte den ved Sophisterne dannede rhetoriske Kunst i Historien. Hans Foredrag roses for Reenhed, Kraft, Ynde o. s. v., dog synes han undertiden at have overladt sig til smaalig Vidtløftighed. Hans Fremstilling var pragmatisk

med Strenghed i Bedømmelsen af Personer og Handlinger. Iblandt hans Værker, som ere tabte, omtales især: a) *Ἑλληνικά*, hvori han fortsatte Thukydides, og indbefattede 17 Aars Historie i 12 Bøger; b) *Φιλιππικά*, 58 Bøger fra Ol. 105, 1.

R. H. Eyssonius Wichers, fragm. collegit — de vita comm. cet. Lugd. Bat. 1829. 8.

G. Frommel, de Theopompi Chii Epitome Herodotea, i Creuzers Meletem. III, Pag. 135 sqq. Fragm. deraf i *I. Bekkeri* Anecd. V. I. P. 80. 104. 115.

Fr. Koch de Theopompo Chio. Sedini 1792. 8.

— Prolegomena ad Theop. Chium. Sedini 1803. 4. Lips. 1807. 8.

A. I. E. Pflugk, de Theop. vita et scriptis, Berol. 1827. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 801 sqq.

4) Ephoros, fra det æoliske Kumæ, Samtidig med Theopompos. Isokrates' Discipel. Foruden andre Skrifter af philosophisk og rhetorisk Indhold forfattede han en Universalhistorie i 30 Bøger fra Herakliderness Tog indtil Ol. 109, 4. 341. Dette Værk fortsattes af Diyllos fra Athen og Psaon fra Platæa indtil 312 f. Chr.

Hans Levnet og Fragmenter:

M. Marx, Ephori Cumæi fragmenta cet. Caroliruh. 1815. 8. Additamenta i Friedem. & Seeb. Miscell. crit. Vol. II. P. 754 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 855 sqq.

Foruden disse omtales ogsaa andre Historikere i dette Tidsrum, hvis Skrifter ere tabte, men tildeels benyttede af Diodoros fra Sikelia og andre sildigere Forfattere.

Om Forfatterne af de saakaldte *Ἀτθίδες* udsr. §. 245.

2.

Geographie.

§. 119.

Grækernes geographiske Kundskaber, som oprindelig vare mythiske, bevaredes og forplantedes i Folkesagn, i Digternes og de ældste Historieskriveres Værker. Men for at disse Kundskaber kunde uddannes til Videnskab udfordredes stor og prøvet Erfaring, samt betydelige Hielpekundskaber af forskiellig Art; hvilke Betingelser kun efterhaanden kunde komme tilvere. I 6te Aarh. f. Chr. bidroge Naturphilosopherne meget til denne Videnskabs Opkomst. Anaximander var den første, som forfærdigede Landkort. I det 5te Aarh. f. Chr. giorde denne Videnskab betydelige Fremskridt ved Colonier, Handel og Reiser.

Om den gamle, navnligen om den græske Geographie i Almindelighed, og om dens enkelte Dele haves mange Værker og Afhandlinger, f. Ex. af *J. Meursius* i forskiellige af hans Skrifter — *Cellarius* — *D'Anville* (Géogr. anc. 4de Udg. Paris 1782. 3 Voll. 12) — *J. Blair* — *P. F. Gosselin* (ibl. fl. Skr.: Recherches sur la Géogr. des Anciens. Paris 1797—1813. 4 Voll. 4) — A. H. L. Heeren (üb. Politik, Verkehr u. Handel d. alt. Welt. 4de Udg. 1824 sqq. 3 B. 8). — J. H. Voss (f. Ex. üb. die Weltkund. d. Alten) — C. Mannert (Geogr. d. Griech. u. Röm. 2den Udg. 1799 fgg.; ikke fuldendt) — *J. Rennel* — G. G. Bredow (Untersuch. üb. Gegenst. d. alt. Geschichte, Geogr. u. Chronol. Alton. 1800—1802. 2 B. 8) — *Malte Brun*, Precis de Géographie. Paris 1811 sqq. (Vol. I hører herhid) — F. A. Ukert (Handb. der Geogr. d. Griech. u. Röm. Weimar 1816—21. 3 B. 8) — A. Zeune,

Erdansichten, oder Abriß einer Geschichte der Erdkunde. Berl. 1815. 8 — F. C. H. Kruse, Hellas oder geogr. antiqv. Darstellung d. alt. Hellas. Leipz. 1825 fgg. 3 B. 8 (ufuldendt).

Forskiellige nyere Reisebeskrivelser, og Monographier over Lande og Stæder indeholde vigtige Oplysninger til de geographiske Skribenters Kritik og Fortolkning.

Foruden Udgaverne af de enkelte Forfattere særskilt, haves Samlinger af de mindre (Geographi minores). Saadanne ere:

† *D. Hoeschel,* Geographica Marciani cet. Aug. Vind. 1600. 8.

Jac. Gronovius, Geographica antiqua. Lugd. Bat. 1697. 4. Med Tillæg ib. 1700. 4.

I. Hudson, Geographiæ vet. scriptt. gr. minores. Oxon. 1698—1712. 4 Voll. 8.

Luc. Holstenius efterlod hidhørende Samlinger, som længe vare ubekiendte, og endnu kun ere tildeels og ikke tilbørligen benyttede.

G. G. Bredow (epistolæ Pariss. Lips. 1812. 8) og *F. A. W. Spohn* have forberedet Udgg., som ved deres Død ikke ere komne istand.

I. F. Gail og *G. Bernhardy* have begyndt Udgg., af hvilke hidtil kun et Bind er udkommet af hver, og anføres nedenfor ved de Forfatteres Skrifter, som deri ere udgivne.

§. 120.

1) Logographerne. (§. 114).

2) Herodotos. (§. 115).

3) Hanno, fra Karthago. Uvis Levealder; maaskee omtr. 500 f. Chr. Hærfører. Beskrev sin Omseiling af

det vestlige Afrika (περίπλους) i det puniske Sprog. Dette Skrift, hvorom Meningerne ere meget uenige, haves oversat paa Græsk, men maaskee kun i Udtog, og uvisk med hvilke Forandringer.

Findes i flere Samlinger, f. Ex. hos

I. Hudson. Ovfr. §. 119.

Særskilt: † Ed. pr. (*S. Gelenius.*) Med Arrianos. Basil. ap. Froben. 1533. 4.

A. Berkel. Lugd. Bat. 1674. 12.

Th. Falconer. Oxon. 1797. 8.

J. L. Hug. Frib. 1808. 4.

C. W. Manzi. Rom. 1819. 4. (Deri fl. Skr.).

J. F. Gail med Skylax. (Vol. I af geogr. minor.). Paris. 1826. 8.

F. G. Kluge. Berol. 1829. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 35 sqq.

4) Skylax fra Karyanda i Karien. Uvis Levealder; maaskee i Midten af 4de Aarhundrede. Hans Περίπλους τῆς οἰκουμένης indeholder Beskrivelse af Landene ved Pontos Euxinos og Middelhavet indtil Øen Kerne. Indeholder Tilsætninger og Forandringer fra forskiellige Tider, hvorved Dommen om dette Værk og dets Forfatter meget vanskeliggiøres.

I *Hoeschels* og *Hudsons* Samlinger. (See §. 119).

Særskilt:

† *Is. Vossius.* Amstel. 1639. 4.

J. F. Gail. See ovfr. Hanno.

Dodwell, St. Croix, Bougainville, Niebuhr (kleine histor. Schrift. B. 1. 1828. 8), *Gail, Letronne* (Observatt. sur le periple cet. Paris 1826. 4) o. A. have skrevet om Skylax og hans Bog.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 606 sqq.

Erdansichten, oder Abriß einer Geschichte der Erdkunde. Berl. 1815. 8 — F. C. H. Kruse, Hellas oder geogr. antiqv. Darstellung d. alt. Hellas. Leipz. 1825 fgg. 3 B. 8 (ufuldendt).

Forskiellige nyere Reisebeskrivelser, og Monographier over Lande og Stæder indeholde vigtige Oplysninger til de geographiske Skribenters Kritik og Fortolkning.

Foruden Udgaverne af de enkelte Forfattere særskilt, haves Samlinger af de mindre (Geographi minores). Saadanne ere:

† *D. Hoeschel*, Geographica Marciani cet. Aug. Vind. 1600. 8.

Jac. Gronovius, Geographica antiqua. Lugd. Bat. 1697. 4. Med Tillæg ib. 1700. 4.

I. Hudson, Geographiæ vet. scriptt. gr. minores. Oxon. 1698—1712. 4 Voll. 8.

Luc. Holstenius efterlod hidhørende Samlinger, som længe vare ubekiendte, og endnu kun ere tildeels og ikke tilbørligen benyttede.

G. G. Bredow (epistolæ Pariss. Lips. 1812. 8) og *F. A. W. Spohn* have forberedet Udgg., som ved deres Død ikke ere komne istand.

I. F. Gail og *G. Bernhardy* have begyndt Udgg., af hvilke hidtil kun et Bind er udkommet af hver, og anføres nedenfor ved de Forfatteres Skrifter, som deri ere udgivne.

§. 120.

1) Logographerne. (§. 114).

2) Herodotos. (§. 115).

3) Hanno, fra Karthago. Uvis Levealder; maaskee omtr. 500 f. Chr. Hærfører. Beskrev sin Omseiling af

det vestlige Afrika (περίπλους) i det puniske Sprog. Dette Skrift, hvorom Meningerne ere meget ulige, haves oversat paa Græsk, men maaskee kun i Udtog, og uvist med hvilke Forandringer.

Findes i flere Samlinger, f. Ex. hos

I. Hudson. Ovfr. §. 119.

Særskilt: † Ed. pr. (*S. Gelenius*.) Med Arrianos. Basil. ap. Froben. 1533. 4.

A. Berkel. Lugd. Bat. 1674. 12.

Th. Falconer. Oxon. 1797. 8.

J. L. Hug. Frib. 1808. 4.

C. W. Mansi. Rom. 1819. 4. (Deri fl. Skr.).

J. F. Gail med Skylax. (Vol. I af geogr. minor.). Paris. 1826. 8.

F. G. Kluge. Berol. 1829. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 35 sqq.

4) Skylax fra Karyanda i Karien. Uvis Levealder; maaskee i Midten af 4de Aarhundrede. Hans Περίπλους τῆς οἰκουμένης indeholder Beskrivelse af Landene ved Pontos Euxinos og Middelhavet indtil Den Kerne. Indeholder Tilsætninger og Forandringer fra forskiellige Tider, hvorved Dommen om dette Værk og dets Forfatter meget vanskeliggiøres.

I *Hoeschels* og *Hudsons* Samlinger. (See §. 119).

Særskilt:

† *Is. Vossius*. Amstel. 1639. 4.

J. F. Gail. See ovfr. Hanno.

Dodwell, *St. Croix*, *Bougainville*, *Niebuhr* (kleine histor. Schrift. B. 1. 1828. 8), *Gail*, *Letronne* (Observatt. sur le periple cet. Paris 1826. 4) o. A. have skrevet om Skylax og hans Bog.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 606 sqq.

5) [illegible] Ol. 151, [illegible] eller noget sildigere. [illegible] (§. 160. 161. 168). Hans γῆς περίοδος er tabt.

6) Pytheas fra Massilia i Slutningen af denne eller i den følgende Periode. Beskrev sine Søe- og Kystreiser mod Norden.

Kun Fragmenter.

A. A. Awedson. Pytheæ Mass. fragment. cet. Upsal. 1824. 4.

3.

Talekunst.

---

§. 121.

Veltalenheden udøvede Indflydelse paa Menneskene, længe før Talen dannedes til Kunst. Denne Kunst fandt de heldigste Betingelser for sin Udvikling i Oldtidens Demokratier, ved offentlige Forhandlinger af Statens og Borgerlivets Anliggender, hvorved, som ogsaa ved Samvirkning af andre gunstige Forhold, Athen blev denne Kunsts Hovedsæde. I Perserkrigen udøvede Talen stor Indflydelse paa de offentlige Anliggenders Styrelse (Themistokles, Kimon o. A.); dernæst i den peloponnesiske Krig, da den forhen uvilkaarlige Yttring af lykkelige Anlæg mere og mere dannede sig til Kunst (Perikles, Alkibiades, Antiphon, Thukydides, Andokides, Lysias o. A.); hvorpaa fulgte imod dette Tidsrums Slutning Talekunstens høieste Flor under de politiske Stridigheder med

Makedonerne (Demosthenes, Aeschines, Lykurgos, Hyperides o. A.). Ti Talere af denne Periode optoges i Alexandrinernes Kanon. (Ndfr. §. 124—133).

§. 122.

Fra Midten af 5te Aarh. f. Chr. havde **Sophisterne** (ndfr. §. 144 fgg.) stor Indflydelse paa Talekunsten, især paa dens formale Udvikling. Denne Kunst blev en af Hovedgienstandene for Sophisternes Virksomhed først paa Sicilien, hvor **Korax**, **Tisias**, **Empedokles** fra Tarentum o. A. af al Iver virkede ved Lære og Exempel; dernæst udstrakte de deres Virksomhed til Stor-Grækenland og Lille-Asien; og ved **Gorgias** fra Leontion (Ol. 80, 2. 459) til Athen (Ol. 88, 2. 427). De anvendte især Omhu paa Sproget, i Valget af Ord, Udtryk, og Taledelenes Forbindelse, samt paa Foredraget, hvori de yndede det Kunstige og Pragtfulde, men hvorved de let udsattes for at føre Kunsten paa Afveie, ved at gjøre Form og Indklædning til Hovedsagen paa Indholdets Bekostning. De vare forresten allerede i den her omtalte Tid indbyrdes ulige. Nogle søgte at smykke Talen med alle Kunstens Midler efter den sophistiske Skoles Grundsætninger, og anvendte dette glimrende Foredrag paa enhver Art af Gienstande, altsaa ogsaa paa de politiske. Til denne Classe høre **Gorgias**, **Alkidamas** fra det æoliske Elea, **Protagoras** fra Abdera, **Prodikos** fra Keos, **Hippias** fra Elis o. A. Andre toge vel Deel i den sophistiske Skoles grammatisk-rhetoriske Stræben, men mere overeensstemmende med den attiske Talekunsts Aand afholdt de sig fra hine Overdrivelser, og foretrak et jevnere, endskiøndt kunstfuldt

Foredrag, saavel i de Taler, de holdt offentligen, som i den Underviisning og Øvelse, de meddeelte deres Disciple. Herhid høre **Thrasymachos** fra Chalkedon, **Antiphon**, **Lysias**, **Isokrates** o. A. Disse forskiellige Retninger viiste sig i Valget af Gienstande, i Foredraget, og i den hele Behandlingsmaade. Men uagtet denne overveiende Forkierlighed for det Formelle, hvilken dog hos de enkelte Individuer viiste sig forskiellig baade i Grad og Maade, hævdede den politisk-praktiske Veltalenhed sin Ret, saalænge den i de politiske og borgerlige Anliggenders Tilstand fandt Næring og Leilighed til at øves. Dette var i høi Grad Tilfældet i den makedoniske Tidsalder, i hvilken Talekunsten, med Afbenyttelse af de tidligere Mesteres og Læreres Bestræbelser, oplevede sin meest glimrende Periode. Herhid hører **Demosthenes** o. A. (See §. 121 Slutn.). — Ved **Aristoteles** bragtes Rhetoriken i System.

Anmærkn.

Tvende Taler tillægges Gorgias (*Ἑλένης ἐγκώμιον*, *ὑπὲρ Παλαμήδους ἀπολογία*), men deres Ægthed er meget tvivlsom. Udgivne i de ndfr. anførte Samlinger, og navnligen af

Im. Bekker. l. c. Vol. V, P. 679 sqq. Sammenl. *H. F. Clinton*, Fasti Hellenici. Ed. C. G. Krüger. Lips. 1830. 4.

C. Schönborn, de authentia declamationum, quæ Gorg. Leont. nomine exstant. Vratisl. 1826. 4.

H. E. Foss, de Gorg. Leont. Inest Aristotelis de Gorgia liber. Hal. 1828. 8. Cfr. *I. Geel* i Bibl. Crit. Nova Vol. V, P. I. Pag. 137 sqq.

J. A. Fabricii Bibl. Gr. II, 805 sqq.

Tvende Taler over lignende Gienstande og af samme Art, tillagte Alkidamas, udg. II. cc., hos *I. Bekker* l. c. P. 667 sqq. *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. II, 776 sqq.

§. 123.

Af Samlinger, der indeholde de græske Taleres Værker, nævne vi:

† Orationes Aeschinis, Lysiae, Alcidamantis cet. Venet. ap. *Aldum.* 1513. 3 Voll. Fol. (Vol. 3 udkom særskilt, og indeholder Isokrates, Alkidamas o. A. Paany † 1534, med Tillæg af Harpokrations Glosser til Isokrates).

† *Henr. Stephanus,* oratorum veter. orationes. 1575. Fol.

† Ap. *Wechel.* (*Jan. Gruterus*), oratorum Graecor. praestantiss. orationes. Hanov. 1619. 2 Parti i eet Bind. 8.

I. I. Reiskes Oratores Graeci. Lips. 1770—1775. 12 Voll. 8. (Isokrates' Taler ere ikke deri).

Im. Bekker, oratores attici. Oxon. 1822. 7 Voll. 8. Berol. 1823—1824. 5 Voll. 8.

Sammenl. §. 332.

De vigtigste Oplysninger om de græske Talere og deres Værker hos Oldtidens Forfattere findes hos Dionysios Halikarn. (udkr. §. 334); i de 10 attiske Taleres Biographier, urigtigen tillagte Plutarchos (udkr. §. 304). Sammenl. Photios Cod. 259 sqq., Cicero, Qvintilian, Philostratos o. A.

Iblandt de Nyere:

L. Cresollii theatrum rhetorum, oratorum cet. Paris. 1620. 8. og i Gronov. Thes. Antiq. Vol. X.

D. Ruhnken, historia critica oratorum graecorum i hans Udgave af Rutilius Lupus de figuris sententiarum, Lugd. Bat. 1768. 8. og Reiskes Oratt. Vol. 8.

Belin du Ballu, Histoire critique de l'eloquence chez les Grecs. Paris 1813. 2 Voll. 8.

J. C. F. Manso, Bildung der Rhetorik unter den Griechen (i Mansos vermischt. Abh. und Aufsäze. 1821. 8. S. 1—38).

Om Talerne i Almindelighed

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 745 sqq.

§. 124.

Af det store Antal af attiske Talere omtales her følgende, af hvilke de, som omtales §. 124—133, vare optagne i Alexandrinernes Kanon.

Antiphon fra Rhamnos. Ol. 75½—92, 2. 4$\frac{80}{79}$—411. Feldtherre i den peloponnesiske Krig. Af det oligarchiske Partie. Han forfattede en Rhetorik (τέχνη ῥητορική), og var den første, der anvendte Talekunstens Theorie, der just dengang begyndte at gjøre sig gjeldende i Athen, paa den politiske Veltalenhed. Han gav Underviisning; skrev Taler for Andre; men skal selv kun have talt een Gang offentlig, da han var anklaget af sit Modpartie. Hans Forsvar skal have været udmærket, men han dømtes til Døden. Antallet af hans Taler angives forskielligt, men allerede i Oldtiden holdtes mange af dem, som bare hans Navn, for uægte. Af de 15 levnede (λόγοι φονικοί) ere kun tre paalidelige; iblandt hvilke er Talen περὶ τοῦ Ἡρώδου φόνου.

De findes i Samlingerne (see §. 123); hos Reiske: B. VII. Conf. VIII. *Im. Bekker* i Vol. I. P. 1 sqq.

Særskilt med Andokides og Isæos. Hanov. ap. Wechel. 1619. 8. (Ovfr. §. 123).

P. v. Spaan (*Dav. Ruhnken*) dissertatio de Antiphonte. Lugd. Bat. 1765. 4. Aftrykt i Reiskes Oratt. Vol. 7 P. 795

sqq.; og i D. Ruhnk. opusc. orator. philol. crit. Lugd. Bat. 1807. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 750 sqq.

§. 125.

Andokides f. Ol. 78, 2 — 97, 2. 467 — 391. Statsmand, og indviklet i de politiske Partiers Stridigheder. Fire Taler bære hans Navn. De angaae hans personlige Handlemaade og Forhold, og indeholde vigtige Oplysninger om den Tids politiske Anliggender, især i Athen. Ægtheden af Talerne περὶ εἰρήνης og κατὰ Ἀλκιβιάδου har været omtvivlet, dog maaskee uden tilstrækkelig Grund. Foredraget er reent og simpelt.

I Samlingerne. See §. 123. Reiske Vol. IV. Conf. Vol. VIII. *Im. Bekker* l. c. P. 83 sqq. Ogsaa i Collect. *Weckel.* See §. 124.

J. G. Hauptmann, de Andocide, orat. attico, særskilt, og optaget i Reiskes oratt. Vol. VIII.

J. Taylor i Lecct. Lysiac. Cap. 5. 6. (§. 126).

D. Ruhnken i historia critica cet. (ovfr. §. 123).

I. O. *Sluiter* Lectt. Andocideæ. Lugd. Batav. 1804. 8. Conf. *D. Wyttenbach* i Bibl. crit. Vol. III. Part. III. Pag. 75—117. 1805. 8.

Desuden Bidrag til Andok. Kritik og Fortolkning af *F. Passow, F. Osann* o. A.

J. A. Fabricii Bibl. Gr. II, 758 sqq.

§. 126.

Lysias. Ol. 80, 3 — 100, 3. 458 — 378. Fød i Athen af syrakusansk Herkomst. Som Yngling ledsagede han

en attisk Kolonie til Thurium (Ol. 84, 2), hvor han nød Underviisning i Talekunsten af de syrakusanske Lærere Tisias og Nikias. Ol. 92, 2 kom han tilbage til Athen, som han atter forlod under de tredive Tyranners Herredømme, men hvorhen han dog bragtes tilbage ved Thrasybulos, og hvor han, efter paany at have været udsat for Forfølgelse, tilbragte sin øvrige Levetid som Privatmand (*ἰσοτελής*). Han underviiste i Talekunsten, og forfattede en Rhetorik. Skrev meest Taler for Andre, og var især udmærket i borgerlige Rettergangssager. Af hans mange Taler ere 34 bevarede, iblandt hvilke en *λόγος ἐπιτάφιος*, om hvis Ægthed Meningerne ere deelte. De øvrige ere deels ægte, deels tvivlsomme, deels uægte. Lysias stod i stor Anseelse som Mønster paa ægte attisk Veltalenhed, og roses ofte af de gamle Kunstdommere for Reenhed i Udtrykket, Simplicitet, Klarhed, Elegants o. s. v. (*λιτὴ καὶ ἀφελὴς λέξις* cet.).

I Samlingerne (§. 123), hos *I. I. Reiske* Vol. V. VI, hvor tillige Taylors Apparat. Hos *Im. Bekker* Vol. I. Pag. 159 sqq.

Efter et Par Udgg., for hvilke især den Stephaniske Text laae til Grund:

J. Taylor. Lond. 1739. 4. En Haandudg. Cantabr. 1740. 8.

A. Auger. Paris. 1783. 2 Voll. 4 og 8.

(*F. C. Alter*). Vienn. 1785. 8. (Efter en Cod. i Wien).

Lysiæ et Æschinis oratt. selectæ a *I. H. Bremi*. Gothæ 1826. 8.

I Samlingerne hos *Tauchnitz* (1818) og *Weigel* (1822).

Nogle Taler ere udgivne enkelt.

I. Francius, *περὶ Λυσίου τοῦ ῥήτορος*. Norimb. 1828. 4.

E. Hoenisch, Lysiæ Amatorius. Lips. 1827. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 760 sqq.

§. 127.

Isokrates: Ol. 86, 1—110, 3. 436—338. Hans Lærere vare Gorgias, Prodikos, Tisias (§. 122) o. A. Ved sin svage Stemme i Forening med naturlig Frygtsomhed, og ved sin mere betragtende (ethisk-philosophiske) end handlende (praktiske) Charakteer afholdtes han fra at tale i de offentlige Forsamlinger og for Domstolene. Han underviiste i Talekunsten, og erhvervede sig derved baade Navnkundighed og Rigdom. Mange udmærkede Talere vare hans Lærlinge, og han grundede en Skole, som længe bevarede sin Indflydelse. Desuden skrev han Taler, deels til Veiledning for sine Disciple, deels for Andre til offentlig Brug. Selv skal han kun een Gang have talt for Domstolene, hvilken Tale, holdt til hans eget Forsvar, endnu haves (λόγος περὶ ἀντιδόσεως). Ikke alle de Taler, som bære hans Navn, ansaaes af Oldtidens Kritikere for ægte. Iblandt de 21 levnede Taler, som deels ere Rettergangstaler, deels λόγοι ἐπιδεικτικοί, συμβουλευτικοί o. s. v., udmærke sig især Panegyrikos, Panathenaikos, Areopagitikos o. a. I hans Skrifter udtaler sig sund Dømmekraft, et fromt og retsindigt Sindelag, og Fædrelandskjerlighed, hvorom ogsaa det Sagn vidner, at han endte sit Liv ved Hunger efter Slaget ved Chæronea (338). I hans Skrifter er Udtrykket reent, Foredraget korrekt og rhythmisk; Tankerne opløses og udvikles indtil i deres meest enkelte og mindste Dele; men allerede i Oldtiden fandt man denne ellers beundrede Skribent eensformig, og undertiden kunstlet. Han behager, men begeistrer ikke, og istedetfor at drage os uimodstaaeligen med sig, trætter han omsider ved en vis eensformig Jevnhed, og ved Spor af sophistisk Smaalighed baade i

Tankernes Udvikling, og Periodebygningen, en Smaalighed, der dog hos Isokrates opveies ved saa fortrinlige Egenskaber, at den først hos hans Efterlignere viser sig som aabenbar Feil.

Desuden haves under Isokrates Navn 10 Breve af uvis Ægthed.

Ed. pr. *Demetr. Chalcondylas.* Mediol. 1493. Fol.

† *Aldus.* Venet. 1513. † 1534 Fol. (Conf. §. 123). Efter adskillige Udgaver

Hieron. Wolf. Basil. 1553. 8. † 1570. Fol. Walsi Udgaver og latinske Overs. ofte udg. deels af ham, deels af Andre.

† *Henr. Stephanus.* Paris. 1593. Fol. Optrykt i fl. Udgg.

Gu. Battie. Vol. I. Cantabr. 1729. Vol. 2. Lond. 1748. Paany Lond. 1749. 2 Voll. 8.

A. Auger. Paris. 1782. 3 Voll. 8 og 4.

W. Lange. Hal. 1803. 8.

D. Coray. Paris. 1807. 2 Voll. 8. Er Vol. 1. 2 af *Βιβλ. Ἑλλην.*

I Samlingerne hos *Tauchnitz* (1820. 2 Voll. 12. Paany 1821); hos *Teubner* (*G. Dindorf*) 1825. 8.

Udg. af enkelte Taler, f. Ex.

Panegyricus af *S. F. N. Morus.* Lips. 1766. 1786. 1804. 8. Paany ved *F. A. G. Spohn.* Lips. 1817. 8. ved *G. Dindorf.* Lips. 1826. 8. (med Udeladelse af *Spohns* Anmærk.).

Areopagiticus. *I. T. Bergman.* Lugd. Bat. 1819. 8.

Orat. ad *Demonicum* ed. *F. Schmieder.* Brig. 1826. 4.

De permutatione (*περὶ ἀντιδόσεως*) første Gang fuldstændig efter Codd. ved *A. Mustoxydes,* Mediol. 1812. 8. (*A. Mai*) Mediol. 1813. 8.

I. C. Orelli. Mit Anmerkungen cet. Zürich 1814. 8.

I. C. Orelli, ex codd. rec. cet. Tiguri 1814. 8.
De Pace. Ed. *P. I. Leloup*. Mogunt. 1826. 8.
Evagoras. Ed. *P. I. Leloup*. Mogunt. 1828. 8.
Epistolæ ed. a *C. F. Matthaei*. Mosqu. 1776. 8.

Om Isokrates see man iblandt de Gamle Dionysios Halikarn. o. A.

G. B. Schirach, de vita et genere scribendi Isocratis. Hal. 1765. 4.

P. I. Leloup, comment. de Isocrate. Aach. 1823. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 777 sqq.

§. 128.

Isæos fra Chalkis eller Athen. I første Halvdeel af 4de Aarh. før Chr. Hans Lærere vare Isokrates og Lysias, hvilken sidste han især tog til Mønster. Iblandt hans Lærlinge var Demosthenes. Uden selv at tage Deel i Statsstyrelsen, skrev han Taler for Andre. Han forenede Simplicitet med Værdighed og Kraft. Af et noget større Antal, som bare hans Navn, ansaaes 50 Taler for ægte. 11 Taler ere bevarede, som alle angaae Arvestridigheder (*Λόγοι κληρικοί*).

I Samlingerne (§. 123), hos Reiske Vol. VII. *I. Bekker* l. c. Vol. III, P. 1 sqq. Ap. *Wechel*. 1619. See §. 124.

Talen *de hereditate Cleonymi* betydeligen forøget af en Mailandsk Codex er udgiv. af *A. Maius*. Mediol. 1815. 8.

Talen *de hereditate Meneclis* er første Gang udg. (*Th. Tyrwhitt*) Lond. 1785. 8. siden af *Tychsen* (i Bibl. d. alt. Litt. und

Kunst. St. III, S. 1 sqq. 1788. 8.) og af *I. C. Orellius*, som Tillæg til Isokrates περὶ ἀντιδόσεως (§. 127).

Med disse Tillæg hos *Tauchnitz* 1820. 12., hos *Weigel* 1822. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 808 sqq.

§. 129.

Lykurgos. Omtr. Ol. 93, 1—113, 1. 408—328, eller nogle Aar silbigere. Platon og Isokrates vare hans Lærere, Demosthenes hans Ven, hvis politiske System Lykurgos, selv udmærket Statsmand, understøttede. Athenerne skyldte ham mange Indretninger og Foranstaltninger; især udmærkede han sig ved klog og redelig Bestyrelse af det offentlige Pengevæsen. Stor Anseelse. Baade som Taler og Menneske udmærkede han sig ved streng Levemaade, Retsindighed, Værdighed og Kraft. Af 15 Taler er kun een (κατὰ Λεωκράτους) bevaret.

I Samlingerne (see §. 123): hos *Reiske* Vol. IV.

I. Bekker l. c. Vol. III. P. 193 sqq.

Særskilt:

Ph. Melanchthon. Viteb. 1545. 8. Ofte paany.

I. Taylor. Cantabr. 1743. 8. (med Demosth. imod Midias).

I. G. Hauptmann. Lips. 1753. 8.

I. F. A. Schulze. Brunsv. 1789. 8.

I det sidste Decennium:

A. G. Becker. Magdeb. 1821. 8.

C. F. H(einrich). Bonn. 1821. 8.

F. Osann. Jen. 1821. 8. Desuden *D. Coray.* Paris. 1826. 8. (Vol. 16 af Βιβλ. Ἑλλην.). *G. Pinzger*, 2 Udgg. Lips. 1824. 8. (Den ene Udg. med Indledning, Oversættelse o. s. v.) *G. A. Blume.* Sundiæ 1828. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 812 sqq.

§. 130.

Demosthenes. Ol. 99, 3—114, 3. 382—322. Dyrkede Philosophien under Veiledning af Platon og Megarenseren Euklides; Veltalenheden dyrkede han, opmuntret ved Kallistratos' Exempel, under Veiledning af Isæos, Isokrates o. A. Thukydides var ham et stort Mønster. De Hindringer, Naturen havde lagt ham i Veien som Taler, bragte vel hans tidligere Forsøg at tale i Folkeforsamlingen til at mislykkes, men hans udmærkede Genie overvandt dem heldigen ved anstrengt Flid og udholdende Øvelse. Han opnaaede saa stor Fuldkommenhed, at han med Rette gjelder som det ypperste Mønster i den politiske Veltalenhed. Med sin hele Kraft kjempede han for Grækenlands Uafhængighed, og for at bringe sine Landsmænd til med forenet Kraft at modstaae Makedonerne og det makedoniske Partie i Grækenland. Denne Kamp fik vel omsider et ulykkeligt Udfald, maaskee tildeels fordi Demosthenes' Raad for en Deel enten ikke, eller kun ufuldkomment fulgtes, men hans Stræben var ligefuldt bygget paa sand politisk Indsigt, dens Bevæggrund var reen, og den udøvedes med saadan Genialitet, Kraft og Udholdenhed, at hans Fienders (Æschines' o. A.) Dadel og Bagvaskelse ligesaalidet formaae at nedbryde hans moralske Værdighed, som de dengang formaaede at modstaae hans Tales Kraft. Efterat have undveget sine Fiender ved Flugt, var han vendt tilbage efter Alexander d. Stores Død, men da han paany stræbte at modstaae det makedoniske Partie, maatte han atter flygte, og endte, forfulgt af Antipater, sit Liv ved Gift. Hans Taler vidne om de meest udmærkede Egenskaber. Behandling og Foredrag ere overalt de til Gjenstanden meest passende, hvilket let

kiennes ved at sammenligne hans Stats-Taler med dem, han holdt i private Retssager. Understøttede af det mundtlige Foredrag maatte Taler som disse frembringe den overordentligste Virkning. Han var Folketaler i dette Ords meest udstrakte og ædleste Betydning; og af denne hans Bestræbelse at virke paa Folket lade sig flere af hans Eiendommeligheder forklare. Efter hans Tid havde ingen Taler saa stor Indflydelse paa Folket.

Under Demosthenes' Navn have vi 61 Taler, 56 Indledninger til Taler (προοίμια), og 6 Breve. Talerne ere 1) politiske (Statstaler), 2) holdte i Retssager: a) offentlige, b) private. Iblandt hine ere de philippiske Taler de vigtigste, iblandt disse f. Ex. Talerne imod hans bedrageriske Formyndere, hvilke ere hans første Forsøg for Domstolen, imod Leptines, imod Androtion, og περὶ στεφάνου, hans sidste offentlige Tale. — Nogle af de Taler, der bære Demosthenes' Navn, ere uægte, f. Ex. περὶ Ἀλοννήσου, περὶ συντάξεως, og de tvende λόγοι ἐπιδεικτικοί (ἐπιτάφιος og ἐρωτικός); andre ere af tvivlsom Ægthed, f. Ex. κατὰ Νεαίρας; hvilket end mere gielder om Prooemierne og Brevene.

Til Demosthenes haves græske Scholier, og af Ulpianos fra Antiochia (under Constantin d. St.) en græsk Commentar over de philippiske Taler. Dog har man tvivlet om Ægtheden af denne Commentar, der i det mindste har mange sildigere Tilsætninger. Foruden tabte Skrifter have Dionysios Halikarn., Plutarchos, Photios, Libanios o. A. skrevet om Demosthenes og hans Værker. Tvende Biographier over Demosth. findes hos *Reiske* l. c. Vol. IV.

† *Ed. pr. Aldus.* Venet. 1504. Fol. Tvende Udgg., af hvilke den ene er uden Aarstal. Den er forskiellig fra den anden og mere correct. (B. R. H. den med Aarstal).

† Apud *I. Hervagium* cum comment. *Ulpiani.* Basil. 1532. Fol.

(*I. B. Felicianus*). Venet. 1543. 3 Voll. 8. Denne Text paany ved Andre, f. Ex. Basil. ap. *I. Hervag.* 1547. 3 Voll. 8. † Venet. ap. *Aldum.* 1554. 3 Voll. 8.

Hieron Wolf flere Udgaver, iblandt hvilke den bedste: † Ed. 4. Basil. 1572. Fol.

† *G. Morellus* og *D. Lambinus.* Paris. 1570. Fol. (Forskiellige Titelblade, ogsaa med Uligheder i Exemplarerne).

J. Taylor. Cantabr. Vol. II. (1757) Vol. III. (1748) 4. (Nyt Titelbl. 1774. Vol. I. II).

I. I. Reiske, oratt. Græci. (§. 123) Vol. 1. 2. (Text) Vol. 9—12 (Apparatus critici og Indices). Paany *G. H. Schaefer.* Lond. 1822—1826. 4 Voll. 8. *Schaefer* ligeledes *Reiskii* & all. apparat. critic. et exeget. (forøget og bearbeidet). Lond. 1824—1827. 5 Voll. 8. Deri ere tillige forskiellige af de mindre Skrifter om Demosthenes og hans Taler optagne.

A. Auger & *I. Planche.* Græc. & Gallic. Paris. 1819—1820. 10 Voll. 8.

I. Bekker (l. c. §. 123). Vol. IV. V.

I Samlingerne hos *Tauchnitz* (1812—1813. 5 Voll. 12.), *Weigel* (1821—1822. 5 Voll. 8.) og *Teubner* (*G. Dindorf* 1825. 3 Voll. 8.).

Udvalg af flere Taler samlede f. Ex. *R. Mounteney.* Cantabr. 1731. 8. Ed. 13. Lond. 1820. 8.

I. H. Bremi. Dem. oratt. select. Sect. I. Goth. 1829. 8.

Af enkelte Taler haves mange Udgaver, f. Ex.

Orat. *in Leptinem, F. A. Wolf.* Hal. 1789. 8. Oratt. Leptt. Demosth. & Arist. *G. H. Grauert.* Bonn. 1827. 8.

Orat. in Midiam, G. L. Spalding, Berol. 1794. 8. P. Buttmann. Berol. 1823. 8.

— pro corona, T. C. Harless. Altenb. 1769. 1814. 8. E. C. F. Wunderlich. Goett. 1811. 1820. (L. Dissen) 1826. 8.

Demosth. & Æschin. oratt. de corona, Imm. Bekker. Berol. 1815. 8. Sammenl. nedfr. §. 131.

Orat. de pace. C. D. Beck. Lips. 1799. 8.

Oratt. Philippicæ. Oftere udgivne deels samlede, deels i Udvalg, f. Ex. I. Stock. Dublin. 1773. 2 Voll. 8. I. Bekker. Berol. 1816. 1825. 8.

Orat. Phil. I, Olynth. 1—3, de pace. C. A. Rüdiger. Lips. 1818. 8. Ed. 2. 1829. 8.

Phil. oratt. I. T. Voemel. Francof. 1829. 8.

Ulpiani comment. †Ed. pr. cum Harpocratione. Aldus. Venet. 1503. Fol. †Paaany 1527. Oftere udgivne med Demosthenes, f. Ex. i Ed. Morelli. See ovenfor.

Af Oversættelserne nævne vi kun: Demosthenes' Staatsreden übers. von F. Jacobs. Leipz. 1805. 2 Th. 8.

A. G. Becker, des Dem. philipp. Reden. Neue Bearbeit. Halle. 1825—1826. 2 Th. 8.

D. Jenisch. Parallele der beiden größten Redner des Alterthums. Berl. 1801. 8.

A. G. Becker, Demosthenes als Staatsmann und Redner. Halle 1815—1816. 2 Voll. 8.

I. Schaumann, prolegom. ad Demosth. Primisl. 1829. 8.

Desuden forskiellige specielle Undersøgelser om Talernes Ægthed, cet. cet. f. Ex. C. A. Rüdiger, de canone Philippicar. Dem. Friburg. 1820. 8. A. Boeckh, von d. Zeitverhältn. d. Demosth. Rede geg. Midias (I Abh. d. Berl. Akad. d. Wiss. hist.

I. C. Orelli, ex codd. rec. cet. Tiguri 1814. 8.
De Pace. Ed. *P. I. Leloup*. Mogunt. 1828. 8.
Evagoras. Ed. *P. I. Leloup*. Mogunt. 1828. 8.
Epistolæ ed. a *C. F. Matthaei*. Mosqu. 1776. 8.

Om Isokrates see man iblandt de Gamle Dionysios Halikarn. o. A.

G. B. Schirach, de vita et genere scribendi Isocratis. Hal. 1765. 4.

P. I. Leloup, comment. de Isocrate. Aach. 1823. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 777 sqq.

§. 128.

Isæos fra Chalkis eller Athen. I første Halvdeel af 4de Aarh. før Chr. Hans Lærere vare Isokrates og Lysias, hvilken sidste han især tog til Mønster. Iblandt hans Lærlinge var Demosthenes. Uden selv at tage Deel i Statsstyrelsen, skrev han Taler for Andre. Han forenede Simplicitet med Værdighed og Kraft. Af et noget større Antal, som bare hans Navn, ansaaes 50 Taler for ægte. 11 Taler ere bevarede, som alle angaae Arvestridigheder (*Λόγοι κληρικοί*).

I Samlingerne (§. 123), hos Reiske Vol. VII. *I. Bekker* l. c. Vol. III, P. 1 sqq. Ap. *Wechel*. 1619. See §. 124.

Talen *de hereditate Cleonymi* betydeligen forøget af en Mailandsk Codex er udgiv. af *A. Maius*. Mediol. 1815. 8.

Talen *de hereditate Meneclis* er første Gang udg. (*Th. Tyrwhitt*) Lond. 1785. 8. siden af *Tychsen* (i Bibl. d. alt. Litt. und

Fr. Schleiermacher, Herakleitos aus Ephesus etc. i F. A. Wolfs og Ph. Buttmanns Mus. d. Alterth. Wiss. B. 1. St. 3. S. 313 —533.

T. L. Eichhoff, disputt. Heracliteæ. Mogunt. 1824. 4.

Fragm. af Herakl. findes i † *Henr. Stephani* poes. philos. Paris. 1573. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 623 sqq.

Empedokles fra Agrigentum. (See ovfr. §. 81).

---

b. Den pythagoreiske (italiske) Skole.

Πυθαγορικοί. Πυθαγόρειοι.

---

§. 140.

Denne Sect bærer Navn af

Pythagoras fra Samos. Om hans Levealder see §. 76. Om Pythagoras' Person, Levetid, Lære, Virksomhed, om det af ham stiftede Forbund, samt om Forholdet imellem hans og hans Efterfølgeres Lære, er vor Kundskab meget ufuldkommen. — Pythagoras foretog vidtløftige Reiser; efter hvilke han valgte Kroton til Opholdssted. Han besad store Evner, vidtudbredte Kundskaber, og dyb Indsigt i Forening med praktisk Dygtighed, hvorved det lykkedes ham at skaffe sin Lære Indflydelse paa de borgerlige Forhold og Menneskenes Vandel. Verden er, efter hans Lære, en harmonisk Enhed (*κόσμος*), hvis Middelpunkt er Solen (Centralilden), fra hvilken Sielene udstrømme, begavede med Evne til igien at vende tilbage til deres Udspring, efter at de have tilbagelagt et vist Kredsløb igiennem forskiellige Legemer (*μετεμψύχωσις*). Tallene an=

vendte han som Sindbilleder for det Oversandselige (Tankeformer). Hans Underviisning skal have været deels esoterisk, deels exoterisk. Hans Sædelære var reen og streng; den indskierpede Retfærdighed, Selvbeherskelse, Tapperhed, og satte Dyden i harmonisk Enhed, hvilken erhverves ved Stræben efter den Viisdom, som kun findes fuldkommen i Guddommen. Vel bragtes denne Lære ikke i videnskabeligt System, men den var besielet af høi videnskabelig Aand, og anvendtes til Menneskenes Forædling ved Stiftelsen af en religiøs-philosophisk-politisk Orden. Ogsaa paa de mathematiske og physiske Videnskaber virkede Pythagoras meget. Han synes ikke at have efterladt Skrifter. Kroton var denne Sects og dens Virksomheds Hovedsæde. Dens politiske Virksomhed synes at være tilintetgiort allerede medens Pythagoras levede; men den pythagoreiske Skole vedblev at bestaae, og blomstrede især i Herakleа, Tarentum og Metapontum.

Pythagoras' Levnet haves beskrevet af Porphyrios (§. 308) og Jamblichos (§. 309).

Om Pythagoras og hans Skole see man deels nogle af de ovfr. nævnte Skrifter, f. Ex.

D. Tiedemann, Griechenl. erste Philos. cet. (§. 138). S. 88 sqq. Sammenl. Deutsch. Museum 1778.

C. Meiners, Geschichte der Wissensch. cet. (§. 137). B. 1. S. 178 fgg.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 750 sqq., hvor Pag. 826—887 findes en Fortegnelse over Pythagoreerne.

Desuden f. Ex.

H. Dodwell, de ætate Phalaridis et Pythagoræ. Lond. 1701. 8.

R. Bentley, i hans Skrifter om Phalaris' og Andres Breve (ovfr. §. 135).

De la *Nauze* og *Freret* i Mémoires de l'Acad. des Incript. Vol. XIV. P. 375 sqq. 472 sqq.

F. C. Kilschov, Lebensbeschreib. des Pythagoras. Aus dem Dänischen. Kopenh. 1756. 8.

Terpstra, de sodalitii Pythagor. origine cet. Traj. ad Rhen. 1824. 8.

C. A. Brandis über die Zahlenlehre d. Pythagor. med Platoniker (Rhein. Mus. B. II, H. 2. (1828) S. 208 sqq.).

H. Ritter, Geschichte der pythagor. Philosophie. Hamb. 1826. 8.

Om Pythagoras' χρυσᾶ ἔπη ovfr. §. 76.

Ogsaa flere Qvinder erhvervede sig Navnkundighed som Tilhængere af den pythagoreiske Lære, f. Ex.

Theano, Pythagoras' Kone, Myia o. A. De Breve og Fragmenter, som haves af Bøger, der tillagdes dem, ere udgivne af

J. C. Wolf i Fragmenta mulierum prosaica. Goett. 1739. 4. og af

I. C. Orelli i opusc. Græc. sententiosa cet. See ovfr. §. 72.

— collectio epistol. Græc. Vol. I. Lips. 1815. 8.

Sammenl. *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. I, 884 sqq.

§. 141.

Pythagoreismen forandredes saare meget af Efterfølgerne, af hvilkes Skrifter, der tildeels bære ældre Pythagoreers Navne, samt af de sildigere Skribenters Vidnesbyrd man kun faaer ufuldstændig og meget upaalidelig Kundskab om den ægte Pythagoreisme. Af de mange Philosopher, som, uagtet deres Læres indbyrdes Uovereensstemmelse, regnes til Pytha-

goreernes Sect, nævnes her kun nogle, om hvilke det dog er uvist, i hvilken Orden de fulgte efter hverandre.

Almindelige Samlinger af Pythagoreernes Fragmenter:

G. Canter, Pythagoreorum fragmenta ex Stobæo. Basil. 1566. 4. Ogsaa med † Aristotelis Ethic. ad Nicom. Basil. 1582. Fol.

Th. Gale, opuscula mythologica, ethica et physica. Cantabr. 1671. Amstel. 1688. 8.

I. C. Orelli, opusc. Græc. cet. (See §. 72).

Alkmæon fra Kroton. (ndfr. §. 165).

Okellos fra Lucanien. Levede formodentlig noget efter 500 Aar før Christi Fødsel. Under hans Navn have vi en Bog *περὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεως*, hvis Ægthed er meget omtvistet. Da den nu haves i attisk Dialekt, men oprindelig har været skrevet i dorisk Dialekt, maae den sildigere være omarbeidet, om den endog muligen i sit Indhold er ægte.

Ed. princ. Paris. 1539. 4.

† *L. Nogarola.* Ed. 3tia ap. *H. Commelin.* 1596. 8. og *Th. Gale* l. c. P. 499—538.

H. W. Rotermund. Leipz. 1794. 8.

A. F. G. Rudolphi. Lips. 1801. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 855 sqq.

Timæos fra Lokri. Omtr. 400 f. Chr. Om Ægtheden af den ham tilskrevne Bog: *περὶ ψυχᾶς κόσμω καὶ φύσιος*, i dorisk Dialekt, ere Meningerne deelte, dog synes flere Grunde at tale imod den, end for den.

Ed. princ. L. Nogarola. Venet. 1555. 8.

I *Th. Gales* opusc. mythol. Pag. 539—566 (see ovfr.). Ofte tilligemed Platon. Særskilt: *Marq. d'Argens.* Berl. 1763. 8.

Om dette Skrift samment. f. Ex.

C. Meiners Gesch. d. Wissensch. in Gr. u. Rom. (§. 137). B. 1. S. 587 sqq.

C. G. Bardili, i: Epochen der vorzüglichsten philos. Begriffe cet. 1788. 8. o. A.

I. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 877.

Archytas fra Tarentum. Omtrent 400 f. Chr. Statsmand, Hærfører, Mathematiker, Mechaniker, Philosoph. Fragmenter af adskillige nu tabte Værker, som bare hans Navn, ere af philosophisk og mathematisk Indhold.

Det ham tillagte, men uden Tvivl uægte Skrift *περὶ τοῦ παντὸς φύσιος* er udgivet af

(*I. Camerarius*). Lips. s. a. (1564?) 8. Titlen: *δέκα λόγοι καθολικοί* cet.

De øvrige Fragmenter:

Th. Gale, opuscula cet. (ovfr). P. 673 sqq. 695 sqq. 701 sqq.

I. C. Orelli, opuscula Græcor. sententiosa cet. (ovfr. §. 72) Vol. II. (I disse tvende Samlinger ere Eklogerne og Stobæos ikke benyttede).

I. A. Schmidius, dissert. de Archyta. Jen. 1683. 4.

I. G. Mertz, Arch. Tarent., dissert. histor. math. Jen. 1683. 4.

I. Gramm, Arch. Tarent. *περὶ τῆς μαθηματικῆς.* Hafn. 1707. 4.

C. G. Bardili, de Archyta Tarentino i Nov. Act. Soc. Lat. Jen. (Lips. 1806. 8). Vol. I. P. 1 sqq.

I. Navarro, tentamen de Archytæ Tarent. vita atque operibus. Pars 1or. Hafn. 1819. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 831 sqq.

Philolaos fra Kroton eller Tarentum. Omtr. Ol. 70—95. Underviiste i Thebæ og Herakleа. Af ham vare

lede Menneskenes Vandel. Den meddeeltes oprindelig ved mundtlig Lære, og yttrede sig paa mange Maader, stedse svarende til Tidernes Cultur, og Menneskenes Tilstand. Den udtalde sig i Lovgivningerne, i indsigtsfulde Mænds (f. Ex. de saakaldte 7 Vises) Bestræbelser for Almeenvellet, i gnomiske Sange o. s. v. Efterhaanden arbeidede denne Stræben efter dybere og klarere Erkiendelse sig frem til videnskabelig Form. Den deelte sig i 3 Hovedgrene: 1) den ioniske, 2) den doriske, 3) den attiske Philosophie, og udfoldede sig i mange skarpt affondrede og charakteristisk udviklede Systemer. I Platon og Aristoteles opnaaede den sine Høidepunkter.

De syv Vises Gnomer findes i: *I. C. Orellii* opuscula Græcor. veter. sententiosa et moralia. Vol. I. Lips. 1819. 8.

§. 137.

Kilder og Hielpemidler i Almindelighed:

a) Den klassiske Oldtids Forfattere.

b) Af det store Antal af nyere Skrifter over den græske Philosophie og dens Historie nævnes her:

I. Jonsius, de scriptt. histor. philos. Ed. 2da (Ed. *I. C. Dorn*). Jen. 1716. 4.

I. I. Brucker, historia critica philosophiæ. Lips. 1742—1744. 5 Voll. 4. Ed. 2da cum append. 1766—1767. 6 Voll. 4.

— Institutiones historiæ philosophicæ. Lips. 1756. 1790. 8.

C. Meiners, Geschichte der Wissenschaften in Griechenland und Rom. Lemgo 1781—1782. 2 Voll. 8. (Ufuldendt).

— Grundriß der Geschichte der Weltweisheit. Lemgo 1786. 8. Ny Udg. 1789. 8.

D. Tiedemann, Geist der speculativen Philosophie. Marb. 1791—1797. 6 Voll. 8.

hvor han stiftede en philosophisk Skole; som, i Modsætning til Empirikerne (ovfr. §. 138. 139), antog, og lærte en idealistisk Pantheisme, der ifølge sin Natur maatte staae i Strid med den herskende Troe. Om hans Skrifter, og Fragmenterne deraf see §. 81.

Parmenides fra Elea. Ol. 69. 503, eller en Tidlang sildigere (Ol. 81). Discipel af Xenophanes, hvis System han og de nærmest følgende udviklede videre. Ogsaa han skrev i episke Vers περὶ φύσεως. See ovfr. §. 81, hvor tillige om Fragmenterne.

Zeno fra Elea. Ol. 79. 463. Ved sin Maade at fremsætte og forsvare Eleaternes System blev han Dialektikens og den dialektiske Disputeerkunsts Skaber, og synes at have aabnet Veien for Skepticismen.

Fülleborn og *Spalding*. l. c.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 670 sqq.

Melissos fra Samos. Anførte sine Landsmænd imod Perikles, Ol. 85. 1. 440. Ogsaa han skrev περὶ φύσεως καὶ τοῦ ὄντος.

Fragmenterne hos *Brandis* l. c. P. 188 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, [illegible] sqq.

---

d. Den atomistiske Philosophie.

§. 143.

I Modsætning til Eleaternes Idealisme opstod et nyt

System, som grundede sig paa Empiria, og førte til Materialismus, ikke blot i Læren om Naturen, men ogsaa i Religions- og Sædelæren. Dette System fik sit Navn af Læren om Atomerne, som var dette Systems Grundlære. Ved Jagttagelser om Legemernes Tyngde, om Bevægelsen o. s. v. erhvervede de atomistiske Philosopher sig betydelige Fortienester af Naturvidenskaben.

Leukippos fra Abdera eller Elea. Omtr. Ol. 70. 500 f. Chr.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 658—659.

Demokritos fra Abdera. Blomstrede Ol. 86. 435. Reiste meget, og erhvervede sig omfattende Kundskaber. Han fortsatte og udvidede, hvad Leukippos havde begyndt. Mange Skrifter, forfattede i den ioniske Dialekt, tillagdes ham. Deres Indhold var physisk, mathematisk, ethisk o. s. v. Foruden Fragmenter og tvende Breve under hans Navn haves et aldeles uægte Skrift under Titel φυσικὰ καὶ μυστικά.

Fragmenterne: deels omspredte, deels samlede i

Henr. Stephani poesis philosoph. cet. (See §. 81).

I. C. Orellii opusc. Græcor. sentent. (§. 72). Vol. I.

Brevene i † *E. Lubini*: epistolæ Hippocratis all. ap. Commel. 1601. 8.

φυσικὰ κ. μυστ. (de arte magna), med andre Skrifter om samme Gjenstand, kun paa Latin ved *D. Pizzimenti*. Patav. 1573. 12 ell. 8.

Om Demokritos og hans Lære haves mange Afhandlinger; vi indskrænke os her til at henvise til

F. Gedike, Ciceronis historia philosophiæ antiquæ. Ed. 3tia. Berol. 1815. 8. Pag. 72 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 628—643.

Dette System fattede ikke paa Tilhængere, f. Ex. Metrodoros fra Chios, Diagoras fra Melos (ὁ ἄθεος), Anaxarchos Abderites, Nausiphanes fra Teos, dennes Disciple Epikuros (§. 285), hans Tilhængere o. s. v.

e. Sophisternes Indflydelse paa Philosophien.

§. 144.

Sophisternes Indflydelse paa Talekunsten er omtalt §. 122. Efterat de havde faaet Indgang i Athen ved Gorgias o. A., udstrakte de deres Indflydelse mere og mere, og i mange Retninger. De indskrænkede sig ikke til politisk=rhetoriske, men behandlede ogsaa philosophisk=ethiske Opgaver; og havde stor Indflydelse paa Philosophien ved Anvendelse af den dialektiske Kunst, der først var opkommen i den joniske Skole, dernæst havde udviklet sig i Sikelia og Stor=Grækenland, og i Sophisternes Skoler antog en særegen Charakteer ved den dem eiendommelige Stræben at erhverve sig og meddele Andre ' "et Færdighed i vilkaarligen at forsvare og angribe enhver hvilkensomhelst Paastand. Vel udgiorde Sophisterne ikke nogen for sig afsluttet Sect i Philosophien, men alligevel fortiene de ved det Særegne i Methoden, og ved deres Indflydelse, baade dengang og sildigere, saavel paa Sæderne som paa Litteraturen, en Plads i den philosophiske Litteraturs Historie, og det netop i Overgangen fra de ældre, mere paa Naturen henvendte Systemer til de efterfølgende, der mere giorde Mennesket til Philosophiens Opgave.

Den her antydede dialektisk-sophistiske Stræben førte til et forfængeligt Spil med Tanker og disses Fremstilling i Tale og Skrift; ligesom den ogsaa forledede til Vindesyge, hvilken fandt rig Næring i Tidens Aand, især da Sophisterne bleve Ungdommens meest yndede Lærere, et Forhold, der mere end noget andet satte dem istand til at udstrække deres Virksomhed meget vidt; saa at de talte mange høit begavede, anseete, og indflydelsesrige Mænd iblandt deres Tilhængere. Men uagtet den Dadel, der i flere end een Henseende med Ret træffer Sophisterne, var deres Stræben i mange Henseender ikke uden vigtig Vinding for Aandens Udvikling. Den vakte Aandsvirksomhed, havde betydelig Indflydelse paa Sprogets og Fremstillingens Udvikling til Brug for de forskiellige Arter af Foredrag, og bidrog paa flere Maader til fleersidig Dannelse.

Foruden de almindelige Skrifter over Philosophiens Historie see man f. Ex.

L. Cresollii theatrum veterum Sophistarum. Paris. 1620. 8. Ogsaa i Gronov. Thes. Tom. X.

N. Kriegk, de Sophistarum eloquentia. Jen. 1702. 4.

Walch, de præmiis veterum Sophistarum cet. Jen. 1719. 4. og de enthusiasmo veterum Sophistarum et Oratorum, ib. 1720. 4. ogsaa i hans Parerga Academica. Lips. 1721. 8. p. 1.

C. Meiners Gesch. d. Wiss. in Griech. u. Rom (see ovfr. §. 137). B. II. S. 1 fgg.

J. Geel, histor. crit. Sophistar. i Act. Societ. Traj. 1823.

§. 145.

Vi nævne her:

Gorgias fra Leontion. (See ovfr. §. 122). Den

første, som i Athen aabnede en sophistisk Underviisningsanstalt (Ol. 88, 2. 427). Hans Philosophie var skeptisk. Paa det philosophiske Foredrags Udvikling havde han stor Indflydelse. Udmærkede Mænd benyttede hans Underviisning, og satte Priis paa hans Dygtighed.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 805 sqq. Conf. *H. Clinton*, Fasti Hellenici, ed. a *C. G. Krueger*. Lips. 1830. 4. P. 388—389.

Protagoras fra Abdera. Omtr. Ol. 84. 1. 444. Var den første, som antog Navnet σοφιστής, og gav Underviisning for Penge.

C. Nürnberger, Protag. der Sophist über Seyn und Nichtseyn. Dortm. 1798. 8.

Geist, de Protag. vita etc. Giessae. 1828. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 668 sqq.

Prodikos fra Julis paa Keos. Omtrent Ol. 86. 436. Endskiøndt tabt, er hans Skrift ὡραι, hvori Momenter af Herakles-Mythen behandledes, blevet berømt ved Xenophons ἀπομνημονεύματα II, 1, 21 sqq.

G. A. Cubæus, diss. de Prodico i hans Xenophontis Hercules Prodicius cet. Lips. 1797. 8.

C. A. Boettiger, Hercules in bivio cet. Lips. 1829. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 718 sqq.

Hippias fra Elis. Omtr. samme Tid.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 657.

Kritias fra Athen. Ol. 94. 404. En af de tredive Tyranner. Taler. Historiker. Philosoph. Elegisk og dramatisk Digter.

N. Bach, Critiæ Tyranni quæ supersunt. Lips. 1827. 8.

vendte han som Sindbilleder for det Oversandselige (Tanke-former). Hans Underviisning skal have været deels esoterisk, deels exoterisk. Hans Sædelære var reen og streng; den indskierpede Retfærdighed, Selvbeherskelse, Tapperhed, og satte Dyden i harmonisk Enhed, hvilken erhverves ved Stræben efter den Viisdom, som kun findes fuldkommen i Guddommen. Vel bragtes denne Lære ikke i videnskabeligt System, men den var besielet af høi videnskabelig Aand, og anvendtes til Menneskenes Forædling ved Stiftelsen af en religiøs-philosophisk-politisk Orden. Ogsaa paa de mathematiske og physiske Videnskaber virkede Pythagoras meget. Han synes ikke at have efterladt Skrifter. Kroton var denne Sects og dens Virksomheds Hovedsæde. Dens politiske Virksomhed synes at være tilintetgiort allerede medens Pythagoras levede; men den pythagoreiske Skole vedblev at bestaae, og blomstrede især i Heraklea, Tarentum og Metapontum.

Pythagoras' Levnet haves beskrevet af Porphyrios (§. 308) og Jamblichos (§. 309).

Om Pythagoras og hans Skole see man deels nogle af de ovfr. nævnte Skrifter, f. Ex.

D. Tiedemann, Griechenl. erste Philos. cet. (§. 138). S. 88 sqq. Sammenl. Deutsch. Museum 1778.

C. Meiners, Geschichte der Wissensch. cet. (§. 137). B. 1. S. 178 fgg.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 750 sqq., hvor Pag. 826—887 findes en Fortegnelse over Pythagoreerne.

Desuden f. Ex.

H. Dodwell, de ætate Phalaridis et Pythagoræ. Lond. 1701. 8.

J. A. Fabricii Bibl. Gr. II, 674—691, og

W. G. Tennemanns Grundriß etc. (ovfr. §. 137).

Her nævne vi kun:

Fr. Schleiermacher, über den Werth des Sokrates als Philosophen, i Abhh. der Kön. Preuss. Akad. d. Wissensch. Philos. Classe. 1814—1815. 4. S. 50 fgg.

F. Delbrück, Sokrates. Betrachtungen und Untersuchungen. Köln. 1819. 8.

C. A. Brandis, Grundlinien der Lehre des Sokr. i Rhein. Mus. I, II, 118 sqq. Conf. Rötschers Aristoph. (see ovfr. §. 105) og Brandis l. c. II, 1, 85 fgg.

g. Sokratiskere.

§. 147.

De Philosopher, som udgik fra den sokratiske Underviisning, deelte sig i forskiellige Retninger. Deres Systemer bare vel alle Spoer af deres Udspring; men, med Undtagelse af nogle Faa (§. 148), dannede de Skoler, hvilke mere eller mindre afvege fra den oprindelige sokratiske Lære.

A. Goering, cur Socratici a Socratis philosophia longius recesserint. Parthenop. 1816. 4.

1. Sokrates' nærmeste Efterfølgere.

§. 148.

Iblandt Sokrates' Efterfølgere vare nogle, som uden

G. E. Weber, de Critia Tyr. Francof. 1824. 4.
J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 294.
Desuden Andre f. Ex.
Thrasymachos fra Chalkedon.

---

f. Sokrates.

§. 146.

Sokrates, Athener. Ol. 78, 1—95, 1. 468—400. Han var først Billedhugger, øvede ogsaa Digtekunsten, men hans Livs Formaal var Philosophie og Ungdommens Underviisning. Endskiøndt han ingen Skrifter har efterladt sig, indtager han en vigtig Plads i Litteraturhistorien ved den Indflydelse, han ved sin Lære og sit Levnet havde ogsaa paa Litteraturen. Uden at opstille noget System, søgte han ved en ham egen Methode, som efter ham kaldes den sokratiske, at vække Andre til de Egenskaber, han selv besad: Selvkundskab, Selvbeherskelse, og overhovedet den i klar Indsigt grundede Tænke- og Handlemaade, som betegnes ved Ordet καλοκἀγαθία. Han bekiempede især Sophisternes Lære og Levnet. Derved, som og ved andre Afvigelser fra Tidens herskende Aand, paadrog han sig Had og Forfølgelse, hvis Offer han blev, da han dømtes til at drikke Gift Ol. 95. 1. Om de ham tillagte Breve see ovfr. §. 135.

Athen blev derefter den græske Philosophies Hovedsæde.

Om Sokrates og den sokratiske Philosophie haves mange Skrifter, see f. Ex.

Om dette Skrift samment. f. Ex.

C. Meiners Gesch. d. Wissensch. in Gr. u. Rom. (§. 137). B. 1. S. 587 sqq.

C. G. Bardili, i: Epochen der vorzüglichsten philos. Begriffe cet. 1788. 8. o. A.

I. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 877.

Archytas fra Tarentum. Omtrent 400 f. Chr. Statsmand, Hærfører, Mathematiker, Mechaniker, Philosoph. Fragmenter af adskillige nu tabte Værker, som bare hans Navn, ere af philosophisk og mathematisk Indhold.

Det ham tillagte, men uden Tvivl uægte Skrift *περὶ τοῦ παντὸς φύσιος* er udgivet af

(*I. Camerarius*). Lips. s. a. (1564?) 8. Titlen: *δέκα λόγοι καθολικοὶ* cet.

De øvrige Fragmenter:

Th. Gale, opuscula cet. (ovfr). P. 673 sqq. 695 sqq. 701 sqq.

I. C. Orelli, opuscula Græcor. sententiosa cet. (ovfr. §. 72) Vol. II. (I disse tvende Samlinger ere Eklogerne og Stobæos ikke benyttede).

I. A. Schmidius, dissert. de Archyta. Jen. 1683. 4.

I. G. Mertz, Arch. Tarent., dissert. histor. math. Jen. 1683. 4.

I. Gramm, Arch. Tarent. *περὶ τῆς μαθηματικῆς*. Hafn. 1707. 4.

C. G. Bardili, de Archyta Tarentino i Nov. Act. Soc. Lat. Jen. (Lips. 1806. 8). Vol. I. P. 1 sqq.

I. Navarro, tentamen de Archytæ Tarent. vita atque operibus. Pars 1or. Hafn. 1819. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 831 sqq.

Philolaos fra Kroton eller Tarentum. Omtr. Ol. 70—95. Underviiste i Thebæ og Herakleа. Af ham vare

Indflydelse paa Philosophiens systematiske Udvikling, forsøgte i Skrifter at fremstille Sokrates' Personlighed, Lære og Methode saaledes, som de ved Omgang med ham havde lært disse at kiende og hver paa sin Maade havde opfattet dem. Af disse nævne vi her:

Xenophon (§. 117. 169). Ved at sammenligne Xenophons med Forkierlighed for den praktiske Sædelære udkastede Skildringer af Sokrates med Platons, Aristoteles' og Andres Efterretninger og Domme, har det Spørgsmaal, hvorvidt Xenophons Skildring af Sokrates og hans Lære er overeensstemmende med Sandheden eller ikke, ledet til meget forskiellige Meninger.

Herhid hører

a) *Συμπόσιον φιλοσόφων*. Det bedste iblandt Xenophons Skrifter af denne Art.

b) *Ἀπομνημονεύματα Σωκράτους*. Især om dette Skrift dreie sig de nys nævnte Stridigheder.

c) *Ἀπολογία Σωκράτους*. Dette Skrift er formodentlig ikke af Xenophon.

d) *Ἱέρων, ἢ τύραννος*.

Udg. af hele Xenophon ovfr. §. 117. Herhid hører

Symposium:

W. Lange, **Ed. 2. Hal. 1825. 8.**

Symposium & Apologia:

F. A. Bornemann. **Lips. 1824. 8.** Ogsaa adskilte.

Memorab. Socratis:

P. Victorius. **ap. Junt. Florent. 1551. 8.**

I. M. Ernesti. **Ed. 5. Lips. 1772. 8.**

C. G. Schütz. **Hal. 1780. 8. Ed. 3. Ibid. 1822. 8.**

I. C. Zeune. Lips. 1781. 8.

E. Edwards. Oxon. 1785. 8.

J. G. Schneider. Lips. 1790. 1801. 1816. 8.

G. Dindorf. Lips. 1824. 8.

G. A. Herbst. Hal. 1827. 8.

F. A. Bornemann. Lips. 1829. 8.

Hiero: C. H. Frotscher. Lips. 1822. 8.

Om Xenophon i Almindelighed ovfr. §. 117.

Om disse Skrifter i Almindelighed, f. Ex.

C. Meiners, de quibusdam Socraticorum reliquiis i Commentt. Societ. Reg. Scient. Goett. T. V. (1783. 4.) Part. III, P. 45 sqq.

A. Boeckh, de simultate, quam Plato cum Xenoph. exercuisse fertur. Berol. 1811. 4.

L. Dissen, de philosophia morali in Xenophontis de Socrate comment. tradita. Goett. 1812. 4. o. m.

Niebuhr, Delbrück (ll. cc. §. 140), Brandis (l. c. §. 146) o. m.

Æschines. Tre Dialoger tillægges ham sædvanligen, dog uden tilstrækkelig Vished om deres Ægthed. Ligeledes et uægte Brev.

De findes i Udgaverne af Platon iblandt de uægte Dialoger. Ogsaa særskilte Udgaver, f. Ex.

I. Clericus. Æsch. dialogi cet. Amstel. 1711. 8.

I. F. Fischer. Lips. 1753. Ed. 3. 1786. 8. Ed. 4. (forandret). Misenæ. 1788. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 691 sqq.

Sammenl. nedenfor om Simon.

Kebes fra Theben. En Dialog af ethisk-allegorisk Indhold (πίναξ) bærer hans Navn; men er maaskee af en yngre Forfatter af samme Navn.

Ed. pr. Ceb. tabula cet. (Z. Calliergus. Rom. c. 1500). 8.

Meget ofte udgiven med Andres Skrifter, f. Ex.

T. Hemsterhusius med Lukianos (§. 320); især med Epiktetos (§. 292) f. Ex. ved *Hier. Wolf; M. Meibom* et *H. Reland; J. Schweighäuser*. Lips. 1798. 8.

Desuden mange særskilte Udgaver, f. Ex.

Jac. Gronovius. Amstel. 1689. 12.

Th. Johnson. Lond. 1720. 8.

J. Schweighäuser. Argent. 1806. 12.

A. Coraïs (Παρεργ. Βιβλ. Ἑλλην. Vol. VII) Paris. 1826. 8.

Iblandt flere Afhandlinger om dette Skrift f. Ex.

F. G. Klopfer, diss. tres de Cebetis tabula. Zwickav. 1818. sqq. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 702 sqq.

Simon. Skomager. Ansees af Nogle for at være Forfatter af nogle Dialoger, som endnu haves.

A. Boeckh, Simonis Socratici, ut videtur, dialogi quatuor cet. (Additi sunt incerti auctoris Axiochus & Eryxias). Heidelb. 1810. 8. Conf. Letronne i Journ. d. Sav. 1820. P. 675 sqq.

Conf. *A. Boeckh*, in Platonis, qui vulgo fertur, Minoem cet. Hal. 1806. 8.

---

2. Forskiellige Systemer, dannede ved Sokratikere.

---

§. 149.

Fra Sokrates' Skole udgik snart forskiellige, næsten sam-

tidige Systemer, hvilke hvert især fulgte eensidige Meninger, og vare saare afvigende, baade fra Sokrates' Lære, og fra hverandre indbyrdes. Disse Systemer omtales her kun i Korthed; thi endskiøndt de ere vigtige i Philosophiens Historie, spillede de dog ikke nogen mærkelig Rolle i Litteraturen, heller ikke have vi nu de skriftlige Mindesmærker, som disse Philosopher efter Oldtidens Vidnesbyrd have forfattet. For ikke i det Følgende at hindre Oversigten ved unødvendige Smaaafdelinger, har jeg anseet det for passende i §. 150—154 ikke at holde mig strengt inden for dette Tidsrums Grændser.

a. Den megariske, eliske og eretriske Philosophie.

Μεγαρικοί. (Διαλεκτικοί. Ἐριστικοί.) Ἠλειοί. Ἐρετριεῖς.

§. 150.

Den megariske Skoles Stiftere tillendebragte deres Retning. Eleaternes og Sokrates' Lære var paa en mærkværdig Maade (ved Dialektik) sammensmeltet deri. Skepticismen (§. 154) forberedes.

F. Deycks, de Megaricorum doctrina. Bonn. 1827. 8.

H. Ritter, über die Philos. der Megar. Schule. Rhein. Museum (Philologie cet.). II. 3. S. 295 sqq.

Fortegnelse over Megarikerne i *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. III, 625—628, hvor tillige Kilderne nævnes.

Sammenl. W. G. Tennemanns Grundr. cet. (§. 137).

Euklides fra Megara. Ol. 94, 1. 404. Stifter. Han skal have skrevet sex Dialoger.

Den her antydede dialektisk-sophistiske Stræben førte til et forfængeligt Spil med Tanker og disses Fremstilling i Tale og Skrift; ligesom den ogsaa forledede til Vindesyge, hvilken fandt rig Næring i Tidens Aand, især da Sophisterne bleve Ungdommens meest yndede Lærere, et Forhold, der mere end noget andet satte dem istand til at udstrække deres Virksomhed meget vidt; saa at de talte mange høit begavede, anseete, og indflydelsesrige Mænd iblandt deres Tilhængere. Men uagtet den Dadel, der i flere end een Henseende med Ret træffer Sophisterne, var deres Stræben i mange Henseender ikke uden vigtig Vinding for Aandens Udvikling. Den vakte Aandsvirksomhed havde betydelig Indflydelse paa Sprogets og Fremstillingens Udvikling til Brug for de forskiellige Arter af Foredrag, og bidrog paa flere Maader til fleersidig Dannelse.

Foruden de almindelige Skrifter over Philosophiens Historie see man f. Ex.

L. *Cresollii* theatrum veterum Sophistarum. Paris. 1620. 8. Ogsaa i Gronov. Thes. Tom. X.

N. Kriegk, de Sophistarum eloquentia. Jen. 1702. 4.

Walch, de præmiis veterum Sophistarum cet. Jen. 1719. 4. og de enthusiasmo veterum Sophistarum et Oratorum. ib. 1720. 4. ogsaa i hans Parerga Academica. Lips. 1721. 8. o. X.

C. Meiners Gesch. d. Wiss. in Griech. u. Rom (see ovfr. §. 137). B. II. S. 1 fgg.

J. Geel, histor. crit. Sophistar. i Act. Societ. Traj. 1823.

§. 145.

Vi nævne her:

Gorgias fra Leontion. (See ovfr. §. 122). Den

Denne Skoles Stifter var:

Aristippos fra Kyrene. Ol. 96, 1. 396. Livsnydelse med Sindsro var hans Grundprincip, men opfattet i en ædlere Aand, end hans Efterfølgeres. Blandt hans Skrifter, hvilke ere tabte, nævnes Dialoger, og et historisk Værk over Libyen. Bevarede ere kun en Deel Apophthegmata, og Breve, som bære hans Navn.

Hine findes i *I. C. Orellii* opusc. Græcor. sentent. (§. 72) Vol. II, P. 153 sqq.

Disse i *I. C. Orellii* collect. epistolar. (§. 135) Vol. I.

Af hans Efterfølgere nævne vi Følgende, som levede indtil omtr. Ol. 120 (300).

Aristippos den yngre, med Tilnavn *μητροδίδακτος*. (Arete). Ubetinget Hedonisme.

Annikeris fra Kyrene. Antog vel samme Princip, men søgte at formilde det. Desto mere uindskrænket hyldedes det af

Theodoros fra Kyrene, med Tilnavn *ὁ ἄθεος*.

Hegesias, med Tilnavn *πεισιθάνατος*.

Bion Borysthenites. Skrev f. Ex. *λόγοι σατυρικοί*. Apophthegmata af hans iøvrigt tabte Skrifter findes i:

I. C. Orellii opusc. Græcor. cet. (§. 72). Vol. II. P. 174 sqq.
I. M. Hoogvliet, de Bione Borysth. Lugd. Bat. 1821. 4.

Euemeros. Imod Slutningen af 4de Aarh. Formodentlig fra Messana paa Sikelia. Discipel af Theodoros, og havde ligesom han Tilnavn *ὁ ἄθεος*. Hans *ἱερὰ ἀναγραφή*, 4 B., var, som det synes, et med Lærdom, i den kyrenaiske Skoles Aand, udført Angreeb paa den herskende Religion, et Forsøg i den historiske Mythefortolkning, der gik

Indflydelse paa Philosophiens systematiske Udvikling. Forsøgte i Skrifter at fremstille Sokrates' Personlighed, Lære og Methode saaledes, som de ved Omgang med ham havde lært disse at kiende og hver paa sin Maade havde opfattet dem. Af disse nævne vi her:

Xenophon (§. 117. 169). Ved at sammenligne Xenophons med Forkierlighed for den praktiske Sædelære udkastede Skildringer af Sokrates med Platons, Aristoteles' og Andres Efterretninger og Domme, har det Spørgsmaal, hvorvidt Xenophons Skildring af Sokrates og hans Lære er overeensstemmende med Sandheden eller ikke, ledet til meget forskiellige Meninger.

Herhid hører

a) Συμπόσιον φιλοσόφων. Det bedste iblandt Xenophons Skrifter af denne Art.

b) Ἀπομνημονεύματα Σωκράτους. Især om dette Skrift dreie sig de nys nævnte Stridigheder.

c) Ἀπολογία Σωκράτους. Dette Skrift er formodentlig ikke af Xenophon.

d) Ἱέρων, ἢ τύραννος.

Udg. af hele Xenophon ovfr. §. 117. Herhid hører

Symposium:

W. Lange, Ed. 2. Hal. 1825. 8.

Symposium & Apologia:

F. A. Bornemann. Lips. 1824. 8. Ogsaa adskilte.

Memorab. Socratis:

P. Victorius. ap. Junt. Florent. 1551. 8.

I. M. Ernesti. Ed. 5. Lips. 1772. 8.

C. G. Schütz. Hal. 1780. 8. Ed. 8. Ibid. 1822. 8.

I. C. Zeune. Lips. 1781. 8.

E. Edwards. Oxon. 1785. 8.

J. G. Schneider. Lips. 1790. 1801. 1816. 8.

G. Dindorf. Lips. 1824. 8.

G. A. Herbst. Hal. 1827. 8.

F. A. Bornemann. Lips. 1829. 8.

Hiero: C. H. Frotscher. Lips. 1822. 8.

Om Xenophon i Almindelighed ovfr. §. 117.

Om disse Skrifters Ægthed, f. Ex.

C. Meiners, de quibusdam Socraticorum reliquiis i Commentt. Societ. Reg. Scient. Goett. T. V. (1783. 4.) Part. III. P. 45 sqq.

A. Boeckh, de simultate, quam Plato cum Xenoph. exercuisse fertur. Berol. 1811. 4.

L. Dissen, de philosophia morali in Xenophontis de Socrate comment. tradita. Goett. 1812. 4. o. s. v.

Niebuhr, Delbrück (ll. cc. §. 117), Brandis (l. c. §. 146) o. s.

Aeschines. Tre Dialoger tillægges ham sædvanligen, dog uden tilstrækkelig Vished om deres Ægthed. Ligeledes et uægte Brev.

De findes i Udgaverne af Platon iblandt de uægte Dialoger. Ogsaa særskilte Udgaver, f. Ex.

I. Clericus. Æsch. dialogi cet. Amstel. 1711. 8.

I. F. Fischer. Lips. 1753. Ed. 3. 1786. 8. Ed. 4. (forandret). Misenæ. 1788. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 691 sqq.

Sammenl. nedenfor om Simon.

Kebes fra Theben. En Dialog af ethisk-allegorisk Indhold (πίναξ) bærer hans Navn; men er maaskee af en yngre Forfatter af samme Navn.

Ed. pr. Ceb. tabula. cet. (Z. Calliergus. Rom. [illegible]). 8.

Meget ofte udgiven med Andres Skrifter, f. Ex.

T. Hemsterhusius med Lukianos (§. 320); især med Epiktetos (§. 292) f. Ex. ved *Hier. Wolf; M. Meibom* et *H. Reland*; *J. Schweighäuser*. Lips. 1798. 8.

Desuden mange særskilte Udgaver, f. Ex.

Jac. Gronovius. Amstel. 1689. 12.

Th. Johnson. Lond. 1720. 8.

J. Schweighäuser. Argent. 1806. 12.

A. Coraïs (πάρεργ. Βιβλ. Ἑλλην. Vol. VII) Paris. 1826. 8.

Iblandt flere Afhandlinger om dette Skrift f. Ex.

F. G. Klopfer, diss. tres de Cebetis tabula. Zwickav. 1818. sqq. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II. 702 sqq.

Simon. Skomager. Ansees af Nogle for at være Forfatter af nogle Dialoger, som endnu haves.

A. Boeckh, Simonis Socratici, ut videtur, dialogi quatuor cet. (Additi sunt incerti auctoris Axiochus & Eryxias). Heidelb. 1810. 8. Conf. Letronne i Journ. d. Sav. 1820. P. 675 sqq.

Conf. *A. Boeckh*, in Platonis, qui vulgo fertur, Minoem cet. Hal. 1806. 8.

---

2. Forskiellige Systemer, dannede ved Sokratikere.

---

§. 149.

Fra Sokrates' Skole udgik snart forskiellige, næsten sam-

tidige Systemer, hvilke hvert især fulgte eensidige Meninger, og vare saare afvigende, baade fra Sokrates' Lære, og fra hverandre indbyrdes. Disse Systemer omtales her kun i Korthed; thi endskiøndt de ere vigtige i Philosophiens Historie, spillede de dog ikke nogen mærkelig Rolle i Litteraturen, heller ikke have vi nu de skriftlige Mindesmærker, som disse Philosopher efter Oldtidens Vidnesbyrd have forfattet. For ikke i det Følgende at hindre Oversigten ved ufornødne Smaaafdelinger, har jeg anseet det for passende i §. 150—154 ikke at holde mig strengt inden for dette Tidsrums Grændser.

a. Den megariske, eleiske og eretriske Philosophie.

Μεγαρικοί. (Διαλεκτικοί. Ἐριστικοί.) Ἠλεῖοι. Ἐρετριεῖς.

§. 150.

Den megariske Skoles Tilnavne tilkiendegive dens Retning. Eleaternes og Sokrates' Lære var paa en eiendommelig Maade (ved Dialektik) sammensmeltet deri. Skepticismen (§. 154) forberededes.

F. Deycks, de Megaricorum doctrina. Bonn, 1827. 8.

H. Ritter, über die Philos. der Megar. Schule. Rhein. Museum (Philologie cet.). II. 3. S. 295 sqq.

Fortegnelse over Megarikerne i *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. III, 625—628, hvor tillige Kilderne nævnes.

Sammenl. W. G. Tennemanns Grundr. cet. (§. 137).

Euklides fra Megara. Ol. 94, 1. 404. Stifter. Han skal have skrevet sex Dialoger.

Ed. gr. Ceb. tabula. cet. (Z. Calliergus. Rom. s. a. 1500). 8.

Meget ofte udgiven med Andres Skrifter, f. Ex.

T. Hemsterhusius med Lukianos (§. 320); især med Epiktetos (§. 292) f. Ex. ved *Hier. Wolf*; *M. Meibom* et *H. Reland*; *J. Schweighäuser*. Lips. 1798. 8.

Desuden mange særskilte Udgaver, f. Ex.

Jac. Gronovius. Amstel. 1689. 12.

Th. Johnson. Lond. 1720. 8.

J. Schweighäuser. Argent. 1806. 12.

A. Corais (παρεργ. Βιβλ. Ἑλλην. Vol. VII) Paris. 1826. 8.

Iblandt flere Afhandlinger om dette Skrift f. Ex.

F. G. Klopfer, diss. tres de Cebetis tabula. Zwickav. 1818. sqq. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II. 702 sqq.

Simon. Skomager. Ansees af Nogle for at være Forfatter af nogle Dialoger, som endnu haves.

A. Boeckh, Simonis Socratici, ut videtur, dialogi quatuor cet. (Additi sunt incerti auctoris Axiochus & Eryxias). Heidelb. 1810. 8. Conf. Letronne i Journ. d. Sav. 1820. P. 675 sqq.

Conf. *A. Boeckh*, in Platonis, qui vulgo fertur, Minoem cet. Hal. 1806. 8.

---

2. Forskiellige Systemer, dannede ved Sokratikere.

---

§. 149.

Fra Sokrates' Skole udgik snart forskiellige, næsten sam-

Denne Skoles Stifter var:

Aristippos fra Kyrene. Ol. 96, 1. 396. Livsnydelse med Sindsro var hans Grundprincip, men opfattet i en ædlere Aand, end hans Efterfølgeres. Blandt hans Skrifter, hvilke ere tabte, nævnes Dialoger, og et historisk Værk over Libyen. Bevarede ere kun en Deel Apophthegmata, og Breve, som bære hans Navn.

Hine findes i *I. C. Orellii* opusc. Græcor. sentent. (§. 72) Vol. II, P. 153 sqq.

Disse i *I. C. Orellii* collect. epistolar. (§. 135) Vol. I.

Af hans Efterfølgere nævne vi Følgende, som levede indtil omtr. Ol. 120 (300).

Aristippos den yngre, med Tilnavn μητροδίδακτος. (Arete). Ubetinget Hedonisme.

Annikeris fra Kyrene. Antog vel samme Princip, men søgte at formilde det. Desto mere uindskrænket hyldedes det af

Theodoros fra Kyrene, med Tilnavn ὁ ἄθεος.

Hegesias, med Tilnavn πεισιθάνατος.

Bion Borysthenites. Skrev f. Ex. λόγοι σατυρικοί. Apophthegmata af hans forøvrigt tabte Skrifter findes i:

I. C. Orellii opusc. Græcor. cet. (§. 72). Vol. II. P. 174 sqq.

I. M. Hoogvliet, de Bione Borysth. Lugd. Bat. 1821. 4.

Euemeros. Imod Slutningen af 4de Aarh. Formodentlig fra Messana paa Sikelia. Discipel af Theodoros, og havde ligesom han Tilnavn ὁ ἄθεος. Hans ἱερὰ ἀναγραφή, 4 B., var, som det synes, et med Lærdom i den kyrenaiske Skoles Aand udført Angreb paa den herskende Religion, et Forsøg i den historiske Mythefortolkning, der gik

ud paa at vise, at Mytherne vare poetiske Indklædninger af Historien. — Ennius.

Afhandlinger om Euem. af *Sevin*, *Fourmont* og *Foucher* i Mémoir. de l'Acad. des Inscr. cet. Vol. VIII P. 107 sqq., XV P. 265 sqq., XXXIV P. 437 sqq. Conf. C. A. Böttiger, Ideen zur Kunst-Mythologie. Dresd. 1826. 8. S. 186 sqq.

---

e. Den kyniske Philosophie.

Κυνικοί.

---

§. 153.

Med Tilsidesættelse af det Speculative foredrog denne Skole en Dydslære, hvis Formaal var at giøre Mennesket uafhængigt af Naturen og de ydre Omgivelser. Den Strenghed i Sind og Levemaade, som giordes til Betingelse for dette Formaals Opfyldelse, udartede ofte til Usømmelighed, Raahed og Uvidenskabelighed. Fra de ældre Kynikeres Lære udgik Stoikernes Skole. I den romerske Keiserperiode fremstod Kynismen igien, men i forvanstet Skikkelse.

Om denne Sects Tilhængere

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 511—526 og andenst.
W. G. Tennemann, l. c.

Dens Stifter var

Antisthenes fra Athen. Omtr. Ol. 94, 1. 404. Hans Skrifter ansaaes som Mønstre paa det attiske Foredrag. Under hans Navn haves Breve og tvende rhetoriske Smaaskrifter.

Brevene i *I. C. Orellii* collect. epist. (§. 135). De øvrige Fragm. i *Orellii* opusc. Græc. sent. (§. 72) Vol. II.

Talerne i Samlingerne (§. 123) ved *Aldus, Reiske, Bekker* (Vol. V. P. 663 sqq.).

Diogenes fra Sinope. Ol. 111. 335. Efterretningerne om denne Mand ere meget forvanskede, og ikke til hans Fordeel.

Fragmenter af hans Skrifter i *I. C. Orellii* opusc. Græcor. sent. (§. 72) Vol. II. P. 54 sqq.

Krates fra Thebæ. Omtr. Ol. 113. 327.

Fragmenter i *I. C. Orellii* opusc. Græc. cet. (§. 72) Vol. II, P. 132 sqq. Ogsaa haves af ham Epigrammer i Anthologien og nogle poetiske Fragmenter.

Monimos fra Syrakusæ, af hvem Skrifter omtales. Var Discipel af de tvende Foregaaende.

Menippos fra Gadara, Diogenes' Discipel. Udmærket satyrisk Skribent. M. Terent. Varro.

Af de silldigere Kynikere nævne vi fra det 1ste christelige Aarhundrede:

Demetrios, Senecas Samtidige, og

Demonax fra Kypros.

Fragmenter i *I. C. Orellii* opuscul. Græcor. cet. (§. 72). Vol. II.

I det andet Aarhundrede:

Oenomaos fra Gadara, og **Peregrinos** fra det hellespontiske Parium med Tilnavn Proteus.

---

ud paa at vise, at Mytherne vare poetisk Indklædning af Historien. — Ennius.

Afhandlinger om Euem. af *Sevin*, *Fourmont* og *Foucher* i Mémoir. de l'Acad. des Inscr. cet. Vol. VIII P. 107 sqq., XV P. 265 sqq., XXXIV P. 437 sqq. Conf. C. A. Böttiger, Ideen zur Kunst-Mythologie. Dresd. 1826. 8. S. 186 sqq.

---

e. Den kyniske Philosophie.

Κυνικοί.

---

§. 153.

Med Tilsidesættelse af det Speculative foredrog denne Skole en Dydslære, hvis Formaal var at giøre Mennesket uafhængigt af Naturen og de ydre Omgivelser. Den Strengshed i Sind og Levemaade, som giordes til Betingelse for dette Formaals Opfyldelse, udartede ofte til Usømmelighed, Raahed og Uvidenskabelighed. Fra de ældre Kynikeres Lære udgik Stoikernes Skole. I den romerske Keiserperiode fremstod Kynismen igien, men i forvansket Skikkelse.

Om denne Sects Tilhængere

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 511—526 og andenst.
W. G. Tennemann, l. c.

Dens Stifter var

Antisthenes fra Athen. Omtr. Ol. 94, 1. 404. Hans Skrifter ansaaes som Mønstre paa det attiske Foredrag. Under hans Navn haves Breve og tvende rhetoriske Smaaskrifter.

Slægt. Ol. 87, 3—108, 1. 430—348. Han nød en omhyggelig Opdragelse, øvede [illegible] af Digtekunsten, hørte de meest udmærkede Lærere iblandt Sophisterne, de ioniske, og eleatiske Philosopher, af hvilke Parmenides synes at have havt betydelig Indflydelse paa ham, imedens han dog sluttede sig især til Sokrates, hvis Underviisning og Veiledning han benyttede i en Række af Aar indtil Sokrates' Død. Dernæst drog han til Megara, hvorfra han foretog sig vidtløftige Reiser til Italien (Pythagoræerne), Kyrene, Ægypten, atter til Italien, Sikelien (Dionysios d. Ældre), hvorfra han, efter udstandne Besværligheder og Farer, vendte tilbage til Athen, Ol. 98. 388. Paa disse Reiser stiftede han Kiendskab med sin Tids udmærkede Tænkere, erhvervede sig Kundskab om deres Systemer, og samlede sig en rig Skat af Indsigt og Erfaring. Efter sin Tilbagekomst tilbragte han noget over 20 Aar i Athen med at underviise i Akademiet, og med at forfatte de ypperste af sine Skrifter. Derpaa lod han sig bevæge til atter at foretage tvende frugtesløse Reiser til Sikelien, hvor Dionysios d. Yngre regjerede (367—355. 361—360), og tilbragte derefter den sidste Deel af sit Liv i Athen. Han benyttede Fortidens og Samtidens philosophiske [illegible]ninger, men med saadan Selvstændighed, at hans Originalitet, i dette Ords ædleste Betydning, vel vanskeligen finder sin Mage. Det tilkommer Philosophiens Historie at give en fuldstændigere Udvikling af den platoniske Lære. Her kan ikkun meddeles følgende Træk deraf. Platon fremsatte intet heelt, sluttet, i dets Dele fordeelt og udarbeidet System; men i hans Skrifter findes Philosophiens vigtigste Opgaver be-

d. Den skeptiske Philosophie.

Σκεπτικοί.

§. 164.

Som Sandheds Kriterion fremtraadte Skepticismen under mange Former i Grækernes philosophiske Systemer. Men forskiellig fra denne nødvendige Betingelse for den menneskelige Forsknings Selvstændighed, dannede sig i Slutningen af denne Periode, samtidig med det ældre Akademie (§. 159), en egen Skole af Skeptikere, der negtede og bekiempede al menneskelig Videns Realitet ved Hielp af den allerede tidligere udviklede dialektiske Disputeerkunst. I den følgende Periode (§. 297—298) fandt denne Skole flere Tilhængere, men omtales her, for at betegne dens Opkomst allerede i Overgangen fra denne til den følgende Periode ved

Pyrrhon formodentlig fra Elis. Ol. 110. 338. Skal Intet have skrevet.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, [illegible].

W. G. Tennemann, l. c.

K. F. Stäudlin, Geschichte und Geist d. Sceptic. Leipz. 1794—1795. 2 B. 8.

A. Seidler, de Scepticismo. Halis 1827. 8.

Afhandlinger af Weiße, Thorbecke o. A.

e. Platon.

§. 155.

Platon. Athener, efter Sagnet af Kodros' og Solons

Slægt. Ol. 87, 3—108, 1. 430—348. Han nød en omhyggelig Opdragelse, øvede flere Aar af Digtekunsten, hørte de meest udmærkede Lærere iblandt Sophisterne, de ioniske, og eleatiske Philosopher, af hvilke Parmenides synes at have havt betydelig Indflydelse paa ham, medens han dog sluttede sig især til Sokrates, hvis Underviisning og Veiledning han benyttede i en Række af Aar indtil Sokrates' Død. Dernæst drog han til Megara, hvorfra han foretog sig videnskabelige Reiser til Italien (Pythagoræerne), Kyrene, Ægypten, atter til Italien, Sikelien (Dionysios d. Ældre), hvorfra han, efter udstandne Besværligheder og Farer, vendte tilbage til Athen, Ol. 98. 388. Paa disse Reiser stiftede han Kjendskab med sin Tids udmærkede Tænkere, erhvervede sig Kundskab om deres Systemer, og samlede sig en rig Skat af Indsigt og Erfaring. Efter sin Tilbagekomst tilbragte han noget over 20 Aar i Athen med at underviise i Akademiet, og med at forfatte de ypperste af sine Skrifter. Derpaa lod han sig bevæge til atter at foretage tvende frugtesløse Reiser til Sikelien, hvor Dionysios d. Yngre regierede (367—355. 361—360), og tilbragte derefter den sidste Deel af sit Liv i Athen. Han benyttede Fortidens og Samtidens philosophiske Forskninger, men med saadan Selvstændighed, at hans Originalitet, i dette Ords ædleste Betydning, vel vanskeligen finder sin Mage. Det tilkommer Philosophiens Historie at give en fuldstændigere Udvikling af den platoniske Lære. Her kan ikkun meddeles følgende Træk deraf. Platon fremsatte intet heelt, sluttet, i dets Dele forbundet og udarbeidet System; men i hans Skrifter findes Philosophiens vigtigste Opgaver be-

handlede bestemtere end nogen af hans Forgiengere har han antydet dens Hoveddele: Dialektik (Logik); Physik (Metaphysik); Ethik i dette Ords udstraktere Betydning, tillige indbefattende Statskunst (πολιτικὴ). Han giorde sig fortient af Psychologie, Mathematik (§. 161), lagde Grundvolden til den philosophiske Sproglære o. s. v. — Sandhedens Erkiendelse kan ikke erhverves igiennem Sandserne; dens Kilde er derfor ikke den sandselige Naturs Betragtning, men Fornuften selv, der, ved at frigiøre sig fra den sandselige Naturs Herredømme, formaaer at hæve sig stedse nærmere til sit guddommelige Udspring og at leve i Ideerne (αἱ ἰδέαι. τὰ ὄντως ὄντα). Disse gives os ikke udenfra ved Erfaring, thi de ere udenfor og over al Erfaring; men de ere medfødte, endskiøndt de vedblive at være Mængden ubevidste, og vækkes til Liv, som slumrende Erindringer fra en tidligere Tilværelse ved aandelig Selvvirksomhed i Forening med ydre Paavirkning. Efter saadanne Grundsætninger søgte Platon at forklare Verdens Oprindelse fra og Forhold til Guddommen, Tingenes Væsen og Sammenhæng, samt den menneskelige Natur og de menneskelige Forhold. Dyden er uadskillelig fra sand Indsigt. — De ægte af hans Værker røbe paa en udmærket Maade dyb Tænkning, Skarpsindighed, Sandhedskierlighed, Indbildningskraft, med levende Følelse for det Gode og det Skiønne. Opgavernes Behandlingsmaade er ofte mere antydende end udtømmende, men altid frugtbringende, opvækkende og veiledende til videre Tænkning. Platon benyttede, efter Sokratikernes Maade, den dialogiske Form, men overgik saavel de fra Oldtiden bevarede, som alle sildige Forfattere af Dialoger baade i disses dramatiske Composition, og i den

dramatisk-mimiske Skildring af de Samtalendes Meninger, Tænkemaade, og hele Personlighed, som overhovedet af Tidsalderens Særkiender, Folkets og de Enkeltes Sæder og Egenheder. Ved disse Egenskaber, som ogsaa ved Sproget, det er den attiske Prosas fuldkomneste Mønster, og ved Foredraget, der i dets afvexlende Mangfoldighed overalt er just som det bedst svarer til de afhandlede Gienstande, viser det sig til hvilken Grad det var lykket Platon at uddanne, og at forbinde sine philosophiske og poetiske Anlæg til samvirkende Modenhed, hvorved han opnaaede det Mesterskab i at opfatte og udføre Opgaverne for sine Skrifter, der har erhvervet og for stedse sikrer disse en saare udmærket Plads iblandt den menneskelige Aands ypperste Mindesmærker.

§. 156.

Fire og tredive dialogiske deels større, deels mindre Skrifter, af hvilke nogle ere deelte i flere Bøger, bære Platons Navn. De flestes Titler ere tagne af Personer, der forekomme deri; nogles af deres Hovedgienstande. De til nærmere Betegnelse af Indholdet tilføiede dobbelte Titler ere fra en senere Tid; ligesom ogsaa det Meste af det, som hos Oldtidens Skribenter berettes om disse Bøger. Især i nyere Tid har man anstillet kritiske Undersøgelser om disse Skrifters Ægthed, deres Tidsfølge, og deres indbyrdes Sammenhæng. (Tiedemann. Tennemann. Schleiermacher. Ast. Socher. Stallbaum o. A.). Vel ere disse Undersøgelser endnu ingenlunde bragte til Ende; men ligesom det paa den ene Side er vist, at et betydeligt Antal af disse

Skrifter er ægte, kan det paa den anden Side antages for afgiort, at en Deel af dem, og deriblandt saadanne, som forhen almindeligen ansaaes for ægte, deels ere uægte, deels af tvivlsom Ægthed. Ved udvortes Kriterier lade disse Spørgsmaal sig ikke afgiøre. Ved Anvendelsen af indre Kriterier beroer Udfaldet af Undersøgelsen paa: om man enten fordrer samme Aand, Indsigt, Lærdom og Mesterskab i alle platoniske Skrifter, og altsaa forkaster alle dem som uægte, der ikke svare til denne Fordring; eller om man antager, at han kan have forfattet Værker af ringere Værd og Vigtighed end hans ypperste, deels i hans tidligere Periode, navnligen før hans Reiser, deels i hans høiere Alderdom med Spor af hans Aands Aftagende; hvorved dog tillige bør erindres, at saadanne Værker i intet Tilfælde bør savne de Egenskaber, som under alle Omstændigheder maae ansees for at være væsentlige hos Platon. — Ved denne sidst fremsatte Grundsætning undgaaes de Afveie, paa hvilke man let ledes, baade ved forældede Fordomme, og ved overdreven Skepsis. Man vil ved at følge denne Vei i Undersøgelsen, alt eftersom Reglen anvendes mildere eller strengere, ledes til at antage enten 25—30 af de Skrifter, som bære Platons Navn, for ægte, og de øvrige for uægte; eller 19—21 for ægte, 4—2 for uvisse, og 11 for uægte. — I Anthologien findes Epigrammer af Platon. Foruden disse Skrifter bære endvidere 7 Dialoger (διάλογοι νοθευόμενοι), tilligemed en Samling af Definitioner (ὅροι), Platons Navn, men disse ere saavel af indvortes som udvortes Grunde stemplede med Uægthedens Præg; f. Ex. Axiochos, Eryxias, Kleitophon. Denne sidste regnes af Nogle til de platoniske Skrifter, hvorved Antallet af disse

Skrifter bliver 35. Af hvem de uægte Dialoger ere forfattede, lader sig ikke afgiøre. De Gamle omtale platoniske Skrifter, som vi nu ikke have. Iblandt Lukianos' Skrifter findes en Dialog Halkyon, som af Nogle har været tillagt Platon, men med Uret, og som maaskee heller ikke er af Lukianos. Endelig tillægges ham 13 (nu 16) Breve, om hvis Ægthed Meningerne ere forskiellige; dog synes der at være større Grund til at forkaste, end til at antage dem.

§. 157.

Allerede i Oldtiden classificerede man de platoniske Dialoger paa forskiellige Maader, f. Ex. Thrasyllos, omtrent i Tiden af 1ste Aarh. (§. 304), som inddeelte dem i 9 Tetralogier. Ogsaa de Nyere have inddeelt og ordnet disse Skrifter paa flere Maader, i det de gik ud fra forskiellige Synspunkter, en Ulighed, der end mere forøgedes ved Uenigheden om en Deel af disse Skrifters Ægthed (§. 156). Denne Opgave er af den Natur, at den vel neppe nogensinde vil kunne bringes aldeles til Afgiørelse; dog synes de Eensidigheder, til hvilke flere iøvrigt udmærkede Forsøg helde, bedst at kunne undgaaes ved paa een Gang, saavidt muligt, at tage Hensyn til Tiden og de Forhold, under hvilke Platon forfærdigede ethvert af sine Skrifter, til disses Indhold og Øiemeed, til den i dem herskende Aand og Methode. Saaledes kommer man sikkerst til Kundskab om, hvilke Skrifter Platon har forfattet i enhver af hans Livs Hovedafdeel: før hans Reise, efter hans Hiemkomst indtil hans tvende sildigere Reiser til Sikilien, og efter disse i den sidste Periode af hans Liv (§. 155). Skrifter, der ikke kunne antages at være skrevne

af Platon i nogen af disse Livs-Perioder, maae nødvendigen være uægte, f. Ex. Epinomis, Theages, Hipparchos, Minos o. A. — Af Platons Hovedskrifter nævne vi i alphabetisk Orden, da her ikke kan gaaes nærmere ind i den meget omstridte Undersøgelse om deres chronologiske Følge: Gorgias, Kratylos, Parmenides, Philebos, Phædon, Phædros, Politia, Politikos, Protagoras, Sophistes, Symposion, Theætetos, Timæos, og fra den sidste Periode af hans Liv: de tolv Bøger om Lovene (οἱ νόμοι).

Af Levnetsbeskrivelser ere nogle tabte, andre bevarede f. Ex. af Diogenes Laertios (§. 313); Hesychios Milesios (§. 392); Olympiodoros (§. 418), og en latinsk af Apuleius.

Af græske Commentatorer (f. Ex. Hermeias (§. 415), Proklos (§. 415), Olympiodoros (§. 418), Theon fra Smyrna (§. 345), Porphyrios (§. 308) o. A.), Lexika (f. Ex. Timæos Sophistes, §. 219) og Scholier til Platon ere mange tabte, dog haves et betydeligt Antal, hvilke hidtil ikkun tildeels ere udgivne.

§. 158.

Hielpemidlerne til Platons Studium ere saare talrige. Man see

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 57—194. (Om Platon og Platonikerne i Almindelighed).

W. G. Tennemann, Grundriß der Gesch. der Philos. (§. 137) o. A.

Med Henviisning hertil maae vi indskrænke os til følgende Udvalg.

a) Om Platons Levnet, Skrifter og Lære:

Nogle græske Levnetsbeskrivelser (§. 157) og tvende Smaaskrifter angaaende den platoniske Philosophie af Alkinoos og Albinos, findes i *I. F. Fischers* Udg. af Platonis Eutyphr. Apolog. Crito et Phædon. Lips. 1783. 8.

Mars. Ficini vita Platonis (I Ficini latinske Overs. af Platon. See ndfr. b.) og *Ficini* theologia Platonica. Flor. 1482. Fol. Ogsaa i Ficini Opera. Paris. 1641. Fol. i Vol. I, hvor i Vol. II Ficini commentarii (argumenta cet.) in Platonem.

Remarks on the life and writings of Plato cet. Edinb. and London 1760. 8. Paa Tydsk af

C. Morgenstern, Entwurf von Plato's Leben cet. mit Anmerk. und Zusätzen. Leipz. 1797. 8.

F. Schleiermacher, i Indledningen til hans Overs. af Platon. See ndfr. d.

I. I. Combes Dounous, Essai Historique sur Platon cet. Paris 1809. 2 Voll. 12.

F. Ast, Platons Leben und Schriften. Leipz. 1816. 8.

J. Socher, über Platons Schriften. Münch. 1820. 8.

Jam. Geddes, Essay on the composition an manner of writing of the Ancients, particularly Plato. Glasg. 1748. 8. (paa Tydsk i Schriften zur Beförder. der schönen Wiss. und Künste. B. III. IV).

J. Cornarii eclogæ in dialogos Platonis. Cura Fischeri. Lips. 1771. 8. (Conf. ndfr. d).

D. Tiedemann, argumenta dialogorum Platonis cet. Bipont. 1786. 8. (Appendix til Bipontiner Udg. See ndfr. b).

I. I. H. Nast, de methodo Platonis philosophiam tradendi dialogica. Stutgard. 1787. 4.

W. G. Tennemann, System der Platonischen Philos. Leipz. 1792—1795. 4 Voll. 8, og fl. Skr.

J. J. Wagner, Wörterbuch der platon. Philos. Goett. 1799. 8.

I. F. Herbart, de Platonici systematis fundamento. Goett. 1805. 8.

A. Boeckh, de Plat. corporis mundani fabrica. Heidelb. 1810. 8, o. fl. Str.

J. K. Lichtenstädt, Platons Lehre auf dem Gebiete der Naturforschung und der Heilkunde osv. Leipz. 1826. 8.

P. G. v. Heusde, initia philos. Platon. Part. I. Traj. ad Rhen. 1827. 8.

F. Delbrück, Platon, Eine Rede. Bonn 1819. 8.

— Vertheidigung Platons gegen einen Angriff auf seine Bürgertugend. Bonn 1828. 8.

Om Platons Philosophie i Almindelighed, og om dens enkelte Dele og Sætninger haves endvidere en stor Mængde Skrifter og Afhandlinger, see Tennemanns Grundr. l. c. og Groddecks initia histor. Græc. litter. I, 121—122.

b) Udgaver.

1) Af hele Platon.

Tidligere end Texten udkom en latinsk Oversættelse: Platonis Opera, Marsilio Ficino interprete. † Flor. s. a. (c. 1483—1484). Fol. og oftere, bedst † Venet. 1491. Fol. og oftere.

† Ed. princ. Aldina (M. Musurus). Venet. 1513. Fol.

† (I. Oporinus et S. Grynæus). Basil. 1534. Fol. (Deri tillige Comment. af Proklos. See §. 415).

† (M. Hopper). Basil. 1556. Fol.

† H. Stephanus cum I. Serrani vers. lat. Paris. 1578. 3 Voll. Fol.

† Ed. Lugdunens. 1590 Fol.

† Francof. ap. Marnium. 1602. Fol.

Ed. Bipontina (F. C. Exter, I. V. Embser o. A.). 1781—1787. 11 Voll. 8 (Vol. 12: Tiedemanni argumenta dialogg. Plat. cfr. a).

Apud. Tauchnitz (C. D. Beck). 1813—1819. 8 Voll. 12.

Imm. Bekker. Berol. 1816—1818. 3 Tom. 8 Voll. 8. Ejusd. commentaria critica. Acced. scholia. Berol. 1823. 2 Voll. 8.

— Scripta omnia cet. Lond. 1826. 11 Voll. 8. (Deri Scholia, Timæi Lex. cet.).

F. Ast. Lips. 1819—1827. 9 Voll. 8. (Text med Overs.). Vol. X. Annotationes in Plat. opera. ib. 1829. 8 (ufuldendt).

G. Stallbaum. Lips. 1821—1825. 8 Voll. 8. Accedit varietas lect. & excerpta ex Procli scholiis in Cratylum Platonis e codd. ed. *I. F. Boissonade*. Lips. 1826. 4 Voll. 8.

C. E. Ch. Schneider. Vol. I. Lips. 1830. 8.

2) Af de enkelte Dialoger haves talrige Udgaver, af hvilke her nævnes kun følgende:

J. F. Fischer, 11 Dialoger i 4 Samlinger. 1760 fgg. 8. Af Eutyphron, Apologien, Kriton og Phædon 3 Udgg., af hvilke den sidste Lips. 1783. 8. I de øvrige Samlinger: Kratylos, Theætetos; Sophistes, Politikos, Parmenides; Philebos, Symposion.

I. F. Biester, 4 Dialoger. (Meno, Crito, Alcibiades I. II.). Berol. 1780. 1790. ved *Ph. Buttmann*. 1811. 1822. 8.

M. I. Routh. (Euthydem. Gorgias). Oxon. 1784. 8.

Dialogi octo (*G. Soerdrup*). Havn. 1810. 8. (Apol. Crit. Alcib. I. II. Meno. Hippi major. Sympos. Phædrus).

F. A. Wolf. Gastmahl cet. Leipz. 1782. 8. Ny forandret Udg. Leipz. 1828. 8.

— Platonis dialogorum delectus. P. I. (Eutyphr. Apol. Crit.) Berol. 1812. 4. Ed. 2. 1820. 8. Ed. 3tia 1827. 8.

L. F. Heindorf, dialogi selecti. (12 Dialoger. Vol. I, Lysis, Charmides, Hippias major, Phædrus. Vol. II, Gorgias, Theaetetus. Vol. III, Cratyl., Parmenid., Euthydem. Vol. IV, Phædo, Sophistes, Protagor.). Berol. 1802—1810. 8. Ed. 2da. a *Ph. Buttmanno* Vol. I. II. Berol. 1827. 1829. 8.

F. Ast, Sympos. & Alcib. I. Landish. 1809. 8. Phædrus (cum scholiis Hermiæ). Lips. 1810. 8. (Conf. hans Udgave af Politia). Politia. Lips. 1814. 8. Jen. 1820. 8. Leges & Epinomis. Lips. 1814. 2 Voll. 8. Phædon. Monach. 1829. 8.

D. Wyttenbach, Phaedo. Lugd. Bat. 1810. Lips. 1825. 8. (G. Stallbaum. Med Tillæg).

G. Stallbaum, Philebus (cum Olympiod. schol.). Lips. 1820. 1826. 8.

— dialogi selecti (Apol., Crit., Phaedo, Sympos.; Gorgias, Protagor.; Politia). Gothae 1827—1830. 3 Voll. 8.

A. F. Lindau, Timaeus. Lips. 1828. 8.

L. I. Rückert, Conviv. Lips. 1829. 8.

Plat. Eclogae a *L. I. Rückert*. Lips. 1827. 8.

Platons Epigrammer findes i *R. F. P. Brunckii* Analecta (§. 378) Vol. I. P. 169 sqq. og i *Fr. Jacobsii* Anthol. (See l. c.).

---

c) Af den store Mængde af Skrifter og Afhandlinger, som angaae de platoniske Skrifters Kritik og Interpretation, nævnes her ikkun følgende:

F. J. Bast, krit. Versuch üb. d. Text des platon. Gastmahls cet. Lpz. 1794. 8.

C. Morgenstern, de Platon. republ. commentt. tres. Hal. 1794. 8. Symbolae crit. ad Platon. Polit. Dorp. 1815. Fol. Ogsaa skrevet om andre af Platons Bøger f. Ex. om Menon, Kriton o. fl.

A. Boeckh, in Platon. Minoem ejusdemque libros priorr. de legibus. Hal. 1806. 8.

P. G. v. Heusde, specimen critic. in Platonem cet. Lugd. Bat. 1803. 8.

I. L. G. de Geer (praeside v. Heusde), diatribe in Politices Platon. principia. Traj. ad Rhen. 1810. 8.

Th. Gaisford, lectiones Platonicae e membran. Bodleianis cet. Oxon. 1820. 8.

C. Dilthey, Platon. librorum de legibus examen. Goett. 1820. 4.

G. Groen. v. Prinsterer, Platonica Prosopographia. Lugd. Bat. 1823. 4.

d) De ældre latinske Oversættelser af Ficinus (cfr. b), *I. Cornarii* versio lat. dialogor. Platonis cum ejusd. eclogis & comment. Ficini. Basil. 1561. Fol. o. A.

Desuden Oversættelser, deels af hele Platon, deels af enkelte Skrifter paa forskjellige Sprog, f. Ex.

Paa Italiensk af *D. Bembo.* Venet. 1742—1743. 3 Voll. 4. (den ældste Udg. Venet. 1601. 5 Voll. 12).

De af Platons Skrifter, som ere overs. paa Fransk af *A. Dacier* og *I. Grou,* ere deels særskilt udgivne, deels findes de i Bibliotheque des anciens philosophes par Dacier. Parisi 1771. 13 Voll. 12.

Vict. Cousin, oeuvres complètes de Platon. Paris 1821 sqq. 9 Voll. 8. (ufuldendt).

Paa Engelsk 7 Dialoger af

F. Sydenham: dialogues of Plato. Lond. 1767—1780. 4 Voll. 4.

Th. Taylor: the works of Plato. Lond. 1804. 5 Voll. 4.

Paa Tydsk, foruden Overs. af mange enkelte Skrifter (f. Ex. Auserles. Gespr. von Fr. Stollberg. Königsb. 1796—97. 3 B. 8), især:

Fr. Schleiermacher, Platons Werke. 2 Dele i 5 Voll. 1804—1809. og B. III. I. 1828. 8. (ufuldendt). En ny Udgave Berlin 1817—1824.

e) Om Udgaverne af de græske Commentatorer see ovfr. b. 1 og §. 157, hvor der er henviist til disse Forfattere i det Følgende. Scholier findes i forskjellige Udgaver. Af særskilt udgivne nævnes her

D. Ruhnkenius, scholia in Platonem. Lugd. Bat. 1800. 8. Conf.

Chardon de la Rochette, notices des Scholies grecques sur Platon. Paris 1801. 8 og

P. O. Brøndsted i Bredowii epistolæ Parisienses (1812. 8) Pag. 125 sqq.

I. Bekker, scholia in Plat. Lond. 1824. 8.

I. P. Siebenkees, Anecdota Gr. Ed. *I. A. Goetz*. Norimb. 1798. 8. (Pag. 1 sqq).

Udgg. af *Timæi Sophistæ* lexicon vocum Platonicarum see ndfr. §. 219.

§. 159.

Ved riig Fylde af Ideer, ved Poesiens og Philosophiens geniale Sammensmeltning, ved sand, livfuld og skiøn Fremstilling, samt ved andre hermed beslægtede Egenskaber, ja selv ved sin usystematiske Form, var den platoniske Philosophie særdeles skikket til at skaffe sig stor og udstrakt Indflydelse. Dette bestyrkes ved Philosophiens Historie. Den platoniske Philosophie vandt allerede fra sin første Begyndelse mange Tilhængere og Bearbeidere, ved hvilke forskiellige Systemer dannedes, som vel gik ud fra Platonismen, men dog mere eller mindre afvege fra dennes ægte Lære. Platonikerne kaldte sig Akademikere (Ἀκαδημικοί). Disse deles i forskiellige Skoler, af hvilke det saakaldte ældre Akademie slut-tede sig umiddelbart til Platon, hvis første Efterfølgere, Athe-neren Speusippos (Ol. 108, 2. 347), og dennes Efterfølger Xenokrates (Ol. 116. 339) fra Chalkedon, høre til Slutningen af dette Tidsrum. Af ingen af disse Philosopher er noget paalideligt Skrift bevaret. Den hos de efterfølgende Platonikere herskende Attraae at sammensmelte forskiellige Systemer viiste sig allerede hos disse ældste Akademikere i deres Forsøg at forbinde Platonismen med Pythagoreismen. — (Sammenl. §. 294 fgg. 414 fgg.)

6.

Mathematiske Videnskaber.

---

§. 160.

Ligesom Philosophien først ved de joniske Philosopher (ovfr. §. 138—139) begyndte at modtage videnskabelig Form, saaledes udlede ogsaa de mathematiske Videnskaber deres Udspring fra disse Philosopher, iblandt hvilke Thales ogsaa i denne Henseende udmærkede sig, ved at lægge Grunden til disse Videnskabers videre Udvikling. Efterat denne Begyndelse var skeet i den joniske Skole, udvikledes dernæst Arithmetiken især ved Pythagoræerne, navnligen ved Pythagoras og Archytas (ovfr. §. 140—141).

Geometrien gjorde efterhaanden betydelige Fremskridt. I det her omtalte Tidsrum skyldes disse især

Pythagoras. Den pythagoriske Sætning. Abacus Pythagoricus o. s. v.

Anaxagoras fra Klazomenæ (ovfr. §. 139).

Hippokrates fra Chios. Skrev et Værk over Geometrien, som sildigere fortrængtes ved Euklides (omtr. 300 f. Chr.), og nu ikke haves. See Euklides ndfr. §. 341.

Theodoros fra Kyrene. Platons Lærer.

Ved Platon, og flere af hans ældre Skole udvidedes og bearbeidedes Geometrien meget, f. Ex. Keglesnittet, Analysis i Geometrien, Stereometrie o. s. v. Desuden adskilte de ældre Akademikere, mere end forhen var skeet, de mathematiske Videnskaber i deres Hoveddele.

Desuden

Archytas fra Tarentum (Sammenl. ovfr. §. 141).

Eudoxos fra Knidos (ovfr. §. 120). Udmærkede sig som Lovgiver, Læge, Geometriker, og Astronom (ndfr. §. 161. Conf. §. 341) o. A.

I. C. Heilbronner, historia matheseos. Lips. 1742. 4.

A. G. Kästner, Gesch. d. Mathem. Gött. 1796—1800. 4 Voll. 8.

I. F. Montucla, histoire des Mathématiques. Paris 1758. 2 Voll. 4. Ny Udg. af I. de Lalande. Paris 1799 sqq. 4 Voll. 4.

C. Bossut, Essai de l'histoire gener. des mathém. Paris 1802. 2. Voll. 8. Paa Tydsk: Versuch einer allgem. Gesch. der Mathematik, aus d. Französ. von N. T. Reimer. Hamb. 1804. 2 Voll. 8.

J. J. Hoffmann, über die Mathematik der Griechen. Mainz 1817. 4. (Bearbeidet efter Delambre).

F. Drieberg, die Arithmetik der Griechen. Leipz. 1819—1821. 2 Voll. 8.

L. Ideler, Handbuch der mathem. u. technischen Chronologie. Berl. 1825—1826. 2 B. 8.

J. H. M. Poppe, Gesch. d. Mathematik. Tübing. 1828. 8.

§. 161.

Forsaavidt Menneskenes Fornødenheder og Haandteringer udkræve det, ere astronomiske Jagttagelser saa gamle som Menneskehedens Cultur. Som Videnskab gik Astronomien hos Grækerne ud fra de Joniske Philosopher: Thales, Anaximandros, Anaximenes, Anaxagoras (ovfr. §. 138—139) o. A., ved hvilke vigtige Jagttagelser, der bleve Videnskabens Grundvold, allerede dengang giordes. Hvad disse havde begyndt, fortsattes ved

Pythagoras, og flere af hans Skole, f. Ex. **Timæos**, **Archytas**, **Philolaos** (ovfr. §. 140—141).

At bestemme Aarets Omfang var allerede fra 6te Aarh. af en vigtig Opgave for Astronomerne. Iblandt dem, som paa forskiellig Maade søgte at løse denne Opgave, fortiene især at nævnes

Kleostratos fra Tenedos. Maaskee omtrent Ol. 58. 546.

Euktemon og

Meton fra Athen. Ol. 87, 1. 432. Nittenaarig Cyklus.

S. L. Ideler, über den Cyclus des Meton, i Abh. d. Kön. Akad. d. Wissensch. in Berlin, Philos. Histor. Philol. Classe. 1814—1815. Berl. 1818. 4. S. 280 sqq.

Vi nævne her for Sammenhængens Skyld, endskiøndt han hører til Begyndelsen af følgende Periode:

Kallippos fra Kyzikos. Hans Cyklus begynder med Aar 335 f. Chr.

Til Astronomiens Befordrere hørte endvidere:

Platon (ovfr. §. 155—158) og flere af hans Skole.

A. Boeckh, de Platonico systemate coelestium globorum cet. Heidelb. 1810. 4.

Eudoxos fra Knidos (§. 120. 160 og ndfr. 168) anlagde Observatorier, giorde vigtige Iagttagelser, beskieftigede sig med nøiere at bestemme Aarets Cyklus o. s. v. Han nævnes som Forfatter til flere Skrifter. See *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. IV, 10 sqq.

3. Slutningen af dette, og i Begyndelsen af følgende Tidsrum udmærkede sig

Eudoxos fra Knidos (ovfr. §. 120). Udmærkede sig som Lovgiver, Læge, Geometriker, og Astronom (ndfr. §. 161. Conf. §. 341) o. A.

I. C. Heilbronner, historia matheseos. Lips. 1742. 4.

A. G. Kästner, Gesch. d. Mathem. Gott. 1796—1800. 4 Voll. 8.

I. F. Montucla, histoire des Mathématiques. Paris 1758. 2 Voll. 4. Ny Udg. af I. de Lalande. Paris 1799 sqq. 4 Voll. 4.

C. Bossut, Essai de l'histoire gener. des mathém. Paris 1802. 2. Voll. 8. Paa Tydsk: Versuch einer allgem. Gesch. der Mathematik, aus d. Französ. von N. T. Reimer. Hamb. 1804. 2 Voll. 8.

J. J. Hoffmann, über die Mathematik der Griechen. Mainz 1817. 4. (Bearbeidet efter Delambre).

F. Drieberg, die Arithmetik der Griechen. Leipz. 1819—1821. 2 Voll. 8.

L. Ideler, Handbuch der mathem. u. technischen Chronologie. Berl. 1825—1826. 2 B. 8.

J. H. M. Poppe, Gesch. d. Mathematik. Tübing. 1828. 8.

§. 161.

Forsaavidt Menneskenes Fornødenheder og Haandteringer udkræve det, ere astronomiske Jagttagelser saa gamle som Menneskehedens Cultur. Som Videnskab gik Astronomien hos Grækerne ud fra de Joniske Philosopher: Thales, Anaximandros, Anaximenes, Anaxagoras (ovfr. §. 138—139) o. A., ved hvilke vigtige Jagttagelser, der bleve Videnskabens Grundvold, allerede dengang giordes. Hvad disse havde begyndt, fortsattes ved

Pythagoras, og flere af hans Skole, f. Ex. Timæos, Archytas, **Philolaos** (ovfr. §. 140—141).

At bestemme Aarets Omfang var allerede fra 6te Aarh. af en vigtig Opgave for Astronomerne. Iblandt dem, som paa forskiellig Maade søgte at løse denne Opgave, fortiene især at nævnes

Kleostratos fra Tenedos. Maaskee omtrent Ol. 58. 546.

Euktemon og

Meton fra Athen. Ol. 87, 1. 432. Nittenaarig Cyklus.

S. L. Ideler, über den Cyclus des Meton, i Abh. d. Kön. Akad. d. Wissensch. in Berlin, Philos. Histor. Philol. Classe. 1814—1815. Berl. 1818. 4. S. 230 sqq.

Vi nævne her for Sammenhængens Skyld, endskiøndt han hører til Begyndelsen af følgende Periode:

Kallippos fra Kyzikos. Hans Cyklus begynder med Aar 335 f. Chr.

Til Astronomiens Befordrere hørte endvidere:

Platon (ovfr. §. 155—158) og flere af hans Skole.

A. Boeckh, de Platonico systemate coelestium globorum cet. Heidelb. 1810. 4.

Eudoxos fra Knidos (§. 120. 160 og ndfr. 168) anlagde Observatorier, giorde vigtige Jagttagelser, beskieftigede sig med nøiere at bestemme Aarets Cyklus o. s. v. Han nævnes som Forfatter til flere Skrifter. See *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. IV, 10 sqq.

3. Slutningen af dette, og i Begyndelsen af følgende Tidsrum udmærkede sig

Autolykos fra Pitane, af hvem haves περὶ κινουμένης σφαίρας og π. ἐπιτολῶν καὶ δύσεων.

C. Dasypodius, Autol. libri περὶ κινουμένης. Argentor. 1572. 8.

Latine. † De Sphera cet. *I. Auria* interpr. cum annott. *Maurolyci*. Romæ 1587 (sub præfat). 4.

† De ortu et occasu astrorum cet. eod. interpr. ib. 1588. 4.

I. B. Carpzovius, de Autolyco Pitanaeo. Lips. 1744. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III. 80 sqq.

D. Petavii Uranologion, s. systema variorum auctorum, qui de sphæra ac sideribus, eorumque motibus græce commentati sunt. Paris. 1630. Fol. (Ogsaa B. 3 af hans doctrina temporum. Antv. 1703. Fol.).

H. Dodwell, de veteribus Græcor. et Romanor. cyclis. Oxon. 1701. 4.

J. S. Bailly, hist. de l'Astron. ancienne. Paris 1775. (Ogsaa 1781) 4.

J. C. Schaubach, iblandt flere hidhørende Skrifter, Geschichte der Griech. Astronomie bis auf Eratosthenes. Goett. 1802. 8.

L. Ideler, Untersuchungen über die astron. Beobachtungen d. Alten. Berl. 1806. 8. og fl. Skr.

Delambre, historie de l'Astronomie. Paris 1817. 2 Voll. 4. (B. 3 fgg. indeholde Middelalderens og den nyere Astronomies Historie).

H. Clinton, Fasti Hellenici (See §. 244).

§. 162.

Mechaniken blev først videnskabeligen anvendt ved Archytas (cfr. §. 141), iblandt hvis Skrifter nævnes: *Μηχανικά*.

Artemon fra Klazomenæ, hvilken ved den peloponnesiske Krigs Begyndelse, udmærkede sig ved de forfærdige Krigsmaskiner; og var det vel overhovedet først Krigsvidenskaben, der gav Anledning til Mechanikens videre Uddannelse.

§. 163.

Krigskunsten var længe bleven øvet praktisk og med Indsigt i dens Regler, før den foredroges i Skrifter med den Hensigt, at bringe den i videnskabelig Form.

Af **Xenophon** (sammenl. §. 117) haves et Par Skrifter, som kunne nævnes her: *ἱππαρχικός* og *περὶ ἱππικῆς*.

Udgivne med Xenophons samtl. Skrifter (§. 117). Desuden ved *L. Dindorf* i Xenoph. scripta minora. Lips. 1824. 8, og særskilt: *ἱππαρχ.* (*P. L. Courier*) du commandement de la cavallerie. (Græsk og Fransk). Paris 1813. 8. *π. ἱππικ.* Paris 1813. 8.

Sammenl. ndfr. §. 169.

Æneas med Tilnavn **Taktikos**, regnes af de Fleste til følgende Periode; af Andre til denne, under den Forudsætning, at han var Arkadernes Anfører omtr. Ol. 104. Af hans i flere Henseender vigtige *στρατηγικὰ βιβλία* er een Bog: *ὑπόμνημα τακτικὸν καὶ πολιορκητικόν* bevaret.

Ed. pr. † *Is. Casaub.* med Polyb. og i flere Udgg. af Polybios. See §. 231.

I Thevenots Samling af mathematiske Skribenter. See §. 353.

Særskilt: *I. C. Orellius*: Æn. Tact. de toleranda obsid-

dione ect. Lips. 1818. 8. (Ogsaa som Supplement til Polyb. ved Schweighäuser. §. 231).

Jac. Gronovii supplementa lacunarum in Ænea Tactico, Dione Cassio & Arriano. Lugd. Bat. 1675. 8.

G. H. C. Koës, trium Æneæ Tactici Parisienss. codd. lectt. i Bredowii epistolæ Parisienses. Lips. 1812. 8. P. 110 sqq.

Beausobre, Commentaires sur la defense des places d'Æneas le Tacticien. Amstel. 1757. 2 Voll. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 334 sqq.

Sammenl. de almindeligere Skrifter om de Gamles Krigskunst af *Folard, Guichard* o. A.

Anm. Til flere mathematiske Videnskaber, som Optik, Akustik, lagdes vel den første Grund i denne Periode, men først sildigere modtoge de videnskabeligere Udvikling.

7.

Physiske Videnskaber.

---

§. 164.

Det varede længe, inden Naturvidenskaben (Physik, Naturhistorie) adskiltes fra de af Philosophiens Dele, som sildigere, da denne Videnskab affondrede sig i sine forskjellige Grene, udgiorde Metaphysikens Bestanddele. De ældste Philosopher have mere eller mindre bidraget til denne Videnskabs Opkomst, især de, hvis Forskning, som de ioniske Philosophers (§. 138 fgg.), fornemmelig var henvendt paa Naturen. I Modsætning til Eleaterne (§. 142) betraadte Leu-

kippos (§. 143) Erfarings-Veien, og befordrede med dem, som fulgte ham, denne Videnskabs Fremgang. Ved Aristoteles uddannedes Naturlæren til en selvstændig Videnskab.

I. Beckmann, de historia naturali vetere. Petrop. & Goett. 1766. 8.

J. G. Loys, chronolog. Gesch. der Naturlehre. Aus dem Französ. von C. G. Kühn. Leipz. 1796—1799. 2 Voll. 8. o. A.

C. F. Brucker, de placitis philosophor. ante Aristotelem ad principia rerum naturalium — pertinentibus. Vratis. 1756. 4. (En ny Udg. af et ældre Skrift af Scipio Aquilianus, Venet. 1621. 4.).

J. G. Schneider, Eclogæ physicæ e scriptt. præcipue græcis. Jen. 1800—1801. 2 Voll. 8.

§. 165.

Lægevidenskaben. Sagnene om dens Oprindelse tabe sig i den mythiske Fortid. Den var længe knyttet til den religiøse Cultus, og udøvedes af Præster og Sandsigere. Til saadanne Præsteslægter hørte fremfor Alle Asklepiadernes vidt udbredte Caste, hvis Hovedsæde var Thessalien. Lægekunstens videnskabelige Behandling gik efterhaanden ud fra Philosophernes Skoler. Fremfor Alle fortiene at nævnes Pythagoræerne (§. 140 fgg.), og de nyere Eleater. **Pythagoras** siges f. Ex. at have indført Diætetiken; hans Discipel Alkmæon skal først have anatomeret Dyrs Legemer. Hans Exempel fulgte **Demokritos** (§. 143). Jo mere Lægekunsten blev en paa Erfaring og Philosophie grundet Videnskab, desmindre kunde den, som forhen, indskrænkes til at være enkelte Sam-

fundś eller Individers Eiendom. Philosophernes havde bidraget til at bortfierne det Hemmelighedsfulde derfra. End mere almeentilgiengelig blev den, da en praktisk Lægestand opstod, iblandt hvilke den første Plads tilkommer Hippokraternes Slægt, som, selv hørende til Asklepiadernes Stamme, igiennem et langt Tidsrum blomstrede især paa Kos og i Knidos. Ogsaa de græske Stæder i Italien og Sikelien havde fortiente Læger i dette Tidsrum.

D. le Clerc, **hist. de la médec. jusqu' à Galène. Ed. 2. La Haye 1729. 4.**

C. G. Kühn, **de philosophis ante Hippocrat. medic. cultoribus.** I hans **Opusc. acad. Vol. I. Lips. 1827. 8. Pag. 47 sqq.**

I. F. Blumenbach, **introd. in histor. medic. litter. Goett. 1786. 8.**

I. C. G. Ackermann, **institutiones historiæ medicinæ. Norimb. 1792. 8.**

C. Sprengel, Versuch einer pragmat. Gesch. der Arzneikunde. 3die Udg. 1821—1828. 5 B. 8. Udtog af dette Skrifts 2den Udg. Halle 1804. 8.

— Geschichte der Chirurgie. Halle 1805. B. I. 8.

§. 166.

Iblandt de Flere, som bare Navnet Hippokrates, har især een erhvervet sig udødeligt Navn. Denne

Hippokrates var fra Kos. Ol. 80, 1 — Ol. 102, 1 eller maaskee 107. 460—372 eller 351. Efterretningerne om hans Personlighed og Levnet ere for en stor Deel fabelagtige. Han giorde vidtløftige Reiser, og foredrog sin Lære

saavel i sit Fødeland, som andensteds, f. Ex. i Athen. Han skal være død i Larissa i Thessalien. Fri for de Ensidigheder, som saa ofte lede Lægevidenskaben paa Afveie, forenede han Philosophie og Erfaring paa en høist udmærket Maade. Hans Forklaringer af Lægekunstens forskjellige Dele, navnligen af Semiotik, Pathologie, Diætetik, vare ligesaa omfattende som grundige.

§. 167.

Omtrent 70 Bøger bære Hippokrates' Navn; foruden en Deel uægte, som endnu ikke ere udgivne. De ere forfattede i den ioniske Dialekt, og, forsaavidt de ere ægte, udmærke de sig ved Tankerigdom, Simplicitet, og Foredragets kjernefulde, nu og da dunkle, Korthed. Men af disse Skrifter ere ikkun de færreste ægte, og selv de for største Delen mere eller mindre forandrede ved Andres Bearbeidelse. Til de sikkreste høre: *ἐπιδήμια* B. 1. 3; *προγνωστικά; ἀφορισμοί; περὶ διαίτης ὀξέων; περὶ ἀέρων, ὑδάτων, τόπων; περὶ τῶν ἐν κεφαλῇ τρωμάτων.* At Andres Skrifter udgaves for at være af Hippokrates, kom deels af, at der vare flere lægevidenskabelige Skribenter af dette Navn, hvis Skrifter enten af Uvished, eller af Lyst til at henføre dem til den navnkundigste iblandt disse Forfattere, tilskreves denne Hippokrates; deels kom det af den høie Priis, som sattes paa Hippokrates' Skrifter, navnligen af Ptolomæerne; hvilken Omstændighed med flere vel ogsaa har bevirket, at Skrifter af Forfattere, der ikke bare dette Navn, optoges iblandt de hippokratiske. Derved var denne af Ægte og Uægte blandede Samling allerede inden et Aarhundredes Forløb efter Hip-

pokrates bragt tilveie. De ægte Skrifters Forfalskning skeete allerede ved Hippokrates' nærmeste Slægtninge (ndfr. §. 168), og fortsattes ved Andre. Omsider forsøgte man at afsondre det Uægte fra det Ægte; men de samme, som forsøgte dette, vare i det mindste tildeels selv Samlere, og udøvede, som det synes, Kritiken ofte meget vilkaarligt, f. Ex. **Erotianos** i 1ste Aarhundr. eft. Chr., **Dioskorides** og **Artemidoros Kapiton** i 2det Aarhundrede. Fremfor Alle fortiener **Galenos** (§. 365 fgg.) at nævnes. Disse Undersøgelser ere Tid til anden atter foretagne, ogsaa i nyere Tid, men kunne ifølge deres Natur ikke bringes til endelig Afgiørelse. — Allerede i Oldtiden fortolkede Mange de hippokratiske Skrifter, f. Ex. **Herophilos, Zeuxis, Galenos**; men det Meste heraf er tabt. Tre græske Glossarier ere bevarede. Paa Arabisk skreves mange Commentarer over disse Bøger. Tvende bevarede Levnetsbeskrivelser over Hippokrates ere uden Værd. De Hippokrates tillagte Breve ere uægte.

Udgaver af Hippokrates' samtlige Skrifter:

† **Ed. princ.** *Aldina*. **Venet. 1526. Fol.**

† (*Jan. Cornarius*). **Basil. ap. Froben. 1538. Fol.**

† *Hier. Mercurialis*. **Venet. ap. Junt. 1588. Fol.** (Deri samme Forfatters: **censura in Hippocr. opera**).

† *A. Foesius*. **Francof. ap. Wechel. 1595. Fol.** og oftere, med Tillæg † **Genev. 1657. Fol.**

† *I. A. v. der Linden*. **Lugd. Bat. 1665. 2 Voll. 8.** (Første Udg. med Inddeling i Capitler). **Vol. 3** er ikke udk.

Ren. Chartier. **Hippocr. & Galeni opera. Paris. 1679. 13 Tom. 9 Voll. Fol.** Er trykt **1638** fgg. Det **13de** Bind har

undertiden Karst, 1638. De 3 sidste Bind ere besørgede ved Blondelas le Moine.

C. G. Kühn (i Medicorum Græc. opera). Lips. 1825—1827. hidtil 3 Voll. 8.

De enkelte Skrifter ere tildeels, og nogle oftere udgivne, f. Ex. *Aphorismi:* Ii *C. Rieger.* Hag. Com. 1767. 2 Voll. 8.

F. M. Basquillon (aphor. et prænotionum lib.) Paris. 1784. 2 Voll. 12. Paany 1814.

(*I. F. K. Hecker*). Berol. ap. Enslin. 1822. 12.

F. Dietz, de morbo sacro. Lips. 1827. 8.

De Mercy har udgivet flere af Hippokrates' Skrifter paa Græsk og Fransk. Paris 1811 sqq. f. Ex. Aphor. Prognost. Epidemia cet.

D. Coray, de aëre, aquis et regionibus. (Text, fr. Overs., Comment. o. s. v.) Paris. 1800. 2 Voll. 8. 2det Udg. ib. 1816. 8. (uden Comment.).

T. C. Schmidt, epistolarum, quæ Hippocr. tribuuntur, censura. Jen. 1813. 8.

Oversættelser, saavel af hele Hippokr., som af enkelte Skrifter, haves paa forskiellige Sprog. Af de latinske nævne vi den af *M. Fab. Calvus* (dog ikke af alle Skrifterne). Rom. 1526. Fol. og † Basil. 1526. Fol.

Erotiani, Galeni, et *Herodoti* (Lycii) Glossaria in Hippocratem. Ed. *J. G. F. Franzius.* Lips. 1780. 8.

Om de Fortolkere, som nævnes hos Erotianos og Galenos, see *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. II, 599—601.

Om Hippokrates og hans Skrifter:

Hieron. Mercurialis. See ovfr. Udgg.

C. G. Gruner, censura libror. Hippocr. Vratisl. 1775. 8.

I. H. Fischer, de Hipp. ejusque scriptis et editionibus. Coburg. 1777. 4.

C. Sprengel, Apologie des Hippokr. und seiner Grundsätze. Leipz. 1789—1792. 2 Voll. 8.

I. F. Pierer, de conditione artis med. ante Hipp., Hippocr. vita, scriptis et meritis i hans Udg. af *Foesii* lat. Overs. af Hippokr. (1596). Altenb. 1806. 3 Voll. 8.

H. F. Link, üb. d. Theorien in d. Hippokr. Schriften, und über die Echtheit derselb. i Abhandl. der K. Akad. d. Wissensch. in Berlin, Phys. Classe. 1814—1815. (Berl. 1818. 4). S. 223 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 506—611.

A. Foesii, Oeconomia Hippocratis alphabeti serie distincta. Ed. 3tia. Genev. 1662. Fol.

§. 168.

Medens Nogle eensidigen foretrak Empirien, hyldede Andre, med ligesaa eensidig Forkierlighed, den philosophiske Side af det hippokratiske System. Tilsidesættende Erfaringen, fordybede de sig i metaphysiske Speculationer, og med Anvendelse af den dialektiske Methode stiftede de en dogmatisk Skole, som fik stor Indflydelse. Denne Forandring skeete allerede ved Hippokrates' Sønner, Thessalos og Drakon, af hvilke især hiin deels skal have skrevet, deels bearbeidet flere af de hippokratiske Skrifter, samt ved Hippokrates' Svigersøn Polybos, og fortsattes af Efterfølgerne. De berømteste af denne Skole vare foruden de nysnævnte Eudoxos fra Knidos (opfr. §. 120. 160. 161.); Diokles fra Karystos (Ol. 103, 4. 365), der stod i stor Anseelse, havde skrevet forskiellige Bøger, og under hvis Navn haves et Brev af medicinsk Indhold, men af uvis Ægthed; Chrysippos fra Knidos (Ol. 108, 2. 347), og hans Samtidige Praxagoras, o. A. De holdt sig i deres Theorie snart til et, snart til et andet af Fortidens philosophiske Systemer. Eudoxos og

Diokles indblandede Pythagoreismen i Lægekunsten. Anatomie og Chirurgie giorde Fremskridt i Slutningen af dette Tidsrum, f. Ex. ved Diokles og Praxagoras. (Sammenl. §. 165 om Alkmæon).

Det omtalte Brev af Diokles med Rufi Ephesii opuscula et fragm. per *C. F. Matthaei.* Mosqu. 1806. 8. Andre Fragmenter ved *C. G. Kühn* i de medicis nonn. graec. in Coelii Aureliani de morbis acutis libr. Cap. 12—17. Lips. 1820 sqq. 4. (En Række af Programmer, optagne i Kühnii Opusc. acad. Vol. II. Lips. 1828. 8. P. 86 sqq.).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. XII. P. 583 sqq.

C. G. Kühn, commentt. III. de *Praxagora* Coo. Lips. 1820. 4. Optagen i Opusc. l. c. P. 28 sqq.

8.

Praktiske Videnskaber.

§. 169.

De saakaldte praktiske Videnskaber vare endnu i denne Periode enten ikke, eller sieldnere end i den følgende Tid Gienstand for skriftlig Bearbeidelse. Til denne Periode hører:

a) Statskunst (Politik) og Statsoekonomie:

Platon (§. 155 fgg.), iblandt hvis Skrifter især *περὶ πολιτείας* og *νόμοι* høre herhid.

Xenophon (§. 117. 148. 163). Herhid hører: 1) πόροι ἢ περὶ προσόδων, 2) *περὶ πολιτείας Ἀθηναίων*, 3) π. *πολιτ. Λακεδαιμονίων*, hvilke tvende sidste Skrifter

funds eller Individers Eiendom. Philosophernes havde bidraget til at bortfierne det Hemmelighedsfulde derfra. End mere almeentilgiengelig blev den, da en praktisk Lægestand opstod, iblandt hvilke den første Plads tilkommer Hippokraternes Slægt, som, selv hørende til Asklepiadernes Stamme, igiennem et langt Tidsrum blomstrede især paa Kos og i Knidos. Ogsaa de græske Stæder i Italien og Sikelien havde fortiente Læger i dette Tidsrum.

D. le Clerc, hist. de la médec. jusqu' à Galène. Ed. 2. La Haye 1729. 4.

C. G. Kühn, de philosophis ante Hippocrat. medic. cultoribus. I hans Opusc. acad. Vol. I. Lips. 1827. 8. Pag. 47 sqq.

I. F. Blumenbach, introd. in histor. medic. litter. Goett. 1786. 8.

I. C. G. Ackermann, institutiones historiæ medicinæ. Norimb. 1792. 8.

C. Sprengel, Versuch einer pragmat. Gesch. der Arzneikunde. 3die Udg. 1821—1828. 5 B. 8. Udtog af dette Skrifts 2den Udg. Halle 1804. 8.

— Geschichte der Chirurgie. Halle 1805. B. I. 8.

§. 166.

Iblandt de Flere, som bare Navnet Hippokrates, har især een erhvervet sig udødeligt Navn. Denne

Hippokrates var fra Kos. Ol. 80, 1 — Ol. 102, 1 eller maaskee 107. 460—372 eller 351. Efterretningerne om hans Personlighed og Levnet ere for en stor Deel fabelagtige. Han giorde vidtløftige Reiser, og foredrog sin Lære

saavel i sit Fødeland, som andenstedes, f. Ex. i Athen. Han skal være død i Larissa i Thessalien. Fri for de Ensidigheder, som saa ofte lede Lægevidenskaben paa Afveie, forenede han Philosophie og Erfaring paa en høist udmærket Maade. Hans Forskrifter af Lægekunstens forskiellige Dele, navnligen af Semiotik, Pathologie, Diætetik, vare ligesaa omfattende som grundige.

§. 167.

Omtrent 70 Bøger bære Hippokrates' Navn; foruden en Deel uægte, som endnu ikke ere udgivne. De ere forfattede i den ioniske Dialekt, og forsaavidt de ere ægte, udmærke de sig ved Tankerigdom, Simplicitet, og Foredragets kiernefulde, nu og da dunkle, Korthed. Men af disse Skrifter ere ikkun de færreste ægte, og selv de for største Delen mere eller mindre forandrede ved Andres Bearbeidelse. Til de sikkreste høre: *ἐπιδήμια* B. 1. 3; *προγνωστικά*; *ἀφορισμοί*; *περὶ διαίτης ὀξέων*; *περὶ ἀέρων, ὑδάτων, τόπων*; *περὶ τῶν ἐν κεφαλῇ τρωμάτων*. At Andres Skrifter udgaves for at være af Hippokrates, kom deels af, at der vare flere lægevidenskabelige Skribenter af dette Navn, hvis Skrifter enten af Uvished, eller af Lyst til at henføre dem til den navnkundigste iblandt disse Forfattere, tilskreves denne Hippokrates; deels kom det af den høie Priis, som sattes paa Hippokrates' Skrifter, navnligen af Ptolomæerne; hvilken Omstændighed med flere vel ogsaa har bevirket, at Skrifter af Forfattere, der ikke bare dette Navn, optoges iblandt de hippokratiske. Derved var denne af Ægte og Uægte blandede Samling allerede inden et Aarhundredes Forløb efter Hip-

pokrates bragt tilveie. De ægte Skrifters Forfalskning skeete allerede ved Hippokrates' nærmeste Slægtninge (ndfr. §. 168), og fortsattes ved Andre. Omsider forsøgte man at afsondre det Uægte fra det Ægte; men de samme, som forsøgte dette, vare i det mindste tildeels selv Samlere, og udøvede, som det synes, Kritiken ofte meget vilkaarligt, f. Ex. Erotianos i 1ste Aarhundr. eft. Chr., Dioskorides og Artemidoros Kapiton i 2det Aarhundrede. Fremfor Alle fortiener Galenos (§. 365 fgg.) at nævnes. Disse Undersøgelser ere Tid til anden atter foretagne, ogsaa i nyere Tid, men kunne ifølge deres Natur ikke bringes til endelig Afgiørelse. — Allerede i Oldtiden fortolkede Mange de hippokratiske Skrifter, f. Ex. Herophilos, Zeuxis, Galenos; men det Meste heraf er tabt. Tre græske Glossarier ere bevarede. Paa Arabisk skreves mange Commentarer over disse Bøger. Tvende bevarede Levnetsbeskrivelser over Hippokrates ere uden Værd. De Hippokrates tillagte Breve ere uægte.

Udgaver af Hippokrates' samtlige Skrifter:

† Ed. princ. *Aldina*. Venet. 1526. Fol.

† (*Jan. Cornarius*). Basil. ap. Froben. 1538. Fol.

† *Hier. Mercurialis*. Venet. ap. Junt. 1588. Fol. (Deri samme Forfatters: censura in Hippocr. opera).

† *A. Foesius*. Francof. ap. Wechel. 1595. Fol. og oftere, med Tillæg † Genev. 1657. Fol.

† *I. A. v. der Linden*. Lugd. Bat. 1665. 2 Voll. 8. (Første Udg. med Inddeling i Capitler). Vol. 3 er ikke udk.

Ren. Chartier. Hippocr. & Galeni opera. Paris. 1679. 13 Tom. 9 Voll. Fol. Er trykt 1638 fgg. Det 13de Bind har

undertiden Norit, 1638. De 3 sidste Bind ere besørgede ved Blondelas le Moine.

C. G. Kühn (i Medicorum Græc. opera). Lips. 1825—1827. hidtil 3 Voll. 8.

De enkelte Skrifter ere tildeels, og nogle oftere udgivne, f. Ex. *Aphorismi*: *I. C. Rieger*. Hag. Com. 1767. 2 Voll. 8.

F. M. Basquillon (aphor. et prænotionum lib.) Paris. 1784. 2 Voll. 12. Paany 1814.

(*I. F. K. Hecker*). Berol. ap. Enslin. 1822. 12.

F. Dietz, de morbo sacro. Lips. 1827. 8.

De Mercy har udgivet flere af Hippokrates' Skrifter paa Græsk og Fransk. Paris 1811 sqq. f. Ex. Aphor. Prognost. Epidemia cet.

D. Coray, de aëre, aquis et regionibus. (Text, fr. Overs., Comment. o. s. v.) Paris. 1800. 2 Voll. 8; 2en Udg. ib. 1816. 8. (uden Comment.).

T. C. Schmidt, epistolarum, quæ Hippocr. tribuuntur, censura. Jen. 1813. 8.

Oversættelser, saavel af hele Hippokr., som af enkelte Skrifter, haves paa forskiellige Sprog. Af de latinske nævne vi den af *M. Fab. Calvus* (dog ikke af alle Skrifterne). Rom. 1526. Fol. og † Basil. 1526. Fol.

Erotiani, *Galeni*, et *Herodoti* (Lycii) Glossaria in Hippocratem. Ed. *J. G. F. Franzius*. Lips. 1780. 8.

Om de Fortolkere, som nævnes hos Erotianos og Galenos, see *J. A. Fabric*. Bibl. Gr. II, 599—601.

Om Hippokrates og hans Skrifter:

Hieron. Mercurialis. See ovfr. Udgg.

C. G. Gruner, censura libror. Hippocr. Vratisl. 1775. 8.

I. H. Fischer, de Hipp. ejusque scriptis et editionibus. Coburg. 1777. 4.

pokrates bragt tilveie. De ægte Skrifters Forfalskning skete allerede ved Hippokrates' nærmeste Slægtninge (ndfr. §. 168), og fortsattes ved Andre. Omsider forsøgte man at affondre det Uægte fra det Ægte; men de samme, som forsøgte dette, vare i det mindste tildeels selv Samlere, og udøvede, som det synes, Kritiken ofte meget vilkaarligt, f. Ex. Erotianos i 1ste Aarhundr. eft. Chr., Dioskorides og Artemidoros Kapiton i 2det Aarhundrede. Fremfor Alle fortiener Galenos (§. 365 fgg.) at nævnes. Disse Undersøgelser ere Tid til anden atter foretagne, ogsaa i nyere Tid, men kunne ifølge deres Natur ikke bringes til endelig Afgiørelse. — Allerede i Oldtiden fortolkede Mange de hippokratiske Skrifter, f. Ex. Herophilos, Zeuxis, Galenos; men det Meste heraf er tabt. Tre græske Glossarier ere bevarede. Paa Arabisk skreves mange Commentarer over disse Bøger. Tvende bevarede Levnetsbeskrivelser over Hippokrates ere uden Værd. De Hippokrates tillagte Breve ere uægte.

Udgaver af Hippokrates' samtlige Skrifter:

† Ed. princ. *Aldina*. Venet. 1526. Fol.

† (*Jan. Cornarius*). Basil. ap. Froben. 1538. Fol.

† *Hier. Mercurialis*. Venet. ap. Junt. 1588. Fol. (Den samme Forfatters: censura in Hippocr. opera).

† *A. Foesius*. Francof. ap. Wechel. 1595. Fol. og oftere, med Tillæg † Genev. 1657. Fol.

† *I. A. v. der Linden*. Lugd. Bat. 1665. 2 Voll. 8. (Første Udg. med Inddeling i Capitler). Vol. 3 er ikke udk.

Ren. Chartier. Hippocr. & Galeni opera. Paris. 1679. 13 Tom. 9 Voll. Fol. Er trykt 1638 fgg. Det 13de Bind har

undertiden Haræt. 1638. De 3 sidste Bind ere besørgede ved Blondelas le Moine.

C. G. Kühn (i Medicorum Græc. opera). Lips. 1825—1827. hidtil 3 Voll. 8.

De enkelte Skrifter ere tildeels, og nogle oftere udgivne, f. Ex. *Aphorismi*: *I. C. Rieger*. Hag. Com. 1767. 2 Voll. 8.

F. M. Basquillon (aphor. et prænotionum lib.) Paris. 1784. 2 Voll. 12. Paany 1814.

(*I. F. K. Hecker*). Berol. ap. Enslin. 1822. 12.

F. Dietz, de morbo sacro. Lips. 1827. 8.

De Mercy har udgivet flere af Hippokrates' Skrifter paa Græsk og Fransk. Paris 1811 sqq. f. Ex. Aphor. Prognost. Epidemia cet.

D. Coray, de aëre, aquis et regionibus. (Text, fr. Overs., Comment. o. s. v.) Paris. 1800. 2 Voll. 8. Ny Udg. ib. 1816. 8. (uden Comment.).

T. C. Schmidt, epistolarum, quæ Hippocr. tribuuntur, censura. Jen. 1813. 8.

Oversættelser, saavel af hele Hippokr., som af enkelte Skrifter, haves paa forskiellige Sprog. Af de latinske nævne vi den af *M. Fab. Calvus* (dog ikke af alle Skrifterne). Rom. 1526. Fol. og † Basil. 1526. Fol.

Erotiani, Galeni, et Herodoti (Lycii) Glossaria in Hippocratem. Ed. *J. G. F. Franzius*. Lips. 1780. 8.

Om de Fortolkere, som nævnes hos Erotianos og Galenos, see *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. II, 599—601.

Om Hippokrates og hans Skrifter:

Hieron. Mercurialis. See ovfr. Udgg.

C. G. Gruner, censura libror. Hippocr. Vratisl. 1775. 8.

I. H. Fischer, de Hipp. ejusque scriptis et editionibus. Coburg. 1777. 4.

C. Sprengel, Apologie des Hippokr. und seiner Grundsätze. Leipz. 1789—1792. 2 Voll. 8.

I. F. Pierer, de conditione artis med. ante Hipp., Hippocr. vita, scriptis et meritis i hans Udg. af *Foesii* lat. Overs. af Hippokr. (1596). Altenb. 1806. 3 Voll. 8.

H. F. Link, üb. d. Theorien in d. Hippokr. Schriften, und über die Echtheit derselb. i. Abhandl. der K. Akad. d. Wissensch. in Berlin, Phys. Classe. 1814—1815. (Berl. 1818. 4). S. 223 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 506—611.

A. Foesii, Oeconomia Hippocratis alphabeti serie distincta. Ed. 3tia. Genev. 1662. Fol.

§. 168.

Medens Nogle eensidigen foretrak Empirien, hyldede Andre, med ligesaa eensidig Forkierlighed, den philosophiske Side af det hippokratiske System. Tilsidesættende Erfaringen, fordybede de sig i metaphysiske Speculationer, og med Anvendelse af den dialektiske Methode stiftede de en **dogmatisk Skole**, som fik stor Indflydelse. Denne Forandring skeete allerede ved Hippokrates' Sønner, **Thessalos** og **Drakon**, af hvilke især hiin deels skal have skrevet, deels bearbeidet flere af de hippokratiske Skrifter, samt ved Hippokrates' Svigersøn **Polybos**, og fortsattes af Efterfølgerne. De berømteste af denne Skole vare foruden de nysnævnte **Eudoxos** fra Knidos (opfr. §. 120. 160. 161.); **Diokles** fra Karystos (Ol. 103, 4. 365), der stod i stor Anseelse, havde skrevet forskiellige Bøger, og under hvis Navn haves et Brev af medicinsk Indhold, men af uvis Ægthed; **Chrysippos** fra Knidos (Ol. 108, 2. 347), og hans Samtidige **Praxagoras**, o. A. De holdt sig i deres Theorie snart til et, snart til et andet af Fortidens philosophiske Systemer. Eudoxos og

Diokles fundblandede Pythagoreismen i Lægekunsten. Anatomie og Chirurgie gjorde Fremskridt i Slutningen af dette Tidsrum, f. Ex. ved Diokles og Praxagoras. (Sammenl. §. 165 om Alkmæon).

Det omtalte Værk af Diokles med Rufi Ephesii opuscula et fragm. per *C. F. Matthaei.* Mosqu. 1806. 8. Andre Fragmenter ved *C. G. Kühn* i de medicis vonn. graecc. in Coelii Aureliani de morbis acutis libr. Cap. 12—17. Lips. 1820 sqq. 4. (En Række af Programmer, optaget i Kühnii opusc. acad. Vol. II. Lips. 1828. 8. P. 86 sqq.)

J. A. Fabric. Bibl. Gr. XII. P. 583 sqq.

C. G. Kühn, commentt. III. de *Praxagora* Coo. Lips. 1820. 4. Optagen i Opusc. l. c. P. 28 sqq.

8.

Praktiske Videnskaber.

§. 169.

De saakaldte praktiske Videnskaber vare endnu i denne Periode enten ikke, eller sieldnere end i den følgende Tid Gienstand for skriftlig Bearbeidelse. Til denne Periode hører:

a) Statskunst (Politik) og Statsoekonomie:

Platon (§. 155 fgg.), iblandt hvis Skrifter især *περὶ πολιτείας* og *νόμοι* høre herhid.

Xenophon (§. 117. 148. 163). Herhid hører: 1) *πόροι ἢ περὶ προσόδων,* 2) *περὶ πολιτείας Ἀθηναίων,* 3) *π. πολιτ. Λακεδαιμονίων,* hvilke tvende sidste Skrifter

teer, Tilstand og Virksomhed, som udgjorde de væsentlige Befordringsmidler for den græske Culturs mangfoldige Udvikling. Især disse Litteraturfag (f. Ex. Poesie og Veltalenhed) kunde nu ikke længere blomstre som naturlige Værter ved egen Kraft, hvorfor det under saadanne Forhold var heldigt nok, at Litteraturen fandt ydre Beskyttelse, ved Hielp af hvilken dens Tilbagegang skeete langsommere, og Følgerne af de ugunstige Forhold formindskedes. Som saadanne Beskyttere nævne vi Philippos og Alexander af Makedonien, Seleukiderne i Syrien, Ptolomæerne i Alexandrien (Museet, Bibliothekerne), Attaliderne i Pergamum, enkelte Romere, og iblandt Keiserne især Antoninerne, samt nogle andre Keisere, der viiste Yndest for græsk Litteratur og græske Lærde. Hvad der er virket ved disse Midler, fortiener skiønsom Opmærksomhed; men paa den anden Side har det ogsaa ved denne Leilighed viist sig tydeligt, hvorlidet Hofgunst og Enkeltes Hyldest ere istand til at erstatte Tabet af Folkets Almeeninteresse og Deeltagelse, hvis Overvægt over hiin tilfældige og udenfra kommende Underskøttelse vel aldrig er bleven lagt mere øiensynlig for Dagen, end i den græske Litteraturs Historie.

§. 172.

Iblandt de Steder, som forhen havde blomstret ved Videnskab og Kunst, bevarede nogle (f. Ex. Athen, Rhodos) endnu fremdeles en hæderlig Plads ved Siden af Culturens nyere Pleieanstalter, f. Ex. Alexandria, Pergamum, Rom, Antiochia, Berytos; men de formaaede dog ikke at hæve sig til deres tidligere Anseelse. Rom, dengang Verdens Hoved-

9.

Kunsternes Theorie og Historie.

---

§. 170.

Af de græske Forfatteres Skrifter om de saakaldte frie Kunsters Theorie og Historie er overhovedet kun lidet, og fra denne Periode intet bevaret. De vigtigste Kilder til Kundskab om de tabte Forfattere af denne Art, saavel i denne som i den følgende Tid, ere *C. Plinius Secundus* i hans Historia Naturalis, *Vitruvius* de Architectura o. A.

Sammenl. C. G. Heynes antiq. Auff. II, 76 sqq. Von den Schriftstellern, denen Plinius in seiner Kunstgesch. folget.

Ikkun om Tonekunsten bemærkes her i Særdeleshed, at Læren om Tonerne (Akustiken) allerede ved Pythagoras giordes til Gienstand for philosophisk-mathematiske Undersøgelser. Tonekunsten, som den ene Hovedbdeel af Grækernes *Μουσική*, udviklede sig jevnsides med den lyriske Digtekunst, og ved dennes ypperste Mestere.

Af de mange Skrifter, som angaae Musikens Historie, nævnes her

J. N. Forkel, allgem. Geschichte der Musik. Leipz. 1788—1801. 2 Voll. 4.

Burette i flere Bind af Mémoires de l'Acad. des inscriptions cet. f. Ex. Vol. V, P. 133 sqq. X, 111 sqq. XII, 173 sqq. o. fl. St.

C. Burney, history of music. Lond. 1776—1789. 4 Voll. 4. Vol. I. ny Udg. 1789.

A.

Poesie.

§. 173.

Paa Digtekunsten maatte de Forandringer, som foregik i den græske Litteratur (§. 171—172), have stor Indflydelse. Med faa Undtagelser indskrænkede Digterne sig til mere eller mindre at efterligne de gamle Mønstre; og deres Formaal var ofte mere videnskabeligt end poetisk. Saavel i Gienstandenes Valg, som i Udførelsen ere disse Værker ofte kunstlede. Deres eiendommelige Skiønheder i mange enkelte Dele, samt deres ofte beundringsværdige Correcthed i Foredraget og Formen, er ikke istand, til at erstatte den ukunstlede geniale Originalitet, som udmærker de ældre græske Digteres Værker.

Den alexandrinske Poesie.

§. 174.

Den nu følgende Deel af den græske Digtekunst benævnes, om ikke altid nøiagtigen med Hensyn til Stedet, saa dog med Hensyn til dens Aand og Væsen rigtigst efter Alexandrinerne. Ogsaa af denne Tidsalders Digtere foranstaltede de alexandrinske Kritikere Udvalg (κανόνες). Man havde en tragisk Kanon (πλειάς. See §. 192); og maaskee desuden en anden, indbefattende Digtere af forskiellig Art. Fortegnelserne over disse Digtere stemme ikke overeens. I det Følgende omtales de hver især ved den Deel af Lit-

teraturen, til hvilken de ved deres Digtes Indhold og Form høre. — Hvad ellers vides om enkelte Digtere og Digterinder i det europæiske og det asiatiske Grækenland, er saa ubetydeligt, at det ikke fortiener særskilt Omtale.

Nagel, de Pleiadibus vetér. Graecor. Altdorf. 1762. 4. (Sammenl. ndfr. §. 192).

1.

Epos.

Sammenl. §. 35–55. 70.

§. 175.

Rhianos fra Kreta. Omtr. 240. Herakleias. Thessalika. Messeniaka. Achaika. Eliaka. Kun faa episke Fragmenter og nogle Epigrammer ere bevarede. Han var tillige efter Tidens Skik Grammatiker og Historiker.

Fragm. i de ældre Samlinger, og i *R. F. P. Bruncks* Analect. (§. 280). I, 479. II, 526.

Th. Gaisford (§. 72). Ed. Lips. Vol. III. P. 272 sqq.; o. A. *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. I, 734 sqq.

Euphorion fra Chalkis, Bibliothekar hos Antiochos d. St. af Syrien (omtr. 220). Foruden andre Digte skrev han et episk Digt *Μοψοπία*, som ogsaa benævnes *Ἄτακτα* ell. *Σύμμικτα*, i 5 Bøger. Lærdom, Vidtløftighed, Dunkelhed. Desuden Grammatiker og Historiker. Faa Fragmenter.

Tredie Periode.

Fra Alexander den Stores Thronbestigelse (Ol. 111, 1. 336 f. Christ.) — Constantin den Store (306 eft. Chr.).

Indledning.

§. 171.

I Kamp med udvortes Fiender, ved indbyrdes Uenighed og Striid, tabte Grækerne efterhaanden deres politiske Selvstændighed og borgerlige Frihed. Med disse aftog tillige de forhen saa mærkværdige og frugtbringende Yttringer af dette Folks udmærkede Evner. Ogsaa Kunst og Videnskab maatte nødvendigen føle Virkningerne af denne Forandring; men disse Virkninger viiste sig dog ikke ligesnart, i samme Grad, eller paa samme Maade i alle Kunstens og Videnskabens Dele. Endnu længe havde Litteraturen fortrinlige Værker at fremvise; nogle Videnskaber bleve dengang først til, andre giorde betydelige Fremskridt. Overhovedet har den græske Litteratur ikke faa lysende Puncter at opvise igiennem en Række af de efterfølgende Aarhundreder, endskiøndt vi fra den her angivne Tid savne den frodige blomstrende Udvikling, som tidligere fremgik uvilkaarligen af de gunstigste baade indre og ydre Forhold og Betingelser. Hvorledes denne Udvikling med dens geniale Originalitet efterhaanden gik tilgrunde, viser sig vel ogsaa i de øvrige Litteraturfag, men fornemmelig i de Dele af Litteraturen, hvilke tidligere havde staaet i nøiest Forhold til de Eiendommeligheder ved det græske Folks Charakt

teer, Tilstand og Virksomhed, som udgjorde de væsentligste Befordringsmidler for den græske Culturs mangfoldige Udvikling. Især disse Litteraturfag (f. Ex. Poesie og Veltalenhed) kunde nu ikke længere blomstre som naturlige Væxter ved egen Kraft, hvorfor det under saadanne Forhold var heldigt nok, at Litteraturen fandt ydre Beskyttelse, ved Hielp af hvilken dens Tilbagegang skeete langsommere, og Følgerne af de ugunstige Forhold formindskedes. Som saadanne Beskyttere nævne vi Philippos og Alexander af Makedonien, Seleukiderne i Syrien, Ptolomæerne i Alexandrien (Museet, Bibliothekerne), Attaliderne i Pergamum, enkelte Romere, og iblandt Keiserne især Antoninerne, samt nogle andre Keisere, der viiste Yndest for græsk Litteratur og græske Lærde. Hvad der er virket ved disse Midler, fortiener skiønsom Opmærksomhed; men paa den anden Side har det ogsaa ved denne Leilighed viist sig tydeligt, hvorlidet Hofgunst og Enkeltes Hyldest ere istand til at erstatte Tabet af Folkets Almeeninteresse og Deeltagelse, hvis Overvægt over hiin tilfældige og udenfra kommende Understøttelse vel aldrig er bleven lagt mere øiensynlig for Dagen, end i den græske Litteraturs Historie.

§. 172.

Iblandt de Steder, som forhen havde blomstret ved Videnskab og Kunst, bevarede nogle (f. Ex. Athen, Rhodos) endnu fremdeles en hæderlig Plads ved Siden af Culturens nyere Pleieanstalter, f. Ex. Alexandria, Pergamum, Rom, Antiochia, Berytos; men de formaaede dog ikke at hæve sig til deres tidligere Anseelse. Rom, dengang Verdens Hoved-

stad, ... Litteraturens og Videnskabernes Sæde (Bibliotheken. ... o. s. v.), dog blev den græske Litteratur aldrig hjemme der, og efter afverlende Skiebner forfaldt Videnskaberne i Rom mere og mere, især efter Antoninernes Tid (180 eft. Chr.). Derimod bevaredes det græske Sprog, og græsk Litteratur saa nogenlunde i det østromerske Rige. Det græske Sprog var efterhaanden ikke blot blevet de Lærdes Sprog, men tillige Hofsprog, og herskende i den finere Omgangstone. (Residentsens Forflyttelse til Constantinopel 330). Den attiske Dialekt var den herskende; men ved at blandes med andre Dialekter, og ved vilkaarlig Brug, opstod deraf, da den tidligere Dialektforskiellighed ophørte, en snart mere snart mindre afvigende Mundart (ἡ κοινὴ eller ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα).

Anmerk.

C. G. *Heyne*, de genio seculi Ptolomæorum i Opusc. Acad. I, 76—134. VI, 436 sqq. Conf. *L. C. Valckenaer* de Aristobulo Judæo. Ed. *I. Lusac*, Lugd. Bat., 1806. 4.

F. G. *Sturz*, de dialecto Alexandr. 4 diss. 1786—1794. 4. Paany Lips. 1808. 8.

J. C. F. Manso, Alexandrien unter Ptolom. 2ten i vermischte Schriften (2 B. 1801. 8) B. I, S. 221—356, B. II, S. 321—414.

I. Luzac, Lectt. Atticæ. Ed. *I. A. Sluiter*. Lugd. Bat. 1809. 4. (Sect. II. P. 132 sqq.).

I. Matter, Essay historique sur l'ecole d'Alexandrie depuis le temps d'Alexandre le Grand jusqu' à celui d'Alex. Severe. Par. 1820. 2 Voll. 8.

C. D. Beck, de Philologia seculi Ptolomæorum. Lips. 1818. 4.

teer, Tilstand og Virksomhed, som udgjorde de væsentligste Befordringsmidler for den græske Culturs mangfoldige Udvikling. Især disse Litteraturfag (f. Ex. Poesie og Veltalenhed) kunde nu ikke længere blomstre som naturlige Værter ved egen Kraft, hvorfor det under saadanne Forhold var heldigt nok, at Litteraturen fandt ydre Beskyttelse, ved Hielp af hvilken dens Tilbagegang skeete langsommere, og Følgerne af de ugunstige Forhold formindskedes. Som saadanne Beskyttere nævne vi Philippos og Alexander af Makedonien, Seleukiderne i Syrien, Ptolomæerne i Alexandrien (Museet, Bibliothekerne), Attaliderne i Pergamum, enkelte Romere, og iblandt Keiserne især Antoninerne, samt nogle andre Keisere, der viiste Yndest for græsk Litteratur og græske Lærde. Hvad der er virket ved disse Midler, fortiener skiønsom Opmærksomhed; men paa den anden Side har det ogsaa ved denne Leilighed viist sig tydeligt, hvorlidet Hofgunst og Enkeltes Hyldest ere istand til at erstatte Tabet af Folkets Almeeninteresse og Deeltagelse, hvis Overvægt over hiin tilfældige og udenfra kommende Understøttelse vel aldrig er bleven lagt mere øiensynlig for Dagen, end i den græske Litteraturs Historie.

§. 172.

Iblandt de Steder, som forhen havde blomstret ved Videnskab og Kunst, bevarede nogle (f. Ex. Athen, Rhodos) endnu fremdeles en hæderlig Plads ved Siden af Culturens nyere Pleieanstalter, f. Ex. Alexandria, Pergamum, Rom, Antiochia, Berytos; men de formaaede dog ikke at hæve sig til deres tidligere Anseelse. Rom, dengang Verdens Hoved-

stad, men ogsaa Culturens og Videnskabernes Sæde (Bibliotheker, Skoler o. s. v.), dog blev den græske Litteratur aldrig hiemme der, og efter afvexlende Skiebner forfaldt Videnskaberne i Rom mere og mere, især efter Antoninernes Tid (180 eft. Chr.). Derimod bevaredes det græske Sprog, og græsk Litteratur saa nogenlunde i det østromerske Rige. Det græske Sprog var efterhaanden ikke blot blevet de Lærdes Sprog, men tillige Hofsprog, og herskende i den finere Omgangstone. (Residentsens Forflyttelse til Constantinopel 330). Den attiske Dialekt var den herskende; men ved at blandes med andre Dialekter, og ved vilkaarlig Brug, opstod deraf, da den tidligere Dialektforskjellighed ophørte, en snart mere snart mindre afvigende Mundart (ἡ κοινὴ eller ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα).

Anmærk.

C. G. *Heyne*, de genio sæculi Ptolemæorum i Opusc. Acad. I, 76—134. VI, 436 sqq. Conf. *L. C. Valckenaer* de Aristobulo Judæo. Ed. *I. Luzac*. Lugd. Bat. 1806. 4.

F. G. *Sturz*, de dialecto Alexandr. 4 diss. 1786—1794. 4. Paany Lips. 1808. 8.

J. C. F. Manso, Alexandrien unter Ptolom. 2ten i vermischte Schriften (2 B. 1801. 8) B. I, S. 221—356, B. II, S. 321—414.

I. Luzac, Lectt. Atticæ. Ed. *I. A. Sluiter*. Lugd. Bat. 1809. 4. (Sect. II. P. 132 sqq.).

I. Matter, Essay historique sur l'ecole d'Alexandrie depuis le temps d'Alexandre le Grand jusqu' à celui d'Alex. Severe. Par. 1820. 2 Voll. 8.

C. De Bock, de Philologia sæculi Ptolomæorum. Lips. 1818. 4.

A. Meineke, de Euphorionis Chalc. vita et scriptis diss. et fragm. collegit. Gedani 1823. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 594. II, 304.

§. 176.

Apollonios, föd i Aegypten, formodentlig i Alexandria. Opholdt sig en Tidlang paa Rhodos, som Lærer i Rhetoriken, og fik deraf Tilnavnet Rhodios. Siden blev han Bibliothekar i Alexandria (§. 196). Han skrev grammatiske, historiske, (i Vers?) og digteriske Værker. Bevaret er hans episke Digt, Argonautika, i 4 Sange. Uden at være besjælet af genial Digteraand, anbefaler dette Værk sig dog ved Simpliciteet og Smagfuldhed i Tone og Foredrag, navnligen ved Sprogreenhed og metrisk Correcthed. Adskillige Steder ere udmærket skiønne. Formodentlig bearbeidede Apollonios dette Digt tvende Gange. — Gode Scholier.

† Ed. princ. Florentina cum scholiis. (Joh. Lascaris). 1496. 4. Texten med Uncial-Bogstaver.

† Aldus. cum schol. Venet. 1521. 8.

Dernæst forskiellige Udgaver, (af hvilke den vigtigste

† H. Stephanus. 1574. 4) indtil

R. F. P. Brunck, Argentor. 1780. 4 og 8 (uden Schol.).

C. D. Beck. Vol. I. Lips. 1797. 8. (Text og lat. Overs.).

L. Hörstel. Brunsv. 1806. 8. (G. H. Schaefer). Lips. 1810–1813. 2 Voll. 8. Scholierne forøgede. A. Wellauer. Lips. 1828. 2 Voll. 8.

Hos Tauchnitz og Weigel (1817. 8).

Bidrag til denne Digters Kritik og Fortolkning: J. F. Facius, D. Ruhnken, F. A. Wolf o. A. især

F. Gerhard, lectiones Apollonianæ. Lips. 1816. 8.

teraturen, til hvilken de ved deres Digtes Indhold og Form høre. — Hvad ellers vides om enkelte Digtere og Digterinder i det europæiske og det asiatiske Grækenland, er saa ubetydeligt, at det ikke fortiener særskildt Omtale.

Nagel, de Pleiadibus veter. Graecor. Altdorf. 1762. 4. (Sammenl. ndfr. §. 192).

1.

Epos.

Sammenl. §. 35—55. 70.

---

§. 175.

Rhianos fra Kreta. Omtr. 240. Herakleias. Thessalika. Messeniaka. Achaika. Eliaka. Kun faa episke Fragmenter og nogle Epigrammer ere bevarede. Han var tillige efter Tidens Skik Grammatiker og Historiker.

Fragm. i de ældre Samlinger, og i *R. F. P. Bruncks* Analect. (§. 280). I, 479. II, 526.

Th. Gaisford (§. 72). Ed. Lips. Vol. III. P. 272 sqq.; o. X. *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. I, 734 sqq.

Euphorion fra Chalkis. Bibliothekar hos Antiochos d. St. af Syrien (omtr. 220). Foruden andre Digte skrev han et episk Digt *Μοψοπία*, som ogsaa benævnes *Ἄτακτα* ell. *Σύμμικτα*, i 5 Bøger. Lærdom, Vidtløftighed, Dunkelhed. Desuden Grammatiker og Historiker. Faa Fragmenter.

A. Meineke, de Euphorionis Chalc. vita et scriptis diss. et fragm. collegit. Gedani 1823. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 594. II, 504.

§. 176.

Apollonios, fød i Ægypten, formodentlig i Alexandria. Opholdt sig en Tidlang paa Rhodos, som Lærer i Rhetoriken, og fik deraf Tilnavnet Rhodios. Siden blev han Bibliothekar i Alexandria (§. 196). Han skrev grammatiske, historiske, (i Vers?) og digteriske Værker. Bevaret er hans episke Digt, Argonautika, i 4 Sange. Uden at være besjælet af genialsk Digteraand, anbefaler dette Værk sig dog ved Simplicitet og Smagfuldhed i Tone og Foredrag, navnligen ved Sprogreenhed og metrisk Correcthed. Adskillige Steder ere udmærket skiønne. Formodentlig bearbeidede Apollonios dette Digt tvende Gange. — Gode Scholier.

---

† *Ed. princ.* Florentina cum scholiis. (*Joh. Lascaris*). 1496. 4. Texten med Uncial-Bogstaver.

† *Aldus.* cum schol. Venet. 1521. 8.

Dernæst forskiellige Udgaver, (af hvilke den vigtigste

† *H. Stephanus.* 1574. 4) indtil

R. F. P. Brunck. Argentor. 1780. 4 og 8 (uden Schol.).

C. D. Beck. Vol. I. Lips. 1797. 8. (Text og lat. Overs.). *L. Hörstel.* Brunsv. 1806. 8. (*G. H. Schaefer*). Lips. 1810—1813. 2 Voll. 8. Scholierne forøgede. *A. Wellauer.* Lips. 1828. 2 Voll. 8.

Oversat af *Voss* og *Weigel* (1817. 69).

Bidrag til denne Digters Kritik og Fortolkning: *J. F. Fascius*, *D. Ruhnken*, *F. A. Wolf* o. A. især

F. Gerhard, lectiones Apollonianæ, Lips. 1816. 8.

Om Argonauterne: *P. Burmann*, *E. F. Krause* (Catalog. Argonautar. Hal. 1798. 8) og *E. F. H. Spitzner* (de indice Argonautar. Vitteb. 1818. 8).

Schoenemann, de Geogr. Argonautarum. Gott. 1788. 4.

Om Apollon. Rhod. og hans Digt i Almindelighed:

G. E. Groddeck, i Bibl. d. alt. Litter. u. Kunst, St. II, 61 fgg. 1787. 8. Conf. *Grodd.* init. hist. Græc. litter. Vol. II, 248.

G. W. Bock, de [illegible] Apoll. Rhod. Hafn. [illegible] 8.

J. C. F. Manso, [illegible] d. schönen Wiss. u. Künste, B. VI, 179 fgg.

A. Weichert, über das Leben und Gedicht des Apoll. von Rhodus. Meiss. 1821. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 262 sqq.

Musæos af Ephesos, levede i Pergamum. En Perseis i 10 Bøger.

2.

Didaktisk Poesie.

---

§. 177.

Digterne af denne Art efterlignede Fortidens didaktiske Epos (§. 80—84); men ogsaa her viser sig Kunstligheden i Tidernes Aand. Poesien underordnedes det Videnskabelige, i det den vilkaarligen brugdes som Middel til deri at ind-

A. Meineke, de Euphorionis Chalc. vita et scriptis diss. et fragm. collegit. Gedani 1823. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 504. II, 504.

§. 176.

Apollonios. Fød i Aegypten, formodentlig i Alexandria. Opholdt sig en Tidlang paa Rhodos, som Lærer i Rhetoriken, og fik deraf Tilnavnet Rhodios. Siden blev han Bibliothekar i Alexandria (§. 196). Han skrev grammatiske, historiske, (i Vers?) og digteriske Værker. Bevaret er hans episke Digt, Argonautika, i 4 Sange. Uden at være besjælet af genial Digteraand, anbefaler dette Værk sig dog ved Simplicitet og Smagfuldhed i Tone og Foredrag, navnligen ved Sprogreenhed og metrisk Correcthed. Adskillige Steder ere udmærket skiønne. Formodentlig bearbeidede Apollonios dette Digt tvende Gange. — Gode Scholier.

---

† *Ed. princ.* Florentina cum scholiis. (*Joh. Lascaris*). 1496. 4. Texten med Uncial-Bogstaver.

† *Aldus.* cum schol. Venet. 1521. 8.

Dernæst forskiellige Udgaver, (af hvilke den vigtigste

† *H. Stephanus.* 1574. 4) indtil

R. F. P. Brunck, Argentor. 1780. 4 og 8 (uden Schol.).

C. D. Beck. Vol. I. Lips. 1797. 8. (Text og lat. Overs.). *L. Hörstel.* Brunsv. 1806. 8. (*G. H. Schaefer*). Lips. 1810—1813. 2 Voll. 8. Scholierne forøgede. *A. Wellauer.* Lips. 1828. 2 Voll. 8.

Hos Tauchnitz og Weigel (1817. 8).

Bidrag til denne Digtens Kritik og Fortolkning: *J. F. Facius*, *D. Ruhnken*, *F. A. Wolf* o. A. især

F. Gerhard, lectiones Apollonianæ. Lips. 1816. 8.

Arats græske udg. deels særskilt, deels med Andre (f. Ex. Dionysius Periegetes, Hyginus, Proklos o. A.): [illegible].

Ed. princ. *Aldus*, Arati Phaenom. Venet. 1499. Fol. med Julius Firmicus, Proclus og andre astronomiske Skrifter (Exemplarerne ere af ulige Indhold).

† *I. Perionius*. Paris. 1540. 4.

† *G. Morellus*. Phaen. & Diosem. Paris. 1559. 4.

† *H. Stephanus* i Poetae gr. princ. heroici carminis. 1566. Fol.

Hugo Grotius, syntagma Arateorum. Lugd. Bat. 1600. 4.

(*I. Fell*). Med Eratosthenes o. A. Oxon. 1672. 8. Paany 1801. 8.

I. T. Buhle, cum scholiis cet. Lips. 1793—1801. 2 Voll. 8.

F. C. Matthiae, cum Dionys. terrar. descript. & Eratosthenis catasterismis cet. Francof. 1817. 8.

Halma (med Theons Commentar og andre astron. Skr.). Paris. 1821. 4.

J. H. Voss, Aratos griech. übers. u. erkl. Heidelb. 1824. 8.

P. Buttmann. Berol. 1826. 8.

Imm. Bekker, Arat. cum scholiis. Berol. 1828. 8.

Diosemea særskilt: *Th. Forster*. Lond. 1813. 8.

I. C. Schaubach, de Arati Solensis interprett. romanis. Meining. 1817. 4.

— Udgave af disse, Specim. I. II. ib. 1818. 1821. 4.

De gr. Commentatorer ere særskilt udgivne af

P. Victorius ap. Juntam. Flor. 1567. Fol.

D. Petavius i Uranologion (see §. 161).

Desuden gr. Scholier, som tillægges Theon Alexandrinus (§. 449), og ere udgivne i fl. Udgg. f. Ex. ap. *Morellum*. Par. 1559. 4. og ved *Halma*. See ovfr.

teer, Tilstand og Virksomhed, som udgjorde de væsentligste Befordringsmidler for den græske Culturs mangfoldige Udvikling. Især disse Litteraturfag (f. Ex. Poesie og Veltalenhed) kunde nu ikke længere blomstre som naturlige Værter ved egen Kraft, hvorfor det under saadanne Forhold var heldigt nok, at Litteraturen fandt ydre Beskyttelse, ved Hielp af hvilken dens Tilbagegang skeete langsommere, og Følgerne af de ugunstige Forhold formindskedes. Som saadanne Beskyttere nævne vi Philippos og Alexander af Makedonien, Seleukiderne i Syrien, Ptolomæerne i Alexandrien (Museet, Bibliothekerne), Attaliderne i Pergamum, enkelte Romere, og iblandt Keiserne især Antoninerne, samt nogle andre Keisere, der viiste Yndest for græsk Litteratur og græske Lærde. Hvad der er virket ved disse Midler, fortiener skiønsom Opmærksomhed; men paa den anden Side har det ogsaa ved denne Leilighed viist sig tydeligt, hvorlidet Hofgunst og Enkeltes Hyldest ere istand til at erstatte Tabet af Folkets Almeeninteresse og Deeltagelse, hvis Overvægt over hiin tilfældige og udenfra kommende Understøttelse vel aldrig er bleven lagt mere øiensynlig for Dagen, end i den græske Litteraturs Historie.

§. 172.

Iblandt de Steder, som forhen havde blomstret ved Videnskab og Kunst, bevarede nogle (f. Ex. Athen, Rhodos) endnu frembeles en hæderlig Plads ved Siden af Culturens nyere Pleieanstalter, f. Ex. Alexandria, Pergamum, Rom, Antiochia, Berytos; men de formaaede dog ikke at hæve sig til deres tidligere Anseelse. Rom, dengang Verdens Hoved-

[illegible] Fortolkning af Babrios, R. Bentley (Mus. Crit. Cantabr. 1814. Vol. I.); I. G. Zeune (animadversis. ad Nic. Viteb. 1776. 4.) o. A.

J. Ch. F. Manso l. c. §. 179, S. 373 flg.
C. Sprengel l. c. §. 165, B. I. S. 222 flg.
J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV. 344 sqq.

§. 180.

Dionysios fra Charax med Tilnavn Periegetes. Samtidig med Augustus, eller maaskee rigtigere med Domitian. Af ham haves en περιήγησις οἰκουμένης, i hvilken han beskriver den Gang bekjendte Verden i correcte og velklingende episke Vers. Eratosthenes (mdfr. §. 252) var hans Hovedkilde. Til dette Digt haves forskjellige græske Commentarer (f. Ex. af Eustathios §. 434), græske Paraphraser og 2 latinske Oversættelser (Ruf. Festus Avienus og Priscianus).

Af de talrige Udgaver her kun:

Ed. princ. Ferrariæ 1512. 4.

† *Aldus* (med Pindaros, Kallim. og Lykophron) Venet. 1513. 8.

† *R. Stephanus*, cum Eustath. (Ed. Pr.) cet. Lutet. 1547. 4.

† *Henr. Stephanus*, l. c. §. 178.

† *H. Stephanus*, cum Pomponio Mela cet. Paris. 1577. 4.

(*E. Thwaites*) cum schol., paraph., Eustath. cet. Oxon. 1697. 8 og oftere.

I. Hudson, iblandt Geogr. gr. min. Vol. IV. 1710. 1712. 8.

— [illegible] Eustath. cet. Oxon. 1710. (Ny Titel 1712). 1717. 8.

F. C. Matthiae, cum Arat. et. &c. Lips. 1818.

F. Passow, cum annot. crit. Lips. sp. Teubn. 1825. 8.

G. Bernhardy, Vol. I af Geographi Græci minores. Lips. 1828. 8.

C. F. Matthaei, de Dion. Perieg. Miss. 1788. 8.

J. C. F. Manso, i Nachtr. zu Sulzers Theorie &c. VI, 388 sqq.

Sammenl. Mannert (ovfr. §. 119) o. A.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 586.

De latinske Overſætt. i Wernsdorfii Poet. lat. min. Vol. V. P. I. II.

§. 181.

Markellos Sidetes. Omtr. 138 eft. Chr. *Βιβλία ἰατρικά,* 42 Bøger i episke Vers. Af dette Værk haves kun et Fragment (31 Vers): *περὶ ἰχθύων,* samt Indholdet af en anden Deel af dette Skrift, bevaret hos silbigere Forfattere i Prosa.

Det metriske Fragment.

Ed. pr. Fed. Morellus (de remediis ex piscibus). Lutet. 1591. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 15 sqq. (Ed. Harl.) Conf. XIII, 315. (Ed. not.)

Begge Fragmenter.

J. G. Schneider tilligem. Plutarchi lib. de educat. liberor. Argent. 1775. 8.

Sammenl. §. 132. (Oppianos og Aelian de Pallu).

B. Thorlacius, de Musaei Sphaera, in ejus Opusc. Acad. Havn. Vol. IV. P. 40 sqq.

§. 182.

Oppianos. I Slutningen af det andet og Begyndelsen af tredie Aarhundrede. Ham tillægges tvende Læredigte i episke Vers 1) Ἁλιευτικά, 5 Bøger. Baade i Stoffets Valg og Udførelsen heldigere end 2) Κυνηγετικά, 4 Bøger, og samme Versemaal. Af flere Grunde er det rimeligt, at disse Digte ikke have een Forfatter. Maaskee levede tvende Digtere af dette Navn ikke længe efter hinanden, af hvilke den ældre fra Kilikien forfattede ἁλιευτικά, den yngre fra Apamea i Syrien κυνηγετικά. Et tabt Digt Ἰξευτικά, i 3 Bøger, som tillagdes Oppianos, var formodentlig af en anden Forfatter. Af dette Digt haves en græsk Paraphrase i Prosa af Eutecnius.

Ed. pr. af *Ἁλιευτ.* ap. *Juntam.* Ed. *M. Musurus.* Florent. 1515. 8.

Ἁλιευτ. & *Κυνηγετ.* (ed. pr.) *Aldus.* Venet. 1517. 8.

† (*I. Bodinus*) de venatione. Paris. ap. Vascosan. 1549. (Text). † 1555. (Overs. og Comment.) 4.

† *A. Turneb.* (de piscat. & venat.). Paris. 1555. 2 Partt. 4.

† *C. Rittershusius.* Lugd. Bat. 1597. 8.

J. G. Schneider. Arg. 1776. 8. (Conf. Schneid. Anal. crit. Fasc. I. Francof. 1777. 8). Paany Vol. I. Lips. 1813. 8.

I. N. Belin de Ballu. Argent. 1786. 4 og 8. Vol. I. (Cynegetica og [illegible] §. 161. Af Vol. 2 er kun Begyndelsen trykt.)

[illegible] Ed. [illegible] Haun. 1702. 8.

P. I. Foertsch, de Oppiano poeta Cilice. Lips. 1749. 4.

J. C. F. Manso, i Nachträge zu Sulzer cet. VI, 379 fgg.

J. A. Fabric. Bibl. Græc. V, [illegible] sqq.

§. 183.

Foruden de her nævnte havde Stoikerne endnu flere Lærdigte i episk Form, f. Ex. af

Heliodoros. Formodentlig i 1ste eller 2det Aarh. eft. Chr. Fragm. hos Stobæos Serm. 98.

Et astronomisk Digt, *Ἀποτελεσματικά*, i 6 Bøger tillagdes Manethon fra Diospolis, Ol. 129. 263 (ndfr. §. 229. §. 382). Dette Digt er uden Tvivl fra en langt seldigere Tid, maaskee fra det femte Aarhundrede eft. Chr.

---

† *Ed. princ. Jac. Gronovii.* Lugd. Bat. 1698. 4.

Om dette Digt, *d'Orville, Tyrwhitt, Heyne, Rigler* o. A.

J. A. Fabric. Bibl. Græc. IV, 128 sqq.

---

b. iambisk Form.

§. 184.

Af dem, som anvendte den iambiske Form i Læredigtet, navnligen til geographiske Gjenstandes Bearbeidelse, nævnes her:

Dikæarchos fra Messene, Ol. 115. 318. Udmærket Skribent i flere Fag. Hans ἀναγραφὴ τῆς Ἑλλάδος var

[illegible] og Fortolk-
ning af Salmasius, R. Bentley (Mus. Crit. Cantab. 1814.
Vol. I); J. G. Zeune (animadversio ad Nic. Vittob. 1776. 4.)
o. A.

J. A. F. Mansel. I. §. 170. S. 873 flg.
C. Sprengel I. §. 164. P. I. S. [illegible]
J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV. 344 sqq.

§. 180.

Dionysios fra Charax med Tilnavn Periegetes. Samtidig med Augustus, eller maaskee rigtigere med Domitian. Af ham haves en περιήγησις οἰκουμένης, i hvilken han beskriver den dengang bekiendte Verden i correcte og velklingende episke Vers. Eratosthenes (ndfr. §. 252) var hans Hovedkilde. Til dette Digt haves forskiellige græske Commentarer (f. Ex. af Eustathios §. 434), græske Paraphraser og 2 latinske Oversættelser (Ruf. Festus Avienus og Priscianus).

Af de talrige Udgaver her kun:

Ed. princ. Ferrariae 1512. 4.

† *Aldus* (med Pindaros, Kallim. og Lykophron) Venet. 1513. 8.

† *R. Stephanus*, cum Eustath. (Ed. Pr.) cet. Lutet. 1547. 4.

† *Henr. Stephanus* l. c. §. 178.

† *H. Stephanus*, cum Pomponio Mela cet. Paris. 1577. 4.

(*E. Thwaites*) cum schol., paraph., Eustath. cet. Oxon. 1697. 8 og oftere.

I. Hudson, iblandt Geogr. gr. min. Vol. IV. 1710. 1712. 8.

— [illegible] Eustath. cet. Oxon. 1710. (Ny Titel 1712). 1717. 8.

---

§. 185.

Man anvendte ogsaa den elegiske Form til deri at indklæde videnskabelige, navnligen medicinske Gjenstande:

Andromachos fra Kreta, den ældre Læge af dette Navn. Omtr. 54 eft. Chr. Beskrev et af ham selv opfundet Lægemiddel (Theriaka) i elegiske Vers, som ere bevarede ved Galenos.

F. Tidicæus (de Theriaca et ejus multiplici utilitate cet.). Torunii 1617. 4. — Norimb. 1754. 4.

Herennios Philo fra Tarsos eller fra Trikka. Omtr. 80 eft. Chr. Beskrev i elegiske Vers et Lægemiddel, han havde opfundet (Philoneion).

Sammenl. C. Sprengel, Geschichte der Arzneikunde (see §. 165) B. II. S. 74.

1. W. E. Weber, die elegischen Dichter d. Hellenen. (Ovfr. §. 58).

3.

Elegie. Hymnos. Lyrik.

a. Elegie.

Sammenl. §. 58—60. 82.

---

§. 186.

I den her omtalte Tidsalder levede flere udmærkede elegiske Digtere, især i den erotiske Elegie. Romerne toge

dem til Mønster. Ordenen, i hvilken de følge efter hverandre, er meget uvis.

Philetas fra Kos. Omtr. 290. Lærer hos Ptolemæos Philadelphos. Grammatiker. Epigrammatiker. Elegiker, og som saadan høit anseet. (Propertius). Af hans Elegier ere kun Fragm. bevarede. Nogle af hans Epigrammer haves i Anthologien.

C. P. Kayser, **Philetæ Coi fragm. Goett. 1793. 8.**

N. Bach, **Philet., Hermesian., Phanoclis reliqu. Hal. Sax. 1829. 8.**

J. A. Fabric. **Bibl. Gr. I, 516. II, 874.**

Hermesianax fra Kolophon. I Slutningen af 4de og Begyndelsen af 3die Aarh. f. Chr. Af hans i 3 Bøger inddeelte Samlinger af Elegier, som efter hans Elskede kaldtes Leontion, haves Fragmenter, iblandt hvilke især et (98 V.), som er bevaret hos Athenæos (XIII, 70—71), er udmærket.

D. Ruhnken **i Append. ad epistol. crit. II i hans Udg. af Hom. Hymn. in Cerer. (ovfr. §. 48) og i Ruhnk. Opuscula Vol. II (Lugd. Bat. 1823. 8) P. 611 sqq.**

C. D. Ilgen, **opusc. philol. Vol. I. (Erford. 1797. 8). P. 247—331.**

F. A. Rigler og *C. A. M. Axt*, **Leontii carminis Hermes. fragm. Traj. ad Rhen. 1828. 12.**

N. Bach. See ovfr. Philetas.

S. Weston, **Hermes. s. conj. in Athenaeum. Lond. 1784. 4.**

G. Hermann: Program om Hermesianax. Lips. 1828. 4.

J. A. Fabric. **Bibl. Gr. II, 873.**

Phanokles. [illegible]: Den Samling, som havdes af hans Elegier, [illegible] ifølge [illegible] Indhold [illegible] deraf er bevaret hos Stobæos.

D. Ruhnken, i epistol. crit. II. See ovfr. Hermesianax.
F. A. Rigler & *C. A. M. Axt*. Sammest.
N. Bach. See ovfr. Philetas.

Sammenl. Analecta Brunckii, Antholog. Jacobsii (§. 380). *J. A. Fabric*. Bibl. Gr. II, 874. Conf. D. Ruhnkenii opusc. l. c. P. 636 sqq.

Alexandros Ætolos. Omtr. 280. Grammatiker, Tragiker (ndfr. §. 194), Elegiker. Fragmenter af hans elegiske Digte forekomme hos Athenæos og andre Forfattere.

Kallimachos fra Kyrene. Omtr. 270. (See ndfr. §. 187. 211). Her nævnes han som erotisk Elegiker, i hvilken Digtart han især skal have udmærket sig; men intet af hans Digte af denne Art er bevaret. Propertius, Catullus, Ovidius. Iblandt de levnede Digte synes et (εἰς Λουτρὰ τῆς Παλλάδος) at være Elegie, dog ikke af den erotiske Art.

Callim. elegiar. Fragm. colleg. *L. C. Valckenaer* ed. *I. Lusac*. Lugd. Bat. 1799. 8.

Om Alexandros Ephesios, en astronomisk-geographisk Digter, see især *A. F. Naeke* l. c. §. 192. S. 7—18.

Myro, eller **Moero,** fra Byzantion. Ol. 128. 268.

en i iambiske Vers forfattet Beskrivelse af Hellas. Deraf er et Fragment (150 Vers) bevaret, hvis Ægthed dog af Nogle drages i Tvivl. Det findes udgivet tilligemed de øvrige Fragmenter. See Ndfr. §. 251 (Sammenl. §. 282. 373).

Apollodoros fra Athen. Hans Lærere vare Aristarchos, Panætios o. A. Omtr. 140 f. Chr. (Ndfr. §. 220. 222). Af hans talrige Værker høre herhid: Χρονικά i 4 B. Krønike i iambiske Vers. Dette Værk indeholdt i sammentrængt Korthed de vigtigste Begivenheders og Personers Chronologie fra 1184—144 f. Chr. Endskjøndt kun Fragmenter af dette Værk ere bevarede, indeholde dog deri vigtige Bidrag til Chronologien.

Sammenl. *C. G. Heynes* Udg. af denne Forfatters Bibliothek (§. 222).

Skymnos fra Chios. Ol. 172. 90. Bevaret er en betydelig Deel af hans *Περιήγησις*, som fordum urigtigen tilskreves Markianos fra Herakleia.

† *D. Hoeschel* i Geographica Marciani, Scylacis cet. Aug. Vind. 1600. 8.

† *Fed. Morellus*, Lutet. 1606. 8.

Er. Vinding. Hafn. 1662. 12.

I. Hudson (l. c. §. 118). Tom. II. P. 9 sqq.

H. Dodwell, dissert. de Scymno (tillig. af Huds. l. c.).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 618.

Epigrammer, og til Bøn-Fragmenter. [illegible] Mand synes Kallimachos kun at have fulgt Tidens Stil, i det han skrev Digte, hvis bedste Egenskab, for saa vidt vi kunne dømme af de bevarede, er et reent og smagfuldt Foredrag.

Iblandt hans græske Commentatorer var f. Ex. Archibios (omtr. 80 eft. Chr.). Scholier.

Ed. princ. I. Lascaris. (Florent. 1494–1500). 4. Uncial-Bogstaver. I nogle Exemplarer findes Scholier med Cursiv.

† *Aldus* (med Pindaros). Venet. 1513. 8.

† Basil. ap. Froben. (*S. Gelenius*). 1532. 4.

(*F. Robertellus*). Venet. 1555. 8.

† *H. Stephanus*, deels i poetæ principes heroic. carm. (See §. 47); deels særskilt. † 1577. 4. (Text. vulg. Deri første Gang Epigr. og Fragm.). Dernæst efter tvende Udgaver i 16de Aarh. († *Bon. Vulcanius.* Antv. 1584. 12 og † *N. Frischlinus.* Basil. 1589. 8), og en i 17de Aarh. (*A. Dacier.* Paris. 1675. 4)

Th. Grævii. Ultraj. 1697. 2 Voll. 8.

(*Th. Bentley*). Lond. 1741. 8.

I. A. Ernesti. Lugd. Bat. 1761. 2 Voll. 8.

Af Udgaverne i 18de Aarh. nævne vi kun

R. F. P. Brunck, i Analecta poet. vet. (ndfr. §. 380) 422 sqq.

I 19de Aarh.

C. J. Blomfield. Lond. 1815. 8. (uden Scholier).

H. I. M. Volger. Lips. 1816. 8.

I. F. Boissonade. Paris. 1824. 12.

I Samlingerne hos *Tauchnitz* (1817) og *Weigel* (1817

Enkelte Hymner f. Ex.

Hymnis interpolatis [illegible] In C. Valckenaerii et interpr. L. Santenii. Lugd. Bat. 1787. 8.

Bidrag til denne Digtets Kritik og Fortolkning af Reiske, I. F. Heusinger, D. Ruhnken, C. G. Goettling (anim. crit. in Callim. cet. Jen. 1811. 8), C. N. Osiander (de Callim. in Cerer. Hymn. Stutg. 1825. 4) o. A.

Overs. i forskiellige Sprog, f. Ex. paa Tydsk: C. Schwenk. Bonn 1821. 8. Paa Dansk: S. Meisling. Kiøbenh. 1828. 8.

J. C. F. Manso, Kallimachus, i Nachträge zu Sulzer cet. II, I, 86—112.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 814 sqq.

§. 188.

Kleanthes. Ol. 129. 264. Stoiker (iidfr. §. 288. 333). Foruden nogle Fragmenter er under hans Navn bevaret (Stobæos) en i episke Vers forfattet Hymne til Zeus.

---

† *Ed. princ.* in Ursini carmina novem illustr. feminar., et Lyricorum cet. Antw. 1568. 8.

† *H. Stephani* poesis philosophica. Paris. 1573. 8.

R. F. P. Brunck, Analecta cet. (§. 180) Vol. III. Lection. P. 224 sqq. og i Poet. gnom. (§. 72) P. 141. Desuden oftere med Kallimachos o. a. Forfattere. Særskilt:

F. W. Sturz. Lips. 1785. 4.

G. C. F. Mohnike, Kleanthes d. Stoiker. Greifsw. 1814. 8.

Chr. Petersen, Cleanthis hymnus in Jovem auctori suo vindicatus cet. Hamb. 1829. 4.

Epigrammer, og til [illegible] Hvad synes Kallimachos kun at have fulgt Tidens Stiil, i det han skrev Digte, hvis vedste Egenskab, for saavidt vi kunne domme af de bevarede, er et reent og smagfuldt Foredrag.

Iblandt hans græske Commentatorer var f. Ex. Archibios (omtr. 80 eft. Chr.). Scholier.

Ed. princ. *I. Lascaris.* (Florent. 1494—1500). 4. Uncial-Bogstaver. I nogle Exemplarer findes Scholier med Cursiv.

† *Aldus* (med Pindaros). Venet. 1513. 8.

† Basil. ap. Froben. (*S. Gelenius*). 1532. 4.

(*F. Robortellus*). Venet. 1555. 8.

† *H. Stephanus*, deels i poetæ principes heroic. carm. (See §. 47); deels særskilt. † 1577. 4. (Text. vulg. Deri første Gang Epigr. og Fragm.). Dernæst efter tvende Udgaver i 16de Aarh. († *Bon. Vulcanius*. Antv. 1584. 12 og † *N. Frischlinus*. Basil. 1589. 8), og en i 17de Aarh. (*A. Dacier*. Paris. 1675. 4)

Th. Grævii. Ultraj. 1697. 2 Voll. 8.

(*Th. Bentley*). Lond. 1741. 8.

I. A. Ernesti. Lugd. Bat. 1761. 2 Voll. 8.

Af Udgaverne i 18de Aarh. nævne vi kun

R. F. P. Brunck, i Analecta poet. vet. (ndfr. §. 380) I, 422 sqq.

I 19de Aarh.

C. J. Blomfield. Lond. 1815. 8. (uden Scholier).

H. I. M. Volger. Lips. 1816. 8.

I. F. Boissonade. Paris. 1824. 12.

I Samlingerne hos *Tauchnitz* (1817) og *Weigel* (1817).

Enkelte Hymner f. Ex.

[illegible] In L. C. Valckenaerii et interpr. L. Santenii. Lugd. Bat. 1787. 8.

Bidrag til denne Digters Kritik og Fortolkning af *Reiske*, *I. F. Heusinger*, *D. Ruhnken*, *C. G. Goettling* (anim. crit. in Callim. cet. Jen. 1811. 8), *C. N. Osiander* (de Callim. in Cerer. Hymn. Stutg. 1825. 4) o. A.

Overs. i forskiellige Sprog, f. Ex. paa Tydsk: C. Schwenk. Bonn 1821. 8. Paa Dansk: S. Meisling. Kiøbenh. 1828. 8.

J. C. F. Manso, Kallimachus, i Nachträge zu Sulzer cet. II, I, 86—112.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 814 sqq.

§. 188.

Kleanthes. Ol. 129. 264. Stoiker (udf. §. 288. 333). Foruden nogle Fragmenter er under hans Navn bevaret (Stobæos) en i episke Vers forfattet Hymne til Zeus.

---

† *Ed. princ.* i F. Ursini carmina novem illustr. feminar., et Lyricorum cet. Antw. 1568. 8.

† *H. Stephani* poesis philosophica. Paris. 1573. 8.

R. F. P. Brunck, Analecta cet. (§. 380) Vol. III. Lection. P. 224 sqq. og i Poet. gnom. (§. 72) P. 141. Desuden ofte med Kallimachos o. a. Forfattere. Særskilt:

F. W. Sturz. Lips. 1785. 4.

G. C. F. Mohnike, Kleanthes d. Stoiker. Greifsw. 1814. 8.

Chr. Petersen, Cleanthis hymnus in Jovem auctori suo vindicatus cet. Hamb. 1829. 4.

Epigrammer, og et Par Fragmenter [illegible]. Hand synes Kallimachos kun at have fulgt Andres Stil, i det han skrev Digte, hvis bedste Egenskab, for saa vidt vi kunne dømme af de bevarede, er et reent og smagfuldt Foredrag.

Iblandt hans græske Commentatorer var f. Ex. Archibios (omtr. 80 eft. Chr.). Scholier.

Ed. princ. *I. Lascaris.* (Florent. 1494—1500). 4. Uncial-Bogstaver. I nogle Exemplarer findes Scholier med Cursiv.

† *Aldus* (med Pindaros). Venet. 1513. 8.

† Basil. ap. Froben. (*S. Gelenius*). 1532. 4.

(*F. Robertellus*). Venet. 1555. 8.

† *H. Stephanus,* deels i poetæ principes heroic. carm. (See §. 47); deels særskilt. † 1577. 4. (Text. vulg. Deri første Sang, Epigr. og Fragm.). Dernæst efter tvende Udgaver i 16de Aarh. († *Bon. Vulcanius.* Antv. 1584. 12 og † *N. Frischlinus.* Basil. 1589. 8), og en i 17de Aarh. (*A. Dacier.* Paris. 1675. 4)

Th. Grævii. Ultraj. 1697. 2 Voll. 8.

(*Th. Bentley*). Lond. 1741. 8.

I. A. Ernesti. Lugd. Bat. 1761. 2 Voll. 8.

Af Udgaverne i 18de Aarh. nævne vi kun

R. F. P. Brunck, i Analecta poet. vet. (ndfr. §. 380) I, 422 sqq.

I 19de Aarh.

C. J. Blomfield. Lond. 1815. 8. (uden Scholier).

H. I. M. Volger. Lips. 1816. 8.

I. F. Boissonade. Paris. 1824. 12.

I Samlingerne hos *Tauchnitz* (1817) og *Weigel* (1817).

Enkelte Hymner f. Ex.

Fragmenterne af de saakaldte Σωτάδεια (κίναιδοι λόγοι) findes bedst i *G. Hermanni* elementa doctrinæ metricæ (Lipsiæ 1816. 8) P. 444 sqq.

4.

Ἐπιγράμματα. Τεχνοπαίγνια o. s. v. *Ἀνθολογίαι.*

a. *Ἐπιγράμματα.*

Sammenl. ovenfor §. 83.

---

§. 189.

Allerede fra den tidligere Periode haves en Deel Epigrammer tildeels forfattede af de i andre Fag meest udmærkede Skribenter (§. 83). Men da Digtekunsten efterhaanden sank ned fra sin tidligere Høide, blev denne Kunstform, baade i den her omtalte og den efterfølgende Tid, stedse mere og mere herskende. Epigrammatisternes Antal var meget stort. En Deel af dem høre tillige til andre Litteraturfag. Af det store Antal nævne vi her kun:

Alexandros Ætolos (ovfr. §. 186).

Kallimachos (ovfr. §. 186. 187. ndfr. §. 211).

Theokritos (ndfr. §. 202. Sammenl. §. 190).

Leonidas fra Tarent. Omtr. 277 f. Chr.

Euenos. Flere af dette Navn; denne omtr. 250.

Mnasalkas. Ol. 133. 246.

Antipatros fra Sidon, i Begyndelsen af 2det Aarh. f. Chr.

Meleagros fra Gadara. Kyniker. Omtr. 90 f. Chr. Foruden andre Skrifter forfattedes han Epigrammer, af hvilke

I. F. H. Schwabe, specimen Theol. cunquerationis, Jenæ 1819. 4.

I. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 550.

Dionysios, maaskee med Tilnavn Jambos. Omtr. Ol. 145. 200. Tvende lyriske Hymner: til Kalliope og Apollon.

R. F. P. Brunck, Analecta cet. (§. 380) II, 253 sqq.

F. Snedorf, de hymnis veterum Græc. Haun. & Lips. 1786. 8. P. 85 sqq.

Mesomedes fra Kreta. Hadrians Frigivne og Yndling. Omtr. 130 eft. Chr. En lyrisk Hymne til Nemesis. Epigrammatist.

R. F. P. Brunck, Analecta cet. (§. 380) II, 292.

F. Snedorf. l. c. P. 70 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. II, 130 sqq.

Denne Tidsalders Lyrik var kun en svag Efterklang af den forudgangne Tidsalders lyriske Kunst. Herhid høre de nys omtalte lyriske Hymner og Aristoteles' bekiendte Skolion: εἰς Ἀρετήν; desuden hvad der i Anthologien findes indklædt i lyrisk Form; hvortil maaskee kunde føies Lykophrons Kassandra, hvorom vi dog først tale ndfr. §. 193, fordi dette Digt allerede i Oldtiden pleiede at regnes til den dramatiske Digtekunst.

Aristol. Hymn. in virt. udg. f. Ex. ved *C. D. Ilgen* (l. c. §. 68. P. 127 sqq.). *G. A. F. Gensler*. Jen. 1815. 8.

Theokritos, ansees for Forf. af et saadant Kunststykke: σύριγξ.

Herhid høre ἐπιγράμματα ἰσόψηφα, i hvilke Antallet af Bogstaverne var nøiagtigen det samme i det ene Distichon, som i det andet. Denne Opfindelse tilskrives

Leonidas fra Alexandria, i 1ste Aarh. eft. Chr. I samme Aand forfattede

Nestor fra Laranda (maaskee 300 eft. Chr.) iblandt andre tabte Digte en Ἰλιὰς λειπογράμματος, et episk Digt i 24 Sange, saaledes indrettet, at Bogstavet α slet ikke forekom i 1ste Sang (α), Bogstavet β ikke i 2den Sang (β), og saa fremdeles (Sammenl. §. 471).

Anmærk. I de epigrammatiske Samlinger har man iblandt andre Ting optaget αἰνίγματα (γρῖφοι), προβλήματα, ζητήματα o. s. v. Saadanne forfattedes allerede i ældre Tid (f. Ex. af Kleobulos, Theognis, Sappho o. A.); men de, som haves, bære for største Delen den her omtalte og den efterfølgende Tids Præg.

c. Ἀνθολογίαι.

§. 191.

Af den store Mængde af Indskrifter, som fandtes paa Bygninger, andre Mindesmærker, og Kunstværker, foranstaltedes efterhaanden flere Samlinger, i Begyndelsen i historisk Øiemeed uden Hensyn til Indskrifternes Form. **Polemon** Periegetes, omtr. 200 f. Chr., **Alketas**, **Menestor**, **Apellas** Pontikos, **Aristodemos**, **Philochoros** o. A. Foruden de metriske Epigrammata, som indeholdtes i disse Samlinger,

130 i Anthologien. Om hans Samlinger af Epigrammer udfr. §. 191.

Meleagri reliquiæ: *J. C. F. Manso.* Jen. 1789. 8. *A. C. Meineke.* Lips. 1789. 8. *F. Græfe.* Lips. 1811. 8. Desuden i de forskiellige Udgaver af Anthologien. See §. 380.

Lukillios, under Nero.

Antiphilos fra Byzantion, omtr. paa samme Tid.

Philippos fra Thessalonika, i Slutningen af 1ste Aarh. eft. Chr. Sammenl. §. 191.

Straton fra Sardes. Omtr. 200 eft. Chr. Om hans Samling af Epigr. udfr. §. 191.

Opregnelse af Epigrammatisterne see *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. IV, 457—499. Conf. *F. Jacobs* Udg. af Anthologien (udfr. §. 380).

---

b. *Τεχνοπαίγνια* (Epigrammata figurata) o. s. v.

---

§. 190.

Til denne Tidsalders poetiske Kunstlerier hører en egen Classe af Digtformer, hvilken bestod i at indrette Vers saaledes, at de fik Form og Skikkelse af de Gienstande, som Overskrifterne tilkiendegave (*ὠόν, πτέρυγες, πέλεκυς, βωμός* o. s. v.). Opfinder kaldes:

Simmias fra Rhodos, omtr. 300 f. Chr. eller maaskee sildigere.

Dosiades fra Rhodos, maaskee paa samme Tid.

Theokritos, udgivet som Form af et saadant Kunststykke: σῦριγξ.

Herved have ἐπιγράμματα ἰσόψηφα, i hvilke Antallet af Bogstaverne var nøiagtigen det samme i det ene Distichon som i det andet. Denne Opfindelse tilskrives Leonidas fra Alexandria, i 1ste Aarh. eft. Chr. I samme Aand forfattede

Nestor fra Laranda (maaskee 300 eft. Chr.) iblandt andre tabte Digte en Ἰλιὰς λειπογράμματος, et episk Digt i 24 Sange, saaledes indrettet, at Bogstavet α slet ikke forekom i 1ste Sang (α), Bogstavet β ikke i 2den Sang (β), og saa fremdeles (Sammenl. §. 471).

Anmerk. I de epigrammatiske Samlinger har man iblandt andre Ting optaget αἰνίγματα (γρῖφοι), προβλήματα, ζητήματα o. s. v. Saadanne forfattedes allerede i ældre Tid (f. Ex. af Kleobulos, Theognis, Sappho o. A.); men de, som haves, bære for største Delen den her omtalte og den efterfølgende Tids Præg.

---

c. Ἀνθολογίαι.

§. 191.

Af den store Mængde af Indskrifter, som fandtes paa Bygninger, andre Mindesmærker, og Kunstværker, foranstaltedes efterhaanden flere Samlinger, i Begyndelsen i historisk Øiemeed uden Hensyn til Indskrifternes Form. Polemon Periegetes, omtr. 200 f. Chr., Alketas, Menestor, Apellas Pontikos, Aristodemos, Philochoros o. A. Foruden de metriske Epigrammata, som indeholdtes i disse Samlinger,

130 i Anthologien. Om hans Samlinger af Epigrammer udfr. §. 191.

Meleagri reliquiæ: *J. C. F. Manso.* **Jen. 1789. 8.** *A. C. Meineke.* **Lips. 1789. 8.** *F. Græfe.* **Lips. 1811. 8.** Desuden i de forskiellige Udgaver af Anthologien. See §. 380.

Lukillios, under Nero.

Antiphilos fra Byzantion, omtr. paa samme Tid.

Philippos fra Thessalonika, i Slutningen af 1ste Aarh. eft. Chr. Sammenl. §. 191.

Straton fra Sardes. Omtr. 200 eft. Chr. Om hans Samling af Epigr. udfr. §. 191.

Opregnelse af Epigrammatisterne see *J. A. Fabric.* **Bibl. Gr. IV, 457—499. Conf.** *F. Jacobs* Udg. af Anthologien (udfr. §. 380).

---

b. *Τεχνοπαίγνια* **(Epigrammata figurata)** o. s. v.

---

§. 190.

Til denne Tidsalders poetiske Kunstlerier hører en egen Classe af Digtformer, hvilken bestod i at indrette Vers saaledes, at de fik Form og Skikkelse af de Gienstande, som Overskrifterne tilkiendegave (*ᾠόν, πτέρυγες, πέλεκυς, βωμός* o. s. v.). Opfinder kaldes:

Simmias fra Rhodos, omtr. 300 f. Chr. eller maaskee sildigere.

Dosiades fra Rhodos, maaskee paa samme Tid.

Theokritos, udgivet for Form af et saadant Kunststykke: σύριγξ.

Herved høre ἐπιγράμματα ἰσόψηφα, i hvilke Antallet af Bogstaverne var nøiagtigen det samme i det ene Distichon, som i det andet. Denne Opfindelse tilskrives

Leonidas fra Alexandria, i 1ste Aarh. eft. Chr. I samme Aand forfattede

Nestor fra Laranda (maaskee 300 eft. Chr.) iblandt andre tabte Digte en Ἰλιὰς λειπογράμματος, et episk Digt i 24 Sange, saaledes indrettet, at Bogstavet α slet ikke forekom i 1ste Sang (α), Bogstavet β ikke i 2den Sang (β), og saa fremdeles (Sammenl. §. 471).

Anmærk. I de epigrammatiske Samlinger har man iblandt andre Ting optaget αἰνίγματα (γρῖφοι), προβλήματα, ζητήματα o. s. v. Saadanne forfattedes allerede i ældre Tid (f. Ex. af Kleobulos, Theognis, Sappho o. A.); men de, som haves, bære for største Delen den her omtalte og den efterfølgende Tids Præg.

---

c. Ἀνθολογίαι.

---

§. 191.

Af den store Mængde af Indskrifter, som fandtes paa Bygninger, andre Mindesmærker, og Kunstværker, foranstaltedes efterhaanden flere Samlinger, i Begyndelsen i historisk Øiemeed uden Hensyn til Indskrifternes Form. Polemon Periegetes, omtr. 200 f. Chr., Alketas, Menestor, Apellas Pontikos, Aristodemos, Philochoros o. A. Foruden de metriske Epigrammata, som indeholdtes i disse Samlinger,

forefindtes deri et betydeligt Antal af epigrammatiske Smaadigte, af hvilke efterhaanden foranstaltedes forskiellige Udvalg (Anthologier), der vare meget ulige baade i Omfang og Indretning. Samlere i denne Periode vare:

Meleagros (ovfr. §. 189). Στέφανος ἐπιγραμμάτων: Udvalg af 46 ældre og desuden af samtidige Digtere; hvilken Samling var ordnet alphabetisk efter Digternes Begyndelsesbogstaver.

Philippos fra Thessalonika (ovfr. §. 189). Fulgte samme Orden som Meleagros, og benyttede tillige Digtere, som havde levet efter dennes Tid.

Diogenianos fra Heraklea, i Begyndelsen af 2det Aarh. eft. Chr. eller maaskee sildigere.

Diogenes fra Laerte (ovfr. §. 313). Πάμμετρον. Tildeels bevaret i hans Skrift om Philosopherne.

Straton fra Sardes (ovfr. §. 189). Μοῦσα παιδική (Sammenl. Anthologien B. XII). Udvalg af 25 Digtere, af hvilke 10 sildigere end Philippos.

Maaskee findes der i den ved Konstantinos Kephalas foranstaltede Samling af Epigrammer Spor af en anthologisk Samling, der synes at være giort imellem 2det og 6te Aarhundrede, og formodentlig meest indeholdt ἐπιγράμματα [illegible]

Fr. Passow, de vestigiis coronar. Meleagri & Philippi in Antholog. Constant. Cephal. Vratisl. 1827. 4.

Denne Digtarts Litteratur meddeles §. 380.

Drama.

a. Tragoedie.

Sammenl. §. 95—101.

§. 192.

Denne Tidsalders dramatiske Digtekunst i Alexandria kunde umuligen være, hvad den fordum havde været i Athen. Den havde fælles Skiebne med Digtekunsten i Almindelighed (§. 173). De Digtere, som hørte til den af Grammatikerne foranstaltede πλειὰς τραγικὴ (§. 174), synes at have levet omtrent 280—250 f. Chr., men Ordenen, i hvilken de fulgte efter hverandre, lader sig ikke nøiagtigen bestemme; ogsaa ere nogle af Navnene uvisse.

J. F. Leisner, de Pleiade Tragicor. Græcor. Cizæ 1745. 4.

A. F. Naecke, Schedæ criticæ. Hal. Sax. 1812. 4.

§. 193.

De til den tragiske Pleias hørende Digtere vare:

Lykophron fra Chalkis paa Euboea, 280 f. Chr. Opholdt sig hos Ptolomæos Philadelphos. Antallet af hans Tragoedier angives forskielligt. Skreev et satyrisk Drama (sbfr. §. 197). Siges at have opfundet Anagrammer. Var Grammatiker, og skreev περὶ κωμῳδίας.

Under Lykophrons Navn haves et Digt: **Kassandra** eller **Alexandra**, som med Undtagelse af Prologen (V. 1—30)

og Epilogen (V. 1461—1474) bestaaer af een, kunstlet Monolog (μονῳδία), der indeholder Kassandras Spaadomme om Troias Ødelæggelse, samt mange andre deri indflettede Episoder om Personer og Begivenheder. De Gamle kaldte dette Digt en Tragoedie; de Nyere pleie at kalde det et lyrisk Digt. Det har ikkun grammatisk, historisk, og mythologisk Interesse, og er over al Maade kunstlet og dunkelt. Vel var Chalkidenseren Lykophron vistnok ikke fri for disse Feil, dog vilde det være ubilligt at bedømme ham efter dette Digt, thi der ere Grunde, som tale for, at det ikke er skrevet af ham, men af en yngre Forfatter fra det 2det Aarh. f. Chr. (Niebuhr). Vil man med Tzetzes antage dets Ægthed, maae vistnok V. 1426—1450 erklæres for en uægte Tilsætning.

Foruden de tabte haves en græsk Commentar af Isak og Johannes Tzetzes (§. 434), desuden mindre Scholier.

---

† *Ed. princ. Aldus.* Venet. 1513. 8. (med Pindaros og Dionys. Perieget.).

† *Ed. pr.* cum scholiis Tzetz. Basil. ap. Oporin. 1546. Fol.

Dernæst, efter forskiellige Udgaver, især i 16de Aarh. f. Ex. † *G. Canteri,* Basil. 1566. 4 og † *J. Meursii,* Lugd. Bat. 1597. Ed. 2. 1599. 8.

Ap. *Paul. Stephanum,* cum schol. (Genev.) 1601. 4.

J. Potter. Oxon. 1697. 1702. Fol.

H. G. Reichard. Lips. 1788. 8.

L. Sebastiani, cum schol. Rom. 1803. 4.

L. Bachmann. Vol. I. Lips. 1830. 8. Sammenl. *L. Bachmann,* anecdota Gr. Vol. II. Lips. 1828. 8.

Om Scholierne see §. 434.

B. G. Niebuhr. Über das Zeitalter Lykophrons, i kleine historischen Schrift. 1ste Samml. Bonn 1828. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 750 sqq.

§. 194.

Alexandros Atolos. Ovenfr. §. 186.

Philiskos ell. Philikos fra Kerkyra. Efter ham en egen Versform. Samtidig med en anden tragisk Digter af samme Navn fra Ægina.

Homeros den yngre fra Hieropolis i Karien. 44 ell. 57 Tragoedier.

Sositheos. See ndfr. §. 197.

Tvende Digtere, som sædvanligen nævnes, endskiøndt ikke uden Afvigelse i Navnene: Akantides, og Sosiphanes.

Fragm. af Sosiphanes hos *Naecke* i Schedæ criticæ (§. 192) P. 28—31.

Desuden nævnes som Tragikere:

Timon. See §. 200.

Ptolomæos Chennos. See §. 224.

Nikolaos fra Damaskos. See §. 234. o. A.

Sammenl. *H. Grotius.* l. c. §. 101.

Komoedie.

Ovfr. §. 102—109.

§. 195.

Ogsaa i denne Tidsalder stod Komoedien paa et langt høiere Trin i Athen (§. 107—109), end i Alexandria, hvor iøvrigt Komoediens Gjenstande synes at have været de samme som i Athen (§. 107).

Machon fra Sinope eller Sikyon (Korinthos), i sidste Halvdeel af 3die Aarhundrede før Christus. Fragmenter hos Athenæos.

Aristonymos. 220. Forlod Alexandria, hvor han var Bibliothekar, og begav sig til Pergamum. Athenæos nævner 2 Komoedier af ham.

c. Satyrspil.

Ovfr. §. 110.

§. 196.

Endskiøndt Navnet: *δρᾶμα σατυρικόν* vedblev, var Satyrspillet dog ikke det samme, som det havde været i de attiske Tragikeres Tid. Allerede længe før Alexandrinernes Periode vare flere Digtere afvegne fra det oprindelige Satyrspil, ved at digte Skuespil, som vare en Sammenblanding af det Tragiske og Komiske (*κωμῳδοτραγῳδία*); en Digtform, der var meget forskiellig fra det attiske Satyrspil, og hvorom det vel overhovedet er tvivlsomt, om den rigtigen affondres

fra Komoedien. (Hegemon Thasios, Alphonides o. A.) I Alexandrinernes Periode synes det saakaldte Satyrspil ikke at have antaget nogen fast Form. Nogle behandlede mythiske Gienstande (See ovfr. Sositheos); Andre forlode det Mythiske, og digtede satirisk-borgerlige Skuespil, hvilken Skuespilart dog synes at have været forskiellig fra de samtidige Komoedier derved, at den havde Frihed til at giøre virkelige Personer til Skuespillets Gienstande, endskiøndt det er meget sandsynligt, at den i Valget af disse stod under Hoftonens Formynderskab. Det kan ikke afgiøres, hvorvidt det var Brug, at disse Skuespil opførtes paa Scenen, dog var det neppe Tilfældet med dem alle. Satyrchoret var heller ikke, som forhen, en staaende Bestanddeel deraf; men hvor Stoffet gav Anledning, synes man ogsaa i de umythologiske Satyrspil at have giort Brug af et Chor, i hvilket de parodierede Personer indførtes i Skikkelse af Satyrer (see §. 197).

§. 197.

Lykophron. Ovfr. §. 193. Herhid hører hans satyriske Drama imod Menedemos, den eretriske Skoles Formand (ovfr. §. 151). Menedemos var deri forestillet som Silenos, hans Disciple som Satyrer.

Timon, Phliasios. Ndfr. §. 200.

Sositheos. Naar og hvor han levede, angives meget forskielligt; maaskee fordi der vare flere (tre?) Digtere af dette Navn. Det er derfor uvist, om Tragikeren Sositheos (§. 194) er den samme som Satyrdigteren, der synes at have villet igienføde det gamle Satyrspil. Ham tillagdes et saadant

[illegible] eller Daphnis og [illegible], hvoraf et Fragment er bevaret.

Dette Fragm., som forhen tillagdes Bérbios, findes i flere ældre Udgaver af Theokrites.

A. H. L. Heeren i Bibl. d. alt. Litt. und Kunst. St. VII Ined. P. 9 sqq.

H. C. A. Eichstädt, l. c. §. 110. P. 130 sqq.

G. Hermann, de dramate comicosatyrico, i Commentt. Societ. Philolog. Lips. T. I. (Hermanni Opuscula. Lips. 1827 sqq. Vol. I. P. 44—59).

---

d. Φλυακογραφία. (Phlyakographie).

§. 193.

Dette Navn betegner en Digtart, hvis Formaal var at parodiere Tragikernes Værker i iambiske Vers, blandede med andre f. Ex. det episke Versemaal. Disse Parodier vare vel neppe dramatiske i Ordets egentlige Betydning, og er det sandsynligt, at de udførtes mimisk paa Scenen. Phlyakographien havde tidligere blomstret andensteds f. Ex. i Tarentum, men i Alexandrinernes Periode antog den en regelrettere Kunstform, hvis Opfinder, ligesom ogsaa den berømteste i denne Digtart var

Rhinton fra Syrakusæ eller Tarentum, omtr. 300 f. Chr., med Tilnavn Φλυακογράφος ell. φλύαξ.

Desuden Sopatros, ikke længe efter Rhinton; Skiros o. A.

[illegible] sis Roman. scen. Berol. 1816. 8. P. 79 sqq. K. O. Müller, die Dorier (Breslau 1824. 8). B. II. S. 363 sqq.

6.

Παρῳδή. Παρῳδία.

§. 199.

Den parodierende Digtekunst er allerede berørt i det Foregaaende (§. 197—198); men Parodien udøvedes ogsaa paa andre Maader, hvilke formedelst de tilhørende Værkers Tab ikke nøiagtigen kunne bestemmes, men hvorom vi dog tør antage, at de vare af forskjellig Art, og ulige baade i Indhold og Form. Grundbegrebet for denne Digtart hos Grækerne var: komisk Anvendelse og Omskrivning af alvorlige Digterværker og Digtersteder. Adskillige saadanne Parodier forfattedes til forskiellige Tider, f. Ex. Batrachomyomachien, og maaskee Margites (§. 49); Parodier f. Ex. af Archilochos (§. 61); desuden Hipponax (§. 84), Matron fra Pitane (350?), af hvem nogle Fragmenter ere bevarede hos Athenæos, især B. IV c. 13: 122 Vers, indeholdende en Parodie paa Homeros; Euboios fra Paros (s. T.); Archestratos fra Gela, samtidig med Aristoteles, havde forfattet et episk-parodisk Digt: Gastrologia, som ogsaa nævnes med andre Navne, hvoraf Fragmenter findes hos Athenæos (Udg. af Schneider med Aristotel. histor. Anim. See §. 276); Timon (§. 260) o. A. Aristophanes er ofte parodisk; de tabte

[illegible] der som særskilt Art (§. 200).

Fragment. af Matron: *R. F. P. Brunck*, Analect. cet. (§. 380) II, 245 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 548 sqq.

G. H. Moser, über die parodische Poesie der Gr. i Studien von C. Daub und F. Creuzer B. VI (Heidelb. 1811. 8), S. 257—330, handler om disse Digtere i Almindelighed.

Σίλλοι.

§. 200.

Denne Benævnelse, hvis Etymologie er uvis, betegner en egen Art af poetiske Parodier. Den synes at have bestaaet i at parodiere ved Hielp af bekiendte (episke) Digtersteder, som enten ligefrem, eller forandrede, anvendtes paa de parodierede Gienstande.

Den eleatiske Philosoph Xenophanes (§. 142) ansees, dog uden sikkert Beviis, for at have været den første Sillograph.

J. A. Fabric. Bibl. Græc. II, 616 sqq.

Timon fra Phlius omtr. 127. 272. Skeptisk Philosoph (udf. §. 297). Forfattede Tragoedier (§. 194), Komoedier, Satyrspil (§. 197). Var især berømt som Sillographos. Hans Siller, stilede imod Philosopherne, bestode af 3 Bøger i episke Vers. Apollonides fra Nikæa, og Sotion

fra [illegible] (§. [illegible]) commenteerede over disse Digte. En Deel Fragmenter ere bevarede.

Fragmenterne:

† *H. Stephanus*, i poes. philosophica. Paris. 1573. 8.

I. F. Langheinrich, tres dissertation. de Timone cet. Lips. 1720. 1721. 1723. 4.

R. F. P. Brunck, Analecta cet. (§. 180) II, 67. Conf. Lection. i Vol. III, 180.

F. A. Woelke, de Græcor. Sillis. Varsav. 1820. 8.

F. Paul, de Sillis Græcorum. Berol. 1821. 8.

7.

Idyllisk-Bukoliske Digte.

§. 201.

Εἰδύλλιον er en omfattende Benævnelse for mindre Digte af forskiellige Slags. En egen Art af disse ere bukoliske Digte (*βουκολικά*), som indeholde Skildringer af Charakterer, Handlinger og Forhold, der vare eiendommelige for hine Tiders Hyrdeliv. Fra Hyrdernes ukunstlede Sange havde denne Digtart sin Oprindelse; i sin uddannede Kunstform nærmede den sig snart mere den episke Fortælling, snart den dramatisk-mimiske Fremstilling. Dens Form var hexametrisk. I de Samlinger, der ere os levnede af Grækernes bukoliske Digtere, indbefattes tillige andre (idylliske) Skildringer af forskiellige (ikke-bukoliske) Charakterer, Tilstande og For-

hold. Bukoliske og idylliske Digtere bleve eenstydige Benævnelser.

§. 202.

Bukoliske Æmner vare tidligere behandlede af andre Digtere, navnligen af Stesichoros (ovfr. §. 66).

De meest udmærkede i Alexandrinernes Tid vare:

Theokritos. Ol. 126, 2. 275. Levede deels i Alexandria, deels paa Sikelia. Var optaget i den poetiske (blandede) Pleias (§. 174). Udmærket i flere Digtarter, men især i den idyllisk-bukoliske Poesie, ved kraftig, tro, ukunstlet og livlig Skildring af Hyrdelivet, som dette fandtes hos de doriske Hyrder paa Sikelia. Foruden en Deel Epigrammer i forskiellige Versformer (sammenl. ovfr. §. 189. 190) haves under Theokritos' Navn 30 idylliske Digte, i dorisk, tildeels ioniseret Dialekt, de fleste i hexametrisk Form. De ere ikke alle bukoliske, men deels episke, deels mimiske, deels lyriske eller af blandet Art. Indhold og Tone røbe ofte Slægtskab med Mimen, og Komoedien. Om Ægtheden af en Deel af disse Digte har man tvivlet, dog ere Meningerne derom meget ulige.

Grammatikeren Artemidoros (omtr. 230 f. Chr.) foranstaltede en Samling af idyllisk-bukoliske Digte, navnligen af Theokritos. Sammenl. §. 209.

Adskillige skreve græske Commentarer over Theokr., hvoraf Levninger ere bevarede i de Scholier, som haves til Idyl. 1—18. Desuden haves en Deel græske ὑποθέσεις til disse Digte.

Theokr. er meget ofte udg. deels ene deels tilligemed Andre, især med Bion og Moschos.

Ed. princ. Id. 1—18. med Hesiod. Oper. & Dies. sine l. & a. Efter Ebert formodentlig Mediol. ap. Bon. Accursium c. 1481. Efter Andre 1493 eller 1497 (Florent. ap. Junt.).

† *Aldus.* Venet. 1495. Fol. (30 Idyller, tillige andre gnom. og bukol. Digte). 2 Slags Exemplarer (begge i B. R. H.).

† Ap. *Juntam.* Florent. 1515. 8. Ed. 2da. 1540. 8.

Z. Calliergus Cretensis. Rom. 1516. 8. (Scholier til Id. 1—18. ὑποθέσεις til Id. 1—17. Flere theokr. Idyll. end de tidligere Udgg.)

Dernæst en Række af Udgg. indtil

H. Stephanus, i † Poetæ princ. heroic. carm. Paris. 1566. Fol., og særskilt (Theocriti aliorumque poetarum idyllia) † Paris. 1579. 12.

† Ap. Commel. (*F. Sylburg?*) med Bion o. A. 1596. 8.

Dan. Heinsius (med Bion o. A). Ap. Commel. † 1604. 4. (1603 en anden Udg. ap. Commel. 8).

Dernæst efter adskillige Udgaver:

I. I. Reiske. Viennæ et Lips. 1765—66. 2 Voll. 8 (eller lille 4).

Th. Warton. Oxon. 1770. 2 Voll. 4.

L. C. Valckenaer, først 10 Idyll. Lugd. Bat. 1773. 8. Ed. 2. ib. 1810. 8. Dernæst hele Theokr. (med Bion og Moschos). 1779. (1781). 1810. 8.

R. F. P. Brunck, i Anal. vett. poett. græcor. (§. 380) I, 263 sqq. conf. III, 58 sqq.

Th. C. Harless. Lips. 1780. 8.

F. Jacobs. Goth. 1789. 8. 1808. 8.

Af de nyere, hvoriblandt et Par Pragtudgaver, nævnes her:

J. C. G. Dahl. Lips. 1804. 8.

L. F. Heindorf (med Bion og Moschos). Berol. 1810. 2 Voll. 8.

G. H. Schaefer. Lips. 1810. Fol. (Ex recens. Valckenarii. Pragtudgave).

T. Gaisford, i Poetæ minor. gr. Vol. II (Oxon. 1816. 8). Scholierne i Vol. IV (ib. 1820). Ed. Lips. Vol. IV og V.

T. Kiessling. Lips. 1819. 8.

I. Geel. Amstelod. 1820. 8.

I. F. Boissonade. Paris. 1823. 12.

I. A. Jacobs, Theocritus, Bion, Moschus. Vol. I (Theokr. med krit. Anmærkn.). Hal. 1824. 8.

Ap. *Priestley* (med Bion og Moschos cet.). Lond. 1826. 2 Voll. 8.

E. F. Wuestemann. Goth. & Erford. 1830. 8.

I Samlingerne hos *Tauchnitz, Weigel* og *Teubner.*

Adskillige Idyller ere særskilt udgivne.

Oversættelser f. Ex. af

J. H. Voss, Theokritos, Bion und Moschos. Tüb. 1808. 8.

C. Meisling, Theokrits bukol. Digte, overs. med Indledn. og Anm. Khvn. 1825. 8.

Bidrag til Theokritos' Kritik og Fortolkning, f. Ex. *I. Toupii* curæ posteriores in Theocr. Lond. 1772. 4.

C. W. Ahlwardt, zur Erklär. d. Id. Theokr. Rostock 1792. 8.

H. Voss, notæ in Theocr. Heidelb. 1813. 4.

F. A. G. Spohn, Lectionum Theocrit. spec. I. Lips. 1823. 4. o. A.

Om Theokr. i Almindelighed:

A. Finkenstein, Arethusa, od. die bukol. Dichter des Alterth. 1789. 4. 2den Udg. Berl. 1806—1810. 2 Voll. 8.

J. C. F. Manso, i Nachträge zu Sulzers Theorie cet. B. I, S. 89 fgg.

H. C. A. Eichstädt, de carminum Theocr. ad sua genera revocator. indole ac virtutib. Lips. 1794. 4.

C. F. Graefe, epist. crit. in bucol. Græc. Petrop. 1815. 4.

E. Reinhold, de genuinis Theocr. carminib. et suppositiis. Jen. 1819. 8.

A. Wissowa, Theocritus Theocriteus s. Idylliorum Theocr. suspector. vindiciæ. Vratisl. 1828. 8.

G. F. Naeke, de Theocrito princ. et inventore poesis bucol. Bonn. 1828. 4. s. A.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 764 sqq.

§. 203.

Bion fra Smyrna, og
Moschos fra Syrakusæ.

Samtidige med Theokritos, eller, som Nogle mene, betydeligen yngre (omtr. 170 f. Chr.). Om deres Levnet vides næsten intet. Deres Digte ere mindre mimisk-dramatiske, heller ikke saa naiv-simple som Theokrits; de ere mere beskrivende, behandle mere erotiske og mythiske Æmner, ere mere forfinede, og røbe en tækkelig Smag. Især Bions Digte aande Kierlighed og varm Følelse. — Dorisk Dialekt. Ni, deels større, deels mindre, Digte foruden nogle Fragmenter tillægges Bion, otte tillægges Moschos; men ikke alle disse Digtes Ægthed er lige sikker. Ved nogle af dem er det tvivlsomt, af hvilken af de 3 idyllisk-bukoliske Digtere de ere skrevne.

L. F. Heindorf (med Bion og Moschos). Berol. 1810. 2 Voll. 8.

G. H. Schaefer. Lips. 1810. Fol. (Ex recens. Valckenarii. Pragtudgave).

T. Gaisford, i Poetæ minor. gr. Vol. II (Oxon. 1816. 8). Scholierne i Vol. IV (ib. 1820). Ed. Lips. Vol. IV og V.

T. Kiessling. Lips. 1819. 8.

I. Geel. Amstelod. 1820. 8.

I. F. Boissonade. Paris. 1823. 12.

I. A. Jacobs, Theocritus, Bion, Moschus. Vol. I (Theokr. med krit. Anmærkn.). Hal. 1824. 8.

Ap. *Priestley* (med Bion og Moschos ect.). Lond. 1826. 2 Voll. 8.

E. F. Wuestemann. Goth. & Erfond. 1830. 8.

I Samlingerne hos *Tauchnitz, Weigel* og *Teubner.*

Adskillige Idyller ere særskilt udgivne.

Oversættelser f. Ex. af

J. H. Voss, Theokritos, Bion und Moschos. Tüb. 1808. 8.

S. Meisling, Theokrits bukol. Digte, overs. med Inledn. og Anm. Khvn. 1825. 8.

Bidrag til Theokritos' Kritik og Fortolkning, f. Ex. *I. Toupii* curæ posteriores in Theocr. Lond. 1772. 4.

C. W. Ahlwardt, zur Erklär. d. Id. Theokr. Rostock 1792. 8.

H. Voss, notæ in Theocr. Heidelb. 1813. 4.

F. A. G. Spohn, Lectionum Theocrit. spec. I. Lips. 1823. 4. o. A.

Om Theokr. i Almindelighed:

K. Finkenstein, Arethusa, od. die bukol. Dichter des Alterth. 1789. 4. 2den Udg. Berl. 1806—1810. 2 Voll. 8.

J. C. F. Manso, i Nachträge zu Sulzers Theorie cet. B. I, S. 89 fgg.

H. C. A. Eichstädt, de carminum Theocr. ad sua genera revocator. indole ac virtutib. Lips. 1794. 4.

C. F. Graefe, epist. crit. in bucol. Græc. Petrop. 1815. 4.

E. Reinhold, de genuinis Theocr. carminib. et suppositiis. Jen. 1819. 8.

A. Wissowa, Theocritus Theocriteus s. Idylliorum Theocr. suspector. vindiciæ. Vratisl. 1828. 8.

G. F. Naeke, de Theocrito princ. et inventore poesis bucol. Bonn. 1828. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 764 sqq.

§. 203.

Bion fra Smyrna, og Moschos fra Syrakusæ.

Samtidige med Theokritos, eller, som Nogle mene, betydeligen yngre (omtr. 170 f. Chr.). Om deres Levnet vides næsten intet. Deres Digte ere mindre mimisk-dramatiske, heller ikke saa naiv-simple som Theokrits; de ere mere beskrivende, behandle mere erotiske og mythiske Æmner, ere mere forfinede, og røbe en tækkelig Smag. Især Bions Digte aande Kierlighed og varm Følelse. — Dorisk Dialekt. Ti, deels større, deels mindre, Digte foruden nogle Fragmenter tillægges Bion, otte tillægges Moschos; men ikke alle disse Digtes Ægthed er lige sikker. Ved nogle af dem er det tvivlsomt, af hvilken af de 3 idyllisk-bukoliske Digtere de ere skrevne.

De ere ofte udgivne med Theokritos, ogsaa med andre Forfattere. Særskilt

Ed. princ. A. Mekerck. Brugis 1565. 4.

† *H. Stephanus* (1566). See ovfr. §. 202. (Theokritos).

† *Fulv. Ursinus,* i Collectio carmin. novem illustr. foeminar. cet. Antw. 1568. 8.

† *Bonaventura Vulcanius* (med Kallimachos §. 187). 1584. 12.

† *Dan. Heinsius,* ap. Commel. 1604. 4. See §. 202.

Efter flere Udgaver:

N. Schwebel. Venet. 1746. 8.

I. Heskin. Oxon. 1748. 1758. 1780. 8.

J. A. Schier, Lips. 1752. 8.

R. F. P. Brunck i Analecta cet. (§. 880) V. I, P. 383 sqq.

L. C. Valckenaer. Lugd. Bat. 1779. 8. (See §. 202).

T. C. Harles. Erlang. 1780. 8.

J. C. F. Manso (med tydsk metr. Overs.). Goth. 1784. 8. Lips. 1807. 8.

G. Wakefield. Lond. 1795. 8.

F. Jacobs (ex recens. Valcken.). Gothæ et Amstelod. 1795. 8.

T. Gaisford, l. c. §. 202.

S. Meisling, Text, Overs., Anmærkn. o. s. v. Khvn. 1824. 8. o. A.

I Samlingerne hos *Tauchnitz, Weigel* og *Teubner.*

Iblandt Overs.

J. H. Voss, l. c. §. 202.

S. Meisling, l. c.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 800 sqq.

B.

Prosa.

I. Philologie.

Indledning.

§. 204.

I Forbindelse med det Anstrøg af Lærdom, som hele Litteraturen modtog, fra den Tid Kunstens og Videnskabens Originalitet begyndte mærkeligen at aftage, opstod et nyt Litteraturfag, som indbefatter de Skrifter, der foranledigedes ved hiin Tids Higen efter vidtomfattende Lærdom, og Lyst til at lægge denne for Dagen i lærde Skrifter. Disse Bestræbelsers nærmeste Formaal var at samle, bevare, fortolke, og paa forskiellig Maade at anvende Litteraturens ældre Værker, af hvis store Mængde desuden foranstaltedes Udvalg af de fortrinligste. (Ovfr. §. 174). Saaledes dannede sig forskiellige Discipliner, hvis Gienstande deels var Sprogstudium (Kritik, Grammatik, Hermeneutik, Lexikographie o. s. v.), deels Kundskab om Fortidens Tilstand, Mythologie o. s. v. Disse Videnskaber, som kaldtes Philologie, Grammatik, Polymathie (endskiøndt disse Benævnelser ikke altid brugtes i samme Betydning), stode i stor Anseelse, og beforderdes ved den tiltagende Skrivelyst (Polygraphie). De hidhørende grammatisk-philologiske Skrifter vare for en Deel meget vigtige, baade ved deres eget Værd, og derved, at deres Forfattere benyttede ældre, i Tidens Løb tabte Værker, til hvis Forsømmelse og Forglemmelse de selv bidroge ikke libet. Men desværre ere endog disse Værker for største Delen tilintetgiorte, og for

saa vidt dette er Tilfældet, kjendes de kun af sildigere Compilatorers Skrifter.

§. 205.

Aristoteles bidrog meget til, at der efterhaanden dannede sig en Stand af Lærde. **Eratosthenes** (Aarh. $\frac{3}{2}$ f. Chr. ndfr. §. 252) skal have været den første, som bar Navn af Grammatikos og Philologos. Alexandria var og vedblev længe at være den lærde Stands Hovedsæde.

J. A. Fabricii Bibl. Gr. VI, 271—389. (Almindelig Udsigt over de græske Grammatikere).

Vi nævne her iffun:

H. Stephanus, de criticis veterib. Paris. 1587. 4.

D. Heinsius, de vere Satiræ ap. vett. ortu et progressu i Exercitt. sacr. Leid. 1639. Fol. P. 639 sqq.

C. D. Beck, de ratione scholiastas vett. adhibendi. Lips. 1785. 4.

I. B. C. Villoisons og *F. A. Wolfs* Prolegomena til Homeros (cfr. §. 26. 35) og andensteds, f. Ex. Villoison i Anecd. Græca. Venet. 1781. 2 Voll. 4.

Chr. Koch, de rei criticæ inprimis Alexandr. epochis. Marb. 1823. 2 Voll. 4.

Herhid høre ogsaa de almindelige Skrifter over Kritiken af *H. Valesius*, *I. Clericus*, *C. A. Heumann* o. A.

Fra Alexander d. Stores Thronbestigelse (336 f. Chr.) — Korinthos' Ødelæggelse (146 f. Chr.).

a. Sprogvidenskab.

§. 206.

I dette Tidsrum vare de homeriske Digte Hovedgienstanden for Grammatikernes og Kritikernes Virksomhed.

Zenodotos fra Ephesos. Omtr. 280 f. Chr. Den første egentlige Bibliothekar i Alexandria. Stiftede først en grammatisk Skole i samme By. Som homerisk Kritiker tillod han sig stor Vilkaarlighed, og begik mange Vildfarelser, hvortil han formodentlig for en stor Deel forlededes ved Forgiengernes Exempel.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 362 sqq.

F. A. Wolfii Prolegom. (hvsv. S. 26) P. 199 sqq.

Aristophanes Byzantinos. Omtr. 240 eller maaskee silbigere (200). Beskieftigede sig med Kritik og Interpretation af Homeros, Hesiodos, Alkæos, Pindaros, Aristophanes, Platon. Accenter. Interpunction. Andeel i det Udvalg, som giordes for Alexandrinernes Kanon.

Fragmenter af hans λέξεις maaskee med Ælios Herodianos af Boissonade (ndfr. §. 215).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 364. VI, 359. *F. A. Wolf*, Proleg. P. 216 sqq.

§. 207.

Aristarchos fra Samothrake. Omtr. Ol. 153. 167. Beskieftigede sig med forskiellige Forfatteres, især Digteres Kri-

til og Fortolkning; f. Ex. Archilochos, Alkæos, Æschylos, Sophokles, Pindaros, Aristophanes o. A. Blev især berømt ved tvende kritiske Bearbeidelser (διορθώσεις) af de homeriske Digte, og lagde derved Grunden til den Text af de homeriske Digte, der fra den Tid har været den almindelige. Streng i Kritikens Udøvelse. Forkastede den allegoriske Fortolkning. De homeriske Digtes Inddeling i 24 Sange. Mange Skrifter (ὑπομνήματα). Kun lidet deraf er bevaret i Scholierne. Stor Anseelse. Mange Modstandere. Virket meget ved methodisk Underviisning. Mange tildeels berømte Disciple og Efterfølgere, f. Ex. Aristagoras og Aristarchos d. Y. (hans Sønner), Ammonios, Demetrios fra Skepsis, Pamphilos (flere af dette Navn), Dionysios Thrax, Didymos fra Alexandria (under Augustus) o. A.

C. L. Matthesius, de Aristarcho Grammat. Jenæ 1725. 4.
J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 357.
F. A. Wolf, Proleg. P. CCXXVII—CCLXXVI.

§. 208.

Krates fra Mallos. Skole i Pergamum. Kom i offentligt Ærinde til Rom 167 f. Chr. og indførte der Grammatikens Studium. Homerisk Kritiker, og disse Digtes allegoriske Fortolker. Stiftede et Partie imod den aristarchiske Skole.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 558. VI, 362.
F. A. Wolf, l. c. P. CCLXXVI sqq.

§. 209.

Til de homeriske Kritikere høre desuden:

Ptolomæos VII, Euergetes II. Søgte at hævde Alexandrinernes videnskabelige Anseelse. Foruden andre lærde Arbeider, var han tillige Grammatiker, og beskieftigede sig med de homeriske Digtes Kritik og Fortolkning.

Zoilos fra Makedonien, omtrent samtidig med Aristoph. Byzant. Homeromastix; dog rettede han sine Angreeb, som han i det mindste tildeels synes at have anbragt i offentlige Taler, ogsaa imod andre Forfattere.

Til dette Tidsrums Grammatikere høre endvidere:

Artemidoros, omtrent paa samme Tid. (Sammenl. ovfr. §. 202).

Sosibios fra Sparta, samtidig med Kallimachos. (Sammenl. ovfr. §. 197).

---

b. Historisk Lærdom. *)

§. 210.

Asklepiades fra Trazilos i Thrakien. Omtr. 360 f. Chr. Skreev *Τραγῳδούμενα,* i 6 Bøger, om de af Tragikerne behandlede Myther, og nævnes paa Grund af dette Værks Indhold her, endskiøndt han levede i den foregaaende Periode. Er af Flere urigtigen regnet iblandt Digterne.

Fragm. af dette Skrift: *F. X. Werfer* i Act. Philolog. Monac. Tom. II, P. 469 sqq.

Kallimachos. (Ovfr. §. 186. 187). Hans prosaiske

*) Denne Benævnelse tages her i videre Betydning, som Modsætning til Sprogvidenskaben.

Skrifter vare deels historiske (politiske), deels topographiske, deels angik de Litteraturens Historie. Til de sidste hørte især πίνακες eller πίναξ παντοδαπῶν συγγραμμάτων, og Διδασκαλίαι. Alle disse Skrifter ere tabte.

§. 211.

Διδασκαλίαι i den her brugte Betydning betegner en skriftlig Beretning om Skuespils Indhold, og Alt hvad der angaaer deres Opførelse og Skiebne. Aristoteles synes først at have skrevet saadanne Efterretninger, dernæst Kallimachos, Eratosthenes, og andre af den Tids Grammatikere.

[illegible]

Fra Korinthos' Ødelæggelse (146 f. Chr.) — Constantin d. St. (306 eft. Chr.).

---

a. Sprogvidenskab.

1. Scholiaster.

§. 212.

I Scholierne indbefattedes Levningerne af hiin Tids kritiske Arbeider.

1) Didymos fra Alexandria. Omtr. 30 f. Chr. Af Aristarchos' Skole, med Tilnavn ὁ χαλκέντερος. Siges at have forfattet en overordentlig Mængde Skrifter (συγγράμματα). Ikkun lidet er bevaret. Vi nævne her 1) de saakaldte mindre Scholier til Homeros, hvilke dog formodentlig kun ere Udvalg af Forskielliges, og deriblandt ogsaa af Didymos'

Scholier (ovfr. §. 47). 2) $\pi\varepsilon\rho\grave{\iota}$ $\tau\tilde{\eta}\varsigma$ $\text{Ἀ}\rho\iota\sigma\tau\alpha\rho\chi\varepsilon\acute{\iota}o\upsilon$ $\delta\iota o\rho\vartheta\acute{\omega}\sigma\varepsilon\omega\varsigma$, hvoraf et Fragment i Villoisons Anecd. Græc. (ovfr. §. 205) II, S. 184. — Sammenl. §. 301. 344.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 386 sqq. VI, 363.

2) **Apion ell. Appion** med Tilnavn $\grave{o}$ $\pi\lambda\varepsilon\iota\sigma\tau o\nu\varepsilon\acute{\iota}\varkappa\eta\varsigma$. Omtr. i Midten af 1ste Aarh. eft. Chr. Discipel af Didymos. Efter forskjellige Opholdssteder underviiste han tilsidst i Rom. Han var den sidste alexandrinske Kritiker, som foranstaltede en $\delta\iota\acute{o}\rho\vartheta\omega\sigma\iota\varsigma$ af de homeriske Digte. Var tillige homerisk Lexikographos ($\lambda\acute{\varepsilon}\xi\varepsilon\iota\varsigma$ $\text{Ὁ}\mu\eta\rho\iota\varkappa\alpha\acute{\iota}$). Desuden forfattede han et Skrift om Ægypten, og skrev imod Jøderne. — Ikkun Fragmenter ere bevarede.

3) **Archibios.** Ovfr. §. 187.

4) **Marcus Mettius Epaphroditos.** En Frigiven. I det 1ste Aarh. eft. Chr. Nævnes som Forfatter af Commentarer over Homeros og Pindaros.

5) **Seleukos** fra Alexandria. I Slutningen af 1ste eller Begyndelsen af 2det Aarhundrede. Tilnavn: $\grave{o}$ $\text{Ὁ}\mu\eta\rho\iota\varkappa\acute{o}\varsigma$. Underviiste i Rom. Skreev Commentarer over Homeros. Var tillige Grammatiker.

6) **Ptolomæos** fra Alexandria. Flere af dette Navn. Denne skreev iblandt andet en Commentar over Homeros i 50 Bøger.

---

2. Grammatik med Indbegreeb af Metrik.

---

§. 213.

Dionysios med Tilnavn **Thrax**. Discipel af Aristarchos. Ham skyldes den ældste videnskabelige græske Sprog-

lære (τέχνη γραμματική); til hvilken haves Oplysninger af Choeroboskos, Theodosios, Diomedes og andre Grammatikere. Formodentlig er dette Skrift af Dionysios, som vi nu have det, interpoleret.

Ed. princ.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 307 sqq. Conf. *I. B. C. d'Ansse de Villoison* Anecd. Gr. Vol. II, P. 99 sqq.

I. Bekker, Anecd. Gr. II, 627 sqq. Sammest. 645 sqq. Scholier dertil.

Tyrannion d. Ældre. Discipel af Dionysios. Iblandt flere Skrifter nævnes et over den homeriske Prosodie.

Asklepiades fra Myrlea. Omtrent i Midten af 1ste Aarh. f. Chr. Foruden grammatiske Skrifter skrev han om nogle Egne af Spanien.

Fragmenterne samlede af *F. X. Werfer* i Act. Philol. Monac. II, P. 535 sqq.

§. 214.

Tryphon fra Alexandria, samtidig med Augustus. Nogle Smaaskrifter om forskiellige Dele af Grammatiken. Han skrev ogsaa om Dialekterne, ikke blot hos enkelte Forfattere, men om de forskiellige Stammers og Stæders Mundarter (§. 220). Hvad der haves af hans Skrifter er udgivet i

Mus. crit. Cantabrig. 1813. P. 32 sqq.

Mus. crit. Vratisl. a *F. Passow & C. Schneider.* Vol. I. 1825. 8. P. 1 sqq.

Paa samme Tid og under de nærmest følgende Keisere:

Demetrios med Tilnavn Ixion.

Aper, af den aristarchiske Skole, og

Nikanor.

Drakon fra Stratonike. Formodentlig i 1ste Halvdeel af 2det Aarh. Skreev om forskiellige Dele af Grammatiken, og om flere Digteres Metra. Bevaret er under hans Navn περὶ μέτρων ποιητικῶν, hvilket Skrift dog synes at være kun et Udtog, og desuden interpoleret.

Ed. princ. G. Hermann, (efter Basts Afskrift) tilligemed Tzetzæ Exeg. in Homeri Iliad. Lips. 1812. 8.

Som Appendix dertil

Fr. de Furia: Trichæ, Eliæ Monachi, et *Herodiani* tractatus de metris. Lips. 1814. 8.

§. 215.

Apollonios Dyskolos. Henimod Midten af 2det Aarh. i Alexandria. Udmærket ved Lærdom og Skarpsindighed har han giort sig meget fortient af den græske Grammatiks videnskabelige Behandling. Hans eget Foredrag mangler Klarhed. Af hans mange grammatiske Skrifter ere ikkun 4 bevarede. (Sammenl. ndfr. §. 357).

1) *περὶ συντάξεως τῶν τοῦ λόγου μερῶν.*

† *Ed. princ. Aldus* (cum Theodori Gazæ Grammat. & Herodian. de numeris). Venet. 1495. Fol.

† Ap. Juntam (med Basil. *περὶ γραμμ. γυμνασίας*). Florent. 1515. 8.

† *F. Sylburg.* Francof. 1590. 4.

I. Bekker. Berol. 1817. 8.

2) *περὶ ἀντωνυμίας.* 3) *περὶ συνδέσμων.* 4) *περὶ ἐπιῤῥημάτων.* Af disse

Ed. princ. I. Bekker. (no. 2). Berol. 1813. 8 (ogsaa i F. A. Wolfii & P. Buttmanni Museum antiquitatis studiorum.

Vol. I. Fasc. 2); no. 3 og 4 i I. Bekkeri Anecd. Gr. Berol. 1814 sqq. 8 i Vol. II init.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 271 sqq.

Sammenl. G. Bernhardy, Syntax der gr. Sprache. Berl. 1829. 8. S. 37 fgg. o. fl. St.

Aelios Dionysios fra Halikarnassos. Omtr. 120 eft. Chr. Forskiellig fra Historikeren. Skrev om Musiken og Atticismer. Bevaret er kun: περὶ ἀκλίτων ῥημάτων.

---

† *Aldus* i thes. cornucopiæ et horti Adonidis. Venet. 1496. Fol.

Nikanor fra Kyrene. Samme Tid. Hans Skrift περὶ στιγμῆς Ὁμηρικῆς er benyttet i de Venetianske Scholier. Han havde tillige skrevet et större Værk περὶ τοῦ καθόλου στιγμῆς, og fik Tilnavnet ὁ στιγματίας.

Hephæstion fra Alexandria. Omtr. i Midten af 2det Aarhundrede eft. Chr.

Ἐγχειρίδιον περὶ μέτρων, hvilket Skrift er det vigtigste, som er bevaret af denne Art. Scholier dertil af Longinos.

Ed. princ. Ap. Juntam. Flor. 1526. 8. (med Theodori Gazæ Gramm. Gr.).

† *A. Turnebus*, cum scholiis. Paris. 1553. 4.

J. C. de Pauw. Traj. ad Rh. 1726. 4. I Anledning af denne Udgave lærde Stridsskrifter (d'Orville, d'Arnaud).

Th. Gaisford (med Procli Chrestom.). Oxon. 1810. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 299 sqq.

Aelios Herodianos fra Alexandria. Søn af Apollonios. Omtr. 170 eft. Chr. Mange rhetoriske og grammatiske Skrifter. Beskieftigede sig især med Formlæren. Heelt bevaret synes kun περὶ μονήρους λέξεως.

²Ed. princ. (ceteris collatis) i G. Dindorfii Grammat. Græci. Vol. I. Lips. 1823. 8.

Προσῳδία Ὁμηρική (Conf. de Venetianske Scholier til Homeros. See ovfr. S. 35). *Περὶ ἐγκλινομένων καὶ ἐγκλιτῶν καὶ συνεγκλιτικῶν μορίων*. Bedst i *I. Bekkeri* Anecd. Gr. III, 1142 sqq. *Περὶ σχημάτων*. Villoison, Anecd. II, 87 sqq. *G. Dindorf*, med *τονικὰ παραγγέλματα* af Joannes fra Alexandria. Lips. 1825. 8. *Περὶ ἡμαρτημένων λέξεων*. *G. Hermann*, de emend. ratione Gramm. Gr. Lips. 1802. 8. P. 301 sqq.

Κανόνες περὶ συλλαβῶν ἐκτάσεως καὶ συστολῆς cet. *G. Hermann* l. c. men som anonymt.

Περὶ ῥημάτων αὐθυποτάκτων καὶ ἀνυποτάκτων. *I. Bekker* Anecd. Gr. III, 1086 sqq.

Περὶ τῆς λέξεως τῶν στίχων. See Drakon §. 214.

Ἐπιμερισμοί (Partitiones). Enten ikke af Herodianos, eller meget interpoleret. *I. F. Boissonade*. Lond. 1819. 8.

Φιλέταιρος. See §. 220 Slutn. Om hans Skrift: *περὶ ἀριθμῶν* see ovfr. Apollonios Dyskolos. Han havde skrevet en *προσῳδία καθολική* i 2 B., som er benyttet af Arkadios og Konstantinos Laskaris.

Tillæg til Herodianos: *L. Bachmann* i Anecd. Gr. Lips. 1828. 2 Voll. 8 i Vol. II, P. 402 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 278 sqq.

Phavorinos fra Arles, i 2det Aarh. Ndfr. §. 305. *Ἐκλογαί*.

G. Dindorf. Med Herodianos *περὶ μον. λέξ.* P. 71—455.

§. 216.

Dositheos med Tilnavn Magister. I Begyndelsen af 3die Aarh. Af ham haves et, dog endnu ikke heelt udgivet Værk i 3 Bøger af grammatisk, lexikalsk, historisk-philosophisk Indhold; desuden et Fragment af juridisk Indhold (de juris speciebus et manumissionibus), hvilket sidste Skrift dog af Nogle ansees for at være af Ulpianos.

Af 3die Bog ere Adriani Imper. sententiæ & responsa udg. iblandt Andre af

† *Henric. Stephanus* i Glossaria duo ad utriusque linguæ cognitionem cet. 1573. Fol.

M. H. Goldast. Genev. 1601. 8. (Optaget i *A. Schultingii* Jurisprudentia ante-Justineanea. Lugd. Bat. 1717. 4.)

J. A. Fabric. Bibl. Gr. XII, 514 (den gamle Udg.).

Det juridiske Fragment paa Græsk og Latin af

M. Roever, fragm. veteris ICti. Lugd. Bat. 1739. 8.

Her tilføies tvende Grammatikere, hvis Tid er uvis:

Arkadios fra Antiochia. *Περὶ τόνων.* Udtog af Herodianos' Prosodie (§. 215), og ikke vist, om af Arkadios. Desuden skal han have skrevet *περὶ ὀρθογραφίας, π. συντάξεως,* et Onomastikon o. s. v.

Περὶ τόνων udg. af

E. H. Barker. Lips. 1820. 8.

G. Dindorf. Varietas lect. ad Arcad. (ex cod. Hann.) i Grammat. Gr. Vol. I. Lips. 1823. 8. P. 48 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Græc. VI, 356. 357.

Lesbonax. *Περὶ σχημάτων.*

L. C. Valckenaer med Ammonios (§. 439). Lugd. Bat. 1739. 4. Paany Lips. 1822. 8.

3. Lexikographie (*Γλῶσσαι. Λέξεις*).

§. 217.

Vel findes Spor af ældre Glossarier, dog var det især i denne Periode, at Samlinger af *γλῶσσαι* og *λέξεις* foranstaltedes, af hvilke siden mere omfattende Ordbøger over det græske Sprog opstode.

Apollonios med Tilnavn **Sophista**. Omtrent ved Christi Fødsel. *Λέξεις Ὁμηρικαί*. Epigrammata. Fortolkede Kallimachos.

Ed. pr. *I. B. C. d'Ansse de Villoison*, **Lexicon Iliad. & Odyss. Aceed.** *Philemonis* **Gram. fragm. Paris. 1773. 4. & Fol.**

H. Tollius. **Lugd. Bat. 1788. 8.**

C. G. Goettling, **animadv. crit. in Callim. cet. Jen. 1811. 8.**

J. A. Fabric. **Bibl. Gr. I, 505 sqq.**

Ptolomæos fra Askalon. Formodentlig i 1ste Halvdeel af 1ste Aarhundrede. *Περὶ διαφορᾶς λέξεων*. Fragm. deraf i

J. A. Fabric. **Bibl. Gr. VI, 156 sqq. Sammenl. P. 521,** hvor tillige om Andre af dette Navn.

§. 218.

Erotianos. Nævnes med forskiellige Navne, iblandt hvilke ogsaa Herodianos. Omtr. 60 eft. Chr. *Τῶν παρ' Ἱπποκράτει λέξεων συναγωγή*. Ovfr. §. 167.

† *Ed. princ.* i *Henr. Stephani* **Dictionar. medic. cet. Paris. 1564. 8.**

§. 216.

Dositheos med Tilnavn **Magister**. I Begyndelsen af 3die Aarh. Af ham haves et, dog endnu ikke heelt udgivet Værk i 3 Bøger af grammatisk, lexikalsk, historisk-philosophisk Indhold; desuden et Fragment af juridisk Indhold (de juris speciebus et manumissionibus), hvilket sidste Skrift dog af Nogle ansees for at være af Ulpianos.

Af 3die Bog ere Adriani Imper. sententiæ & responsa udg. iblandt Andre af

† *Henric. Stephanus* i Glossaria duo ad utriusque linguæ cognitionem cet. 1573. Fol.

M. H. Goldast. Genev. 1601. 8. (Optaget i *A. Schultingii* Jurisprudentia ante-Justineanea. Lugd. Bat. 1717. 4.)

J. A. Fabric. Bibl. Gr. XII, 514 (den gamle Udg.).

Det juridiske Fragment, paa Græsk og Latin af

M. Roever, fragm. veteris ICti. Lugd. Bat. 1739. 8.

Her tilføies tvende Grammatikere, hvis Tid er uvis:

Arkadios fra Antiochia. *Περὶ τόνων*. Udtog af Herodianos' Prosodie (§. 215), og ikke vist, om af Arkadios. Desuden skal han have skrevet *περὶ ὀρθογραφίας*, *π. συντάξεως*, et Onomastikon o. s. v.

Περὶ τόνων udg. af

E. H. Barker. Lips. 1820. 8.

G. Dindorf. Varietas lect. ad Arcad. (ex cod. Haun.) i Grammat. Gr. Vol. I. Lips. 1823. 8. P. 48 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Græc. VI, 356. 357.

Lesbonax. *Περὶ σχημάτων*.

L. C. Valckenaer med Ammonios (§. 439). Lugd. Bat. 1739. 4. Paany Lips. 1822. 8.

3. Lexikographie (Γλῶσσαι. Λέξεις).

§. 217.

Vel findes Spor af ældre Glossarier, dog var det især i denne Periode, at Samlinger af γλῶσσαι og λέξεις foranstaltedes, af hvilke siden mere omfattende Ordbøger over det græske Sprog opstode.

Apollonios med Tilnavn **Sophista**. Omtrent ved Christi Fødsel. Λέξεις Ὁμηρικαί. Epigrammata. Fortolkede Kallimachos.

Ed. pr. *I. B. C. d'Ansse de Villoison*, Lexicon Iliad. & Odyss. Acced. *Philemonis* Gram. fragm. Paris. 1773. 4. & Fol.

H. Tollius. Lugd. Bat. 1788. 8.

C. G. Goettling, animadv. crit. in Callim. cet. Jen. 1811. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 505 sqq.

Ptolomæos fra Askalon. Formodentlig i 1ste Halvdeel af 1ste Aarhundrede. Περὶ διαφορᾶς λέξεων. Fragm. deraf i

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 156 sqq. Sammenl. P. 521, hvor tillige om Andre af dette Navn.

§. 218.

Erotianos. Nævnes med forskiellige Navne, iblandt hvilke ogsaa Herodianos. Omtr. 60 eft. Chr. Τῶν παρ' Ἱπποκράτει λέξεων συναγωγή. Ovfr. §. 167.

† *Ed. princ.* i *Henr. Stephani* Dictionar. medic. cet. Paris. 1564. 8.

I. G. F. Franzius (tilligemed Galenos' og Herodotos' *) Glossarier). Lips. 1780. 8.

Sammenl. *Friedemanni & Seebodii* Miscell. crit. Vol. I. Part. 2. P. 271 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 223.

*) Anmærk. Det er tvivlsomt, om disse Ἡροδότου λέξεις ere af en ubekiendt Herodotos, eller om det er et Lexikon over herodoteiske Ord. Det findes ogsaa i *Schweighäusers* og *Gaisfords* Udgg. af Herodotos.

Apion. See ovfr. §. 212.

§. 219.

Julius Pollux eller Polydeukes, fra Naukratis. Omtr. 180 eft. Chr. Berømt Lærer i Athen. Hans vigtige Værk: Ὀνομαστικόν handler om Synonymer i 10 Bøger, ikke i alphabetisk Orden, men efter Indholdet. Hans andre Skrifter ere tabte.

† *Ed. princ. Aldus.* Venet. 1502. Fol.

† Ap. *Juntam.* Flor. 1520. Fol.

W. Seberus. Francof. 1608. 4.

Tib. Hemsterhusius (begyndt af *I. H. Lederlin*). Amstel. 1706. 2 Partt. Fol.

G. Dindorf. Lips. 1824. 5 Voll. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 141 sqq.

Timæos med Tilnavn Sophista. Imod Slutningen af 3die Aarh. eft. Chr. Λέξεις Πλατωνικαί.

Ed. princ. D. Ruhnken. Lugd. Bat. 1754. 8. Forbedret 1789. 8.

I. F. Fischer. See ndfr. §. 220.

G. A. Koch. Lips. 1828. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 243.

Philetas, som har skrevet γλῶσσαι Ὁμηρικαί, synes at være forskiellig fra Digteren (ovfr. §. 186). Det er uvist, naar Lexikographen levede.

4. Skrifter om Dialekterne.

(Ἀττικισταί.)

§. 220.

Apollodoros fra Athen (Ovfr. §. 184. ndfr. §. 222). *Γλῶσσαι Ἀττικαί* og (eller?) *περὶ Ἐτυμολογιῶν*. (See Fragmentsamlingen i Heynes Udgave. Ndfr. §. 222.)

Tryphon. See ovfr. §. 214.

Orion d. Ældre, fra Alexandria. I 1ste Halvdeel af 2det Aarh. Hans *λέξεις Ἀττικαί* ere tabte; ligesom ogsaa de af

Longinos (§. 336) samlede *λέξεις Ἀττικαί*.

Phrynichos. I anden Halvdeel af 2det Aarh. Maaskee af arabisk Herkomst. God Samler. *Ἐκλογὴ ῥημάτων καὶ ὀνομάτων Ἀττικῶν*. Sammenl. ndfr. §. 335.

Ed. princ. Z. Calliergus. Rom. 8. s. a. (1517).

D. Hoeschel. Aug. Vind. 1601. 4. Supplementbind ib. 1604. 4.

J. C. de Pauw. Traj. ad Rhen. 1739. 4.

C. A. Lobeck. Lips. 1820. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 175 sqq. Sammenl. G. Bernhardy l. c. (§. 215) S. 38—39.

Ælios Moeris med Tilnavn *Ἀττικιστής*. I Slutningen af 2det Aarh. *Λέξεις Ἀττικῶν καὶ Ἑλλήνων*.

Ed. princ. (*I. Hudson*). Oxon. 1712. 8.

I. F. Fischer (tilligemed Timæos. Oversf. §. 219). Lips. 1756. 8.

I disse Udgg. er Texten vilkaarligen bragt i alphabetisk Orden.

J. Pierson (Acced. Ael. Herodiani Philetærus §. 215). Lugd. Bat. 1759. 8. (I denne Udgave er Haandskrifternes Orden fulgt).

G. A. Koch (Acced. Herodiani Philetærus). Lips. 1830. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 171.

Tvende Skrifter af Irenæos, ogsaa kaldet **Minucius Pacatus**, a) λέξεις *Ἀττικαί* og b) om Alexandrinernes Dialekt, ere tabte.

---

b. Historisk Lærdom.

---

§. 221.

En af de Lærdes vigtigste Bestræbelser i denne Periode var at samle, ordne, og forklare Oldtidens Myther og Sagn. De have for en stor Deel benyttet ældre Værker, som nu ere tabte, men af deres Skrifter fremlyser, hvor lidet de vare istand til at fatte Fortidens Væsen og Aand.

§. 222.

Apollodoros fra Athen (See ovfr. §. 184. 220). Af hans prosaiske Skrifter er ikkun eet, og selv dette ikke fuldstændigt bevaret, under Titel: *Βιβλιοθήκη*, hvilket i tre Bøger indeholder Beretning om Mytherne, og er uddraget især af Kyklikernes Digte. Af hans øvrige Skrifter nævne vi: 1) *περὶ θεῶν*, 24 Bøger. Allegorisk etymologisk Fortolkning af Mytherne, og om Religionsvæsenet i Almindelighed. Nogle

mene, at ἡ βιβλιοθήκη er et Udtog af dette Værk. 2) Περὶ τῶν νεῶν καταλόγου. 3) Om Sophrons Mimer. 4) Om Epicharmos' Komoedier. 5) Περὶ τῶν Ἀθήνησιν ἑταιρίδων. 6) Περὶ θηρίων (Uvist om af denne Apollodoros). Af disse Skrifter ere kun Fragmenter bevarede.

---

† *Ed. princ. Bened. Ægius Spoletinus*. Rom. 1555. 8.

† *Hieron. Commelinus* (J. Bonutius). Heidelb. 1599. 8.

Dernæst efter nogle Udgg.

C. G. Heyne. Goett. 1782—1783. 4 Voll. 8. Ed. II. 1803. 2 Voll. 8.

K. Clavier. Par. 1805. 2 Voll. 8.

Desuden nogle Haandudgaver.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 287 sqq.

§. 223.

Konon. Omtr. 30 f. Chr. 50 *διηγήσεις*, indeholdende især mythiske Sagn om Koloniernes Oprindelse.

Th. Gale, historiæ poet. scriptores. Par. 1675. 8. P. 241 sqq.

L. H. Teucker med Ptolomæos Chennos (§. 224) og Parthenios. Ed. 2. Lips. 1802. 8.

J. A. Kanne. Goett. 1798. 8. Conf. Parthenios.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 25.

Parthenios fra Nikæa. Omtrent paa samme Tid. Iblandt hans tabte Værker omtales især *Μεταμορφώσεις*. Det eneste, som er levnet under Parthenios' Navn, er *περὶ ἐρωτικῶν παθημάτων*, 36 erotiske Fortællinger, hvortil ældre, tildeels navngivne Forfattere ere benyttede.

Ed. princ. Jan. Cornario interpr. Basil. ap. Froben. 1531. 8.

Th. Gale, Histor. poet. script. (See ovfr. Konon). P. 341 sqq.

H. Fischer. [illegible]

L. Legrand et *C. G. Heyne.* Goett. 1798. 8.

F. Passow (med et Par Skrifter af andre Forfattere). Parthenii Erotica. Lips. ap. Teubn. 1824. 8.

F. J. Bastii epistol. crit. super Anton. Liber., Parthenio et Aristæneto. Latine per *C. A. Wiedeburg.* Lips. 1809. 8. (Den franske Udg. Paris 1805. 8).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV. 305.

§. 224.

Phurnutos eller Annæus Cornutus. Stoiker, og allegorisk-etymologisk Mythefortolker. See ndfr. §. 291.

Ptolomæos med Tilnavn Chennos. Formodentlig i 1ste Halvdeel af 2det Aarh. *Περὶ τῆς εἰς πολυμαθίαν καινῆς ἱστορίας* i 7 Bøger, af mythologisk Indhold, bevarede hos Photios (Cod. 190). Tabte ere f. Ex. *Ἀνθόμηρος,* episk Digt i 24 Sange, og *Σφίγξ,* et historisk Drama.

Udg. med Photios. See §. 446.

Th. Gale, l. c. §. 223. P. 303 sqq. *L. H. Teucher* l. c. ib. P. 51 sqq.

Antoninus Liberalis, under Antoninerne i 2det Aarh. *Μεταμορφώσεων συναγωγή* (transformationum congeries) i 41 Afsnit, uddragne af de ældre Digtere.

† *Ed. princ. G. Xylander* (med flere Skrifter af Phlegon fra Tralles o. A.). Basil. 1568. 8.

A. Berkel. Lugd. Bat. 1674. 12. Ed. 3tia 1699.

Th. Gale, l. c. §. 223. P. 403 sqq.

Th. Muncker. Amstel. 1676. 12.

H. Verheyk. Lugd. Bat. 1774. 8.

L. H. Teucher (cum Æsopi fabulis cet.). Lips. 1791. 8. (Flere Oplag).

F. I. Bastii, epist. crit. (§. 223).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 309.

§. 225.

Tvende Mythographer nævnes her som Tillæg, da det er aldeles uvist, naar de levede. De under deres Navn bevarede Skrifter ere af meget usikker Beskaffenhed.

Palæphatos. Forskiellige Forfattere af dette Navn. Den af dem, som har skrevet Bogen περὶ τῶν ἀπίστων, som vi nu have den, enten heel, eller fragmentarisk, maaskee med sildigere Tilsætninger, synes at have været en alexandrinsk Grammatiker. Allegorisk-historisk Mythefortolkning. Meningerne om dette Skrift ere meget forskiellige.

† *Ed. princ. Aldus* (Deels findes den ene, deels med Æsopos og andre Forff.). Venet. 1505 og oftere Fol.

C. Tollius. Amstel. 1649. 12.

Th. Gale, Opusc. mythol. phys. & ethica. Ed. 2da Amstel. 1688. 8. P. 1 sqq.

Af de følgende Udgg. her:

I. F. Fischer. Ed. 6ta. Lips. 1789. 8.

I. H. M. Ernesti. Lips. 1816. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 182 sqq.

Herakleitos. Flere af dette Navn. Den her omtalte udgives for Forfatter af 1) περὶ ἀπίστων, 2) Ἀλληγορίαι Ὁμηρικαί, hvilke af Andre tilskrives en vis Herakleides.

1) † *Ed. princ. Leo Allatius* i Excerpta Sophistar. et Rhetor. Rom. 1641. 8. P. 1 sqq.

L. H. Teucher. Lemgov. 1796. 8.

2) *Ed. princ. Aldus* (med Æsopos og andre Forff. See ovfr. Palæphatos). Venet. 1505. Fol.

† Basil. ap. Oporin. 1544. 8.

N. Schow (cum epist. C. G. Heynii). Goett. 1782. 8.

Begge i *Th. Gales* opusc. mythol. cet. (See Palæphat). P. 67 sqq. 405 sqq., tilligemed περὶ ἀπίστων af en anonym Forfatter, hvilket Skrift oftere er udg. med no. 1.

Angaaende no. 2. see *Hase* i Bredowii epistol. Pariss. (ovfr. §. 119). P. 243 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 192 sqq.

II. Historie.

§. 226.

Paa de historiske Videnskaber maatte Tidsaandens Forandring have stor Indflydelse. Vel forøgedes Historiens Stof betydeligen, og ikke faa Historieskrivere udmærkede sig ved Lærdom, Sandhedskierlighed, historisk Kunst og Fremstilling; men den ældre Historieskrivnings politiske Charakteer, dens sunde, kraftige Simplicitet, baade i Tanker og i Fremstilling, veeg for den af Tidens Aand avlede Higen efter det Vidunderlige og Eventyrlige. Den hensigtsløse Videbegierlighed skulde tilfredsstilles; Historiens Muse nedværdigedes kun alt for ofte til at føre Smigrerens Sprog. — De bedre iblandt denne Tids Historikere havde en pragmatisk Retning. De valgte ofte Fortidens Forfattere til Mønstre, men formaaede sjeldent at nærme sig dem endog i Stilen, hvilken var en Hovedgienstand for deres Efterligning. Den rhetoriske Stiil fandt udbredt Yndest. Af Historikerne indtil omtr. 150

f. Chr. er kun faare lidet bevaret. Historiens Hielpevidenskaber (ndfr. §. 244—259) giorde betydelige Fremskridt.

§. 227.

Den her fremsatte Dadel træffer fornemmelig de saakaldte **Alexander d. Stores Historieskrivere**; thi fremfor Alle stode de under Forhold, som meest udsatte dem for de anførte Feil. Af deres Værker, der vistnok indeholdt mange vigtige Efterretninger, ere ikkun Brudstykker bevarede. En Deel af dem have hørt til Alexanders egne Omgivelser. De skreev, foruden andre Værker, den Tids og især Alexanders Historie.

C. Mannert, Geschichte der Nachfolger Alex. d. Großen. Leipz. 1787. 8.

St. Croix, Examen critique des anciens historiens d'Alexandre le Grand. Ed. 2. Paris 1804. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 32—53.

§. 228.

Af disse Historieskrivere (336—290) nævnes her som de vigtigere iblandt dem:

Anaximenes fra Lampsakos. *Ἑλληνικά. Φιλιππικά.* Alexanders Historie. Tog mere, end ellers var almindeligt, Hensyn til Chronologien.

Kallisthenes fra Olynthos. Faldt i Unaade hos Alexander, og bødede med Livet. Foruden Alexanders Historie flere Skrifter, f. Ex. *Ἑλληνικά*, 10 B.

Hieronymos fra Kardia. Først i Alexanders, siden i andre Fyrsters Tieneste. Hans *ἱστορικὰ ὑπομνήματα* inde-

holdt Begivenhederne efter Alexanders Død. Beskyldtes for at være partisk for Antigonos.

Aristobulos fra Kassandria i Makedonien. En af Alexanders Hærførere. Alexanders Historie. Iblandt Arrianos' Kilder.

Ptolemæos, Lagi Søn. Alexanders Historie. Iblandt Arrianos' Kilder.

Marsyas fra Pella. Var opdragen med Alexander, og har skrevet om hans Opdragelse.

Diodotos og **Eumenes** forfattede Alexanders Dagbøger. Benyttede af Plutarchos og Diodoros fra Sikelia.

Duris fra Samos. Baade om Makedonernes og Andres Historie.

Nearchos og **Eratosthenes** omtales iblandt Geographerne (ndfr. §. 251. 252).

Iblandt disse Historieskrivere dadles (§. 227) især:

Onesikritos fra Ægina. Kyniker.

Klitarchos fra Æolien. Kyrenaiker.

Hegesias fra Magnesia. (Ndfr. §. 316).

Til Alexanders Historieskrivere høre desuden:

Chares fra Mitylene. **Ephippos** fra Olynthos. **Strattis** fra Olynthos. **Bæton**. **Diognotos**. **Krateros** (ψηφίσματα). **Lynkeus** fra Samos. **Nymphis** (ndfr. §. 234 Slutn.) o. A. Ogsaa i den efterfølgende Tid have Mange skrevet om Alexander d. St.

§. 229.

Af de øvrige Historikeres Værker indtil omtr. 150 f. Chr. er kun lidet bevaret. Vi nævne af disse:

Hekatæos fra Abdera. Skeptiker. Omtr. 320. Iblandt Alexanders Ledsagere, men skreev intet om hans Historie. Synes at have skrevet om Hekatæerne, og maaskee om Ægypten.

Fragm. af de ham tillagte Skrifter:

P. Zorn. Hecat. eclogæ cet. Alton. 1730. 8.

De følgende synes at have levet i 1ste Halvdeel af 3die Aarhundr. f. Chr.

Abydenos, Assyriens Historie.

Fragmenter.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 197.

Timæos fra Tauromenium. Omtr. 290 f. Chr. Forfattede et stort Værk (flere end 40 B.) om Sikulernes Historie, fornemmelig i deres Forhold til Grækerne og Romerne. Han synes at have fortalt de vigtigste Begivenheder særskilte hver for sig. Han beskyldes for Lettroenhed, Partiskhed, og især for overdreven Dadlesyge. Hans Stiil var rhetorisk, dog af den bedre Art. Han giorde sig meget fortient af Chronologie og Geographie. Maaskee skreev han om Olympiaderne, hvilken Tidsregning han benyttede.

Fragmenterne:

F. Goeller, de situ et origine Syracusarum cet. Lips. 1818. 8. Hvori tillige de Timæi vita et scriptis P. 177—206, og Timæi Histor. et Olympion. Fragm. P. 207—306.

I de vaticanske Fragm. af Polybios (udfr. §. 231) findes (Bog XII) nye Bidrag til Kundskab om Polybios' Kritik over Timæos.

Berosos fra Chaldæa. 260. *Βαβυλωνικὰ ἢ Χαλδαϊκά.*

Fragmenterne:

J. A. Fabric. Bibl. Gr. XIV, 175 sqq. (Ed. vet.).

I. D. G. Richter. Lips. 1825. 8.

Iblandt de af Annius Viterbus under falske Navne (Xenophon o. A.) paa Latin forfattede Skrifter er ogsaa et om Antiqviteterne, 5 B., tillagt Berosos.

Denne Samling udg. af

† *E. Silber,* Ann. Viterb. commentt. super opera diversor. auctorum de antiquitatib. cet. Rom. 1498. Fol. og ellers ofte.

Manethon (ell. Manethos) fra Diospolis i Ægypten. Ol. 129. 263. Foruden andre Skrifter forfattede han *Αἰγυπτιακά,* 3 B., hvoraf haves Fragmenter. Som Præst havde han maaskee Adgang til ellers ubenyttede Kilder. Om hans Chronologie er der skrevet meget. I Annii Viterbi Samling (see ovfr. Berosos) findes et uægte Skrift tillagt Manethon: de regibus Ægyptiorum. (Sammenl. §. 183. 382).

Ægyptiaca udg. ved *J. Scaliger*: de emend. tempor. Genev. 1629. Fol.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 128 sqq.

§. 230.

I sidste Halvdeel af 3die Aarh. f. Chr.

Diokles fra Peparethos.

Aratos fra Sikyon. Beskrev sin Tids Mærkværdigheder indtil omtrent hvor Polybios begynder.

Phylarchos. Levede endnu omtr. 190 f. Chr. Skrev

foruden mythiske og andre Skrifter et stort historisk Værk, indbefattende omtrent 100 Aars Historie efter Alexand. d. Stores Død. Disse Skrifter ere alle tabte.

Philinos fra Agrigentum. Beskreev den 1ste puniske Krig.

Baton fra Syrakusæ. Skreev foruden Persiens flere Regenters og Landes Historie.

Anmærkn. Foruden enkelte, som forbigaaes, findes nogle Forfattere, endskiøndt tillige Historikere, omtalte nedenfor ved de geographiske eller chronologiske Skribenter (§. 244 fgg.).

§. 231.

Efter et Mellemrum, i hvilket ingen berømt Historiker levede, er den første iblandt Historikerne efter Alex. d. St., af hvis Skrifter noget Betydeligt er os bevaret,

Polybios fra Megalopolis. 146 (fød 205. Død 123). Udmærket Statsmand, Kriger, og Skribent. Opholdt sig 17 Aar i Rom fra 165 f. Chr. Fortrolig Ven og Ledsager af Scipio Æmilianus. Vidtløftige Reiser. Paa dem og ved sine Forbindelser samlede han vigtige Materialier til sine Skrifter. I Achæernes og Romernes politiske Forhold viiste han besindig Klogskab, Redelighed og Menneskelighed. Af hans Skrifter er bevaret en Deel af hans ἱστορία καθολική, 40 B., hvori han fortalte 53 Aars Historie (220—167), dog saaledes, at han for Sammenhængens Skyld forudskikkede B. 1—2 som Indledning. Ikkun B. 1—5 haves fuldstændige, af de øvrige kun Udtog og Fragmenter. Hans Formaal var at vise, „hvorledes, naar, og hvorved Rom var bleven Verdens Behersker", hvilken Fremstilling han søgte at giøre lærerig, ved at fremstille Begivenhederne i deres Aar=

sagers og Følgers Sammenhæng (πραγματικὴ ἱστορία). Iblandt de levnede er hans den ældste Pragmatikers og var de efterfølgendes Mønster. Polybios skrev med Sagkundskab, Sandhedskierlighed, sund Dømmekraft, og Følelse, om endog ikke uden Indflydelse af hans Forhold til Romerne. Han var nøiagtig i Tidsregningen (Cic. de republ. II, 14). Foredraget er ædelt, men Sproget har ikke de ældre Klassikeres Renhed. Livius benyttede Polybios meget. M. Brutus giorde et Udtog af det her omtalte Værk. Polybios havde forfattet flere Skrifter, f. Ex. om Philopoemen, om Taktiken, om Lakoniens Beliggenhed o. s. v.

Tidligere end den græske Text udkom en latinsk Oversættelse af B. 1—5 ved *N. Perottus*. Rom. 1473 og oftere. Fol.

Fragm. af B. 6 (Cap. 17—40). *I. Lascare* interpr. Venet. ap. Sabium. 1529. 4.

† *Ed. pr.* af B. 1—5. *Vinc. Obsopoeus*. Haganoae 1530. Fol.

Efterhaanden fandtes flere Tillæg, f. Ex. Udtog af B. 6—17, som tilligemed B. 1—5 udg.

† Basil. ap. Hervag. (*Arlenius*) 1549. Fol.

Den af Konstantinos Porphyrogennetos foranstaltede Samling: *περὶ πρεσβειῶν* indeholder Fragm. af Polyb. (§. 397).

† *Isaac Casaubonus*. Paris. 1609. Fol. Nogle Explr. ap. Wechelium † 1609 og † 1619.

Dernæst udkom Excerpta Peiresciana, indeholdende Fragm. af Polybios (§. 397). Det Hele udg. ved

Jac. Gronovius. Amstel. 1670. 3 Voll. 8. (Deri Casauboni ufuldendte Commentar).

Et sildigere fundet Fragm. udgav Gronov. med Livius i Vol. 2.

[illegible] 8.

I. Schweighäuser, Lips. 1789—1795. 8 Tom. i 9 Voll. 8. (Fragm. [illegible] ordnede).

Ap. Tauchnitz. Lips. 1816. 4 Voll. 12.

Endelig en Fragm. af B. 6—39 udaf Konstant. Porphyrogennetos' Samling περὶ γνωμῶν. Udg. af *A. Mai* (l. c. §. 397) P. 369—461.

Disse vaticanske Fragmenter ere udgivne ved:

I. Geel, Polybii Historiar. excerpta Vatic. cet. Lugd. Bat. 1829. 8.

I. F. Lucht, Polyb. & Appiani historiar. excerpt. Vatic. cet. Altona. 1830. 8.

Enkelte Dele af Polyb. ere særskilt udgivne.

Anton v. Goudoever (præside v. *Heusde*), historiam libri Polybii. Traj. ad Rhen. 1820. 8.

Heyd, vita Polyb. Tub. 1812. 8.

C. Lucas, üb. Polyb. Darstellung des ätolischen Bundes (hvori handles om Polyb. i Almindelighed). Königsb. 1827. 4.

Iblandt de Franske have især *M. Folard* og *Guiscard* skrevet Oplysninger til Polybios.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 313 sqq.

§. 232.

Den pragmatiske Historieskrivning, endskiøndt anvendt paa forskiellige Maader, blev nu den herskende; men der hengik rum Tid efter Polybios, inden Historikere af Vigtighed igien møde os. Af dem, som levede omtrent Aar 60—1 f. Chr. anføres her (§. 232—235).

Theophanes fra Mitylene.

Timagenes fra Alexandria.

Posidonios fra Apamea. Synes ikke være den samme, som Stoikeren Posidonios fra Apamea, med Tilnavn Rhodios, eller den Yngre (ndfr. §. 290. 347). Omtr. 135—51 f. Chr. Ἱστορία τῶν μετὰ Πολύβιον, formodentlig 52 B. indtil 62 f. Chr.

Juba, numidisk Prinds. Historiker og Geograph.

§. 233.

Diodoros fra Sikelia, fød i Agyrion. Henimod Christi Fødsel. Efter lang Forberedelse og mange Reiser skrev han βιβλιοθήκη ἱστορική, 40 Bøger, hvori han indbefattede Tidsrummet fra Trojas Indtagelse indtil Ol. 180, 1 (60 f. Chr.). Bevarede ere B. 1—5 og 11—20, af de øvrige Bøger kun Udtog og Fragmenter. I den første (mythiske) Deel (B. 1—6) er Fremstillingen ethnographisk; i de følgende Bøger (B. 7 fgg.) annalistisk. Han meddeler egne Undersøgelser, men meest dog Udtog af Andres Skrifter, i hvilkes Angivelse og Brug han ingenlunde er nøiagtig. Overhovedet røber han megen Mangel paa Kritik. Ikke destomindre er han en vigtig Skribent, navnligen for Chronologien, naar han bruges med fornøden Forsigtighed. Han er upartisk, men eensformig og uden Livlighed. Foredraget er simpelt og tydeligt. Ved sin Pragmatismus, som han anvendte endog paa Mytherne, havde han til Hensigt at gavne.

Tidligere end den græske Text udgaves paa Latin B. 1—5 (men inddeelt i 6 Bøger) ved *Fr. Poggius* † Bonon. 1472. Fol. Paany † 1476 og andre Udgg. Ligeledes B. 16. 17. ved *A. Cospus*. Vienn. 1516. Fol.

Den gr. Text er først efterhaanden samlet og udgivet. † *Vinc. Obsopoeus*. B. 16—20. Basil. 1539. 4.

† *Henr. Stephanus*, B. 1—5. 11—20. Tilligemed Fragmenter udaf Photios. Paris. 1559. Fol.

F. Ursinus, nye Tillæg i ἐκλογαὶ περὶ πρεσβειῶν (§. 231. 397).

L. Rhodomannus, gr. et lat. Hanoviæ ap. Wechel. 1604. 2 Voll. Fol. Udelod Ursin. Fragm.

Nye Tillæg i Excerpta Peiresciana (§. 231. 397).

P. Wesseling. Amstel. 1746. 2 Voll. Fol. (Nogle Expl. 1745). Fuldstændig Samling af det Fundne.

Ed. *Bipontina* (*I. N. Eyring*). Bipont. & Argent. 1793—1807. 11 Voll. 8.

H. C. A. Eichstädt. Hal. Sax. 1800—1802. 2 Voll. 8. (B. 1—14).

Ap. *Tauchnitz*. Lips. 1824. 6 Voll. 12.

L. Dindorf. Lips. 1826. 4 Voll. 8.

— ib. Vol. I. P. 1. Vol. IV (Annott.). 1828—1829. 8.

Nye Fragm. af B. 7—10, og 21—40 i *A. Maii* Collectanea (l. c. §. 231) P. 1—134. Ved *L. Dindorf*. Lips. 1828. 8.

C. G. Heyne, de oeconomia, fide histor., et fontibus Diod. Sic. in Commentt. Soc. Reg. scientt. Goett. T. V & VII, og i Ed. Bipont. Vol. I.

Desuden Afhandlinger af *Eyring*, *Caylus*, *Larcher* o. A.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 361 sqq.

Anm. Nogle Breve (de haves paa Italiensk. 1639) under Diodoros' Navn ere opdigtede.

§. 234.

Nikolaos fra Damaskos. Historiker. Peripatetiker (§. 284). Dramatisk Digter. Yndet af Augustus. Ἱστορία

καθολική, 144 B. Συναγωγὴ παραδόξων ἠθῶν. Περὶ τῆς Καίσαρος ἀγωγῆς o. a. Skr. Hans Selvbiographie er formodentlig uægte.

Fragm. samlede af Flere: *H. Valesius* i Exc. Peiresciana (§. 397). Paris. 1634. 4; *Ad. Coray* med Ælianos. Paris. 1805. 8. o. A. Fuldstændigst:

I. C. Orellius. Lips. 1804. 8.

— Supplem. ed. Lips. indeholdende det siddigere fundne cet. ib. 1811. 8. (Deri tillige et Fragment af Theodoros Metochita §. 422 om Kyrenes og Karthagos Statsforfatning).

Ap. *Tauchn.* i Udg. af Ælianos. 1819. 12. S. 249—319.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 500 sqq.

Memnon fra det pontiske Heraklea. Herakleas Historie, 24 B. Photios (cod. 224) har gjort Udtog af B. 9—16.

† *Ed. pr. Henr. Stephanus.* Excerpta ex Ctesia, Memnone cet. Paris. 1557. 8. Ny Titel og latinsk Overs. † 1594. 2 Voll. 8.

I. C. Orellius. Acced. scriptorum Heracleotar. fragm. cet. Lips. 1816. 8.

§. 235.

Dionysios fra Halikarnassos. Henimod Christi Fødsel. Foruden rhetoriske Skrifter forfattede han Ἀρχαιολογία Ῥωμαϊκή, 20 Bøger, hvori indeholdtes Roms Historie og Forfatning fra de ældste Tider indtil d. 1ste puniske Krig. Bevarede ere B. 1—11 (B. 11 ufuldstændig), af B. 12—20 ikkun Fragmenter. Dionysios havde ved et langt Ophold i Rom (22 Aar fra 31 f. Chr.) forberedet dette Værk. Rhetorisk Pragmatisme. Dionysios var ikke altid selvstændig i Benyttelsen af Andres Skrifter; og jo længere han gaaer

tilbage i Tiden, desto mere viser sig hans Mangel paa tilstrækkelig Kritik. Ikke destomindre er dette Værk meget vigtigt, og dets Interesse for os forøges netop derved, at det er skrevet for Ikke-Romere. Dionysios skal selv have forfattet et Udtog i 5 B.

Om de rhetoriske Skrifter §. 334.

Først udkom det paa Latin: † *Lampus Biragus,* Antiquitt. Rom. libri. Tarvisii 1480. Fol.

Sildigere lat. Overs. af *Æmil. Portus* o. A.

† *Ed. princ. Robert. Stephanus.* (Antiqq. Rom. libri X) Paris. 1546. (in fin. 1547) Fol.

† *F. Sylburg,* Opera cet. Francof. 1586. 2 Voll. Fol. (Deri Exc. Ursini. See §. 397). Paany Lips. 1691. Fol.

(*I. Hudson*). Oxon. 1704. 2 Voll. Fol. (Deri Exc. Peiresc. See §. 397).

I. I. Reiske. Lips. 1774—1777. 6 Voll. 8. (Vol. 6 ved Morus).

Ap. *Tauchnitz.* 1825. 6 Voll. 12.

D. C. Grimm, Arch. Rom. Synopsis. Lips. 1786. 8.

C. F. Matthaei, de Dionys. Halic. Wittenb. 1789. 4.

P. F. Schulin, de Dionys. Halic. Heidelb. 1821. 4.

C. G. Krüger, i Prolegom. til Dion. Historiographica (ndfr. §. 334).

H. A. Schott, i Commentt. Soc. phil. Lips. Tom. I. P. 35 sqq. II, 194 sqq. III, 79 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 382 sqq.

Anm. *Ang. Mai* troede at have fundet det Manglende af Dionysios, og udgav: Dion. Halic. Rom. Antt. pars hactenus desiderata. Mediol. 1816. 4. (Francof. 1817. 8), men dette er maaskee ikke engang Dionysios' eget Udtog. See

G. E. Groddeck, de nuperis inventis Mediolanensibus. Vilnæ 1817. Fol. (Progr.).

K. L. Struve, üb. d. von Maius bek. gem. Bruchstücke cet. Leipz. u. Königsb. 1820. 8. v. A.

A. Mai har sildigere taget sin Mening tilbage, og paany udgivet de samme Fragm. (B. 12—20) i: Scriptt. vett. nova collect. (§. 397) Vol. II, Pag. 465—523. Conf. Struve i Jahns Jahrb. für Philol. cet. B. VII, H. 4.

§. 236.

Efter Christi Fødsel:

Josephos. Fød 37 eft. Chr. Levede endnu Aar 93. Af Makkabæernes Slægt. Pharisæer. Opholdt sig meget i Rom, hvor han erhvervede sig Gunst og Indfødsel; og udviiste Klogskab og Fædrelandskierlighed i sine Landsmænds Anliggender. Af hans Skrifter ere bevarede: 1) *Ἰουδαϊκὴ ἱστορία περὶ ἁλώσεως* (Aar 70), 7 B., af Forf. selv oversat af Hebraisk paa Græsk. 2) *Ἰουδαϊκὴ Ἀρχαιολογία*, 20 B., fra den ældste Tid indtil 26 eft. Chr.; hvilket er et vigtigt Værk. Enkelte Dele deraf ere maaskee uægte. Af B. 1 og 2 haves en latinsk Overs. fra 5te Aarhundrede. 3) *περὶ ἀρχαιότητος Ἰουδαίων*, 2 B., Forsvar for 2) og vigtigt i geographisk Henseende. 4) En Selvbiographie. Et Par philosophiske Skrifter ere af uvis Ægthed.

Paa Latin ved *Rufinus Aquileiensis* ell. *Cassiodorus* † ap. I. Schuszler. 1470. Fol. og oftere paany allerede i 15de Aarhundrede. Desuden paa Spansk, Fransk, Italiensk og Tydsk før den græske Text.

† *Ed. princ: A. P. Arlenius* et *S. Gelenius*. Basil. ap. Froben, 1544. Fol.

Efter flere Udgg. i 16de og 17de Aarh.

(Th. Xylandr.) Colon. (Lipsiæ) 1691. Fol.

I. Hudson. Oxon. 1720. 2 Voll. Fol. (Indført af *Ant. Hall*).

S. Haverkamp. Amstel. & alibi. 1726. 2 Voll. Fol. (Deri det hele Apparat).

F. Oberthür. Lips. 1782—1785. 3 Voll. 8. (Text og lat. Overs.). Paany Lond. 1814. 6 Voll.

C. E. Richter. Lips. 1825—1827. 6 Voll. 12. (Hører til Biblioth. sacra Patrum Græcor.).

Josephi *βίος*, *H. P. C. Henke*. Brunsvici 1786. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 1 sqq.

Pamphila havde iblandt flere Skrifter forfattet: *σύμμικτα ἱστορικὰ ὑπομνήματα* (Photios Cod. 175.).

En Dagbog over Krigen mod Troja, som nu kun haves paa Latin, tillagdes forhen Diktys Cretensis, men er formodentlig forfattet af Praxis eller Eupraxides under Tiberius.

Justus, omtr. 70 eft. Chr. skrev et tabt Værk om de jødiske Konger.

Dorotheos. Ældre end Plutarchos. Maaskee Flere af dette Navn. Den her tilsigtede havde skrevet et tabt Værk: *Ἰταλικά*, i det mindste 4 Bøger.

Herennios Philon fra Byblos. Formodentlig imod Slutningen af 1ste christelige Aarhundrede. Siges at have forfattet flere Skrifter, og at have oversat et phoenikisk Skrift af Sanchoniathon. Hvad der er levnet af dette Værk, findes hos Eusebios (ndfr. §. 249); men Meningerne ere meget deelte om Sanchoniathons Alder, og om Philons Skrift virkelig var en Overs. af en phoenikisk Original.

Sanchoniathonis fragmenta, a Philone versa ed. *I. C. Orellius*. Lips. 1826. 8.

S. Cory, ancient fragments of Sanchoniatho. Lond. 1828. 8.

H. Dodwell, discourse concerning Sanchoniathon cet. Ed. 3. Lond. 1691. 8.

Comment. *G. Fabricy* de litteraturae Phoeniciae fontibus. Rom. 1803. 2 Voll. 8.

H. F. J. Estrup, histor. krit. Undersøgelser om Fragmenterne af Sanchoniathon cet. Kiøbenh. 1823. 4.

§. 237.

Plutarchos fra Chæronea i Boeotien. Fød 50 eft. Chr. og levede noget ind i det 2det Aarh. Opholdt sig i Athen (Ammonios), Rom, Boeotien. Beklædte offentlige Embeder. Lærdom. Anseelse. Vi have af ham mange lærerige Skrifter af historisk, philosophisk, ethisk Indhold. Iblandt hans historiske Arbeider ere de af ham forfattede Levnetsbeskrivelser meget vigtige. 44 af disse, eller rigtigere 46, ere βίοι παράλληλοι af Grækere og Romere; 5 ere enkelte Biographier, af hvilke dog tvende (Galbas og Othos) ere af tvivlsom Ægthed, og een (Homeros') aabenbar falsk. Adskillige ere tabte. Plutarchos benyttede i disse, som i sine øvrige Værker, et stort Antal Skrifter, hvilke nu tildeels ikke haves; tillige giorde han Brug af offentlige Mindesmærker. Hans Charakteerskildringer ere meget nøiagtige, selv i de mindste Forhold, og fremfor Alt søger han ved pragmatisk Fremstilling at udhæve det Ethiske, som ofte giver anskueligere Fremstillinger om de skildrede Personer, end Beskrivelsen af de største Bedrifter og Tildragelser. Men han udarter hyppigen til det Smaa-

lige, og [illegible] af [illegible] Charakteerne som [illegible] Exempler enten paa Dyd eller paa Last. Hans Tænkemaade var tvivlsomt demokratisk; dog synes den ægte antike Aand at have været ham temmelig fremmed. Uchronologisk. Stilen er ofte dunkel og kunstlet; den bærer Spor af Tidsalderens Udartelse. — Ogsaa iblandt Plutarchos' philosophisk-ethiske Skrifter (S. 304) ere adskillige af historisk Indhold, f. Ex. *Αἴτιαι Ῥωμαϊκαί; αἴτιαι Ἑλληνικαί; περὶ τῆς Ῥωμαίων τύχης; περὶ τῆς Ἡροδότου κακοηθείας* v. a. Nogle af dette Slags ere uægte, f. Ex. *βίος τῶν δέκα ῥητόρων*; de tvende Afhandlinger: *περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς ποιήσεως Ὁμήρου; περὶ παραλλήλων Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν*, o. a.

Af **Lamprias**, Plutarchos' Søn, haves en Fortegnelse over Plutarchos' Skrifter, men den er ikke fuldstændig. Aftrykt i *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. V. 156 sqq. Conf. ib. 167 sqq.

Tidligere end den græske Text havde Flere oversat forskjellige Dele af Plut., især hans *βίοι*, paa Latin. Disse Overs. udgaves samlede af

† **A. *Campanus*. Rom. 2 Voll. Fol. (1470?).** Fl. Udgg. før den gr. Text. Enkelte Skrifter udgaves før de samlede Værker (ndfr.).

a) ***Opera omnia:***

† ***Ed. pr. H. Stephanus*. 1572. 13 Voll. 8.** (Texten 6 Bind. **B. R. H.** alle 13 B.).

Denne Udg. til Grund for flere følgende Udgg.

† **Ap. *Wechel*. Francof. 1599. 2 Voll. Fol.**

Francof. in offic. Aubrior. 1620. 2 Voll. Fol. (Deri **ed. pr.** af **de fluviorum nominibus**).

† ***I. Rualdus*. Paris. 1624. 2 Voll. Fol.**

I. I. Reiske, Lips. 1774—1782. 12 Voll. 8. (Reiske har for dette Arbeides Fuldendelse).

I. G. Hutten. Tub. 1791—1804. 14 Voll. 8. (Vol. 1—6: βίοι. Vol. 7 sqq.: ἠθικά. Vol. 14. Regem.).

b) *Vitæ parallelæ*. 1) samlede:

† *Ed. princ.* ap. *Juntam*. (49) Flor. 1517. Fol.

† *Aldina* (Marc. Musurus). Venet. 1519. Fol. (Enten tvende Aligg. eller i en Deel af Exemplarerne nogle Ark omtrykte). Basis for text. vulg.

† Cum præfat. *S. Grynæi*. Basil. ap. Cratandr. & Bebel. 1533. Fol.

† Ap. Froben. & Episcop. Basil. 1560. Fol.

A. Bryan (fuldendt af *Mos. du Soul* i. e. Solanus). Lond. 5 Voll. (Vol. I. 1729. II—IV. 1723. V. 1724). 4.

Ad. Coray. Paris. 1809—15. 6 Voll. 8. (Ny Recension af Texten).

Ap. *Tauchn*. Lips. 1812—1814. 9 Voll. 12.

— *Weigel*. Lips. 1820—1821. 9 Voll. 8.

— *Teubner*. (G. H. Schaefer). Lips. 1826—1830. 6 Voll. 8.

2) Enkelte. Af disse nævnes her:

E. H. G. Leopold, Thes., Romul., Lycurg., Num. Lips. 1789. 8.

— Mar., Sulla, Lucul., Sertorius. Lips. 1795. 8.

D. Wyttenbach, Demosth. et Cicer., i ἐκλογαὶ ἱστορικαί. Amstel. 1794. 8. Særskilt ex recens. Wyttenb. Lips. 1827. 8.

I. G. Hutten, Demosth. et Cic. Ed. 2. Tub. 1820. 8.

H. C. Barby, Themist., Camill., Alex., Jul. Cæs. Berol. 1797. 8.

G. G. Bredow, Timol., Philopoem., C. & Tib. Gracch., Brut. Alton. 1800. 8. Ed. 3tia ib. 1821. 8.

I. C. F. Baehr, Alcibiad. Heidelb. & Lips. 1822. 8.

— Philopoem., Flam., Pyrrhus. Lips. 1826. 8.

C. H. Frotscher, Dom. & Cic. Lips. 1829. 8.
C. Sintenis, Themist. Lips. 1829. 8.

Mange Oversættelser paa forskiellige Sprog. Paa Dansk: Tetens. Khvn. 1800 fgg. 4 B. 8. (Ufuldendt).

Forskiellige kritiske og exegetiske Arbeider over Plutarchos, deels i Almindelighed, deels over enkelte Skrifter, eller Steder.

A. H. L. Heeren, de fontibus et auctor. vitt. parall. Plut. Goett. 1820. 8.

A. Lion, de ordine, quo Plut. vitas scripserit. Goett. 1820. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 153 sqq.

§. 238.

Til Trajans, Hadrians, og Antoninernes Tid høre *Arrianos, Kephalaion, Amyntianos, Appianos, Jason.* Af disse omtales her Arrianos og Appianos.

Flav. Arrianos fra Nikomedia i Bithynien. Dmtr. 124. Beklædte offentlige Embeder og Værdigheder, og udmærkede sig som Hærfører (134). Skrev historiske, geographiske (§. 256), philosophiske (§. 292), taktiske (§. 354), og andre (§. 374) Skrifter. Han udmærker sig ved Sandhedskierlighed og Klarhed. Han efterlignede Xenophon, ikke uden Held, endskiøndt ikke uden Indflydelse af sin Tid. Af hans histor. Skrifter ere bevarede: 1) *Ἱστορίαι ἀναβάσεως Ἀλεξάνδρου.* 7 Bøger. Attisk Dialekt. 2) *ἡ Ἰνδική.* Ionisk Dialekt. Deri Udtaget af Nearchos (udfr. §. 251). Af hans øvrige histor. Skrifter ere kun Udtog bevarede hos

beklædte Æresposter der og i Provindserne. Efter lang Forberedelse forfattede han Ῥωμαϊκὴ ἱστορία fra Æneas' Ankomst til Italien indtil 229 eft. Chr. i 80 Bøger. Dette Værk er ikkun tildeels bevaret. B. 1—34 Fragmenter (*H. Valesius. F. Ursinus. A. Mai* vid. §. 397). B. 35—36 Brudstykker. B. 37—54 næsten fuldstændige. B. 55 ufuldstændig. B. 56—60 fuldstændige, eller dog et udførligt Udtog deraf. Af B. 61—80 haves kun Udtog af Xiphilinos (en Munk i 11 Aarh. (§. 392) der giorde et Udtog af B. 35—80), desuden andre Excerpter (see isǽr. *Mai*). Dion er vigtig for de Tidsperioders Historie, om hvilke vi ellers have Mangel paa Efterretninger. Han er kyndig i Romerstatens Forfatning og Indretninger, men overtroisk, ofte ukritisk og partisk. Han efterligner de Ældre, navnligen Polybios, men hans Foredrag er ofte kunstlet og deklamatorisk. — Ogsaa andre Skrifter af ham nævnes.

En italiensk Oversættelse af *N. Leonicenus* udkom før den græske Text, som i de ældre Udgaver var ufuldstændigere end nu.

† *Ed. princ. Rob. Stephanus.* Lutet. 1548. Fol. (Indeholder en Deel af B. 35. 36 og B. 37—58, men 57 og 58 indeholde B. 57—60).

Efter forskiellige Udgg. i Slutn. af 16de og Begynd. af 17de Aarh. (f. Ex. † *H. Stephanus.* 1591 (nogle Exmplr. 1592). Fol.); og efterat flere Samlinger af Fragm. vare udgivne ved *H. Valesius, F. Ursinus* (§. 397) o. A. udkom den bedste Udgave af denne Forfatter:

H. S. Reimarus. Hamb. 1750—1752. 2 Voll. Fol.

Ap. *Tauchnitz.* Lips. 1818. 4 Voll. 12. (Fragmenterne bedre ordnede).

F. G. Sturz. Lips. 1824—1825. 8 Voll. 8.

Jac. Morellius, 3 Fragm. Bassani 1798. 8. Paany (*Chard. de la Rochette*) Par. 1800. Fol.

Deels gamle deels nye Fragmenter af B. 1—35 og 61—80 udg. af *A. Mai* (scriptt. vett. nova collect. cet. (§. 227) P. 527—567 og 135—246; hvori tillige Fortsættelse ved en anonym Forfatter.

Flere Fragm. ere sandsynligviis endnu ikke udgivne.

F. G. Sturz, de nonnullis Dion. Cass. locis. 5 Prolusiones 1812—1816.

J. A. Fabric. Bibl. Gr, V, 138 sqq.

§. 241.

Herodianos fra Alexandria. 170—240. Levede en Tidlang i Rom, beskieftiget med offentlige Anliggender (B. 1, C. 2). Skreev i Slutningen af sit Liv τῆς μετὰ Μάρκον βασιλείας ἱστορίαι i 8 Bøger. Sandhedskierlighed, Upartiskhed, god Dømmekraft. Foredraget tydeligt og let. De indflettede Taler bære nu og da Spor af Veltalenhedens Forfald. I Geographien var han ukyndig, og unøiagtig i Chronologien.

Først paa Latin ved *A. Politianus*. † Rom. 1493. Fol. og ofte.

Af de talrige Udgaver:

† *Ed. princ. Aldus*. (med Xenophontis omissa, Gemist Plethon cet.): Venet. 1503. Fol. (Ulighed i Indhold og i Titlerne). Paany † ib. 1524. 8.

Lovanii, ap. *T. M. Alostensem*. 1525. 4.

† *H. Stephanus*. Paris. 1581. 4.

† *F. Sylburgius*, i Vol. III af Scriptt. Histor. Rom. min. Francof. 1590. Fol.

T. G. Irmisch. Lips. 1789—1805. 5 Voll. 8.

beklædte Æresposter der og i Provindserne. Efter lang Forberedelse forfattede han Ῥωμαϊκὴ ἱστορία fra Æneas' Ankomst til Italien indtil 229 eft. Chr. i 80 Bøger. Dette Værk er ikkun tildeels bevaret. B. 1—34 Fragmenter (*H. Valesius. F. Ursinus. A. Mai* vid. §. 397). B. 35—36 Brudstykker. B. 37—54 næsten fuldstændige. B. 55 ufuldstændig. B. 56—60 fuldstændige, eller dog et udførligt Udtog deraf. Af B. 61—80 haves kun Udtog af Xiphilinos (en Munk i 11 Aarh. (§. 392) der giorde et Udtog af B. 35—80), desuden andre Excerpter (see ndfr. *Mai*). Dion er vigtig for de Tidsperioders Historie, om hvilke vi ellers have Mangel paa Efterretninger. Han er kyndig i Romerstatens Forfatning og Indretninger, men overtroisk, ofte ukritisk og partisk. Han efterligner de Ældre, navnligen Polybios, men hans Foredrag er ofte kunstlet og deklamatorisk. — Ogsaa andre Skrifter af ham nævnes.

En italiensk Oversættelse af *N. Leonicenus* udkom før den græske Text, som i de ældre Udgaver var ufuldstændigere end nu.

† *Ed. princ. Rob. Stephanus.* Lutet. 1548. Fol. (Indeholder en Deel af B. 35. 36 og B. 37—58, men 57 og 58 indeholde B. 57—60).

Efter forskiellige Udgg. i Slutn. af 16de og Begynd. af 17de Aarh. (f. Ex. † *H. Stephanus.* 1591 (nogle Exmplr. 1592). Fol.); og efterat flere Samlinger af Fragm. vare udgivne ved *H. Valesius, F. Ursinus* (§. 397) o. A. udkom den bedste Udgave af denne Forfatter:

H. S. Reimarus. Hamb. 1750—1752. 2 Voll. Fol.

Ap. *Tauchnitz.* Lips. 1818. 4 Voll. 12. (Fragmenterne bedre ordnede).

F. G. Sturz. Lips. 1824—1825. 8 Voll. 8.

Af Haandudgaver:

G. H. Lünemann. Goett. 1811. 8.
Ap. *Tauchnitium.* 1819. 12.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 609 sqq.

§. 243.

Publ. Herennios Dexippos fra Athen. Omtr. 270 eller silbigere. Hærfører og Archont. Forfatter til forskiellige historiske Skrifter, f. Ex. de makedoniske Kongers Historie, om Romernes og Skythernes Krige, et Afrids af Historien indtil 268 eft. Chr. o. fl., af hvilke findes Fragmenter f. Ex. i ἐκλογαὶ περὶ πρεσβειῶν (§. 397. Ed. Paris. P. 6—12), i *A. Maii* Scriptt. vett. nova collectio cet. (§. 397). Tom. II. Pag. 319—347. *I. Bekker & B. G. Niebuhr* l. c. §. 392 Eunapios.

III. Chronologie.

§. 244.

Ved den historiske Kritik blev Chronologien efterhaanden en nødvendig Deel af Historiens Videnskab. Men den anvendtes længe af Historieskriverne, før den kunde fortiene Navn af Videnskab. Nogle beforbrede den ved leilighedsviis at meddele deres eller Andres chronologiske Undersøgelser, eller anvende Resultaterne deraf i deres historiske Skrifter. Andre

F. A. Wolf. Hal. 1792. 8.
G. E. Weber. Lips. 1816. 8.
Imm. Bekker. Berol. 1826. 8.
I Samlingerne hos Tauchnitz (1819) og Weigel (1821).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 286 sqq.

§. 242.

Cl. Ælianus, fra Præneste. Levede i første Halvdeel af 3die Aarh. Endskjøndt Udlænding erhvervede han sig dog Færdighed i det græske Sprog. Herhid hører hans ποικίλη ἱστορία (ogsaa andre Titler) i 14 Bøger, en Samling af blandet Indhold, uden Kritik, Dømmekraft eller Smag, snart med de benyttede Forfatteres egne Ord, snart vilkaarligen forandrende dem, hvorfor ogsaa Stilen er sig selv meget ulig. — Ham tillægges ogsaa, dog ikke uden Modsigelse, ét naturhistorisk Skrift, hvorom ndfr. §. 357, og περὶ προνοίας, hvoraf kun haves Fragmenter. Desuden en Anklage imod Gynnis (Elagabal), som er tabt, og XX ἀγροικαὶ ἐπιστολαί.

Æliani opera: C. Gesner. Tigur. (1556) fol.
Af de mange Udgg. af Variæ historiæ nævne vi her:
† Ed. princ. (C. Peruscus) med andre Skrifter. Rom. 1545. 4.
I. Perizonius. Lugd. Bat. 1701. 2 Voll. 8.
I. H. Lederlin. Argent. 1713. 8.
Abr. Gronovius. Lugd. Bat. 1731. 2 Voll. 4.
C. G. Kuehn. Lips. 1780. 2 Voll. 8.
G. D. Lehnert. Lips. 1794. 2 Voll. 8.
Ad. Coray, i Πρόδρομος Ἑλληνικῆς βιβλιοθ. Paris. 1805. 8.

Af Haandudgaver:

G. H. Lünemann. Goett. 1811. 8.
Ap. *Tauchnitium.* 1819. 12.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 609 sqq.

§. 243.

Publ. Herennios Dexippos fra Athen. Omtr. 270 eller sildigere. Hærfører og Archont. Forfatter til forskiellige historiske Skrifter, f. Ex. de makedoniske Kongers Historie, om Romernes og Skythernes Krige, et Afrids af Historien indtil 268 eft. Chr. o. fl., af hvilke findes Fragmenter f. Ex. i *ἐκλογαὶ περὶ πρεσβειῶν* (§. 397. Ed. Paris. P. 6—12), i *A. Maii* Scriptt. vett. nova collectio cet. (§. 397). Tom. II. Pag. 319—347. *I. Bekker & B. G. Niebuhr* l. c. §. 392 Eunapios.

III. Chronologie.

§. 244.

Ved den historiske Kritik blev Chronologien efterhaanden en nødvendig Deel af Historiens Videnskab. Men den anvendtes længe af Historieskriverne, før den kunde fortiene Navn af Videnskab. Nogle befordrede den ved leilighedsviis at meddele deres eller Andres chronologiske Undersøgelser, eller anvende Resultaterne deraf i deres historiske Skrifter. Andre

giorde den til Hovedgienstand for chronologiske Optegnelser eller Udarbeidelser. Vi nævne her dem, som i begge Henseender have giort sig meest fortiente. Kun lidet af denne Deel af den græske Litteratur er bevaret.

Af Værker over Chronologien i Almindelighed nævne vi her:

I. Scaliger, opus de emendatione temporum. Paris. 1583. Fol. og oftere f. Ex. Lugd. Bat. 1598. Fol. Colon. Allobr. (nogle Explr. anderledes) 1629. Fol. Sammenl. §. 249 (Eusebios).

S. Calvisius, opus chronologicum. Nyeste Udg. Francof. 1685. Fol.

D. Petavius, opus de doctrina temporum. Iblandt flere Udgg. Antv. 3 Voll. (Vol. 1. 1705. Vol. 2 & 3. 1703) Fol. (Vol. 3 er hans Uranologion. Paris. 1630. Fol.).

— rationarium temporum. Iblandt flere Udgg. Lugd. Bat. 1724 og 1745. 3 Tom i 2 Voll. 8.

Om den klassiske Chronologie i Særdeleshed

H. Dodwell, de veterib. Græcor. Romanorumque cyclis. Oxon. 1701. 4.

E. Corsini, Fasti Attici. Florent. 1744—1756. 4 Voll. 4.

H. Clinton, Fasti Hellenici. Ol. 55—124. Ed. 2da Oxon. 1827. 4. Ed. *C. G. Krueger*. Lips. 1830. 4.

Sammenl. *D. H. Hegewisch*, Einleit. in die histor. Chronol. 2te Ausg. Alton. 1814. 8.

§. 245.

Demetrios Phalereos. Ol. 113, 4. 325. *Ἀναγραφὴ Ἀρχόντων*. (Ndfr. §. 316).

H. Dohrn, de vita & rebus Demetr. Phal. Kilon. 1825. 4.

Forfatterne af de saakaldte *Ἀτθίδες*, d. e. historisk-mythiske, geographiske, chronologiske Beskrivelser over Attika,

byggede meest paa Sagn, Indskrifter og offentlige Aktstykker, omtales her, fordi disse Værker, ved at ordnes chronologisk, bidroge til at danne Chronologiens Videnskab. Allerede i den foregaaende Periode nævnes Melesagoras ell. Amelesagoras, Klitodemos, Phanodemos.

I denne Periode f. Ex.

Philochoros fra Athen. Omtr. Ol. 118—129. Μάντις. Ἱεροσκόπος. Hans Hovedværk var Ἀτθίς ell. Ἀτθίδες. Fra de ældste Tider indtil 261 f. Chr., ordnet efter Konger og Archonter. Meget benyttet af Efterfølgerne.

Desuden **Androtion**, **Demon**, og **Istros**.

Disse Atthidographers Fragmenter findes i

Philochori et Androtionis fragm. ed. *C. G. Lenz* **et** *C. G. Siebelis*. **Lips. 1811. 8.**

Phanodemi, Demonis, Clitodemi atque Istri fragm. ed. *C. G. Lenz* **et** *C. G. Siebelis*. **Lips. 1812. 8.** (Med en Afhandling om disse Forfattere i Almindelighed, og Tillæg til **Philoch. Fragm.**).

Eratosthenes. Omtr. 276—196. Havde skrevet tabte Værker: περὶ χρονογραφιῶν, og Ὀλυμπιονίκαι. (Ndfr. §. 252).

§. 246.

Chronicon marmoreum, sædvanligen kaldet *Marmora Paria*, *Arundeliana*, *Oxoniensia*. Disse Marmortavler fandtes paa Paros (?) omtrent 1627, og indeholdt, da de vare fuldstændige, Fortegnelse over de mærkeligste Begivenheder i Grækenland fra Kekrops (1582) indtil Archonten Diognotos (264 f. Chr.). I dette Monuments nuværende Tilstand savnes Begyndelsen indtil 895 f. Chr., (hvoraf dog

haves en Kopie) og Slutningen fra 354—264 f. Chr. Vel har der været tvivlet om dette Monuments Ægthed; dog antages det nu almindeligen for ægte, endskiøndt ikke af Alle med lige Tillid til dets Paalidelighed.

I. Selden, Chronicon Parium s. Marmora Arundeliana. Lond. 1629. 2 Voll. 4. (Ogsaa i Seld. Oper. Lond. 1726. Fol. Vol. 2).

Siden kaldtes de Marm. Oxoniensia, og udgaves af

H. Prideaux. Oxon. 1676. Fol. *M. Maittaire*. Lond. 1732. Fol. (*R. Chandler*). Oxon. 1763. Fol.

C. F. C. Wagner, die parische Chronik, griech., übers., und erläut. cet. Goett. 1790. 8.

W. Roberts, Marmora Oxoniensia cet. Oxon. 1791. 8.

Hales i: a new Analysis of Chronology. Lond. 1809 sqq. 4. (Vol. I. P. 213—218).

Ægtheden angrebet i

The Parian Chronicle (*I. Robertson*). Lond. 1788. 8.

Forsvaret af

Hewlett, i tvende Skrifter, af hvilke det ene: Vindication of the authenticity of the Par. Chron. Lond. 1789. 8 o. A.

Wagner og *Roberts*. ll. cc.

Polemon, Periegetes, maaskee fra Troas, 200. Iblandt hans forskiellige Skrifter (conf. ndfr. §. 253) var hans tabte *λόγος Ἑλληνικός*, 11 Bøger, formodentlig vigtigt for Chronologien.

Apollodoros. *Χρονικά*. See §. 184.

Kastor Rhodios. Omtr. 36 f. Chr. *Χρονικὰ ἀγνοήματα*. *Περὶ θαλασσοκρατούντων*.

C. G. Heyne, de Castoris Epochis i Nov. Commentt. Soc. Reg. Goett. V. 1. P. 66 sqq. Vol. II. P. 40 sqq.

§. 247.

Josephos (§. 236). Berørte leilighedsviis Chronologien, og lagde overalt Hebræernes Tidsregning til Grund.

Phlegon fra Tralles i Lydien. Omtr. 125 eft. Chr. Af hans chronologiske Hovedværk *Ὀλυμπιονικῶν καὶ χρονικῶν συναγωγή* er kun et Fragm. af Indledningen og af Ol. 176 bevaret. Ligeledes ere hans Skrifter om Sikelien, Roms Mærkværdigheder, og Romernes Feste tabte. Derimod haves *περὶ θαυμασίων* (ndfr. §. 357) og *π. μακροβίων*.

† *Ed. princ.* *G. Xylander* (med Antonin. Liber. cet.). Basil. 1568. 8.

† *I. Meursius.* Lugd. Bat. 1620. 4.

I. G. F. Franzius. Hal. 1775. 8. Ed. alt. ib. 1822. 8. (med Anm. af *F. G. Bast* udaf hans Epist. crit. Lips. 1809. 8).

A. H. L. Heeren (i Bibl. d. alt. Lit. u. K. No. VI og VII) et Skrift *γυναῖκες ἐν πολεμικοῖς συνεταὶ καὶ ἀνδρεῖαι*, som maaskee er af denne Phlegon. — Sammenl. Sotion §. 357.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 255 sqq.

Claudios Ptolemæos. Formodentlig fra Ptolemais i Overægypten, men almindeligen kaldet Pelusiotes, og urigtigen anseet for at have været Konge i Ægypten. Omtr. 160 eft. Chr. Herhid hører hans *πρόχειροι κανόνες*, hvoraf en Deel er bevaret, under Navn af *κανὼν βασιλειῶν*, hvori opregnes flere Nationers Konger fra Nabonassar indtil Antoninus Pius, sildigere fortsat og interpoleret af Theon fra Alexandria (§. 449) og maaskee tillige af Andre. Det ægyptiske Aar ligger til Grund for Beregningsmaaden. (Sammenl. §. 434 Tzetzes). Han var desuden Geograph (ndfr. §. 257), Astronom (ndfr. §. 349), og Musiker (ndfr. §. 352).

udgivet af *I. Scaliger*, *S. Calvisius*, *D. Petavius* i deres chronolog. Værker (§. 244).

H. Dodwell i hans dissertt. Cyprianicæ. Oxon. 1684. 8.

M. Halma, Κανὼν βασιλειῶν, φάσεις ἀπλάνων (§. 249) cet. Paris. 1819. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 270 sqq.

Af Theons Fasti græci priores cet. er Noget udgivet ved *H. Dodwell*, l. c. Nu fuldstændig ved *M. Halma*. Paris. 1822—1823. 2 Voll. 4.

I. v. d. Hagen, Obss. in Theon. fastos et in fragm. exped. canon. Amst. 1735. 4.

§. 248.

Nogle christelige Skribenter (ndfr. §. 310—312) forbandt den hebraisk-christelige med den græske Chronologie, for derved at vise Christendommens Fortrin for Hedenskabet. Den vigtigste iblandt disse var Eusebios (ndfr. §. 249), men tidligere end han f. Ex. Justinus Martyr; Tatianos;

T. Fl. Clemens, Presbyter i Alexandria. Omtr. 200 eft. Chr. (Ndfr. §. 312). Iblandt hans Skrifter indeholde især οἱ στρωματεῖς vigtige Bidrag til den græske Litteraturhistories Chronologie. Ikke faa chronologiske Forfattere nævnes deri tildeels med Angivelse af deres Skrifters Titler, f. Ex. Antilochos, Aegias, Dionysios fra Argos, Euthymenes, Sosibios o. A.

Sextus Julius Africanus. I første Halvdeel af 3die Aarh. (222). Formodentlig fød i Palæstina. Christen. Foruden andre Skrifter (sammenl. §. 355. 471) forfattede han πεντάβιβλον χρονολογικόν fra den ældste Tid indtil

Alexander Severus (221). Fragmenter deraf hos Eusebios, Synkellos o. A., som benyttede dette Skrift.

Anatolios. Bisp i Laodikea omtr. 270 (ndfr. §. 345). Skrev en **Canon Paschale**, hvoraf en lat. Overs. udg. af

Æg. Bucher, de doctrina temporum. Antwerp. 1664. Fol.

§. 249.

Eusebios, med Tilnavn Pamphili. Fød omtr. 264 eft. Chr. Biskop i Cæsarea fra 315. Død 340; og hører altsaa tildeels til følgende Periode. Forfattede theologiske, kirkehistoriske (§. 411), geographiske, og chronologiske Skrifter (§. 408). Herhid hører hans παντοδαπὴ ἱστορία, et chronologisk Værk, hvorved han havde til Hensigt at godtgiøre det gamle Testamentes Troværdighed. Han benyttede de vigtigste tidligere historiske og chronologiske Forfattere, og indbefattede i tvende Bøger, som hver for sig udgiorde et eget Heelt, Fortidens vigtigste Begivenheder indtil Aar 325 eft. Chr. Første Bog: χρονογραφία, var ethnographisk; anden Bog: χρονικὸς κανών, synchronistisk. Julius Afrikanus var deri hans Hovedkilde indtil 221 eft. Chr. — Den græske Text af begge Bøger er tabt. Af Bog 1 kiendte man indtil 1792 ikkun Fragmenter i samme Forfatters εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως προπαρασκευή, hos Georgios Synkellos (§. 404) o. A. (Scaliger, see ndfr.). Af Hieronymus haves en latinsk Oversættelse af B. 2, hvori Eusebios er fortsat indtil Aar 378. Aar 1792 fandtes i Constantinopel et meget gammelt Haandskrift, indeholdende en armenisk Oversættelse af begge Bøger, endskiøndt B. 2 ikke ganske stemmer overeens med Hieronymi Oversættelse, som

at nu have dette. Dette Haandskrift kom 1794 til Venedig, og er nu udgivet. Om det end ikke har opfyldt de Forventninger, man forud gjorde sig derom, har det dog bragt Historien og Chronologien vigtigt Udbytte.

Af Udgg. af Hieronymi Overs. og de græske Fragmenter nævnes her:

Ed. princ. Philippus Lavagnia (Mediol.) omtr. 1475 (uden Aarstal). Fol.

† *Arn. Pontacus* (med Fortſ. af Hieronym. og Prosper Aquitanus). Burdig. 1604. Fol.

Jos. Scaliger, Thesaurus temporum (Hieron. Overs., Fortſ., de ſtdigere Fortſættelser og en Samling af de græske Fragmenter). † Lugd. Bat. 1606. † Amstel. 1658. Fol. (Conf. *J. A. Fabric*. Bibl. Gr. XIV. Ed. prior.).

D. Vallarsius, den latinske Overs. i Hieron. Oper. Venet. 1766 sqq. 11 Voll. 4.

Conf. *H. L. Schurzfleisch*, Notitia biblioth. Vinariensis. Acced. *Cl. Salmasii* lectt. & emendd. ad Chronic. Euseb. cet. Witteb. 1712. (Jen. 1715) 4.

Hieron. de Prato, de chronicis libris Eusebii cet. Veron. 1750. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 335.

Efterat *A. Mai* tidligere (Mediol. 1816. 8) havde udgivet Prøver af Eusebios paa Latin, udkom: Euseb. chron. canon. libri II, ex Haicano codice cet. (lat. Overs. med de græske Fragm.) *A. Maius* et *I. Zohrab*. Mediol. 1818. 4 maj.

P. I. Bapt. Aucher Ancyranus, Euseb. chronic. bipartitum. (Armen. og Latin med de gr. Fragm.). Venet. 1818. 2 Voll. 4.

Conf. Journ. des Savans 1819. P. 545 sqq. (Raoul Rochette) og 1820, P. 106 sqq. (St. Martin).

B. G. Niebuhr, historischer Gewinn aus der armen. Uebers. der Chronik des Euseb. i Abhh. der Berl. Akad. d. Wissens. (Histor.-philos. Classe 1820—1821). Berl. 1822. S. 37 sqq.

IV. Geographie.

(Sammenl. §. 119—120).

---

§. 250.

Ved at sættes i Forbindelse med Mathematik, Astronomie, Naturvidenskaberne (Aristoteles *), Theophrastos) og med Landenes politiske Tilstand, hævede Geographien sig efterhaanden til at udgiøre en selvstændig Deel af de historiske Videnskaber. Disse Fremskridt, der vare en Følge af Videnskabernes almindelige Udvikling, befordredes ved flere Omstændigheder, især ved Alexanders Tog og de af ham foranstaltede Opdagelsesreiser, ved lignende Reiser og Handelsforetagender under Ptolomæerne, og i den sildigere Deel af dette Tidsrum ved de gunstige Forhold, som Romernes Verdensherredømme medførte for de geographiske Kundskabers Udvidelse og Berigtigelse.

§. 251.

Af de mange, som under Alexander den Store, hans nærmeste Efterfølgere, og de første Ptolomæer foretoge og beskreve Reiser i Asien, navnligen i Indien, er intet fuldstæn-

---

*) B. L. Königsmann, de Geogr. Aristot. Slesv. 1803 sqq. 4.

digt Værk bevaret. Med Undtagelse af Brudstykker kiende vi dem kun af de silbigere Forfattere, som benyttede dem.

Til disse Skribenter høre de Geographer, som nævnes i denne Paragraph.

Nearchos fra Kreta. Omtr. 326. Sendtes af Alexander d. St. paa en Opdagelsesreise til Asiens Kyster imellem Indus og Euphrat. Af hans παράπλους haves et Udtog i Arrians Indica (§. 238).

I. Hudson, Geogr. min. T. I. (§. 119).

F. Schmieder, see ovfr. §. 238.

W. Vincent, the Voyage of Nearchus cet. Lond. 1797. 4. Nyeste Udg. Oxon. 1809. 4.

H. Dodwell, diss. de Arriani Nearcho, (I. Hudson l. c.).

St. Croix, examen critique cet. ovfr. §. 227.

Dikæarchos. Ovfr. §. 184. Sammenl. §. 282. 373. Aristoteles' Discipel. *Βίος Ἑλλάδος*, 3 Bøger, en statistisk Skildring af Grækenland, i Form af en Reisebeskrivelse; et udmærket Værk, der, som det synes, var mindst paalideligt om de nordlige Egne af Hellas. Bevarede ere tvende Fragmenter: 1) Beskrivelse af Attika og Boeotien, 2) af Bierget Pelion. Af hans øvrige Skrifter hører herhid: *καταμετρήσεις τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ὀρῶν; πολιτεία Σπαρτιατῶν;* hans Bøger om Pellene, Korinthos, Athen o. s. v., hvilke Skrifter maaskee tildeels hørte til hans *βίος Ἑλλάδος*. Han havde desuden skrevet om Musiken o. s. v.

---

† *Ed. princ. Henr. Stephan.* Paris. 1589. 8 (ogsaa i Gronov. Thes. T. XI. P. 1 sqq.).

D. Hoeschel, Geographica. See §. 119.

J. Hudson, Geogr. min. (§. 119) T. II.

G. Manzi (tilligemed Hanno og Nikephoros). Rom. 1819. 4.

M. Marx i Creuzeri meletemata, Pars III, 1819. 8. P. 171 sqq. (med en Afhandling om Dik. i Almindelighed).

Conf. *H. Dodwell*, de Dicæarcho hos Hudson l. c.

G. G. Bredow, epistol. Paris. ovfr. §. 119.

F. Passow, de Dicæarchi Tripolitico, Vratisl. 1829. 4.

J. A. Fabricii Bibl. Gr. III, 486 sqq. o. A.

Endvidere: Onesikritos (§. 228); Megasthenes (omtr. 300); Timosthenes (conf. Heyne de fontt. Diod. Sic. See §. 233); Daimachos; Dionysios; Patrokles; Polykletos; Androsthenes o. A.

§. 262.

Eratosthenes fra Kyrene. (Sammenl. §. 205). Omtrent 276—196. Iblandt hans Lærere vare Kallimachos, Zeno o. A. Bibliothekar i Alexandria 228. Grammatiker (§. 205), Digter, Philosoph, Mathematiker, Astronom, Geograph. Havde Tilnavnet **Beta**. Han forfattede mange Skrifter af meget forskiellig Art. Af Digte skrev han f. Ex. et elegiskt Digt: Erigone, og Hermes i hexametriske Vers (Brunck Anal. I, 477 sqq. Sammenl. §. 344). Han forfattede et didaskaliskt Værk om Komoedien o. s. v. (Conf. §. 245). Herhid hører hans *Γεωγραφικά* ell. *Γεωγραφούμενα*, 3 Bøger, i hvilke han, foruden en Kritik over de tidligere Geographer, behandlede den physiske, mathematiske, og historisk-politiske Geographie. Han forkastede Homeros' Troværdighed som Kilde for Geographien (Sammenl. de ældre Geographer og Strabon ndfr. §. 255), og var den første, der bragte Geographien i videnskabeligt System. Værket selv

er, tabt, og kiendes, bedst af Strabons Udtog og Behandling deraf. Efterfølgerne lagde for en stor Deel dette Værk til Grund, enten videre udførende det, eller modsigende det.

G. C. F. Seidel, Erat. Geographicorum fragm. Goett. 1789. 8.

G. Bernhardy, Eratosthenica (undtagen *οἱ καταστερισμοί* udfr. §. 344). Berol. 1822. 8.

L. Ancher, Diatr. in fragm. geogr. Erat. Goett. 1770. 4. Conf. *Mannert*, *Gosselin*, *Malte Brun* o. A. (ll. cc. §. 119).
J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 117 sqq.

§. 253.

Polybios (§. 231). I hans Værk findes Bidrag til Geographien; især indeholdtes saadanne i en af de tabte Bøger (XXXIV?), hvoraf Fragmenter forekomme hos Strabon og Athenæos.

Polemon (§. 246). *Κοσμικὴ περιήγησις ἤτοι γεωγραφία. Περιήγησις Ἰλίου* i 3 Bøger. Af hans talrige topographisk-historisk-antiqvariske, samt andre Skrifter nævne vi her hans *κτίσεις*; hans Samlinger af *ψηφίσματα, ἐπιγράμματα, ἀναθήματα*, saavel andre Steder, som nævnligen i Athen (*περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν Ἀκροπόλει*); *περὶ τῶν ἐν Σικυῶνι πινάκων; περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ ποταμῶν* o. s. v. Alle disse Skrifter ere tabte.

Mnaseas fra Lykien eller Achaia. 166. En tabt *περιήγησις* eller *περίπλους*, hvoraf de øvrige Skrifter, som nævnes, formodentlig vare Dele.

Agatarchides fra Knidos. Omtr. 166. Af ham nævnes flere geographisk-historiske Skrifter, f. Ex. *Ἀσιατικά*,

Εὐρωπιακὰ, περὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἐκλογαὶ ἱστοριῶν o. f. v.

Ed. pr. Henr. Stephanus. Agat. Geographica (med Fragm. af Ktesias og Memnon). † *Paris.* 1557. 8. † Forøget 1594. 8.

I. Hudson, Geogr. minor. T. I.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 32.

Hipparchos fra Nikæa. Døde omtr. 125. Især berømt som Astronom (Ndfr. §. 347). Bearbeidede den mathematiske Geographie, som i lang Tid efter ham ikke giorde videre Fremskridt af Betydenhed. Han skrev en Bog imod Eratosthenes, i hvilken han dog siges mere at have udpeget dennes Feil, end selv at have fremsat det Rigtige.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 25 sqq.

§. 254.

Efter 146 f. Chr., fra hvilken Tid Grækenland kom under det romerske Herredømmes Indflydelse, giorde Grækerne betydelige Fremskridt i Geographien, især den topographisk-politiske Geographies videnskabelige Behandling.

Eudoxos fra Kyzikos. Omtr. 125. Reiser i Asien, Libyen, Spanien. Benyttet af Strabon.

Artemidoros fra Ephesos. 100. Mange Reiser. Γεωγραφούμενα ell. Περίπλους, 11 Bøger. Meget benyttet af de sildigere Geographer og Historikere. Tabt, undtagen nogle Fragmenter, og en Deel af et Udtog, forfattet af **Markianos** fra Herakløa, omtr. 400 eft. Chr. (Ndfr. §. 408). Artemidoros havde ogsaa skrevet Ἰωνικὰ ὑπομνήματα.

† *D. Hoeschel* i Geographica. Aug. Vind. 1600. 8.

I. Hudson, Geogr. min. (§. 119). Tom. I.

R. M. v. Goens, duo fragm. Artem., med Porphyr. de antro Nympharum. Traj. ad Rh. 1765. 4. og *F. X. Berger*, et Fragment om Nilen i: Aretins Beiträge zur Gesch. und Litter. B. II. 1804.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 264. Conf. IV, 613. sqq.

Skymnos fra Chios. See ovfr. §. 184.

Alexandros, med Tilnavn Polyhistor. Omtr. 84. Iblandt hans talrige Skrifter var vel det, som nærmest angik Geographien, et meget omfattende Værk, der handlede om mange Lande særskilt, f. Ex. Europa, Aegypten, Phrygien, Bithynien, Karien, Syrien, Kypros, Indien o. s. v. Plinius benyttede dette Værk meget.

Dionysios, Periegetes. Ovnfr. §. 180.

§. 255.

Strabon fra Amasia i Kappadokien. Omtrent ved Christi Fødsel. Hans γεωγραφικά, 17 Bøger, er det ældste geographiske Værk i den græske Litteratur, der i heelt Omfang er bevaret. Strabon forfattede dette Værk i sin høiere Alder, efterat have foretaget meget betydelige Reiser, og forresten benyttende mundtlige Sagn, og de Hielpekilder, han forefandt i den ældre Litteratur, hvilke han benyttede med megen Lærdom, og prøvende Kritik. Han polemiserer ofte imod sine Forgiengere, og antager imod Eratosthenes o. A., at de homeriske Digte indeholde historisk Sandhed, digterisk indklædt. B. 1—2 indeholder Kosmographie med Kritik over de ældre Geographer; B. 3—17 Chorographie. Dette vig=

tige Værk, hvis Text dog paa mange Steder er ufuldstændig og forvansket, er mindre vigtigt for den mathematiske Geographie, end for Landenes physiske og politiske Beskrivelse. Det findes ikkun lidet benyttet af de gamle Skribenter; i Middelalderen stod det i stor Anseelse, og der haves Udtog deraf fra den Tid, f. Ex. af Georgios Gemistos Plethon (Sæc. XV Inedit.). — Strabon skrev desuden en Fortsættelse af Polybios, der maaskee er samme Værk som hans *ὑπομνήματα ἱστορικά*.

Først paa Latin: ved Guarinus Veronensis & L. Gregor. Tiphernates, Romæ ap. C. Sweinheim et A. Pannartz. Fol. uden Aarstal, formod. 1469 ell. 1470. Kritisk vigtig.

† *Ed. princ. Aldus.* Venet. 1516. Fol.

† *G. Xylander.* Basil. 1571. Fol.

† *Is. Casaubonus.* (Genevæ) 1587. Fol. Forbedret † Paris. 1620. Fol.

(*T. I. Almeloveen*). Amstelod. 1707. 2 Voll. Fol.

I. P. Siebenkees (T. I) og *C. H. Tzschucke* (T. II—VI). Lips. 1796—1811. 6 Voll. 8. (Text og Xyland. Overs.). *F. T. Friedemann*, Vol. VII (Comment. til B. 1—3). Lips. 1818. 8.

Ad. Coray. Paris. 1815—1819. 4 Voll. 8.

Ap. *Tauchn.* Lips. 1819. 3 Voll. 12.

En Chrestomathie af Strabon, formod. fra 10de Aarhundrede:

† *Ed. princ.* (*S. Gelenius*). Med Arrianos' og Hannos Periplus cet. Basil. 1533. 4.

I. Hudson (med H. Dodwells Afhandl.) i geogr. min. Tom. II, og i flere Udgaver af Strabon.

Lib. III (Abtheil.), C. G. Groskurd. Stralf. 1818. 8. og Obss. ib. 1820. 8.

Paa Fransk af *de la Porte du Theil* og *Corais*, med udførlig Commentar, og Bidrag af *Gosselin*. Paris. 1805—1819. 4 Voll. i 5 B. 4. (ufuldendt).

A. H. L. Heeren, de fontib. Geographicorum Strab. Goett. 1823. 4.

C. G. Siebelis, de Strab. patria, genere cet. Budiss. 1828. 4.

Conf. *Mannert*, *Gosselin* o. A. (§. 119).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 557 sqq.

§. 256.

Til Geographerne efter Christus høre:

Isidoros fra Charax. 37 eft. Chr. Af hans *Παρθίας περιηγητικόν* (mansiones Parthiae) er maaskee et Uddrag bevaret: *σταθμοὶ Παρθικοί*.

D. Hoeschel (l. c. §. 119).

J. Hudson (l. c. §. 119). Tom. II.

Historikernes Skrifter indeholdt ogsaa i denne Periode Bidrag til Geographien, f. Ex.

Plutarchos (ovfr. §. 237) og

Arrianos (ovfr. §. 238). Hertil hører

1) *ἐπιστολὴ πρὸς Ἀδριανόν, ἐν ᾗ καὶ περίπλους Εὐξείνου Πόντου.*

2) *περίπλους τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης.* Uvist om af denne Arrianos.

3) en *περίπλους* af Pontus Euxinus og Palus Mæotis. Compilation fra en silbigere Tid.

1) [illegible] princ. [illegible] Arriani et Hannonis Peripl. (S. Gelenius). Basil. 1533. 4.

2) J. G. Stuckius. Genev. (Andre Exempl. Lugdun.) 1577. Fol.

3) G. Vossius. Amstelod. 1639. 4. Ogsaa i Jac. Gronovii Geographic. antiqua. See §. 119.

1) 2) 3) i I. Hudsons Geogr. min. Tom. I.

I. G. Hager, de Arriano geographo cet. Chemn. 1766. 4.

§. 257.

I Midten af 2det Aarh. eft. Chr.

Marinos fra Tyros. 150. Bearbeidede især den mathematiske Geographie, og samlede tillige videre Efterretninger, end man hidtil havde havt om Asien, Afrika, og det nordlige Europa. Hans Skrifter ere tabte, men benyttedes af

Claudios Ptolemæos. (§. 247. 349. 352). Hans γεωγραφικὴ ἀφήγησις, 8 Bøger, er iblandt de bevarede Værker Hovedkilden til Kundskab om Græskernes Geographie. Han er paalideligst i det han beretter om Kystlandene. Hovedgienstanden er den mathematiske Geographie, dog indskrænker Ptolemæos sig ikke ene dertil. I B. 8 gives Anviisning til at forfærdige Landkort. Netop ved at være almindelig Haandbog i Geographien igiennem mange Aarhundreder har dette Værk været udsat for mange Tillæg og Forfalskninger.

Agathodæmon forfærdigede i 5te Aarh. Korter til Ptolemæos' Geographie.

Forskjellige latinske Oversættelser og mange Udgg. af disse tidligere end paa Græsk; f. Ex.

J. Angelus. Bonon. 1462 (urigtigt Aarstal; maaskee 1482). Fol. † Vicentiæ 1475. Fol. † Ulmæ 1482. Fol. Argentor. ap. I. Schottum. 1513 Fol. og † 1520 Fol.

† *B. Pirkheymer.* Argentor. 1525. Fol.

---

† *Gr. ed. princ.* Cum præfat. *Desid. Erasmi.* Basil. ap. Frob. 1533. 4. (Mange Trykfeil i Tallene). † Paris. ap *C. Wechel.* 1546. 4.

† *G. Mercator & P. Montanus.* Amstel. et Francof. 1605. Fol. (Forskiell. Titelblade).

† *P. Bertius.* Amstel. 1618. Fol. (Trykkestedet angives forskielligt). Ogsaa som B. I af P. Bertii theatrum Geographiæ veteris. 1618—1619. 2 Voll. Fol.

Udg. af 1533 ligger til Grund for disse Udgaver. De anførte Feil ere blevne deri, dog satte Bertius Tallene af de lat. Overs. ved Siden, uden dog at bringe Tallene i Orden, og rettede en Deel Feil i Navnene. En god Udgave savnes endnu.

Ptolem. *Arabia,* udg. af *I. Græviue.* Lond. 1650. 4.

— *I. Hudson,* l. c. T. III, med Ptol. Længde- og Bredde-Kort.

G. M. Raidel, de Ptolem. Geogr. ejusque codd. cet. Norimb. 1737. 4.

Ph. Buttmann, üb. Ptol. in der Anthol. und den Claud. Ptolem. i Museum d. Alterthumsw. von Wolf u. Buttm. Berl. 1810. B. II, H. 3. S. 455 sqq.

A. H. L. Heeren, de fontib. Geographicorum Ptolem. tabularumque cet. Commentt. soc. Reg. Goett. recentt. Goett. 1828. 4.

F. C. H. Kruse, Archiv für alte Geschichte B. I. H. 2, hvor Ptol. sættes 175 eft. Chr.

Conf. Mannert, Geschichte d. A. (S. 112).
J. A. Fabric. l. c. §. 247.

§. 258.

Pausanias. Fra Kappadokien, eller maaskee rigtigere fra Lydien. I sidste Halvdeel af 2det Aarh., omtr. 180 eft. Chr. Grammatiker, Rhetor, Historiker, og Geograph. Betydelige Reiser i og udenfor Grækenland. Opholdt sig i Rom, og udarbeidede sin Ἑλλάδος περιήγησις, 10 Bøger, benævnede efter de Dele af Grækenland, som deri beskrives. Dette vigtige Værk handler fornemmelig om Kunstens Værker i Grækenland, men er ogsaa vigtigt for Geographie og Historie. Undertiden savner man Kritik hos Forfatteren, og Stilen, endskiøndt efterlignende de ældre Forfattere, er ofte haard og dunkel.

---

† *Ed. princ.* Ap. *Aldum*, per Marc. Musurum. Venet. 1516. Fol.

† *G. Xylander* & *F. Sylburgius*. Francof. 1583. Fol. † Hanov. ap. Wechel. 1613. Fol.

I. Kuhnius. Lips. 1696. Fol.

I. F. Facius. Lips. 1794—1796. 4 Voll. 8.

E. Clavier († 1814), *Ad. Coray* (Text og Oversættelse). Paris. 1814—1821. 6 Voll. 8. Supplementb. med Anmærkn. udg. af *Courier*. ib. 1823. 8.

C. G. Siebelis. Lips. 1822—1828. 5 Voll. 8.

Imm. Bekker. Berol. 1826. 2 Voll. 8 (efter cod. Paris. no. 1410).

Haandudg. hos *Tauchnitz*. Lips. 1818. 3 Voll. 12. og — *Weigel* (e recens. Siebelisii). Lips. 1818—1819. 3 Voll. 8.

Forskiellige latinske Oversættelser, iblandt hvilke *R. Amasæi.* Rom. 1547. 4. † Florent. 1551. Fol. Basil. 1557. 8.

C. G. Siebelis, de Pausaniæ patria, ætate cet. Budiss. 1819. 4.

Om Pausanias og enkelte Dele af hans Værker haves forskiellige Afhandlinger af *Sevin, Gedoyn, Caylus* i Mémoir. de l'Acad. cet., *C. G. Heyne, L. Völkel, A. Nibby* o. A. Vigtige Oplysninger findes ogsaa i forskiellige Reisebeskrivelser, f. Ex. af *Leake* og *Gell*.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V. 307 sqq.

§. 259.

Dionysios, formod. fra Byzantion, i Slutningen af andet Aarh. eft. Chr. *Ἀνάπλους Βοσπόρου.* Kun et Fragm.

Du Fresne Dom. du Cange: Constantinopolis christiana. Paris. 1680. Fol.

I. Hudson (l. c. §. 119). Vol. 3.

Agathemer, i første Halvdeel af tredie Aarh. eft. Chr. *Ὑποτύπωσις τῆς γεωγραφίας ἐν ἐπιτομῇ*, 2 Bøger. B. 2 er en forvirret Gientagelse af B. 1, og ikke af samme Forfatter.

Ed. princ. S. Tennulius. Amstel. 1671. 8.

I. Gronovius i Geograph. antiqua. See §. 119.

I. Hudson (l. c. §. 119). T. II.

Conf. Mannert (l. c. §. 119).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 615 sqq.

V. Philosophie.

§. 260—313.

---

§. 260.

Den Retning, som den græske Litteratur mere og mere tog til det Videnskabelige, viiste sig i alle Litteraturens Grene, men fornemmelig i Philosophien, og de nærmest med denne beslægtede Litteraturfag. Aristoteles giorde Epoche i Videnskabernes systematiserende Udvikling.

Anmærkn. Adskillige megariske og kyrenaiske Philosopher, som levede i eller ind i denne Periode, ere anførte ovfr. §. 150—152. I foregaaende Periode handledes først om Talekunsten, dernæst om Philosophien; i denne Periode foredrages Philosophiens Historie før Rhetorikens og Sophistikens, paa Grund af Philosophiens stigende Anseelse i det her omtalte Tidsrum, og dens Indflydelse paa disse Litteraturfag.

---

a. Aristoteles.

---

§. 261.

Aristoteles fra Stagira i Makedonien. Fød 384 (Ol. 99, 1), død 322 (Ol. 114, 3). Opdragen i Mysien. Skal først have studeret Medicin. Var Platons Tilhører i Athen 367—347. Hvad der fortælles om Platons og Aristoteles' Fiendskab, er vel for største Delen senere Paafund. Efter Platons Død opholdt Aristoteles sig 3 Aar i Atarne; siden i Mitylene, og maaskee nogen Tid i Athen, indtil han kaldtes til at være Alexanders Lærer (343). Efter at have

fuldendt dette Hverv, drog han 335 eller fildigere til Athen, hvor han i en Række af Aar underviiste deels sine Disciple, deels Andre i Lykeion, hvorfra Peripatetikernes Skole udgik. Efter Alexander d. Stores Død begav han sig, maaskee for at undvige sine Fiender, til Chalkis, hvor han døde, uvist paa hvilken Maade.

§. 262.

Aristoteles besad større Lærdom end nogen Græker før hans Tid. Han var en ypperlig Jagttager, fandt rigelig Leilighed til at anstille Jagttagelser, og var mere end nogen af hans Forgiengere i Besiddelse af den Evne, at bringe disse og Resultaterne af sin Lærdom og Granskning i videnskabelig Form. Philosophien er, efter Aristoteles' Lære, den menneskelige Viden, for saavidt denne indbefattes i Begreber, hvilke have deres Oprindelse fra Jagttagelse af det Givne, og dannes ved Forstands-Slutninger fra det Enkelte til det Almindelige. Ved denne logiske Analyse søger Aristoteles det Ubetingede, der indeholder Videnskabens Principer. Den videnskabelige Erkiendelse udgiør Philosophiens Formaal, og søges for sin egen Skyld. Han skabte en meget omfattende Terminologie. Ved at udstrække sin Virksomhed fast til alle Dele af den daværende menneskelige Viden, havde han fremfor alle græske Philosopher Indflydelse paa at affondre baade den theoretiske og praktiske Philosophie i dens forskiellige Dele, og at bringe disse i videnskabelig (systematisk) Form. Nogle Videnskaber dannede han forfra, f. Ex. forskiellige Dele af Naturvidenskaberne, saasom Zoologien og Physiologien, og bragte andre, i hvilke han byggede paa

Forgiængernes Arbeider, meget videre frem; f. Ex. Logik, Metaphysik og Rhetorik. Erfarings-Videnskaberne skyldte ham meest; men indenfor de Grændser, han havde sat for Videnskaben, var hans Indflydelse ingensteds ubetydelig, f. Ex. i Ethik, Politik o. s. v. — Alexander d. St. skienkede ham rigelig Understøttelse. — Hans Methode er analytisk, logisk-dialektisk. Hans Foredrag er simpelt, nøiagtigt, men ofte ved sammentrængt Korthed, og Textens Forvanskning, dunkel. (Sammenl. ndfr. §. 265 d). Hans Philosophie er i Methode og Form saare forskiellig fra den platoniske.

§. 263.

Aristoteles' Skrifter vare meget talrige. Mange ere tabte, dog er et betydeligt Antal bevaret. Disse ere vel ikke alle ægte, men vi kunne dog af dem lære den aristoteliske Philosophie at kiende i dens Hoveddele. Disse Skrifters Inddeling i exoteriske og esoteriske (akroamatiske) er endnu ikke bragt i det Rene *). Hvad der fortælles om disse Skrifters Skiebne i Oldtiden, og allerede i den næste Tid efter Aristoteles, er i det mindste meget udpyntet ved sildigere Tilsætninger. Alligevel er det vist, at baade de ægte aristoteliske Skrifter ere forvanskede ved mangeslags Forandringer og Tilsætninger, og at andre Forfatteres Skrifter, deels ved Vildfarelse, deels ved Bedragerie allerede tidligen tillagdes Aristoteles. At affondre det Ægte fra det Uægte, og at bringe de aristo-

---

*) Den sandsynligste Forklaring findes hos B. G. Niebuhr, i hans Röm. Gesch. 1, 20. Sammenl. C. A. Brandis, Rheinisch. Mus. 1, 3, 253—254.

teliske Skrifter, hvores oprindelige Sammenhæng og Følge er et af Kritikens vigtige, men i adskillige Henseender formodentlig uopløselige Opgaver. Forskjellige, tildeels fremmede Omstændigheder have bidraget hertil, og Vanskelighederne forøges end mere ved at tvende græske og en arabisk Fortegnelse, som haves over Aristoteles' Skrifter, ere aldeles uovereensstemmende.

§. 264.

Man har forsøgt at inddele og ordne de aristoteliske Skrifter paa meget forskjellig Maade. Det er neppe muligt heri med Sikkerhed at finde det Rigtige; dog ville fortsatte Undersøgelser bringe meget i det Reine, som endnu er dunkelt, eller kun Gisning.

Vi anføre her de Skrifter, som deels ere ægte, deels pleie at udgives for ægte, i følgende Orden *):

1) logiske. Under det fælles, dog ikke fra Aristoteles hidrørende, Navn *Ὀργανον* indbefattes herunder 5 forskjellige Skrifter: 1) *κατηγορίαι*; 2) *περὶ ἑρμηνείας*; 3) *ἀναλυτικὰ πρότερα καὶ ὕστερα*, 4 B.; 4) *τοπικά*, 8 Bøger; 5) *περὶ σοφιστικῶν ἐλέγχων*, 2 B. Aristoteles havde foruden disse skrevet andre logiske Skrifter. Ægtheden af de bevarede er vel ikke ved alle lige vis, dog er der iblandt dem intet, som er afgiort uægte.

---

*) Hvor ingen nærmere Oplysning tilføies, betegnes de Skrifter, som enten med Vished, eller sandsynligen ere uægte, med ?. At enkelte Dele af de aristot. Skrifter ere uægte, uvisse, eller ikke staae paa deres rette Sted, kan her ikke tages Hensyn til.

Disse, saavel som mange andre Aristoteliske Skrifter, have allerede i den ældste Tid fundet talrige Commentatorer paa Græsk, Latin, Arabisk o. s. v. Sammenl. ndfr. § 270.

§. 265.

B) naturvidenskabelige og mathematiske.

a) physiske.

1) φυσικὴ ἀκρόασις, 8 B. 2) περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, 2 B. 3) μετεωρολογικά, 4 B. 4) περὶ ἀκουστῶν. — 5) ἀνέμων θέσεις καὶ προσηγορίαι (?), formodentlig dog fra Aristoteles' Tid. 6) περὶ κόσμου s. πρὸς Ἀλέξ. ἐπιστολὴ περὶ τοῦ παντός (?). 7) περὶ οὐρανοῦ, 4 B. (??).

Sammenlign ndfr. d.

b) naturhistoriske.

1) περὶ ζώων ἱστορίας, 10 B. Om B. 10 er der Tvivl. 2) περὶ ζώων μορίων, 4 B. 3) περὶ ζώων γενέσεως, 5 B. 4) περὶ ψυχῆς, 3 B. 5) Φυσιογνωμικά (??). 6) περὶ φυτῶν, 2 B. (??). 7) περὶ χρωμάτων (?). Herhid høre desuden nogle af de til Parva Naturalia henregnede Smaaskrifter (ndfr. d. 2). Aristoteles havde forfattet andre herhid hørende, men tabte Skrifter, f. Ex. om Anatomien, maaskee ogsaa om Lægekunsten o. s. v.

c) mathematiske.

1) μηχανικὰ προβλήματα. 2) περὶ ἀτόμων γραμμῶν (de lineis insecabilibus). Nogle mene, at dette var af Theophrastos.

Sammenl. ndfr. d.

4) af blandet Indhold.

Aristoteles pleiede at giøre Samlinger og Udkast, tildeels til Brug for sine Værkers Udarbeidelse (ὑπομνήματα). Nogle af hans mindre Afhandlinger ere formodentlig saadanne foreløbige Udkast. Samlinger og Udkast af denne Art vare især udsatte for Andres Tilsætninger og Forandringer.

Herhid synes især at høre:

1) προβλημάτων τμήματα λη' (38), meest af physisk Indhold.

2) **Parva naturalia.** Under denne Benævnelse har man samlet en Række af mindre Afhandlinger af blandet naturvidenskabelig-philosophisk Indhold. 1) περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν. 2) περὶ μνήμης καὶ ἀναμνήσεως. 3) περὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως. 4) περὶ ἐνυπνίων. 5) π. τῆς καθ᾽ ὕπνου μαντικῆς. 6) περὶ τῆς κοινῆς τῶν ζώων κινήσεως. 7) π. μακροβιότητος καὶ βραχυβ. 8) π. νεότητος καὶ γήρως, π. ζωῆς καὶ θανάτου. 9) περὶ ἀναπνοῆς. 10) περὶ ζώων πορείας. 11) περὶ τοῦ πνεύματος. De tvende sidste findes ogsaa adskilte fra de øvrige.

3) περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων. Denne Samling er i dens nuværende Form formodentlig silbigere uddraget af forskiellige, tildeels aristoteliske Skrifter.

§. 266.

III) Metaphysik.

Τὰ μετὰ τὰ φυσικά, efter den sædvanlige Inddeling udgiørende 14 B. Dette Værk er ikke forfattet af Aristoteles, som det nu er, heller ikke har det sit Navn fra

ham. Derimod synes Aristoteles at have forfattet forskiellige Skrifter over den speculative Philosophie (ἡ πρώτη φιλοσοφία), hvilke angiis Philosophien, for saavidt den ikke var indbefattet i hans logiske og naturvidenskabelige Værker. Af hine Skrifter opstod efterhaanden det her nævnte Værk, som fik den ovenfor anførte Titel af dets græske Bearbeidere og Fortolkere, og igiennem mange Forandringer og Tilsætninger efterhaanden har modtaget sin nærværende Skikkelse, hvilken Kritikerne paa flere Maader have forsøgt at føre tilbage til det Oprindelige.

Til denne Classe af Skrifter hørte περὶ εἰδῶν og περὶ ἀγαθοῦ (περὶ φιλοσοφίας). See *C. A. Brandis*, de perditis Aristot. libris de ideis et de bono s. Philosophia. Bonnæ 1823. 8.

§. 267.

IV) rhetoriske.

1) τέχνη ῥητορική, 3 B.

2) ῥητορικὴ πρὸς Ἀλέξανδρον. Røber ikke blot ved Afvigelser fra det nysnævnte saare vigtige Skrift, men langt mere ved den hele Aand deri, og Behandlingsmaaden, at det er af en anden Forfatter, der, hvis jeg ikke feiler, var en praktisk Taler. — Nogle have antaget, at Anaximenes fra Lampsakos, Andre, at Korax fra Syrakusæ var Forfatter af dette Skrift.

Aristoteles nævner (Rhetor. III, 9) τὰ Θεοδέκτεια, som et af sine rhetoriske Skrifter.

§. 268.

V) Kunstlære. Poesie.

Περὶ ποιητικῆς.

Uagtet dette Skrifts store Indflydelse paa Kunsten og dens Theorie, igiennem en Række af Aarhundreder, er man dog langt fra at være kommen til Enighed i dets Bedømmelse. Det er vistnok i sin oprindelige Form et aristotelisk Værk, men vi have kun en Deel af det (om Epopoeen og Tragoedien), og selv den ikkun i Udtog, hvortil kommer, at fordyere Bearbeidelser maaskee ikke have været uden Indflydelse paa de enkelte Deles Orden og Foredraget. For at fatte Aristoteles' Kunstlære, maae hans øvrige Skrifter tages til Hielp.

Aristoteles havde skrevet andre — nu tabte — Værker, som vare vigtige for den græske Digtekunsts Historie, f. Ex. *διδασκαλίαι, νῖκαι Διονυσιακαί* o. a.

Aristoteles har ogsaa skrevet Digte. Vi have under hans Navn:

1) *σκόλιον εἰς Ἀρετήν.* Bevaret hos Athenæos (XV, 51), og hos Diogenes fra Laerte (V, 5).

2) et epitaphisk Epigramma over Hermias fra Atarne.

3) *εἰς τοὺς παρ' Ὁμήρῳ Ἥρωας ἐπιτάφια.* Eustathios (Il. II, 557) omtaler en saadan Samling af Aristoteles, under Navn af Peplos. Men i dem, som nu haves i Anthologien (Ed. Fr. Jac. See §. 380. Append. no. 9), findes ikke Skibenes Antal, som Eustathios siger at være angiven deri, heller ikke stemmer det, som Eustathios siger om Digtet til Aias, med Anthologien.

§. 269.

VI) ethiske.

1) *ἠθικὰ Νικομάχεια*, 10 B.

2) *ἠθικὰ Εὐδήμια*, 7 B. Nogle antage, at det er af Eudemos (§. 282), Andre, at det er af Theophrastos.

3) *ἠθικὰ μεγάλα*, 2 B. Nogle, at Udtog af 1 eller af 1 og 2, men uvist om ved Aristoteles, eller snarere ved en Anden. Maaskee ere dog disse tre Skrifter alle i det Hele ægte. Det første blev, som et akroamatisk Skrift, ved fortsat Bearbeidelse fuldstændigst udarbeidet. Det andet synes at have været bestemt til privat Brug for Eudemos; og det tredie indeholder maaskee en almindelig Fremstilling af Aristoteles' Sædelære, og er da ikke en blot Gientagelse af det første.

4) *περὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν*. Fragmenter samlede udaf Stobæos, især tagne af *ἠθ. Νικομάχ.*

Desuden nævnes flere ethiske Skrifter af Aristoteles.

§. 270.

VII) politiske.

Πολιτικά, 8 B. Aristoteles arbeidede paa dette vigtige (akroamatiske) Værk indtil imod Slutningen af sit Liv.

Iblandt de tabte politiske Skrifter af Aristoteles er et, som vistnok var et af de vigtigste baade iblandt hans og overhovedet iblandt Oldtidens Værker: hans *Νόμιμα* ell. *Πολιτεῖαι πόλεων*, hvori han skal have beskrevet 158, deels græske, deels ikke græske, Staters Forfatninger.

Aristotelis rerum publicarum reliquiae. Collegit C. F. Neumann. Heidelb. 1827. 8.

VIII) oekonomiske.

Οἰκονομικά, 2 B. (??). Meningerne om dette Skrift, hvis tvende Bøger desuden ikke ere af een Forfatter, eller fra samme Tid, ere meget deelte. Maaskee have vi heri Levninger af et oekon. Værk af Theophrastos. Iøvrigt stemmer B. 1 i det Hele overeens med Aristoteles' Politika.

Iblandt Aristoteles' tabte Skrifter nævnes ogsaa Geoponika.

§. 271.

IX) Breve.

En Samling af aristoteliske Breve synes at have været til endnu i 6te Aarh. eft. Chr. Nu haves 6 Breve under Aristoteles' Navn (?).

X) historiske Skrifter.

Aristoteles havde skrevet et Værk om de philosophiske Systemer. Maaskee have vi en Deel af dette Skrift i

πρὸς τὰ Ξενοφάνους, π. τ. Ζήνωνος, π. τ. Γοργίου; i hvilken Titel formodentlig bør sættes Melissos istedetfor Xenophanes.

Iblandt Aristoteles' tabte historiske Skrifter nævnes: *περὶ Ἀλεξάνδρου*.

§. 272.

En Fortegnelse over de tabte Skrifter, som deels med, deels uden Grund have været Aristoteles tillagte, see.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 388—408.

Adskillige Aristoteles tillagte Skrifter haves ikke paa Græsk, men deels paa Latin, deels paa Arabisk. Nogle af dem ere ikke udgivne. De fleste af dem ere aldeles uægte, f. Ex. Arist. Theologia s. mystica philosophia secundum Ægyptios, Rom. 1519. 4; de pomo; Lapidarius; de physiognomia regia; secretum secretorum ad Alex. discipulum suum o. fl. Et Skrift af denne Art handler om Nilen, om hvilken Aristoteles skal have forfattet en Afhandling.

§. 273.

De aristoteliske Skrifters Skiebne er ovenfor berørt (§. 263). At fortolke Aristoteles' Lære var en af Peripatetikernes Hovedopgaver (sdfr. §. 277—284, 419—422). Et betydeligt Antal af græske, latinske, og arabiske Commentatorer, tildeels endnu ikke udgivne, fortolkede Aristoteles' Skrifter og den deri indeholdte Lære fra andet indtil i fiortende Aarhundr. eft. Chr., f. Ex. Alexander Aphrodisiensis, Porphyrios, Themistios, Ammonios Hermias' Søn, Joann. Philoponos, Simplikios, Michael Psellos, Michael af Ephesos, Theodoros Prodromos, Eustratios o. A.; iblandt Romerne Anic. M. Torq. Severinus Boethius (6te Aarh.), og iblandt Araberne Averroes (12te Aarh.). Det er bekiendt, hvor megen Indgang den aristoteliske Philosophie fandt hos Araberne, og hvor vigtig en Rolle den spillede i Middelalderens Videnskabelighed.

C. C. Fabricius (præside *Nagel.*), de studio philos. Græc. inter Arabes. Altdorf. 1745.

§. 274.

Baade af alle og enkelte aristoteliske Skrifter haves talrige latinske Oversættelser. Foruden Boethii Oversættelser især af de logiske Skrifter ere især tre mærkværdige iblandt de ældste: 1) omtr. 1220, deels efter den græske Text; deels efter arabiske Oversættelser; 2) omtr. 1270, foranstaltet ved Thomas af Aquina; 3) i 15de Aarh. ved en Samling af Lærde, iblandt hvilke Bruno, Georg. Vallá, Theod. Gaza, og Bessarion.

Om de lat. Overs. og deres Udgg.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 305 sqq. *I. G. Buhle* i Udg. af Aristot. Vol. I. *M. Jourdain*, recherches crit. sur l'age et l'origine des traductions latines d'Arist. cet. Paris 1819. 8.

Mange ariff. Skrifter vare udgivne paa Latin tidligere end Ed. princ. af Texten (ndft. §. 276).

§. 275.

Om Aristoteles, hans Skrifter, og Lære, foruden de almindelige Værker over Philosophiens Historie (§. 137):

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 195—408.

I. G. Buhle i hans Udg. af Aristoteles, de libris Arist., qui vulgo in deperdit. numer., i Commentt. Soc. Reg. scientt. Goett. Vol. XV. P. 57 sqq.

Sammenl. Artiklen om Aristoteles i Allg. Encyclop. d. Wissensch. von Ersch u. Gruber. B. V, v. Aristoteles.

F. N. Titze, de Aristot. operum serie et distinctione. Lips. & Prag. 1826. 8.

C. A. Brandis, über die Schicksale der Arist. Bücher, und einige Kriterien ihrer Aechtheit, i Rheinisches Museum, B. I, H. 3 og 4.

I. S. Vater, Theologiæ Aristot. vindiciæ. Lips. 1795. 8.

Th. Taylor, on the philosophy of Aristotle. Lond. 1812. 4.

B. L. Königsmann, de Arist. Geographia. Slesvic. 1803 sqq. 4.

§. 276.

Udgaver:

a) af Aristoteles' samtlige Skrifter:

† Ed. pr. *Aldus*. Venet. 1495—1498. 5 Voll. (ofte Vol. 4 i 2 Partt., og da 6 Voll.) Fol. (Ars Poet. og Rhetor. findes ikke deri; derimod indeholder den en Deel af Theophrastos' Skrifter. See §. 281).

Des. Er. Roterdamus & S. Grynæus. Basil. ap. I. Bebelium. 1531 (paany 1539). 2 Voll. Fol. † 1550. 2 Voll. Fol. (Udg. 1550 er den første, som er afdeelt i Capitler).

† *I. B. Camotius* (deri ed. princ. af: περὶ αἰσθήσεως). Venet. ap. Aldum (ɔ: Aldina minor.). 1551—1553. 6 Voll. 8. (Kun Vol. 3 har Aarstallet 1553. Vol. 6 (1552) indeholder Skrifter af Theophrastos).

† *F. Sylburg*. Francof. ap. Wechel. 1587. 11 Partt. sædvanligen indbundne i 5 Voll. 4. Enkelte Dele deraf ere tidligere trykte særskilte, endog 1577, men sildigere omtrykte med Forandringer. Fuldstændige Explr. ere meget sjeldne.

† *I. Casaubonus* (Ed. pr. graeco-lat.). Lugd. 1590. 2 Voll. Fol. Paany: † Aurel. Allobr. 1605. 2 Voll. Fol. Denne Udgave laae til Grund for flere følgende Udgaver:

† *I. Pacius* (som dog forandrede nogle Bøgers Orden). Ap. G. Laemarium. s. l. (Lugd.? Genev.?) 1597. 2 Voll. 8 og oftere.

G. du Val. Paris. † 1619. 2 Voll. Fol. † 1629. 2 Voll. Fol. — Med Tillæg † 1639 (Nyt Titelblad: † 1654). 4 Voll. Fol.

I. T. Buhle. Bipont. 1791—1800. 5 Voll. 8. (Ufuldendt).

b) enkelte Skrifter *):

I) (§. 264). *Organum:*

† Ap. *Juntam.* Florent. 1521. 4.

† Basil. ap. Isengr. 1545. 8.

† *Iul. Pacius.* Morgiis 1584. 4. † Francof. 1592. 8. Francof. 1597. 4. 1598. 8. † Genev. 1605. 4. og oftere.

G. Hildenius (Quæstionum & commentt. in Organ. Aristot. partes quinque. Textus græc. integer cet.). Berol. 1585. 3 Voll. 4. o. A.

Af Udgg. af enkelte Dele af Organum:

E. A. Lewald, Aristot. Categoriæ. Heidelb. 1824. 8.

II) (§. 265):

Auscultationes physicæ, parva Naturalia og andre physiske Skrifter: † Francof. ap. Wechel. 1577. 4. † 1584. 4. (Fra dette Officin ere en Deel andre aristoteliske Skrifter udkomne, foruden de her nævnte).

Auscultatt. physicæ: I. Pacius, Francof. 1596. 8, og flere Oplag.

Meteorologica:

Imm. Bekker. Berol. 1829. 8.

De mundo:

I. C. Kappius. Altenb. 1792. 8.

De historia animalium:

Ap. *Juntam* (med andre Skrifter af Aristoteles og Theophrastos). Florent. 1527. 4.

† *P. J. Maussacus* (efter *I. C. Scaligers* Forarbeider). Tolos. 1619. Fol.

M. Camus. Paris. 1783. 2 Voll. 4.

---

*) Her kan ikkun meddeles et Udvalg, efter den ovfr. (§. 264 fgg.) fulgte Orden. Titlerne anføres paa Latin. Fuldstændigere Underretning om den aristoteliske Litteratur findes i det ovfr. S. 11 anførte Skrift af S. F. Hoffmann.

I. G. Schneider. Lips. 1811. 4 Voll. 8.

I. Bekker. Berol. 1829. 8.

De partibus animalium:

I. Bekker. Berol. 1829. 8.

De generatione animalium:

I. Bekker. Berol. 1829. 8.

Sammenl. *F. N. Titze*, Ἀριστοτ. λόγος ὁ περὶ φύσεως, τῆς ζωϊκῆς μάλιστα, μεθοδικός. Prag. 1819. (Ny Titel 1823). 8.

De anima:

I. Schegk. Basil. 1544. 8.

De anima, sensu, memoria, somno cet.:

I. Bekker. Berol. 1829. 8.

Physiognomica. See §. 372.

Mechanica problemata:

I. P. v. Cappelle. Amstel. 1812. 8.

Af *Parva naturalia* (see ovfr. auscultt. physicæ) ere: *de somno et vigilia, de insomniis et de divinatione per somnum* udg. ved

G. A. Becker. Lips. 1823. 8.

Auscultationes mirabiles:

† *H. Stephanus*, Aristotelis & Theophr. scripta quædam cet. Paris. 1557. 8.

I. Beckmann. Goett. 1786. 4. (Sammenl. §. 357. Antigonos fra Karystos).

III) *Metaphysica* (§. 266):

Aristotelis & Theophr. Metaphys. ed. *C. A. Brandis*. Vol. I. Berol. 1823. 8.

IV) *Rhetorica* (§. 267):

† Basil. ap. Froben. 1529. 4.

† *P. Victorii* in artem rhetor., appositis græcis verbis cet. Florent. ap. Junt. 1548. Fol. og oftere.

Ap. *Gu. Morelium.* Paris. 1559. 4.

(*Holwell*). Oxon. 1759. 8.

(*C. Garve & F. W. Reitz*). Lips. 1772. 8.

Th. Gaisford. Oxon. 1820. 2 Voll. 8.

I. S. Vater, animadvers. ad Aristot. libros 3 rhetoric. Lips. 1794. 8.

V) *De arte poetica* (§. 268):

Af talrige Udgaver her kun

Ap. *Aldum.* Venet. 1536. 8. og oftere.

† *F. Robortellus.* Florent. 1548. Fol.

P. Victorius. Florent. ap. Junt. † 1560. Fol. † ib. 1573. Fol.

T. Goulston. Lond. 1623. 4 og oftere. Cantabr. (*Th. Upton,* cum notis F. Sylburgii, D. Heinsii all.). 1696. 8.

Batteux (med Horatii Ars Poet. og fl. Skr.). Paris. 1771. 2 Voll. 8.

T. Winstanley. Oxon. 1780. 8.

T. C. Harless. Lips. 1780. 8.

F. W. Reitz. Lips. 1786. 8.

T. Tyrwhitt. Oxon. 1794. (†) Fol. 4. 8. Ed. 4ta. 1817. 8.

G. Hermann. Lips. 1802. 8.

E. A. G. Graefenhan. Lips. 1821. 8.

F. C. Petersen, om den aristotel. Poetik. I Skandin. Litt.-Selskabs Skrifter B. 16. Kbhn. 1819. 8.

De ovenfr. anførte Digte findes f. Ex. i *R. F. P. Brunckii* Analecta cet. T. I. P. 177 sqq. (Conf. T. III, P. 32), i F. Jacobsii Anthol. Palat. (§. 380).

Epitaphia fuldstændigst hos F. Jacobs l. c. i Appendix epigrammatum no. 9 og ved *Th. Burgess.* Dunelmi 1798. 8.

Scolion in virtutem. See §. 188.

VI) *Ethica* (§. 269):

Eth. ap Nicom. s. a. Fol., tidligere end ed. Aldina.

I 16de Aarh. forskiellige Udgaver, iblandt hvilke:

† Argentor. ap. Rihelium. 1540. 8 og oftere.

(*P. Victorius*). Florent. ap. Junt. 1547. 4 og oftere f. Ex. † 1584. Fol. (cum commentt.).

† *T. Zwinger*. Basil. 1566. 4. † ib. 1582. Fol.

† *M. Berger*. Francof. 1591. 8. ib. 1596. 8. † Hanov. 1611. 8.

Iblandt de nyere Udgaver:

G. Wilkinson. Oxon. 1716. 4. 8. 1808. 1809. 1818. 8.

C. Zell. Heidelb. 1820. 2 Voll. 8.

Ad. Coray. (B. 14 af βιβλ. Ἑλλην.) Paris. 1822. 8.

C. L. Michelet. Vol. I. Berol. 1829. 8.

Ogsaa enkelte Dele deraf ere særskilt udgivne.

VII) *Politica* (§. 270):

† Argentor. ap. Rihelium. 1540. 8.

† Paris. ap. Vascosan. 1548. 4.

† Ap. *Juntam*. (P. Victorius). Florent. 1552. 4.

Af en Række af Udgaver i 16de Aarh., i hvilke *P. Victorii* Arbeider (f. Ex. † Ap. *Juntam*. Florent. 1576. Fol.) havde betydelig Andeel, nævne vi:

† *Th. Zwinger*. Basil. 1582. Fol.

I 17de Aarhundrede:

† *D. Heinsius*. Lugd. Bat. 1621. 8 (med andre Skrifter).

Af de nyeste:

I. G. Schneider. Francof. ad Viadr. 1809. 2 Voll. 8.

Ad. Coray. Paris. 1821. 8. (B. 13 af βιβλ. Ἑλλην.)

C. Goettling. Jen. 1824. 8.

F. G. Kluge, de politia Carthagin. (e libr. 2do) Acced. Theod. Metoch. descript. reipubl. Carthag. Vratisl. 1824. 8.

C. F. Neumann, rerum publicar. reliquiæ. Heidelb. 1827. 8.

Conf. *A. Maii* veter. scriptt. nova collect. cet. (§. 397) Vol. II. P. 715 sqq. 672 sqq.

VIII) *Oeconomica* (§. 270):

† Paris. ap. Neobar. 1541. 8.

† Paris. ap. G. Morelium. 1560. 4.

Anonymi Oeconomica, quæ Aristotelis falso ferebantur, ed. *J. G. Schneider*. Lips. 1815. 8.

C. Goettling, Aristot. Oeconomicus, og B. 2 under Titel: *Ἀνωνύμου οἰκονομικά*. (Sammenl. §. 286). Jen. 1830. 8.

IX) *Epistolæ* (§. 271):

I Brev=Samlingerne. See §. 135.

Særskilt: *Dreier*. Lubec. 1615. 4.

X) *Historica* (§. 271):

G. G. Fülleborn, liber de Xenoph., Zenone, Gorgia, Aristoteli vulgo tributus. Hal. 1789. 4.

G. L. Spalding, comment. in prior. partem libri de Xenophane cet. Berol. 1793. 8.

---

b. Den peripatetiske Philosophie.

---

§. 277.

Aristotelikerne kaldtes Peripatetikere (§. 261). De vigtigste vare:

Theophrastos, fra Eresos paa Lesbos. Formodentlig fød 372 (Ol. 102, 1), død 286 (Ol. 123, 3). Andre antage, at han var fød 392 (Ol. 97, 1). I sin tidlige Ungdom sendtes han til Athen, og benyttede der især Aristoteles' Underviisning. Han skal oprindelig have hebbet Tyrtamos, men formedelst udmærkede Anlæg, Fremskridt og Veltalenhed siges han at have faaet Navnet Theophrastos. Han beskieftigede sig især med Naturvidenskaberne, Ethik, og Politik; og

blev Aristoteles' Efterfølger i Lykeion, hvor han underviiste med stort Bifald. Han synes ikke at have undgaaet Forfølgelse, og forlod Athen, men kom snart efter igien tilbage. Hans Død vakte almindelig Sorg.

§. 278.

Theophrastos forfattede talrige Skrifter, tildeels over Gienstande, som allerede hans Lærer havde behandlet. De af hans Skrifter, som ere bevarede, enten fuldstændige eller fragmentariske, ere deels philosophiske, deels naturvidenskabelige *). Desuden forekomme Titler af flere end 200 Skrifter, som tillagdes Theophrastos. Andronikos Rhodios ordnede disse Skrifter, ligesom de aristoteliske. Iblandt de tabte vare de vigtigste formodentlig de politisk-historiske: 1) περὶ νόμων. 2) περὶ νόμων κατὰ στοιχεῖον, 24 B. 3) περὶ νομοθετῶν, 3 B. (Conf. *J. A. Fabric.* **Bibl. Gr. l. c. §. 281 fin.**).

§. 279.

De bevarede Skrifter:

I) philosophiske:

1) ἠθικοὶ χαρακτῆρες (30). Dette Skrift har givet Anledning til mange Gisninger, og er bleven meget vilkaarligen behandlet. Nogle have antaget, at det er fuldstændigt og ægte, dog undtages af Nogle Fortalen. Andre antage, at vi ikkun have den Deel af et oprindeligt større Værk, som indeholder de latterlige og slette Charakterer. Nogle

*) De fleste ere naturvidenskabelige, og omtales her tilligemed de philosophiske. Mdfr. (§. 356) henvises til dette Sted.

mene, at det er et Udtog af theophrastiske, eller endog tillige af andre Forfatteres Skrifter. Disse Spørgsmaal lade sig ikke aldeles sikkert besvare; dog har Kritiken faaet en ny Veiledning ved en i München funden Codex (ndfr. §. 281), der indeholder fem fuldstændige Charakterer, med Fragmenter af sexten, ved hvilkes Sammenligning med de hidtil havte Charakterer den Mening har stor Sandsynlighed for sig, at den sædvanlige Text er en sildigere Bearbeidelse eller Omskrivning af det ægte theophrastiske Værk, eller af en Deel deraf.

2) τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ ἀποσπασμάτιον ἢ βιβλίον α'. (?).

3) περὶ αἰσθήσεως. 4) Fragm. af: περὶ μουσικῆς.

§. 280.

II) naturvidenskabelige:

De tvende Hovedskrifter:

1) περὶ φυτῶν ἱστορίας, 9 B., og et Fragment, som sædvanligen ansees for en Deel af B. 10, hvilken dog neppe har været til.

2) περὶ φυτικῶν αἰτιῶν, 8 B., men kun 1—6 bevarede. Planternes Physiologie.

Desuden 9 forskiellige Skrifter, der vel tildeels ere Udtog af theophrastiske Skrifter: 3) περὶ λίθων; 4) π. ἀνέμων; 5) π. σημείων ὑδάτων καὶ πνευμάτων, ἀνέμων, χειμῶνος, καὶ εὐδίας; 6) περὶ πυρός, 2 Bøger, af hvilke een er bevaret; 7) π. ὀσμῶν; 8) π. κόπων; 9) π. ἱδρώτων; 10) π. ἰλίγγων; 11) π. τῆς τῶν ἰχθύων ἐν ξηρῷ διαμονῆς.

Ogsaa Fragmenter, af hvilke de vigtigste, som meest

ere af naturvidenskabeligt Indhold, ere bevarede hos Photios (Cod. CCLXXVIII). Sammenl. ndfr. §. 340.

§. 281.

Udgaver

a) af Theophrastos' samtlige Skrifter, for saavidt de vare bekiendte, da disse Udgaver udkom, eller af Udgiverne optoges heri:

† *Ed. princ. Aldus* med Aristoteles (ovfr. §. 276), hvori Theophrastos' histor. plant., de caus. plant. og Metaphys.

† *I. B. Camotius* med Aristoteles (§. 276). (Aldina minor). Vol. 6. 1552. 8.

† Theoph. pleraque. Hanov. ap. Wechel. 1605. Fol.

† *Dan. Heinsius*. Lugd. Bat. 1613. 2 Voll. Fol. Udelod Metaphysiken og *περὶ αἰσθήσεως*.

I. G. Schneider & D. H. F. Link. Lips. 1818—1821. 5 Voll. 8. Udelod Metaphysiken.

b) af enkelte Skrifter:

I) 1: *Characteres:*

Bilib. Pirkheymer. Norimb. 1527. 8. (15 Charakt.). Ny Udg. Bas. ap. *Cratandrum*. 1531. 8.

† *I. B. Camotius*. Ovfr. a). (23 Charakt.).

† *Henr. Stephanus*, i Aristot. & Theophr. scripta quædam. Paris. 1557. 8.

Flere Udgg. i 16de Aarh. fulgte især denne.

Is. Casaubonus. † Lugd. 1593 (andre Exempl. 1592). 8. (23 Charakt.). † Ed. 2da Lugd. 1599. 8. (28 Charakt.). Gientaget † 1612, † 1617. og † oftere. † (Med Forandringer). Brunsv. 1659. 8.

Theophr. Charact. ere udg. ved *Th. Gale* i opuscula mythol., phys., et ethica. Amstel. 1688. 8. P. 567 sqq.

Ed. Casaub. laae mere eller mindre til Grund for en Række af Udgaver, f. Ex.

P. Needham. Cantabr. 1712. 8.

mente, at det er et Udtog af theophrastiske, eller endog tillige af andre Forfatteres Skrifter. Disse Spørgsmaal lade sig ikke aldeles sikkert besvare; dog har Kritiken faaet en ny Veiledning ved en i München funden Codex (ndfr. §. 281), der indeholder fem fuldstændige Charakterer, med Fragmenter af sexten, ved hvilkes Sammenligning med de hidtil havte Charakterer den Mening har stor Sandsynlighed for sig, at den sædvanlige Text er en sildigere Bearbeidelse eller Omskrivning af det ægte theophrastiske Værk, eller af en Deel deraf.

2) τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ ἀποσπασμάτιον ἢ βιβλίον α'. (?).

3) περὶ αἰσθήσεως. 4) Fragm. af: περὶ μουσικῆς.

§. 280.

II) naturvidenskabelige:

De tvende Hovedskrifter:

1) περὶ φυτῶν ἱστορίας, 9 B., og et Fragment, som sædvanligen ansees for en Deel af B. 10, hvilken dog neppe har været til.

2) περὶ φυτικῶν αἰτιῶν, 8 B., men kun 1—6 bevarede. Planternes Physiologie.

Desuden 9 forskiellige Skrifter, der vel tildeels ere Udtog af theophrastiske Skrifter: 3) περὶ λίθων; 4) π. ἀνέμων; 5) π. σημείων ὑδάτων καὶ πνευμάτων, ἀνέμων, χειμῶνος, καὶ εὐδίας; 6) περὶ πυρός, 2 Bøger, af hvilke een er bevaret; 7) π. ὀσμῶν; 8) π. κόπων; 9) π. ἱδρώτων; 10) π. ἰλίγγων; 11) π. τῆς τῶν ἰχθύων ἐν ξηρῷ διαμονῆς.

Ogsaa Fragmenter, af hvilke de vigtigste, som meest

re af naturvidenskabeligt Indhold, ere bevarede hos Photius (Cod. CCLXXVIII). Sammenl. ndfr. §. 340.

§. 281.

Udgaver

a) af Theophrastos' samtlige Skrifter, for saavidt de vare bekiendte, da disse Udgaver udkom, eller af Udgiverne optoges heri;

† *Ed. princ. Aldus* med Aristoteles (ovfr. §. 276), hvori Theophrastos' histor. plant., de caus. plant. og Metaphys.

† *I. B. Camotius* med Aristoteles (§. 276). (Aldina minor). Vol. 6. 1552. 8.

† Theoph. pleraque. Hanov. ap. Wechel. 1605. Fol.

† *Dan. Heinsius*. Lugd. Bat. 1613. 2 Voll. Fol. Udelod Metaphysiken og περὶ αἰσθήσεως.

I. G. Schneider & D. H. F. Link. Lips. 1818—1821. 5 Voll. 8. Udelod Metaphysiken.

b) af enkelte Skrifter:

I) 1: *Characteres:*

Bilib. Pirkheymer. Norimb. 1527. 8. (15 Charakt.). Ny Udg. Bas. ap. *Cratandrum*. 1531. 8.

† *I. B. Camotius*. Ovfr. a). (23 Charakt.).

† *Henr. Stephanus*, i Aristot. & Theophr. scripta quædam. Paris. 1557. 8.

Flere Udgg. i 16de Aarh. fulgte især denne.

Is. Casaubonus. † Lugd. 1593 (andre Expl. 1592). 8. (23 Charakt.). † Ed. 2da Lugd. 1599. 8. (28 Charakt.). Gientaget † 1612, † 1617. og † oftere. † (Med Forandringer). Brunsv. 1659. 8.

Theophr. Charact. ere udg. ved *Th. Gale* i opuscula mythol., phys., et ethica. Amstel. 1688. 8. P. 567 sqq.

Ed. Casaub. laae mere eller mindre til Grund for en Række af Udgaver, f. Ex.

P. Needham. Cantabr. 1712. 8.

I. F. Fischer. Coburg. 1762. 8.

I. C. Amadutius. Parm. 1786. 4. (Char. 29. 30).

I. H. Nast. Stutg. 1791. 8.

I. A. Goetz (efter Siebenkees' Forarbeider. Conf. I. C. Siebenk. Anecd. Gr. Norimb. 1798. 8). Norimb. 1798. 8.

Ad. Coray. Paris. 1799. 8.

I. G. Schneider. Jen. 1799. 8. En mindre Udg. ib. 1800. 8. Med særskilt udkomne Auctaria (1799. 1800).

S. N. I. Bloch. Pars. 1. Alton. 1814. 8.

F. Ast. En større og mindre Udg. Lips. 1816. 8.

Acta Philolog. Monac. T. III. Fasc. 3. Monach. 1822. 8. Deri de §. 279 omtalte Bidrag til en ny kritisk Behandling af dette Værk (Fr. Thiersch).

Iblandt Oversættelser er *Bruyères* franske Oversættelser, af hvilke den, som udkom Paris. 1803. 3 Voll. 12, er ledsaget med Anmærkn. af *G. Schweighäuser*.

2) *Metaphysicorum liber:*

See ovfr. a). Desuden tilligemed Charaktererne i Sylburgs Udg. af Aristot. (ovfr. §. 276).

C. A. Brandis. Ovfr. §. 276. b. III).

3) *de sensu:*

† (*V. Trincavellus*) med Alexandros fra Aphrodisias (§. 284). Venet. 1536. Fol.

II) 1—2: *Historia plantarum* og *de causis plantarum* i alle Udgg. af hele Theophr. ovfr. a). Den ald. Text laae til Grund.

Histor. plantar. særskilt:

† Med andre Skrifter af Theophr. Basil. ap. Oporin. 1541. Fol.

† *I. Bodæus a Stapel* (og efter hans Død *Egb. Bodæus* og *I. A. Corvinus*). Amstel. 1644. Fol.

I. Stackhouse. Oxon. 1813—1814. 2 Voll. 8.

K. Sprengel, Naturgeschichte der Gewächs. Uebers. u. Anm. Alton. 1822. 2 B. 8.

De causis plant. Udg. med Theoph. opera.

Af de latinske Oversættelser anføre vi *Theod. Gazæ* Overs. af disse Skrifter. Tarvisii 1483. Fol.

† *I. C. Scaliger,* comment. in Th. sex libr. de caus. plant. Paris. 1566. Fol.

3—11) *de lapidibus* cet. deels i Udgg. af hele Theophr. deels særskilt f. Ex.

I. Hill. Lond. 1746. 8. 1774. 8.

A. H. Baumgärtner. Norimb. 1770. 8.

Fragmenterne:

† *Henr. Stephanus.* 1557. ovfr. b) I) 1).

Conf. Udgg. af Photios §. 446.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 408—457.

§. 282.

Peripatetikernes Antal var meget betydeligt (Sammenl. §. 273 *). Næst Theophrastos vare de vigtigste iblandt Aristoteles' nærmeste Disciple og Efterfølgere i Slutningen af 4de Aarh. f. Chr.:

Eudemos fra Rhodos (§. 269. 340).

Klearchos fra Soli. Iblandt hans tabte Skrifter vare *περὶ παιδείας, περὶ βίων, περὶ γρίφων* o. a. Sammenl. §. 325.

Aristoxenos fra Tarentum. Omtr. 318. Af hans talrige Skrifter er kun eet bevaret heelt (ndfr. §. 340. 351); af

---

*) *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. III, 458—510.

περὶ παθῶν og en Paraphrase af **Ethica ad Nicom.**, som pleie at udgives under hans Navn, ere formodentlig af en anden Forfatter. (See **St. Croix examen critique cet.** ovfr. §. 227. **Pag.** 766 **sqq.**).

Efter tidligere Udgg. f. Ex. af *D. Hoeschel* (*π. παθ.* **Aug. Vind. 1594.** 8) og *D. Heinsius* (**Incerti auctoris Paraphr. Ethicor.** † **Lugd. Bat. 1607. 4,** og oftere, f. Ex. under Andronic. Navn. † **Lugd. Bat. 1617.** 8); er den nyeste Udg. af begge Skrifter:

Oxon. **ap. Clarend. 1809.** 8.

Kratippos, fra Mitylene. Ciceros Samtidige.

Nikolaos fra Damaskos. 36 f. Chr. (§. 234). Skrev Metaphraser over aristot. Skrifter. De ere tabte.

Aspasios. Ikke længe efter Chr. Fødf. Fortolkede **Ethic. ad Nicomach.**

Denne Comment. over B. 2. 4. 7. 8. er udg. † **ap.** *Aldum* **i Eustratii et aliorum Peripateticor. commentt. in Arist. libr. ad Nicom. Venet. 1536. Fol.**

H. Hase, *Ἀσπασ. σχολίων εἰς τὰ ἠθικὰ τοῦ Ἀριστ. ἐπιτομή* (**ed. pr.**) i **Class. Journ. Vol. 28. No. 56. P. 306 sqq.** og **Vol. 29. No. 57. P. 104 sqq.**

Ammonios fra Alexandria. 86 eft. Chr. Søgte at sammensmelte Aristotelismen med Platonismen.

Adrastos fra Aphrodisias, i Begynd. af 2det Aarh. Foruden tabte Commentarer til aristoteliske Bøger, skrev han et ligeledes tabt Værk: *περὶ τῆς τάξεως τῶν Ἀριστοτ. βιβλίων καὶ τῆς αὐτοῦ φιλοσοφίας*, hvilket Skrift er benyttet af Simplikios.

Alexandros fra Aphrodisias, i Begynd. af 3die Aarh., med Tilnavn *ὁ ἐξηγητής* formedelst hans vigtige Commentarer

over Aristoteles, af hvilke nogle endnu ikke ere udgivne. Desuden egne Skrifter, f. Ex. περὶ εἱμαρμένης καὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν imod Stoikerne; περὶ προνοίας; περὶ ψυχῆς; περὶ μίξεως. (Sammenl. §. 369).

Af Alexandros' Commentarer til aristoteliske Skrifter f. Ex. Comment. in *Analyt. prior.* † *Aldus.* Venet. 1520. Fol. In *elenchos.* † Ap. *Aldum* (*Herc. Gyrlandus*). Venet. 1520. Fol. Begge: † ap. *Juntam.* Florent. 1521. 4. In *topica.* † *Aldus.* Venet. 1513. Fol. In *meteorologica.* See §. 420: Joannes Philoponos.

Af hans egne Skrifter f. Ex.

De anima et de fato († med Themistios §. 419) † Ap. *Aldum* (*Vict. Trincavellus.* Med andre Skrifter, men som mangle i Exemplaret i B. R. H.). Venet. 1536. Fol. † De fato et de eo, quod nostræ potestatis est, cet. Lond. 1658. 8.

Den nyeste Udgave:

I. C. Orellius (Alexandri Aphr., Ammonii all. de fato quæ supersunt). Turic. 1824. 8.

Περὶ μίξεως. See Joan. Philoponos §. 420.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 650 sqq.

Aristokles. Uvist naar, maaskee i Begynd. af 3die Aarh. Forfattede foruden andre tabte Skrifter en Ethik, 10 B., et Værk om Philosophien (Philosopherne og deres Systemer), 10 B., en Rhetorik o. s. v.

---

c. Den epikureiske Philosophie.

§. 285.

Epikuros fra Gargettos i Attika. Ol. 109, 3—127,

3. (342—270). Forlod Athen med sine Forældre, og opholdt sig for det meste i den første Halvdeel af sit Liv andensteds. Allerede tidligen havde han lagt Vind paa Philosophien, og havde nogle Aar underviist i Mitylene og Lampsakos, da han, 36 Aar gammel, kom til Athen, og der levede i fortrolig Omgang med sine Disciple og Venner (οἱ ἀπὸ τῶν κήπων); vandt stort Bifald, og agtedes meget. — Ethiken antog han at være Philosophiens egentlige Opgave, og dens Formaal at befordre et lykkeligt Liv (ἡδονή), der bestaaer i at leve uden Smerte og Frygt. (Aristippos §. 152). Physiken, der efter hans Lære er Philosophiens anden Hovedbeel (Demokritos §. 143), har samme Formaal; og overhovedet antog han, at Videnskaberne kun have Værd, for saavidt de tiene til dette Øiemeed. — Mangel paa tilstrækkelige og paalidelige Kilder har foranlediget mange eensidige Domme og megen Strid om Epikuros og hans Lære, baade i Oldtiden, og i nyere Tid. Han skal have skrevet 300 Bøger, f. Ex. περὶ φύσεως, 37 B.; περὶ τέλους; περὶ παθῶν o. s. v. — Bevarede er ikkun 1) Fragmenter af nogle Bøger af π. φύσεως, fundne i Herculanum, men i meget forbærvet Tilstand. Fragm. af B. 2 og 11 ere udgivne af

C. Rossini i Voll. Herculan. Tom. II. Napol. 1809. Fol.

I. C. Orellius, Epic. fragm. de natura cet. Lips. 1818. 8.

2) hos Diogenes Laertios i B. X:

κύριαι δόξαι (44); nogle Breve; og Epikuros' Testamente: Udg. med Diog. Laert. libr. X ved *C. Nürnberger*. (See §. 313).

P. Gassendi animadverss. cet. See §. 313.

Epic. physica et meteorol. duabus epistolis comprehensa, *I. G. Schneider*. Lips. 1813. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 582 sqq. (De Epicuro et Epicureis).

Anm. Allerede i 4de Aarh. eft. Chr. vare Epikuros' Skrifter meget sjeldne. See Juliani Apost. Oper. Ed. Spanhemius. P. 301. C.

§. 286.

Endskiøndt Epikuros' Lære vandt mange Tilhængere, og havde megen praktisk Indflydelse, berigedes Litteraturen dog ikke meget ved disse Philosopher. De skreve kun lidet, og deres Skrifter, som alle ere tabte, bleve ikke meget læste.

Vi nævne af denne Skole her kun:

Hermarchos fra Mitylene. Epikuros' Efterfølger og Arving. Skreev f. Ex. *περὶ μαθημάτων*.

Metrodoros fra Lampsakos, fød i Athen. Død 277. Stor Anseelse. Iblandt hans Skrifter: *περὶ αἰσθήσεων; περὶ τῆς ἐπὶ σοφίαν πορείας* cet.

Zenon fra Sidon. Ciceros Samtidige. Roses som Tænker og Skribent.

Philodemos fra Gadara i Syrien. Omtrent 50 f. Chr. Iblandt de herculanske Haandskrifter har man fundet af ham: 1) *περὶ μουσικῆς* (ndfr. §. 351); 2) en Rhetorik, af hvilken et Fragment i Antiquitt. Hercul. Tom. V. P. 721. (§. 333); 3) *περὶ κακιῶν καὶ τῶν ἀντικειμένων ἀρετῶν*. I Volumina Herculanens. Ed. *C. Rossini*. Vol. III. Napol. 1827. Fol.

C. Goettling med Aristoteles' *Οἰκονομικός*. (See §. 276). Jen. 1830. 8.

Desuden en Deel Epigrammer i Anthologien.

R. F. P. Brunckii Anal. (§. 278) II, 83 sqq. III, 144 sqq.

§. 287.

Efter Stoikernes Lære, der er en særegen Udvikling af Kynismen (§. 153), bør Sielens fuldkomne Uafhængighed være Menneskets Diemeed. Ikkun det, der er afhængigt af Os, er enten Godt eller Ondt; det høieste, ja det eneste Gode er Dyden, som udøves ved at leve overeensstemmende med Naturen. — Ethiken er Philosophiens Hoveddeel; næst den Logik og Physik. — Denne Lære modificeeredes ideligen ved de særlige Systemer. — En saa streng Sædelære kunde egentlig ikke være populær; dog erhvervede sig mange Stoikere Anseelse; deres Lære viiste ofte sin Kraft i de vanskeligste Forhold; og navnligen iblandt Romerne fandt den mange og iblandt dem udmærkede Tilhængere.

De talrige Skrifter, som vare forfattede af Stoikerne før Christi Fødsel, ere tabte, undtagen adspredte Fragmenter deraf. Et Udvalg af disse Skrifters Titler (ndfr.) skal tiene til at give Begreeb om, hvilke Gienstande Stoikerne især behandlede. Deres Beviisførelse var i Almindelighed streng, Foredraget tørt. — Kilderne til at lære deres Systemer at kiende ere de silbigere Stoikeres Skrifter (ndfr. §. 291 fgg.), samt andre græske og romerske Forfattere, f. Ex. Plutarchos, Sext. Empirikos, Stobæos, Diogenes Laertios, Simplikios, Cicero, Seneca o. A.

Conf. *J. Lipsii* manuductio ad Stoicam philosophiam. Lugd. 1599. Fol. og fl. Udgaver.

D. Tiedemann, System der stoischen Philos. Leipz. 1776. 3 B. 8. oct.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 526—582.

§. 288.

Zenon fra Kition paa Kypros. Ol. 104, 3—129, 1 (362—264) eller noget sildigere. Efterat have opholdt sig længe i Athen, stiftede han den saakaldte stoiske Skole, hvilken han forestod i 58 Aar. *Στοά.* Baade ved sit Levnet og sin Lære vandt han stor Anseelse og mange Tilhængere. — Iblandt hans Skrifter nævnes: *περὶ τοῦ καθήκοντος; π. νόμου; ἔλεγχοι; προβλήματα Ὁμηρικά; Πυθαγορικά; π. πολιτείας* o. a.

Af Zenons Disciple og nærmeste Efterfølgere, altsaa yngre Samtidige, nævne vi:

Kleanthes fra Assos i Troas, med Tilnavn *φρεάντλης.* Ovfr. §. 188. Zenons Efterfølger i Stoa. Havde skrevet f. Ex. *π. τοῦ καθήκοντος; π. ἡδονῆς; π. τέλους; π. διαλεκτικῆς; π. θεῶν; π. μαντικῆς; μυθικά; π. τέχνης* (ndfr. §. 333), o. s. v.

Ariston fra Chios, med Tilnavn *Σειρήν.* Iblandt hans Skrifter vare: *π. μαντικῆς; θέσεις* a. *κτίσεις ἐθνῶν καὶ πόλεων.*

Persæos fra Kition. Zenons Frigivne. *Σχολαὶ ἠθικαί; Λακωνικὴ πολιτεία* og andre Skrifter.

Herillos fra Carthago.

G. T. Krug, Herilli de summo bono sententia explosa non explodenda. Lips. 1822. 4.

d. den stoiske Philosophie.

---

§. 287.

Efter Stoikernes Lære, der er en særegen Udvikling af Kynismen (§. 153), bør Sielens fuldkomne Uafhængighed være Menneskets Øiemeed. Ikkun det, der er afhængigt af Os, er enten Godt eller Ondt; det høieste, ja det eneste Gode er Dyden, som udøves ved at leve overeensstemmende med Naturen. — Ethiken er Philosophiens Hoveddeel; næst den Logik og Physik. — Denne Lære modificeredes ideligen ved de særlige Systemer. — En saa streng Sædelære kunde egentlig ikke være populær; dog erhvervede sig mange Stoikere Anseelse; deres Lære viiste ofte sin Kraft i de vanskeligste Forhold; og navnligen iblandt Romerne fandt den mange og iblandt dem udmærkede Tilhængere.

De talrige Skrifter, som vare forfattede af Stoikerne før Christi Fødsel, ere tabte, undtagen adspredte Fragmenter deraf. Et Udvalg af disse Skrifters Titler (ndfr.) skal tiene til at give Begreeb om, hvilke Gienstande Stoikerne især behandlede. Deres Beviisførelse var i Almindelighed streng, Foredraget tørt. — Kilderne til at lære deres Systemer at kiende ere de silddigere Stoikeres Skrifter (ndfr. §. 291 fgg.), samt andre græske og romerske Forfattere, f. Ex. Plutarchos, Sext. Empirikos, Stobæos, Diogenes Laertios, Simplikios, Cicero, Seneca o. A.

Conf. *J. Lipsii* manuductio ad Stoicam philosophiam. Lugd. 1599. Fol. og fl. Udgaver.

D. Tiedemann, System der stoischen Philos. Leipz. 1776. 3 B. 8. cot.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 526—582.

§. 288.

Zenon fra Kition paa Kypros. Ol. 104, 3—129, 1 (362—264) eller noget silbigere. Efterat have opholdt sig længe i Athen, stiftede han den saakaldte stoiske Skole, hvilken han forestod i 58 Aar. *Στοά*. Baade ved sit Levnet og sin Lære vandt han stor Anseelse og mange Tilhængere. — Iblandt hans Skrifter nævnes: *περὶ τοῦ καθήκοντος; π. νόμου; ἔλεγχοι; προβλήματα Ὁμηρικά; Πυθαγορικά; π. πολιτείας* o. a.

Af Zenons Disciple og nærmeste Efterfølgere, altsaa yngre Samtidige, nævne vi:

Kleanthes fra Assos i Troas, med Tilnavn *φρεάντλης*. Ovfr. §. 188. Zenons Efterfølger i Stoa. Havde skrevet f. Ex. *π. τοῦ καθήκοντος; π. ἡδονῆς; π. τέλους; π. διαλεκτικῆς; π. θεῶν; π. μαντικῆς; μυθικά; π. τέχνης* (ndfr. §. 333), o. s. v.

Ariston fra Chios, med Tilnavn *Σειρήν*. Iblandt hans Skrifter vare: *π. μαντικῆς; θέσεις s. κτίσεις ἐθνῶν καὶ πόλεων*.

Persæos fra Kition. Zenons Frigivne. *Σχολαὶ ἠθικαί; Λακωνικὴ πολιτεία* og andre Skrifter.

Herillos fra Carthago.

G. *T. Krug*, Herilli de summo bono sententia explosa non explodenda. Lips. 1822. 4.

Chrysippos fra Soli. Dl. 125, 1—145, 2 (279—207). Kleanthes' Efterfølger. Mange Skrifter, iblandt hvilke: π. καθήκοντος; π. τέλους; π. διαλεκτικῆς; π. νόμου; π. προνοίας; π. εἱμαρμένης; π. πολιτείας; φυσικαὶ θέσεις, o. s. v.

F. G. Baguet, de Chrys. vita, doctrina et reliquiis. Lovan. 1822. 4.

C. Petersen, Philosophiæ Chrysip. fundamenta e fragm. restituta. Alton. 1827. 8.

§. 289.

Iblandt Stoikerne omtr. fra Midten af 3die til Midten af 2det Aarh. f. Chr.

Zenon fra Tarsos. Omtr. 212.

Diogenes Babylonios. Skielnede imellem det Gode og det Nyttige. Kom som Gesandt til Rom 155.

Antipatros fra Tarsos med Tilnavn καλαμοβόας. Skrev: περὶ ὀργῆς; π. δεισιδαιμονίας.

Antipatros fra Tyros. Π. καθήκοντος; π. κόσμου.

§. 290.

Fra omtr. 146 f. Chr. indtil Christi Fødsel vare de mærkeligste iblandt Stoikerne:

Panætios fra Rhodos. Opholdt sig iblandt flere Steder en Tidlang i Athen. Stiftede en Skole paa Rhodos, hvor mange Romere hørte ham. Med Scipio Aemilianus kom han til Rom. Efter den tarsensiske Antipatros' Død forestod han Skolen i Stoa. Hans System synes baade i Grundsætninger og Indklædning at have været en formildet

Form af Stoicismen. Iblandt hans Skrifter nævnes: π. καθήκοντος; π. προνοίας; π. μαντικῆς; π. αἱρέσεων.

C. G. Ludovici, Panætii vita et merita cet. Lips. 1783. 4.

F. G. v. Lynden, de Panætio Rhodio cet. Lugd. Bat. 1802. 8.

Sevin i Mémoires de l'acad. des Inscript. cet. Vol. X, P. 75 sqq.

Apollonios fra Tyros. Omtr. 60 f. Chr. *Πίναξ τῶν ἀπὸ Ζήνωνος φιλοσόφων καὶ τῶν βιβλίων.*

Posidonios fra Apamea, med Tilnavn Rhodios (§. 232. 347). Hørte Panætios i Athen, reiste meget, stiftede en berømt Skole paa Rhodos, og kom til Rom Aar 86 f. Chr. Af hans philosophiske Skrifter nævne vi: *περὶ καθήκοντος; π. θεῶν; π. κόσμου; π. εἱμαρμένης; π. μαντικῆς; περὶ Ἡρώων καὶ Δαιμόνων.*

I. Bake, Posid. Rhod. reliquiæ doctrinæ. Acced. Wyttenb. annott. Lugd. Bat. 1810. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 572.

Athenodoros fra Tarsos, med Tilnavn Kordylion. Cato Uticensis bragte ham til Rom. Denne Athenodoros skal have forfalsket ældre Stoikeres Skrifter. En anden

Athenodoros fra Tarsos, Sandons Søn, underviiste i Apollonia i Epiros, i Rom, og i Tarsos. Skrev *π. καθήκοντος; π. μαντικῆς;* sin Fødestads Historie, og maaskee om Kategorierne imod Aristoteles.

I. F. Hoffmann, de Athenodoro cet. Lips. 1732. 4.

Sevin, l. c. Vol. XIII. P. 50 sqq.

§. 291.

Efter Christi Fødsel vare de mærkeligste Stoikere:

Annæus Cornutus eller **Phurnutus** fra Leptis i Afrika.

Chrysippos fra Soli. Ol. 125, 1—143, 2 (279—207). Kleanthes' Efterfølger. Mange Skrifter, iblandt hvilke: π. καθήκοντος; π. τέλους; π. διαλεκτικῆς; π. νόμου; π. προνοίας; π. εἱμαρμένης; π. πολιτείας; φυσικαὶ θέσεις, o. s. v.

F. G. Baguet, de Chrys. vita, doctrina et reliquiis. Lovan. 1822. 4.

C. Petersen, Philosophiæ Chrysip. fundamenta e fragm. restituta. Alton. 1827. 8.

§. 289.

Iblandt Stoikerne omtr. fra Midten af 3die til Midten af 2det Aarh. f. Chr.

Zenon fra Tarsos. Omtr. 212.

Diogenes Babylonios. Skielnede imellem det Gode og det Nyttige. Kom som Gesandt til Rom 155.

Antipatros fra Tarsos med Tilnavn καλαμοβόας. Skrev: περὶ ὀργῆς, π. δεισιδαιμονίας.

Antipatros fra Tyros. Π. καθήκοντος; π. κόσμου.

§. 290.

Fra omtr. 146 f. Chr. indtil Christi Fødsel vare de mærkeligste iblandt Stoikerne:

Panætios fra Rhodos. Opholdt sig iblandt flere Steder en Tidlang i Athen. Stiftede en Skole paa Rhodos, hvor mange Romere hørte ham. Med Scipio Aemilianus kom han til Rom. Efter den tarsensiske Antipatros' Død forestod han Skolen i Stoa. Hans System synes baade i Grundsætninger og Indklædning at have været en formildet

Form af Stoicismen. Iblandt hans Skrifter nævnes: π. καθήκοντος; π. προνοίας; π. μαντικῆς; π. αἱρέσεων.

C. G. Ludovici, Panætii vita et merita cet. Lips. 1733. 4.

F. G. v. Lynden, de Panætio Rhodio cet. Lugd. Bat. 1802. 8.

Sevin i Mémoires de l'acad. des Inscript. cet. Vol. X, P. 75 sqq.

Apollonios fra Tyros. Omtr. 60 f. Chr. Πίναξ τῶν ἀπὸ Ζήνωνος φιλοσόφων καὶ τῶν βιβλίων.

Posidonios fra Apamea, med Tilnavn Rhodios (§. 232. 347). Hørte Panætios i Athen, reiste meget, stiftede en berømt Skole paa Rhodos, og kom til Rom Aar 86 f. Chr. Af hans philosophiske Skrifter nævne vi: περὶ καθήκοντος; π. θεῶν; π. κόσμου; π. εἱμαρμένης; π. μαντικῆς; περὶ Ἡρώων καὶ Δαιμόνων.

I. Bake, Posid. Rhod. reliquiæ doctrinæ. Acced. Wyttenb. annott. Lugd. Bat. 1810. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 572.

Athenodoros fra Tarsos, med Tilnavn Kordylion. Cato Uticensis bragte ham til Rom. Denne Athenodoros skal have forfalsket ældre Stoikeres Skrifter. En anden

Athenodoros fra Tarsos, Sandons Søn, underviiste i Apollonia i Epiros, i Rom, og i Tarsos. Skreev π. καθήκοντος; π. μαντικῆς; sin Fødestads Historie, og maaskee om Kategorierne imod Aristoteles.

I. F. Hoffmann, de Athenodoro cet. Lips. 1732. 4.

Sevin, l. c. Vol. XIII. P. 50 sqq.

§. 291.

Efter Christi Fødsel vare de mærkeligste Stoikere:

Annæus Cornutus eller **Phurnutus** fra Leptis i Afrika.

Omtr. 54 eft. Chr. Han er den ældste Stoiker, af hvem et Skrift er bevaret: περὶ τῆς τῶν θεῶν φύσεως eller περὶ ἀλληγοριῶν, hvoraf vi faae Begreeb om Stoikernes allegorisk-etymologiske Mythefortolkning. Hans øvrige Skrifter ere tabte. Sammenl. §. 224.

† *Ed. princ. Aldus* (med Æsopos §. 79). Venet. 1505. Fol.

† *Basil.* (ap. Opor. 1543) 8. (tilligemed Palæphatos og andre Skrifter).

Th. Gale i opusc. mythol. phys. & ethica. Ed. 2. Amstel. 1688. 8. P. 137 sqq.

C. Musonius Rufus. Omtr. 54 eft. Chr. Hans Discipel Pollio optegnede hans ἀπομνημονεύματα, udaf hvilke en Deel er bevaret hos Stobæos. Desuden Fragm. af et Skrift om Opdragelsen, navnligen Qvindernes, og om Beviisførelse.

I. F. Peerlkamp, Mus. Ruf. reliq. Harling. 1822. 8.

P. Nieuwland, de Mus. Ruf. Amst. 1783. 4.

G. H. Moser i Creuzers und Daubs Studien. Heidelb. 1811. 8. B. VI. S. 74 fgg.

§. 292.

Epiktetos fra Hieropolis i Phrygien: 60—117. Frigiven. Forviist fra Rom (94), underviiste han i Nikopolis i Epiros. Han lærte Afholdenhed og Taalmodighed (ἀνέχου καὶ ἀπέχου), samt at leve overeensstemmende med Naturen og Samvittigheden, og udøvede sin Lære i sit Levnet. Den Haandbog (Ἐγχειρίδιον), som bærer hans Navn, indeholder Hovedsummen af hans Lære, optegnet af Arrianos. Den har formodentlig hist og her modtaget Forandringer og Tilsætninger.

Til Epiktetos' Haandbog haves en udmærket Commentar af Simplikios (ndfr. §. 420), og tvende Paraphraser fra den christelige Tid.

Fl. Arrianos. Samment. §. 238. 251. 256. 354. 374. Epiktetos' Discipel. Foruden Epiktetos' Haandbog (vvfr.) skrev han διατριβαὶ Ἐπικτήτου, 8 B.; af hvilke 4 ere bevarede. Han benyttede, saavidt muligt, Epiktetos' egne Ord. Herhid hører ogsaa f. Ex. hans tabte: π. τοῦ βίου τοῦ Ἐπικτ. καὶ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς.

Af Epiktetos' Ἐγχειρίδιον haves mange Udgaver, ofte i Forening med Andres Skrifter, især med Kebes (§. 148) og Arrianos' philos. Skrifter. Her nævnes:

† *Ed. princ.* Venet. ap. Fratres de Sabio. 1528. 4. (Texten blandet med Simplikios' Commentar og ufuldstændig).

(*Haloander*). Norimb. 1529. 8. (Texten fuldstændig). Paany Basil. ap. Cratandr. 1531. 8.

(*Vict. Trincavellus* med Arrianos' διατριβαί). Venet. ap. Zanett. 1535. 8.

Disse tre Udgaver ere efter Codd.; altsaa Editiones principes.

Paris. ap. Neobar. 1540. 4.

I. Tusanus. Paris. 1552. 4.

† Basil. ap. Oporin. (med Arrianos). 1554. 4.

† *Th. Naogeorgius*. Arg. 1554. 8.

† (*J. Ferandus*). Med Arrianos. Salmanticæ 1555. 8.

† *Hier. Wolfius*. Ed. 2da 3 Tom. i 1 Vol. Basil. 1563 (vid. T. II fin.). 8 og oftere, f. Ex. Colon. † 1595. 8. † 1596. 8.

Dernæst en Række af Udgg. indtil

† (*D. Heinsius*). Lugd. Bat. 1640. 4. (Texten blandet med Simplikios' Commentar).

Af de efterfølgende Udgaver nævne vi:

Omtr. 54 eft. Chr. Han er den ældste Stoiker, af hvem et Skrift er bevaret: *περὶ τῆς τῶν θεῶν φύσεως* eller *περὶ ἀλληγοριῶν*, hvoraf vi faae Begreb om Stoikernes allegorisk=etymologiske Mythefortolkning. Hans øvrige Skrifter ere tabte. Sammenl. §. 224.

† *Ed. princ. Aldus* (med Æsopos §. 79). Venet. 1505. Fol.

† *Basil.* (ap. Opor. 1543) 8. (tilligemed Palæphatos og andre Skrifter).

Th. Gale i opusc. mythol. phys. & ethica. Ed. 2. Amstel. 1688. 8. P. 137 sqq.

C. Musonius Rufus. Omtr. 54 eft. Chr. Hans Discipel Pollio optegnede hans *ἀπομνημονεύματα*, udaf hvilke en Deel er bevaret hos Stobæos. Desuden Fragm. af et Skrift om Opdragelsen, navnligen Qvindernes, og om Beviisførelse.

I. F. Peerlkamp, Mus. Ruf. reliq. Harling. 1822. 8.

P. Nieuwland, de Mus. Ruf. Amst. 1783. 4.

G. H. Moser i Creuzers und Daubs Studien. Heidelb. 1811. 8. B. VI. S. 74 fgg.

§. 292.

Epiktetos fra Hieropolis i Phrygien 50—117. Frigiven. Forviist fra Rom (94), underviiste han i Nikopolis i Epiros. Han lærte Afholdenhed og Taalmodighed (*ἀνέχου καὶ ἀπέχου*), samt at leve overeensstemmende med Naturen og Samvittigheden, og udøvede sin Lære i sit Levnet. Den Haandbog (*Ἐγχειρίδιον*), som bærer hans Navn, indeholder Hovedsummen af hans Lære, optegnet af Arrianos. Den har formodentlig hist og her modtaget Forandringer og Tilsætninger.

Til Epiktetos' Haandbog haves en udmærket Commentar af Simplikios (ndfr. §. 420), og tvende Paraphraser fra den christelige Tid.

Fl. Arrianos. Sammenl. §. 238. 251. 256. 354. 374. Epiktetos' Discipel. Foruden Epiktetos' Haandbog (ovfr.) skrev han διατριβαὶ Ἐπικτήτου, 8 B., af hvilke 4 ere bevarede. Han benyttede, saavidt muligt, Epiktetos' egne Ord. Herhid hører ogsaa f. Ex. hans tabte: π. τοῦ βίου τοῦ Ἐπικτ. καὶ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς.

Af Epiktetos' Ἐγχειρίδιον haves mange Udgaver, ofte i Forening med Andres Skrifter, især med Kebes (§. 148) og Arrianos' philos. Skrifter. Her nævnes:

† *Ed. princ.* Venet. ap. Fratres de Sabio. 1528. 4. (Texten blandet med Simplikios' Commentar og ufuldstændig).

(*Haloander*). Norimb. 1529. 8. (Texten fuldstændig). Paany Basil. ap. Cratandr. 1531. 8.

(*Vict. Trincavellus* med Arrianos' διατριβαί). Venet. ap. Zanett. 1535. 8.

Disse tre Udgaver ere efter Codd.; altsaa Editiones principes.

Paris. ap. Neobar. 1540. 4.

I. Tusanus. Paris. 1552. 4.

† Basil. ap. Oporin. (med Arrianos). 1554. 4.

† *Th. Naogeorgius*. Arg. 1554. 8.

† (*J. Ferandus*). Med Arrianos. Salmanticæ 1555. 8.

† *Hier. Wolfius*. Ed. 2da 3 Tom. i 1 Vol. Basil. 1563 (vid. T. II fin.). 8 og oftere, f. Ex. Colon. † 1595. 8. † 1596. 8.

Dernæst en Række af Udgg. indtil

† (*D. Heinsius*). Lugd. Bat. 1640. 4. (Texten blandet med Simplikios' Commentar).

Af de efterfølgende Udgaver nævne vi:

Mer. Casaubonus. Lond. 1659. 8. (Ed. pr. af den ene Paraphrasis).

M. Meibomius. Ed. *H. Reland.* Traj. Bat. 1711. 4.

I. Upton. Lond. 1741. 2 Voll. 4.

Ap. *Foulis.* Glasg. 1751. 12 og oftere.

G. G. Heyne. Varsav. & Dresd. 1756. 8. Ny Udg. Vars. 1776. 8 og nyt Titelblad Lips. 1783. 8.

I. Schweighäuser (med Kebes). Lips. 1798. 8. Schweigh. desuden tvende Haandudgaver.

I. Schweighäuser i Philos. Epicteteæ monumenta. 5 Voll. i 6 Bind. Lips. 1799—1800. († Vol. III). Vol. IV og V Comment. af Simplikios.

Borheck i Vol. III af hans Arrianos. Ovfr. §. 238.

Ap. *Tauchnitium* (med Theophr. og Kebes). 1821. 12.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 64 sqq.

De græske Paraphraser findes i flere Udgg. f. Ex. i Vol. V af Schweighäusers Phil. Epict. Monum. See ovfr.

Den lat. Overs. af *Angelus Politianus,* udg. med *Censorinus.* Bonon. 1497. Fol.

Arrianos' διατριβαὶ Ἐπικτήτου i adskillige Udgg. af Epikt. f. Ex.:

Trincav. 1535. 8. † *Basil.* 1554. 4. † Salmanticæ 1555. 8. *H. Wolf.* 1563. 8 og oftere. *Upton.* 1741. 4. *I. Schweighäuser.* Phil. Epict. Monum. (See ovfr.). Vol. I—II. *A. C. Borheck* (ovfr. §. 238).

Begge Skrifter: *Ad. Coray.* Paris. 1826—1827 (B. 7—9 af πάρεργα Ἑλλην. βιβλιοθ.).

Anm. Vi nævne her tillige hans κυνηγετικός.

Ed. princ. Luc. Holstenius. Paris. 1644. 4.

C. Zeune, Xenophontis opuscula politica, equestria cet. Lips. 1778. 8.

§. 203.

M. Aurelius Antoninus, Keiser, med Tilnavn Philosophen. 121—180 efter Chr. Af ham haves: τὰ εἰς ἑαυτόν (de se ipso s. de rebus suis), 12 B., indeholdende ethiske Bemærkninger og Forskrifter, optegnede leilighedsviis, uden systematisk Sammenhæng og Plan, men skikkede til at indgyde Agtelse for hans Tænkemaade. Desuden haves 17 Breve, skrevne til Fronto.

---

† Ed. pr. *G. Xylander*. Tigur. (Under Fortalen 1558) 8. Med Antoninus Liberalis, og Phlegon fra Tralles (§. 247). Basil. 1568. 8. Paany † 1590. 8.

† *Mer. Casaubonus*. Lond. 1643. 8.

† *Th. Gataker*. Cantabr. 1652. 4. Paany, med forskiellige Tillæg († Lond. 1697. 4) og oftere.

F. N. Morus. Lips. 1775. 8.

I. M. Schultz. Vol I. (Texten). Slesvic. 1802. 8.

— Haandudgave ap. Tauch. 1821. 12.

Ad. Coray. Paris. 1816. 8 (Vol. IV af πάρεργ. Ἑλλην. βιβλ.).

Epist. ad Fronton. udg. af *A. Mai* med Fronto. Mediol. 1815. 2 Voll. 8. Romæ 1823. 8.

C. Meiners, de M. Aur. Ant. ingenio, morib. & scriptis i Comm. Soc. Reg. scientt. Goett. Vol. VI. Goett. 1785. P. 107 sqq.

H. G. A. Eichstädt, excercitt. Antoninianæ. Jen. 1820 sqq. I—VI. Fol. 4.

N. Bach, de M. Aurel. Anton. philosophante cet. Lips. 1826, 8. o. A.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 500 sqq.

e. Den akademiske Philosophie.

§. 294.

Platons Efterfølgere kaldtes Akademikere af Stedet, hvor Platon havde foredraget sin Lære i Athen (sammenl. §. 155. 159). Men da de, som indtil omtrent Midten af første Aarh. før Chr. bare dette Navn, afvege betydeligt fra hverandre, og afvexlende nærmede sig snart et, snart et andet af den Tids Systemer, især Skeptikernes, har man, for at betegne Uovereensstemmelsen imellem Akademikerne, skielnet imellem 1) det ældre Akademie (348—278) og 2) det yngre Akademie (278— omtr. 69 f. Chr.), eller for end nøiere at betegne Afvigelserne: 1) ἡ παλαιὰ Ἀκαδημία (Speusippos cet.); 2) ἡ μέση Ἀκαδ. (Arkesilaos cet.); 3) ἡ νέα Ἀκαδ. (Karneades cet.); 4) ἡ τετάρτη Ἀκαδ. (Philon cet.); 5) ἡ πέμπτη Ἀκαδ. (Antiochos cet.). — Nogle af Akademikerne havde skrevet meget, men intet heelt, paalideligt af disse Skrifter er bevaret.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. (notitia Platonic. & Academic.) III, 159—194.

§. 295.

Til det første Akademie (ἡ παλαιά) hørte især: Speusippos, Platons Søstersøn. Forestod Akademiet

fra 348—339. Hans Skrifter stode i stor Anseelse. Afhandlingen ὅροι, som findes iblandt Platons Skrifter, have Nogle tillagt ham. (Sammenl. §. 156).

Xenokrates fra Chalkedon. Forestod Akadem. 339—315. Συμποτικοὶ νόμοι; περὶ θανάτου o. s. v. Nogle have tillagt ham den pseudo-platonske Dialog: Axiochos. (Sammenl. §. 156).

Polemon fra Athen. 315. Allerede i 10de Aarh. vare hans talrige Skrifter tabte. (Suidas).

Krates fra Tarsos. Omtr. 287.

Krantor fra Soli. Havde skrevet περὶ πένθους og om Platons Philosophie.

Det andet (ἡ μέση) Akademie:

Arkesilaos fra det æoliske Pitane. Omtr. 300. Død 241. Ved at bekiempe Stoikernes Angreeb imod Platon, og deres Lære om Sandhedens Erkiendelse, bragtes Arkesilaos, og hans Efterfølgere til deels at negte, deels at tvivle om den menneskelige Videns Sandhed, hvilken Skepsis (ἀκαταληψία) de paa forskiellige Maader søgte at forene med den praktiske Deel af deres Lære (Ethiken).

Lakydes fra Kyrene. **Evander** fra Phokis. **Hegesinos** fra Pergamum.

§. 296.

Det tredie (ἡ νέα) Akademie:

Karneades fra Kyrene. Omtr. 218—130. Kom til Rom 155. Stor Indflydelse ved Lære og Tale; skreev Intet.

Klitomachos fra Carthago. Omtr. 130. Skreev over 400 Bøger, som alle ere tabte.

Det fjerde Akademie:

Philon fra Larissa. Omtr. 86 f. Chr. Athen. Rom. Mindre skeptisk end Forgiengerne. Søgte at jevne Adskillelsen imellem de ældre og sildigere Akademikere.

Charmides. Metrodoros fra Stratonike. Metrodoros fra Skepsis.

Det femte Akademie:

Antiochos fra Askalon. Død 69 f. Chr. Athen. Alexandria. Rom. Skrev en Bog (Sosus) imod Philon. Forlod de nyere Akademikeres Skepticisme, og søgte at bringe de ældre Akademikeres, Peripatetikernes og Stoikernes Systemer til Forlig.

I. D. Gerlach, Academicorum juniorum imprimis Arcesil. atque Carneadis de probabilitate disputationes. Goett. 1815. 4. o. A.

---

f. Den skeptiske Philosophie.

(Ovfr. §. 154).

---

§. 297.

Den skeptiske Skoles Oprindelse og Stifter, efter hvem den ogsaa kaldes Pyrrhonisme, er omtalt ovenfor (l. c.). Dens Skepsis gik ikke ud paa at finde Sandhed, men var en empirisk Benegtelse af al menneskelig Videns Sandhed (ἀκαταληψία. ἐποχή). Forholdet imellem denne Grundsætning og Skeptikernes Sædelære (ἀταραξία. ἀπάθεια) var ikke det samme hos alle denne Skoles Tilhængere.

Efter Pyrrhon (ovfr. l. c.) var den første mærkelige iblandt Skeptikerne:

Timon fra Phlius. Ovfr. §. 200. Var, som flere af dette System, Læge. Lærte i Chalkedon og Athen.

§. 298.

Iblandt Efterfølgerne vare, efter [illegible] Tids Forløb de anseeteste:

Ainesidemos fra Knossos eller Alexandria. Omtr. 70 f. Chr. *Λόγοι Πυῤῥώνειοι*, 8 B., som ere Kilder; *Τρόποι ἐποχῆς*, hvilke Principer for Benegtelsen af al positiv Viden dernæst bragtes i en anden Form af den noget silbigere Skeptiker

Agrippa.

Sextus Empirikus, formodentlig fød i Afrika. Omtr. 200 eft. Chr. Læge. Tvende Skrifter ere bevarede, som ere vigtige baade til Kundskab om Skepticismen, og for den græske Philosophies Historie i Almindelighed. De ere: 1) *Πυῤῥώνειαι ὑποτυπώσεις ἢ σκεπτικὰ ὑπομνήματα*, 3 B. 2) *πρὸς τοὺς Μαθηματικούς*, 11 B., imod de philosoph. Systemer, som Supplement til B. 2 og 3 af det førstnævnte Skrift.

† Ed. princ. Paris. ap. Pacard. 1621. Fol. (Nogle Expl. have nye Titler med andre Trykkesteder f. Ex. † Col. Allobr.).

J. A. Fabricius. Lips. 1718. Fol.

I. G. Mund. Begyndt en Udg. Hal. 1796. 4. Vol. I. P. I. Kun Texten af *ὑποτυπ.*

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, [illegible] sqq.

Dionysios fra Ægea. Skrev *Δικτυακά* (Photios, Cod. 185. 211).

§. 299.

Den græske Philosophie havde udviklet sig i mange eiendommelige Retninger, hvilke ere beskrevne i det Foregaaende, for saavidt Litteraturens Historie udkrævede det. Der staaer tilbage, at omtale de Philosopher, som i den romerske Keiserperiode deels søgte at tilbagekalde ældre Systemer, hvilke dog ved disse Forsøg behandledes saa vilkaarligt, at ikkun Navne, Technologie, og det Formelle af dem blev tilbage; deels ved Eklekticisme og Synkretisme sammensmeltede Occidentens og Orientens philosophiske og religiøse Systemer og Læresætninger i nye Former, hvilke som Fostere af Tidens Aand, i hvilken de bleve til, ere vigtige Kilder til den menneskelige Aands Historie. Herhid hører: 1) **Neo-Pythagoreismen** (§. 300—301), 2) **Neo-Platonismen** (§. 302—309), og 3) **christelig Philosophie** (§. 310—312), forsaavidt en saadan fremsattes i græsk skrevne Værker, under Indflydelse af det græske og orientalske Hedenskab. Under Sædernes tiltagende Forbærvelse optraadte i Aandens Rige det Gamle og Nye, Hedenskab og Christendom, Vantro og Overtro i en lang og heftig Kamp imod hverandre; af hvilken Kamp, der var riig paa mærkværdige Phænomener i Aandens Rige, som i det borgerlige Livs Forhold, den nye Tingenes Orden efterhaanden udviklede sig.

g. Neo-Pythagoreismen.

(Ovfr. §. 140—141).

§. 300.

De, som fra Augusti Tid indtil omtrent Midten af 2det Aarhundrede kaldtes Pythagoreere, benyttede den gamle Pythagoreisme paa meget forskiellig Maade, og i meget forskielligt Øiemeed, snart for at virke paa Tidsalderens Sæder, snart, og vel hyppigere, for at vinde Anseelse, og giøre sig Vinding. Ved vilkaarlig Behandling fandt man Pythagoreismen beqvem til deri at indklæde den her omtalte Tids Sværmerie og Charlatanerie. For Litteraturen vare Nye-Pythagoreerne ikke vigtige. Her nævnes følgende:

§. 301.

Q. Sextius eller **Sextus** under Cæsar og Augustus. Forfattede et *ἐγχειρίδιον*. Maaskee haves det i en latinsk Oversættelse (**annulus Xysti**) af **Rufinus**.

Udg. f. Ex. af

Th. Gale, opusc. mythol. P. 643 sqq. (See §. 291).

I. C. Orelli, opusc. Græcor. sententiosa et moralia. (§. 72). Vol. I. P. 244 sqq.

Anaxilaos fra Larissa. Under Augustus. Udledede Magien af Pythagoras' Lære. Skreev *παίγνια*.

Sotion d. Y. fra Alexandria. Senecas Lærer.

Didymos (§. 212. 344. 351). *Ἐπιτομὴ περὶ τῶν αἱρέσεων*, hvilket Skrift er tabt.

Moderatus fra Gades, i 1ste Aarh. Han antog

Pythagoras' Lære om Tallene for at være hans høieste Viisdoms Kilde.

Apollonios fra Tyane i Kappadokien. Omtr. i Midten af 1ste Aarh. Underkastede sig den pythagoreiske Askesis, efter Regler, som han ved egen Fortolkning udledede deraf. Han foretog vidtløftige Reiser til Indien, Ægypten o. s. v. Opholdt sig tvende Gange i Rom, og døde i Ephesos. Han var sværmerisk Fanatiker, og blev berømt som Thaumaturg; men om han var en saa grov Bedrager, og om hans Samtid havde saa overspændte Forestillinger om hans Thaumaturgie, som senere Forfattere, især Philostratos (udfr. §. 322) berette, er vel ikke aldeles vist. — Han beskrev Pythagoras' Levnet; kun Fragmenter ere bevarede. Af hans øvrige Skrifter haves kun 80—90 Breve, som bære hans Navn.

Udg. i † *Aldi*, *Lubini* og *Cujacii* Samlinger. See ovfr. §. 135.

G. Olearius, med Philostraternes Værker, Lips. 1709. Fol. (udfr. §. 322).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 563 sqq.

Secundus fra Athen, under Keiser Hadrianus. Af ham haves *γνῶμαι*.

Demophilos, af hvis *βίου θεραπεία* haves Fragmenter.

Demokratos. *Γνῶμαι χρυσαῖ*.

Disse Forfatteres Gnomer:

† *Ed. princ. Luc. Holstenius*. Rom. 1638. 12.

Th. Gale, l. c. P. 611 sqq.

I. A. Schier. Lips. 1754. 8.

I. C. Orellius i opuscula Graecor. sentent. cet. (§. 72). Vol. I. P. 77 sqq.

Nikomachos fra Gerasa, omtr. 150 e. Chr. Mathematiker og Musiker. (§. 345. 351).

---

h. Neo-Platonismen.

Sammenl. §. 155—159. 294—296.

---

§. 302.

Det paaligger Philosophiens Historie, saa vidt muligt, at skielne imellem Neoplatonismens forskiellige Former, at bestemme, af hvilken Kilde enhver af disse opstod, naar de bleve til, hvor de udviklede sig, og fandt Indgang, samt deres indbyrdes Forhold til hverandre. Her, hvor den nyplatoniske Philosophies literaire Historie er Gienstanden, indbefatte vi under den almindelige Benævnelse: Neoplatonisme de Philosopher, som, fra 1ste Aarhundrede af, i deres af mange uligeartede Bestanddele sammensatte, og indbyrdes ulige Systemer, fornemmelig sluttede sig til, og byggede paa Platon, der var den iblandt de græske Philosopher, i hvis Skrifter Neoplatonikernes egne Philosophemer, og vilkaarlige Fortolkningsmaader fandt friest Spillerum. Først gik man mere eklektisk tilværks, ved at bringe den pythagoreiske, platoniske, akademiske og aristotelisk-peripatetiske Lære under een Form, ved hvilken Bestræbelse man vel endnu en Tid lang ikke tilveiebragte noget egentligt System, men dog forberedede dette, som det sildigere dannede sig, ved at aabne Veien for Judaismens og Orientalismens Sammensmeltning med den græske Philosophie; hvortil dog allerede Philon

(§. 303) havde giort et vigtigt Skridt. Men da Hellenismen tog mere og mere af, og Christendommens voxende Magt opfordrede Hedenskabets Venner til forøget Modstand, dannede sig ved Synkretisme af græsk, især platonisk Philosophie med Jødernes Lære, og efterhaanden mere og mere med Orientalismen, og selve Christendommen, fra Slutningen af det 2det christelige Aarhundrede den sildigere Neoplatonisme, der halvt tilhørende den græske Oldtid, halvt Orienten, fremgik som et mærkværdigt Resultat af hiin Tids aandelige Giering og Kamp.

Af hidhørende Skrifter (conf. §. 137) nævnes:

C. Meiners, Beitrag zur Geschichte der Denkart der ersten Jahrhunderte nach Chr. Geburt cet. Leipz. 1782. 8.

I. G. Fichte, de philos. novæ Platon. orig. Berol. 1818. 8.

F. Bouterweck, Philosophor. Alexandrin. ac Neo-Platonic. resensio i Commentt. Soc. Goett. recentt. Vol. V. P. 227 sqq. conf. Goett. Anz. 1821. no. 166—167.

§. 303.

Philon, af jødisk Fødsel *), fra Alexandria. Omtr. 40 eft. Chr. Pharisæer, men hyldede især Therapeuternes Lære. Kiendte nøie den græske Philosophie, sluttede sig især til Platon, men søgte al Viisdoms Kilde i Jødernes hellige Bøger, sandsynligviis allerede under Indflydelse af det indiskpersiske Religionsvæsen. Philons Stiil er en Efterligning af Platons, blandet med Hellenismer. Af hans talrige Skrifter, af hvilke et betydeligt Antal er bevaret, nævne vi:

*) Af jødisk fødte philos. Forfattere ere ovfr. nævnte Aristobulos §. 288, og Josephos §. 236.

En Række af Bøger, hvori Philon fortolker og forklarer 1ste Mose-Bog, iblandt hvilke den vigtigste er:

περὶ τῆς Μωσέως κοσμοποιΐας.

Desuden *βίος σοφοῦ* (Abraham); *περὶ βίου Μωσέως, ὅπερ ἐστὶ περὶ θεολογίας καὶ προφητείας*, hvilket ansees for Philons Hovedværk; *π. βίου θεωρητικοῦ* (om Therapeuterne); *βίος Πολιτικοῦ* (Joseph). Af historisk Indhold: *Φλάκκος, ἢ Φλάκκων ψεγόμενος*, og *π. ἀρετῶν καὶ πρεσβείας πρὸς Γάϊον.* — Nogle Skrifter ere fundne i den nyeste Tid, deels paa Græsk, deels paa Armenisk (see ndfr. Udgg.). — Philon havde skrevet: *Ἑρμηνεία ὀνομάτων καὶ λέξεων Ἑβραϊκῶν.*

Philons Værker ere fundne efterhaanden, saa at endnu ikke haves nogen fuldstændig Udgave deraf.

† *Ed. princ.* af nogle philoniske Skrifter:

A. Turnebus. Paris. 1552. Fol.

† Colon. All. 1613. Fol.

† *Paris.* 1640. Fol. (ved syv franske Lærde). † Francof. (Witteberg.). 1691. Fol.

Th. Mangey. Lond. 1742. 2 Voll. Fol.

A. F. Pfeiffer. Erlang. 1785—1792. 5 Voll. 8. Ed. 2. ib. 1820. 5 Voll. 8. Ufuldendt.

J Biblioth. sacra Patrum Græcor.: Philonis opera ed. C. E. Richter. Lips. 1828—1830. 8 Voll. 12.

De mundo i † Ed. Aldina Aristot. Vol. IV. 1497. Fol.

A. Mai (ed. pr. af *π. καρτάλλου ἑορτῆς* i. e. de Cophino festo; *περὶ γονέων τιμῆς* — forhen kun et Fragment deraf; et Fragment om Jonas overs. fra Armenisk). Milan. 1818. 8.

I. Zohrab fandt 1791 i Gallicien en armenisk Oversætt. af

13 philos. Bøger, iblandt hvilke 8 ikke haves paa Græsk. Efter denne Oversættelse samt en Codex fra Constantinopel ere følgende af Philons Skrifter udkomne paa Latin:

I. B. Aucher, de providentia, 2 B. og de animalibus. Venet. 1822. 4. (Aucher har udgivet andre af Philons Skrifter henhørende til det gamle Testamentes Fortolkning. Venet. 1826. 4).

Chrestomathia Philon. ab *I. C. W. Dahl*. Hamb. 1800–1802. 2 Voll. 8.

C. G. L. Grossmann, Quæstiones Philoneæ. Lips. 1829. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 721 sqq.

§. 304.

Thrasyllos fra Mendes. Omtr. i Midten af 1ste Aarh. Inddeelte Platons Skrifter i Tetralogier (§. 157), og anvendte Pythagoreismen til Platons Fortolkning. Skrev om Demokritos o. fl. Skr. — Ikkun Fragmenter bevarede.

Plutarchos. Ovfr. §. 237. 373. Her tales kun om hans blandede, philosophisk-ethiske Skrifter (συγγράμματα μικτά, ἠθικά). Plutarchos følger i disse Skrifter især Platon og Akademikerne; bekiemper fornemmelig Epikureerne og Stoikerne, men har ikke undgaaet Misforstaaelser i at bedømme dem. Baade i Indhold og Form bære disse Skrifter Spor af deres Tid, men indeholde ikke destomindre mange Beviser paa Forfatterens sunde Sands og retsindige Tænkemaade. Mange Meninger og Steder af andre Forfatteres tabte Skrifter ere bevarede i disse Bøger. — Foruden Fragmenter, og nogle Skrifter, hvis Uægthed forlængst har været almindelig erkiendt, f.Ex. de nobilitate, de fluviis*),

---

*) Disse Skrifter ere saa bekiendte under deres latinske Navne, at jeg benytter disse.

o. a., udgiøre de under Plutarchos' Navn bevarede Skrifter af denne Art omtrent halvfierdsindstyve. Til de vigtigste og lærerigste af disse høre: **de audiendis poetis; de Iside et Osiride; de Pythiæ oraculis; de defectu oraculorum; de sera numinis vindicta; consolatio ad uxorem; Symposiaca; ad principem ineruditum; an seni sit gerenda respublica; non posse suaviter vivi secundum Epicurum; adversus Colotem** o. a. En Deel af disse Skrifter ere formodentlig uægte, som **de liberis educandis; virtutem doceri posse; de fato; de placitis philosophorum; de absurdis Stoicorum opinionibus**; andre ere af uvis Ægthed, og maaskee for en Deel Udtog af deels plutarchiske, deels Andres Skrifter, eller Samlinger til Brug for skriftlige Udarbeidelser, som **apophthegmata regum et imperatorum; apophth. Laconica; instituta Laconica; apophth. Lacænarum; philosophandum esse cum principibus; de unius in republica dominio; quæstiones naturales; aquæ et ignis comparatio; Gryllus; de esu carnium**. — Iblandt hans talrige tabte Værker vare: **de Rhetorica**, 3 B.; **de poetica; de repugnantia Pyrrhoniorum et Academicorum; de diis; Epicureos absurdiora quam poetas tradere**, o. a. (Sammenl. §. 352).

Udgg. af Plutarchos' samtlige Skrifter og Levnetsbeskrivelser ovfr. §. 237.

Hee Udgg. af de saakaldte **scripta moralia**.

† ***Ed. princ. Aldina*** **(92 opuscula)**. (***Demetr. Ducas Cretens.*** havde Deel deri). **Venet. 1509. Fol.**

† **Basil. ap.** ***Froben.*** **1542. Fol.**

Longinos, der vel var Discipel af Ammonios, men skrev imod hans Lære og Tilhængere, til hvilke Skrifter hører: περὶ ἰδεῶν; περὶ τέλους, hvoraf Fortalen er bevaret; endvidere περὶ ψυχῆς; περὶ ἀρχῶν; π. ὁρμῆς, o. s. v., af hvilke Skrifter ikkun haves Fragmenter. Om hans øvrige Skrifter see §. 336. Sammenl. §. 220.

Plotinos, fra Lykopolis. F. 205; D. 271 ell. 270. Levede ubemærket indtil henimod 30 Aar gammel; dernæst var han i 10 Aar Ammonios' Discipel, og begav sig efter et Ophold i Asien til Rom, hvor han tilbragte de sidste 26 Aar af sit Liv. Han underviiste der; vandt talrige Tilhængere, og stor Anseelse især ved sit mundtlige Foredrag, og sit strenge Levnet. Først da han var henimod 50 Aar gammel, begyndte han, efter sine forhenværende Meddisciples Exempel, at udarbeide Skrifter. — Han udmærkede sig ved Phantasie og Dybsindighed, men hans medfødte Hang til sværmeriske Grublerier, næret ved den Underviisning, han havde nydt, og ved Tidens Aand (§. 299. 302), ledede ham til hiin mærkværdige, mystisk-allegoriske Synkretismus af græsk Philosophie, efter hans Opfattelsesmaade, og Orientalisme, med Indflydelse af Ægypternes, Jødernes, og de christne Secters Lære. Dette Systems Grundpille er Læren om umiddelbar Intuition af det Absolute, om Dæmoner, og Emanation; det dertil knyttede strenge (asketiske) Levnet antoges for at være Betingelsen for at Sielene skulle kunne reise sig af den Tilstand, i hvilken de her ere nedsunkne. — De plotinske Skrifters Foredrag svarer til deres Aand. Deres nærværende Inddeling, og de Benævnelser, de nu have, ere ikke af Forfatteren selv. Porphyrios giennemsaae,

ordnede, og inddeelte dem i 6 Enneader (udfr. §. 308). Ogsaa Eustochios (omtr. 284 eft. Chr.) beskieftigede sig med sin Lærers Skrifter. Af disse nævne vi: *περὶ ἀρετῶν; π. διαλεκτικῆς; π. τοῦ καλοῦ; τίνα καὶ πόθεν τὰ κακά; π. τοῦ κόσμου; εἰ ποιεῖ τὰ ἄστρα; π. εἱμαρμένης; π. προνοίας*, 2 B.; *π. ἔρωτος; π. αἰῶνος καὶ χρόνου; π. ψυχῆς*, 3 B., og fl. Afhh. om samme Gienstand; *π. τῶν τριῶν ἀρχικῶν ὑποστάσεων; π. τοῦ νοήτου κάλλους; π. τῶν τοῦ ὄντος γενῶν*, 3 B.; *π. ἀγαθοῦ ἢ τοῦ ἑνός; πρὸς τοὺς Γνωστικούς* (ogsaa en anden Titel).

Mars. Ficini lat. Overs. med Comment. † Flor. 1492. Fol. † Basil. 1559. Fol. og oftere.

† *Ed. princ.* Basil. 1580. Fol. (Med ny Titel og 6 omtrykte Blade † ib. 1615. Fol.).

F. Creuzer, Plot. libr. de pulchritudine. Heidelb. 1814. 8. (Deri tillige Skrifter af Proklos og Nikephoros).

I. C. Orellius, Alexandi Aphrod., Ammonii, Plotini allor. de fato quæ supersunt. Turic. 1824. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 676 sqq.

§. 308.

De vigtigste iblandt Plotinos' Disciple:

Gentilianus Amelius fra Toscana. Omtr. 275. Var i flere end 20 Aar Plotinos' Lærling. Hans Skrifter ere tabte, deriblandt om Forskiellen imellem Numenios' og Plotinos' Lære.

Porphyrios fra den tyriske Stad Batanea i Syrien. Heed egentlig **Malchos**. F. 233, d. 304. Efter at have hørt flere Lærere, iblandt hvilke Longinos i Athen (Indskip-

Dionysios fra Ægea. Skrev Δικτυακά (Photios, Cod. 185. 211).

§. 299.

Den græske Philosophie havde udviklet sig i mange eiendommelige Retninger, hvilke ere beskrevne i det Foregaaende, for saavidt Litteraturens Historie udkræver det. Der staaer tilbage, at omtale de Philosopher, som i den romerske Keiserperiode deels søgte at tilbagekalde ældre Systemer, hvilke dog ved disse Forsøg behandledes saa vilkaarligt, at ikkun Navne, Technologie, og det Formelle af dem blev tilbage; deels ved Eklekticisme og Synkretisme sammensmeltede Occidentens og Orientens philosophiske og religiøse Systemer og Læresætninger i nye Former, hvilke som Fostere af Tidens Aand, i hvilken de bleve til, ere vigtige Kilder til den menneskelige Aands Historie. Herhid hører: 1) *Neo-Pythagoreismen* (§. 300—301), 2) *Neo-Platonismen* (§. 302—309), og 3) *christelig Philosophie* (§. 310—312), forsaavidt en saadan fremsattes i græsk skrevne Værker, under Indflydelse af det græske og orientalske Hedenskab. Under Sædernes tiltagende Forhærvelse optraadte i Aandens Rige det Gamle og Nye, Hedenskab og Christendom, Vantro og Overtro i en lang og heftig Kamp imod hverandre; af hvilken Kamp, der var riig paa mærkværdige Phænomener i Aandens Rige, som i det borgerlige Livs Forhold, den nye Tingenes Orden efterhaanden udviklede sig.

g. Neo-Pythagoreismen.

(Ovfr. §. 140—141).

§. 300.

De, som fra Augusti Tid indtil omtrent Midten af 2det Aarhundrede kaldtes Pythagoreere, benyttede den gamle Pythagoreisme paa meget forskiellig Maade, og i meget forskielligt Øiemeed, snart for at virke paa Tidsalderens Sæder, snart, og vel hyppigere, for at vinde Anseelse, og giøre sig Vinding. Ved vilkaarlig Behandling fandt man Pythagoreismen beqvem til deri at indklæde den her omtalte Tids Sværmerie og Charlatanerie. For Litteraturen vare Nye-Pythagoreerne ikke vigtige. Her nævnes følgende:

§. 301.

Q. Sextius eller **Sextus** under Cæsar og Augustus. Forfattede et *ἐγχειρίδιον*. Maaskee haves det i en latinsk Oversættelse (**annulus Xysti**) af **Rufinus**.

Udg. f. Ex. af

Th. Gale, **opusc. mythol. P. 643 sqq.** (See §. 291).

I. C. Orelli, **opusc. Græcor. sententiosa et moralia.** (§. 72). **Vol. I. P. 244 sqq.**

Anaxilaos fra Larissa. Under Augustus. Udledede Magien af Pythagoras' Lære. Skreev *παίγνια*.

Sotion d. Y. fra Alexandria. Senecas Lærer.

Didymos (§. 212. 344. 351). *Ἐπιτομὴ περὶ τῶν αἱρέσεων*, hvilket Skrift er tabt.

Moderatus fra Gades, i 1ste Aarh. Han antog

Pythagoras' Lære om Tallene for at være den høieste Viisdoms Kilde.

Apollonios fra Tyane i Kappadokien. Omtr. i Midten af 1ste Aarh. Underkastede sig den pythagoreiske Askétik, efter Regler, som han ved egen Fortolkning udledede deraf. Han foretog vidtløftige Reiser til Indien, Ægypten o. s. v. Opholdt sig tvende Gange i Rom, og døde i Ephesos. Han var sværmerisk Fanatiker, og blev berømt som Thaumaturg; men om han var en saa grov Bedrager, og om hans Samtid havde saa overspændte Forestillinger om hans Thaumaturgie, som seldigere Forfattere, især Philostratos (ndfr. §. 322) berette, er vel ikke aldeles vist. — Han beskrev Pythagoras' Levnet; kun Fragmenter ere bevarede. Af hans øvrige Skrifter haves kun 80—90 Breve, som bære hans Navn.

Udg. i † *Aldi*, *Lubini* og *Cujacii* Samlinger. See ovfr. §. 135.

G. Olearius, med Philostraternes Værker. Lips. 1709. Fol. (ndfr. §. 322).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 563 sqq.

Secundus fra Athen, under Keiser Hadrianus. Af ham haves *γνῶμαι*.

Demophilos, af hvis *βίου θεραπεία* haves Fragmenter.

Demokratos. *Γνῶμαι χρυσαῖ*.

Disse Forfatteres Gnomer:

† *Ed. princ. Luc. Holstenius*. Rom. 1638. 12.

Th. Gale, l. c. P. 611 sqq.

I. A. Schier. Lips. 1754. 8.

I. C. Orellius i opuscula Graecor. sentent. ect. (§. 72). Vol. I. P. 77 sqq.

Nikomachos fra Gerasa (omtr. 150 e. Chr.), Mathematiker og Musiker. (§. 345. 351).

h. Neo-Platonismen.

Sammenl. §. 155—159. 294—296.

§. 302.

Det paaligger Philosophiens Historie, saa vidt muligt, at skielne imellem Neoplatonismens forskiellige Former, at bestemme, af hvilken Kilde enhver af disse opstod, naar de bleve til, hvor de udviklede sig, og fandt Indgang, samt deres indbyrdes Forhold til hverandre. Her, hvor den nyplatoniske Philosophies literaire Historie er Gienstanden, indbefatte vi under den almindelige Benævnelse: Neoplatonisme de Philosopher, som, fra 1ste Aarhundrede af, i deres af mange uligeartede Bestanddele sammensatte, og indbyrdes ulige Systemer, fornemmelig sluttede sig til, og byggede paa Platon, der var den iblandt de græske Philosopher, i hvis Skrifter Neoplatonikernes egne Philosophemer, og vilkaarlige Fortolkningsmaader fandt friest Spillerum. Først gik man mere eklektisk tilværks, ved at bringe den pythagoreiske, platoniske, akademiske og aristotelisk-peripatetiske Lære under een Form, ved hvilken Bestræbelse man vel endnu en Tid lang ikke tilveiebragte noget egentligt System, men dog forberedede dette, som det sildigere dannede sig, ved at aabne Veien for Judaismens og Orientalismens Sammensmeltning med den græske Philosophie; hvortil dog allerede Philon

Albinus. Εἰσαγωγὴ εἰς τοὺς Πλάτωνος διαλόγους.
J. F. Fischer, tilligemed Platonis Eutyphro cet. Lips. 1783. 8.

§. 306.

Nu fremstod, fra Slutningen af 2det Aarhundrede, Neoplatonismen i dens meest udviklede Form. (See ovfr. §. 299. 302). I denne Lære optoges Alt, hvad man dertil fandt tienligt i Fortidens mythisk-historiske Saga, baade hos Grækerne selv, og hos andre Folk. Man tyede til Orpheus, til Zoroaster, og til

Hermes Trismegistos, om hvem Beretningerne ere aldeles fabelagtige. Han udgives for at have levet 1500 Aar f. Chr., og skal have forfattet et saare stort Antal Skrifter. Adskillige apokryphiske Skrifter, af deels astrologisk, deels alchemistisk Indhold, bære endnu hans Navn, f. Ex. Poemander sive de potestate et sapientia divina; iblandt Udgg. deraf:

† *Ed. princ. A. Turnebus.* Paris. 1554. 4. *F. Flussas Candalla.* Burdig. 1574. 4. Cum comment. *H. Rosseli.* Colon. Agr. 1630. Fol.

Aphorismer ell. Centiloquium, haves kun paa Latin. Udg. f. Ex. tilligemed Ptolomæi Tetrabiblon. Venet. 1493. Fol.

Jatromathematika:

D. Hoeschel. Aug. Vindel. 1597. 8.

Kyranides, kun udg. paa Latin f. Ex. ved:

A. Rivinus. Lips. 1638. 8.

Den alchymistiske Afhandling: om de Vises Steen, er udg. f. Ex. i

Theatrum chimicum. Argent. 1613. 4 Voll. 8.

Hos Stobæos findes Fragm. af adskillige Skrifter, som ligeledes tillagdes Hermes Trismegistos, f. Ex. πρὸς υἱόν; περὶ τῆς ὅλης οἰκονομίας; κόρη κόσμου o. a. Et botanisk-medicinsk Skrift: περὶ βοτανῶν χυλώσεως (de succo plantarum) udg. med Joann. Lydus de mensib. af G. Roether. Darmst. 1827. 8. Desuden Fragm. hos Clemens fra Alexandria, Kyrillos o. A.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 75—94.

Asklepios, kaldes Hermes' Discipel. Ham tillægges: ὅροι Ἀσκληπίου πρὸς Ἄμμωνα βασιλέα. Findes i de ovfr. anførte Udgg. af Hermes' Poemander.

Potamon fra Alexandria, synes at have bidraget til dette Systems snart efter følgende Udvikling.

§. 307.

Ammonios Sakkas fra Alexandria. Døde 241. Faldt fra Christendommen og bidrog meget til den græske Philosophies, Christendommens, og Orientalismens Synkretisme. Skreev Intet, og vilde, at hans Lære skulde forplantes ved mundtlig Underviisning. Havde mange og berømte Disciple.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 701 sqq.

Iblandt disse vare nogle mindre vigtige, f. Ex. Herennios, og

Origines, af hvem forskjellige Skrifter nævnes: om Dæmonerne o. a.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 180.

og et Par, som sædvanligen regnes herhid, men maaskee rigtigere have deres Plads andensteds, f. Ex.

Longinos, der vel var Discipel af Ammonios, men streed imod hans Lære og Tilhængere, til hvilke Skrifter hører: περὶ ἰδεῶν; περὶ τέλους, hvoraf Fortalen er bevaret; endvidere περὶ ψυχῆς; περὶ ἀρχῶν; π. ὁρμῆς, o. s. v., af hvilke Skrifter ikkun haves Fragmenter. Om hans øvrige Skrifter see §. 336. Sammenl. §. 220.

Plotinos, fra Lykopolis. F. 205, D. 271 ell. 270. Levede ubemærket indtil henimod 30 Aar gammel; dernæst var han i 10 Aar Ammonios' Discipel, og begav sig efter et Ophold i Asien til Rom, hvor han tilbragte de sidste 26 Aar af sit Liv. Han underviiste der, vandt talrige Tilhængere, og stor Anseelse især ved sit mundtlige Foredrag, og sit strenge Levnet. Først da han var henimod 50 Aar gammel, begyndte han, efter sine forhenværende Meddisciples Exempel, at udarbeide Skrifter. — Han udmærkede sig ved Phantasie og Dybsindighed, men hans medfødte Hang t sværmeriske Grublerier, næret ved den Underviisning, ha havde nydt, og ved Tidens Aand (§. 299. 302), ledede ha til hiin mærkværdige, mystisk-allegoriske Synkretismus græsk Philosophie, efter hans Opfattelsesmaade, og Orient lisme, med Indflydelse af Ægypternes, Jødernes, og de christ Secters Lære. Dette Systems Grundpille er Læren o umiddelbar Intuition af det Absolute, om Dæmoner, Emanation; det dertil knyttede strenge (asketiske) Levnet antog for at være Betingelsen for at Sielene skulle kunne rei sig af den Tilstand, i hvilken de her ere nedsunkne. — De plotinske Skrifters Foredrag svarer til deres Aand Deres nærværende Inddeling, og de Benævnelser, de n have, ere ikke af Forfatteren selv. Porphyrios giennemsaa

ordnede, og inddeelte dem i 6 Enneader (jvfr. §. 308). Ogsaa Eustochios (omtr. 284 eft. Chr.) beskiæftigede sig med sin Lærers Skrifter. Af disse nævne vi: περὶ ἀρετῶν; π. διαλεκτικῆς; π. τοῦ καλοῦ; τίνα καὶ πόθεν τὰ κακά; π. τοῦ κόσμου; εἰ ποιεῖ τὰ ἄστρα; π. εἱμαρμένης; π. προνοίας, 2 B.; π. ἔρωτος; π. αἰῶνος καὶ χρόνου; π. ψυχῆς, 3 B., og fl. Afhh. om samme Gienstand; π. τῶν τριῶν ἀρχικῶν ὑποστάσεων; π. τοῦ νοητοῦ κάλλους; π. τῶν τοῦ ὄντος γενῶν, 3 B.; π. ἀγαθοῦ ἢ τοῦ ἑνός; πρὸς τοὺς Γνωστικούς (ogsaa en anden Titel).

Mars. Ficini lat. Overs. med Comment. † Flor. 1492. Fol. † Basil. 1559. Fol. og oftere.

† *Ed. princ.* Basil. 1580. Fol. (Med ny Titel og 6 omtrykte Blade † ib. 1615. Fol.).

F. Creuzer, Plot. libr. de pulchritudine. Heidelb. 1814. 8. (Deri tillige Skrifter af Proklos og Nikephoros).

I. C. Orellius, Alexandi Aphrod., Ammonii, Plotini allor. de fato quæ supersunt. Turic. 1824. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 676 sqq.

§. 308.

De vigtigste iblandt Plotinos' Disciple:

Gentilianus Amelius fra Toscana. Omtr. 275. Var i flere end 20 Aar Plotinos' Lærling. Hans Skrifter ere tabte, deriblandt om Forskiellen imellem Numenios' og Plotinos' Lære.

Porphyrios fra den tyriske Stad Batanea i Syrien. Heed egentlig **Malchos**. F. 233, d. 304. Efter at have hørt flere Lærere, iblandt hvilke Longinos i Athen (Indfly-

deelse paa hans Foredrag), kom han 263 til Rom, hvor han valgte Plotinos til sin Lærer. Først skrev han imod Plotinos, siden blev han hans Yndling, Efterfølger i Skolen, og bearbeidede hans Skrifter (§. 307). Han var lærd, men sværmerisk, endog mere end Plotinos, og dog, i det mindste i hans tidligere Alder, ofte foruroliget af Tvivl endog om Lærdomme, hvilke han til andre Tider aldeles hyldede. Af hans bevarede Skrifter nævnes her: *Πυθαγόρου βίος* (ufuldstændigt); *π. Πλωτίνου βίου, καὶ τῆς τάξεως τῶν βιβλίων αὐτοῦ; πρὸς τὰ νοητὰ ἀφορισμοί; περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων*, 4 B.; *εἰσαγωγὴ, ἢ περὶ τῶν πέντε φωνῶν* (derover græske Commentarer. See §. 419. 421), og *κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν* (begge om Aristoteles' Kategorier); *πρὸς Μαρκέλλαν γυναῖκα;* foruden Scholier til Homeros: *ζητήματα Ὁμηρικά; π. τοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ τῶν Νυμφῶν ἄντρου*. Af hans Skrifter, som deels ere tabte, deels kun bevarede i Brudstykker, anføre vi: *περὶ ἀγαλμάτων; π. στυγός; π. ψυχῆς; π. ἀρχῶν; φιλοσόφου ἱστορία*, 4 B.; *φιλολόγου ἱστορία*, 5 B. v. a. (sammenl. §. 352). Afhandlingen: *εἰς τὰς καθ' Ὅμηρον πλάνας Ὀδυσσέως* er ikke af Porphyrios. — Det er tvivl, om han var Forf. til et Skrift imod de Christne.

Porph. Skrifter ere endnu ikke udgivne samlede. Som Udvalg af de særskilte Udgg. anføres:

Pythagoræ vita:

† ***Ed. princ.*** (under Malchos' Navn) ***C. Rittershusius.*** Altd. 1610. 8.

Luc. Holstenius **(med de antro Nympharum cet.). † Rom. 1630. 8. Cantabr. 1655. 8.** (Deri tillige Fragm. af *περὶ στυγός*).

L. Küster. Amstelod. 1707. 4. (deri tillige Jamblichi vita Pythag. See §. 309).

Th. Kiessling (de samme tvende Biographier samt en tredie af en anonym Forfatter). Lips. 1815—1816. 2 Voll. 8 (§. 309).

Plotini vita, tilligemed Plotin. Opera, ovfr. §. 307.

De abstinentia ab esu animalium:

† *Ed. pr. P. Victorii.* Flor. ap. Juntam 1548. Fol. (Deri tillige πρὸς τὰ νοητὰ ἀφορισμοί cet.).

F. Fogerolles. Lugd. 1620. 8.

Luc. Holstenius med vit. Pyth. og andre Skr. 1655. See ovfr.

J. de Rhoer. Traj. ad Rhen. 1767. 4.

Sammenl. ndfr. de antro Nymphar.

Introductio in Organ. Aristot. s. de quinque vocibus udg. med Aristot. Categ. f. Gr. ved (*P. I. Olivarius*). Paris. 1538. 4.

Ad. Marcellam uxorem:

Ang. Mai, tilligemed et poet. Fragm. af Porphyrios udaf π. τῆς ἐκλογίων φιλοσοφίας og Stykker under Philons Navn, men ved Feiltagelse istedetfor Gemistos Plethon. Mediol. 1816. 8.

De tvende Stykker af Porphyrios: *I. C. Orellius* i opuscula sentent. (§. 72). Vol. I. 277 sqq. 315 sqq.

Quaestiones Homericae et de antro Nymphar.

(per *I. Lascarin*) Rom. 1518. Fol. (4) ogsaa i flere Udg. af Homeros og af Scholier til Homeros. Sammenl. §. 47.

De antro Nympharum:

Aldus. Venet. 1521. 8.

Luc. Holstenius med vita Pythag. cet. See ovfr.

R. M. Goens. Traj. ad Rhen. 1765. 4. Denne og I. de Rhoers Udg. af de abstinent. fælles Titel Lugd. Bat. 1792. 4.

De Prosodia ved *B. C. Villoison* i Anecd. Gr. Vol. II. P. 103. (§. 309).

Porphyrios' Levnet vedsf af *Lucas Holstenius* i hans Udg. af Vit. Pythag.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 725 sqq.

§. 309.

Jamblichos fra Chalkis i Syrien. I Slutningen af denne, og Begyndelsen af følgende Periode. Han veeg vel for Plotinos og for sin Lærer Porphyrios i Talent og Lærdom; men han vandt stor Anseelse som Thaumaturg, og dreev Synkretismen til det Yderste. Af hans Skrifter ere bevarede: a) *περὶ τῆς Πυθαγορείου αἱρέσεως*, 10 B., med særskilte Titler: B. 1: Pythagoras' Levnet, B. 2: *προτρεπτικοὶ λόγοι εἰς φιλοσοφίαν;* B. 3: *π. κοινῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης;* B. 4: *π. τῆς Νικομάχου ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς* o. s. v. Ægtheden af B. 7 ikke vis. b) De mysteriis Ægyptiorum (desuden en længere Titel); Nogle have tvivlet om dens Ægthed. — Jambl. havde skrevet: *περὶ ἀγαλμάτων; π. ψυχῆς; π. θεῶν; π. τῆς τελειοτάτης Χαλδαϊκῆς φιλοσοφίας* o. s. v.

Endnu haves ingen Udg. af hans samlede Skrifter.

a) B. 1. 2. † *Ed. princ. I. Arcerius.* Ap. Commelin. (Nogle Exemplr. anderledes) 1598. 4.

B. 1. *L. Küsteri* og *Th. Kiesslings* Udg. af Pythag. vita (ovfr. §. 308).

B. 2. *Th. Kiessling.* Lips. 1813. 8.

B. 3. *π. κοιν. μαθημ. ἐπιστ.*

I. B. C. d'Ansse de Villoison Anecd. Gr. Venet. 1781. 4. Vol. II. P. 188 sqq.

B. 4. See ndfr. §. 345.

b) *Ed. princ. Th. Gale.* Oxon. 1678. Fol.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 758 sqq.

1. Kirkefædrene.

§. 310.

De græske Kirkefædre omtales her, ikkun for saavidt de deels ved Indhold, deels ved Form, kunne henregnes til den græske Litteratur. Christendommens Forhold til Hedenskabet, og til dens egne Secter, foranledigede dens Forsvarere til at giøre Bekiendtskab med, og at benytte den græske Philosophie til at forsvare, anbefale, og oplyse den christelige Lære. Uagtet mange Afvigelser i det Enkelte, antoge dog de græske Fædre i Almindelighed, at Hedningenes Philosophie, for saavidt den indeholdt Sandhed, stemmede overeens med den hebraisk-christelige Lære, de betragtede den som en forvansket Judaisme, og søgte at tilbagekalde den oprindelige Harmonie, ved at lede den græske Philosophie tilbage til dens formeentlige Udspring. — Til dette Diemeed var Platonismen, især Neoplatonismen dem tienligst. Da sildigere Dialektiken behøvedes imod Hæretikerne, steeg den aristoteliske Philosophies Anseelse. Den her omtalte christelige Philosophie forberedede Philosophiens Gienfødelse.

Loffler, Versuch üb. den Platonismus der Kirchenväter. Aus d. Franz. Züllich. u. Freystadt 1792. 8.

H. N. Clausen, Apologetæ ecclesiæ ante-Theodos. Platonis ejusque Philosophiæ arbitri. Haun. 1817. 8.

Af de forskjellige Samlinger af Kirkefædrenes Skrifter anføre vi:

A. Gallandi Bibl. græc. lat. vett. Patr. antiq. Script. Venet. 1788. 14 Voll. Fol.

Conf. *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. VII.

§. 311.

Justinus Martyr, fra Palæstina. Antages sædvanligen at være født 89 eft. Chr.; leed Martyrdøden 165 (ell. 163). Ikke tilfredsstillet ved den græske Philosophies Studium, blev han Christen, og søgte at tilveiebringe den ovenfor (§. 310) omtalte Harmonie imellem den hedenske Philosophie og Christendommen. En Deel af hans Skrifter ere tabte, nogle af dem, som bære hans Navn, ere uægte, andre af uvis Ægthed. — Af de bevarede nævne vi her kun: *Λογος προς Ἑλληνας*.

† *Ed. princ.* ap. *Rob. Stephan.* Paris. 1551. Fol.

† *F. Sylburg*, ap. Commel. Heidelb. 1593. Fol. Fl. Oplag.

(*Prudent. Maranus*) cum aliis Apologiis. Paris. & Hag. Com. 1742. Fol. Venet. 1747. Fol.

F. Oberthür, Opp. Patr. Graecor. T. I—III. Wirceb. 1777. 8.

Enkelte Skrifter ere særskilt udgivne, og Mange have skrevet Afhandlinger om Just. Mart. og hans Skrifter.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 52 sqq.

Athenagoras fra Athen. Samtidig med Justinus Martyr. Platoniker. Antog Christendommen. Skrev i Anledning af et Gesandtskab til Rom (formodentlig 166): 1) *πρεσβεια περὶ χριστιανῶν*; 2) *περὶ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν*.

[illegible] *Henr. Stephanum*. [illegible] 8.

E. Dechair. Oxon. 1706. 8.

P. Maranus i Udg. af Justinus Martyr. See ovfr.

Særskilt:

Deprecatio pro Christianis:

I. G. Lindner. Longosal. 1774. 8. Curæ posterior. ib. 1775. 8.

De resurrectione: ap. Wechel. 1541. 4.

T. A. Clarisse, de Athenag. vita cet. i Annales Academ. Lugd. Bat. (1818—1819). Lugd. Bat. 1819. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 95 sqq.

Tatianos fra Syrien. Død 176. Antog Christendommen, og var Discipel af Justinus. Opholdt sig en Tidlang i Rom. Af ham haves ikkun: λόγος πρὸς Ἕλληνας. Han stiftede en egen Sekt.

W. Worth. Oxon. 1700. 8.

P. Maranus i hans Udg. af Just. Mart. See ovfr.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 87.

Irenæos. Omtr. 178. Af hans ἔλεγχος καὶ ἀνατροπὴ τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, 5 B., er kun B. 1, og Fragmenter af de øvrige bevarede. En gammel, men halv barbarisk latinsk Overs. haves af det hele Værk.

Hovedudgaverne:

I. E. Grabe. Oxon. 1702. Fol.

R. Massuet. Paris. 1710. Fol. Venet. 1734. Fol.

C. M. Pfaff, Iren. Anecdota. Hag. Com. 1715. (ny Titel Lugd. Bat. 1743). 8.

Conf. *Fr. Münteri* fragm. Patr. Græcc. Fascic. I. Hafn. 1788. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 75 sqq.

Theophilos. Bisskop i Antiochia. Døde omtr. 180.
Περὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως, 3 B.
I. C. Wolfius. Hamb. 1724. 8.
P. Maranus med Just. Martyr. cet. ovfr.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 101 sqq.

Hermias. Omtr. 200. *Διασυρμὸς τῶν ἔξω φιλοσόφων.* Søgte at giendrive de græske Philosopher især ved at udhæve deres Uovereensstemmelse og Modsigelser.
W. Worth i Udg. af Tatianos. See ovfr.
P. Maranus i Udg. af Justin. Mart. See ovfr.
I. C. Dommerich. Hal. 1764. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 114 sqq.

§. 312.

Tit. Flav. Clemens fra Alexandria. Omtrent 200. (Ovfr. §. 248). Føb Hedning, antog han den christelige Religion, og forestod Læreembedet i Alexandria, efterat han en Tidlang havde været forviist derfra. Han var den lærdeste iblandt Kirkefædrene, benyttede de græske Systemer eklektisk, og søgte at systematisere deres Sammensmeltning med den hebraisk-christelige Lære. Han ansaae Videnskaberne, som de forefandtes hos Grækerne, for at være, deels umiddelbart, deels middelbart, udsprungne af Judaismen, og holdt dem for at være vel af ringere Værd, men dog gavnlige til at forberede den hebraisk-christelige Læres Sandhed. Af hans Skrifter have vi: 1) *προτρεπτικὸς λόγος*; 2) *παιδαγωγός*, 3 B.; 3) *στρωματεῖς*, 8 B. Hans Hovedværk. B. 1 ufuldstændig. B. 8 hører maaskee til et andet Skrift. For den græske

Litteraturhistorie er dette Værk meget vigtigt. En stor Mængde Forfattere ere deri omtalte, og Fragmenter af mange tabte Bøger anførte.

† *Ed. princ. P. Victorius.* **Florent. 1550. Fol.**

Den bedste Udgave:

I. Potter. **Lond. 1715. 2 Voll. Fol.** Med Tillæg: **Venet. 1757. 2 Voll. Fol.**

(*Fr. Oberthür*). **Wirceb. 1780. 3 Voll. 8.**

Λόγος, τίς ὁ σωζόμενος πλούσιος. **Ed.** *A. C. Segaar.* **Ultraj. ad Rh. & Lond. 1816. 8.**

J. A. Fabric. **Bibl. Gr. VII, 119 sqq.**

Origines med Tilnavn *Χαλκέντερος* eller *Ἀδαμάντιος*. Ægypter. **185—253.** Reiser, Ophold, og Undervüsning paa forskiellige Steder. Han hyldede den allegoriskmystiske Fortolkning af den hellige Skrift. Af hans Skrifter nævne vi: 1) *περὶ ἀρχῶν*, 4 B., hvoraf kun haves Udtog hos Photios, Fragmenter i et senere Udtog af Origines' Skrifter, og en Oversættelse af Rufinus (4de Aarh.). 2) *φιλοσοφούμενα*, B. 1 af et Skrift i 2 Bøger imod Hæretikerne; men det er neppe af Origines. 3) imod Celsus *), 8 B.

Opera **omn. ed.** *C. de la Rue.* **Paris. 1733—1759. 4 Voll. Fol.**
(*Fr. Oberthür*). **Wirceb. 1780—1794. 15 Voll. 8.**
Philosophumena: I. C. Wolf. **Hamb. 1706. 8.**

*) Celsus, i Midten af 2det Aarh. Epikureer ell. Platoniker. Han havde forfattet et Stridsskrift, *ἀληθὴς λόγος*, imod Christendommen, som er tabt, men hvis Indhold sees af Origines' Giendrivelse deraf.

Contra Celsum: ed. D. Hoeschel. Aug. Vind. 1605. 4.

Gu. Spencer. Cantabr. 1658. 1677. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 201 sqq.

---

k. Philosophiens Historie.

§. 318.

Mange Bidrag til Philosophiens Historie indeholdes i forskiellige Forfatteres Skrifter. Man havde allerede tidligere forsøgt, at beskrive større eller mindre Dele af Philosophiens Historie, f. Ex.

Aristoxenos (§. 282).

Herakleides Pontikos (§. 282).

Sotion d. ældre fra Alexandria omtrent i Midten af 2det Aarh. f. Chr. Hans Skrift: *διαδοχαὶ τῶν φιλοσόφων* er tabt. Sammenl. §. 200.

Satyros. Samtidig med Sotion. Peripatetiker. Havde skrevet *βίοι* ell. *ἐπιτομὴ βίων*. Tabt.

Bevaret er af saadanne Skrifter ikkun et af:

Diogenes fra Laerte i Kilikien. Omtr. 210, eller, som Andre mene, noget sildigere. Hans Værk: *φιλόσοφος ἱστορία περὶ βίων, δογμάτων, καὶ ἀποφθεγμάτων τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων*, bestaaer af 10 Bøger. Diogenes røber Forkierlighed for Epikuros, men er iøvrigt upartisk, endskiøndt ukritisk, og ofte unøiagtig, hvorved dog bør tages Hensyn til, at det er rimeligt, at hans Text, som vi nu have den, har undergaaet betydelige Forfalskninger. Mange Steder af tabte Skrifter og vigtige Efterretninger ere bevarede i dette Værk. — Sammenl. §. 191.

Flere Gange siden paa Latin, for den græske Text udkom.

† *Ed. princ.* *Froben.* Basil. 1533.

Henr. Stephanus. Par. † 1570. 8. 1593. 8. (Nogle Explr. † 1594). Nyt Oplag: † Colon. Allobr. 1616. 8. (Nogle Explr. 1615, ogsaa findes i nogle: Genevæ).

† *T. Aldobrandinus.* Rom. 1594. Fol. (Ufuldendt).

† *A. Menage* et *I. Pearson.* Lond. 1664. Fol.

M. Meibom. Amstel. 1692. 2 Voll. 4. Paany 1718. 2 Voll. 4.

Haandudgaven:

P. D. Longolius. Curiæ Regnitianæ 1739. 2 Voll. 8. Paany 1791. 8.

H. G. Huebner. Vol. I (B. 1—5). Lips. 1828. 8. Commentarii. Vol. I. Lips. 1830. 8.

Libr. Xmum (vit. Epicuri) ed. C. Nürnberger. Norimb. 1791. 8. (Ny Titel 1808). 8.

I. Hortiboni (i. e. *Casauboni*) notæ ad Diogen. Morg. 1583. 8.

P. Gassendi animadvv. in libr. X. Lugd. 1649. Fol. og oftere.

I. Rossi. commentt. Laertianæ. Rom. 1788. 4. (8?).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 564 sqq.

VI. Talekunst.

(Ovfr. §. 121—134).

§. 314.

Med den politiske Selvstændighed, og de statsborgerlige Anliggenders offentlige Forhandling ophørte ogsaa den politiske Veltalenhed. Den havde opnaaet sin høieste Udvikling i Athen, men her, saavelsom andensteds, kom den i Forfald,

da Betingelserne for dens blomstrende Tilstand ikke længer vare forhaanden. Derved udøvedes Talekunsten efter Alexander den Stores Tid mere privat end offentlig, og anvendtes for det meste i Skolerne, og i offentlige Forsamlinger ikkun til morende Tidsfordriv. Ikke Menneskeslægtens og Borgernes vigtigste Anliggender, men opdigtede, eller fra Fortiden laante Emner, beskieftigede Talerne, som fremfor Alt stræbte at vinde Bifald, og ved egne, samt Tidsalderens Feil mere og mere henfaldt til tomme kunstlede Declamationer, og troede at have tilfredsstillet Kunstens Fordringer, naar det lykkedes dem at give Talen ydre Politur og Blødhed, uden at lægge Mærke til, hvor langt de vare fra de ældre Taleres simple Kraft, medens de dog regnede sig deres Efterlignelse til Fortieneste. Paa denne Maade maatte Talekunsten efterhaanden ophøre at være en selvstændig Kunst, og sank ned til at blive en Øvelseskunst i Sophisternes Skoler, hvor den rhetoriske Indklædning var i stor Gunst og ideligen anvendtes. Vi handle derfor om Talekunsten fra Begyndelsen af den romerske Keiserperiode nedenfor ved Sophistiken. (§. 317 fgg.).

Anm. Vi nævne her en Bog, som burde have været anført §. 123. S. 149:

L. Spengel, συναγωγὴ τεχνῶν, **s. artium scriptores ab initiis usque ad editos Aristotelis de rhetorica libros. Stutgard. 1828. 8.**

§. 315.

Den her beskrevne Udartelse yttrede sig paa forskiellige Maader og i forskiellig Grad, idet dog nogle iblandt Rhetorerne mere eller mindre nærmede sig de ældre Taleres Yp-

verlighed. Talekunsten udøvedes efter Alexander den Stores Tid, paa flere Steder, med visse Særegenheder for ethvert især, f. Ex. i Athen, paa Øerne, i Asien. Paa Rhodos var en berømt Skole (§. 131), som dannede Overgangen fra den ældre attiske Veltalenhed til Talekunstens sildigere Udartelse; hvilken af Oldtidens Kunstdommere betegnedes ved at kaldes den asiatiske Talekunst. De her omtalte Taleres Værker ere tabte. Vi kiende dem kun af Oldtids-Forfatternes Efterretninger. Her nævnes:

§. 316.

Demochares, Demosthenes' Søstersøn. Taler og rhetoriserende Historieskriver.

Charistos. Efterlignede Lysias.

Demetrios Phalereos. (Ovft. §. 245). Theophrastos var hans Lærer. Efterat have forladt Athen under de politiske Uroligheder efter Alexander den Stores Tid, blev han denne Byes Befalingsmand Ol. 115, 4. 317. Han maatte atter forlade Athen, og modtoges hæderligen hos Ptolomæos Soter, hvem han understøttede i hans videnskabelige Foranstaltninger. Under Ptolomæos II Philadelphos forvistes han fra Alexandria. Han var den sidste udmærkede iblandt de attiske Talere; dog synes han at have røbet Forkierlighed for det Bløde og Ziirlige. Hans Taler tilligemed hans philosophiske, politiske og historisk-chronologiske Skrifter, f. Ex. om Jonerne, om Athenernes Love o. s. v., ere tabte.

Urigtigen har man tillagt ham et Skrift: *περὶ ἑρμηνείας* (ndfr. §. 335).

Et Fragment af hans Bog: *περὶ τύχης* udg. af *A. Mai* i hans **scriptt. vett. nova collectio (§. 397). Vol. II, P. 334—335.**

da Betingelserne for dens blomstrende Tilstand ikke længer vare forhaanden. Derved udøvedes Talekunsten efter Alexander den Stores Tid mere privat end offentlig, og anvendtes for det meste i Skolerne, og i offentlige Forsamlinger ikkun til morende Tidsfordriv. Ikke Menneskeslægtens og Borgernes vigtigste Anliggender, men opdigtede, eller fra Fortiden laante Emner, beskieftigede Talerne, som fremfor Alt stræbte at vinde Bifald, og ved egne, samt Tidsalderens Feil mere og mere henfaldt til tomme kunstlede Declamationer, og troede at have tilfredsstillet Kunstens Fordringer, naar det lykkedes dem at give Talen ydre Politur og Blødhed, uden at lægge Mærke til, hvor langt de vare fra de ældre Taleres simple Kraft, medens de dog regnede sig deres Efterlignelse til Fortieneste. Paa denne Maade maatte Talekunsten efterhaanden ophøre at være en selvstændig Kunst, og sank ned til at blive en Øvelseskunst i Sophisternes Skoler, hvor den rhetoriske Indklædning var i stor Gunst og ideligen anvendtes. Vi handle derfor om Talekunsten fra Begyndelsen af den romerske Keiserperiode nedenfor ved Sophistiken. (§. 317 fgg.).

Anm. Vi nævne her en Bog, som burde have været anført §. 123. S. 149:

L. Spengel, *συναγωγὴ τεχνῶν*, **s. artium scriptores ab initiis usque ad editos Aristotelis de rhetorica libros. Stutgard. 1828. 8.**

§. 315.

Den her beskrevne Udartelse yttrede sig paa forskiellige Maader og i forskiellig Grad, idet dog nogle iblandt Rhetorerne mere eller mindre nærmede sig de ældre Taleres Yp-

dommens Underviisning. De droge ofte om fra Sted til Sted, og deres Underviisning bestod fornemmelig i at veilede deres Disciple til at forstaae og fortolke de ældre Forfattere, samt at øve dem i rhetoriske Udarbeidelser og Foredrag, hvori de selv regnede sig det til Ære at aflægge glimrende Prøver saavel i som udenfor Skolen. Æmnerne til saadanne Skrifter og Taler laantes ofte fra de ældre Forfatteres Skrifter. Sophisterne brugtes undertiden til Gesandtskaber og Underhandlinger. Mange iblandt dem erhvervede sig Anseelse og Riigdom, men paadroge ikke sjelden sig selv og deres Stand Vanære ved egoistisk Æren og Vindesyge. Iblandt de Navne, som gaves hiin Tids sophistisk-rhetoriske Udarbeidelser, ere λόγοι, μελέται, σχολαί, διατριβαί, ἐπιδείξεις, λαλιαί ell. προσλαλιαί o. s. v.

§. 318.

Lesbonax. Omtr. 15 eft. Chr. Af ham haves et Par rhetoriske Udarbeidelser (declamationes) af politisk Indhold. De findes i de ældre rhetoriske Samlinger (ovfr. §. 123), hos

I. I. Reiske, Vol. VIII; *I. Bekker*, Vol. V. P. 651 sqq. Særskilt *I. C. Orellius*. Lips. 1820. 8.

Af en anden Lesbonax haves en Afhandling περὶ σχημάτων. See §. 216.

Dion med Tilnavn Chrysostomos fra Prusa i Bithynien. Blomstrede i Slutningen af første og Begyndelsen af andet Aarhundrede. Han tilbragte en Deel af sit Liv i Rom, hvilket Opholdssted han dog en Tidlang forlod, da han havde paadraget sig Domitians Unaade. Under Nerva vendte han

igjen tilbage, og hos Traian stod han i udmærket Gunst. Den sidste Deel af sit Liv tilbragte han i sit Hjem, for hvis Vel han ivrigen bestræbte sig. Han var en lærd, indsigtsfuld Mand, og udmærkede sig som Skribent iblandt sine Samtidige; thi endskiøndt ikke uden Spor af sin Tids Paavirkning, efterlignede han dog med mere end almindeligt Held de ældre Mønstre. Hans Skrifter, som for største Delen ere forfattede efter hans Landsflygtighed, indeholde mange Fragmenter af tabte Digtere, og mange mythologiske, artistiske og andre Oplysninger. 80 af hans Skrifter, af philosophisk, ethisk, mythisk, historisk-politisk Indhold, de fleste i rhetorisk Form, ere bevarede. Til de fortrinligste af disse Skrifter høre: λόγος Ὀλυμπικός (XII), Ῥοδιακός (XXXI), πρὸς Ἀλεξανδρεῖς (XXXII), og Κορινθιακός (XXXVII). Sammenl. ndfr. §. 425.

† *Ed. pr. Aldus.* Oratt. 80. Venet. ap. *Fed. Turrisanum.* s. a. (1551?) 8. (Uvist om D. Chr. tidligere har været udgivet *Mediol.* 1476. 4.).

† *F. Morellus.* Paris. 1604. Fol. (Nyt Titelblad † 1623). *I. I. Reiske.* Lips. 1784. 2 Voll. 8. (Nyt Titelblad 1798). Nogle Taler ere særskilt udgivne.

A. Emperii, obss. in Dion. Chrysost. Lips. 1830. 8.
J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 122 sqq.

§. 319.

Antoninus Polemon fra Laodikea i Phrygien. Omtr. 117. Forestod længe en rhetorisk Skole i Smyrna. Man roste hans Talers Kraft. Han synes meest at have behandlet historisk-politiske Æmner fra Fortiden. Bevarede ere under

hans Navn tvende *λόγοι ἐπιτάφιοι* over Mænd faldne ved Marathon.

† *Ed. princ. Henr. Stephanus.* (Med Himerios o. A.) 1567. 4 (ell. lille Fol.).

† *P. Possin.* Tolos. 1637. 8.

I. C. Orellius. Lips. 1819. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 2 sqq.

Tib. Claud. Attikos Herodes, sædvanligen kaldet Herodes Attikos, fra Marathon. I Midten af 2det Aarh. L. Verus og M. Aurelius iblandt hans Disciple. Opnaaede Anseelse som Taler, Aerespostér, politisk Virksomhed, og forskiønnede Athen ved sine Rigdomme. Rhetorisk Skole i Athen. Iblandt hans ikke mange Skrifter nævnes *διαλέξεις*, *ἐφημερίδες* og Breve. Bevaret er kun en pseudonym Tale: *περὶ πολιτείας*. Desuden tillægges ham nogle Indskrifter.

Talen *περὶ πολ.* udg. i Samlingerne ved

† *Aldus*, 1513. Fol. (§. 123). (*Gruterus*). Hanov. ap. Wechel. 1619. 8.

I. I. Reiske. Vol. VIII. *I. Bekker.* Vol. V. P. 658 sqq.

Særskilt: *R. Fiorillo.* Lips. 1801. 8.

Af Indskrifterne den bedste Udg. ved

E. A. Visçonti. Iscrizione greche Triope. Rom. 1794. Fol.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 4 sqq.

I sidste Halvdeel af andet Aarhundrede:

Adrianos fra Tyros. Discipel af Herodes, efter hvis Død han en Tidlang forestod Skolen i Athen. Havde en Betiening hos Commodus.

igjen tilbage, og hos Trajan stod han i udmærket Gunst. Den sidste Deel af sit Liv tilbragte han i sit Hjem, for hvis Vel han iøvrigen bestræbte sig. Han var en lærd, udsigtsfuld Mand, og udmærkede sig som Skribent iblandt sine Samtidige; thi endskiøndt ikke uden Spor af sin Tids Paavirkning, efterlignede han dog med mere end almindeligt Held de ældre Mønstre. Hans Skrifter, som for største Delen ere forfattede efter hans Landflygtighed, indeholde mange Fragmenter af tabte Digtere, og mange mythologiske, artistiske og andre Oplysninger. 80 af hans Skrifter, af philosophisk, ethisk, mythisk, historisk-politisk Indhold, de fleste i rhetorisk Form, ere bevarede. Til de fortrinligste af disse Skrifter høre: λόγος Ὀλυμπικός (XII), Ῥοδιακός (XXXI), πρὸς Ἀλεξανδρεῖς (XXXII), og Κορινθιακός (XXXVII). Sammenl. ndfr. §. 425.

---

† *Ed. pr. Aldus.* Oratt. 80. Venet. ap. *Fed. Turrisanum.* s. a. (1551?) 8. (Uvist om D. Chr. tidligere har været udgivet *Mediol.* 1476. 4.).

† *F. Morellus.* Paris. 1604. Fol. (Nyt Titelblad † 1623).
I. I. Reiske. Lips. 1784. 2 Voll. 8. (Nyt Titelblad 1798).
Nogle Taler ere særskilt udgivne.

A. Emperii, obss. in Dion. Chrysost. Lips. 1830. 8.
J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 122 sqq.

§. 319.

Antoninus Polemon fra Laodikeä i Phrygien. Omtr. 117. Forestod længe en rhetorisk Skole i Smyrna. Man roste hans Talers Kraft. Han synes meest at have behandlet historisk-politiske Æmner fra Fortiden. Bevarede ere under

hans Navn tvende λόγοι ἐπιτάφιοι over Mænd faldne ved Marathon.

† *Ed. princ. Henr. Stephanus.* (Med Himerios o. A.) 1567. 4 (ell. lille Fol.).

† *P. Possin.* Tolos. 1637. 8.

I. C. Orellius. Lips. 1819. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 2 sqq.

Tib. Claud. Attikos Herodes, sædvanligen kaldet Herodes Attikos, fra Marathon. I Midten af 2det Aarh. L. Verus og M. Aurelius iblandt hans Disciple. Opnaaede Anseelse som Taler, Æresposter, politisk Virksomhed, og forskiønnede Athen ved sine Rigdomme. Rhetorisk Skole i Athen. Iblandt hans ikke mange Skrifter nævnes διαλέξεις, ἐφημερίδες og Breve. Bevaret er kun en pseudonym Tale: περὶ πολιτείας. Desuden tillægges ham nogle Indskrifter.

Talen περὶ πολ. udg. i Samlingerne ved

† *Aldus.* 1513. Fol. (S. 123). (*Gruterus*). Hanov. ap. Wechel. 1619. 8.

I. I. Reiske. Vol. VIII. *I. Bekker.* Vol. V. P. 658 sqq.

Særskilt: *R. Fiorillo.* Lips. 1801. 8.

Af Indskrifterne den bedste Udg. ved

E. A. Visconti. Iscrizione greche Triope. Rom. 1794. Fol.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 4 sqq.

I sidste Halvdeel af andet Aarhundrede:

Adrianos fra Tyros. Discipel af Herodes, efter hvis Død han en Tidlang forestod Skolen i Athen. Havde en Betiening hos Commodus.

Fragmenter, hvoriblandt περὶ [illegible] Beskr[illegible] [illegible] (Af Nogle tillagt Jamblichos, §. 302). Udgave ved

† Leo Allatius i Excerpta græcor. sophistar. ac rhetorum. Romæ 1641. 8. (Pag. 228 sqq.).

J. C. Orellius (med Philon Byzant. §. 353). Lips. 1816. 8. P. 43 sqq. og F. Passow i Corp. Scriptor. Erotic. Vol. 1. Lips. 1824. 8. Pag. 83—84.

Maximos fra Tyros. Opholdt sig deels i Rom, deels i Grækenland, om hvilket Land han i sine Skrifter viser god Kundskab. Bevarede ere 41 philosophisk-rhetoriske Smaaskrifter, af hvilke nogle ere sophistiske Forsøg i hiin Tids Smag at forsvare modsatte Meninger, andre ere ret vel skrevne Afhandlinger over Emner især af den sokratiske og platoniske Philosophie, f. Ex.: τί τέλος φιλοσοφίας; τί τὸ δαιμόνιον Σωκράτους; περὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου; εἰ αἱ μαθήσεις ἀναμνήσεις; o. s. v.

Først paa Latin ved *Cosmus Pacius.* † Romæ 1517. Fol. og oftere.

Ed. princeps *H. Stephanus.* Paris. 1557. 8.

Dan. Heinsius. Lugd. Bat. 1607. 1614. (Ny Bearbeidelse). 8.

J. Davisius. Cantabr. 1703. 8.

(*J. Ward*). Lond. 1740. 4.

I. I. Reiske. Lips. 1774—1775. 2 Partt. 8.

Nogle Skrifter ere særskilt udgivne.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 515 sqq.

§. 320.

Lukianos fra Samosata i Syrien. Formod. omtr. 120 (eller sildigere) —200. Efterat have været Billedhugger,

reiste han som Rhetor i Jonien, Grækenland, Italien og Gallien. Derefter opgav han Rhetoriken, og lagde sig omtrent fra sit fyrgetyvende Aar, efter Philosophien (Athen). M. Aurelius gav ham en Øvrighedspost i Ægypten. Lukianos bekiendte sig ikke udelukkende til noget philosophisk System, dog viser han Forkierlighed for Epikuros Lære. Han havde, som den største Deel af hans Samtidige, tabt Troen paa Grækenlands gamle Guder, og fandt ingen Tilfredsstillelse i disses Dyrkelse, eller i noget af Alt, hvad dermed stod i Forbindelse i Videnskab, i Kunst, i Menneskenes indbyrdes Forhold, eller i det borgerlige Livs Indretninger. For dette Savn tilbød Christendommens Lære, som dengang havde begyndt at danne en ny Tingenes Orden, den fuldeste Erstatning; men Lukianos, som Mange, endog af de Bedre i hiin Tid, kiendte den enten ikke, eller saae den kun igiennem den Taage, som de Christnes Vildfarelser og Laster udbredte over den. I dette Forhold stod Lukianos til sin Tid. Hans skarpe Forstand, understøttet ved Menneskekundskab og Lærdom, saae denne Tidens hele Nøgenhed, indgav ham Foragt for den, og bragte ham til at giøre den til Gienstand for hans Vittighed, ved hvilken han fremstillede den i dens latterligste Lys, og usminkede Usselhed, i stærke livfulde Skildringer, men ogsaa uden al Overdrivelse eller Skaansel, vel endog nu og da paa Sandhedens Bekostning, og ikke uden vilkaarlig Behandling af det historiske Stof. Iøvrigt vidner Intet imod hans personlige Charakteer; men vel er det begribeligt, at han gav riig Anledning til Klager og uskaansomme Domme, og paadrog sig Beskyldning for at være Atheist. — Flere end 80 Skrifter bære Lukianos' Navn, hvori-

blandt 8 Samlinger af Smaadialoger (71) kun ere regnede som 3 Skrifter. Vi have Arbeider baade fra hans tidligere og sildigere Forfatterliv. Hovedgjenstandene for hans Skrifter ere Skildringer af Tidens Forhold, Sæder, Skikke, Tro, Samfund og Individuer. 37 af disse Skrifter ere ikke dialogiske; de øvrige ere indklædte i en særegen dialogisk Form, hvilken Lukianos selv dannede sig, idet han paa en egen Maade sammensmeltede den philosophiske og den dramatiske Dialog efter de bedste Mønstre i begge. Stilen udmærker sig i det Hele ved attisk Reenhed og Elegants. Men saa udmærkede endog en Deel af disse Skrifter ere, og saa meget de end fra Sprogets og Fremstillingens Side anbefale sig fremfor de fleste, er der dog den Betænkelighed ved at bruge dem til Ungdommens Underviisning, at de kun skildre Oldtidens Vrangside, og altsaa ikke give et saadant Billede af hiin Tid, som man dog først og fremmest bør søge at erhverve sig ved dens Studium. Kun ved omhyggeligt Valg kan denne Mislighed undgaaes.

Iblandt Lukianos' Skrifter anseer jeg følgende for at være de fortrinligste *): **Timon, Charon, Piscator, Cataplus, de mercede conductis, Hermotimus, quomodo historia conscribenda sit, vera historia**, 2 B. (Afsn. §. 326), **Alexander, Icaromenippus, bis accusatus, Parasitus, Navigium s. vota, convivium s. Lapithæ.** Omtrent 25 Skrifter synes at være deels uægte, f. Ex. **Halcyon, Menippus, de dea Syria** o. a., deels uvisse, f. Ex. **pro mercede conductis, de saltatione, Lucius** o. a.

---

*) De latinske Titler nævnes, som de bekiendteste.

Nogle ere af den Beskaffenhed, at det er vanskeligt at danne sig nogen bestemt Forestilling om deres Ægthed eller Uægthed, f. Ex. Hippias, Dionysus o. a.

Adskillige Skrifter først udgivne paa Latin.

† *Ed. princ.* Florent. 1496. Fol.

Aldus. Venet. 1503. † 1522. Fol. (Med Philostratos og Kallistratos. Udg. 1522 text. vulg. endskiøndt Udg. 1496 bedre).

Af de efterfølgende Udgaver nævnes her:

† Haganoæ ap. I. Secer. 1526. 2 Voll. 8. † ib. ap. P. Brubach. 1535. 8.

(*A. Francinus*). Venet. 1535. 2 Voll. 8.

Den første græsk-lat. Udg. var

† *G. Cognatus* (Cousin) et *I. Sambucus.* Basil. 1563. 4 Voll. 8.

I. Bourdelot. Paris. 1615. Fol.

† *I. Benedictus.* Salmurii 1619. 2 Voll. 8.

† Cum notis varr. Amstel. 1687. 2 Voll. 8.

† *Tib. Hemsterhusius* (Vol. I, hvoraf Trykningen er begyndt 1730) fortsat af *I. F. Reitz,* Vol. II, III. Amstel. 1743. 4. *C. C. Reitz* tilføiede Vol. IV, Lexicon Lucianeum. Traj. ad Rhen. 1746. 4. Conf. Hemsterh. animadversion. in Luc. append. ed. *Geel.* 1824. 4.

I. P. Schmidius. Mitav. 1777—1800. 8 Voll. 8. (ufuldendt).

Biponti 1789—1793. 10 Voll. 8.

F. Schmieder. Hal. 1800—1801. 2 Voll. 8.

Ap. *Tauchnitium.* 1819. 4 Voll. 12.

I. T. Lehmann. Lips. 1822 sqq. 8 Voll. (Vol. 8. 1829) 8. (ufuldendt).

Af enkelte Skrifter mange Udgg.

Her nævnes kun:

Colloquia selecta et *Timon* cet. Ed. *T. Hemsterhusius.* Amstel. 1708. 12 og oftere f. Ex. Lugd. Bat. 1777. 8.

Libelli quidam ad lection. usum delecti. (*F. A. Wolfius*). Vol. I. Hal. 1791. 8.

I. T. Lehmann: Charon. (Lips. 1811. 8.); *Dialog. mortuor.* (1813. 1827. 8); *dial. deor. & marin.* (Lips. 1815. 8); *de somnio* (Lips. 1818. 8).

F. V. Fritzsche: Alexander, Demonax, Gallus, Icaromen. cet. Lips. 1826. 8. *Dial. Deor.* ib. 1829. 8.

Quomodo histor. conscribi oporteat. Ed. C. F. Hermann. Franc. ad Moen. 1828. 8.

L. Bachmann: συναγωγὴ λέξεων ἐκ τῶν τοῦ Λουκιανοῦ i Anecdota Græca. 1828. 2 Voll. 8. (Vol. II P. 319 sqq.).

Iblandt de latinske Overs. den bedste:

I. M. Gesneri (i Hemsterh., Bipont. og Lehmanns Udgg.).

Paa Tydsk: C. M. Wieland. Leipz. 1788—1789. 6 B. 8.

J. C. Tiemann, üb. Lucians Philos. und Sprache. Zerbst 1804. 8.

F. Jacobs i Append. ad Porsoni Adversaria. Lips. 1804. 8. P. 283—305.

H. C. A. Eichstaedt, Lucian. num scriptis suis adjuvare relig. christian. voluerit. Jen. 1820. 4. (Ogsaa i Lehmanns Udg. V. I. P. LXXV—CI. Imod Kestners Paastand i Skriftet Agape).

F. V. Fritzsche, Lectt. Lucianeæ. Lips. 1826. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 325—376.

§. 321.

Ælios Aristides fra Adrianopel i Bithynien. Død henimod Slutningen af 2det Aarh. (190?), 60—70 Aar gammel. Giorde Reiser i Ægypten, Asien, Grækenland, Italien. Opholdt sig meest i Smyrna. Leed i en Række af Aar af en Sygdom, som var mærkværdig ved dens Helbre

Deklamationer, og et [illegible] af Aristides selv. Stor Anseelse. Han studerede og efterlignede Platon, Demosthenes, Isokrates o. A. Han omtaler med Selvbehag sin Færdighed i at gjøre Vers, men langt vigtigere ere hans prosaiske Skrifter, af hvilke 50—60 ere bevarede, foruden τέχναι ῥητορικαί (udfr. §. 335), og nogle Breve. Hine Skrifter ere rhetorisk-sophistiske Udarbeidelser over mythologiske, philosophiske, historisk-politiske Gjenstande. Allerede i 4de Aarh. antog man Ægtheden af nogle af de Taler, som bare hans Navn, for tvivlsom. En Deel af hans Skrifter ere tabte. Iblandt de bevarede, som i det Hele høre til de bedre af hiin Tids Arbeider, synes følgende at være de fortrinligste: Παναθηναϊκός; περὶ ὁμονοίας ταῖς πόλεσι; Ῥοδιακός; Ῥοδίοις περὶ ὁμονοίας; περὶ τοῦ παραφθέγματος; κατὰ τῶν ἐξορχουμένων, o. a. Man har græske Scholier til Aristides' Skrifter (ὑποθέσεις).

Panathenaic. og encomium Romae gr. med Isokrates af

† *Aldus.* Venet. 1513. Fol. (obsk. §. 127).

Ed. princ.

† *Juntina.* (Euphr. Boninus) Oratt. LII. Florent. 1517. Fol.

† Ap. *Paul. Stephanum.* 1604. 3 Voll. 8.

Sam. Jebb (Aristid. oper. omn.). Oxon. 1722—1730. 2 Voll. 4.

G. Dindorf. Lips. 1829. 3 Voll. 8.

Orat. adv. *Leptinem* et alia *primum* ed. *I. Morellius.* Venet. 1785. 8. Denne Tale (orat. de immunitate) findes

ogsaa i *F. A. Wolfs* Udg. af Demosthenes imod Leptines (§. 130), ved *G. H. Grauert* i Declamationes Leptineæ. Bonn. 1827. 8, hvortil er benyttet *A. Maii* scriptor. vett. nova collect. cet. (§. 397); Vol. I. (Rom. 1825. 4) Part. III, P. 1—33. Sammest. ogsaa andre Bidrag til Aristides.

Scholia in Oratt. Panathen. & Platonicas. Ed. *Gu. Frommel.* Francof. 1826. 8.

Birg. Thorlacius, de somniis Serapicis. Haun. 1813. 4. og i hans Opusc. Vol. III. P. 125 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 12 sqq.

§. 322.

Fl. Philostratos, den ældre, fra Lemnos. Omtr. 200. Opholdt sig først i Athen, siden i Rom. Af hans Skrifter haves 1) *βίος Ἀπολλωνίου Τυανέως,* 8 B. En ukritisk Compilation, dog vigtig for hine Tiders Skildring. Apollonios levede i 1ste Aarh. 2) *Ἡρωϊκά,* dialogiske Fortællinger om Helte i den troianske Krig. 3) *εἰκόνες,* som indeholde Beskrivelser af 66 Malerier. De ere vigtige for Kunsthistorien. 4) *βίοι Σοφιστῶν,* 2 B., indeholdende 59 Levnetsbeskrivelser. 5) Breve, samt et Epigram, og et Fragment af en Afhandling.

Philostratos den yngre, hiins Søstersøn. Omtr. 215. Af ham haves, under Navn af *εἰκόνες,* Beskrivelser af 18 Malerier, og nogle Breve.

---

† *Vita Apollonii. Aldus.* Venet. 2 Partt. 1501—1502. Fol. (Trykningen ikke endt før 1504).

† *Imagines* (Philostr. utr.), *Heroica*, *vitæ sophist.* med Lucians ap. Aldum. † 1503 og † 1522 (ovfr. §. 320).

— Florent. ap. *Juntam.* 1517. Fol. Venet. ap. *Juntam.* 1535. 8. Venet. ap. Nicol. Sabiens. 1550. 8.

† Phil. utr. *opera*, et al. *F. Morellus.* Paris. 1608. Fol.

— *G. Olearius.* Lips. 1709. Fol.

Heroica ed. *I. F. Boissonade.* Paris. 1806. 8.

Imagines et Callistr. statuas ed. *Fr. Jacobs* et *F. T. Welcker.* Lips. 1825. 8.

Epistolæ i *Aldi* og *Cujacii* Samlinger (§. 135) med Tillæg andenstebs f. Ex. i Ed. Olearii.

T. Baden, de arte et judic. Fl. Philostr. in describend. imaginib. Haun. 1792. 4.

C. G. Heyne, Philostr. imagg. cet. 1796 sqq. Fol. ogsaa i Opuscula academ. Vol. 5. 1802. P. 1 sqq.

Goethe, Kunst u. Alterthum. B. 2.

H. A. Hamaker, Lectiones Philostrateæ. Lugd. Bat. 1816. 8. *G. I. Bekker*, variæ lectt. in Philostr. vit. Apoll. libr. I. Acced. schol. in libr. I—VII. Heidelb. 1818. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 540 sqq.

Kallistratos. Uvist naar. Af ham haves Beskrivelser af 14 Statuer, under Navn af *ἐκφράσεις*.

Oftere udg. med Andre, og findes i de ovfr. anførte Udgaver af Philostraternes Imagines.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 558 sqq.

§. 323.

Athenæos fra Naukratis i Ægypten. Omtr. 215. Om hans Levnet vides Intet. Bevaret er hans Værk:

Δειπνοσοφισταί, 15 B., af hvilke B. 1 og 2 og Begyndelsen af B. 3 kun haves i Udtog, de øvrige næsten fuldstændige. Dette Værk indeholder nogle Sophisters Samtaler ved et Gjestebud, og er, uagtet dets Ufuldkommenheder, dog meget vigtigt ved de mangfoldige Oplysninger, det indeholder om Gjenstande, om hvilke dette Værk giver deels de eneste, deels de vigtigste Efterretninger. Athenæos besad ualmindelig Lærdom, og omtaler mange nu tabte Skrifter. Han havde forfattet et tabt Skrift om Syriens Konger.

---

† *Ed. princ. Aldus.* (M. Musurus). Venet. 1514. Fol.

(*I. Bedrotus*). Basil. 1535. Fol.

Is. Casaubonus. Vol. I. ap. Commelin. (Trykt i Genf). † 1597. (Ny Titel † 1598). Vol. 2 (Casaub. animadverss.). Lugdun. † 1600. Fol.

† Ed. 2. Lugd. 1612—1621. Fol. † Ed. 3: 1657—1664. 2 Voll. Fol. (B. R. B. 1).

G. H. Schaefer. V. 1. 3 Partt. Lips. 1796. 8. (B. 1—5 med Villebruns franske Overs. og Comment.).

I. Schweighäuser. Argent. 1801—1807. 14 Voll. 8.

G. Dindorf. Lips. 1827. 3 Voll. 8.

F. Jacobs, specileg. obss. cet. Altenb. 1805 og additamenta animadv. in Athen. Deipn. cet. Jen. 1809. 8.

A. Meineke, curæ crit. in Comicor. fragm. ab Athen. servata. Berol. 1814. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 602 sqq.

Aristonymos, maaskee Samtidig med Athenæos. Havde skrevet en Samling af Vittigheder og Anekdoter, under Navn af *Τομάρια*.

Kallinikos fra Syrien eller Arabien. I Midten af 3die Aarh. Foruden et historisk Værk om Alexandrias Historie, 10 B., skrev han Taler, og et Skrift imod de philosophiske Secter. Bevaret er ikkun et Fragm. af περὶ τῆς Ῥωμαίων ἀνανεώσεως. Udg. af

† *Leo Allatius* i excerpta Græcor. sophistar. et rhetorum. Rom. 1641. 8. P. 256 sqq.

I. C. Orellius. Med Philon Byzantinos. Mdfr. §. 353. P. 35 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 54.

VIII. Erotiske Eventyr, Fortællinger og Breve.

---

§. 324.

I denne Classe af Skrifter hersker samme Aand, som i de rhetorisk-sophistiske Skrifter (ovfr. §. 317—323); saa at de kun ved det erotiske Indhold, og visse særegne Former indtage en egen Plads i Litteraturens Historie. Det Stof, Hellenernes skabende Opfindsomhed og ægte Kunstsands forhen tilstrækkeligen havde fundet i Mytherne, var nu, da Tiderne og med dem Menneskene vare forandrede, ikke fyldestgiørende for dem. Et af de Midler, ved hvilke de søgte at udfylde dette Savn, var at skildre det menneskelige Sinds Tilstande, Forhold, og Yttringer i digtede Fortællinger, hvis Hovedgienstand var Kierligheden. Disse første Forsøg i Romanen indklædte man paa forskiellig Maade, i Form af Reiser, Tryllehistorier, Romaner, og i Brevform. Forfatternes Stræben efter Sprogets Reenhed og Elegants er ofte

tekte Forfatteres Breve nævnes, hvor disse Forfattere ellers omtales, f. Ex. Breve af

Philostratos (ovfr. §. 322) og ved

Apollonios fra Tyane (ovfr. §. 301).

Af M. Corn. Fronto (i Midten af andet Aarh.) haves nogle græske Breve.

Dion, uvist naar. 5 Breve udgivne af

I. F. Boissonade med Marinus de vita Procli. Lips. 1814. 8.

I den følgende Periode omtales Brevene ligeledes leilighedsviis, navnligen ved Sophisterne (§. 424 fgg.).

IX. Talekunstens Theorie.

§. 332.

Underviisning i Talekunsten, der allerede tidligere havde været i Brug (§. 122), blev i den Tid, vi her tale om, en Fornødenhed, da de tidligere gunstige Betingelser for Talekunsten ikke vare forhaanden, men det rhetoriserende Foredrag blev mere og mere herskende i Litteraturens forskiellige Dele. Derved foranledigedes Systemer og Lærebøger i Rhetoriken. De Benævnelser, som meest brugtes til at betegne deels den hele Videnskab, deels dens enkelte Dele, vare: *τέχναι ῥητορικαί; προγυμνάσματα; προπαρασκευαὶ σοφιστικαί; περὶ σχημάτων; περὶ συντάξεως.*

G. J. Vossius i flere Skrifter, f. Ex. Institutiones oratoriæ.

Hardion, sur l'origine et les progrès de la Rhétorique de la Grèce i en Række af Afhandlinger i Mémoires de l'Acad. des Inscr. cet.

I. C. F. Ernesti, Lexicon technologiæ Græcor. rhetoricæ. Lips. 1795. 8 o. A.

Sammenl. ovfr. §. 123. 314 og *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. VI, 121—141: elenchus oratorum rhetorumque cet.

Samlinger, som indeholde en Deel af de følgende rhetor. Forfattere:

† *Aldi* rhetores Græci. 1508—1509. 2 Voll. Fol.

† *Leon. Allatii* excerpta Græcorum sophistarum et rhetorum. Rom. 1641. 8.

† *Th. Gale*, rhetores selecti. Oxon. 1676. 8. Paany *I. F. Fischer*. Lips. 1773. 8.

§. 333.

Aristoteles bragte Talekunstens Theorie i System. Ovfr. §. 122. 267. 276 IV.

Kleanthes fra Assos. Omtr. 260. *Περὶ τέχνης*. Sammenl. §. 188. 288.

Philodemos fra Gadara. (§. 286).

Gorgias den yngre, fra Athen. Ciceros Samtidige. *Σχήματα διανοίας καὶ λέξεως*, 4 B. Oversat eller bragt i Udtog af P. Rutilius Lupus. — Havde skrevet *περὶ τῶν Ἀθήνησιν ἑταιρίδων*.

§. 334.

Dionysios fra Halikarnassos. Ovfr. §. 235. I hans rhetoriske (kritisk-æsthetiske) Skrifter gives deels Regler for skriftlige Udarbeidelser, deels bedømmes Talernes, Historikernes, Digternes og Philosophernes Værker. Af hans Skrifter af denne Art haves: 1) *περὶ συνθέσεως ὀνομάτων*;

2) τῶν παλαιῶν χαρακτῆρες ell. τῶν ἀρχαίων κρίσεις; 3) περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων ὑπομνηματισμοί; 4) Breve til Ammæos, til Q. Ael. Tubero, og til en vis Cn. Pompeius af lignende Indhold med de øvrige Skrifter, og 5) en τέχνη ῥητορική, der, som den nu haves, enten er meget forvanstet, eller et Udtog af forskiellige Skrifter.

Udgg. af alle Dionysios' Skrifter og af hans Archæol. ovfr. §. 235.

Særskilte Udgg. af de her anførte Bøger, f. Ex.

1) *de structura verborum:*

† *Aldus*, ovfr. §. 332.

† *Robert. Stephanus* (med andre Skrifter af Dionysios). Paris. 1546. (i Slutn. 1547). Fol.

† Argent. ap. *Rihelium*. 1550. 8.

I. Upton. Lond. 1702. 1728. 1747. 8.

G. H. Schaefer. Lips. 1808. 8.

F. Goeller. Jen. 1815. 8.

2) *de priscis scripp. tractatus:*

G. Holwell. Lond. 1766. 8. Paany 1778. 8.

3) *de antiquis oratorib. comm.:*

E. Rowe Mores. Oxon. 1781. 2 Voll. 8.

E. Gros, Examen critique des plus célèbres écrivains de la Grèce par Denys d'Halic. Paris 1825—1827. 3 Voll. 8.

A. G. Becker, Dion. v. Hal. üb. die Rednergewalt d. Demosth. nebst einer Abhandl. üb. Dion. als ästhet. krit. Schriftsteller. Wolfenb. u. Leipz. 1829. 8.

4) *Historiographica*, i. e. Brevene, undtagen B. 1 til Ammæos:

C. G. Krüger. Halæ 1823. 8.

Nogle af disse Skrifter: Paris. ap. *Car. Stephanum*. 1554. 8.

5) [illegible]
Aldus, l. c. §. 332.
H. A. Schott. Lips. 1804. 8.

Apollodoros fra Pergamum. Samtidig med Augustus.

Theodoros fra Gadara. Paa samme Tid. Skole paa Rhodos. Begges Skrifter ere tabte.

§. 335.

I sidste Halvdeel af det andet christelige Aarhundrede:

Hermogenes fra Tarsos i Kilikien. Udmærkede sig i en meget ung Alder, men mistede, da han var 25 Aar gammel, baade Hukommelse og Mæle. Af ham haves: *τέχνη ῥητορική* i 5 Afdelinger: 1) *προγυμνάσματα*. Bearbeidet paa Latin ved Priscianus (Præexercitamenta rhetorices ex Hermogene); men nu haves denne Bog ogsaa paa Græsk (See ndfr.). 2) *περὶ στάσεων*. Over denne Deel, som er den vigtigste, have **Syrianos** (§. 415), **Sopatros** (§. 430) og **Marcellinus** (§. 429) skrevet Commentarer. 3) *π. εὑρέσεων;* 4) *π. ἰδεῶν;* 5) *π. μεθόδου δεινότητος*, over hvilket **Gregorios** fra Korinthos (§. 443) har forfattet en Commentar. — **Troilos** fra Sidon i 5te Aarhundr. havde skrevet Prolegomena til dette Værk, hvilke endnu ikke ere udgivne; ogsaa **Joannes** fra Sikelia i 9de Aarhundrede og **Matthæos** Camariota (§. 432) havde skrevet derom.

Afdelingerne 2—5. † *Aldus*, l. c. §. 332. P. 19 sqq. (med Commentt. til Afdel. 2).

† Med Aphthonios ap. Juntam. Florent. 1515. 8.
Paris. ap. Wechel. 1530. 4. 4 Partt i 1 Vol.
† *F. Portus* (med Aphthonios og Longinos). Genev. 1569. 8.
† *C. Laurentius*. Col. Allobr. 1614. 8.

Progymnasmata:
Ed. pr. *A. H. L. Heeren* i Bibl. d. alt. Litt. u. Kunst. St. VIII. IX.
G. Veesenmeyer. Norimb. 1812. 8.
A. Krehl med Priscianus. Lips. 1819—1820. 2 Voll. 8. 3 Vol. II. P. 419 sqq.
Classical Journal. Tom. V—VIII (Cum notis *Wardii* all.).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 69 sqq.

Demetrios fra Alexandria, havde skrevet en Rhetorik, som er tabt. Var formodentlig Forfatter af et Skrift: περὶ ἑρμηνείας (ovfr. §. 316).
† *Ed. princ. Aldus*, l. c. §. 332. Pag. 545 sqq.
P. Victorius. Florent. ap. Junt. 1552. 8. ib. 1562. Fol. og oftere.
† *Gu. Morellus*. Paris. 1555. 8.
Disse Udgg. laae til Grund for flere efterfølgende Udgaver.
† Venet. 1645. 4. *Th. Gale* og *I. F. Fischer*, l. c. §. 332.
Ap. *Foulis*. Glasguæ. 1743. 8.
J. G. Schneider. Altenb. 1779. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 63 sqq.

Alexander Numenios. Af ham haves: 1) περὶ τῶν τῆς διανοίας σχημάτων. 2) π. τῶν τῆς λέξεως σχημ. 3) π. ἐπιδεικτικῶν.
† *Aldus*, l. c. §. 332, P. 574 sqq. hvor (P. 600 sqq.) 3 er sammenblandet med Menandros om samme Gienstand.

† *L. Normann.* (No. 1, 2, med andre Skrifter). Upsal. 1690. 8.

Phrynichos Arrhabios (§. 220). Herhid hører: προπαρασκευὴ σοφιστική, 37 B.

Udtog deraf

I. Bekker i Anecd. Gr. Berol. 1814—1821, 3 Voll. 8. P. I, pag. 1 sqq.

Ælios Aristides. Ovfr. §. 321. Τέχναι ῥητορικαί, 2 B: 1) περὶ πολιτικοῦ, 2) π. ἀφελοῦς λόγου.

I *S. Jebbs* Udg. ovfr. l. c. Vol. II. P. 488 sqq.

Desuden:

† *Aldus*, l. c. §. 332. P. 663 sqq.

† *L. Normann.* Upsal. 1687 (og 1688). 8.

§. 336.

I tredie Aarhundrede:

Apsines fra Gadara. 1) τέχνη ῥητορική. 2) περὶ τῶν ἐσχηματισμένων προβλημάτων.

---

† *Aldus*, l. c. §. 332. P. 682 sqq.

Iblandt Fragmenterne af Longinos maaskee et af Apsines (ndfr. Longinos Ed. *B. Weiske.* Fragm. no. 8).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 106 sqq.

Longinos. Uvist om med Fornavn Dionysios eller Cassius, eller med begge disse Navne. Formodentlig 213—273. Iblandt hans Lærere vare Ammonios Saccas (§. 307), og Origines (§. 312). Underviiste i Athen, opholdt sig siden i Palmyra hos Zenobia, hvor Aurelianus lod ham ombringe. Hans Skrifter vare grammatiske, kritiske, philosophiske, sophi-

stiske, rhetoriske. Nogle Skrifter ere anførte §. 220. 307. Her nævnes hans Skrifter om Homeros, Scholier til Hephæstion (§. 215), hvoraf Indledningen er bevaret; en τέχνη ῥητορική, som Ruhnken, ved en endnu dog ikke beviist Gisning, har formodet for største Delen at være bevaret i Apsines' Skrift af dette Navn (ovfr.); περὶ συνθέσεως; og φιλολόγοι eller φιλολόγων ὁμιλίαι, hvilket synes at have været af betydeligt Omfang, og, dersom det var bevaret, formodentlig vilde anviise Longinos Plads iblandt Sophisterne. Maaskee er περὶ ὕψους ὑπόμνημα, som er det eneste Skrift, der er bevaret under Longinos' Navn, en Deel af dette Værk. Nogle have antaget, at denne Afhandling om det Høie er skreven af en anden Forfatter, omtrent paa Augustus' Tid, men denne Mening kan endnu ikke ansees for at være beviist. Af de øvrige Skrifter ere ikkun Fragmenter bevarede.

Mange Udgaver, f. Ex.

Ed. princ. F. Robortellus. **Basil. ap. Oporin. (1554).** 4.

P. Manutius. **Venet. 1555. 4.**

† *Fr. Portus.* **Genev. 1569. 8** (ovfr. §. 335).

† *Tan. Faber.* **Salmur. 1663. 8.**

† *I. Tollius.* **Traj. ad Rhen. 1694. 4.** (Den første Udg. hvori Fragmenterne).

(*I. Hudson*). **Oxon. 1710. 8. 1718** og oftere.

Z. Pearce. **Lond. 1724. 4.** Haandudgave **Lond. 1732. 8** og oftere. Ligeledes **Amstelod. ap. Wetsten. 1733. 8. Londini 1743. 8** og oftere.

S. F. N. Morus. **Lips. 1769. 8 og ib. 1773: libellus animadv. ad Long. 8.**

I. Toupius (med *Ruhnkenii* **diss. de vita et scriptis Long.**

maade (*Ἐπιστολαὶ ἁλιευτικαί, παρασιτικαί, ἑταιρικαί* o. s. v.). De ere inddeelte i 3 Bøger, og skrevne i en let og behagelig Stiil. Maaskee tog han de ældre Mimer (ovfr. §. 111) til Mønster.

Disse Breve ere tildeels udg. i Brevsamlingerne (ovfr. §. 135). Særskilt:

† *S. Bergler.* Lips. 1715. 8. Paany, men uden Comment. Ultraj. 1791. 8.

I. A. Wagner. Lips. 1798. 2 Voll. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 687 sqq.

Aristænetos fra Nikæa. Dersom han er Forfatter af en Brevsamling i tvende Bøger, indeholdende erotiske Charakteer- og Situations-Skildringer, maae han antages at have levet i 4de eller 5te Aarhundrede. Disse Smaaskrifter have af Breve intet andet end Navnet.

† *Ed. princ.* Ex bibl. *I. Sambuci.* Antverp. 1566. 4.

Af de efterfølgende Udgaver her kun:

I. C. de Pauw. Traj. ad Rh. 1737. (Nogle Expl. 1736). 8.

F. L. Abresch. Zwollæ 1749. 8. Conf. ejusd. lectt. Aristæn. ib. 1749. 8 og Viror. erudd. in Aristæn. conjectt. Amstel. 1752. 12.

I. F. Boissonade. Paris. 1822. 8.

F. I. Bastii epistola super Anton. Liberali, Parthenio et Aristæneto, lat. ed. a *Wiedeburg* et *Schaefer.* Lips. 1809. 8. (Bast havde udført vigtige Forarbeider for flere af Erotikerne).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 695 sqq.

Anmærkn.

Om Epistolographien see ovfr. §. 135. I denne og den følgende Periode egner den sig ikke til at afhandles særskilt. En-

§. 337.

Uvist naar, men maaskee i Slutningen af dette eller i Begyndelsen af følgende Tidsrum:

Aphthonios fra Antiochia. *Προγυμνάσματα*, efter Hermogenes (§. 335). Desuden tillægges ham 40 Fabler.

† Ed. pr. *Aldus*, l. c. §. 332. (En Udg. haves s. l. & a.).

† Ap. *Junt.* (paa den latinske Titel Ausonius istedetfor Aphthon.). Florent. 1515. 8.

† *Fr. Portus.* See §. 335: Hermogenes.

† Ap. *Commel.* 1597. 8 og oftere. (Deri optoges tillige Fablerne).

† (*Dan. Heinsius*). Lugd. Bat. 1626. 8 og oftere.

B. Harbart fl. Udgg. Ed. 5ta. † Stettin. & Colberg. 1656. 8. Sammenl. ndfr. Ælios Theon.

Til Progymn. en anonym græsk Comment. hos *Aldus* l. c. i Vol. II. Sammenl. *B. de Montfauconii* Bibl. Coisl. P. 590 sqq. og *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. IX, 586 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 94 sqq.

Ælios Theon fra Alexandria. 1) *Προγυμνάσματα*, efter Hermogenes og Aphthonios. 2) *Τύποι ἐπιστολικοί*, dog uvist om af ham. Suidas nævner flere Skrifter af Theon, men der vare flere Forfattere af dette Navn.

† 1) *Ed. princ.* ap. *A. Barbatum* (de modo declamandi). Rom. 1520. 4. (Deri tillige Aphthonios).

† *I. Camerarius.* Basil. 1541. 8.

† (*Dan. Heinsius*). Lugd. Bat. 1626. 8.

I. Scheffer (med Aphthonios). Upsal. 1670. 1680. 8.

2) i Aldi og Cujacii Samlinger, ovfr. §. 135. Særskilt: Lugd. 1614. 12.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 97 sqq.

§. 338.

Ældres uvist naar:

Tiberius. *Περὶ τῶν παρὰ Δημοσθένει σχημάτων* ell. *π. σχημ. ῥητορικῶν.* Suidas nævner flere Skrifter af ham.

† *Ed. princ. Th. Gale,* l. c. §. 332. P. 165 sqq.

I. F. Boissonade (meget fuldstændigere). Lond. 1815. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 118.

Rufus, var formodentlig Forfatter af en *τέχνη ῥητορική*, som *Th. Gale* l. c. (§. 332) P. 187 sqq. udgav under Titel: **Anonymi** *π. ῥητορ.*, men som *I. F. Boissonade* har hævdet Rufus, og udg. med Tiberius.

I. A. Fabric. Bibl. Gr. l. c.

Anm. I den følgende Periode afhandles Rhetoriken i Forbindelse med Sophistiken (§. 424 fgg.).

X. Ordsprogsamlere. *Παροιμιογράφοι.*

§. 339.

Man begyndte efterhaanden at samle Ordsprog udaf de ældre Forfatteres Skrifter. Af **Plutarchos** havdes *παροιμίαι*, 2 B., hvilken Samling tilligemed andre af denne Art (**Luk. Tarrhæos, Didymos** fra Alexandria) ere tabte, dog, i det mindste de sidst nævnte, benyttede af

Zenobios ell. **Zenodotos**, i andet, eller i Begyndelsen af tredie Aarhundrede. En alphabetisk i hundredeviis ordnet *παροιμιῶν συλλογή* (552);

† Ap. *Iuntam.* Flor. 1497. 4 ell. lille Fol.

og af Diogenianos fra Heraklea. (Sammenl. omtr. §. 191). Han havde forfattet et Lexikon, af hvilket en Anonymus har uddraget: παροιμίαι δημώδεις, ordnede som de af Zenobios (775).

Den bedste Udg. af disse:

† *A. Schottus*, *παροιμίαι Ἑλληνικαί* cet. Antw. 1612. Fol. ell. stor 4.

Flere Samlinger ere i Bibliothekerne. See

I. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 105 sqq.

Her tilføies fra den græske Litteraturs sildigste Periode:

Michael Apostolios fra Byzantion, Omtr. 1450. Foruden andre Skrifter haves af ham *συναγωγὴ παροιμιῶν* (2027). Bedst udgivet, tilligemed en Samling af Ordsprog ved **Gregorios** fra Kypros, af

† *Dan. Heinsius.* Lugd. Bat. 1619. 4, ib. 1653. 4. (Kun 1ste Ark omtrykt).

Den ældste Udg. af græske Ordsprog findes i † *Aldi* Samling af Fabler. Venet. 1505. Fol. (Ovfr. §. 79). Bidrag til Grækernes Ordsprog findes i

I. C. Orellii opuscula Græcor. veter. sententiosa et moralia. (§. 72). Conf. Groddecks histor. Græc. litter. II. P. 231.

XI. Mathematiske Videnskaber *).

Sammenl. §. 160—163.

a. Arithmetik og Geometrie.

§. 340.

Aristoteles (§. 265) og flere iblandt hans Efterfølgere, f. Ex.

---

*) Tabet af mange mathematiske Skrifter i Forbindelse med

Theophrastos (§. 278 fgg. jvnf. §. 265); Eudemos fra Rhodos (§. 269. 282. 356); Aristoxenos fra Tarentum (§. 282 udfr. §. 351), bearbeidede ogsaa denne Videnskab, og udbredte den ved Skrifter. — Især i Alexandria, Pergamum og paa Rhodos blomstrede de mathematiske Videnskaber.

§. 341.

Euklides. Uvist hvorfra. Omtr. Ol. 118. 308 f. Chr. Underviiste i Alexandria. Han agtedes høit, og havde stor Indflydelse paa de efterfølgende Tider. Af hans talrige Skrifter ere bevarede: 1) *στοιχεῖα* (elementa matheseos), 15 B., af hvilke B. 14 og 15 maaskee ere af Hypsikles (§. 350). Af Proklos (§. 450) og maaskee af Theon fra Alexandria (§. 449) haves Commentarer derover. I Middelalderen brugte man latinske Oversættelser deraf. 2) *δεδομένα*, med Commentar af Marinos (§. 450). 3) *φαινόμενα* s. *ἀρχαὶ ἀστρονομίας*. — Nogle Skrifter haves under hans Navn, som ere deels af uvis Ægthed, deels uægte, f. Ex. *ὀπτικά* og *κατοπτρικά*; *εἰσαγωγὴ ἁρμονική* (§. 351).

Euklides' samtlige Skrifter:

† *Dav. Gregorius*. Oxon. 1703. Fol.

---

den Omstændighed, at de hidhørende Forfattere sædvanligen bearbeidede forskiellige Dele af de mathem. Videnskaber, giør det i nogle Tilfælde umuligt at afgiøre, til hvilken Deel af disse Videnskaber enkelte Forfattere rigtigst henregnes; ligesom det deraf ogsaa er en Følge, at der nu og da kan være forsvarlig Grund for flere afvigende Inddelinger.

F. Peyrard (Elem. og Data), Paris 1814—1818. 3 Voll. 4. Peyrard anseer de øvrige Skrifter for uægte.

Elementa meget ofte udgivne, deels alle, deels enkelte Bøger, f. Ex.:

† (*Sim. Grynæus*). Med Proklos' Comment. til B. I. Basil. ap. Hervag. 1533. Fol.

C. Dasypodius. Argent. 1564 og 1571. 8.

I. G. Camerer & *C. F. Hauber*. Berol. 1824—1825. 2 Voll. 8 (B. I—VI).

I. G. C. Neide. Hal. 1825. 8.

E. F. August. Berol. 1826. 2 Voll. 8. Paany 1829.

Mange Oversættelser og Commenterer.

Data:

C. Hardy. Lut. Paris. 1625 og 1695. 4. (Deri Commentaren af Marinos).

Phaenomena (paa Latin):

J. Auria. Rom. 1591. 4.

Optica et Catoptrica:

† *I. Pena*. Paris. ap. Wechel. 1557. 4.

Rudimenta Musices:

I. Pena. Paris. ap. Wechel. 1557. 4.

Meibom. Ndfr. §. 351.

I. G. Schneider, Eclogæ physicæ (§. 164). Vol. I. 381 sqq.

I. C. Garz, de interpretib. Eucl. Arabic. Hal. 1823. 4. Desuden mange Skrifter om Euklides.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 44 sqq.

§. 342.

Archimedes. Ol. 123, 2—142, 1. 287—212 f. Chr. Geometriker. Mechaniker (Syrakusæs Beleiring). Sta-

tiker. Hydrauliker. Hans Skrifter, forfattede i den doriske Dialekt, ere silbigere bearbeidede af Andre, navnligen af Eutokios fra Askalon i Slutningen af 5te og Begyndelsen af 6te Aarh., som ogsaa har skrevet Oplysninger til de 3 først nævnte Skrifter (§. 450). En Deel Skrifter af Archimedes ere tabte; iblandt de bevarede ere: π. τῆς σφαίρας καὶ κυλίνδρου, 2 B.; κύκλου μέτρησις; ἐπιπέδων ἰσοῤῥοπικῶν ἢ κέντρα βαρῶν ἐπιπέδων, 2 B.; τετραγωνισμὸς παραβολῆς; ψαμμίτης o. a. Desuden et Par Skrifter paa Latin, oversatte af Arabisk, af hvilke navnligen det om Brendspeile formodentlig er uægte.

† *Ed. princ. Th. Gechauff Venatorius.* Basil. ap. Hervag. 1544. Fol. (Deri Eutokios' Comment. til de 3 først nævnte Skrifter).

† *D. Rivaltus.* Paris. 1615. Fol.

I. Torellus (efter hans Død *A. Robertson*). Oxon. 1792. Fol.

† Arenarius et dimensio circuli. Ed. *I. Wallis.* Oxon. 1676. 8.

Archim. Skr. overs. paa Fransk med Fortolkning af *Peyrard* og *Delambre.* Ed. 2da. Paris. 1808. 2 Voll. 8.

C. M. Brandelii, Archim. vita et in Mathes. merita. Gryphisw. 1789. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 170 sqq.

§. 343.

Apollonios fra Perga i Pamphylien. Omtr. Ol. 132, 3. 250. Archimedes' Discipel. Opholdt sig i Pergamum og Alexandria. Af hans Skrifter er intet bevaret

fuldstændigt, adskillige ere ganske tabte, af nogle haves Fragmenter og arabiske Oversættelser. Af disse Hielpemidler og de sildigere Mathematikeres Fortolkninger (f. Ex. Pappos', Eutokios') og Efterretninger har man forsøgt at restituere det Tabte. — Det vigtigste af hans Skrifter var vel: 1) κωνικὰ στοιχεῖα, 8. B. Kun B. 1—4 paa Græsk; B. 5—7 paa Arabisk (overs. paa Latin ved *I. A. Borellus*. Flor. 1661. Fol.); B. 8 paa anførte Maade restitueret ved det hele Værks Udgiver:

E. Halley. Oxon. 1710. Fol. (Deri tillige Serenus: de section. cylindri et coni, Pappi Lemmata et Eutocii Comment.).

2) Ἐπίπεδοι τόποι, 2 B. Kun Fragmenter.

Locor. planor. libr. 2 latine restituit *R. Simpson*. Glasg. 1749. 4. Sildigere bearbeidet paa Tydsk ved J. W. Camerer. Leipz. 1796. 8.

3) π. ἐπαφῶν (de tactionibus), 2 B. Kun Fragmenter.

Foruden ældre Forsøg:

I. Gu. Camerer, de tactionibus et lemmata Pappi cet. Gothæ 1795. 8.

C. G. Haumann, Vers. ein. Wiederherst. d. Buch. d. Ap. von d. Berühr. Bresl. 1817. 8.

4) π. νεύσεων (de inclinationibus), 2 B.

Restit. *S. Horsley*. Oxon. 1770. 4. Bearbeidet paa Tydsk ved W. A. Diesterweg. Berl. 1823. 8.

5) π. λόγου ἀποτομῆς (de sectione rationis), haves paa Arabisk, og

6) π. χωρίου ἀποτομῆς, 2 B., som ere tabte. En latinsk Overs. af 5) og en Restauration deraf med Pappos' Fortolkning, udg. af

E. Halley. Oxon. 1706. 8.

5) bearbeitet von W. A. Diesterweg. Berl. 1824. 8.

A. Richter, 2 B. v. Raumschnitt. Halberst. 1828. 8.

6) wiederhergestellt von W. A. Diesterweg. Elberf. 1827. 8.

7) π. διωρισμένης τομῆς (de sectione determinata):

wiederhergestellt von R. Simpson, bearbeitet von W. A. Diesterweg. Mainz 1822. 8.

M. G. Grakow. Frankf. 1828. 8.

G. U. A. Vieth, Leitfaden zur vollst. Bearbeitung des wiederhergestellten Apoll. von Franc. Vieta cet. Dessau 1820. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 192 sqq.

§. 344.

Eratosthenes fra Kyrene. (Ovfr. §. 252). Var ogsaa berømt som Mathematiker og Astronom. Et i Disticha forfattet Epigram: *κύβου διπλασιασμός* findes i

R. F. P. Brunckii Anal. (§. 380) I, 478 og i *Fr. Jacobsii* Anthol. Gr. Palat. (§. 380) Append. epigramm. no. 25.

Af hans tabte mathem. Skrifter nævne vi: *ἀριθμητική; μετρήσεις;* og *π. μεσοτήτων*, 2 B. Bevaret er det astronomiske Skrift: *καταστερισμοί*, om hvis Ægthed man dog ikke er enig.

Ed. pr. I. Fell, Oxon. 1672. 8.

Th. Gale i opusc. mythol. Amst. 1688. 8. P. 97 sqq.

I. C. Schaubach. Goett. 1795. 8.

F. C. Matthiae og *Halma* tilligemed Aratos (ll. cc. §. 178).

N. T. Reimer, historia problematis de cubi duplic. cet. Goett. 1798. 8.

J. H. Dresler, Eratosth. von d. Verdopp. des Würfels cet. Wiesb. 1828. 4.

Didymos fra Alexandria (§. 212. 301. 351). Ham tillægges: μέτρα μαρμάρων καὶ παντοίων ξύλων.

Udg. af *A. Mai* (marmorum et lignor. quorumvis mensuræ). Mediol. 1817. 8.

§. 345.

Efter Christi Fødsel:

Serenos fra Antissa. Maaskee i 1ste Aarh. *Περὶ τομῆς κυλίνδρου καὶ κώνου*, 2 B., udg. af

E. Halley med Apollonii Conica (ovfr. §. 343).

Theon fra Smyrna. Omtr. 117; Andre: silbigere. Af hans Skrift: *π. τῶν κατὰ Μαθηματικὴν χρησίμων εἰς τὴν τοῦ Πλάτωνος ἀνάγνωσιν* er kun bevaret, hvad der angaaer Arithmetik og Musik.

† Udg. af *I. Bullialdus*. Paris. 1644. 4.

I. de Gelder. Lugd. Bat. 1827. 8.

Excerpter udaf Theon findes i Diophantos ved Poselger (ndfr.)

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 35 sqq.

Nikomachos fra Gerasa i Arabien. Omtr. 146; Andre: silbigere. 1) *Ἀριθμητικὴ εἰσαγωγή*, 2 B. Jamblichos, Herenas o. A. fortolkede dette Skrift. 2) *Θεολογούμενα ἀριθμητικῆς*, hvilket, som det nu haves, ikke er af Nikomachos. Af Jamblichos haves en Commentar derover. 3) *ἐγχειρίδιον ἁρμονικῆς*, 2 B. (ndfr. §. 351); B. 2 er formodentlig Udtog af et større Skrift.

† 1) Ap. *C. Wechel*. Paris. 1538. 4.

† Jamblichi introductio in Nicom. Arithmet. *S. Tennulius*. Arnhem. 1668. 4.

2) Ap. *Wechel*. Paris. 1543. 4.

1) og 2) *F. Ast.* Lips. 1817. 8.

3) † *M. Meibom* i antiq. mus. auct. septem. Amstel. 1652. 2 Voll. 4. i Vol. I.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 629 sqq.

Om Klaudios Ptolomæos handles §. 349.

Anatolios. Ovfr. §. 248. Et mathem. Fragm. af ham udgivet i

I. A. Fabric. Bibl. Gr. III, P. 462.

Af hans ἀριθμητική, 10 B., findes Fragmenter hos Jamblichos.

---

b. Astronomie, Optik og beslægtede Videnskaber.

Ovenfor §. 161.

---

§. 346.

Grækerne bleve bekiendte med Orientens chronologiske Traditioner. Astronomiens Studium befordredes særdeles meget ved Ptolomæernes Iver derfor. Mathematikens Fremskridt, og bedre Instrumenter end dem, Fortiden havde havt, vare gunstige Betingelser for Astronomiens Fremgang. I Begyndelsen af denne Periode bidroge Aristoteles, Euklides, Kritodemos, Timochares, Aristyllos o. A. til Astronomiens og Optikens Udvikling. — Konon fra Samos, omtr. 260, satte Berenikes Haar iblandt Stjernerne, og skal have skrevet om Astrologien.

§. 347.

Aristarchos fra Samos. Omtr. 264 f. Chr. Berømt ved forskiellige Opfindelser. Udmærket Observator. Han skal have antaget Jordens Bevægelse om Solen og om sin Axe, ved hvilken Lære han paadrog sig offentlig Anklage. Af hans Skrifter haves: *Περὶ μεγεθῶν καὶ ἀποστημάτων ἡλίου καὶ σελήνης.*

Først udkom dette Skrift paa Latin:

(**De magnitudinibus & distantiis solis et lunæ**) *Fed. Commandinus.* † **Pisauri 1572. 4.**

Græc. & **lat.** *I. Wallisius.* **Oxon. 1688. 8.** Ogsaa i **Wallisii opera mathem. Oxon. 1699. Vol. III, P. 565 sqq.**

M. de F(ortia d' Urban). Text, fransk Oversættelse cet. **Paris, 1810. 8.**

Fransk Oversættelse, Commentar cet. ved *Fortia d' Urban.* **Paris 1823. 8.**

L. Ideler, das Verhältniß des Copernicus zum Alterthume i F. A. Wolfs u. Buttmanns Museum der Alterthumsw. B. II, S. 423 fgg.

J. A. Fabric. **Bibl. Gr. IV, 18 sqq.**

Aristarchos' Lære om Jordens Bevægelse blev bearbeidet af **Seleukos**, fra Babylon ell. Erythræ omtr. i Midten af det 2det Aarhundrede.

Eratosthenes fra Kyrene var ogsaa Astronom (§. 252. Sammenl. 205. 344).

Hipparchos fra Nikæa. (Opfr. §. 253). Synes at have anstillet paalideligere og vigtigere Observationer end nogen af hans Forgiengere. Af hans Skrifter ere bevarede:

ἔκθεσις ἀστερισμῶν s. π. τῶν ἀπλανῶν ἀναγραφαί, et Fragment, som findes bevaret hos Ptolemæos; og τῶν Ἀράτου καὶ Εὐδόξου φαινομένων ἐξηγήσεις, 3 B., maaskee et Arbeide fra hans tidligere Alder. Iblandt hans tabte eller endnu ikke udgivne Skrifter nævnes f. Ex. περὶ μεγεθῶν καὶ ἀποστημάτων; π. ἐνιαυσίου μεγέθους, et Skrift imod Eratosthenes' Geographie o. a.

† (*P. Victorius*) begge de bevarede Skrifter. **Flor. ap. Junt. 1567. Fol.**

In Aratum et Eudox. ed. *D. Petavius* **in Uranologio. Paris. † 1630. Fol. (P. 171 sqq.) Amstel. 1703. Fol.**

I. A. Schmidius, **de Hipparcho cet. Jen. 1689. 4.**

J. A. Fabric. **Bibl. Gr. IV, 25 sqq.**

Posidonios fra Apamea. Stoiker. Ovfr. §. 232. 290. Var tillige udmærket Astronom. Hans μετεωρολογικά skal være bragt i Udtog af

Geminos fra Rhodos. Omtr. 64 f. Chr. Af ham haves en εἰσαγωγὴ εἰς τὰ φαινόμενα (**de apparentiis coelestibus**).

† *E. Hilderic.* **Altd. 1590. 8.** † **Lugd. Bat. 1603. 8.**

† *D. Petavius* i **Uranologion.** (See ovfr. Hipparchos). **P. 1 sqq.**

Halma tilligemed Ptolemæos' Kanon. **Paris. 1819. 4.**

J. A. Fabric. **Bibl. Gr. IV, 31 sqq.**

§. 348.

Efter Christi Fødsel:

Theodosios fra Tripolis i Lydien. Omtr. 100. Ab= skillige af hans Skrifter ere tabte. Bevarede ere:

1) σφαιρικά, 3 B.

† *Ed. princ.* Interpr. *I. Pena.* Paris. ap. Wechel. 1558. 4.

(*I. Hunt*). Oxon. 1707. 8.

Paa Tydsk (Theodos. 3 Bücher Kugelschnitte cet) ved E. Nizze, Strals. 1826. 8.

2) π. ἡμερῶν καὶ νυκτῶν, 2 B.

3) π. οἰκήσεων.

Disse tvende hidtil kun paa Latin, udg. med Autolykos ved *I. Auria* (§. 161).

Iblandt hans tabte Skrifter vare: ὑπόμνημα εἰς τὸ Ἀρχιμήδους ἐφόδιον; ὑπόμν. εἰς τὰ Θεύδα κεφάλαια; Ἀστρολογικά cet.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 21 sqq.

Menelaos fra Alexandria. Omtr. 100. Hans σφαιρικά, 3 B., haves kun paa Latin ved

† *Maurolycus*, med Theodosii og Andres Skrifter. Messanæ 1558. Fol.

(*I. Hunt*) med Theodosios. See ovfr.

E. Halley. Ed. *G. Costard.* Oxon. 1758. 8.

Vettius Valens. Formod. omtr. 117. Af tvende Inedita af ham handler det ene om περὶ ἐμβάσεως ἀστέρων. Ogsaa forekomme Fragmenter af astronomiske Bøger af en vis **Arrianos.**

§. 349.

Claudios Ptolemæos. See §. 247. 257. 352. Hans astronomisk-mathematiske Skrifter ere:

1) μεγάλη σύνταξις τῆς Ἀστρονομίας (magna constructio Astronomiæ), 13 B. Dette astronomiske

System, i hvilket Jorden antoges at være Universets Middelpunkt, vandt stör Anseelse og varig Indflydelse. Commentarer (ἐξηγήσεις) haves over Bog 3 af **Nikolaos Kabasilas** (§. 452), over en Deel af Bog 5 af **Pappos** (§. 449), og over de øvrige, med Undtagelse af B. 11 og 12, af **Theon** fra Alexandria (§. 449). — Araberne oversatte dette Værk i 9de Aarhundrede, og ved Forvanskning af det Arabiske opstod den sædvanlige Benævnelse: **Almagest.** Sildigere oversattes det paa Spansk, og Latin. I 15de Aarh. fandtes et græsk Haandskrift deraf, som først udgaves i Udtog og Oversættelse, f. Ex. ved *Georg. Trapezuntius* † Venet. ap. Junt. 1528. Fol. og fl. Udgg.

† Ed. pr. Cum Theonis commentt. (*S. Grynæus* et *I. Camerarius*). Basil. ap. Walder. 1538. Fol. (Theon ikke i alle Exemplarer).

M. *Halma*. Composition mathématique cet. Avec des notes de Delambre. Paris 1813—1816. 2 Voll. 4.

L. Ideler, historische Unters. üb. die astron. Beobacht. d. Alten. Berl. 1806. 8 og fl. Skrifter.

2) *τετράβιβλος σύνταξις μαθηματική* (Quadripartitum); Commentarer dertil af **Proklos** (§. 450).

† *I. Camerarius*. Norimb. 1535. 4.

Basil. ap. *Oporin*. 1553. 8.

3) *καρπός* (d. e. 100 astrologiske Sætninger: centiloquium). I Udgg. af 2) 1535 og 1553.

4) *φάσεις ἀπλανῶν ἀστέρων καὶ συναγωγὴ ἐπισημασιῶν*. Om Ægtheden af denne Bog, i det mindste om en Deel deraf, tvivles.

M. Halma, med *κανὼν βασιλ.* See §. 247.

L. Ideler, üb. d. Kalender des Ptol. i Abhh. d. Königl. Akad. d. Wissens. zu Berl. 1816—1817. Berl. 1819. 4. P. 163 sqq.

5) *ὑποθέσεις καὶ πλανωμένων ἀρχαί*.

I. Bainbridge (med andre Skr. f. Ex. Procli Sphæra). Lond. 1620. 4.

M. Halma. Paris. 1820. 4.

6) *π. ἀναλήμματος* (de gnomonibus). Kun paa Latin, f. Ex. ved

† *F. Commandinus*. Romæ 1562. 4.

7) *ἅπλωσις ἐπιφανείας σφαίρας* (Planisphærium). Kun paa Latin efter en arabisk Oversættelse.

† *F. Commandinus*. Venet. ap. Ald. 1558. 4.

8) *ὀπτικὴ πραγματεία*. Paa Latin efter Arabisk i Pariser-Bibliotheket.

Proklos' og Andres hidhørende Skrifter findes i nogle af disse Udgg. med Ptolemæos (§. 449—450. Sammenl. §. 415).

Vi nævne her tillige Ptolemæos' Skrift

π. κριτηρίου καὶ ἡγεμονικοῦ (de judicandi facultate et de animi principatu).

† *I. Bullialdus*. Paris. 1663. 4.

Iblandt hans tabte Skrifter: *περὶ μετρήσεως; μηχανικά*, 3 B.; *στοιχεῖα* o. a.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. l. c. §. 247. Sammenl. *D. Petavii* Uranolog. See §. 347.

§. 350.

Hypsikles fra Alexandria. Noget efter Midten af

2det Aarh. Sammenl. ovfr. §. 341. Af ham haves: ἀναφορικός (de adscensionibus signorum coelestium).

† *I. Mentelius.* Paris. 1657. 4. Sædvanligen sammen med Er. Bartholini Udg. af Heliodori Optica (§. 452). ib. 1657. 4. (Ny Titel 1680).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 20.

Achilles Tatios. Nogle: at den samme som Erotikeren (§. 330); Andre: at forskiellig fra ham, og formodentlig i Slutningen af denne Periode. Af hans εἰσαγωγὴ εἰς τὰ Ἀράτου φαινόμενα haves et Fragment.

† *Pet. Victorius* med Hipparchos (§. 347). P. 81 sqq.
D. Petavius i Uranolog. (See sammest.). P. 121 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 41. VIII, 130.

Anmærkn. Til astrologiske Skrifter, der især forfattedes i følgende Periode, høre: Ptolemæos' τετράβιβλος σύντ. μαθ. og καρπός (§. 349); sammenl. §. 348 (Theodosios).

---

c. Musik.

(Sammenl. §. 170).

---

§. 351.

Peripatetikerne bearbeidede Musikens Theorie og Historie. Den ældste, af hvem et Skrift herom er bevaret, er

Aristoxenos fra Tarentum. Ovfr. §. 282. 340. Ἁρμονικὰ στοιχεῖα, 3 B. Desuden tvende Fragmenter af et Værk om Rhythmos i 3 Bøger. Han havde ogsaa skrevet om Musikens Historie, og andre tabte Værker.

† Auctores musices antiquiss. ed. *I. Meursius.* Lugd. Batav. 1616. 4.

† *M. Meibom* i Antiquæ musicæ auctt. VII. Amstel. 1652. 2 Voll. 4. i Vol. I.

Fragm. om Rhythmos udg. af

I. Morellius med Aristides' Tale imod Leptines. See ovfr. §. 321.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III. 682 sqq., hvor om disse Forfattere i Almindelighed.

Euklides (§. 341). *Εἰσαγωγὴ ἁρμονική.* Nogle mene, at Forfatteren heed **Kleonidas.**

M. Meibom, l. c.

Philodemos fra Gadara i Syrien (§. 286). Fragm. af *περὶ μουσικῆς* udg. af

C. Rossini i Volum. Herculens. Vol. I. Napol. 1793. Fol.

C. T. Murr, de papyris s. de voluminibus Græc. Herculan. Argent. 1804. 8.

— Philodemos über d. Musik cet. Berl. 1806. 4.

C. G. Schütz in Philod. *π. μουσ.* animadvers. P. I. Jen. 1795. Fol.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 609.

Didymos fra Alexandria (§. 212. 301. 344). Herhid hører hans tabte Skrift: *περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Ἀριστοξενίων τε καὶ Πυθαγορίων,* hvoraf et Fragment er bevaret hos Porphyrios.

Nikomachos fra Gerasa (§. 345. Sammenl. §. 301).

§. 352.

Uvist naar, dog formodentlig i Begyndelsen af det 2det Aarhundrede efter Christus:

Alypios fra Alexandria. Nogle sætte ham langt sildigere. Εἰσαγωγὴ μουσική.

M. Meibom, l. c. §. 351 i Vol. I.

Gaudentios. Εἰσαγωγὴ ἁρμονική.

M. Meibom, l. c. i Vol. I.

Bakchios, d. Ældre. Εἰσαγωγὴ τέχνης μουσικῆς.

M. Meibom, l. c. i Vol. I.

Aristides Quintilianus. Περὶ μουσικῆς, 3 B.

M. Meibom, l. c. i Vol. 2.

Herhid hører Plutarchos (§. 237. 304) π. μουσικῆς, hvilket Skrift findes i Udgaven af hans ethiske Skrifter.

Claudios Ptolemæos. Ovfr. §. 247. 257. 349. Herhid hører hans Ἁρμονικά, 3 B.

I. Wallis. Oxon. 1682. 4. Og i Wallisii Opera. Tom. III. Oxon. 1699. Fol.

I tredie Aarhundrede:

Porphyrios. Ovfr. §. 308. Commentar over Ptolemæos' Harmonika. Kun tildeels bevaret.

I. Wallis, ll. cc.

---

§. 347.

Aristarchos fra Samos. Omtr. 264 f. Chr. Berømt ved forskiellige Opfindelser. Udmærket Observator. Han skal have antaget Jordens Bevægelse om Solen og om sin Axe, ved hvilken Lære han paadrog sig offentlig Anklage. Af hans Skrifter haves: *Περὶ μεγεθῶν καὶ ἀποστημάτων ἡλίου καὶ σελήνης.*

Først udkom dette Skrift paa Latin:

(De magnitudinibus & distantiis solis et lunæ) *Fed. Commandinus.* † Pisauri 1572. 4.

Græc. & lat. *I. Wallisius.* Oxon. 1688. 8. Ogsaa i Wallisii opera mathem. Oxon. 1699. Vol. III, P. 565 sqq.

M. de F(ortia d' Urban). Text, fransk Oversættelse cet. Paris, 1810. 8.

Fransk Oversættelse, Commentar cet. ved *Fortia d' Urban.* Paris 1823. 8.

L. Ideler, das Verhältniß des Copernicus zum Alterthume i F. A. Wolfs u. Buttmanns Museum der Alterthumsw. B. II, S. 423 flg.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 18 sqq.

Aristarchos' Lære om Jordens Bevægelse blev bearbeidet af Seleukos, fra Babylon ell. Erythræ omtr. i Midten af det 2det Aarhundrede.

Eratosthenes fra Kyrene var ogsaa Astronom (§. 252. Sammenl. 205. 344).

Hipparchos fra Nikæa. (Ovfr. §. 253). Synes at have anstillet paalideligere og vigtigere Observationer end nogen af hans Forgiengere. Af hans Skrifter ere bevarede:

4. og Spiritalia (paa Latin): † *F. Commandinus*. Urbini 1575. 4. og fl. Udgg.

Udtog haves af *εἰσαγωγαὶ μηχανικαί;* og et Skrift: *βαρουλκον*, som nu kun haves paa Arabisk. Han har ogsaa skrevet om Optiken, hvoraf Heliodoros fra Larissa (§. 452) har bevaret Udtog, og om flere Gjenstande i Skrifter, som nu ikke ere til, eller endnu ikke udgivne.

I. A. Schmid, de Heronis vita, scriptis cet. Helmst. 1714. 4.

Athenæos, uvist hvorfra. *Περὶ μηχανημάτων*. Hos † *M. Thevenot*, l. c. P. 1 sqq.

I Midten af 2det Aarh. f. Chr.:

Philon fra Byzantion. Et Skrift om Mechaniken, 5 B., hvoraf B. 4 og 5 om Krigsmaskiner ere bevarede.

Udg. af † *M. Thevenot*, l. c.

Ham tillægges ogsaa: *π. τῶν ἑπτὰ θεαμάτων*, hvilket Skrift dog synes at være af en yngre Forfatter.

† *Ed. princ. Leo Allatius*. Rom. 1640. 8.

L. H. Teucher. Lips. 1811. 8.

I. C. Orellius (tilligemed andre Skrifter). Lips. 1816. 8.

Polybios (§. 231) fortiener at nævnes iblandt Forfatterne om Krigskunsten. Herhid hører f. Ex. en Deel af B. 6:

De militia Romana per † *I. Lascarem*. Basil. 1537. 8. *I. G. Poeschel*. Norimb. 1731. 8.

§. 354.

Efter Christi Fødsel:

Onosandros, i Midten af første Aarh. Uvist hvorfra.

I sit Skrift στρατηγικὸς λόγος efterlignede han Xenophons Foredrag.

Først flere Gange paa Latin.

Ed. pr. N. Rigaltius. Paris. Nogle Expl. † 1598. Andre † 1599 (og ved Slutn. 1598). 4.

Denne laae til Grund for de følgende Udgaver, f. Ex. ap. Commel. 1600. 4. og fl. Udgg. f. Ex. † 1604. 4 indtil

N. Schwebel. Norimb. 1762. Fol.

Ad. Coray. Paris. 1822. 8 (i Parerga Vol. 5).

Guischardt, mémoires militaires sur les Grecs cet. A la Haye 1758. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 336 sqq.

I andet Aarhundrede eft. Chr.:

Apollodoros fra Damaskos. Under Trajan og Hadrian. *Πολιορκητικά,* udg. af

† *M. Thevenot,* l. c. §. 353.

Han var ogsaa Architekt (Forum Traianum).

Keiser **Hadrianus.** Nogle tillægge ham et Skrift ἐπιτήδευμα (om Krigskunsten), hvoraf et Fragment er bevaret, hvilket af Andre tillægges **Urbicius** i 5te eller 6te Aarh.

† *N. Rigaltius* tilligemed Onosandros. Sammenl. §. 440.

Fl. Arrianos (§. 238. 256. 292. 374). Herhid hører: ἔκταξις κατὰ Ἀλανῶν (formodentlig en Deel af hans Alanika), og λόγος τακτικός ell. τέχνη τακτική, hvilken Nogle antage at være af en anden Forfatter.

† *Ed. princ. I. Schefferus.* Upsal. 1664. 8.

N. Blancard (med fl. Skrifter). Amstel. 1683. (Ny Titel 1750). 8. (Er B. II af Arriani Opera. Conf. §. 238).

Ælianos med Tilnavn **Taktikos.** Samtidig med Keiser Hadrianus. *Τακτικά.*

Ofte udg. paa Latin.

Iblandt flere Udgaver:

† Lutet. ap. Vascosanum (med Thomas Magister o. A.). 1532. 8.

F. Robortellus. Venet. 1552. 4.

† *C. Gesner.* Tigur. 1556. Fol. (I Udg. af Claud. Ælianos §. 242).

† *I. Meursius & S. Arcerius.* Lugd. Batav. 1613. 4. (Med Keiser Leos Taktika §. 454).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 621 sqq.

§. 355.

I sidste Halvdeel af 2det Aarhundrede:

Polyænos fra Makedonien. *Στρατηγηματικά,* 8 B. B. 6, 7 ikke fuldstændige. Indeholder mange historiske Efterretninger. Foredraget er rhetorisk.

† *Ed. pr. I. Casaubonus.* Lugd. 1589. 12.

† *P. Maasvicius.* Lugd. Bat. 1690. 8. Ogsaa Expl. med 1691.

S. Mursinna. Berol. 1756. 8.

Ad. Coray. Paris. 1805. 8. (Parerga Bibl. Hell. Vol. I).

G. A. Blume, in Polyæn. obss. critt. Sundiæ 1824. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 321 sqq.

I tredie Aarhundrede:

Sextus Julius Africanus. Ovfr. §. 248.

Af hans *κέστοι,* der indeholdt mangeslags Excerpter, er den Deel, som angaaer Krigskunsten, dog formodentlig kun i Udtog, bevaret.

† *M. Thevenot,* l. c. §. 353. P. 275 sqq. ved *Boivin.*

M. Halma; med κανὼν βασιλ. See §. 247.

L. Ideler, üb. d. Kalender des Ptol. i Abhh. d. Königl. Akad. d. Wissens. zu Berl. 1816—1817. Berl. 1819. 4. P. 163 sqq.

5) ὑποθέσεις καὶ πλανωμένων ἀρχαί.

I. Bainbridge (med andre Skr. f. Ex. Procli Sphæra). Lond. 1620. 4.

M. Halma. Paris. 1820. 4.

6) π. ἀναλήμματος (de gnomonibus). Kun paa Latin, f. Ex. ved

† *F. Commandinus*. Romæ 1562. 4.

7) ἅπλωσις ἐπιφανείας σφαίρας (Planisphærium). Kun paa Latin efter en arabisk Oversættelse.

† *F. Commandinus*. Venet. ap. Ald. 1558. 4.

8) ὀπτικὴ πραγματεία. Paa Latin efter Arabisk i Pariser-Bibliotheket.

Proklos' og Andres hidhørende Skrifter findes i nogle af disse Udgg. med Ptolemæos (§. 449—450. Sammenl. §. 415).

Vi nævne her tillige Ptolemæos' Skrift

π. κριτηρίου καὶ ἡγεμονικοῦ (de judicandi facultate et de animi principatu).

† *I. Bullialdus*. Paris. 1663. 4.

Iblandt hans tabte Skrifter: περὶ μετρήσεως; μηχανικά, 3 B.; στοιχεῖα o. a.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. l. c. §. 247. Sammenl. *D. Petavii* Uranolog. See §. 347.

§. 350.

Hypsikles fra Alexandria. Noget efter Midten af

Vidunderlige, hvorfor ogsaa de fleste Forfattere af denne Art næsten indskrænkede sig til ukritiske Beretninger om selsomme Phænomener og Hendelser.

Her nævnes:

Antigonos fra **Karystos**. Omtrent 270 f. Chr. Iblandt hans tabte Arbeider nævnes Skrifter af historisk, grammatisk (*περὶ λέξεως*), og naturhistorisk Indhold f. Ex. *περὶ ζώων*. Bevaret er kun *ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγή*, en ukritisk Samling udaf ældre Forfatteres Skrifter.

† *Ed. pr. G. Xylander* (med Antonin. Liberalis). Basil. 1568. 8.

† *I. Meursius*. Lugd. Bat. 1619. 4. (Sædvanlig med Phlegon fra Tralles 1620, og Apollon. Dyskol. 1620, under fælles Titel: Historiar. Mirabil. auctor. Lugd. Bat. 1622. 4). Ogsaa i Meursii Opera. Ed. *Lamius*. Vol. 3.

I. Beckmann. Lips. 1791. 4.

Conf. *Marbod*. lib. lapidum. Goett. 1799. 8. *F. I. Bast*, epist. crit. ovfr. §. 331.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 303 sqq.

Sotion. Uvist naar, maaskee i 1ste Halvdeel af 1ste Aarh. eft. Chr. Under hans Navn: *περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν καὶ λιμνῶν παραδοξολογούμενα*, hvilket Nogle tillægge Phlegon fra Tralles.

Udg. af † *Henr. Stephanus* med Arist. og Theophr. 1557. 8. P. 158 sqq. Ovfr. §. 281.

Plutarchos har i sine blandede Skrifter (§. 304) meddeelt ikke faa Efterretninger og Bemærkninger henhørende til Naturvidenskaberne.

Phlegon fra Tralles. Omtr. 125 eft. Chr. *Περὶ θαυμασίων*. See §. 247, hvor Udgg. ere anførte.

Apollonios Dyskolos. Henimod Midten af 2det Aarhundrede (§. 215). *Ἱστοριῶν θαυμασίων βιβλίον.*

† *Ed. pr., G. Xylander*. Basil. 1568. 8. See ovfr. Antigon. Karyst.

† *I. Meursius*. See ovfr. Antigon. Karyst.

L. H. Teucher. Lips. 1792. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 271 sqq.

Oppianos. See §. 182.

Claudius Aelianus. Det er uvist, om Forfatteren af *περὶ ζώων ἰδιότητος* (17 B.) er den samme, som er omtalt ovfr. §. 242, eller ifølge indre Kriterier en anden.

---

† *Conr. Gesner* i Aeliani opera. See §. 242.

Abr. Gronovius. Lond. 1744. 2 Voll. 4 og oftere.

I. G. Schneider. Lips. 1784. 2 Partt. 8. (Et Auctarium i Comment. ad Freder. II et Alberti Magni capita cet. Lips. 1788—1789. 2 Partt. 4).

C. G. Kühn, de via et ratione, qua C. Ael. in histor. animal. conscr. usus est. Lips. 1777. 4.

Fr. Jacobs, obss. in Ael. Hist. Anim. cet. Jen. 1804. 8.

Anmærkn. Om Alchemie handles i følgende Periode §. 457. Sammenl. ovfr. om Neo-Platonikerne.

b. Lægevidenskab.

Sammenl. ovfr. §. 165—168.

---

§. 358.

Allerede i Slutningen af foregaaende Periode deelte Lægerne sig i tvende Hovedclasser: Dogmatikere og Empirikere. Flere af de ældste Dogmatikere ere nævnte §. 168. Under fortsat Indflydelse af de philosophiske Systemer vedblev denne Skole at have Tilhængere, iblandt hvilke især maae nævnes nogle af Stoikerne, f. Ex. Zenon (§. 288), og iblandt **Peripatetikerne**

Aristoteles (§. 266. 276).
Theophrastos (§. 277 fgg.) o. A.

§. 359.

I **Alexandria** dyrkedes Lægevidenskaben med stor Iver. Flere Skoler opstode her, hvilke synes i det Hele at have havt en mere theoretisk end praktisk Retning. Vel kunde ingen af de der levende Læger sættes i Ligning med Hippokrates; men de giorde dog forskiellige Opdagelser og Fremskridt, navnligen i Anatomien. — Fra Alexandria forplantedes Lægevidenskabens Studium til andre Steder, især til Forasien.

C. F. H. Beck, **de schola Medicorum Alexandrina. Lips. 1810. 4.**

§. 360.

Af de **alexandrinske Læger** nævnes her:

Herophilos fra **Chalkedon**. Af Asklepiadernes Slægt. Omtr. 280 f. Chr. Anatomerede menneskelige Legemer.

Commenterede over Hippokrates' Skrifter, ligesom mange af den efterfølgende Tids medicinske Skribenter. Hans Commentar over Hippokrates' Aphorismer er endnu ikke udgivet. Han skreev om Semiotik o. s. v. Han stiftede en Skole, som havde mange Tilhængere baade i Alexandria, og andre Steder, navnligen i Laodikea, og bestod rum Tid efter Christi Fødsel. Vi nævne f. Ex. Mantias, Bakchios, Kallimachos, og af de sildigere Zeuxis og Demosthenes Philalethes. Af denne Skoles Skrifter ere ingen bevarede.

Om Herophilos see *C. G. Kühn*, opuscula (§. 168) Vol. II, P. 298 sqq.

Erasistratos, fra Julis paa Keos. Samtidig med Herophilos. Stiftede en Skole i Alexandria, og siden til Smyrna. Udmærkede sig især som Anatom. Af hans Skrifter om denne og om andre Gjenstande ere Fragmenter bevarede hos Galenos. — Ogsaa han havde talrige Tilhængere, iblandt hvilke vare: **Straton** fra Berytos, og **Straton** fra Lampsakos, som levede ikke længe efter Erasistratos. Straton fra Lampsakos satte Sjælens Sæde i Hjernen. — Ingen Skrifter ere bevarede af disse eller af denne Skoles øvrige Tilhængere. (Sammenl. §. 364: Archigenes).

I. F. H. Hieronymus, Erasistrati & Erasistrateorum historia. Jen. 1790. 8.

§. 361.

Lægevidenskaben opløste sig efterhaanden i tre for sig bestaaende Discipliner: 1) Diætetik, 2) Pharmaceutik, 3) Chirurgie. — Man afveg stedse mere og mere fra Forgængerne og fra hverandre indbyrdes. Saaledes opstod henimod Mid-

4. og Spiritalia (paa Latin): † F. Commandinus. Urbini 1575. 4. og fl. Udgg.

Udtog haves af εἰσαγωγαὶ μηχανικαί; og et Skrift: βαροῦλκον, som nu kun haves paa Arabisk. Han har ogsaa skrevet om Optiken, hvoraf Heliodoros fra Larissa (§. 452) har bevaret Udtog, og om flere Gjenstande i Skrifter, som nu ikke ere til, eller endnu ikke udgivne.

I. A. Schmid, de Heronis vita, scriptis cet. Helmst. 1714. 4.

Athenæos, uvist hvorfra. *Περὶ μηχανημάτων.* Hos † *M. Thevenot*, l. c. P. 1 sqq.

I Midten af 2det Aarh. f. Chr.:

Philon fra Byzantion. Et Skrift om Mechaniken, 5 B., hvoraf B. 4 og 5 om Krigsmaskiner ere bevarede.

Udg. af † *M. Thevenot*, l. c.

Ham tillægges ogsaa: *π. τῶν ἑπτὰ θεαμάτων*, hvilket Skrift dog synes at være af en yngre Forfatter.

† *Ed. princ. Leo Allatius.* Rom. 1640. 8.

L. H. Teucher. Lips. 1811. 8.

I. C. Orellius (tilligemed andre Skrifter). Lips. 1816. 8.

Polybios (§. 231) fortiener at nævnes iblandt Forfatterne om Krigskunsten. Herhid hører f. Ex. en Deel af B. 6:

De militia Romana per † *I. Lascarem.* Basil. 1537. 8.

I. G. Poeschel. Norimb. 1731. 8.

§. 354.

Efter Christi Fødsel:

Onosandros, i Midten af første Aarh. Uvist hvorfra.

I sit Skrift στρατηγικὸς λόγος efterlignede han Xenophons Foredrag.

Først flere Gange paa Latin.

Ed. pr. N. Rigaltius. Paris. Nogle Explr. † 1598. Andre † 1599 (og ved Slutn. 1598). 4.

Denne laae til Grund for de følgende Udgaver, f. Ex. ap. Commel. 1600. 4. og fl. Udgg. f. Ex. † 1604. 4 indtil

N. Schwebel. Norimb. 1762. Fol.

Ad. Coray. Paris. 1822. 8 (i Parerga Vol. 5).

Guischardt, mémoires militaires sur les Grecs cet. A la Haye 1758. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 336 sqq.

I andet Aarhundrede eft. Chr.:

Apollodoros fra Damaskos. Under Trajan og Hadrian. *Πολιορκητικά*, udg. af

† *M. Thevenot,* l. c. §. 353.

Han var ogsaa Architekt (**Forum Traianum**).

Keiser Hadrianus. Nogle tillægge ham et Skrift *ἐπιτήδευμα* (om Krigskunsten), hvoraf et Fragment er bevaret, hvilket af Andre tillægges **Urbicius** i 5te eller 6te Aarh.

† *N. Rigaltius* tilligemed Onosandros. Sammenl. §. 440.

Fl. Arrianos (§. 238. 256. 292. 374). Herhid hører: *ἔκταξις κατὰ Ἀλανῶν* (formodentlig en Deel af hans Alanika), og *λόγος τακτικός* ell. *τέχνη τακτική*, hvilken Nogle antage at være af en anden Forfatter.

† *Ed. princ. I. Schefferus.* Upsal. 1664. 8.

N. Blancard (med fl. Skrifter). Amstel. 1683. (Ny Titel 1750). 8. (Er B. II af Arriani Opera. Conf. §. 238).

Ælianos med Tilnavn **Taktikos.** Samtidig med Keiser Hadrianus. *Τακτικά.*

Ofte udg. paa Latin.

Iblandt flere Udgaver:

† Lutet. ap. Vascosanum (med Thomas Magister o. A.). 1532. 8.

F. Robortellus. Venet. 1552. 4.

† *C. Gesner*. Tigur. 1556. Fol. (I Udg. af Claud. Ælianos §. 242).

† *I. Meursius* & *S. Arcerius*. Lugd. Batav. 1613. 4. (Med Keiser Leos Taktika §. 454).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 621 sqq.

§. 355.

I sidste Halvdeel af 2det Aarhundrede:

Polyænos fra Makedonien. *Στρατηγηματικά*, 8 B. B. 6, 7 ikke fuldstændige. Indeholder mange historiske Efterretninger. Foredraget er rhetorisk.

† *Ed. pr. I. Casaubonus*. Lugd. 1589. 12.

† *P. Maasvicius*. Lugd. Bat. 1690. 8. Ogsaa Explr. med 1691.

S. Mursinna. Berol. 1756. 8.

Ad. Coray. Paris. 1805. 8. (Parerga Bibl. Hell. Vol. I).

G. A. Blume, in Polyæn. obss. critt. Sundiæ 1824. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 321 sqq.

I tredie Aarhundrede:

Sextus Julius Africanus. Ovfr. §. 248.

Af hans *κέστοι*, der indeholdt mangeslags Excerpter, er den Deel, som angaaer Krigskunsten, dog formodentlig kun i Udtog, bevaret.

† *M. Thevenot*, l. c. §. 353. P. 275 sqq. ved *Boivin*.

Desuden haves Fragmenter af den Deel af dette Værk, som handler om Landvæsenet, i Geoponika af Cassianos Bassos (§. 471).

XII. Naturvidenskaber.

Sammenl. §. 164—168.

a. Physik og Naturhistorie.

Ovfr. §. 164.

§. 356.

I Begyndelsen af denne Periode aabnede sig glimrende Udsigter for disse Videnskaber, især ved

Aristoteles (§. 261 fgg.), der erhvervede sig store Fortienester af disse Videnskaber i Almindelighed, og selv bearbeidede mange Dele deraf. Om de Skrifter af denne Art, som bære Aristoteles' Navn, see ovfr. §. 265 a, b, d, og §. 276, b, II.

Theophrastos bearbeidede saavel andre Dele af disse Videnskaber, som især Plantelæren. Ovfr. §. 278. 280—281.

Eudemos fra Rhodos (§. 269. 282. 340) havde skrevet en Physik; **Kallisthenes** fra Olynthos en Botanik. Begge vare Peripatetikere.

§. 357.

Uagtet mange gunstige Forhold, og Ptolemæernes Understøttelse, giorde Naturlæren dog ikke de Fremskridt, som vare at vente af en saadan Begyndelse. Naturhistorien behandledes aldeles i Overeensstemmelse med Tidernes Aand, der overlod sig mere og mere til lettroende Higen efter det

Vidunderlige, hvorfor ogsaa de fleste Forfattere af denne Art næsten indskrænkede sig til ukritiske Beretninger om selsomme Phænomener og Hendelser.

Her nævnes:

Antigonos fra **Karystos**. Omtrent 270 f. Chr. Iblandt hans tabte Arbeider nævnes Skrifter af historisk, grammatisk (περὶ λέξεως), og naturhistorisk Indhold f. Ex. περὶ ζώων. Bevaret er kun ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγή, en ukritisk Samling udaf ældre Forfatteres Skrifter.

† *Ed. pr. G. Xylander* (med Antonin. Liberalis). Basil. 1568. 8.

† *I. Meursius.* Lugd. Bat. 1619. 4. (Sædvanlig med Phlegon fra Tralles 1620, og Apollon. Dyskol. 1620, under fælles Titel: Historiar. Mirabil. auctor. Lugd. Bat. 1622. 4). Ogsaa i Meursii Opera. Ed. *Lamius.* Vol. 3.

I. Beckmann. Lips. 1791. 4.

Conf. *Marbod.* lib. lapidum. Goett. 1799. 8. *F. I. Bast*, epist. crit. ovfr. §. 331.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 303 sqq.

Sotion. Uvist naar, maaskee i 1ste Halvdeel af 1ste Aarh. eft. Chr. Under hans Navn: περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν καὶ λιμνῶν παραδοξολογούμενα, hvilket Nogle tillægge Phlegon fra Tralles.

Udg. af † *Henr. Stephanus* med Arist. og Theophr. 1557. 8. P. 158 sqq. Ovfr. §. 281.

Plutarchos har i sine blandede Skrifter (§. 304) meddeelt ikke faa Efterretninger og Bemærkninger henhørende til Naturvidenskaberne.

Phlegon fra Tralles. Omtr. 125 eft. Chr. *Περὶ θαυμασίων*. See §. 247, hvor Udgg. ere anførte.

Apollonios Dyskolos. Henimod Midten af 2det Aarhundrede (§. 215). *Ἱστοριῶν θαυμασίων βιβλίον*.

† *Ed. pr., G. Xylander*. Basil. 1568. 8. See ovfr. Antigon. Karyst.

† *I. Meursius*. See ovfr. Antigon. Karyst.

L. H. Teucher. Lips. 1792. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 271 sqq.

Oppianos. See §. 182.

Claudius Aelianus. Det er uvist, om Forfatteren af *περὶ ζώων ἰδιότητος* (17 B.) er den samme, som er omtalt ovfr. §. 242, eller ifølge indre Kriterier en anden.

---

† *Conr. Gesner* i Æliani opera. See §. 242.

Abr. Gronovius. Lond. 1744. 2 Voll. 4 og oftere.

I. G. Schneider. Lips. 1784. 2 Partt. 8. (Et Auctarium i Comment. ad Freder. II et Alberti Magni capita cet. Lips. 1788—1789. 2 Partt. 4).

C. G. Kühn, de via et ratione, qua C. Æl. in histor. animal. conscr. usus est. Lips. 1777. 4.

Fr. Jacobs, obss. in Æl. Hist. Anim. cet. Jen. 1804. 8.

Anmærkn. Om Alchemie handles i følgende Periode §. 457. Sammenl. ovfr. om Neo-Platonikerne.

b. Lægevidenskab.

Sammenl. ovfr. §. 165—168.

---

§. 358.

Allerede i Slutningen af foregaaende Periode deelte Lægerne sig i tvende Hovedclasser: Dogmatikere og Empirikere. Flere af de ældste Dogmatikere ere nævnte §. 168. Under fortsat Indflydelse af de philosophiske Systemer vedblev denne Skole at have Tilhængere, iblandt hvilke især maae nævnes nogle af Stoikerne, f. Ex. Zenon (§. 288), og iblandt Peripatetikerne

Aristoteles (§. 266. 276).

Theophrastos (§. 277 fgg.) o. A.

§. 359.

I Alexandria dyrkedes Lægevidenskaben med stor Iver. Flere Skoler opstode der, hvilke synes i det Hele at have havt en mere theoretisk end praktisk Retning. Vel kunde ingen af de der levende Læger sættes i Lighning med Hippokrates; men de giorde dog forskiellige Opdagelser og Fremskridt, navnligen i Anatomien. — Fra Alexandria forplantedes Lægevidenskabens Studium til andre Steder, især til Forasien.

C. F. H. Beck, de schola Medicorum Alexandrina. Lips. 1810. 4.

§. 360.

Af de alexandrinske Læger nævnes her:

Herophilos fra Chalkedon. Af Asklepiadernes Slægt. Omtr. 280 f. Chr. Anatomerede menneskelige Legemer.

Commenterede over Hippokrates' Skrifter, ligesom ogsaa saare mange af den efterfølgende Tids medicinske Skribenter. Hans Commentar over Hippokrates' Aphorismer er endnu ikke udgivet. Han skreev om Semiotik o. s. v. Han stiftede en Skole, som havde mange Tilhængere baade i Alexandria og andre Steder, navnligen i Laodikea, og bestod rum Tid efter Christi Fødsel. Vi nævne f. Ex. **Mantias**, **Bakchios**, **Kallimachos**, og af de sildigere **Zeuxis** og **Demosthenes Philalethes**. Af denne Skoles Skrifter ere ingen bevarede.

Om Herophilos see *C. G. Kühn*, opuscula (§. 168) Vol. II, P. 298 sqq.

Erasistratos, fra Julis paa Keos. Samtidig med Herophilos. Stiftede en Skole i Alexandria, og drog siden til Smyrna. Udmærkede sig især som Anatom. Af hans Skrifter om denne og om andre Gjenstande ere Fragmenter bevarede hos Galenos. — Ogsaa han havde talrige Tilhængere, iblandt hvilke vare: **Straton** fra Berytos, og **Straton** fra Lampsakos, som levede ikke længe efter Erasistratos. Straton fra Lampsakos satte Sjælens Sæde i Hjernen. — Ingen Skrifter ere bevarede af disse eller af denne Skoles øvrige Tilhængere. (Sammenl. §. 364: Archigenes).

I. F. H. Hieronymus, Erasistrati & Erasistrateorum historia. Jen. 1790. 8.

§. 361.

Lægevidenskaben opløste sig efterhaanden i tre for sig bestaaende Discipliner: 1) Diætetik, 2) Pharmaceutik, 3) Chirurgie. — Man afveeg stedse mere og mere fra Forgjængerne og fra hverandre indbyrdes. Saaledes opstod henimod Mid-

ten af det 3die Aarh. før Chr., som Modsætning til Dogmatismen, og under Indflydelse af Skepticismen, især ved Herophileerne, en **empirisk** Skole, hvilken i Modsætning til en yngre af samme Art kaldes den ældre. Uden at efterforske Sygdommenes Aarsager, holdt Empirikerne sig især til det, som Erfaring lærer at være virksomt til Sygdommenes Helbredelse. Anatomie og andre Dele af Lægevidenskaben forsømtes i denne Skole.

Herhid høre fra 3die Aarhundrede: **Philinos** fra Kos, der almindeligen ansees for denne Skoles Stifter, og **Serapion** fra Alexandria. Hiin skreev om, denne imod Hippokrates.

Herakleides fra Tarentum, maaskee omtrent 240, skal have skrevet det første System i **Materia medica**.

Fra Slutningen af 3die Aarh. f. Chr. begyndte græske Læger at drage til Rom.

§. 362.

Af de sildigere Empirikere nævne vi:

Asklepiades fra Prusa i Bithynien. I Overgangen fra 1ste til 2det Aarh. Var tillige Rhetor og Philosoph, og meget yndet i Rom. Om han end ingen streng Methode fulgte, udmærkede han sig dog ved Iver for sin Videnskab, og skreev om Hippokrates, og flere Dele af Medicinen.

C. G. Gumpert, **Asclepiadis fragm. Vinar. 1794. 8.**

Xenokrates fra Aphrodisias. Nogle have sat ham i Midten af første Aarh. f. Chr.; Andre (Sprengel) omtrent i

Midten af 1ste Aarh. efter Christus. Af ham haves περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἐνύδρων τροφῆς.

† *Conr. Gesner.* Tigur. 1559. 8.

I. G. F. Franzius. Francof. & Lips. 1774. 8.

Ad. Coray i Vol. 3 af hans *Πάρεργ.* Paris. 1814. 8. Sammenl. §. 364: Archigenes.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 192 sqq.

Pedanios (Pedacius) Dioskorides fra Anazarba i Kilikien, formodentlig i Midten af 1ste Aarh. eft. Chr. Var ogsaa meget navnkundig som Botaniker, især ved sit Værk: περὶ ὕλης ἰατρικῆς, 5 B., hvortil af Nogle regnes, som B. 6 eller B. 6 og 7, tvende Skrifter: Alexipharmaka og Theriaka. Dog har man tvivlet om Ægtheden af disse, ligesom ogsaa af περὶ εὐπορίστων ἁπλῶν καὶ συνθέτων φαρμάκων, 2 B., og af περὶ φαρμάκων ἐμπειρίας, hvilket Skrift kun er udkommen paa Latin (Alphabetum empiricum cet. ved *C. Wolf.* Tigur. 1581. 8), og tildeels synes at være Udtog af Dioskorides' Skrifter. Ogsaa det forstnævnte Skrifts Text er meget interpoleret. Der vare flere Forfattere af dette Navn, og man er ikke enig om, at den her omtalte bør regnes til Empirikerne.

Ed. princ. af π. ὑλ. ἰατρ. *Aldus.* (tilligemed Nikandros). Venet. 1499. Fol.

† Ib. 1518. *Aldina* 2da ved *Hieronymus Roscius,* lille 4. Dernæst efter forskiellige Udgaver, f. Ex. (*I. Cornarius*) Basil. ap. Bebel. 1529. 4., (*I. Goupylus*) Paris. 1549. 8, hvilke deels indeholde mere, deels mindre af de Skrifter, som bære Dioskorides' Navn,

† *I. A. Saracenus.* Francof. 1598. Fol.

C. Sprengel, de materia medica cet. Lips. 1829. 2 Voll. 8. (Vol. XXV—XXVI af C. G. Kühnii opera medicor. Græcor.).

Ed. pr. af *περὶ εὐποριστων*: *I. Moiban & C. Gesner.* Argent. 1565. 8. Ogsaa i Udg. 1598.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 678 sqq.

§. 363.

Methodikernes Skole begyndte at danne sig i første Halvdeel af første Aarh. f. Chr. ved

Themison fra Laodikea. Denne Skole antog, at der gives visse *κοινότητες* (communitates), ved hvilke Sygdommene kiendes, og Midlerne til deres Helbredelse bestemmes. Modstanderne beskyldte dette System især for Forsømmelse af Anatomie og Physiologie.

Iblandt dette Systems Tilhængere vare:

Thessalos fra Tralles i Midten af 1ste Aarh. efter Christus.

Kriton, imod Slutningen af samme Aarhundrede. Havde skrevet *κοσμητικά*, 4 B., hvorom see

J. A. Fabric. Bibl. Gr. Vol. XIII, 132 sqq. (ed. vet.).

Soranos. Formodentlig tvende af dette Navn fra Ephesos. Den berømteste af disse opholdt sig i Alexandria, og derefter i Rom, omtr. 100 Aar eft. Chr. Af hans Skrifter haves: 1) *περὶ σημείων καταγμάτων τοῦ κρανίου* udg. af

A. Cocchius i Græcor. chirurgicor. libri. Flor. 1754. Fol.

2) *περὶ μήτρας καὶ αἰδοίου γυναικείου*, udg.

† ap. *Turnebum* (med Rufus fra Ephesos, ndfr. §. 364, ved I. Goupylus). Paris. 1554. 8.

Nogle antage, at dette Skrift er af den Soranos, af hvem ogsaa haves Hippokrates' Levnet, udg. af

J. A. Fabricius i Bibl. Gr. XII, 675 sqq. (ed. vet.).

Ogsaa haves under Soranos' Navn en Indledning til Lægevidenskaben (Isagoge in artem medendi), som nu kun er til paa Latin, og maaskee er forfattet af

Cælius Aurelianus, der efter Nogle levede i 5te Aarh., efter Andre omtr. 230 eft. Chr. (Sprengel). Dette Skrift, som er vigtigt til Kundskab om det methodiske System, er udgivet tilligemed flere medicinske Skrifter

(Medici veteres, *Alban. Torinus*) Basil. 1528. Fol.

Moschion. Maaskee ikke længe efter Soranos, sættes af Andre i 5te Aarh. Ham tillægges περὶ τῶν γυναικείων παθῶν.

Udg. i flere Samlinger, f. Ex. i

† *Casp. Wolfii* Gynaeciorum Commentarii. 3 Voll. 1586. 4 (Vol. I. P. 1 sqq.). Bedst af

F. O. Dewez. Viennæ 1793. 8.

§. 364.

Ved at lægge stoiske og peripatetiske Philosophemer til Grund, dannede sig fra Midten af 1ste Aarh. eft. Chr. en ny Skole, hvis Lære var en særlig Form af Dogmatismen, og hvis Tilhængere kaldte sig Pneumatikere; af hvilke dog de Fleste gik over til Eklekticismus, idet de ikke sluttede sig til nogen enkelt Skole, men dannede sig deres Lære ved Udvalg af forskiellige Systemer (Synkretismus). Af denne pneumatisk-eklektiske Skole nævne vi:

Athenæos fra Attalia i Kilikien. Omtr. 50 eft. Chr.

han ansees for Stifter af denne Skole. Fragmenter hos Oribasios. — Allerede hans nærmeste Efterfølgere vare Eklektikere, f. Ex.

Agathinos fra Sparta. Omtr. 80 eft. Chr.

Denne Skole blomstrede især i Slutningen af første og Begyndelsen af andet Aarhundrede ved

Archigenes fra Apamea. Indførte en ny Terminologie, hvorved hans Foredrag blev dunkelt. Fragmenter af hans Skrifter, navnligen af hans Pharmakopee, findes hos Galenos.

C. F. *Matthaei* Medicorum XXI veter. et clarorum Græcorum varia opuscula — ex Oribasii codice Mosquensi. Mosquæ 1808. 4. *)

C. F. *Harless*, Analecta historico-crit. de Archigene et de Apolloniis medicis. Acced. *Apollonii* Erasistratei fragmentum. Lips. 1816. 4.

Aretæos fra Kappadokien. Om hans Levealder ere Meningerne ulige. Af hans Skrifter ere bevarede: 1) *περὶ αἰτιῶν καὶ σημείων ὀξέων παθῶν*, 2 B.; 2) *π. αἰτ. κ. σημ. χρονίων παθ.*, 2 B.; 3) *π. ὀξέων νούσων θεραπευτικόν*, 2 B.; 4) *π. χρονίων νούσ. θεραπευτ.* 2 B. Disse Skrifter ere vigtige, men intet af dem er bevaret fuldstændigt.

---

*) De Forfattere, af hvilke Skrifter anføres i denne Udg., ere: Agathinos, Antyllos, Apollonios, Archigenes, Athenæos, Ktesias, Dieuches, Diokles, Herodotos, Justus, Lykos, Menemachos, Mnesitheos (2 af dette Navn), Oribasios, Philagrios, Philothemios, Philumenos, Sabinus og Xenokrates. I denne Fortegnelse, som findes hos Schoell, nævnes kun 20 Forfattere.

† *Ed. princ.* (*I. Goupylus*). Paris. 1554. 8. (Pleier at være samlet med Rufus. See nbfn.).

G. Henisch. Aug. Vind. † 1603. (Ny Titel 1627). Fol.

J. Wiggan. Oxon. 1723. Fol.

H. Boerhave. Lugd. Bat. 1731. († Ny Titel 1735). Fol.

C. G. Kühn. Lips. 1828. 2 Voll. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 703 sqq.

Cassius Felix, med Tilnavn: Jatrosophista, om hvem Andre antage, at han har levet under Augustus og Tiberius. *Ἰατρικαὶ ἀπορίαι καὶ προβλήματα περὶ ζώων καὶ τετραπόδων.*

† *Ed. princ.* ap. viduam *C. Neobarii*, Paris. 1541. 12.

C. Gesner. Tigur. 1562. 8.

Bon. Vulcanius. Lugd. Bat. 1597. 8.

† *A. Rivinus.* Lips. 1653. 4.

Rufus fra Ephesos, som af Andre sættes noget tidligere, og regnes til Dogmatikerne. Han roses baade for sine Skrifters Indhold og Foredrag. 1) *περὶ ὀνομασίας τῶν τοῦ ἀνθρώπου μορίων;* 2) *π. τῶν ἐν κύστει καὶ νεφροῖς παθῶν;* 3) *π. φαρμάκων καθαρτικῶν.* Sammenl. §. 382.

† *Ed. princ.* ap. *Turnebum.* Paris. 1554. 8. (Pleier at være samlet med Aretæos og Soranos. See §. 363).

G. Clinch. Lond. 1726. 4.

C. F. Matthaei. Mosquæ 1806. 8. (Nye Tillæg udaf Haandskrifter).

Anmærkn. Nogle tilskrive Rufus et Digt af uvis Forfatter og Tid: de viribus herbarum deo alicui consecratarum. *Ed. pr. Aldus* med Dioskorides (§. 362).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 714 sqq.

§. 365.

Galenos, fød i Pergamos 131 eft. Chr., opleyede en Alder af omtrent 70 Aar. Han studerede paa flere Steder, hvor Lægevidenskaben blomstrede, reiste meget, og opholdt sig meest i sin Fødestad, i Rom, og endelig igien i sit Hiem. Hans Mønster var Hippokrates, hvis Exempel han fulgte ved igien at betræde Jagttagelsens Vei, og hvis Skrifter han fortolkede efter platoniske og aristotelisk-peripatetiske Grundsætninger. Hans Skrifter angaae ikke blot Medicinen, men ogsaa andre Videnskaber, især Philosophien og dens Historie. Ved hans mange og vigtige Skrifter udbredte hans Anseelse og Indflydelse sig vidt og bredt, først hos Araberne, og siden overalt, hvor Videnskaber dyrkedes. De Feil, man især tillægger disse Skrifter, ere Hang til Vidtløftighed, Spidsfindighed og Overtro.

§. 366.

Mange af hans Skrifter, deels af medicinsk, deels af andet Indhold, ere tabte; en Deel, som bære hans Navn, ere endnu ikke udgivne. 82 Skrifter ansees for ægte, foruden Commentarer over en betydelig Deel af Hippokrates' Værker. Desuden haves et Antal af deels større, deels mindre Fragmenter, samt mange Skrifter, der vel bære Galenos' Navn, men deels ere af uvis Ægthed, deels uægte. En Deel af de ham tillagte Skrifter, endog nogle af de ægte, haves ikkun i latinske Oversættelser.

§. 367.

Af hans Skrifter nævne vi her: 1) τέχνη ἰατρική, der indførtes som Regel i alle Skoler, fortolkedes af Mange,

og i Middelalderen kaldtes Microtechnum, Microtegnum, eller Tegnum. 2) περὶ χρείας τῶν ἐν ἀνθρώπου σώματι μορίων, 17 B.; 3) π. τῶν πεπονθότων τόπων, 6 B.; 4) π. συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ τόπους, 10 B. Araberne kaldte den Miramir. 5) π. συνθ. φαρμ. τῶν κατὰ γένη, 7 B. 6) θεραπευτικὴ μέθοδος, 14 B. I Middelalderen kaldtes den Megalotechnum. 7) περὶ φλεβοτομίας θεραπευτικὸν βιβλίον og flere Skrifter om denne Gienstand. 8) ὑγιεινοὶ λόγοι, 6 B. 9) περὶ τροφῶν δυνάμεως, 3 B. 10) ὅτι τὰ τῆς ψυχῆς ἤθη ταῖς τοῦ σώματος κράσεσιν ἕπεται. 11) π. διαγνώσεως καὶ θεραπείας τῶν ἐν τῇ ἑκάστου ψυχῇ ἰδίων παθῶν. Deri meget henhørende til hans Barndoms og Ungdoms Historie. 12) Fortsættelse, under Titel: περὶ διαγν. κ. θερ. τ. ἐν ἑκ. ψ. αμαρτηματων. 13) π. κυουμένων διαπλάσεως. Af hans formodentlig tidligere Skrifter: 14) π. ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων, 9 B. 15) π. ὀστῶν, 16) π. φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν ἀνατομῆς. 17) π. νεύρων ἀνατομῆς. 18) Forskiellige Skrifter περὶ σφυγμῶν. 19) ἐξήγησις τῶν Ἱπποκράτους γλωσσῶν. (See ovfr. §. 167).

Af de Skrifter, som ere af mere almindeligt Indhold, nævnes her: 20) περὶ αἱρέσεων. 21) ὅτι ἄριστος ἰατρὸς καὶ φιλόσοφος. 22) προτρεπτικὸς λόγος ἐπὶ τὰς τέχνας. 23) π. τῶν Ἱπποκράτους καὶ Πλάτωνος δογμάτων, 9 B. 24) π. τῶν ἰδίων βιβλίων: baade om hans Levnet og Skrifter. Desuden et andet Skrift af lignende Indhold.

Iblandt de Skrifter, hvis Ægthed er uvis, ere: εἰσαγωγὴ ἢ ἰατρός; περὶ τύπων; περὶ τῶν ἐπιδήμιων o. a.

De fleste af Galenos' Skrifter ere oversatte paa Arabisk, mange paa Hebraisk. Paa Latin oversattes disse Bøger først af Nicolaus Rheginus el. Calaber i Begyndelsen af 14de Aarhundrede, siden af mange Andre, f. Ex. af Demetrios Chalkondylas, Georg. og Laur. Valla, Erasmus Roterodamus, Jan. Cornarius cet.

Flere latinske Oversættelser udkom før den græske Text; den ældste

per *Diomed. Bonardum* ap. Ph. Pintium de Caneto. Venet. 1490. 2 Voll. Fol.

† *Ed. princ. Aldus.* Venet. 1525. 5 Voll. Fol.

† (*H. Gemusæus, L. Fuchsius, I. Camerarius*). Ap. *Cratandrum*. Basil. 1538. 5 Voll. Fol.

† *Ren. Chartier* (med Hippokrates). Lutet. Paris. 1679. See §. 167. S. 214—215.

C. G. Kühn (i Medicorum Græcor. Opp. quæ exstant). Lips. 1821 sqq. 8. Vol. XIX udkom 1830.

Udgaver af enkelte Skrifter:

† *Th. Goulston*, Gal. opuscula varia (9). Lond. 1640. 4.

Bogen: Quod optimus medicus idem sit et philosophus (§. 367, 21):

Ad. Coray. Paris. 1816. 8.

Admonitio ad litteras addiscendas (§. 367, 22): *J. G. Kechler*, Lips. 1778. 8. *A. Willet*, Lugd. Bat. 1812. 8.

De optimo docendi genere. *C. G. Kühn*, Lips. 1818. 8.

Overmaade meget er skrevet om Galenos' Lære og Skrifter; man see *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. V, 377—500.

Conf. *A. Maii* variæ lectt. ad Galenum i Juris civil. Antejustin. reliquiæ. Rom. 1823. 8.

§. 369.

Alexandros fra Aphrodisias (sml. §. 284) nævnes som Forfatter af: 1) ἰατρικῶν καὶ φυσικῶν προβλήματα, 2 B., og 2) περὶ πυρετῶν, hvilke Skrifter dog af Nogle tillægges Alexandros fra Tralles i 6te Aarh. (sml. §. 459).

1) i Ed. *Aldina* af Aristoteles (1497 i Vol. 2) og i andre Udgg. af denne Forfatter. Særskilt:

† *I. Davisonus.* Paris. 1540—1541. 2 Voll. 12.

2) forhen kun en lat. Overs. af *Laur. Valla* — nu udg. af *Georg. Schinas* i Mus. Cantabr. No. VI. 1821. P. 363 sqq. *Fr. Passow.* Vratisl. 1822. 4.

Anmærkn. Om Hippiatrika see §. 462.

---

c. Mantik. Oneirokritik.

---

§. 370.

Spaadomskunsten (ἡ μαντική) var i den Tid, om hvilken her tales, ikke som i ældre Tider en religiøs-politisk Indretning af stor omfattende Indflydelse. Den udartede mere og mere, og blandet med mange Tilsætninger af fremmed Overtro, sank den stedse dybere til smaalig betydningsløs Vilkaarlighed. Drømmetydning (ἡ ὀνειροκριτική) var især yndet. — Vi tilføie her nogle Forfattere af denne Art, som levede i den følgende Periode.

Om disse Forfattere i Almindelighed: *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. V, 260—269.

§. 371.

Artemidoros fra Ephesos, med Tilnavn Daldianos. I Midten af andet Aarh. eft. Chr. Hans Ὀνειροκριτικά, 5 B., bære Tidens Præg, men indeholder Oplysninger ogsaa om den ældre Tid.

† *Ed. princ. Aldus.* Venet. 1518. 8. (Deri P. 110 sqq. tillige περὶ ἐνυπνίων af en Forfatter Synesios. See nedfr. §. 461).

† *N. Rigaltius.* Paris. 1603. 4.

I. G. Reiff. Lips. 1805. 2 Voll. 8.

Jf. I. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 260.

Vi nævne her 3 Fragmenter af Julianos fra Laodikea (omtrent i Midten af 2det Aarh.): περὶ πολέμου (de divinationibus inter arma per astrologiam faciendis) udg. ved

A. Mai i scriptt. vett. nova collect. (§. 397). Vol. II. P. 675 sqq.

Fra en sildigere Tid ere:

Joannes Laurentios Philadelphos Lydos, under Justinian. See §. 406.

Achmet ell. Achamates i 9de Aarh. (820). Ὀνειροκριτικά. Uvist om først skrevet paa Arabisk, eller Græsk, eller maaskee et Udtog udaf forskiellige Forfattere.

N. Rigaltius, med Artemidoros. See ovfr.

Tvende metriske Oneirokritika, det ene 101, det andet 146 iambiske Vers, indeholdende alphabetiske Drømmetydninger, tillægges

Astrampsychos, om hvem Intet vides; og

Nikephoros, formodentlig den yngre Patriarch af dette Navn i 13de Aarh.

(Aftryk, forøget: Fed. Morellus. Paris. 1599. 8.) og i Oracula metrica Jovis, Apollinis cet. ab Jo. Obsopoeo collecta. Paris. 1599. 1607. 8.

---

d. Physiognomik.

§. 372.

Iblandt de physiognomiske Skrifter er et, som bærer Aristoteles' Navn, men uden Tvivl er uægte. See ovfr. §. 265. b, 5.

Melampus. Omtr. 278 f. Chr. Μαντικὴ περὶ παλμῶν og et Fragm. af περὶ ἐλαιῶν τοῦ σώματος (de naevis oleaceis in corpore).

Polemon. I Slutningen af 1ste Aarh. efter Chr. eller maaskee silbigere under Hadrianus. Under hans Navn haves: φυσιογνωμικῶν ἐγχειρίδιον.

Adamantios, der formodentlig levede i Begyndelsen af 5te Aarh., under hvis Navn haves φυσιογνωμικά, 2 B., som for største Delen ere Udtog af de tvende nysnævnte Bøger.

De tvende sidste findes i

† *Cam. Perusci* Udg. af Æliani var. histor. Rom. 1545. 4. (Ovfr. §. 242), og alle tre i

I. G. F. Franzii scriptores Physiognomiae veteres. Altenb. 1780. 8.

Joannes Mauropus, i Midten af 11te Aarhundrede. *Τὰ ἐκ φύσεως γνωμικὰ τοῦ ἀνθρώπου.*

I. F. Boissonade (som anonymt) med Proklos' Levnet af Marinos (§. 416). Lips. 1814. 8.

A. Mustoxydes (uden at nævne Boissonade) udgivne) συλλογὴ Ἑλληνικῶν ἀνεκδότων, Venet. 1816. 8.

XIII. Praktiske Videnskaber.

Sammenl. ovfr. §. 169.

a. Statskunst (Politik) og Statsoekonomie.

§. 373.

De deels bevarede, deels tabte Bøger af denne Art ere allerede, for saavidt de i dette Skrift skulde omtales, anførte i det Foregaaende. Her nævnes altsaa blot de hidhørende Forfattere, med Henviisning til de Steder, hvor de Skrifter af dem, der høre til disse Fag, ere anførte.

Aristoteles. §. 270. 276. VII. VIII.

Theophrastos. §. 278.

Herakleides Pontikos. §. 282.

Dikaearchos. §. 184. 251. 282.

Zenon fra Kition. §. 288.

Plutarchos (§. 237. 304), i hvis, saavel som i andre Forfatteres her ikke nævnte Bøger Bidrag til denne Videnskab og dens Historie forekomme.

Sammenl. §. 463. Anmærkn.

---

b. Land- og Huusvæsen.

§. 374.

Herhid hører:

Nikandros fra Kolophon. Ovfr. §. 179.

Plutarchos. Hvad der i hans Skrifter forekommer om disse Gienstande, findes i hans saakaldte philosophiske Skrifter (§. 304).

Arrianos (§. 238. 256. 292. 354), af hvis Skrifter hører herhid: *κυνηγετικός*, hvori han efterligner Xenophons Afhandling om denne Gienstand.

† *Luc. Holstenius.* **Paris. 1644. 4.**

C. Zeune med Xenophons **Politica cet. Lips. 1778. 8.**

Oppianos. Ovfr. §. 182.

De Skrifter og Fragmenter, som indbefattes og omtales i Samlingen: Geoponika, ere deels forfattede i den foregaaende, deels i denne, deels i den følgende Periode, og omtales i den følgende Periode (§. 471), da den Samling, som haves under Navn af Geoponika, først dengang foranstaltedes.

Anmærkn. Kunsternes Theorie (§. 170) omtales ikke særskilt; men hvad der er at bemærke om deres Litteratur, findes leilighedsviis anført ved de Forfattere, som have skrevet om disse Gienstande. See f. Ex. om Musiken §. 351—352. Sammenl. §. 317 fgg. og 332 fgg.

Tredie Afdeling.

Fjerde Periode.

Fra Constantin d. Store (306 eft. Chr.) — Constantinopels Erobring ved Tyrkerne (1453).

Indledning.

§. 375.

Den Indflydelse, som Sædernes Udartning og mangeslags Ulykker allerede i foregaaende Periode havde paa Culturen i Almindelighed, og paa Litteraturen i Særdeleshed, blev i denne Periode stedse mærkeligere. Vel havde Litteraturen ogsaa dengang udmærkede Mænd at opvise; de Mægtige søgte ikke sjelden Ære ved at beskytte Kunst og Videnskab; men da Betingelserne for Litteraturens blomstrende Tilstand ikke længer vare forhaanden, var det vel muligt at forhale, men ikke at standse Tilbagegangen. Iblandt de Begivenheder og Forhold, som i denne Periode havde stor Indflydelse paa Litteraturens, nu og da gunstigere, men i det Hele forværrede Tilstand, ville vi her især nævne Keiser-Residentsens Forflytning fra Rom til Constantinopel (330), Rigets Deling (395), idelige indre Uroligheder, Krige, Overfald af fremmede Folkefærd, de mere og mere indgribende theologiske Stridigheder, samt mange Begivenheder og Tildragelser, der nu virkede mere ødelæggende, end de vilde have virket i den tidligere Tid, medens Litteraturen i sig selv besad saadan Livskraft og Styrke, at den ikke strax følte skadelige Virkninger

af enhver ugunstig Omstændighed. I det øst-romerske Rige bevarede Litteraturen et længere og kraftigere Liv end i det vestlige, fordi Culturen der var dybere rodfæstet hos Folket i Almindelighed, og derfor ikke var saa afhængig af Tilfælde, og ikke saa let bukkede under for Modstand og Uheld. Adskillige Stæder, navnligen Constantinopel, Antiochia, Edessa, Berytos, Nesibis, Athen og Alexandria, udmærkede sig ved videnskabelige Indretninger; og flere Keisere, ja Keiser-Familier beskyttede Videnskaberne, endskiøndt ofte mere af Forfængelighed og Mode, end af Kierlighed til dem. Hos Arabernes Chalifer fandt flere Dele af den græske Litteratur, navnligen Medicin, Mathematik og Philosophie, en Tidlang et Fristed. Under saa mange afvexlende Forhold maatte Litteraturens Tilstand i dette lange Tidsrum, og i de forskiellige Lande, være meget ulige; men i det Hele var dog med Fortidens Aand ogsaa Litteraturens blomstrende Tilstand uigienkaldeligen tabt. Mange af den græske Litteraturs Værker gik allerede dengang til Grunde ved Uheld, ved Ligegyldighed, og ved forsætlig Ødelæggelse. Ved at have benyttet saadanne nu tabte Værker, fik aandløse Samlere og Compilatorer en Vigtighed, som de ellers ingen Adkomst havde til. — Alligevel bevaredes midt i alle Uheld en Rest af græsk Litteratur og Sprogkyndskab i det byzantinske Rige, hvilken Levning ved dette Riges endelige Undergang forplantedes til Italien, og blev Grundspiren til Europas aandelige Gienfødelse.

Poesie.

1) Ἐπιγράμματα.

(Sammenl. §. 83. 189—190).

§. 376.

Tidernes Aand yttrede sin Indflydelse ogsaa paa den epigrammatiske Digtart; men denne aabnede dog fremdeles et passende Spillerum selv for de ringere Evner, og har gode Digte at opvise ogsaa i denne Periode. — Af Epigrammatisterne efter Constantin d. St. nævnes her:

Gregorios Nazianzenos med Tilnavn Theologos, udmærket som Theolog og christelig Taler. Formod. 300—389, eller sildigere. Han blev Biskop i Constantinopel 378, men fratraadte dette Embede 381, og beskieftigede sig især med Poesien. Af hans Arbeider i forskiellige Digtarter og Digtformer høre herhid 254 Epigrammer, hvilke udgiøre B. 8 af Konstantinos Kephalas' Anthologie (§. 378. 2). Iblandt hans øvrige Digte er hans Levnet i iambiske Vers indtil han forlod Constantinopel. Et christeligt Skuespil: *Χριστὸς πάσχων* synes ikke at være af ham.

Palladas fra Chalkis. Aarhundrede ?. Omtr. 150 Epigrammer.

Synesios fra Kyrene (§. 385. 417).

§. 377.

I 6te Aarhundrede.

Marianos, med Tilnavn Scholastikos. Omtr. 500.

Commenterede over Hippokrates' Skrifter, ligesom ogsaa saare mange af den efterfølgende Tids medicinske Skribenter. Hans Commentar over Hippokrates' Aphorismer er endnu ikke udgivet. Han skrev om Semiotik o. s. v. Han stiftede en Skole, som havde mange Tilhængere baade i Alexandria og andre Steder, navnligen i Laodikea, og bestod rum Tid efter Christi Fødsel. Vi nævne f. Ex. **Mantias**, **Bakchios**, **Kallimachos**, og af de sildigere **Zeuxis** og **Demosthenes Philalethes**. Af denne Skoles Skrifter ere ingen bevarede.

Om Herophilos see *C. G. Kühn*, opuscula (§. 168) Vol. II, P. 298 sqq.

Erasistratos, fra Julis paa Keos. Samtidig med Herophilos. Stiftede en Skole i Alexandria, og drog siden til Smyrna. Udmærkede sig især som Anatom. Af hans Skrifter om denne og om andre Gjenstande ere Fragmenter bevarede hos Galenos. — Ogsaa han havde talrige Tilhængere, iblandt hvilke vare: **Straton** fra Berytos, og **Straton** fra Lampsakos, som levede ikke længe efter Erasistratos. Straton fra Lampsakos satte Sjælens Sæde i Hjernen. — Ingen Skrifter ere bevarede af disse eller af denne Skoles øvrige Tilhængere. (Sammenl. §. 364: Archigenes).

I. F. H. Hieronymus, Erasistrati & Erasistrateorum historia. Jen. 1790. 8.

§. 361.

Lægevidenskaben opløste sig efterhaanden i tre for sig bestaaende Disciplinér: 1) Diætetik, 2) Rhizotomik, 3) Chirurgie. — Man afveeg stedse mere og mere fra Forgjængerne og fra hverandre indbyrdes. Saaledes opstod henimod Mid-

§. 371.

Artemidoros fra Ephesos, med Tilnavn Daldianos. I Midten af andet Aarh. efter Chr. Hans Ὀνειροκριτικά, 5 B., bærer Tidens Præg, men indeholder Oplysninger ogsaa om den ældre Tid.

† Ed. princ. Aldus. Venet. 1518. 8. (Deri P. 110 sqq. tillige περὶ ἐνυπνίων af en Forfatter Synesios. See ndfr. §. 461).

† N. Rigaltius. Paris. 1603. 4.

J. G. Reiff. Lips. 1805. 2 Voll. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 260.

Vi nævne her 3 Fragmenter af Julianos fra Laodikea (omtrent i Midten af 2det Aarh.): περὶ πολέμου (de divinationibus inter arma per astrologiam faciendis) udg. ved

A. Mai i scriptt. vett. nova collect. (§. 397). Vol. II. P. 675 sqq.

Fra en sildigere Tid ere:

Joannes Laurentios Philadelphos Lydos, under Justinian. See §. 406.

Achmet ell. Achamates i 9de Aarh. (820). Ὀνειροκριτικά. Uvist om først skrevet paa Arabisk, eller Græsk, eller maaskee et Udtog udaf forskiellige Forfattere.

N. Rigaltius, med Artemidoros. See ovfr.

Tvende metriske Oneirokritika, det ene 101, det andet 146 iambiske Vers, indeholdende alphabetiske Drømmetydninger, tillægges

Astrampsychos, om hvem Intet vides; og

Nikephoros, formodentlig den yngre Patriarch af dette Navn i 13de Aarh.

Midten af 1ste Aarh. efter Christus. Af ham haves περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἐνύδρων τροφῆς.

† *Conr. Gesner.* Tigur. 1559. 8.

I. G. F. Franzius. Francof. & Lips. 1774. 8.

Ad. Coray i Vol. 3 af hans *Πάρεργ.* Paris. 1814. 8.

Sammenl. §. 364: Archigenes

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 192 sqq.

Pedanios (Pedacius) Dioskorides fra Anazarba i Kilikien, formodentlig i Midten af 1ste Aarh. eft. Chr. Var ogsaa meget navnkundig som Botaniker, især ved sit Værk: *περὶ ὕλης ἰατρικῆς*, 5 B., hvortil af Nogle regnes, som B. 6 eller B. 6 og 7, tvende Skrifter: Alexipharmaka og Theriaka. Dog har man tvivlet om Ægtheden af disse, ligesom ogsaa af *περὶ εὐπορίστων ἁπλῶν καὶ συνθέτων φαρμάκων*, 2 B., og af *περὶ φαρμάκων ἐμπειρίας*, hvilket Skrift kun er udkommen paa Latin (Alphabetum empiricum cet. ved *C. Wolf.* Tigur. 1581. 8), og tildeels synes at være Udtog af Dioskorides' Skrifter. Ogsaa det førstnævnte Skrifts Text er meget interpoleret. Der vare flere Forfattere af dette Navn, og man er ikke enig om, at den her omtalte bør regnes til Empirikerne.

Ed. princ. af π. ὑλ. ἰατρ. *Aldus.* (tilligemed Nikandros). Venet. 1499. Fol.

† Ib. 1518. *Aldina* 2da ved *Hieronymus Roscius*, lille 4. Dernæst efter forskiellige Udgaver, f. Ex. (*I. Cornarius*) Basil. ap. Bebel. 1529. 4., (*I. Goupylus*) Paris. 1549. 8, hvilke deels indeholde mere, deels mindre af de Skrifter, som bære Dioskorides' Navn,

† *I. A. Saraccnus.* Francof. 1598. Fol.

C. Sprengel, de materia medica cet. Lips. 1829. 2 Voll. 8. (Vol. XXV—XXVI af C. G. Kühnii opera medicor. Græcor.).

Ed. pr. af περὶ εὐποριστων: *I. Moiban & C. Gesner.* Argent. 1565. 8. Ogsaa i Udg. 1598.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, [illegible] sqq.

§. 363.

Methodikernes Skole begyndte at danne sig i første Halvdeel af første Aarh. f. Chr. ved

Themison fra Laodikea. Denne Skole antog, at der gives visse κοινότητες (communitates), ved hvilke Sygdommene kjendes, og Midlerne til deres Helbredelse bestemmes. Modstanderne beskyldte dette System især for Forsømmelse af Anatomie og Physiologie.

Iblandt dette Systems Tilhængere vare:

Thessalos fra Tralles i Midten af 1ste Aarh. efter Christus.

Kriton, imod Slutningen af samme Aarhundrede. Havde skrevet κοσμητικά, 4 B., hvorom see

J. A. Fabric. Bibl. Gr. Vol. XIII, 132 sqq. (ed. vet.).

Soranos. Formodentlig tvende af dette Navn fra Ephesos. Den berømteste af disse opholdt sig i Alexandria, og derefter i Rom, omtr. 100 Aar eft. Chr. Af hans Skrifter haves: 1) περὶ σημείων καταγμάτων τοῦ κρανίου udg. af

A. Cocchius i Græcor. chirurgicor. libri. Flor. 1754. Fol.

2) περὶ μήτρας καὶ αἰδοίου γυναικείου, udg.

† ap. *Turnebum* (med Rufus fra Ephesos, ndfr. §. 364, ved I. Goupylus). Paris. 1554. 8.

Nogle antage, at dette Skrift er af den Soranos, af hvem ogsaa haves Hippokrates' Levnet, udg. af

J. A. Fabricius i Bibl. Gr. XII, 675 sqq. (ed. vet.).

Ogsaa haves under Soranos' Navn en Indledning til Lægevidenskaben (Isagoge in artem medendi), som nu kun er til paa Latin, og maaskee er forfattet af

Cœlius Aurelianus, der efter Nogle levede i 5te Aarh., efter Andre omtr. 230 eft. Chr. (Sprengel). Dette Skrift, som er vigtigt til Kundskab om det methodiske System, er udgivet tilligemed flere medicinske Skrifter

(Medici veteres, *Alban. Torinus*). Basil. 1528. Fol.

Moschion. Maaskee ikke længe efter Soranos, sættes af Andre i 5te Aarh. Ham tillægges *περὶ τῶν γυναικείων παθῶν*.

Udg. i flere Samlinger, f. Ex. i

† *Casp. Wolfii* Gynæciorum Commentarii. 3 Voll. 1586. 4 (Vol. I. P. 1 sqq.). Bedst af

F. O. Dewez. Viennæ 1793. 8.

§. 364.

Ved at lægge stoiske og peripatetiske Philosophemer til Grund, dannede sig fra Midten af 1ste Aarh. eft. Chr. en ny Skole, hvis Lære var en særlig Form af Dogmatismen, og hvis Tilhængere kaldte sig **Pneumatikere**; af hvilke dog de Fleste gik over til **Eklekticismus**, idet de ikke sluttede sig til nogen enkelt Skole, men dannede sig deres Lære ved Udvalg af forskiellige Systemer (Synkretismus). Af denne pneumatisk-eklektiske Skole nævne vi:

Athenæos fra Attalia i Kilikien. Omtr. 50 eft. Chr.

Tredie Afdeling.

† *Ed. princ. (I. Goupylus).* Paris. 1554. 8. (Pleier at være samlet med Rufus. See nedenf.).

G. Henisch. Aug. Vind. † 1608. (Ny Titel 1627). Fol.

J. Wiggan. Oxon. 1723. Fol.

H. Boerhave. Lugd. Bat. 1731. († Ny Titel 1735). Fol.

C. G. Kühn. Lips. 1828. 2 Voll. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 703 sqq.

Cassius Felix, med Tilnavn: **Iatrosophista**, om hvem Andre antage, at han har levet under Augustus og Tiberius. *Ἰατρικαὶ ἀπορίαι καὶ προβλήματα περὶ ζώων καὶ τετραπόδων.*

† *Ed. princ.* ap. viduam *C. Neobarii*, Paris. 1541. 12.

C. Gesner. Tigur. 1562. 8.

Bon. Vulcanius. Lugd. Bat. 1597. 8.

† *A. Rivinus.* Lips. 1653. 4.

Rufus fra Ephesos, som af Andre sættes noget tidligere, og regnes til Dogmatikerne. Han roses baade for sine Skrifters Indhold og Foredrag. 1) *περὶ ὀνομασίας τῶν τοῦ ἀνθρώπου μορίων;* 2) *π. τῶν ἐν κύστει καὶ νεφροῖς παθῶν;* 3) *π. φαρμάκων καθαρτικῶν.* Sammenl. §. 382.

† *Ed. princ.* ap. *Turnebum.* Paris. 1554. 8. (Pleier at være samlet med Aretæos og Soranos. See §. 363).

G. Clinch. Lond. 1726. 4.

C. F. Matthaei. Mosquæ 1806. 8. (Nye Tillæg udaf Haandskrifter).

Anmærkn. Nogle tilskrive Rufus et Digt af vois Forfatter og Tid: de viribus herbarum deo alicui consecratarum. *Ed. pr. Aldus* med Dioskorides (§. 362).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 714 sqq.

§. 365.

Galenus, fød i Pergamos 131 eft. Chr. oplevede en Alder af omtrent 70 Aar. Han studerede paa flere Steder, hvor Lægevidenskaben blomstrede, reiste meget, og opholdt sig meest i sin Fødestad, i Rom, og tilsidst igien i sit Hiem. Hans Mønster var Hippokrates, hvis Exempel han fulgte ved igien at betræde Jagttagelsens Vei, og hvis Skrifter han fortolkede efter platoniske og aristotelisk-peripatetiske Grundsætninger. Hans Skrifter angaae ikke blot Medicinen, men ogsaa andre Videnskaber, især Philosophien og dens Historie. Ved hans mange og vigtige Skrifter udbredte hans Anseelse og Indflydelse sig vidt og bredt, først hos Araberne, og siden overalt, hvor Videnskaber dyrkedes. De Feil, man især tillægger disse Skrifter, ere Hang til Vidtløftighed, Spidsfindighed og Overtro.

§. 366.

Mange af hans Skrifter, deels af medicinsk, deels af andet Indhold, ere tabte; en Deel, som bære hans Navn, ere endnu ikke udgivne. 82 Skrifter ansees for ægte, foruden Commentarer over en betydelig Deel af Hippokrates' Værker. Desuden haves et Antal af deels større, deels mindre Fragmenter, samt mange Skrifter, der vel bære Galenos' Navn, men deels ere af uvis Ægthed, deels uægte. En Deel af de ham tillagte Skrifter, endog nogle af de ægte, haves ikkun i latinske Oversættelser.

§. 367.

Af hans Skrifter nævne vi her: 1) *τέχνη ἰατρική*, der indførtes som Regel i alle Skoler, fortolkedes af Mange,

og i Middelalderen kaldtes Microtechnum, Microtegnum, eller Tegnum. 2) περὶ χρείας τῶν ἐν ἀνθρώπου σώματι μορίων, 17 B.; 3) π. τῶν πεπονθότων τόπων, 6 B.; 4) π. συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ τόπους, 10 B. Araberne kaldte den Miramir. 5) π. συνθ. φαρμ. τῶν κατὰ γένη, 7 B. 6) θεραπευτικὴ μέθοδος, 14 B. I Middelalderen kaldtes den Megalotechnum. 7) περὶ φλεβοτομίας θεραπευτικὸν βιβλίον og flere Skrifter om denne Gienstand. 8) ὑγιεινοὶ λόγοι, 6 B. 9) περὶ τροφῶν δυνάμεως, 3 B. 10) ὅτι καὶ τῆς ψυχῆς ἤθη ταῖς τοῦ σώματος κράσεσιν ἕπεται. 11) π. διαγνώσεως καὶ θεραπείας τῶν ἐν τῇ ἑκάστου ψυχῇ ἰδίων παθῶν. Deri meget henhørende til hans Barndoms og Ungdoms Historie. 12) Fortsættelse, under Titel: περὶ διαγν. κ. θερ. τ. ἐν ἑκ. ψ. ἁμαρτημάτων. 13) π. κυουμένων διαπλάσεως. Af hans formodentlig tidligere Skrifter: 14) π. ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων, 9 B. 15) π. ὀστῶν, 16) π. φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν ἀνατομῆς. 17) π. νεύρων ἀνατομῆς. 18) Forskiellige Skrifter περὶ σφυγμῶν. 19) ἐξήγησις τῶν Ἱπποκράτους γλωσσῶν. (See ovfr. §. 167).

Af de Skrifter, som ere af mere almindeligt Indhold, nævnes her: 20) περὶ αἱρέσεων. 21) ὅτι ἄριστος ἰατρὸς καὶ φιλόσοφος. 22) προτρεπτικὸς λόγος ἐπὶ τὰς τέχνας. 23) π. τῶν Ἱπποκράτους καὶ Πλάτωνος δογμάτων, 9 B. 24) π. τῶν ἰδίων βιβλίων: baade om hans Levnet og Skrifter. Desuden et andet Skrift af lignende Indhold.

Iblandt de Skrifter, hvis Ægthed er uvis, ere: εἰσαγωγὴ ἢ ἰατρός; περὶ τύπων; περὶ τῶν ἐπιδεσμων o. a.

De fleste af Galenos' Skrifter ere oversatte paa Arabisk, mange paa Hebraisk. Paa Latin oversattes disse Bøger først af Nicolaus Rheginus el. Calaber i Begyndelsen af 14de Aarhundrede, siden af mange Andre, f. Ex. af Demetrios Chalkondylas, Georg. og Laur. Valla, Erasmus Rotterdamus, Jan. Cornarius cet.

Flere latinske Oversættelser udkom før den græske Text; den ældste

per *Diomed. Bonardum* ap. Ph. Pintium de Caneto. Venet. 1490. 2 Voll. Fol.

† *Ed. princ. Aldus.* Venet. 1525. 5 Voll. Fol.

† (*H. Gemusæus, L. Fuchsius, I. Camerarius*). Ap. *Cratandrum.* Basil. 1538. 5 Voll. Fol.

† *Ren. Chartier* (med Hippokrates). Lutet. Paris. 1679. See §. 167. S. 214—215.

C. G. *Kühn* (i Medicorum Græcor. Opp. quæ exstant). Lips. 1821 sqq. 8. Vol. XIX udkom 1830.

Udgaver af enkelte Skrifter:

† *Th. Goulston,* Gal. opuscula varia (9). Lond. 1640. 4.

Bogen: Quod optimus medicus idem sit et philosophus (§. 367, 21):

Ad. Coray. Paris. 1816. 8.

Admonitio ad litteras addiscendas (§. 367, 22): *J. G. Koehler.* Lips. 1778. 8. *A. Willet.* Lugd. Bat. 1812. 8.

De optimo docendi genere. *C. G. Kühn.* Lips. 1818. 8.

Overmaade meget er skrevet om Galenos' Lære og Skrifter; man see *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. V, 377—500.

Conf. *A. Maii* variæ lectt. ad Galenum i Juris civil. Antejustin. reliquiæ. Rom. 1823. 8.

Christodoros fra Kopte. Samme Tid. 2 Epigrammer, og en Beskrivelse af de Kunstværker, som fandtes i det af Septimius Severus anlagte Zeuxippos-Gymnasion i Constantinopel (ἔκφρασις ἀγαλμάτων cet.). Dette Digt, som bestaaer af 416 hexametriske Vers, udgiør B. 2 af Konstant. Kephalas' Anthologie.

Makedonios fra Thessalonika, omtr. 40 meest erotiske Epigr., som høre til de bedre fra den Tid.

Julianos, Præfect i Ægypten, i Begyndelsen af 6te Aarhundrede. Omtr. 70 Epigr.

Leontios Scholastikos med Tilnavn Minotauros.

Paulos Silentiarios. Henimod 80 Epigr. meest af erotisk Indhold, og ikke uden poetisk Aand (sammenl. §. 387).

Agathias fra Myrina, i Slutningen af 6te Aarhundrede. Historiker (§. 396). Anthologist (§. 378). Hans Daphniaka i 9 B. er tabt. Bevarede ere omtrent 100 Epigrammer, beslægtede i Indhold og Aand med dem af Paulos Silentiarios.

Men selv i denne Digtart blevs efter det 7de Aarhundrede de, som øvede den med Held, stedse sieldnere. Nogle omtales i det Følgende, f. Ex. Theodoros Prodromos i 12te Aarh. (§. 389) og Manuel Philes i 14de Aarhundrede (§. 390). Fra denne sildigere Periode ere uden Tvivl et betydeligt Antal Epigrammatister, hvis Levealder ikke vides, og Epigrammer, hvis Forfattere ere ubekiendte.

Anmærkn. De kunstlede epigrammatiske Former, som ere omtalte §. 190, brugtes uden Tvivl ogsaa i denne Periode.

§. 371.

Artemidoros fra Ephesos, med Tilnavn Daldianos. I Midten af andet Aarh. eft. Chr. Hans *Ὀνειροκριτικά*, 5 B., bærer Tidens Præg, men indeholder Oplysninger ogsaa om den ældre Tid.

† *Ed. prim. Aldus.* Venet. 1518. 8. (Deri P. 110 sqq. tillige *περὶ ἐνυπνίων* af en Forfatter Synesios. See ndfr. §. 461).

† *N. Rigaltius.* Paris. 1603. 4.

I. G. Reiff. Lips. 1805. 2 Voll. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V, 260.

Vi nævne her 3 Fragmenter af **Julianos** fra Laodikea (omtrent i Midten af 2det Aarh.): *περὶ πολέμου* (de divinationibus inter arma per astrologiam faciendis) udg. ved

---

A. Mai i scriptt. vett. nova collect. (§. 397). Vol. II. P. 675 sqq.

Fra en silbigere Tid ere:

Joannes Laurentios Philadelphos Lydos, under Justinian. See §. 406.

Achmet ell. Achamates i 9de Aarh. (820). *Ὀνειροκριτικά.* Uvist om først skrevet paa Arabisk, eller Græsk, eller maaskee et Udtog udaf forskiellige Forfattere.

N. Rigaltius, med Artemidoros. See ovfr.

Tvende metriske Oneirokritika, det ene 101, det andet 146 iambiske Vers, indeholdende alphabetiske Drømmetydninger, tillægges

Astrampsychos, om hvem Intet vides; og

Nikephoros, formodentlig den yngre Patriarch af dette Navn i 13de Aarh.

(Udtrykt særskilt: *Fed. Morellus.* Paris. 1599. 8. og i Oracula metrica Jovis, Apollinis cet. ab *Jo. Obsopoeo* collecta. Paris. 1599. 1607. 8.

---

d. Physiognomik.

---

§. 372.

Iblandt de physiognomiske Skrifter er et, som bærer Aristoteles' Navn, men uden Tvivl er uægte. See ovfr. §. 265. b, 5.

Melampus. Omtr. 278 f. Chr. *Μαντικὴ περὶ παλμῶν* og et Fragm. af *περὶ ἐλαιῶν τοῦ σώματος* (de nævis oleaceis in corpore).

Polemon. I Slutningen af 1ste Aarh. efter Chr. eller maaskee sildigere under Hadrianus. Under hans Navn haves: *φυσιογνωμικῶν ἐγχειρίδιον.*

Adamantios, der formodentlig levede i Begyndelsen af 5te Aarh., under hvis Navn haves *φυσιογνωμικά,* 2 B., som for største Delen ere Udtog af de tvende nysnævnte Bøger.

De tvende sidste findes i

† *Cam. Perusci* Udg. af Æliani var. histor. Rom. 1545. 4. (Ovfr. §. 242), og alle tre i

I. G. F. Franzii scriptores Physiognomiæ veteres. Altenb. 1780. 8.

Joannes Mauropus, i Midten af 11te Aarhundrede. *Τὰ ἐκ φύσεως γνωμικὰ τοῦ ἀνθρώπου.*

I. F. Boissonade (som anonymt) med Proklos' Levnet af Marinos (§. 416). Lips. 1814. 8.

A. Mustoxydes (uden Nat. af Bogens Udgiver) συλλογὴ Ἑλληνικῶν ἀνεκδότων, Venet. 1816. 8.

XIII. Praktiske Videnskaber.

Sammenl. ovfr. §. 169.

a. Statskunst (Politik) og Statsoekonomie.

§. 373.

De deels bevarede, deels tabte Bøger af denne Art ere allerede, for saavidt de i dette Skrift skulde omtales, anførte i det Foregaaende. Her nævnes altsaa blot de hidhørende Forfattere, med Henviisning til de Steder, hvor de Skrifter af dem, der høre til disse Fag, ere anførte.

Aristoteles. §. 270. 276. VII. VIII.

Theophrastos. §. 278.

Herakleides Pontikos. §. 282.

Dikæarchos. §. 184. 251. 282.

Zenon fra Kition. §. 288.

Plutarchos (§. 237. 304), i hvis, saavel som i andre Forfatteres her ikke nævnte Bøger Bidrag til denne Videnskab og dens Historie forekomme.

Sammenl. §. 463. Anmærkn.

---

b. Land- og Huusvæsen.

§. 374.

Herhid hører:

Nikandros fra Kolophon. Ovfr. §. 179.

Plutarchos. Hvad der i hans Skrifter forekommer om disse Gienstande, findes i hans saakaldte philosophiske Skrifter (§. 304).

Arrianos (§. 238. 256. 292. 354), af hvis Skrifter hører herhid: *κυνηγετικός*, hvori han efterligner Xenophons Afhandling om denne Gienstand.

† *Luc. Holstenius.* Paris. 1644. 4.

C. Zeune med Xenophons Politica cet. Lips. 1778. 8.

Oppianos. Ovfr. §. 182.

De Skrifter og Fragmenter, som indbefattes og omtales i Samlingen: Geoponika, ere deels forfattede i den foregaaende, deels i denne, deels i den følgende Periode, og omtales i den følgende Periode (§. 471), da den Samling, som haves under Navn af Geoponika, først dengang foranstaltedes.

Anmærkn. Kunsternes Theorie (§. 170) omtales ikke særskilt; men hvad der er at bemærke om deres Litteratur, findes leilighedsviis anført ved de Forfattere, som have skrevet om disse Gienstande. See f. Ex. om Musiken §. 351—352. Sammenl. §. 317 fgg. og 332 fgg.

Tredie Afdeling.

R. F. P. Brunck, Th. Gaisford (*Ed. Lips. Vol. III.* P. 261—264), og *I. F. Boissonade.*

½ Særskilt: Paris. ap. Wechel. 1543. 4. (med fl. Skr.).

Et astrologisk Digt i episke Vers: περὶ καταρχῶν, som af de Fleste antages at være fra 4de Aarh., hvoraf ikkun haves eet Haandskrift, hvori Forfatteren kaldes

Maximos, der sædvanligen holdes for Maximos Epirota, der var Julians Lærer, omtrent i Midten af 4de Aarh. (§. 429).

Ed. princ. i *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. IX, P. 322 sqq.

E. Gerhard. Lips. 1820. 8.

Forskiellige Digte og Fragmenter, som deels ere af uvisse Forfattere, deels fra uvis Tid, men som pleie at sættes i Slutningen af 4de Aarhundrede, nævne vi her, tildeels med Henviisning til det Foregaaende:

1) et astrologisk Digt, sædvanligen tillagt Manethon (§. 183).

2) et anonymt Digt om Planternes Kræfter, af Nogle tillagt Rufus fra Ephesos (ovfr. §. 364).

3) de saakaldte orphiske Argonautika (ovfr. §. 27).

4) et iambisk Læredigt (269 V.) af alchemistisk Indhold: περὶ τῆς τῶν φιλοσόφων μυστικῆς τέχνης, af Nogle tilskrevet Romanforfatteren Heliodoros (ovfr. §. 329), men uden tilstrækkelig Grund.

Udg. af *J. A. Fabric.* i Bibl. Gr. VIII, 118 sqq.

5) Forskiellige Fragmenter, deels i hexametriske, deels i elegiske Vers, meest af astrologisk Indhold, af

Dorotheos fra Sidon og

Annubis.

Fjerde Periode.

Fra Constantin d. Store (306 eft. Chr.) — Constantinopels Erobring ved Tyrkerne (1453).

Indledning.

§. 375.

Den Indflydelse, som Sædernes Udartning og mangeslags Ulykker allerede i foregaaende Periode havde paa Culturen i Almindelighed, og paa Litteraturen i Særdeleshed, blev i denne Periode stedse mærkeligere. Vel havde Litteraturen ogsaa dengang udmærkede Mænd at opvise; de Mægtige søgte ikke sjelden Ære ved at beskytte Kunst og Videnskab; men da Betingelserne for Litteraturens blomstrende Tilstand ikke længer vare forhaanden, var det vel muligt at forhale, men ikke at standse Tilbagegangen. Iblandt de Begivenheder og Forhold, som i denne Periode havde stor Indflydelse paa Litteraturens, nu og da gunstigere, men i det Hele forværrede Tilstand, ville vi her især nævne Keiser-Residentsens Forflytning fra Rom til Constantinopel (330), Rigets Deling (395), idelige indre Uroligheder, Krige, Overfald af fremmede Folkefærd, de mere og mere indgribende theologiske Stridigheder, samt mange Begivenheder og Tilbragelser, der nu virkede mere ødelæggende, end de vilde have virket i den tidligere Tid, medens Litteraturen i sig selv besad saadan Livskraft og Styrke, at den ikke strax følte skadelige Virkninger

af enhver ugunstig Omstændighed. I det øst-romerske Rige bevarede Litteraturen et længere og kraftigere Liv end i det vestlige, fordi Culturen der var dybere rodfæstet hos Folket i Almindelighed, og derfor ikke var saa afhængig af Tilfælde, og ikke saa let bukkede under for Modstand og Uheld. Adskillige Stæder, navnligen Constantinopel, Antiochia, Edessa, Berytos, Nesibis, Athen og Alexandria, udmærkede sig ved videnskabelige Indretninger; og flere Keisere, ja Keiser-Familier beskyttede Videnskaberne; endskiøndt ofte mere af Forfængelighed og Mode, end af Kierlighed til dem. Hos Arabernes Chalifer fandt flere Dele af den græske Litteratur, navnligen Medicin, Mathematik og Philosophie, en Tidlang et Fristed. Under saa mange afverlende Forhold maatte Litteraturens Tilstand i dette lange Tidsrum, og i de forskiellige Lande, være meget ulig; men i det Hele var dog, med Fortidens Aand, ogsaa Litteraturens blomstrende Tilstand uigienkaldeligen tabt. Mange af den græske Litteraturs Værker gik allerede dengang til Grunde ved Uheld, ved Ligegyldighed, og ved forsætlig Ødelæggelse. Ved at have benyttet saadanne nu tabte Værker, fik aandløse Samlere og Compilatorer en Vigtighed, som de ellers ingen Adkomst havde til. — Alligevel bevaredes midt i alle Uheld en Rest af græsk Litteratur og Sprogkundskab i det byzantinske Rige, hvilken Levning ved dette Riges endelige Undergang forplantedes til Italien, og blev Grundspiren til Europas aandelige Gienfødelse.

Poesie.

1) Ἐπιγράμματα.

(Sammenl. §. 83. 189—190).

§. 376.

Tidernes Aand yttrede sin Indflydelse ogsaa paa den epigrammatiske Digtart; men denne aabnede dog fremdeles et passende Spillerum selv for de ringere Evner, og har gode Digte at opvise ogsaa i denne Periode. — Af Epigrammatisterne efter Constantin d. St. nævnes her:

Gregorios Nazianzenos med Tilnavn Theologos, udmærket som Theolog og christelig Taler. Formod. 300—389, eller sildigere. Han blev Biskop i Constantinopel 378, men fratraadte dette Embede 381, og beskiæftigede sig især med Poesien. Af hans Arbeider i forskiellige Digtarter og Digtformer høre herhid 254 Epigrammer, hvilke udgiøre B. 8 af Konstantinos Kephalas' Anthologie (§. 378. 2). Iblandt hans øvrige Digte er hans Levnet i iambiske Vers indtil han forlod Constantinopel. Et christeligt Skuespil: *Χριστὸς πάσχων* synes ikke at være af ham.

Palladas fra Chalkis. Aarhundrede $\frac{4}{5}$. Omtr. 150 Epigrammer.

Synesios fra Kyrene (§. 385. 417).

§. 377.

I 6te Aarhundrede.

Marianos, med Tilnavn Scholastikos. Omtr. 500.

af enhver ugunstig Omstændighed. I det øst-romerske Rige bevarede Litteraturen et længere og kraftigere Liv end i det vestlige, fordi Culturen der var dybere rodfæstet hos Folket i Almindelighed, og derfor ikke var saa afhængig af Tilfælde, og ikke saa let bukkede under for Modstand og Uheld. Adskillige Stæder, navnligen Constantinopel, Antiochia, Edessa, Berytos, Nesibis, Athen og Alexandria, udmærkede sig ved videnskabelige Indretninger; og flere Keisere, ja Keiser-Familier beskyttede Videnskaberne, endskiøndt ofte mere af Forfængelighed og Mode, end af Kierlighed til dem. Hos Arabernes Chalifer fandt flere Dele af den græske Litteratur, navnligen Medicin, Mathematik og Philosophie, en Tidlang et Fristed. Under saa mange afvexlende Forhold maatte Litteraturens Tilstand i dette lange Tidsrum, og i de forskiellige Lande, være meget ulig; men i det Hele var dog med Fortidens Aand ogsaa Litteraturens blomstrende Tilstand uigienkaldeligen tabt. Mange af den græske Litteraturs Værker gik allerede dengang til Grunde ved Uheld, ved Ligegyldighed, og ved forsætlig Ødelæggelse. Ved at have benyttet saadanne nu tabte Værker, fik aandløse Samlere og Compilatorer en Vigtighed, som de ellers ingen Adkomst havde til. — Alligevel bevaredes midt i alle Uheld en Rest af græsk Litteratur og Sprogkundskab i det byzantinske Rige, hvilken Levning ved dette Riges endelige Undergang forplantedes til Italien, og blev Grundspiren til Europas aandelige Gienfødelse.

Poesie.

1) Ἐπιγράμματα.

(Sammenl. §. 83. 189—190).

§. 376.

Tidernes Aand yttrede sin Indflydelse ogsaa paa den epigrammatiske Digtart; men denne aabnede dog fremdeles et passende Spillerum selv for de ringere Evner, og har gode Digte at opvise ogsaa i denne Periode. — Af Epigrammatisterne efter Constantin d. St. nævnes her:

Gregorios Nazianzenos med Tilnavn Theologos, udmærket som Theolog og christelig Taler. Formod. 300—389, eller sildigere. Han blev Biskop i Constantinopel 378, men fratraadte dette Embede 381, og beskiæftigede sig især med Poesien. Af hans Arbeider i forskiellige Digtarter og Digtformer høre herhid 254 Epigrammer, hvilke udgiøre B. 8 af Konstantinos Kephalas' Anthologie (§. 378. 2). Iblandt hans øvrige Digte er hans Levnet i iambiske Vers indtil han forlod Constantinopel. Et christeligt Skuespil: *Χριστὸς πάσχων* synes ikke at være af ham.

Palladas fra Chalkis. Aarhundrede $\frac{4}{5}$. Omtr. 150 Epigrammer.

Synesios fra Kyrene (§. 385. 417).

§. 377.

I 6te Aarhundrede.

Marianos, med Tilnavn Scholastikos. Omtr. 500.

Christodoros fra Kopte. Samme Tid. 2 Epigrammer, og en Beskrivelse af de Kunstværker, som fandtes i det af Septimius Severus anlagte Zeuxippos-Gymnasion i Constantinopel (ἔκφρασις ἀγαλμάτων cet.). Dette Digt, som bestaaer af 416 hexametriske Vers, udgiør B. 2 af Konstant. Kephalas' Anthologie.

Makedonios fra Thessalonika, omtr. 40 meest erotiske Epigr., som høre til de bedre fra den Tid.

Julianos, Præfect i Ægypten, i Begyndelsen af 6te Aarhundrede. Omtr. 70 Epigr.

Leontios Scholastikos med Tilnavn Minotauros.

Paulos Silentiarios. Henimod 80 Epigr. meest af erotisk Indhold, og ikke uden poetisk Aand (sammenl. §. 387).

Agathias fra Myrina, i Slutningen af 6te Aarhundrede. Historiker (§. 396). Anthologist (§. 378). Hans Daphniaka i 9 B. er tabt. Bevarede ere omtrent 100 Epigrammer, beslægtede i Indhold og Aand med dem af Paulos Silentiarios.

Men selv i denne Digtart blevé efter det 7de Aarhundrede de, som ovede den med Held, stedse sieldnere. Nogle omtales i det Følgende, f. Ex. **Theodoros Prodromos** i 12te Aarh. (§. 389) og **Manuel Philes** i 14de Aarhundrede (§. 390). Fra denne sildigere Periode ere uden Tvivl et betydeligt Antal Epigrammatister, hvis Levealder ikke vides, og Epigrammer, hvis Forfattere ere ubekiendte.

Anmærkn. De kunstlede epigrammatiske Former, som ere omtalte §. 190, brugtes uden Tvivl ogsaa i denne Periode.

2) Ἀνθολογίαι.

(Sammenl. §. 191).

---

§. 378.

Af dem, som i denne Tidsalder foranstaltede anthologiske Samlinger, kiende vi:

1) **Agathias** fra Myrina, med Tilnavn Scholastikos, i Slutningen af 6te Aarh. (§. 377). Han foranstaltede et Udvalg (*κύκλος*) af sin og den nærmest foregaaende Tids Epigrammer, hvilken Samling bestod af 7 Bøger, indbeelte og ordnede efter Indholdet. Denne Samling synes at have fundet fortrinlig Indgang, just fordi den var indrettet efter Tidens Smag, og bidrog saaledes til at bringe de ældre Digteres Arbeider af denne Art i Forglemmelse. Indledningsdigtet af denne saavelsom af Meleagros' og Philippos' Samlinger findes i Anthologiens 4de Bog.

2) **Konstantinos Kephalas**, besørgede en ny Samling i Begyndelsen af 10de Aarhundrede. Den var, ligesom Agathias' Samling, inddeelt i Bøger efter Indholdet. Han benyttede de ældre Samlinger (§. 191), men til det, han optog af Agathias, føiede han et Udvalg af de Digtere, som havde levet imellem Agathias' og hans egen Tid. — Denne Samling var mere omfattende, end nogen af de øvrige.

3) **Maximus Planudes**, en Munk i 14de Aarh., foranstaltede en ny Samling (*Ἀνθολογία διαφόρων ἐπιγραμμάτων*). Han lagde Konstantinos Kephalas til Grund, men udelod, forkortede og forandrede meget, endskiøndt han paa den anden Side har et betydeligt Antal Epigrammer (især

angaaende Kunst og Kunstnere i 4de Bog), som ikke findes hos Konst. Kephalas. Formodentlig havde han et fuldstændigere Haandskrift af denne, end vi. Planudes' Anthologie bestaaer af 7 Bøger, inddeelte i Capitler, som ere alphabetisk ordnede, med Undtagelse af enkelte Afdelinger, hvor denne Inddelingsmaade ikke lod sig beqvemt anvende. (Sammenl. ndfr. §. 390).

§. 379.

Den planudiske Anthologie var efter Videnskabernes Gienfødelse den meest bekiendte og brugte. Af Konstantinos Kephalas' Samling er, saavidt vides, ikkun eet Haandskrift bevaret. Dette blev fundet af Salmasius i Heidelberg 1606; derfra kom det til Rom 1623; i den franske Revolutionskrig bragtes det til Paris; og efter Freden i Paris 1815, kom det tilbage til Heidelberg. (Codex Palatinus). Iblandt de forskiellige Afskrifter, som haves fra forskiellige Tider af denne Codex, er Spalettis (1776) den vigtigste. Den er i Hertugen af Gothas Besiddelse, og blev først benyttet af Fr. Jacobs i Commentaren til hans tidligere Udgave af Anthologien, og dernæst udgivet af ham (1813 fgg. See §. 380). Denne Udgave, beriget ved Resultaterne af en sildigere, meget nøiagtig Sammenligning med Haandskriftet selv i Heidelberg (A. J. Paulssen), er den første fuldstændige Udgave af Konstantinos Kephalas' Anthologie, for saavidt denne er bevaret. Den er desuden forøget med et Tillæg, der indeholder de Epigrammer, som findes hos Planudes, men ikke hos Kephalas, samt med andre Tillæg, deels udaf Bøger, deels af Steen-Indskrifter.

§. 380.

De ældste Udgaver indeholde den planudiske Anthologie; i de nyere er Kephalas' Anthologie benyttet, og tilsidst heel udgiven.

† *Ed. princ.* Ἀνθολογία διαφόρων ἐπιγραμμάτων (i. e. Anthol. Planudea) (*I. Lascaris*). Florent. 1494. 4. Uncial-Bogstaver. De 7 Tillægsblade (see Ebert) mangle i det Kongel. Bibliotheks Exemplar.

Aldus. Florilegium divers. epigr. in VII libr. Venet. † 1503. † 1521. † 1550 (in fine 1551). 8.

Ph. Junta. Flor. 1519. 8.

Ed. Ascensiana. Paris. 1531. 8. † (*S. Gelenius*) Cum not. *I. Brodæi*. Basil. ap. Froben. 1549. Fol. † Ap. *Nicolinos Sabienses*. Venet. 1550. 8.

En ny Række af Udgaver begynder

Henr. Stephanus. † Paris. 1566. Fol. min. eller stor 4.

† Ap. *Wecheli* hered. (med Scholier, men fra en sildig Tid). Francof. 1600. Fol.

Salmasii, Hug. Grotii, og i den nyeste Tid Chardon de la Rochettes Forarbeider til Anthologiens Bearbeidelse ere tabte.

Af de Udgg., som udkom efter 1600, f. Ex. † *E. Lubini* (ap. Commel. 1604. 4), var ingen af Vigtighed før den af

R. F. P. Brunck, Analecta veterum poetarum Græcor. Argent. 1772—1776. 3 Voll. 8.

Brunck benyttede Afskrifter af Kephalas' Anthologie, udelod de christelige Digte, men optog Theokritos, Bion, Moschos og andre Digtere, der ikke høre til Anthologien, og ordnede Indholdet efter Forfatterne.

Fr. Jacobs (§. 379): Anthologia Græca. Ex recensione Brunckii. Lips. 1794—1814. 8 Tom. i 13 Voll. (6—13 Commentar).

af enhver ugunstig Omstændighed. I det øst-romerske Rige bevarede Litteraturen et længere og kraftigere Liv end i det vestlige, fordi Culturen der var dybere rodfæstet hos Folket i Almindelighed, og derfor ikke var saa afhængig af Tilfælde, og ikke saa let bukkede under for Modstand og Uheld. Adskillige Stæder, navnligen Constantinopel, Antiochia, Edessa, Berytos, Nesibis, Athen og Alexandria, udmærkede sig ved videnskabelige Indretninger; og flere Keisere, ja Keiser-Familier beskyttede Videnskaberne, endskiøndt ofte mere af Forfængelighed og Mode, end af Kierlighed til dem. Hos Arabernes Chalifer fandt flere Dele af den græske Litteratur, navnligen Medicin, Mathematik og Philosophie, en Tidlang et Fristed. Under saa mange afvexlende Forhold maatte Litteraturens Tilstand i dette lange Tidsrum, og i de forskiellige Lande, være meget ulig; men i det Hele var dog med Fortidens Aand ogsaa Litteraturens blomstrende Tilstand uigienkaldeligen tabt. Mange af den græske Litteraturs Værker gik allerede dengang til Grunde ved Uheld, ved Ligegyldighed, og ved forsætlig Ødelæggelse. Ved at have benyttet saadanne nu tabte Værker, fik aandløse Samlere og Compilatorer en Vigtighed, som de ellers ingen Adkomst havde til. — Alligevel bevaredes midt i alle Uheld en Rest af græsk Litteratur og Sprogkundskab i det byzantinske Rige, hvilken Levning ved dette Riges endelige Undergang forplantedes til Italien, og blev Grundspiren til Europas aandelige Gienfødelse.

Poesie.

1) Ἐπιγράμματα.

(Sammenl. §. 83. 189—190).

§. 376.

Tidernes Aand yttrede sin Indflydelse ogsaa paa den epigrammatiske Digtart; men denne aabnede dog fremdeles et passende Spillerum selv for de ringere Evner, og har gode Digte at opvise ogsaa i denne Periode. — Af Epigrammatisterne efter Constantin d. St. nævnes her:

Gregorios Nazianzenos med Tilnavn Theologos, udmærket som Theolog og christelig Taler. Formod. 300—389, eller sildigere. Han blev Biskop i Constantinopel 378, men fratraadte dette Embede 381, og beskiæftigede sig især med Poesien. Af hans Arbeider i forskiellige Digtarter og Digtformer høre herhid 254 Epigrammer, hvilke udgiøre B. 8 af Konstantinos Kephalas' Anthologie (§. 378. 2). Iblandt hans øvrige Digte er hans Levnet i iambiske Vers indtil han forlod Constantinopel. Et christeligt Skuespil: *Χριστὸς πάσχων* synes ikke at være af ham.

Palladas fra Chalkis. Aarhundrede 4. Omtr. 150 Epigrammer.

Synesios fra Kyrene (§. 385. 417).

§. 377.

I 6te Aarhundrede:

Marianos, med Tilnavn Scholastikos. Omtr. 500.

Christodoros fra Kopte. Samme Tid. 2 Epigrammer, og en Beskrivelse af de Kunstværker, som fandtes i det af Septimius Severus anlagte Zeuxippos-Gymnasion i Constantinopel (ἔκφρασις ἀγαλμάτων etc.). Dette Digt, som bestaaer af 416 hexametriske Vers, udgiør B. 2 af Konstant. Kephalas' Anthologie.

Makedonios fra Thessalonika, omtr. 40 meest erotiske Epigr., som høre til de bedre fra den Tid.

Julianos, Præfect i Ægypten, i Begyndelsen af 6te Aarhundrede. Omtr. 70 Epigr.

Leontios Scholastikos med Tilnavn Minotauros.

Paulos Silentiarios. Henimod 80 Epigr. meest af erotisk Indhold, og ikke uden poetisk Aand (sammenl. §. 387).

Agathias fra Myrina, i Slutningen af 6te Aarhundrede. Historiker (§. 396). Anthologist (§. 378). Hans Daphniaka i 9 B. er tabt. Bevarede ere omtrent 100 Epigrammer, beslægtede i Indhold og Aand med dem af Paulos Silentiarios.

Men selv i denne Digtart bleve efter det 7de Aarhundrede de, som øvede den med Held, stedse sieldnere. Nogle omtales i det Følgende, f. Ex. Theodoros Prodromos i 12te Aarh. (§. 389) og Manuel Philes i 14de Aarhundrede (§. 390). Fra denne sildigere Periode ere uden Tvivl et betydeligt Antal Epigrammatister, hvis Levealder ikke vides, og Epigrammer, hvis Forfattere ere ubekiendte.

Anmærkn. De kunstlede epigrammatiske Former, som ere omtalte §. 190, brugtes uden Tvivl ogsaa i denne Periode.

2) Ἀνθολογίαι.

(Sammenl. §. 191).

§. 378.

Af dem, som i denne Tidsalder foranstaltede anthologiske Samlinger, kiende vi:

1) **Agathias** fra Myrina, med Tilnavn Scholastikos, i Slutningen af 6te Aarh. (§. 377). Han foranstaltede et Udvalg (κύκλος) af sin og den nærmest foregaaende Tids Epigrammer, hvilken Samling bestod af 7 Bøger, inddeelte og ordnede efter Indholdet. Denne Samling synes at have fundet fortrinlig Indgang, just fordi den var indrettet efter Tidens Smag, og bidrog saaledes til at bringe de ældre Digteres Arbeider af denne Art i Forglemmelse. Indlednings-Digtet af denne saavelsom af Meleagros' og Philippos' Samlinger findes i Anthologiens 4de Bog.

2) **Konstantinos Kephalas**, besørgede en ny Samling i Begyndelsen af 10de Aarhundrede. Den var, ligesom Agathias' Samling, inddeelt i Bøger efter Indholdet. Han benyttede de ældre Samlinger (§. 191), men til det, han optog af Agathias, føiede han et Udvalg af de Digtere, som havde levet imellem Agathias' og hans egen Tid. — Denne Samling var mere omfattende, end nogen af de øvrige.

3) **Maximus Planudes**, en Munk i 14de Aarh., foranstaltede en ny Samling (Ἀνθολογία διαφόρων ἐπιγραμμάτων). Han lagde Konstantinos Kephalas til Grund, men udelod, forkortede og forandrede meget, endskiøndt han paa den anden Side har et betydeligt Antal Epigrammer (især

angaaende Kunst og Kunstnere i 4de Bog), som ikke findes hos Konst. Kephalas. Formodentlig havde han et fuldstændigere Haandskrift af denne end vi. Planudes' Anthologie bestaaer af 7 Bøger, inddeelte i Capitler, som ere alphabetisk ordnede, med Undtagelse af enkelte Afdelinger, hvor denne Inddelingsmaade ikke lod sig beqvemt anvende. (Sammenl. ndfr. §. 390).

§. 379.

Den planudiske Anthologie var, efter Videnskabernes Gjenfødelse den meest bekiendte og brugte. Af Konstantinos Kephalas' Samling er, saavidt vides, ikkun eet Haandskrift bevaret. Dette blev fundet af Salmasius i Heidelberg 1606; derfra kom det til Rom 1623; i den franske Revolutionskrig bragtes det til Paris; og efter Freden i Paris 1815, kom det tilbage til Heidelberg. (Codex Palatinus). Iblandt de forskiellige Afskrifter, som haves fra forskiellige Tider af denne Codex, er Spalettis (1776) den vigtigste. Den er i Hertugen af Gothas Besiddelse, og blev først benyttet af Fr. Jacobs i Commentaren til hans tidligere Udgave af Anthologien, og dernæst udgivet af ham (1813 fgg. See §. 380). Denne Udgave, beriget ved Resultaterne af en sildigere, meget nøiagtig Sammenligning med Haandskriftet selv i Heidelberg (A. J. Paulsen), er den første fuldstændige Udgave af Konstantinos Kephalas' Anthologie, for saavidt denne er bevaret. Den er desuden forøget med et Tillæg, der indeholder de Epigrammer, som findes hos Planudes, men ikke hos Kephalas, samt med andre Tillæg, deels udaf Bøger, deels af Steen-Indskrifter.

§. 380.

De ældste Udgaver indeholde den planudiske Anthologie; i de nyere er Kephalas' Anthologie benyttet, og tilsidst heel udgiven.

† *Ed. princ.* Ἀνθολογία διαφόρων ἐπιγραμμάτων (i. e. Anthol. Planudea) (*I. Lascaris*). Florent. 1494. 4. Uncial-Bogstaver. De 7 Tillægsblade (see Ebert) mangle i det Kongel. Bibliotheks Exemplar.

Aldus. Florilegium divers. epigr. in VII libr. Venet. † 1503. † 1521. † 1550 (in fine 1551). 8.

Ph. Junta. Flor. 1519. 8.

Ed. Ascensiana. Paris. 1531. 8. † (*S. Gelenius*) Cum not. *I. Brodæi.* Basil. ap. Froben. 1549. Fol. † Ap. *Nicolinos Sabienses.* Venet. 1550. 8.

En ny Række af Udgaver begynder

Henr. Stephanus. † Paris. 1566. Fol. min. eller stor 4.

† Ap. *Wecheli* hered. (med Scholier, men fra en sildig Tid). Francof. 1600. Fol.

Salmasii, Hug. Grotii, og i den nyeste Tid Chardon de la Rochettes Forarbeider til Anthologiens Bearbeidelse ere tabte.

Af de Udgg., som udkom efter 1600, f. Ex. † *E. Lubini* (ap. Commel. 1604. 4), var ingen af Vigtighed før den af

R. F. P. Brunck, Analecta veterum poetarum Græcor. Argent. 1772—1776. 3 Voll. 8.

Brunck benyttede Afskrifter af Kephalas' Anthologie, udelod de christelige Digte, men optog Theokritos, Bion, Moschos og andre Digtere, der ikke høre til Anthologien, og ordnede Indholdet efter Forfatterne.

Fr. Jacobs (§. 379): Anthologia Græca. Ex recensione Brunckii. Lips. 1794—1814. 8 Tom. i 13 Voll. (6—13 Commentar).

Hieronymus de Bosch. Ed. Wechel. til Slutn. cum vers. lat. Hugon. Grotii. Ultraj. 1795—1822. 5 Voll. 4. (B. 5 ved *I. v. Lennep*).

Fr. Jacobs, Anthol. Gr. ad fidem codicis — *Palatini* — ex apographo Gothano edita. Lips. 1813—1817. 3 Voll. 8. (B. 3 Apparat. critic.). See ovfr. §. 379.

Supplement til denne Udg. er

Fr. Th. Welcker, Sylloge epigr. Græcor. ex marmorib. et libris. Bonnæ 1828. 8.

Ap. *Tauchnitium.* Lips. 1819. 3 Voll. 12.

Af mange Udvalg af Anthologien nævne vi:

† Basil. ap. *Bebel.* 1529. 8.

† Basil. ap. *Hervag.* 1538. 8.

† *Henr. Stephanus* (epigramm. selecta). 1570. 8. og af Brunck:

A. Weichert, Anthol. Gr. s. collectio epigr. ex Anthol. Gr. Palatina. Miseni 1823. 8.

Fr. Jacobs, delectus epigrammatum Græcor. Goth. & Erford. 1826. 8.

Mange have giort sig fortiente af Anthol., deels ved at udgive, deels ved at fortolke enkelte Dele deraf, f. Ex.:

Salmasius, Jensius, I. I. Reiske (Anthol. Gr. a Const. Ceph. conditæ libri 3. Lips. 1754. 8), *Klotz, I. G. Schneider, D. Wyttenbach, Heyne* o. A.

Om den græske Anthologie have skrevet i Almindelighed:

Vavassor, Sonntag, Lessing, Herder, F. Jacobs, J. G. Schneider, I. G. Huschke, Chardon de la Rochette o. A.

I. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 413—556.

Af Oversættelser nævne vi kun:

Fr. Jacobs, Leben u. Kunst d. Alten. Gotha 1824. 2 B. 8.

Paa Dansk: J. Plum: Valgte Stykker af den græske Anthologie med Text og Anmærkninger. H. 1. 1828. 8.

3) Dette Tidsrums øvrige poetiske Litteratur.

(Samment. §. 173).

§. 381.

De Spor, som i den foregaaende Periode end vare bevarede af den ældre græske Digtekunsts Ypperlighed, tabte sig efterhaanden gandske i dette Tidsrum, i hvilket selv de bedre Digte kun vække Formodning om, hvad deres Forfattere under gunstigere Forhold kunde have udført. Vi finde her ikke Digtekunstens Hovedarter i deres mangesidige Udvikling, som dog tildeels i foregaaende Periode; hvorfor i det Følgende Digterne ikke anføres efter Digtarterne, men efter Tidsfølgen, hvilken dog ofte er meget usikker.

§. 382.

Helladios fra Antinoe i Ægypten (omtr. 310) skrev en Chrestomathie, i det mindste tildeels af grammatisk Indhold, i iambiske Vers. Et Udtog er bevaret hos Photios (Cod. 279).

Io. Meursius. Ultraj. 1686. 4. Samment. §. 435.

Naumachios. Uvist naar, men formodentlig fra den tidligere Deel af denne Periode. Skriften. *Γαμικὰ παραγγέλματα*, hvilke, samlede udaf Stobæos, findes i de gnomiske Samlinger (§. 72) af

R. F. P. Brunck, *Th. Gaisford* (*Ed. Lips. Vol.* III. P. 261—264), og *I. F. Boissonade*.

† Særskilt: Paris. ap. Wechel. 1543. 4. (med fl. Skr.).

Et astrologisk Digt i episke Vers: περὶ καταρχῶν, som af de Fleste antages at være fra 4de Aarh., hvoraf ikkun haves eet Haandskrift, hvori Forfatteren kaldes

Maximos, der sædvanligen holdes for Maximos Epirota, der var Julians Lærer, omtrent i Midten af 4de Aarh. (§. 429).

Ed. princ. i *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. IX, P. 322 sqq.

E. Gerhard. Lips. 1820. 8.

Forskiellige Digte og Fragmenter, som deels ere af uvisse Forfattere, deels fra uvis Tid, men som pleie at sættes i Slutningen af 4de Aarhundrede, nævne vi her, tildeels med Henviisning til det Foregaaende:

1) et astrologisk Digt, sædvanligen tillagt Manethon (§. 183).

2) et anonymt Digt om Planternes Kræfter, af Nogle tillagt Rufus fra Ephesos (ovfr. §. 364).

3) de saakaldte orphiske Argonautika (ovfr. §. 27).

4) et iambisk Læredigt (269 V.) af alchemistisk Indhold: περὶ τῆς τῶν φιλοσόφων μυστικῆς τέχνης, af Nogle tilskrevet Romanforfatteren Heliodoros (ovfr. §. 329), men uden tilstrækkelig Grund.

Udg. af *J. A. Fabric.* i Bibl. Gr. VIII, 118 sqq.

5) Forskiellige Fragmenter, deels i hexametriske, deels i elegiske Vers, meest af astrologisk Indhold, af

Dorotheos fra Sidon og

Anubis.

Fuldstændigst udgivne af

I. Iriarte i Catal. codd. bibl. Matrit. Vol. I. P. 241. Den tillige nogle Vers udaf Hephæstion (§. 451) π. καταρχῶν. Sammest. S. 16, Fragm. af en Gigantomachie cet. cet.

6) Nogle anakreontiske Sange, i Codex Palatinus af Anthologien (§. 379) tillagte Basilios. Udgivne af

I. F. Boissonade i Sylloge poetarum Græcorum. Vol. I. Paris. 1823. 12.

§. 383.

De fortrinligste iblandt denne Periodes Digtere vare Qvintus fra Smyrna og især Nonnos; men selv disses Levealder vides ikke med Bestemthed. Dog er det rimeligt, at de tilligemed Musæos og Proklos levede i 5te Aarhundrede.

Qvintus (Κόϊντος) fra Smyrna, med Tilnavn Calaber. Af denne Forfatter, om hvem vi forresten Intet vide, haves et episk Digt: παραλειπόμενα Ὁμήρῳ ell. τὰ μεθ᾽ Ὅμηρον, 14 B., som indeholde Fortsættelse af Homeros, fra Hektors Død indtil Trojas Ødelæggelse, med Indbegreeb af Grækernes Hiemfart. Hovedkilden ere de kykliske Digtere (§. 55. 70). Forfatteren følger snart En, snart en Anden af disse, hvorved en kiendelig Ulighed imellem Digtets forskiellige Dele er foranlediget; heller ikke har han undgaaet det Tvungne i Efterligningen, uden dog at hans Værk derved er blevet, som Nogle ansee det for at være, en blot Cento af Forgiengernes Digte. Det røber ikke sielden Talent, men Forfatteren har ikke kunnet undgaae sin Tids Afveie, hvilket skiønnes af de hyppigen deri forekommende

I. Bekker & B. G. Niebuhr med Dexippi, Eunapii cet. histor. quæ supersunt. See ovfr. Eunapios.

Kandidos fra Isaurien. I Slutningen af femte Aarh. Skrev en Historie i 3 B. (457—491), hvoraf Udtog findes hos Photios (Cod. 79).

P. Labbæi eclogæ historicorum (ovfr. v. Olympiodoros). P. 17—20.

I. Bekker & B. G. Niebuhr, Dexippi, Eunapii cet. See ovfr. Eunapios.

Malchos fra Philadelphia i Syrien. Christen. Sophist. I Slutningen af femte eller Begyndelsen af sjette Aarh. Iblandt flere tabte Bøger skreev han et Værk, som roses, *Βυζαντιακά*, 7 B. (474— omtr. 484). Fragmenterne i Excerpt. de legationibus. l. c. P. 77—97.

I. Bekker & B. G. Niebuhr, Dexippi, Eunapii cet. See ovfr. Eunapios.

Petros med Tilnavn Patricius eller Magister Officiorum. Af illyrisk Slægt fra Thessalonika. I første Halvdeel af 6te Aarh. Rhetor. Beklædte Æresposter i Constantinopel og udførte Gesantskaber. Fragmenter af hans Skrifter findes i Excerpt. de legationib. l. c. P. 22—30.

I. Bekker & B. G. Niebuhr, Dexippi cet. See ovfr. Eunapios.

Ogsaa i *A. Maii* scriptor. veter. nova collect. (§. 397) findes Fragm. af hans Værk: *περὶ πολιτικῆς ἐπιστήμης*. Vol. II, 574 sqq.

Hesychios fra Miletos, med Tilnavn *Illustris* eller *Illustrius*. I første Deel af 6te Aarh. Foruden andre Skrifter (ndfr. §. 423) havde han skrevet: *ἱστορικὸν ὡς ἐν συν-*

for[illegible] efter de [illegible] Astronomers [illegible] [illegible], (B. 48.) Ikke faa Steder i dette Værk vidne om Forfatterens udmærkede Talent, især adskillige af de erotiske Episoder, f. Ex. en Deel af Dionysos' Kjærligheds-Eventyr, Morpheus' Kjærlighed til Chalkomede (B. 33—35), og især fremfor alle Episoden om Hymnos og Nikæa (B. 15). Til de udmærkede Steder hører endvidere Beskrivelsen af Hyrdernes Ruus (B. 15), Marons Skildring (B. 18), Poseidons Magt (B. 36), de tyrrhenske Sørøveres Forvandling (B. 45) o. s. v. Det episke Versemaal behandledes af Nonnos paa en egen Maade, hvorved det vel mistede en Deel af sin Kraft, men fik større Elegants og Runding, og toges af Efterfølgerne til Mønster. Men ethvert Forsøg at kalde det homeriske Epos igjen til Live maatte mislykkes i Tider, som dem, i hvilke Nonnos levede. Som episk Kunstværk har hans Digt betydelige Mangler; Fremstillingen er ofte vidtløftig trættende, f. Ex. Bakchos' Sammenligning med Herakles (B. 25). Udtrykket er ofte søgt og svulstigt, og Digteren er især uheldig, hvor han meest lægger det an paa at efterligne Homeros, f. Ex. i Slagenes Beskrivelse. Han benyttede mange nu tabte Kilder, men var ikke fri for Tidsalderens Skrøbelighed, at bære sin Lærdom til Skue. I det Brogede, Phantastiske viser sig Indflydelsen af den nye Tidsaand, som dengang mere og mere udviklede sig i Modsætning til den antike Tid.

† *Ed. pr. G. Falkenburg.* Antwerp. 1569. 8.

† Ap. *Wechelium.* Hanov. 1605. 8. Med Tillæg af † *Cunæi* animadv. *Ios. Scaligeri* conjectanea ib. 1610. 8.

F. Graefe. Lips. 1819—1826. 2 Voll. 8.

G. H. Moser. Lips. 8—M. Heidelb. 1809. 8.

Om Nonnos f. Ex. *N. Schow*, *I. A. Weichert* (de Nonno Panop. Witteb. 1810. 4).

Ouwaroff, Nonnos von Panopolis cet. Petersb. 1817. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VIII, 601 sqq.

Anmærkn. Af Nonnos haves en poetisk Paraphrase af Johannes' Evangelium. Udgiv. f. Ex. af *Dan. Heinsius* i Aristarchus sacer. Lugd. Bat. 1627. 8. *F. Passow*, specimen novæ edit. Evang. Joan. a Nonno cet. Vratisl. 1828. 4.

§. 385.

Musæos Grammatikos, formodentlig omtrent Samtidig med Nonnos. Forfatter af et erotisk Digt i episke Vers: τὰ καθ' Ἡρὼ καὶ Λέανδρον, som vel er bleven den ældre Musæos (§. 30) tillagt, men ved Indhold, Sprog og Aand røber, at det er fra den her omtalte Alb. Dog er det forfattet i bedre Aand og Smag end denne Tidsalders sædvanlige poetiske Arbeider.

Edd. pr. Aldus. Venet. (1494) 4. og

I. Lascaris med Gnomæ monostichæ ex diversis poetis. See §. 72.

Ap. *Æ. Gourmont.* Paris. (1507). 4.

† *Aldus.* (Med Orpheus) Venet. 1517. 8. (Ovfr. §. 29).

† Ap. *Juntam.* (Med Orpheus) Florent. 1519. 8.

Af en Række følgende Udgaver her kun:

† *Henr. Stephanus* i poet. gr. princip. 1566. Fol.

I. Rondellus. Paris. 1628. 8.

I. H. Kromayer. Hal. 1721. 8.

M. Röver. Lugd. Bat. 1737. 8. (cum scholiis).

I. Schrader. Leovard. 1742. 8. Paany ved *G. H. Schaefer.* Lips. 1825. 8.

(*B. Carpzovius*). Magdeb. 1777. 8.

C. F. Heinrich. Hannov. 1793. 8.

F. Passow, Urschrift, Uebers., Einleit. cet. Leipz. 1810. 8.

E. A. Moebius. Hal. 1814. 8.

S. Meisling, Mus. Digt H. o. L. udg., oversat og oplyst. Khvn. 1825. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 119 sqq.

Proklos, fra Lykien. Neoplatoniker (§. 415. 450). Ser neoplatonisk-orphiske Hymner i episke Vers. 4 af disse Hymner udg. med Orpheus

† ap. *Ph. Juntam.* Flor. 1500. 4 og

† ap. *Aldum.* Venet. 1517. 8.

M. Maittaire i Miscellanea Græcorum — carmina. Lond. 1722. 4.

R. F. P. Brunck i Analecta cet. (§. 380) Vol. II. P. 441 sqq. og

F. Jacobs i Anthol. Græca (1794 sqq. §. 380) Tom. III. P. 148 sqq.

De tvende Hymner ere fildigere fundne, og først udgivne af

I. Iriarte i Catalog. codic. bibl. Matrit. Vol. I. P. 88.

T. C. Tychsen i Biblioth. d. alt. Litt. u. Kunst. B. 1. Ined. S. 46 fgg.

I. Taylor og *G. Wakefield* have udgivet nogle af disse Hymner, uden at kiende Iriartes Udgave.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IX, 303 sqq.

Synesios (§. 417). 10 neoplatonisk-christelige Hymner i iambiske Vers. Flere Gange udgivne særskilt, f. Ex.

† Ap. Henr. Stephan. Paris. 1568. 12. og Synes. Opera, ed. Dion. Petavius. Adskr. §. 412.

Desuden findes 3 Epigrammer af Synesios i Anthologien.

Fra dette Aarhundrede er formodentlig en udførlig (2343 V.) Beskrivelse af Jesu Levnet, som nævnes her, fordi den er indklædt i homeriske Vers og Halvvers (*Ὁμηρόκεντρα, Ὁμηροκέντρωνες*). Arbeider af denne Art kunne vel vise Kiendskab til og Øvelse i den homeriske Sprog, men lægge i øvrigt for Dagen, hvor smagløst man dengang udøvede Digtekunsten. Denne Cento er af Nogle tillagt en vis Pelagios Patricius, af Andre Athenaïs, der som Theodosios d. Ildens Kone fik Navnet Eudokia (omtr. 460). Maaskee begyndtes det af Pelagios og fuldendtes af Eudokia.

---

† *Ed. pr.* i *Aldi* poet. christ. veteres. Venet. 1501—1502. 2 Voll. 4. (B. R. har enkelte Dele deraf, og deriblandt Homerocentra).

† Francof. 1541. 8.

† Ap. *Henr. Stephan.* Paris. 1578. 12.

† Poetæ gr. Christ. cum Homer. centon. Paris. 1609. 8.

L. H. Teucher. Lips. 1793. 8.

§. 336.

Formodentlig i Begyndelsen af siette Aarhundrede:

Tryphiodoros, der synes at have været fra Ægypten, og at have levet i det her angivne Aarhundrede. Af ham haves et episk Digt: *ἅλωσις Ἰλίου*, 691 V., hvori Forfatteren paa sin Tids Maade efterligner de kykliske Digtere (§. 65. 70). Han nævnes som Forf. af andre Digte: *Μαραθωνιακά, τὰ καθ' Ἱπποδάμειαν*, og en *Ὀδυσσεία λει-*

πογραμματικῶν, i hvilket Digteren skal have anvendt en — uvist hvilken — af de bizarre Kunstgriber, der Ovenfor Tidens Smagløshed egne.

† Ed. pr. i Ed. *Aldina* af Quint. Smyr. (§. 383).

† Lutet. ap. Vascosan. 1557. 8.

I flere Samlinger, f. Ex.: † *Henr. Stephani* poetæ græci heroici cet. Paris. 1566. Fol.

M. *Neander* med Coluthus (Genev.) 1570. 12. og i Op. aur. † Bas. 1559. † Lips. 1577. 4.

† *N. Frischlinus*. Francof. 1588. 4.

I. Merrick. Oxon. 1741. 8.

A. M. Bandinius. Flor. 1765. 8.

Th. Northmore. Lond. 1791. 8. Lond. 1804. 8.

G. H. Schaefer. Lips. 1809. Fol.

F. A. Wernicke. Lips. 1819. 8.

Ap. *Weigel*. (Coluthus et Tryphiod.) Lips. 1823. 8.

Ap. *Tauchnitium*. See §. 383.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VIII, 169 sqq.

Koluthos fra Lykopolis i Aegypten. Nævnes som Forfatter af flere tabte Digte, iblandt hvilke *Καλυδωνιακά*, 6 B. Bevaret er under hans Navn: *ἁρπαγὴ Ἑλένης*, 392 episke V., et aldeles aandløst Product.

† *Ed. pr. Aldus*. Med Qvintus Smyrnæos. See §. 383. I flere Samlinger, og oftere med andre Forfattere. See ovfr. Tryphiodoros.

I. D. Lennep. Leovard. 1747. 8. Paany ved *G. H. Schaefer*. Lips. 1825. 8.

A. M. Bandinius. Florent. 1765. 8.

I. Bekker. Berol. 1816. 8.

A. S. Jullien (cum scholiis ined. cet.). Paris. 1822. 8.

Ap. *Weigel.* og *Tauchnitium.* See Tryphiodoros.

G. Hermann, emendationes Coluthi. Lips. 1828. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VIII, 166 sqq.

§. 387.

Paulos, der af sit Embede hos Justinian fik Tilnavnet: Silentiarios. I Midten af 6te Aarhundrede. Foruden Epigrammer (§. 377) haves flere Digte, der ikke ere uden Værd: 1) *εἰς τὰ ἐν Πυθίοις θερμά;* 2) *ἔκφρασις τῆς μεγάλης ἐκκλησίας;* 3) *ἔκφρ. τοῦ Ἄμβωνος.*

1) † *Ed. pr.* i *Aldi* Florileg. diversorum epigrammatum. See §. 380.

I den *Juntinske* Udg. af dette Floril. (cfr. l. c.) bragtes Versene aldeles i Uorden, hvilken Feil forplantedes igiennem en Række af Udgaver (f. Ex. † *F. Morellus.* Paris. 1598. 8.), indtil den rettedes ved G. E. Lessing, som udgav dette Digt i Beiträge zur Geschichte und Litterat. 1773. H. 1. S. 135 sqq. (Vermischte Schriften. B. 14. S. 183 sqq.).

R. F. P. Brunck, Analecta cet. (§. 380) Vol. III, P. 94 sqq.

F. Jacobs, Anthol. Gr. cet. (ib.) Vol. IV, P. 41 sqq.

I. F. Boissonade med Anakreon. Paris. 1823. 16.

2) *C. du Fresne* med Jo. Kinnamos. See §. 398.

3) *Imm. Bekker.* Berol. 1815. 4.

2) og 3) (de høre egentligen sammen og ere bevarede i Cod. Palatinus af Anthologien. §. 379).

F. Graefe. Lips. 1822. 8.

F. Spitzner, obss. crit. in Paul. Sil. descript. Magn. eccles. Erford. 1823. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 581.

Af Joannes fra Gaza, hvis Levetid er aldeles uvis, men som af Nogle sættes i 6te Aarh., haves ἔκφρασις τοῦ κοσμικοῦ πίνακος, i iambiske og episke Vers (bevaret i Cod. Palat. §. 379).

J. Rutgersius i Variæ lectt. Libr. II. c. 7. P. 95.

F. Graefe, med Paul. Silent. (ovfr.) P. 77 sqq.

Christophoros. Aldeles uvist naar. Et satirisk Digt i 132 iambiske Vers imod Reliquie-Samlere.

I. F. Boissonade (med Eunapios §. 423). Amstel. 1822. 8.

§. 383.

Digteraanden var nu aldeles uddød. Den efterfølgende Tid har kun Versemagere at opvise, og selv disse vare gjennem 5 Aarhundreder (7—11) saa sjeldne, at Litteratur-Historien i hiint lange Tidsrum neppe har fire eller fem saadanne at omtale.

Georgios Pisides i første Halvdeel af 7de Aarh. Beklædte offentlige Bestillinger i Constantinopel. Beskrev deels historiske, deels andre Gjenstande i iambiske Vers, f. Ex. εἰς τὴν κατὰ Περσῶν ἐκστρατείαν Ἡρακλείου; ἔκθεσις τοῦ πολέμου τῶν Ἀβάρων καὶ πολιτῶν; Ἑξαήμερον, og andre deels christelige, deels historiske Digte, samt Fragm. af Digte.

Den fuldstændigste Udg. af

M. Quercy i nova appendix histor. Byzant. (*P. F. Foggini*). Rom. 1777. Fol. P. 1 sqq.

De mundi opificio og de vanitate vitæ: *F. Morellus*. Lutet. 1585. (Andre Exemplr. 1584). 4.

† Apud H. Canisii Lection. 1608. 8. Paris. 1618. 4.

In templum Deiparæ: *J. A. Fabric.* i Bibl. Gr. VIII, 615 sqq. Ib. 612 sqq. om Georg. Pis. i Almindelighed.

I Slutningen af 9de og Begyndelsen af 10de Aarh.:

Leo VI med Tilnavn Philosophos. Keiser 886—911. Navnkundig ved sin Kierlighed til Videnskaberne, men, saavidt kan skiønnes af de Vers, der bære hans Navn, kun ringe Adkomst til at agtes som Digter. Herhid hører: 1) 12 iamb. V. om Grækenlands ulykkelige Tilstand:

i *Leo. Allat.* de consensu eccles. occid. et orient. P. 854;

2) καρκῖνοι: 27 versus retrogradi:

i † *L. Allatii* Excerpt. Græcor. sophistar. et rhetor. Rom. 1641. 8. P. 398.

3) Hymner (ikke udgivne); 4) 17 χρησμοί i iamb. V.

i *Codini* Excerpt. de antiquit. Constant. Ed. *P. Lambecius.* Paris. 1655. Fol. See §. 405 Slutn.

5) 9 Epigrammer i Anthologien. 4 og 5 ere maaskee ikke af Keiser Leo. Sammenl. §. 454.

Af Theodosios, omtr. i Midten af 10de Aarh., haves Ἅλωσις τῆς Κρήτης, 5 B. udgivne i:

Nova appendix histor. Byzant. P. 351 sqq. (See ovfr.: Georgios Pisides.)

Michael Konstantinos Psellos, den Yngre. I Midten af 11te Aarh. Polyhistor (§. 421 og fl. St.). Afhandlede juridiske, grammatiske og lignende Gienstande i de saakaldte politiske Vers *), i hvilken Versart han forfattede f. Ex. σύνοψις τῶν νόμων (§. 469).

---

*) Om denne Versart see især

K. L. Struve, über den politischen Vers der Mittelgriechen. Hildesh. 1828. 8.

† *Fr. Bosquet*, Paris [illegible]. 8. *D. H. Teucher*, Lips. 1789. 8; og περὶ ὀνομάτων:

Tittmann med Zonaras Vol. I. Pag. CXIV—CXVIII.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. X, 41 sqq.

Paa samme Tid skrev Munken

Philippos Solitarius, i samme Versemaal, Dioptra, en Samtale imellem Sielen og Legemet. Kun udg. paa Latin ved

Jac. Pontanus, Ingolst. 1604. 4.

§. 389.

I de efterfølgende Aarhundreder (12—14) giordes atter noget hyppigere Brug af den poetiske Form til deri at indklæde skriftlige Udarbeidelser.

Theodoros Prodromos, formodentlig ogsaa kaldet **Kyros** (§. 431). I første Halvdeel af 12te Aarh. Antog som Munk Navnet: Hilarion. Beskieftigede sig med forskiellige Videnskaber og skrev, efter Tidens Skik, Vers af meget forskielligt Indhold. 1) Galeomyomachia i iambiske Vers.

Under Titel af: Tragedia: Aristobulus Apostolius (i. e. Arsenius) ap. Manut. sin. l. & a. (Venet. c. 1494). 4.

Med Æsopos, f. Ex. † Basil. ap. Froben. 1518. 8. og oftere f. Ex. ib. † 1524. 8; og i fl. Udgg. af Æsopos.

C. D. Ilgen, med de homer. Hymn. Hal. 1796. 8.

2) Rhodantes' og Dosikles' Kierligheds-Eventyr, 9 B. i samme Verseart. Kun een Udgave:

† *G. Gaulmin.* (Rhod. & Dos. amorum libri IX). Paris. 1625. 8.

3) *ἀπόδημος φιλία,* Dialog i samme Versart. Udg. f. Ex. ved

† *C. Gesner* med Stobæi sermones. See §. 445.

† *H. Erardus* (med andre Digte). Lips. 1598. 8.

M. Maittaire i Miscellanea Græcor. aliquot carmina. Lond. 1722. 4. P. 92. 183.

Hans Epigrammer af theologisk Indhold ere udgivne f. Ex. ved

† *G. Souvigny.* Juliom. 1632. 4. Sammenl. §. 431.

Ad. Coray har i: *Ἄτακτα.* Paris. 1828. 8 udg. tvende Digte til Manuel Komnenos (1143—1180) af en yngre Theod. Prodromos under Navn af Ptochoprodromos. Disse Digte ere gandske i Tidsalderens Aand, og Sproget en Blanding af det gamle og nye græske Sprog.

Joannes Tzetzes fra Constantinopel. Omtrent i Midten af 12te Aarh. Lærd Samler; ikke uden Skarpsindighed og Talent. Poetiske og grammatiske Skrifter (§. 434). Herhid hører:

1) *Ἰλιακά,* 1676 episke Vers i 3 Afdelinger: a) *τὰ πρὸ Ὁμήρου,* b) *τὰ Ὁμήρου,* c) *τὰ μεθ' Ὅμηρον,* alle tilsammen indbefattende Tidsrummet fra Paris' Fødsel indtil Grækernes Bortgang fra Troia efter Byens Ødelæggelse. Fuldstændigst:

Fr. Jacobs. Lips. 1793. 8.

Imma. Bekker. Berol. 1816. 8.

2) *βίβλος ἱστορική,* et vidtløftigt Værk, der i (12—13000) politiske Vers behandler en stor Mængde mythologi-

ske, historiske og grammatiske Gjenstande uden Sammenhæng, vidnende om vidt udbredt, men ukritisk Læsning, og pralende Selvroes. Dette Værks almindelige Benævnelse er *Χιλιάδες*, fordi det er inddeelt (*Gerbelius*) i Afdelinger, hver paa 1000 Vers, uden Hensyn til Indholdet.

† *Ed. princ.* med Lykophron (*Arlenius*). Basileæ 1546, Fol. (Cum præf. *Gerbelii*).

† *Lectius* i Poetæ græci veter. tragici, comici &c. Colon. Allobr. 1614. 2 Voll. Fol. (Vol. II, P. 274 sqq.).

Th. Kiessling (historiarum variarum chiliades). Lips. 1826. 8.

3) *Allegoriæ*, mythol., physicæ et morales.

F. Morellus. Paris. 1616. 8.

4) et iambisk Digt om Opdragelsen, udg. med Chiliades.

5) *περὶ ῥημάτων αὐθυποτάκτων*, 19 V. deraf

Imm. Bekker i Anecd. Vol. III, P. 1088 sqq. (§. 457).

6) *Inedita*, hvoriblandt: *ὑπόθεσις τοῦ Ὁμήρου*, et vidtløftigt Værk, indeholdende Fortolkninger over Homeros, i politiske Vers. Et Digt om Komoedien og de komiske Digtere o. a.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. XI, 228 sqq.

Paa samme Tid skrev

Konstantinos Manasses Aristandros' og Kallitheas Kierligheds-Eventyr i politiske Vers. Det hos Makarios Chrysokephalas (§. 446) begrebe Udtog er udgivet af Boissonade tilligemed Niketas Eugenianos. (See ndfr.).

Conf. *I. B. C. Villoison,* Anecd. cet. (§. 390). Vol. II, P. 75—76.

Ogsaa hans σύνοψις ἱστορική (Chronicon) er forfattet i politiske Vers (§. 405).

† *I. Meursius.* Lugd. Bat. 1616. 4.

C. A. Fabrotus. Paris. 1655. Fol. (Med Georg. Kedrenos cet. See §. 405).

Niketas Eugenianos. Imod Slutningen af 12te Aarh. Skrev Drosillas og Charikles Kjerligheds-Eventyr, 9 B., i (3588) politiske Vers, en slet Efterligning af den ovenfor omtalte, kun lidet efterlignelsesværdige Rhodante og Dosikles af Theodoros Prodromos.

I. F. Boissonade (de Drosillæ et Chariclis amoribus). Paris. 1819. 2 Voll. 8.

Jeg nævner her en Digter, hvis Levetid er aldeles uvis: **Michael Plochiros**, af hvem haves et dramatisk (dialogisk) Digt under Titel: *δραμάτιον* (Poematium dramaticum, Musarum & Fortunæ querimoniam continens).

† *Fr. Morellus.* Paris. 1598. 8.

M. Maittaire, Miscellanea vet. See ovfr. Theodoros Prodromos.

Af **Ephraemios** haves i 10410 iambiske Vers en chronographisk Beskrivelse (*Καίσαρες*) af Keiserne indtil Michael VIII. Udg. af

A. Mai i scriptt. vett. nova collect. (§. 397). Vol. III, P. 1 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VIII, 217.

§. 390.

I sidste Halvdeel af 13de Aarhundrede skreve

Manuel Holobulos Digte i politiske Vers, til Ære

for Michael Palæologos, endskiøndt han af hamme var bleven behandlet med Grusomhed. Hans bevarede Digte ere endnu ikke udgivne.

Georgios Pachymeres. See §. 401. En versificeret Selvbiographie: *τὰ καθ' ἑαυτόν*, 9 B., hvoraf Fragmenter ere bevarede:

J. B. C. d'Anse de Villoison, Anecd. Gr. (Venet. 1781. 2 Voll. 4). Vol. II. P. 76 sqq. Conf. P. 7 sqq. Sammenl. Niceph. Gregor. ved Boivin (§. 401). Vol. II, P. 764.

Fra det 14de Aarh. nævnes her:

Manuel Philes fra Ephesos, i Overgangen fra 13de til 14de Aarh. Af hans Digte, som for største Delen ere forfattede i politiske Vers, nævne vi: 1) *περὶ ζῴων ἰδιότητος*, et Udtog af ældre Forfattere; 2) *εἰς τὸν αὐτοκράτορα βασιλέα* (Andronikos II. Palæologos?); 3) de floribus s. de plantis; 4) *ἠθοποιΐα δραματική*, en Dialog til Berømmelse af Kantakuzenos' Dyder (965 polit. V.); 5) *εἰς τὸν ἐλέφαντα*. (Dette Digts Ægthed er tvivlsom). Desuden Epitaphier og andre Digte. Nogle Digte ere endnu ikke udgivne, f. Ex. Michael Glebas' Historie. Andre ere urigtigen tillagte Philes.

De proprietate animalium:

Arsenius. Venet. ap. Sabium. 1533. 8.

† *I. Camerarius*. Lips. 1575. 4. † Ap. Comm. 1596. 8.

I. C. de Pauw. Traj. ad Rhen. 1730. 4.

Philes' hidtil udgivne Digte (med Undtagelse af de propriet. animal.) ere samlede af

G. Wernsdorf (Man. Philæ carmina cet.). Lips. 1768. 8. (Gedani 1778. 8).

(Sammenl. ed. princ. af en anonym Forfatters Digt til St. Theodoros).

I samme Aarhundrede:

Maximus Planudes, (§. 378. 3. 451). En Lovtale over Claudios Ptolemæos i 47 episke Vers.

I. Iriarte i Catal. codd. Matrit. Vol. I. P. 263.

Skreev ogsaa grammatiske Bøger, og oversatte adskillige Bøger af Cicero, Ovidius o. A. fra Latin paa Græsk.

Tricha. Ndfr. §. 438.

Matthæos Blastares (§. 407. 470). *Περὶ ὀφφικίων τοῦ Παλατίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως* i iambiske Vers. Findes under Navn af *Ἰατρὸς Μονάχος* i et Skrift af Kodinos om samme Gjenstand, og er udgivet med dette. (See §. 407. Ed. Goar. P. 8 sqq. 38 sqq.).

Nikephoros Xanthopulos (§. 412). Iblandt hans metriske Arbeider er en Fortegnelse over Patriarcherne i Constantinopel. Udg. i

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 441. Ib. P. 437 sqq. om Nikeph. Xanth. i Almindelighed.

Joannes Pediasimos eller Pediasios. *Περὶ γυναικὸς κακῆς καὶ ἀγαθῆς ἡ πόθος*, (Sammenl. §. 434).

† *L. Holstenius* (med Demophilos). Rom. 1638. 12. P. 104 sqq.

I. C. Orellius i opuscul. Græcor. sententiosa cet. Vol. I. Lips. 1819. 8. P. 210 sqq.

Perdikkas et Digt af geographisk Indhold (§. 409).

B.

Prosa.

I. Historie og Chronologie.

(Sammenl. §. 113—118. 226—249).

§. 391.

Den historiske Litteraturs Udartning (§. 226) tog mere og mere til. Vel behandlede nogle af dette Tidsrums Historieskrivere Dele af den almindelige Historie; men de fleste indskrænkede sig til det byzantinske Riges Historie, eller knyttede den almindelige Historie saaledes til denne, at de derfor, ligesom hine, kaldes byzantinske Historieskrivere. Om deres Samtid ere de en uundværlig, og saa godt som den eneste Kundskabskilde; hvor de tale om ældre Tider, ere de vigtige, for saavidt de have giort Udtog af nu tabte Skrifter. Men de fleste af dem have skrevet uden Kritik og Smag; Partiskhed og Lettroenhed fandt kun alt for let Indgang hos dem, endog hvor de berette som Dienvidner. Ikkun faa af dem hæve sig ved Behandling og Foredrag over Mængden. Iblandt dem, hvis Skrifter ere af almindeligere Indhold, fortiener især at nævnes: Zosimos, og iblandt Byzantinerne: Prokopios, Agathias, Theophylaktos, Nikephoros Bryennios, Anna Komnena, Joannes Kinnamos, Zonaras.

§. 392.

Det er i flere Tilfælde vanskeligt at drage Grendselinien imellem Byzantinere og Ikke-Byzantinere. For vi gaae over til de egentlige Byzantinere (§. 394 fgg.), forudskikke vi:

Paeanios, Unist noar. (400?). *Μετάφρασις εἰς τὴν τοῦ Εὐτροπίου ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν.*

† *Ed. pr. F. Sylburg* i Histor. Rom. scriptt. min. Franc. 1588—1590. 3 Voll. Fol. i Vol. 3. P. 62 sqq.

J. F. S. Kaltwasser. Goth. 1780. 8.

Flere Gange med Eutropius, f. Ex. ved

S. Haverkamp. Lugd. Bat. 1729. 8. *H. Verheyk.* Lugd. Bat. 1762. 8.

Paulos Herennios Dexippos (§. 243), blev fortsat af Eunapios fra Sardes. Omtrent 395. (§. 423). *Χρονικὴ ἱστορία μετὰ Δέξιππον*, 14 B. (268—405 eller noget længere). Benyttedes af Zosimos. Kun Fragmenter ere bevarede, og udgivne i

Ἐκλογαὶ περὶ πρεσβειῶν (*D. Hoeschel*). Paris. 1648. Fol. (Corp. Scr. Byz.) P. 13—22. (Sammenl. §. 231 og §. 394).

I. F. Boissonade (med vitæ sophistarum). Amstelod. 1822. 2 Voll. 8.

A. Mai scriptt. veter. nova collectio cet. (§. 397). Vol. II, P. 247—318.

Im. Bekker & B. G. Niebuhr, Dexippi, Eunapii cet. historiarum quæ supersunt. Bonn. 1829. 8. (Vol. I af Corp. Scriptt. histor. Byzant.).

Olympiodoros fra Thebæ i Ægypten. Omtr. 425. *Ὕλη ἱστορίας* ell. *λόγοι ἱστορικοί*, 22 B. Fortsættelse af Eunapios — 425. Tabt, men Udtog findes hos Photios (Cod. 80), udg. med Photios, desuden i:

† *F. Sylburgii* Roman. histor. scriptt. minor. Vol. III. 1590. Fol. P. 653 sqq.

P. Labbei eclogæ historicorum de reb. Byzantinis. P. 3—16. Paris. 1648. Fol. (C. S. B.). See ndfr. §. 394.

I. Bekker & B. G. Niebuhr med Dexippi, Eunapii cet. historiar. quæ supers. (See ovfr.)

I samme Aarhundrede, dog uvist naar.

Zosimos. Var ansat i offentlig Tjeneste. Han tog Polybios til Mønster, og skrev et historisk Værk i 6 Bøger, af hvilke B. 1—4 indbefatter de fire første christelige Aarhundreder. I disse Bøger, ligesom ogsaa i Begyndelsen af 5te, fulgte Forfatteren især Herennios og Eunapios. I B. 5—6 (395—410) udvikles med Frimodighed og Sagkundskab Aarsagerne til Rigets Forfald. Tvende Gange har Forfatteren bearbeidet dette Værk (ἱστορία νέας ἐκδόσεως). B. 6 ansees for at være ufuldendt. At Zosimos bekiemper Christendommen har især givet Anledning til ulige Meninger om hans Troværdighed.

† B. 1. 2. med *Henr. Stephani Herodian.* Paris. 1581. 4. (§. 241).

Det hele Værk i † *F. Sylburgii* Rom. hist. scriptt. min. Vol. III. Pag. 623 sqq. (See ovfr.).

(*Th. Smith*). Oxon. 1679. 8.

Chr. Cellarius. Cizæ 1679. 8. Ed. 3. Jen. 1729. 8.

I. F. Reitemeyer. Lips. 1784. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VIII, 62 sqq.

Priskos fra Panion, i Thrakien, Sophist. Omtrent i Midten af femte Aarhundrede. Havde skrevet 8 Bøger om Krigene med Barbarerne i femte Aarhundrede, navnligen med Attila, til hvem han havde været sendt som Gesandt. Fragm. af dette Værk i Excerpta de legationibus (l. c. ovfr. v. Eunapios. Sammenl. §. 394). P. 31—76.

I. Bekker & B. G. Niebuhr med Dexippi, Eunapii cet. histor. quæ supersunt. See ovfr. Eunapios.

Kandidos fra Isaurien. I Slutningen af femte Aarh. skrev en Historie i 3 B. (457—491), hvoraf Udtog findes hos Photios (Cod. 79).

P. Labbæi eclogæ historicorum (ovfr. v. Olympiodoros). P. 12—20.

I. Bekker & B. G. Niebuhr, Dexippi, Eunapii cet. See ovfr. Eunapios.

Malchos fra Philadelphia i Syrien. Christen. Sophist. I Slutningen af femte eller Begyndelsen af sjette Aarh. Iblandt flere tabte Bøger skrev han et Værk, som roses, *Βυζαντιακά*, 7 B. (474— omtr. 484). Fragmenterne i Excerpt. de legationibus. l. c. P. 77—97.

I. Bekker & B. G. Niebuhr, Dexippi, Eunapii cet. See ovfr. Eunapios.

Petros med Tilnavn **Patricius** eller **Magister Officiorum**. Af illyrisk Slægt fra Thessalonika. I første Halvdeel af 6te Aarh. Rhetor. Beklædte Æresposter i Constantinopel, og udførte Gesandtskaber. Fragmenter af hans Skrifter findes i Excerpt. de legationib. l. c. P. 22—30.

I. Bekker & B. G. Niebuhr, Dexippi cet. See ovfr. Eunapios.

Ogsaa i *A. Maii* scriptor. veter. nova collect. (§. 397) findes Fragm. af hans Værk: *περὶ πολιτικῆς ἐπιστήμης*. Vol. II, 574 sqq.

Hesychios fra Miletos, med Tilnavn *Illustris* eller *Illustrius*. I første Deel af 6te Aarh. Foruden andre Skrifter (ndfr. §. 423) havde han skrevet: *ἱστορικὸν ὡς ἐν συν-*

ἄψει κρατμεσῆς ἱστορίας, 6 B., fra Belos' Tid indtil 518; hvoraf kun et Fragment af den sidste Bog, der indeholdet den byzantinske Historie, er bevaret, under Titel: πάτρια Κωνσταντινουπόλεως (de originibus et rebus patriis Constantinop.). Dette vigtige Fragment tillagdes forhen Georgios Kodinos (§. 407), og udgaves ved

† *G. Douza*. Heidelb. ap. Commel. 1598. 8. † Aurel. Allobr. 1607. 8.

Under Hesychios' Navn:

† *I. Meursius* (conf. §. 423). Lugd. Bat. 1613. 8 og i Meurs. Opera. Flor. 1746. Vol. III.

P. Labbæi eclogæ histor. de reb. Byzant. l. c. P. 24—30.

I. C. Orellius (Hesych. Mil. opuscula duo cet. See §. 423). Lips. 1820. 8.

Theophanes fra Byzantion i samme Aarhundrede. Hvad der af hans historiske Værk i 10 Bøger er bevaret hos Photios (Cod. 64) er udg. af

I. Bekker & B. G. Niebuhr, Dexippi cet. See ovfr. Eunapios.

Nonnosos i sjette Aarh. beskrev sine Gesandtskabs-Reiser under Justinian. Fragmentet deraf hos Photios (Cod. 3. See §. 446).

I. Bekker & B. G. Niebuhr, Dexippi, Eunapii cet. See ovfr. Eunapios.

Vi nævne her en Munk fra 11te Aarh.:

Xiphilinos fra Trapezunt, som har skrevet et Udtog af Dion Kassios (ovfr. §. 240), med Forandringer; af hvilket Udtog haves B. 35—80.

† *Ed. pr.* (Epitome Xiphilini). *Rob. Stephanus*. Paris. 1551. 4.

† Henr. Stephanus (med Dion Kassios. See §. 240).

† F. Sylburg, l. c. Vol. III. P. 134 sqq.

H. S. Reimarus med Dio Cass. (§. 240) Vol. II. P. 1368 sqq.

Af Georgios Gemistos Plethon, i 15de Aarh. (døde 1451) et historisk Skrift: περὶ τῶν μετὰ τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην διάληψις.

† Aldus. Venet. 1503. Fol. (med Herodian cet.).

H. G. Reichard. Lips. 1770. 8.

Vi nævne her tillige hans: emendatio locorum nonnullorum Strabonis i

I. C. Siebenkees, Anecdota Græca (Norimb. 1798. 8). P. 90 sqq.

Andre geographiske Skrifter af ham ere endnu ikke udgivne. Vi tilføie af hans mange Skrifter: de Platonicæ atque Aristotelicæ philosophiæ differentia. Udg. f. Ex. ved

B. Donatus. Venet. 1540. 8;

og: de fato ved

I. C. Orellius med Alexandros fra Aphrodisias cet. See §. 284.

§. 393.

Som Overgang til Byzantinerne i snævrere Betydning nævne vi her:

Prokopios fra Cæsarea i Palæstina. I Midten af 6te Aarh. Rhetor. Sophist. Ledsagede Belisarius paa flere Krigstog, og beklædte forskiellige offentlige Bestillinger. Baade ved Indhold og Form hører han til de meest udmærkede, og pleier at ansees for den bedste iblandt dette Tidsrums Historieskrivere. I hans Værk: αἱ καθ' αὑτὸν ἱστορίαι, 8 B., beskrev han Krigene med Perserne (407—529. B. 1. 2),

med Vandalerne i Afrika (395—545. B. 3—4), med Gotherne (487—554. B. 5—8). Den Roes, han i dette Værk havde tildeelt Justinian, Theodora og Belisarios, tilbagekaldte han i et sildigere Skrift, hvilket han kaldte ἀνέκδοτα. — Desuden haves et Skrift af ham: περὶ τῶν τοῦ δεσπότου (Ἰουστινιανοῦ) κτισμάτων, 6 B.

† B. 1—8 *D. Hoeschel.* Aug. Vind. 1607. Fol.

† Ed. pr. af Anecdota: *N. Alemannus.* Lugd. 1623. Fol. Colon. 1669. Fol.

I. C. Orellius. Proc. histor. arcana. Lips. 1827. 8.

Ed. pr. af: de ædificiis Justin. *B. Rhenanus* med lat. Overs. af histor. libr. 1—7. Basil. ap. Hervag. 1531. Fol.

Alle Skrifterne: *C. Maltretus.* Paris. 1662—1663. 2 Voll. Fol. (C. S. B.).

Sammenl. *I. B. C. Villoison:* Anecdota Gr. (Venet. 1781. 2 Voll. 4). Vol. II. P. 28 sqq. (Lovtale over Anastasios).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 553 sqq.

§. 394.

Om de byzantinske Historieskrivere:

Ph. Labbe, Protrepticon de Byzant. histor. scriptoribus. Paris. 1648. Fol.

I samme Bind af Corpus Scriptor. Byzantt. indeholdes: excerpta de legationibus (§. 231. 397). 1648. Fol. og Eclogæ Historicorum de rebus Byzant. a *P. Labbæo.* (See II, cc. og §. 392). De Skrifter, som findes i disse Samlinger, ere her anførte efter denne Udgave.

† Henr. Stephanus (med Dion Kassios. See §. 240).
† *F. Sylburg*, l. c. Vol. III. P. 134 sqq.
H. S. Reimarus med Dio Cass. (§. 240) Vol. II. P. 1368 sqq.

Af Georgios Gemistos Plethon, i 15de Aarh. (død 1451) et historisk Skrift: περὶ τῶν μετὰ τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην διάληψις.

† *Aldus*, Venet. 1503. Fol. (med Herodian cet.).
H. G. Reichard. Lips. 1770. 8.

Vi nævne her tillige hans: emendatio locorum nonnullorum Strabonis i

I. C. Siebenkees, Anecdota Græca (Norimb. 1798. 8). P. 90 sqq.

Andre geographiske Skrifter af ham ere endnu ikke udgivne. Vi tilføie af hans mange Skrifter: de Platonicæ atque Aristotelicæ philosophiæ differentia. Udg. f. Ex. ved

B. Donatus. Venet. 1540. 8;

og: de fato ved

I. C. Orellius med Alexandros fra Aphrodisias cet. See §. 284.

§. 393.

Som Overgang til Byzantinerne i snævrere Betydning omtale vi her.

Prokopios fra Cæsarea i Palæstina. I Midten af sjette Aarh. Rhetor. Sophist. Ledsagede Belisarius paa flere Krigstog, og beklædte forskjellige offentlige Bestillinger. Baade ved Indhold og Form hører han til de meest udmærkede, og pleier at ansees for den bedste iblandt dette Tidsrums Historieskrivere. I hans Værk: αἱ καθ᾽ αὑτὸν ἱστορίαι, 8 B., beskreev han Krigene med Perserne (407—529. B. 1. 2),

med Vandalerne i Afrika (395—545. B. 3—4), med Gotherne (487—554. B. 5—8). Den Roes, han i dette Værk havde tildeelt Justinian, Theodora og Belisarios, tilbagekaldte han i et sildigere Skrift, hvilket han kaldte ἀνέκδοτα. — Desuden haves et Skrift af ham: περὶ τῶν τοῦ δεσπότου (Ἰουστινιανοῦ) κτισμάτων, 6 B.

† B. 1—8 *D. Hoeschel.* Aug. Vind. 1607. Fol.

† Ed. pr. af Anecdota: *N. Alemannus.* Lugd. 1623. Fol. Colon. 1669. Fol.

I. C. Orellius. Proc. histor. arcana. Lips. 1827. 8.

Ed. pr. af: de ædificiis Justin. *B. Rhenanus* med lat. Overs. af histor. libr. 1—7. Basil. ap. Hervag. 1531. Fol.

Alle Skrifterne: *C. Maltretus.* Paris. 1662—1663. 2 Voll. Fol. (C. S. B.).

Samml. *I. B. C. Villoison*: Anecdota Gr. (Venet. 1781. 2 Voll. 4). Vol. II. P. 28 sqq. (Lovtale over Anastasios).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 553 sqq.

§. 394.

Om de byzantinske Historieskrivere:

Ph. Labbe, Protrepticon de Byzant. histor. scriptoribus. Paris. 1648. Fol.

I samme Bind af Corpus Scriptor. Byzantt. indeholdes: excerpta de legationibus (§. 231. 397). 1648. Fol. og Eclogæ Historicorum de rebus Byzant. a *P. Labbæo.* (See ll. cc. og §. 392). De Skrifter, som findes i disse Samlinger, ere her anførte efter denne Udgave.

urbium et locorum cet.), 2 B.; er B. 2 om Palæstina bevaret paa Græsk; ogsaa haves den paa Latin ved Hieronymus. — Oftere udg. f. Ex.

I. Clericus. Amstelod. 1707. Fol.

J. *Vallarsii* Udg. af Hieronymi Opera. *Veron.* 1734 sqq. Fol. (Venet. 1766 sqq. 4.) i Vol. 3. P. 121 sqq.

Palladios, Biskop i Helenopolis 400. Uagtet meget uvist, for Forfatter af: *Περὶ τῶν τῆς Ἰνδίας ἐθνῶν* cet.

† *I. Camerarius* i Libellus gnomologicus. Lips. s. a. 8. Pag. 110 sqq.

† *E. Bissæus* (som ineditt!). Lond. 1665. (Ny Titel 1668). 4.

Markianos fra Heraklea ved Pontos. Formodentlig i Begyndelsen af 5te Aarh. Af ham haves en *περίπλους τῆς ἔξω θαλάσσης*, 2 B. (Slutningen mangler), uddragen af de ældre Geographers Værker. Desuden en Beskrivelse af Middelhavets Kyster, 11 B., Udtog af Artemidoros fra Ephesos (§. 254) o. A. (Maaskee ere begge disse Skrifter Dele af eet Værk). Kun nogle Fragmenter deraf ere bevarede.

---

† *D. Hoeschel* (med Skylax o. A.). Aug. Vind. 1600. 8. P. 31 sqq.

I. Hudson, Geogr. minor. (§. 119). Vol. I. Samml. *H. Dodwell* ib. P. 143 sqq. og *G. F. Bredow*, epist. Paris. (See §. 119).

Af en anonym Forfatter haves *σταδιασμὸς τῆς θαλάσσης* (Middelhavets) *ἤτοι περίπλους*.

I. Iriarte i Catal. codd. Matritt. Vol. I. Pag. 485 sqq.

Stephanos Byzantinos. Imod Slutningen af 5te Aarh. Under Navn af *Ἐθνικά*, eller efter en fuldigere an-

Forfattere: Zonaras (§. 400), Niketas Akominatus (§. 400), Nikephoros Gregoras (§. 401), og Laonikos Chalkondylas (§. 402), fortælle det byzantinske Riges Historie fra Constantin d. Store indtil Rigets Undergang.

§. 396.

Agathias fra Myrina i Aeolien. I Slutningen af sjette Aarh. (§. 377. 378). Fortsatte Prokopios (§. 393) i sit Skrift: *περὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας*, 5 B. (552—559). Dette Værk, der hører til de vigtigste fra hine Tider, blev ikke bekiendt før 593. Med Hensyn til Tiden fortiener hans, og andre af disse Forfatteres Stiil Roes, endskiøndt den staaer dybt under de ældre Historikeres Foredrag.

† *Ed. princ. Bonav. Vulcanius.* Lugd. Bat. 1594. 4.

Paris. 1660. Fol. (C. S. B.).

B. G. Niebuhr (tillige med Agathias' Epigrammer). Bonn. 1828. 8. (See §. 394).

Menandros med Tilnavn **Protector** fra Constantinopel. Aarh. 6. Fortsatte Agathias i et Værk, som formodentlig bestod af 8 Bøger (560—582), hvoraf vigtige Fragmenter ere bevarede og udgivne i **Excerpta de legationibus** (l. c. §. 397). P. 97—175.

Andre Fragm. udaf Samlingen: *περὶ γνωμῶν* udgivne af

A. Mai i scriptt. veter. nova collect. cet. (§. 397). Vol. II. P. 352—366.

I. Bekker & *B. G. Niebuhr*, Dexippi, Eunapii cet. See §. 392: Eunapios.

Theophylaktos Simokattes. Fra Ægypten eller Lokris; hvor han maaskee fødtes af ægyptisk Slægt. I første Halvdeel af 7de Aarhundrede. Ærespostér. I hans Værk: ἱστορία οἰκουμενική, 8 B., beskrives Keiser Mauritius' Regiering (582—602); thi man synes uden tilstrækkelig Grund at have antaget disse Bøger for tvende forskiellige Værker. (§. 456).

† *I. Pontanus.* Ingolst. 1604. 4.

C. A. Fabrotus. Paris. 1647. Fol. (C. S. B.).

De af Photios (Cod. 65) giorte Excerpter findes i:

† Theoph. Opera ap. *Commelin.* Heidelb. 1596—1599. 8.

og ere optagne i Excerpta de legat. (§. 397). P. 176—190.

Joannes fra Epiphania. Formodentlig noget tidligere end Theophylaktos, i Begyndelsen af 7de Aarh. Skreev om Krigene med Perserne (572—591). Kun Begyndelsen er bevaret.

Udgivet af *C. B. Hase* tilligemed Leo Diakonos (§. 398). P. 169 sqq.

Joannes, Munk fra Jerusalem. I 8de Aarh. Maaskee Forfatter af en Historie om Ikonoklasterne. Udg. af

F. Combefis i Histor. Byzant. scriptor. post Theoph. Paris. 1685. Fol. (C. S. B.). P. 312 sqq.

Theodosios. Munk. 9de Aarh. Beskreev i et Brev Syrakusæs Indtagelse ved Araberne. Udg. af

C. B. Hase tilligemed Leo Diakonos (§. 398). P. 179 sqq.

§. 397.

Konstantinos Porphyrogenetos VII (Andre: VI). 905—959. Slet Regent; Ynder af Videnskaberne; flit-

tig Skribent. Af hans Skrifter omtale vi her dem, som ere af historisk og politisk Indhold. 1) Ἱστορικὴ διήγησις τοῦ βίου καὶ πράξεων τοῦ Βασιλείου cet. (d. e. Basilios Macedon, 867—886). Nogle have antaget, at dette Skrift ikke er af ham, men at det er forfattet efter hans Foranstaltning.

† *Leo Allatius* i σύμμικτα. Colon. Agripp. 1653. 8. (Paris poster. P. 1 sqq.).

F. Combefis, histor. Byzant. scriptor. post Theophanem. (Ovfr. §. 396). Pag. 132 sqq.

Dette Skrifts Fortsættelse (886—963) haves af en unævnligen Forfatter.

F. Combefis, l. c. P. 217 sqq.

2) πρὸς τὸν ἴδιον υἱὸν Ῥωμανόν (de administrando imperio). Indeholder meget om de krigerske Barbarer, Rigets Fiender.

† *I. Meursius*. Lugd. Bat. 1611. 8. Ogsaa i I. Meursii Udg. af Const. Porph. opera. See 4). Conf. Meursii Opera Vol. VI.

A. Banduri, Imper. Orientale. Paris. 1711. Fol. Tom. I. P. 53 sqq.

3) σύνταγμα, 2 B. (De ceremoniis aulæ Byzantinæ). Deri ere Tilsætninger af sildigere Forfattere indflettede.

I. H. Leich & *I. I. Reiske*. Lips. 1751—1754. 2 Voll. Fol. Paany i *B. G. Niebuhrii* Corp. script. hist. Byzant. Vol. I. Bonn. 1829. 8. (Vol. II skal indeholde Reiskii commentarii).

4) περὶ θεμάτων, 2 B. (de præfecturis im-

perii orient.). Handler om Krigsmagtens Fordeling i Riget.

† *Bonav. Vulcanius.* Bog 1. Lugd. Bat. 1588. 8.

† *F. Morellus.* Bog 2. Paris. 1609. 8.

† *I. Meursius* i Opera Const. Porphyr. Lugd. Bat. 1617. 8. (B. 1—2).

A. Banduri i Imper. Orient. I. c. P. 1 sqq.

Vi tilføie her hans taktiske Bøger (§. 454):

5) *βιβλίον τακτικόν.*

† *I. Meursius* i Const. Opera. See ovfr. 4) og i Meursii Opera. Vol. VI. P. 921 sqq.

6) *στρατηγικὸν περὶ ἐθῶν διαφόρων ἐθνῶν.*

I *I. Meursii* Opera. l. c.

Desuden lod han ved lærde Mænd giøre meget omfattende Udtog udaf forskiellige Skribentclasser. Med Hensyn til Culturens og Litteraturens daværende Tilstand vare saadanne Samlinger dengang hensigtsmæssige, endskiøndt de vistnok bidroge til at bringe den ældre Litteraturs Skrifter i Forglemmelse. Den af disse Samlinger, som hører herhid, heed *κεφαλαιώδης ὑπόθεσις*, 53 B., inddeelte efter Gienstandene, og hver med særskilt Titel. Ikkun tre Bøger deraf ere hidtil bekiendte:

1) *ἐκλογαὶ περὶ πρεσβειῶν* (B. 27), hvori findes vigtige Fragmenter a) udaf Polybios, Dionysios Halikarn., Diodoros fra Sikelia, Appianos og Dion Kassios, b) udaf en Deel ellers tabte Forfatteres Skrifter, f. Ex. Herennios Dexippos, Eunapios, Petros Patricius, Priskos, Malchos.

[illegible]) [illegible] † Fulv. Ursinus (eclogæ de legationibus ex Polyb. cet.). Antw. 1582. 4 og dernæst optagne i Udgaverne af de vedkommende Forfatteres Skrifter.

Disse b) *Excerpta de legationibus* ere udgivne ved † *D. Hoeschel* (*excerpta Hoescheliana*). Aug. Vind. 1603. 4. Dernæst med Tilføielse af Theophylaktos (§. 396) og Henr. Valesii notæ et animadverss. i Corp. Scriptt. historiæ Byzantinæ. Paris. 1648. Fol. (See §. 394). Denne Samling findes tildeels ogsaa i *I. Bekkeri & B. G. Niebuhrii*: Dexippi, Eunapii cet. quæ supersunt. See §. 392: Eunapios.

2) περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας, B. 50 (excerpta de virtutibus et vitiis).

† *H. Valesius*. Paris. 1634. 4. Deri tillige Fragmenter udaf andre Forfattere. (Kaldes Excerpta *Peiresciana* ell. *Valesiana*).

3) περὶ γνωμῶν (de sententiis), indeholdende for en Deel vigtige Fragmenter deels udaf ovenfor nævnte (see 1), deels af andre Forfatteres Skrifter.

† Ed. pr. *Ang. Mai* i Scriptorum veterum nova collectio e Vaticanis codd. Romæ 1825—1827, 2 Voll. 4. S. Vol. 2.

I. H. Leich, de vita et rebus gestis Const. Porphyr. Lips. 1746. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VIII, 1 sqq. Sammenl. §. 446.

§. 398.

Genesios fra Byzantion. Samtidig med Konstant. Porphyrog. (§. 397). Beskrev efter dennes Foranstaltning Keisernes Historie fra Leo Armenios til Basilios Makedon (813—867). 4 B.

Jo. Genesius de rebus Constantinop., Georg. Phranzæ

Skrevet o. A. Fra de ældste Tider indtil 1042, i 2 eller 3 Afsnit, som hvert især har sin Forfatter.

C. du Fresne. Paris. 1688. Fol. (C. S. B.).

Georgios Kedrenos. I Midten af 11te Aarh. Hans σύνοψις ἱστοριῶν, fra den ældste Tid indtil 1057, er sammenskreven udaf forskiellige ældre Skribenter, og dens sidste Deel uddragen af den tidligere Bearbeidelse af Joannes Skylitzes' Værk (§. 404).

G. Xylander. Basil. 1566. Fol.

I. Goar & C. A. Fabrotus (med Joannes Skylitzes. See §. 404). Paris. 1647. 2 Voll. Fol. (C. S. B.).

Konstantinos Manasses. Σύνοψις ἱστορική. Ovfr. §. 389.

Michael Glykas. Maaskee i 12te, Andre sætte ham i 15de Aarh. Hans βίβλος χρονική, 4 B., begynder fra de ældste Tider, og ender 1118.

P. Labbæus. Paris. 1660. Fol. (C. S. B.).

Man har tillagt **Theodoros Metochita** (§. 234. 422) en Deel af dette Værk, historia Romana ab Iul. Cæs. ad Constant. Magn., men formodentlig uden Grund.

See *Lamii* Fortale til *I. Meursii* oper. Vol. VII. Pag. IX. *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. X, 412 sqq.

Under Navn af Theodoros Metochita var dette Skrift udg. af

I. Meursius. Lugd. Bat. 1618. 4.

Deri tillige en Mindetale over Theod. Met. af Nikephoros Gregoras (§. 401).

C. F. Bodenburg, de Th. Met. scriptis νοθείας insimulatis i Miscell. Lips. Tom. XII, 20 sqq.

Constantinopel 1096. Af ham haves: Ὕλη ἱστορίας i 4 B., Komnenernes Historie, 1057—1081, et af den byzantinske Historieskrivnings meest udmærkede Værker (S. 391).

P. Possinus. Paris. 1661. Fol. (C. S. B.).

Ed. Venet. 1729. Fol. hvori tillige Commentaren, som i Ed. Paris. er udeladt. Jo. Kinnamos. See ndfr.

Anna Komnena. Fød 1083, levede til mod Midten af 12te Aarh. Ærgjerrigere end hendes Mand, efter hvis Død hun drog sig tilbage i et Kloster. Hun beskrev sin Faders Alexios' Historie (1069—1118) i 15 Bøger under Navn af Alexias; hvilket Værk, uagtet det røber Partiskhed for Alexios, og ikke er frit for Spor af Tidsalderens Aand og Smag, dog tilfulde vidner om Forfatterindens usædvanlige Talent og Lærdom, og indtager en hæderlig Plads iblandt Litteraturens bedre Værker.

B. 1—8: *D. Hoeschel.* Aug. Vind. 1610 (paa Titelblad 1618). 4.

Hele Værket: *P. Possinus.* Paris. 1651. Fol. (C. S. B.). Comment. ndfr. Kinnamos.

I. C. Fuesly, de Alexiade Annæ Comnenæ. Turic. 1766. 4.

P. H. Hegewisch, histor. u. litter. Aufsätze. Kiel 1801. 8. P. 121 sqq.

Joannes Kinnamos. I sidste Halvdeel af 12te Aarh. Var *γραμματικὸς βασιλικός*. Ledsagede Manuel I Komnenos paa hans Tog. Fortsatte Anna Komnenas ovenfor anførte Værk 1118—1176: *ἐπιτομὴ τῶν κατορθωμάτων* eet. 6 Bøger. Efterlignede Xenophon. Endskjøndt han var partisk, hører han til de bedste iblandt Byzantinerne.

† C. Tollius (de reb. gestis Joannis et Manuelis Comnenor. Libri IV). Traj. ad Rhen. 1652. 4.

C. du Fresne du Cange. Libri VI. Paris. 1670. Fol. (C. S. B.). Deri Anmærkn. til Nikephoros Bryennios og Anna Komnena, hvilke i den venetianske Udg. 1729 ere føiede til disse Forfattere selv.

§. 400.

I Begyndelsen af samme Aarhundrede (omtr. 1118), Joannes Zonaras, der, efter at have beklædt Stats-Embeder, blev Munk. Af ham haves: *Χρονικὸν* (Annales), fra Verdens Begyndelse indtil 1118. Han har benyttet nu tabte Kilder, var Vidne til de af ham imod Slutningen af hans Værk fortalte Begivenheder, og bedømte dem upartisk, om end ikke med streng Kritik. Han regnes iblandt de bedste byzantinske Forfattere. — Sammenl. §. 441.

† *Hieron. Wolfius.* Basil. 1557. Fol.

C. du Fresne du Cange. Paris. 1686—1687. 2 Voll. Fol. (C. S. B.). (Denne Udg. inddeelt i 18 Bøger).

Niketas Akominatus med Tilnavn Choniates. Beklædte høie Embeder i Constantinopel, hvilken Bye han forlod, efter dens Indtagelse 1204, hvortil han var Dievidne. Han døde efter 1206 (formod. 1216) i Nikæa. Fortsatte Zonaras (1118—1206) i 21 Bøger. Hans Stiil er poetiserende.

† *Hier. Wolfius.* Basil. 1557. Fol.

† (*S. Goulart*). Genev. 1593. 4.

C. A. Fabrotus. Paris. 1647. Fol. (C. S. B.).

C. P. Conz, Laudatio Wielandii. Anecd. earum de Niceta & Cinnamo. Tub. 1818. 8.

Et Fragment om Billedstøtters Ødelæggelse efter Constantinopels Indtagelse 1204: de statuis æneis post captam a Latinis Const. igni traditis, er udg. i

A. Banduri imper. orient. (§. 397). Tom. I. Part. 3. Pag. 107 sqq. og ved

F. Wilken (de statuis, quas Franci post captam a. 1204. Const. destruxerunt). Lips. 1830. 8.

Desuden Inedita og theolog. Skrifter.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 737 sqq.

§. 404.

Med det 13de Aarh. sank Historieskrivningen stedse dybere.

Georgios Akropolites Logothetes. 1220—1282. Oplevede mange afvexlende Skiebner i betydelige Embedsstillinger. Under hans Navn haves: 1) Χρονικὴ συγγραφή, 1204—1261. 2) Χρονικὸν ὡς ἐν συνόψει τῶν ἐν ὑστέροις; hvilket er et Udtog af 1) og formodentlig ikke af Georgios Akrop. selv.

Begge udgivne (tilligemed andre Skrifter):

Leo Allatius. Paris. 1651. Fol. (C. S. B.).

Udtoget tilligemed Nikephoros Gregoras og Laonikos Chalkond. † (Historiæ Byzant. scriptores tres) Genev. (Ny Titel *Col. Allobr.*). 1615. Fol. (*Th. Douza* havde udg. det særskilt Lugd. Bat. 1614. 8).

Georgios Pachymeres. Fød i Nikæa 1242; død i Begyndelsen af 14de Aarh. Da Palæologerne paany

vare pleyne, Rigets Herskere, beklædte han betydelige geistlige og verdslige Embeder. Han døde, uvist naar, dog først efter 1308. Han besad stor Lærdom og skrev i forskiellige Fag (§. 390. 422. 450). Herhid hører hans Historie af Michael Palæologos, 6 B. (1258—1282), og af Andronikos Palæologos, 7 B. (1283—1308). Stilen er kunstlet og dunkel.

P. Possinus. Romæ 1666—1669. 2 Voll. Fol. (C. S. B.).

I fiortende Aarhundrede:

Nikephoros Gregoras fra Herakleа ved Pontos. 1295—1359. Beklædte vigtige Bestillinger. Døde i Fængsel. Omfattende Kundskaber. Mange Skrifter af forskiellige Indhold (§. 422. 437), og derblandt ogsaa et Par astronomiske, hvilke, ligesom ogsaa andre, endnu ikke ere udgivne. Herhid hører: ἱστορία Ῥωμαϊκή (Byzantina), 38 B. (1204—1359). Prækiske Gientagelser. Kunstlet Foredrag. (Sammenl. §. 406).

† B. I—XI. *Hieron. Wolfius.* Basil. 1562. Fol. Ogsaa i histor. Byz. scriptt. tres. Opfr. Georg. Akropol.

B. I—XXIV. *I. Boivin.* Paris. 1702. 2 Voll. Fol. (C. S. B.). Vol. III er ikke udkommet.

L. Schopen. Vol. I. Bonn. 1829. 8. (Vol. XIX af *B. G. Niebuhrii* Corp. scriptt. hist. Byzant.).

Joannes Kantakuzenos, af Palæologernes Slægt. Levede endnu 1375. Beklædte Embeder og Krigsposter, og styrede Riget, deels som Formynder, deels som Regent 1341—1355; hvorpaa han gik i Kloster. Han forfattede det byzantinske Riges Historie (1320—1357), 4 B., under Navn af Christodulos. Desuden theologiske og andre Skrifter.

Ed. princ. Cum notis J. Pontani & I. Gretseri. Paris. 1615. 8 Voll. Fol. (C. S. B.).

L. Schopen, Vol. I. Bonnae 1829. 8. (Vol. XX af B. G. Niebuhrii Corp. scriptt. histor. Byz.)

§. 402.

I femtende Aarhundrede:

Joannes Kananos, som beskrev Amurat d. IIdens Angreb paa Constantinopel (1422).

Udgivet med Georg. Akropolita ved Leo Allatius. (§. 401). Pag. 187 sqq.

Joannes Anagnostes. Skrev om Thessalonikas Indtagelse ved Tyrkerne 1430 (περὶ ἁλώσεως τῆς Θεσσαλονικῆς).

L. Allatii σύμμικτα (cfr. §. 397. 1). Pars poster. P. 317 sqq.

Med Jo. Genesios cet. Venet. 1733. Fol. (See §. 398).

Theodoros Gaza, fra Thessalonika, 1398—1478. I Form af et Brev: περὶ ἀρχῆς τῶν Τούρκων. (De orig. Turcarum). (Ndfr. §. 443).

Leo Allatius' i σύμμικτα. (§. 397). Pars post. Pag. 381 sqq.

Med Jo. Genesios cet. Venet. 1733. Fol. (§. 398).

Joannes Dukas. Af keiserlig Slægt. Levede efter 1462. Efterat have forudskikket en kort Udsigt over Historien fra Adam — 1341, fortalte han den byzantinske Historie udførligere 1341—1462.

I. Bullialdus. Paris. 1649. Fol. (C. S. B.).

Georgios Phranzes. Fød 1401 af keiserlig Slægt.

Efterat have beklædt høie Embeder, blev han tagen til Fange 1453. Blev igjen fri, blev Munk, og skrev Palæologernes Historie, 4 B. (chronicon rerum Byzantin.) 1260—1477.

Med Jo. Genesios ed. Venet. 1733. Fol. (§. 398).

C. Alter. Vindob. 1796. Fol.

Laonikos Chalkondylas (egentlig Chalkokondylas) fra Athen. Omtr. 1470. Beskrev Tyrkernes Historie og det græske Riges Undergang i 10 B. (1298—1462). Indholdsriig, men lettroende.

C. A. Fabrotus. Paris. 1650. Fol. (C. S. B.).

Sammenl. §. 401. (Georg. Akropolites).

§. 403.

Sammenl. §. 244—249.

b) Til denne Afdeling af de byzantinske Skribenter regnes de, som fra 8de indtil i 13de Aarhundrede have sammenskrevet chronologiske Compilationer. De fleste af disse Chronographer have begyndt fra de ældste Tider. Deres Værd beroer paa Beskaffenheden af de Kilder, de have benyttet. De bedste iblandt dem ere Leo Grammatikos (§. 404), Nikephoros Patriarcha (§. 405), og Michael Glykas (§. 406).

§. 404.

Georgios med Tilnavn Synkellos. Omtrent 800. Hans ἐκλογὴ χρονογραφίας fra Verdens Skabelse indtil Diokletian (284) er det første Værk af denne Art. Forfatteren har især benyttet og givet Tillæg til Eusebios (§. 249 o. fl. St.).

J. Goar. Paris. 1652. Fol. (C. S. B.).

Opit. Dindorf. (Mich. Nicephorus Constantinop.). Bonnæ 1829. 2 Voll. 8. (Hører til *B. G. Niebuhrii* corp. scriptt. hist. Byz.).

G. G. Bredow, de Georgii Syncelli chronogr. Epistola Parisiens. Lips. 1812. 8.

I følgende Skrifter er denne Chronographie fortsat:

1) Theophanes Isakios eller Isaurikos, med Tilnavn Confessor. Forhvarede Billeddyrkelsen. Døde, forviist, paa Samothrake 817. Han fortsatte Synkellos (285—813). Hans Levnet er beskrevet af Theodoros Studites.

I. Goar & F. Combefis. Paris. 1655. Fol. (C. S. B.).

2) Leo Grammatikos. I Midten af 10de Aarhundrede. *Χρονογραφία τὰ τῶν νέων βασιλέων περιέχουσα* (813—949). See ovfr. §. 403.

I. Goar & F. Combefis med Theophanes.

3) Georgios Monachos. Paa samme Tid. *Βίοι τῶν νέων βασιλέων* (813—944).

F. Combefis i scriptt. post Theophanem. (Ovfr. §. 396). Pag. 499 sqq.

4) Joannes Skylitzes med Tilnavn Thrakesios eller Kuropalates. I sidste Halvdeel af 11te Aarhundrede. Han bearbeidede sin *ἐπιτομὴ ἱστοριῶν* tvende Gange. Den første Bearbeidelse (811—1057) er benyttet af Georgios Kedrenos (§. 405) og kun udgivet paa Latin:

Jo. Baptista Gabius. Venet. 1570. Fol.;

den anden (811—1081) er udgiven paa Græsk, som Fortsættelse af Georg. Kedrenos med dennes

Compend. histor. (§. 405). Vol. 2. Pag. 807 sqq.

vigtige Efterretninger, det indeholder om Hindernes Philosophie og Religion, tilligemed Steder af tabte Forfattere.

Histor. Ecclesiast.

‡ *Robert. Stephan.* (Scriptt. histor. eccles.). Lutet. 1544. Fol. Pag. 1 sqq. † Colon. Allobr. 1612. Fol.

G. Reading. Cantabr. 1720. 3 Voll. Fol. Augustæ Taurinor. 1746—1748. 3 Voll. Fol. (Vol. I. P. 1 sqq.).

Cum notis *Vales. et Read.* Venet. 1763 sqq. 3 Voll. 4.

E. Zimmermann (Corp. Patrum Græcor. Vol. I). Francof. 1822. 8.

F. A. Heinichen. Lips. 1828. 3 Voll. 8.

Rufini Oversæt. ved *P. T. Cacciari.* Rom. 1740—41. 2 Voll. 4.

Præparatio Evangelica:

‡ *Rob. Stephanus.* Paris. 1544. Fol.

† *Fr. Vigerus.* Paris. 1628. Fol. Eftertrykt Colon. (Lips.) 1688. Fol.

Euseb. de vita Constantini, Panegyricus cet. ed. a *F. A. Heinichen.* Lips. 1830. 8.

A. Mai scriptor. veter. nova collectio (§. 39). Vol. I.

Om Eusebios f. Ex.

Jan. Möller, de fide Euseb. in reb. Christian. enarrandis. Haun. 1813. 8.

J. T. K. Danz, de Euseb. ejusque fide histor. P. I. Jen. 1815. 8.

C. A. Kestner, de Euseb. auctorit. et fide. Goett. 1816. 4.

H. Reuterdahl, de fontib. histor. eccles. Euseb. Lund. 1826. 8.

Philostorgios skrev i Begyndelsen af 5te Aarh. en Kirkehistorie (300—425), 12 B. Udtog deraf hos Photios (Cod. 40). Udg. f. Ex. med Photios, og af

G. Reading, l. c. Vol. III, P. 476 sqq.

Cpil. Dindorf. (Mc). Nicephorus, Constantinop.). Bonnæ 829. 2 Voll. 8. (Hører til B. G. Niebuhrii corp. scriptt. hist. Byz.).

G. G. Bredow, de Georgii Syncelli chronogr. ; Epistolæ Parisiens. Lips. 1812. 8.

I følgende Skrifter er denne Chronographie fortsat:

1) Theophanes Isakios eller Isaurikos, med Tilnavn Confessor. Forsvarede Billeddyrkelsen. Døde, forvist, paa Samothrake 817. Han fortsatte Synkellos (285—813). Hans Levnet er beskrevet af Theodoros Studites.

I. Goar & F. Combefis. Paris. 1655. Fol. (C. S. B.).

2) Leo Grammatikos. I Midten af 10de Aarhundrede. *Χρονογραφία τὰ τῶν νέων βασιλέων περιέχουσα* (813—949). See ovfr. §. 403.

I. Goar & F. Combefis med Theophanes.

3) Georgios Monachos. Paa samme Tid. *Βίοι τῶν νέων βασιλέων* (813—944).

F. Combefis i scriptt. post Theophanem. (Ovfr. §. 396). Pag. 499 sqq.

4) Joannes Skylitzes med Tilnavn Thrakesios eller Kuropalates. I sidste Halvdeel af 11te Aarhundrede. Han bearbeidede sin *ἐπιτομὴ ἱστοριῶν* tvende Gange. Den første Bearbeidelse (811—1057) er benyttet af Georgios Kedrenos (§. 405) og kun udgivet paa Latin:

Jo. Baptista Gabius. Venet. 1570. Fol.;

den anden (811—1081) er udgiven paa Græsk, som Fortsættelse af Georg. Kedrenos med dennes

Compend. histor. (§. 405). Vol. 2. Pag. 807 sqq.

Joannes fra Antiochia, med Tilnavn Malalas. I 9de Aarhundrede. En Χρονογραφία fra Adam til 566. En Deel deraf er tabt.

Med Venet. cet. Venet. 1733. Fol. (§. 396). Conf. Excerpta Valesiana. Paris. 1634. 4. (Ovfr. §. 397. 2).

L. Dindorf. Bonn. 1830. 8. (B. G. Niebuhrii corp. scriptor. hist. Byzant.).

Nikephoros Patriarcha med Tilnavn Homologetes eller Confessor, hvilket Navn han fik som Tilhænger af Billeddyrkelsen. Døde som Munk 828. Af hans Skrifter høre herhid: 1) ἱστορία σύντομος (breviarium historicum) 602—770. (Ovfr. §. 403).

† D. Petavius. Paris. 1616. 8. Optaget i Corp. Scriptt. Byz. Paris. 1648. Fol. (med Theophyl. Simok.).

G. Dindorf (med Georg. Synkellos). Bonn. 1829. See §. 404.

2) χρονογραφία σύντομος, fra Adam indtil 828, og fortsat af en anonym Forfatter indtil Slutningen af 9de eller Begyndelsen af 10de Aarhundrede.

Først flere Gange udg. paa Latin, derefter paa Græsk:

Jos. Scaliger i thesaur. tempor. Lugd. Bat. [illegible] og [illegible]. Fol.

I. Goar med Georg. Syncelli Chronogr. (§. [illegible]). Pag. 393 sqq.

[illegible] 9de Aarhundredes Ende.

Georgios Hamartolos. Et Chroniken fra den ældste Tid indtil 842.

Joannes fra Sicilien. Et Chronikon fra den ældste Tid indtil 866, og en anonym Fortsættelse indtil 1222.

Disse Skrifter ere ikke udgivne.

I 10de Aarhundrede:

Simeon med Tilnavn Metaphrastes, eller Logothetes. Uvisse Meninger om naar han levede. I sit Chronikon fra den ældste Tid indtil 963 benyttede han adskillige tabte Skrifter. En Anonym fortsatte det indtil 1059. Iskun en Deel deraf fra Leo Armenios indtil 963 er udg.

F. Combefis i Scriptt. post Theoph. (See S. 896). Pag. 400 sqq.

Julius Pollux (Polydeukes). Formodentlig i 10de Aarh. Hans *Ἱστορία φυσικὴ* (om Verdens Skabelse) *καὶ χρονικὸν ἐφεξῆς* er hidtil kun udgivet indtil 377. Et Haandskrift indeholder en Fortsættelse deraf indtil 963.

I. B. Bianconi, anonymi scriptoris historia sacra. (Begyndelsen mangler, og med den Forfatterens Navn). Bononiæ 1779. Fol.

I. [illegible] (uden Begyndelsen). Monachii et Lips. [illegible] (Kiendte ikke udg. 1779).

Hippolytos fra Theben. I Slutningen af 10de Aarh. Chronikon fra Christi Fødsel indtil 996. Udtog deraf i

J. A. Fabricii: Opera Hippol. Episc. & Martyr. Hamb. 1716—1718. 2 Voll. Fol. I Vol. 2. P. 57 sqq.

I 11te Aarhundrede:

Chronicon Paschale (*Πασχάλιον*), bekiendt ogsaa under andre Navne, f. Ex. Chronic. Alexandrinum, Fasti

Skoull o. fl. Fra de ældste Tider indtil 1042, i 2 eller 3 Afsnit, som hvert især har sin Forfatter.

C. du Fresne. Paris. 1688. Fol. (C. S. B.).

Georgios Kedrenos. I Midten af 11te Aarh. Hans *σύνοψις ἱστοριῶν*, fra den ældste Tid indtil 1057, er sammenskreven udaf forskiellige ældre Skribenter, og dens sidste Deel uddragen af den tidligere Bearbeidelse af Joannes Skylitzes' Værk (§. 404).

G. Xylander. Basil. 1566. Fol.

I. Goar & C. A. Fabrotus (med Joannes Skylitzes. See §. 404). Paris. 1647. 2 Voll. Fol. (C. S. B.).

Konstantinos Manasses. *Σύνοψις ἱστορική.* Ovfr. §. 389.

Michael Glykas. Maaskee i 12te, Andre sætte ham i 15de Aarh. Hans *βίβλος χρονική*, 4 B., begynder fra de ældste Tider, og ender 1118.

P. Labbæus. Paris. 1660. Fol. (C. S. B.).

Man har tillagt **Theodoros Metochita** (§. 234. 422) en Deel af dette Værk, historia Romana ab Iul. Cæs. ad Constant. Magn., men formodentlig uden Grund.

See *Lamii* Fortale til *I. Meursii* oper. Vol. VII. Pag. IX. *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. X, 412 sqq.

Under Navn af Theodoros Metochita var dette Skrift udg. af

I. Meursius. Lugd. Bat. 1618. 4.

Deri tillige en Mindetale over Theod. Met. af Nikephoros Gregoras (§. 401).

C. F. Bodenburg, de Th. Met. scriptis *νοθείας* insimulatis i Miscell. Lips. Tom. XII, 20 sqq.

Joel. Formodentlig i 13de Aarh. Hans Χρονογραφία ἐν συνόψει fra den ældste Tid indtil 1204 er udg. ved

Leo Allatius. Paris. 1651. Fol. (Med Georgios Akropolites. See §. 401). P. 149 sqq.

I 15de Aarhundrede:

Georgios Kodinos (§. 407). Herhid hører hans: περὶ τῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐτῶν cet. (de annis ab orbe condito usque ad urbem ab Agarenis captam 1453).

P. Lambecius. 1655. (l. c. §. 407). P. 75 sqq.

Et Chronologikon findes i *I. Bullialdi* Udg. af Jo. Dukas. P. 196 sqq. See ovfr. §. 402.

§. 406.

c) Herhid høre de Skrifter, som indeholde Efterretninger om Byzantinernes Tilstand og Forfatning, om deres Skikke, Sæder, Indretninger, Bygninger o. s. v.

Prokopios fra Cæsarea. Om de af Justinianos opførte Bygninger. Ovfr. §. 393.

Paulos Silentiarios. St. Sophia-Kirkens Beskrivelse. Ovfr. §. 387.

Joannes Laurentios med Tilnavn **Lydos**. Levede indtil efter Midten af 6te Aarhundrede. Beklædte offentlige Embeder. περὶ ἀρχῶν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας, 3 B.

Ed. princ. I. D. Fuss. Paris. 1812. 8. Sammenl. *Reuvens* Collect. litter. Lugd. Bat. 1815. 8 og

J. D. Fuss, epistola ad Hasium de Joan. Lydi opusculo de magistrat. Roman. Bonnæ 1821. 8.

Sammenl. §. 451.

Hesychios fra Miletos. I 6te Aarh. Vises §. 392. §. 407.

Konstantinos Porphyrogenetos. I 10de Aarhundr. Om hans hidhørende Skrifter: *σύνταγμα* og *περὶ θεμάτων* see ovfor §. 397.

Alexios I Komnenos. Keiser 1081. Døde 1118. Lod forfærdige et Register over Rigets Indtægter (*λογαρικὴ παλαιὰ καὶ νέα*), som er udgivet af

J. F. Gronovius i Bogen: de sestertiis. Lugd. Bat. 1691. 4. Pag. 746 sqq., og i

Monumenta eccles. Græc. per monach. Benedict. Vol. IV. Paris. 1692. 4. P. 367 sqq.

Et Skrift: Patria, eller origines urbis Constantin. ac descriptio ædis Sophianæ, 4 B., synes at være fra 11te eller 12te Aarh. af en anonym Forfatter. Nogle have tillagt Michael Psellos (§. 421 o. fl. St.) dette Skrift.

A. Banduri, imper. orient. Vol. I. Pars III. P. 1 sqq.

Matthæos Blastares. I 14de Aarh. Om Hofembederne i Constantinopel. See §. 390, 470.

Georgios Kodinos med Tilnavn Kuropalates. 1453. Af ham haves adskillige Smaaskrifter. (Sammenl. §. 405 Slutn.).

1) *περὶ τῶν ὀφφικιάλιων τοῦ Παλλατίου* cet. (de officiis et officialibus aulæ et magnæ ecclesiæ Constant.)

pii (Fr. Junius). Lugd. 1588. 8. † Ap. Commel. 1596. 8. (Kun som Tillæg).

† *I. Gretserus*. Paris. 1625. Fol.

L. Goar. Paris. 1648. Fol. (C. S. B.)

2) *παρεκβολαὶ ἐκ τῆς βίβλου τοῦ χρονικοῦ περὶ τῶν πατρίων τῆς Κωνστ.* (excerpta — de originibus cet.), Udtog af Hesychios' fra Milets Skrifter, mistænkt. (See §. 392).

Georg. Douza. † Ap. Commel. 1596. 8. Cum notis *Meursii*. † Aurel. Allobr. 1607. 8.

P. Lambecius. Paris. 1655. Fol. (C. S. B.)

I denne Udg. af *P. Lambecius* P. 11 sqq. findes desuden: 3) *π. τῆς σχηματογραφίας τ. Κωνστ.*; 4) *π. ἀγαλμάτων, στηλῶν, καὶ θεαμάτων τ. Κ.*; 5) *π. κτισμάτων τ. Κ.*; 6) *π. τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας*. (Begyndelsen af no. 4 og no. 6 opgives i den ovenfor anførte Udg. Aurel. Allobr. 1607).

Foruden de her omtalte, findes hist og her i Samlinger og andensteds Skrifter, tildeels af ubekjendte Forfattere, som kunne henregnes til de byzantinske Historieskrivere.

II. Geographie.

Sammenl. §. 250—259.

---

§. 408.

Eusebius fra Cæsarea (§. 249). Af hans: *περὶ τῶν τοπικῶν ὀνομάτων ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ* (Onomasticon

urbium et locorum cet.), 2 B., er B. 2 ... bevaret paa Græsk; ogsaa haves den paa Latin ved Hieronymus. — Oftere udg. f. Ex.

I. Clericus. Amstelod. 1707. Fol.

I. Vallarsii Udg. af *Hieronymi* Opera. Veron. 1734 sqq. Fol. (Venet. 1766 sqq. 4.) i Vol. 3. P. 121 sqq.

Palladios, Biskop i Helenopolis 400. Uvist, om uvist, for Forfatter af: Περὶ τῶν τῆς Ἰνδίας ἐθνῶν cet.

† *I. Camerarius* i Libellus gnomologicus. Lips. s. a. 8. Pag. 110 sqq.

† *E. Bissæus* (som inedit!). Lond. 1665. (Ny Titel 1668). 4.

Markianos fra Herakleą ved Pontos. Formodentlig i Begyndelsen af 5te Aarh. Af ham haves en περίπλους τῆς ἔξω θαλάσσης, 2 B. (Slutningen mangler), udbragen af de ældre Geographers Værker. Desuden en Beskrivelse af Middelhavets Kyster, 11 B., Udtog af Artemidoros fra Ephesos (§. 254) o. A. (Maaskee ere begge disse Skrifter Dele af eet Værk). Kun nogle Fragmenter deraf ere bevarede.

---

† *D. Hoeschel* (med Skylax o. A.). Aug. Vind. 1600. 8. P. 31 sqq.

I. Hudson, Geogr. miner. (§. 119). Vol. I. Samment. *H. Dodwell* ib. P. 143 sqq. og *G. G. Bredow*, epist. Paris. (See §. 119).

Af en anonym Forfatter haves σταδιασμὸς τῆς θαλάσσης (Middelhavets) ἤτοι περίπλους.

I. Iriarte i Catal. codd. Matritt. Vol. I. Pag. 485 sqq.

Stephanos Byzantinos. Imod Slutningen af 5te Aarh. Under Navn af ἐθνικά, eller efter en fuldigere an:

tagne Benævnelse: περὶ πόλεων καὶ δήμων, havde Stephanos forfattet et geographisk Lexikon, hvori han tillige havde optaget mangfoldige Bidrag til at oplyse historiske, mythiske, grammatiske og andre Gjenstande. Med Undtagelse af en Deel af Bogstavet Δ (fra Δύμη), og enkelte Fragmenter, er dette vigtige Værk kun bevaret i et Udtog, forfærdiget af Grammatikeren Hermolaos, i 6te Aarhundrede, som meest har indskrænket sig til det Geographiske og Grammatiske.

Ed. princ. af Udtoget:

† *Aldus*. Venet. 1502. Fol.

† Ap. *Juntam*. Flor. 1521. Fol.

† *G. Xylander*. Basil. 1568. Fol.

Th. Pinedo. Amstel. 1678. (Ny Titel 1725). Fol. Deri tillige Fragm. af Bogstavet Δ. Ligeledes

A. Berkelius. Lugd. Batav. 1688. (Ny Titel med nogle Tillæg 1694). Fol.

G. Dindorf. Lips. 1825. 4 Voll. 8.

Et Fragment af det fuldstændige Værk har ofte været udgivet deels heelt, f. Ex. ved *S. Tennulius*. Amstel. 1669. 4. o. A.,

deels Fragmentet om Dodone: *Jac. Gronovius*. Lugd. Bat. 1681. 4. Det hele Fragment findes i Udgavv. af 1678, 1688 og 1825.

Luc. Holstenii notæ et castigat. in Stephan. (Accedd. fragm. Scymni Chii) edit. a *Th. Ryckio*. Lugd. Bat. 1684. (Ny Titel Ultraj. 1691. Lugd. Bat. 1692). Fol.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IV, 621 sqq.

§. 409.

Hierokles med Tilnavn Grammatikos. Uvist naar; Nogle, at under Justinianos (omtr. 530); Andre sætte ham

vigtige Efterretninger, det indeholder om Hindernes Philosophie og Religion, tilligemed Stykker af tabte Forfattere.

Histor. Ecclesiast.

‡ *Robert. Stephan.* (Scriptt. histor. eccles.). Lutet. 1544. Fol. Pag. 1 sqq. † Colon. Allobr. 1612. Fol.

G. Reading. Cantabr. 1720. 3 Voll. Fol. Augustæ Taurinor. 1746—1748. 3 Voll. Fol. (Vol. I. P. 1 sqq.).

Cum notis *Vales.* et *Read.* Venet. 1763 sqq. 3 Voll. 4.

E. Zimmermann (Corp. Patrum Græcor. Vol. I). Francof. 1822. 8.

F. A. Heinichen. Lips. 1828. 3 Voll. 8.

Rufini Oversæt. Eft. ved *P. T. Cacciari.* Rom. 1740—41. 2 Voll. 4.

Præparatio Evangelica:

‡ *Rob. Stephanus.* Paris. 1544. Fol.

† *Fr. Vigerus.* Paris. 1628. Fol. Eftertryk Colon. (Lips.) 1688. Fol.

Euseb. de vita Constantini, Panegyricus cet. ed. a *F. A. Heinichen.* Lips. 1830. 8.

A. Maii scriptor. veter. nova collectio (§. 397). Vol. I.

Om Eusebios f. Ex.

Jan. Möller, de fide Euseb. in reb. Christian. enarrandis. Haun. 1813. 8.

I. T. K. Danz, de Euseb. ejusque fide histor. P. 1. Jen. 1815. 8.

C. A. Kestner, de Euseb. auctorit. et fide. Goett. 1816. 4.

H. Reuterdahl, de fontib. histor. eccles. Euseb. Lund. 1826. 8.

Philostorgios skrev i Begyndelsen af 5te Aarh. en Kirkehistorie (300—425), 12 B. Udtog deraf hos Photios (Cod. 40). Udg. f. Ex. med Photios, og af

G. Reading, l. c. Vol. III, P. 476 sqq.

fornemmelig [illegible] og [illegible] Forfatteren hvad Smaaskrifter [illegible] de omliggende Lande. Udgave af

† *Leo Allatius* i σύμμικτα. Rom. 1653. 8. Pars [illegible] I sqq. Med Genesius, Georg. Phranzes ed. Venet. 1733. Fol. (§. 366).

III. Kirkehistorie.

§. 410.

Ved det særegne Forhold, i hvilket de christelige Oldskrifter befandt sig til den græske Litteratur, og ved Sproget have Christendommens Historieskrivere for saavidt de have skrevet i det græske Sprog, Adkomst til at omtales i den græske Litteraturhistorie. Her kan dette dog kun skee med strengt Udvalg. — Allerede de ældre Kirkefædre havde ofte berørt Kirkens Historie, og givet Bidrag til den i deres Værker, men den første, som forfattede et egentlig kirkehistorisk Værk, synes at have været

§. 411.

Eusebios (§. 249. 408) i hans ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, 10 B., indtil 324, hvilket Værk maaskee er skrevet fornemmelig med Hensyn til Hedningene. — Bearbeidet paa Latin ved Rufinus (4de Aarh.), og blev af ham fortsat indtil Theodosios d. Stores Død. Desuden haves deels fuldstændige, deels i Fragmenter, 3 Skrifter om Martyrer, tvende Skrifter om Konstantin d. St., og et biographisk Fragment, hvortil vi føie hans εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως προπαρασκευή, hvilket Værk fortiener at nævnes her fornemmelig til

[illegible] haves en σταδιασμὸς, [illegible] Beskrivelse over [illegible] [illegible]

A. *Banduri* (efter en tidligere Udg. af *Luc.* [illegible]) i Imper. Orient. Paris. 1711. Fol. i Vol. I. Part. I. P. 81 sqq.

P. *Wesseling* i Vetera Romanor. Itineraria. Amstel. 1735. 4.

Kosmas fra Aegypten, med Tilnavn **Indikopleustes.** Døde i Midten af 6te Aarhundrede. Ligesom flere christelige Skribenter, bekjempede Kosmas i sin χριστιανικὴ τοπογραφία (12 Bøger, af hvilke B. 12 er ufuldstændig) det ptolemæiske System (§. 257), hvis Uovereensstemmelse med den hellige Skrift han erklærede for umuelig. Dette Værk er [illegible] Forstand og Lærdom, og indeholder gode Efterretninger fra Egypten og Indien.

B. Montfaucon i Collect. patrum et script. Graecor. Paris. [illegible] Fol. i Tom. II. Pag. [illegible]

Nikephoros Blemmides. I Midten af 13de Aarh. (§. 421). Hans γεωγραφίας συνοπτική (Analyse over Dionysios Periegetes §. 180) og ἑτέρα ἱστορία περὶ τ. γῆς udg. ved

F. A. G. Spohn. Lips. 1818. 4.

G. Manzi (med Dikæarchos §. 251). Rom. 1819. 4.

Af ἑτ. ἱστορ. π. τ. γῆς haves desuden andre Udgg.

Om et Ined. περὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς cet. see

G. G. Bredow, epistol. Parios. (See §. 119).

Af **Joannes Phokas**, i Slutningen af 12te Aarh., **Epiphanios**, formodentlig i samme Aarh., [illegible]

fornemmelig [illegible] Forfatteren havde Smaaskrifter om [illegible] de omliggende Lande. Udg. af

† *Leo Allatius* i σύμμικτα. Rom. 1653. 8. Pars I. Pag. 1 sqq. Med Genesius, Georg. Phranzes ed. Venet. 1733. Fol. [illegible].

III. Kirkehistorie.

§. 410.

Ved det særegne Forhold, i hvilket de christelige Skribenter befandt sig til den græske Litteratur og ved Sproget, have Christendommens Historieskrivere, for saavidt de have skrevet i det græske Sprog, Adkomst til at bemærkes i den græske Litteraturhistorie. Her kan dette dog kun skee med strengt Udvalg. — Allerede de ældre Kirkefædre havde ofte berørt Kirkens Historie, og givet Bidrag til den i deres Værker, men den første, som forfattede et egentligt kirkehistorisk Værk, synes at have været

§. 411.

Eusebios (§. 249. 408) i hans ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, 10 B., indtil 324, hvilket Værk maaskee er skrevet fornemmelig med Hensyn til Hedningene. — Bearbeidet paa Latin ved Rufinus (4de Aarh.), og blev af ham fortsat indtil Theodosios d. Stores Død. Desuden haves deels fuldstændige, deels i Fragmenter, 3 Skrifter om Martyrer, tvende Skrifter om Konstantin d. St., og et biographisk Fragment, hvortil vi føie hans εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως προπαρασκευή, hvilket Værk fortjener at nævnes her formedelst til-

vigtige Efterretninger det indeholder om Sanchuniathons Philosophie og Religion, tilligemed Citater af tabte Forfattere.

Histor. Ecclesiast.

† *Robert. Stephan.* (Scriptt. histor. eccles.). Lutet. 1544. Fol. Pag. 1 sqq. † Colon. Allobr. 1612. Fol.

G. Reading. Cantabr. 1720. 3 Voll. Fol. Augustæ Taurinor. 1746—1748. 3 Voll. Fol. (Vol. I. P. 1 sqq.)

Cum notis *Vales.* et *Read.* Venet. 1763 sqq. 3 Voll. 4.

E. Zimmermann (Corp. Patrum Græcor. Vol. I). Francof. 1822. 8.

F. A. Heinichen. Lips. 1828. 3 Voll. 8.

Rufini Overs. f. Ex. ved *P. T. Cacciari.* Rom. 1740—41. 2 Voll. 4.

Præparatio Evangelica:

† *Rob. Stephanus.* Paris. 1544. Fol.

† *Fr. Vigerus.* Paris. 1628. Fol. Eftertrykt Colon. (Lips.) 1688. Fol.

Euseb. de vita Constantini, Panegyricus cet. ed. a *F. A. Heinichen.* Lips. 1830. 8.

A. Maii scriptor. veter. nova collectio (S. 397). Vol. I.

Om Eusebios f. Ex.

Jan. Möller, de fide Euseb. in reb. Christian. enarrandis. Haun. 1813. 8.

I. T. K. Danz, de Euseb. ejusque fide histor. P. 1. Jen. 1815. 8.

C. A. Kestner, de Euseb. auctorit. et fide. Goett. 1816. 4.

H. Reuterdahl, de fontib. histor. eccles. Euseb. Lund. 1826. 8.

Philostorgios skrev i Begyndelsen af 5te Aarh. en Kirkehistorie (300—425), 12 B. Udtog deraf hos Photios (Cod. 40). Udg. f. Ex. med Photios, og af

G. Reading, l. c. Vol. III, P. 476 sqq.

Fra Slutningen af 4de indtil mod Enden af 5te Aarh. levede følgende 3 Forfattere:

Sokrates med Tilnavn Scholastikos; *ἱστορία ἐκκλησ.*, 7 B. (306—439). Regnes iblandt de bedre fra hiin Tid.

† *Rob. Stephanus*, l. c. Pag. 169 sqq.; *G. Reading*, l. c. Vol. II. P. 1 sqq.

Salamanes Hermeias Sozomenos, *ἱστορ. ἐκκλησ.* 9 B. (323—439). Følger Sokrates Fodspor; efterligner Xenophons Foredrag.

† *Rob. Stephan.* l. c. Part. II. P. 1 sqq. *G. Reading*, l. c. Vol. II. Part. II, P. 1 sqq.

Theodoretos eller Theodoritos. *ἱστορ. ἐκκλησ.*, 5 B. (325—429); lettroende, men indeholder vigtige Efterretninger.

‡ Theod. Oper. f. Gr. ed. *I. L. Schulze* & *I. A. Noesselt*. 5 Voll. i 10 Partt. Hal. Sax. 1769—1774. 8. *Rob. Stephanus*, l. c. P. 279 sqq. *G. Reading*, l. c. Vol. III. Pag. 1 sqq.

§. 412.

Gelasios d. Yngre fra Kyzikos. Omtr. 475. *Σύνταγμα τῶν κατὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ σύνοδον πραχθέντων*, 3 B.

‡. Gr. i *I. Harduini* Collect. Concilior. Paris. 1715. 12 Voll. Fol. Vol. I. P. 395 sqq.

Theodoros med Tilnavn Anagnostes. I Begyndelsen af 6te Aarh. Hans *ἐκλογὴ ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν* (Sokrates, Sozomenos, Theodoretos), 2 B., er ikke udgiven. Af hans Fortsættelse af dette Værk fra 439 ind-

3) στοιχείωσις θεολογική, Institutio theologica. 211 Capitler.

Æm. Portus, Theologia Platonica 1618 (Nr. 1). Pag. 415 sqq. *Creuzer*, l. c. (3 b) *Pars* III. Francof. 1822. 8.

Nikolaos fra Methone (c. 1190) Refutatio instit. theolog. Procli. Ed. *F. Voemel*. Francof. 1825. 8.

4) περὶ κινήσεως ell. στοιχείωσις φυσική, 2 B.

† *Simon Grynæus*. Basil. 1531. 8. † Basil. ap. Hervag. 1545. 8.

5) χρηστομάθεια γραμματική, 2 B. Af dette vigtige Værk, hvori Proklos inddeelte Poesien i τὸ διηγηματικόν og τὸ μιμητικόν, findes kun Brudstykker, som ere bevarede deels hos Photios (cod. 239) deels i homeriske Haandskrifter. Disse Brudstykker indeholde vigtige Efterretninger om de kykliske Digte (§. 53) og Homeros' Levnet.

Leo Allatius, i. *Fr. Sylburg* (udg. af Apollonius Dyscolus Pinax) Francof. 1590. † Cum scholiis *Andr. Schotti* et *P. Lambecii*. Hanov. 1615. 4. (Med Tillæg udaf en Cod. Escurial. og Venet.). Udgg. ere anførte §. 55.

6) ὑπόμνημα εἰς τὰ Ἡσιόδου Ἔργα καὶ Ἡμέρας. I Udgg. af Hesiodos ved

Trincavellus, *Heinsius* og *Gaisford* (§. 54).

7) en Afhandling om Digtarterne, udg. med Georgios Diakonos (§. 437) περὶ τρόπων ved

Fr. Morellus. Paris. 1615. 12.

8) ἐπιχειρήματα κατὰ Χριστιανῶν (argumenta adv. Christ.) 18 Capitler. Beviis for Verdens Evighed. Bevaret i Joan. Philoponos' Gjendrivelse deraf (§. 420).

9) Paa Latin: a) 3 Afhandlinger: de libertate,

[illegible] Philosophiens Virksomhed svagere. Nye Systemer dannedes ikke, og naar Proklos (§. 415) undtages, var der ingen, som gav Neoplatonismen nogen eiendommelig Udvikling. Philosopherne deelte sig imellem den platoniske (neoplatoniske) og aristoteliske Philosophie; hvilke vare de eneste af Fortidens Systemer, som fremdeles vedligeholdt sig. Dog udsondrede deres Tilhængere ikke disse Systemer strengt, men satte dem sædvanligen mere eller mindre i Forbindelse med hinanden. Desuden bragte de andre uligeartede Bestanddele ind i Philosophien, deels tagne fra Christendommens Lære og de christelige Theologers Systemer, tillige med orientalske Forestillinger. [illegible] en egen Art af Eclecticisme, hvis Tilhængere dog ikke udgiøre nogen Skole for sig, men ved deres Forkierlighed enten for Platonismen eller Aristotelismen kunne henregnes til en af disse Afdelinger i dette Tidsrums philosophiske Litteratur. En stor Deel af de hidhørende Forfattere indskrænkede sig til at fortolke Platons og Aristoteles' Skrifter.

Neoplatonismen.

Sammenl. §. 302—309.

---

§. 414.

Fra den Tid Constantin d. Store blev Neoplatonismens Fiende, kunde denne ikke, som forhen, blomstre i Alexandria. Dog vedligeholdt den sig hist og her, især i Lille-Asien, indtil den paany traadte frem i den attiske Skole (§. 415). Af Neoplatonikerne fra hint Mellemrum haves

Damaskios fra Damask, den Sidste, der forestod denne Skole. I første Halvdeel af 6te Aarh. Af hans Skrifter haves kun Fragmenter af Isidoros' Levnet (Photios. Suidas), og ἀπορίαι καὶ λύσεις περὶ ἀρχῶν (quaestiones de principiis), hvoraf forhen Fragm. udgivne af

I. C. Wolf i Anecd. sacr. et prof. Hamb. 1722—1723. 3 Voll. 8. (Vol. 3. P. 195 sqq.) og af *Iriarte* (Fragmentet: περὶ γεννητοῦ) i Catal. codd. Matr. Vol. I. P. 330 sqq. Nu fuldstændigere: *I. Kopp*, quaestiones de princip. ad fidem mss. cet. Francof. 1827. 8.

Et Skrift af Damaskios om Platons Parmenides er endnu ikke udgivet.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 484 sqq.

Anmærkn. Efterat Justinianos havde ophævet Skolen i Athen, spillede Neoplatonismen ingen Rolle, før ved dens Gienfødelse i Italien i 15de Aarhundrede.

---

2. Andre Neoplatonikere, eller platoniserende, tildeels christelige Eklektikere.

---

§. 417.

Sallustios. Omtr. 362. Et Skrift: περὶ θεῶν καὶ κόσμου, 21 Capitler, er formodentlig af ham.

† *Ed. princ. Leo Allatius.* Rom. 1638. 12. (Lugd. Bat. 1639. 12).

Th. Gale, opusc. mythol. cet. (cfr. §. 291). Amstel. 1688. 8. P. 237 sqq.

I. C. Orellius. Turici 1821. 8.

Planudi hinc Discipel

Hermeias, af hvem haves en Commentar over Platons Phædros (§. 157), udg. med denne Dialog ved

F. Ast. Lips. 1810. 8.

Efter Syrianos fulgte:

Proklos med Tilnavn **Lykios** og **Diadochos**. 412—485. Udmærket ved Talent, Lærdom, og Flid. (Sammenl. §. 385. 450). Indviet i Orientens Mysticisme, og aandelig beslægtet med sine navnkundige Forgiengere (§. 302 fgg.), gav han Neoplatonismen en ny betydelig og eiendommelig Udvidelse (§. 413). Af hans philosophiske Skrifter anføre vi: 1) *εἰς τὴν Πλάτωνος θεολογίαν*, 6 B., hvoraf man lærer den neoplatoniske Maade at opfatte Platons Philosophie.

† *Æmil. Portus.* Hamb. 1618. Fol.

2) forskiellige Commentarer over platoniske Skrifter: a) *εἰς τὸν τοῦ Πλάτωνος Τίμαιον ὑπομνήματα*, 5 B., fortrinlig, men kun over en Deel af Timæos; med Platon i

† Ed. *Basil.* 1534. Fol.

b) *εἰς τὸν Ἀλκιβιάδην I.*

F. Creuzer, Procli et Olympiodori in Platon. Alcib. comment. cet. Francof. 1820—1821. 8. (Pars. I. II af: Initia Philosophiæ ac Theologiæ ex Platonicis fontibus ducta). *V. Cousin* i Procli opera ined. Paris. 1820 sqq. 8. Vol. II. III.

c) *εἰς τὸν Παρμενίδην*, 5 Bøger.

Cousin, l. c. Vol. IV, V.

d) *εἰς τὸν Κρατύλον*. Tildeels udg. ved

I. F. Boissonade i: Schol. gr. in Platon. ex Procli scholiis in Cratylum cet. Lips. 1820. 8.

e) *εἰς τὴν πολιτείαν*. Med Platon

Ed. Basil. 1534. Fol. Pag. 349 sqq.

ingen Skrifter; de kiendes meest af Eunapios (§. 423), men de ere vigtige, fordi de bidrage Keiser Julianos (§. 423) hans Forkierlighed for denne Philosophie.

Herhid høre: Ædesios, Eustathios, og hans Kone Sosipatra, Maximos fra Ephesos, Chrysantios fra Lydien o. A. De levede omtrent i Midten af 4de Aarhundrede.

II. Neoplatonikernes Skole i Athen.

§. 415.

Efter Midten af 4de Aarh. stiftedes denne Skole ved Plutarchos, Nestorios' Søn, Discipel af Chrysantios. Han foredrag de ældre Neoplatonikeres Lære. Vi kiende ingen Skrifter af ham.

Efter ham fulgte:

Syrianos fra Alexandria eller Gaza (§. 335. 434). Døde 450. Suidas nævner en Deel tabte Skrifter, hvilke han dog paa et andet Sted tillægger Proklos. Bevarede ere: 1) Commentar over 3 Bøger af Aristoteles' Metaphysika, til Forsvar for Platon. Kun paa Latin ved

H. Bagolinus. Venet. 1558. 4.

2) Commentar over Hermogenes περὶ στάσεων (§. 335).

I † *Aldi* Rhetores Græci (§. 332). Vol. II. 1509. Fol. Rhetoriske Fragmenter i *L. Spengels* συναγωγή cet. (§. 314). P. 195 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IX, 357 sqq.

Plutarchs Disciple
Hermeias, af hvem haves en Commentar over Platons Phædros (§. 157), udg. med denne Dialog ved
F. Ast. Lips. 1810. 8.

Efter Syrianos fulgte:

Proklos med Tilnavn **Lykios** og **Diadochos**. 412—485. Udmærket ved Talent, Lærdom, og Flid. (Sammenl. §. 385. 450). Indviet i Orientens Mysticisme, og aandelig beslægtet med sine navnkundige Forgjængere (§. 302 fgg.), gav han Neoplatonismen en ny betydelig og eiendommelig Udvidelse (§. 413). Af hans philosophiske Skrifter anføre vi: 1) *εἰς τὴν Πλάτωνος θεολογίαν*, 6 B., hvoraf man lærer den neoplatoniske Maade at opfatte Platons Philosophie.

† *Æmil. Portus.* Hamb. 1618. Fol.

2) forskiellige Commentarer over platoniske Skrifter: a) *εἰς τὸν τοῦ Πλάτωνος Τίμαιον ὑπομνήματα*, 5 B., fortrinlig, men kun over en Deel af Timæos; med Platon i

† Ed. *Basil.* 1534. Fol.

b) *εἰς τὸν Ἀλκιβιάδην Ι.*

F. Creuzer, Procli et Olympiodori in Platon. Alcib. comment. cet. Francof. 1820—1821. 8. (Pars. I. II af: Initia Philosophiæ ac Theologiæ ex Platonicis fontibus ducta). *V. Cousin* i Procli opera ined. Paris. 1820 sqq. 8. Vol. II. III.

c) *εἰς τὸν Παρμενίδην*, 5 Bøger.

Cousin, l. c. Vol. IV, V.

d) *εἰς τὸν Κράτυλον*. Tildeels udg. ved

I. F. Boissonade i: Schol. gr. in Platon. ex Procli scholiis in Cratylum cet. Lips. 1820. 8.

e) *εἰς τὴν πολιτείαν*. Med Platon

Ed. Basil. 1534. Fol. Pag. 349 sqq.

3) στοιχείωσις θεολογική (institutio theologica) 211 Capitler.

Æm. Portus, Theologia Platonica 1618. (Ovf. 4). Pag. 415 sqq. *Creuzer*, l. c. 8 b) Pars III. Francof. 1822. 8.

Nikolaos fra Methone (c. 1190), Refutatio instit. theolog. Procli. Ed. *F. Voemel*. Francof. 1825. 8.

4) περὶ κινήσεως ell. στοιχείωσις φυσική, 2 B.

† *Simon Grynæus*. Basil. 1531. 8. † Basil. ap. Hervag. 1545. 8.

5) χρηστομάθεια γραμματική, 2 B. Af dette vigtige Værk, hvori Proklos inddeelte Poesien i τὸ διηγηματικόν og τὸ μιμητικόν, findes blot faa Brudstykker, som ere bevarede deels hos Photios (cod. 239) deels i homeriske Haandskrifter. Disse Brudstykker indeholde vigtige Efterretninger om de kykliske Digte (§. 55) og Homeros' Levnet.

Leo Allatius, l. c. ... (ved Apollodors Bibliothek) Francof. 1590. 8. † Cum scholiis *Andr. Schotti* et *F. Sylburgii*. Hanov. 1615. 4. (Med Tillæg efter en Cod. Escurial. og Venet.). Udgg. ere anførte §. 55.

6) ὑπόμνημα εἰς τὰ Ἡσιόδου Ἔργα καὶ Ἡμέρας. I Udgg. af Hesiodos ved

Trincavellus, *Heinsius* og *Gaisford* (§. 54).

7) en Afhandling om Digtekunst, udg. med Georgios Diakonos (§. 437) περὶ τρόπων ved

Fr. Morellus. Paris. 1615. 12.

8) ἐπιχειρήματα κατὰ Χριστιανῶν (argumenta adv. Christ.) 18 Capitler. Beviis for Verdens Evighed. Bevaret i Joan. Philoponos' Giendrivelse deraf (§. 420).

9) Paa Latin: a) 3 Afhandlinger: de libertate,

Af hans Paraphraser over *περὶ οὐρανοῦ* (§. 265), og Metaphysik, B. 12 (§. 266) haves kun latinske Oversættelser, efter hebraisk Text.

Hiin udg. ved *M. Alatinus*. Venet. 1574. Fol.; denne baade tidligere ved Andre, og ved *M. Finzius*. Venet. 1576. Fol.

Ammonios, Hermeias' Søn. I Slutningen af 5te Aarh. Discipel af Proklos. Foredrog baade den platoniske og aristoteliske Philosophie i Alexandria. Berømte Disciple. Iblandt hans ikke udgivne Skrifter ere Scholier til Aristoteles' Metaphysika B. 1—7. Udgivne ere: 1) Commentar over Aristoteles' Kategorier; 2) — over Aristoteles *περὶ ἑρμηνείας*; 3) — over Porphyrios' *εἰσαγωγή* (§. 308).

1) † (*I. B. Felicianus*). Venet. ap. Sabium. 1545. 8.

2) † *Barth. Sylvanus*. Paris. 1544. Fol.

1) og 2) † *Aldus* i Samlingerne af peripat. Philosopher. Venet. 1503. Fol.

3) Venet. ap. *Calliergum*. 1500. Fol.

1—3) *Aldus*. Venet. 1546. 3 Partt. 8.

Af Comment. over *περὶ ἑρμην.* den sidste Afdeling: Londin. 1658. 8.

4) Nogle tillægge ham en Levnetsbeskrivelse af Aristoteles, som af Andre tillægges Joannes Philoponos (ndfr. §. 426).

Udg. deels med Aristoteles' Værker, deels særskilt: cum scholiis *P. I. Nunnesii*. Ed. 2. Helmst. 1666. 4.

5) *περὶ εἱμαρμένης*.

I. C. Orellius (med Alex. Aphrodis., §. 284, og Andres Bøger de fato). Turic. 1824. 8.

3) στοιχείωσις θεολογική (institutio theologica) 211 Capitler.

Æm. Portus, Theologia Platonica 1618. (Pref.) Pag. 415 sqq. *Creuzer*, l. c. B. b) Pars III. Francof. 1822. 8.

Nikolaos fra Methone (c. 1190): Refutatio instit. theolog. Procli. Ed. *F. Voemel*. Francof. 1825. 8.

4) περὶ κινήσεως ἢ στοιχείωσις φυσική, 2 B.

† *Simon Grynæus*. Basil. 1531. 8. † Basil. ap. Hervag. 1545. 8.

5) χρηστομάθεια γραμματική, 2 B. Af dette vigtige Værk, hvori Proklos inddeelte Poesien i τὸ διηγηματικόν og τὸ μιμητικόν, findes kun Brudstykker, som ere bevarede deels hos Photios (cod. 239) deels i homeriske Haandskrifter. Disse Brudstykker indeholde vigtige Efterretninger om de kykliske Digte (§. 55) og Homeros' Levnet.

Leo Allatius, Rom. 1641. 8.

† *Fr. Sylburg* (med Apollonios Dyskolos §. 445) Francof. 1590. 4. † Cum scholiis *Andr. Schotti* et *R. Keuchenii* Hanov. 1615. 4. (Med Tillæg udaf en Cod. Escurial. og Venet.). Udgg. ere anførte §. 55.

6) ὑπόμνημα εἰς τὰ Ἡσιόδου Ἔργα καὶ Ἡμέρας. I Udgg. af Hesiodos ved

Trincavellus, Heinsius og *Gaisford* (§. 54).

7) en Afhandling om Digtarterne, udg. med Georgios Diakonos (§. 437) περὶ τρόπων ved

Fr. Morellus. Paris. 1615. 12.

8) ἐπιχειρήματα κατὰ Χριστιανῶν (argumenta adv. Christ.) 18 Capitler. Beviis for Verdens Evighed. Bevaret i Joan. Philoponos' Giendrivelse deraf (§. 420).

9) Paa Latin: a) 3 Afhandlinger: de libertate,

de providentia, de malo. Oversættelsen ved Wilh. de Morbeka. Udg. af

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IX. 370 sqq.

V. Cousin. [illegible] Vol. I.

b) en Afhandling de causis, som menes at være oversat af Arabisk ved *Thomas d'Aquino*. Udg.

Cum comment. Aquinatis. Patav. 1493. Fol.

10) Περὶ τοῦ ἐπιστολικοῦ χαρακτῆρος. Tillægges Proklos, eller Libanios, eller Theon.

† *F. Morellus*. Paris. 1577. 4.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IX. 363 sqq.

§. 416.

Efter Proklos fulgte

Marinos (485) fra Flavia Neapolis i Palæstina. Af hans philosophiske Skrifter, iblandt hvilke nogle Commentarer over Platon, er kun bevaret: Πρόκλος, ἢ περὶ εὐδαιμονίας, hvori Proklos fremstilles som menneskelig Fuldkommenheds Mønster. (Sammenl. §. 450).

† Ed. pr. cum Xylandr. (med Marci Aurelii Antonin.). See §. 293.

Æmil. Portus, med Procli Theol. Platon. [illegible]

J. A. Fabricius. Hamb. 1700. 4. Lond. 1703. 8. (fuldstændigere end i de tidligere Udgaver).

I. F. Boissonade. Lips. 1814. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IX. 370.

Iblandt de øvrige af denne Skole har kun een Plads i Litteraturhistorien:

Damaskios fra Damaskus, den sidste, der forestod denne Skole. I første Halvdeel af 6te Aarh. Af hans Skrifter haves kun Fragmenter af Isidoros' Levnet (Photios. Suidas), og ἀπορίαι καὶ λύσεις περὶ ἀρχῶν (quæstiones de principiis), hvoraf forhen Fragm. udgivne af

I. C. Wolf i Anecd. græc. et prof. Hamb. 1722—1723. 4 Voll. 8. (Vol. 3. P. 195 sqq.) og af *Iriarte* (Fragmentet: περὶ γεννητοῦ) i Catal. codd. Matr. Vol. I. P. 330 sqq. Nu fuldstændigere: *I. Kopp*, quæstiones de princip. ad fidem mss. cet. Francof. 1827. 8.

Et Skrift af Damaskios om Platons Parmenides er endnu ikke udgivet.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. III, 484 sqq.

Anmærkn. Efterat Justinianos havde ophævet Skolen i Athen, spillede Neoplatonismen ingen Rolle, før ved dens Gjenfødelse i Italien i 15de Aarhundrede.

---

2. Andre Neoplatonikere, eller platoniserende, tildeels christelige Eklektikere.

---

§. 417.

Sallustios. Omtr. 362. Et Skrift: περὶ θεῶν καὶ κόσμου, 21 Capitler, er formodentlig af ham.

† *Ed. princ. Leo Allatius.* Rom. 1638. 12. (Lugd. Bat. 1639. 12).

Th. Gale, opusc. mythol. cet. (cfr. §. 291). Amstel. 1688. 8. P. 237 sqq.

I. C. Orellius. Turici 1821. 8.

Gregorios fra Nyssa, hvor han en Tidlang var Biskop (371). Død i Slutningen af 4de Aarh. Af denne for sin Tid udmærkede Mands Skrifter høre herhid: 1) περὶ ψυχῆς 2) Μακρινία, π. ψυχῆς καὶ ἀναστάσεως; 3) κατὰ εἱμαρμένης.

† Udgg. af hans samlede Skrifter:

† (*Fronto Ducaeus*). Paris. 1615. 2 Voll. Fol. Cum *J. Gretseri* Append. † Paris. 1618. Fol. † Paris. 1638. 3 Voll. Fol.

Nemesios, Biskop i Emesa, omtr. 400. Formodentlig Forfatter af: περὶ φύσεως ἀνθρώπου, 44 B., hvilket Skrift anbefaler sig ved Foredraget, og vidner om Forfatterens Forstand og Lærdom.

† *Ed. pr. N. Ellebodius.* Antw. 1565. 8.

(*I. Fell*). Oxon. 1671. 8.

C. F. Matthaei. Hal. 1802. 8. Desuden i flere Samlinger af Kirkefædre f. Ex. i *Gallandii* Bibl. Patr. T. VII, P. 351 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VIII, 448.

Synesios fra Kyrene, 378 — omtr. 431. Biskop 410. Iblandt hans Skrifter, som vidne om hans Forkierlighed for den platoniske Philosophie, ere f. Ex. περὶ βασιλείας, en Tale; *Δίων*, ἢ π. τῆς καθ' ἑαυτὸν διαγωγῆς; *Αἰγύπτιος*, ἢ περὶ προνοίας, 2 B.; περὶ ἐνυπνίων med Scholier af Nikephoros Gregoras (§. 401), Breve, o. a. Skr. Sammenl. §. 385.

Opera ed. *D. Petavius.* Lutet. 1612. 1633. † 1640. Fol.

† Synes. Opuscula. Paris. ap. *Turneb.* 1553. Fol.

I. G. Krabinger, π. βασιλ. gr. u. deutsch. Münch. 1825. 8.

Epistolae (Fed. Morellus). Paris. [illegible]. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IX, 190 sqq.

§. 418.

Hierokles. Omtr. 450. Underviiste i Alexandria. Fragmenter forekomme f. Ex. hos Photios og Stobæos udaf forskiellige hidhørende Skrifter f. Ex. περὶ προνοίας καὶ εἱμαρμένης cet. (han gaaer ud fra, at Platon og Aristoteles Stemme overeens); [illegible]; om Retfærdighed; om Ægteskab; om Broderkierlighed o. s. v. Sammenl. §. 76, hvor om hans Commentar til Pythagoras.

Disse Fragm. samlede i Udg. af Hierokles' Skrifter ved (I. Pearson). Lond. 1651–1655. 2 Voll. 8. (i Vol. 2). Paany 1673.

P. Needham. Cantabr. 1709. 8.

† De provid. & de fato: F. Morellus. Lutet. 1597. 8.

Den Hierokles tillagte Samling: ἀστεῖα, er formodentlig af en anden Forfatter af samme Navn.

Ed. pr. (M. Freher). Lubduni 8. s. a.

I. A. Schier. Lips. 1750 og 1768. 8.

I. de Rhoer i observatt. philolog. Groen. 1768. 4. Pag. 61 sqq.

Iblandt flere Forfattere af Navnet Olympiodoros levede den, til hvilken her sigtes, formodentlig i første Halvdeel af 6te Aarhundrede. Af hans Commentarer over forskiellige af Platons Dialoger ere følgende udgivne:

Fragm. af Comm. til Phædon i Udgg. af denne og fl. Dialoger f. Ex. ved I. F. Fischer (Lips. 1783. 8. Pag. [illegible] sqq.). Tillæg ved A. Mustoxydes i συλλογὴ Ἑλληνικῶν ἀνεκδότων. Venet. 1816. 8. Ib. Scholier til samme Dialog af en Anonymus.

Fragm. af Comment. til Gorgias i Udg. af Enthydem. og Gorg. *M. I. Routh*. Oxon. 1784. 8. Pag. 561 sqq.

Comment. over Philebos, *G. Stallbaum* med denne Dial. Lips. 1820 og 1826. 8.

— Alkibiades I: *F. Creuzer* med Proklos (§. 415. 2, b, i Vol. 2).

I denne Comment. findes Platons Levnet, som er udg. af Fischer l. c. P. 75 sqq.

Theologiserende Platonikere:

Kaisarios. Død 369. Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις ell. κεφάλαια ἐκκλησιαστικά (195), i 4 Dialoger.

M. Rhinger (85 quaestiones theol. & philos.). Aug. Vind. 1626. 4. Fuldstændig.

Ducaei Auctar. Bibl. PP. Paris. 1624. 2 Voll. Fol. Vol. I. P. 545 sqq.

Æneas fra Gaza. Omtr. 500. Foruden Breve (udg. i forskiellige Brevsamlinger §. 135) haves: Theophrastos, en Dialog om Sielens Udødelighed og Legemernes Opstandelse.

C. Barthius. Lips. 1655. 4. Ogsaa udg. med Kirkeskribenterne.

G. G. Wernsdorf, de Æn. G. Numb. 1817. 4.

Af Zacharias med Tilnavn Scholastikos, Bisskop 536, haves: Ἀμμώνιος, en Dialog imod den platoniske Mening om Verdens Evighed. Udg. med Æneas fra Gaza ved

C. Barth, l. c. P. 161 sqq.

Af et Skrift af ham imod Manichæismen er hidtil ikkun udgivet et Udtog paa Latin ved

F. Turrianus i *H. Canisii* Thesaur. monum. eccles. cet. Antw. 1725. Fol. i Vol. V. P. 425 sqq.

---

2) Enchiridion christianum, som indbefatter Epiktetos' Haandbog for Christne.

Foruden andre Udgaver, i: *Schweighäuser*, Philos. Epict. monum. Vol. 5. See §. 292.

Joannes fra Damaskos. Efter et virksomt offentligt Liv døde han som Munk, omtrent i Midten af 8de Aarhundrede. Han var den første, som opstillede et theologisk System, og var den scholastiske Philosophies Forløber. I denne Henseende er hans vigtigste Værk: Ἔκδοσις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Desuden: *ἱερὰ παράλληλα*, og *κεφάλαια φιλοσοφικά*.

Findes f. Ex. i hans Opera ved *M. Lequien*. Paris. 1712. 2 Voll. Fol. (i Vol. 2).

Anmærkn.

Den aristoteliske Philosophie fandt en Tidlang sin Tilflugt hos Araberne. Dernæst forplantedes den til Occidenten, hvor den i Middelalderen spillede en betydelig Rolle.

---

c. Philosophiens Historie.

Sammenl. §. 313.

§. 423.

Eunapios fra Sardes. Omtrent 395. (§. 392). I hans *βίοι φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν* indeholdes Levnetsbeskrivelser af 23 med Eunapios samtidige, eller kort før ham levende Mænd, især Neoplatonikere. Dette middelmaadige Skrift har Værd ved Mangelen paa bedre Kilder.

† *Ed. pr. Hadr. Junius.* Antw. 1568. 8.

Fragm. af Comment. til Gorgias i Udg. af Euthydem. og Gorg. *M. I. Routh*. Oxon. 1784. 8. Pag. 561 sqq.

Comment. over Philebos, *G. Stallbaum* med denne Dial. Lips. 1820 og 1826. 8.

— Alkibiades I: *F. Creuzer* med Proklos (§. 415. 2, b, i Vol. 2).

I denne Comment. findes Platons Levnet, som er udg. af Fischer l. c. P. 75 sqq.

Theologiserende Platonikere:

Kaisarios. Død 369. *Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις* ell. *κεφάλαια ἐκκλησιαστικά* (195), i 4 Dialoger.

El. Ehinger (85 quaestiones theol. & philos.). Aug. Vind. 1626. 4. Fuldstændig i

Ducaei Auctar. Bibl. PP. Paris. 1624. 2 Voll. Fol. Vol. I. P. 545 sqq.

Æneas fra Gaza. Omtr. 500. Foruden Breve (udg. i forskiellige Brevsamlinger §. 135) haves: Theophrastos, en Dialog om Sielens Udødelighed og Legemernes Opstandelse.

C. Barthius. Lips. 1655. 4. Ogsaa udg. med Kirkeskribenterne.

G. G. Wernsdorf, de Æn. G. Numb. 1817. 4.

Af Zacharias med Tilnavn Scholastikos, Bisskop 536, haves: *Ἀμμώνιος*, en Dialog imod den platoniske Mening om Verdens Evighed. Udg. med Æneas fra Gaza ved

C. Barth, l. c. P. 161 sqq.

Af et Skrift af ham imod Manichæismen er hidtil ikkun udgivet et Udtog paa Latin ved

F. Turrianus i *H. Canisii* Thesaur. monum. eccles. et. Antw. 1725. Fol. i Vol. V. P. 425 sqq.

[illegible], og [illegible] der [illegible] disse Forfattere et Præg, der viser, hvor [illegible] var imellem Datidens og de ældre Tiders aandelige Liv og litteraire Frembringelser. — Forsaavidt disse Forfattere have efterladt Breve, der ere bevarede, omtales de her. (See §. 331).

§. 425.

Themistios med Tilnavn Euphrades, fra Paphlagonien. (Jvfr. §. 419). Opnaaede en høi Alder, og blomstrede i og efter Midten af 4de Aarh. Opholdt sig i Constantinopel, Rom, Antiochia og a. St. Nød stort Bifald og erhvervede sig høi Anseelse, ogsaa hos de med ham samtidige Keisere, af hvilke Julianos, tilligemed Libanios o. A., underviistes af ham. Offentlige Æresposter. Viser sig i sine Skrifter som en lærd, indsigtsfuld, tolerant, uegennyttig Mand. Han forstod at behandle selv panegyriske Gjenstande, der afhandles i den større Deel af hans Taler, paa en interessant Maade; men undgik dog ikke den panegyriske Tone, der hørte til Tidens Tegn (f. Ex. no. 6. 7. 8. 11. Ed. Hard.). Han bekiempede ofte Sophisterne, og undslog sig for at regnes til deres Classe (f. Ex. 23. 25. 26. 27. 29). Hans Foredrag var beregnet paa Almeenfatteligheden med det Formaal at stifte Gavn. Især Aristoteles (§. 419) og Platon vare hans Mønstre. Foruden disses Skrifter lagde han fornemmelig Euripides, Sophokles, Aristophanes, Sappho, Pindaros, Demosthenes, Thukydides til Grund for sin Underviisning. Photios (Cod. 74) kiendte 36 Taler, af hvilke 33 ere bevarede, foruden en nyere græsk Oversættelse af en Tale,

Af hans Paraphraser over περὶ οὐρανοῦ (§. 265), og Metaphysik, B. 12 (§. 266) haves kun latinske Oversættelser, efter hebraisk Text.

Hiin udg. ved *M. Alatinus.* Venet. 1574. Fol.; denne baade tidligere ved Andre, og ved *M. Finzius.* Venet. 1576. Fol.

Ammonios, Hermeias' Søn. I Slutningen af 5te Aarh. Discipel af Proklos. Foredrog baade den platoniske og aristoteliske Philosophie i Alexandria. Berømte Disciple. Iblandt hans ikke udgivne Skrifter ere Scholier til Aristoteles' Metaphysika B. 1—7. Udgivne ere: 1) Commentar over Aristoteles' Kategorier; 2) — over Aristoteles περὶ ἑρμηνείας; 3) — over Porphyrios' εἰσαγωγή (§. 308).

1) † (*I. B. Felicianus*). Venet. ap. Sabium. 1545. 8.

2) † *Barth. Sylvanus.* Paris. 1544. Fol.

1) og 2) † *Aldus* i Samlingerne af peripat. Philosopher. Venet. 1503. Fol.

3) Venet. ap. Calliergum. 1500. Fol.

1—3) *Aldus.* Venet. 1546. 3 Partt. 8.

Af Comment. over περὶ ἑρμην. den sidste Afdeling: Londini. 1658. 8.

4) Nogle tillægge ham en Levnetsbeskrivelse af Aristoteles, som af Andre tillægges Joannes Philoponos (ndfr. §. 426).

Udg. deels med Aristoteles' Værker, deels særskilt: cum scholiis *P. I. Nunnesii.* Ed. 2. Helmst. 1666. 4.

5) περὶ εἱμαρμένης.

I. C. Orellius (med Alex. Aphrodis., §. 284, og Andres Bøger de fato). Turic. 1821. 8.

lagde især Homeros, Platon, Demosthenes, Isokrates, ved næst Aristoteles til Grund for sin Underviisning. Endskiøndt overbærende imod de Christne, og flere udmærkede Christnes Venner og Lærer, arbeidede han med Iver for Hedenskabets Opretholdelse. Dette Forhold bidrog til paa den ene Side at skaffe ham Venner og Beskyttere, iblandt hvilke Keiser Julianos; paa den anden Side forøgede det meget hans Fienders Antal og Had. Hans talrige Skrifter indeholde mange for Historien og hiin Tids Cultur vigtige Efterretninger. Vel ytrede Tidsalderens Aand sin Indflydelse ogsaa paa Libanios (f. Ex. den 60de Tale. Ed. Reisk.) og viser sig i den undertiden dunkle Stiil; men hans Skrifter vidne dog om, hvor meget gode Anlæg og omhyggelig Dannelse formaae at overvinde modstridende Forhold. Hans Skrifter inddeles i: 1) 65 λόγοι. Til de vigtigste og interessanteste af disse høre (Ed. Reiske): 11, 12, 13, 18, 33, 43, 45, 47, 63, 65 o. a. Af tvivlsom Ægthed ere f. Ex. 15, 16. 2) 47 μελέται af historisk, ethisk, mythisk Indhold. Til de bedste høre 6, 17. 3) 47 προγυμνάσματα, af blandet Indhold. 4) 27 ἠθοποιΐαι. 5) 33 ἐκφράσεις, iblandt hvilke adskillige ere vigtige for Kunsthistorien. 6) 36 διηγήματα, ubetydelige. En Deel af de mindre Skrifter ere maaskee af andre Forfattere. Nikolaos Sophistes, imod Slutningen af 5te Aarh., er f. Ex. bleven antaget for Forfatter af en Deel af προγυμνάσματα. 7) Breve.

Libanios' Skrifter ere efterhaanden blevne bekiendte og udgivne.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IX. 430 sqq.

Olympiodoros o Yngre fra Alexandria. Efter Midten af 6te Aarh. Comment. over Aristoteles' Meteorologika.

† *Aldus.* Venet. 1551. Fol. (Med Jo. Philoponi schol. in libr. Imum Aristot. meteor.).

Priskianos fra Lydien. Paa samme Tid. Hans Paraphrase af Theophrastos *περὶ αἰσθήσεως* (§. 279) er udg. med dette Skrift ved

V. Trincavellus. Venet. 1536. Fol. † *Henr. Stephanus* med Theophrastos' Charakt. cet. Paris. 1557. 8. (§. 281).

Johannes Philoponos. Levede enten i 6te (635) eller i 7de (641) Aarhundrede. Underviiste i Alexandria. Af hans Skrifter (§. 443) høre herhid: 1) *κατὰ Πρόκλου περὶ ἀϊδιότητος κόσμου*, hvilket ikke haves gandske fuldstændigt.

† *Trincavellus.* Venet. 1535. Fol.

2) Commentarer over følgende Bøger af Aristoteles:

a) — *ἀναλυτικὰ πρότερα.*

† *Trincavellus.* Venet. 1536. Fol.

b) — *ἀναλυτ. ὕστερα.*

† *Aldus.* Venet. 1504. Fol. † med fl. Skr. ib. 1534. Fol.

c) — π. φυσ. ἀκροάσ. B. 1—4.

† *Trincavellus.* Venet. 1535. Fol.

d) — π. ψυχῆς.

† *Trincavellus.* Venet. 1535. Fol.

e) — Meteorologika. B. 1. See ovfr. Olympiodoros d. Yngre.

f) — *π. γενέσεως καὶ φθορᾶς* og *π. ζώων γενέσεως* (med Alexand. Aphrodis. Meteorol. et de mixtione §. 284).

† *Aldus.* Venet. 1527. Fol.

Epistolae (Fed. Morellus). Paris. 1608. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IX, 190 sqq.

§. 418.

Hierokles. Omtr. 450. Underviiste i Alexandria. Fragmenter forekomme f. Ex. hos Photios og Stobaeos udaf forskiellige hidhørende Skrifter f. Ex. περὶ προνοίας καὶ εἱμαρμένης cet. (han gaaer ud fra, at Platon og Aristoteles stemme overeens); πρὸς τοὺς δικαστηρίοις; om Retfærdighed; om Ægteskab; om Broderkierlighed o. s. v. Sammenl. §. 76, hvor om hans Commentar til Pythagoras.

Disse Fragm. samlede i Udg. af Hierokles' Skrifter ved (I. Pearson) Lond. 1654–1655. 2 Voll. 8. (i Vol. 2). Paany 1673.

P. Needham. Cantabr. 1709. 8.

† De provid. & de fato: F. Morellus. Lutet. 1597. 8.

Den Hierokles tillagte Samling: ἀστεῖα, er formodentlig af en anden Forfatter af samme Navn.

Ed. pr. (M. Freher). Lubduni 8. s. a.

I. A. Schier. Lips. 1750 og 1768. 8.

I. de Rhoer i observatt. philolog. Groen. 1768. 4. Pag. 61 sqq.

Iblandt flere Forfattere af Navnet Olympiodoros levede den, til hvilken her sigtes, formodentlig i sidste Halvdeel af 6te Aarhundrede. Af hans Commentarer over forskiellige af Platons Dialoger ere følgende udgivne:

Fragm. af Comm. til Phædon i Udgg. af denne og fl. Dialoger f. Ex. ved I. F. Fischer (Lips. 1783. 8. Pag. 303 sqq.). Tillæg ved A. Mustoxydes i συλλογὴ Ἑλληνικῶν ἀνεκδότων. Venet. 1816. 8. Ib. Scholier til samme Dialog af en Anonymus.

Fragm. af Comment. til Gorgias i Udg. af Euthydem. og Gorg. *M. I. Routh.* Oxon. 1784. 8. Pag. 561 sqq.

Comment. over Philebos: *G. Stallbaum* med denne Dial. Lips. 1820 og 1826. 8.

— Alkibiades I: *F. Creuzer* med Proklos (§. 415. 2, b, i Vol. 2).

I denne Comment. findes Platons Levnet, som er udg. af Fischer l. c. P. 75 sqq.

Theologiserende Platonikere:

Kaisarios. Død 369. *Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις* ell. *κεφάλαια ἐκκλησιαστικά* (195), i 4 Dialoger.

El. Ehinger (85 quaestiones theol. & philos.). Aug. Vind. 1626. 4. Fuldstændig i *Ducaei Auctar.* Bibl. PP. Paris. 1624. 2 Voll. Fol. Vol. I. P. 545 sqq.

Æneas fra Gaza. Omtr. 500. Foruden Breve (udg. i forskiellige Brevsamlinger §. 135) haves: Theophrastos, en Dialog om Sielens Udødelighed og Legemernes Opstandelse.

C. Barthius. Lips. 1655. 4. Ogsaa udg. med Kirkeskribenterne.

G. G. Wernsdorf, de Æn. G. Numb. 1817. 4.

Af Zacharias med Tilnavn Scholastikos, Biskop 536, haves: *Ἀμμώνιος,* en Dialog imod den platoniske Mening om Verdens Evighed. Udg. med Æneas fra Gaza ved *C. Barth,* l. c. P. 161 sqq.

Af et Skrift af ham imod Manichæismen er hidtil ikkun udgivet et Udtog paa Latin ved

F. Turrianus i *H. Canisii* Thesaur. monum. eccles. et. Antw. 1725. Fol. i Vol. V. P. 425 sqq.

her nævnte Bog af Julianos skrev desuden hans Samtidige Apollinaris fra Laodikea, og i 5te Aarhundrede, Philippos fra Sidon og Theodoretos (§. 411).

Juliani opera:

† *P. Martinius & C. Cantoclarus.* Paris. 1583. 8.

† (*Dion. Petavius*). Paris. 1630. 4.

† *E. Spanhemius,* Acced. Cyrilli ad Julian. libri X. Lips. 1696. Fol.

Udgaver af enkelte Skrifter sildigere end 1696, f. Ex.

Cæsares: I. M. Heusinger. Gothæ 1736 og 1741. 8.

— *T. C. Harles.* Erlang. 1785. 8.

Orat. in Constantii laudem: G. H. Schaefer, cum animadv. *D. Wyttenbachii.* Lips. 1802. 8.

Til Brevene Tillæg ved *Muratori,* og *J. A. Fabricius.* Samtlige Breve:

L. H. Heyler, epistolæ & breviora fragm. cum poematiis cet. Mogunt. 1828. 8.

Af de mange Skrifter om Julianos nævnes:

Ph. René de Bletterie; vie de l'empereur Julien; Amstel. 1735. 12. Paris. 1746. 8.

D. Wyttenbach, super nonnullis locis Juliani cet. Götting. 1769. 8.

D. H. Hegewisch i histor. u. litter. Aufs. Kiel 1801. 8.

A. Neander, üb. d. Kais. Jul. u. sein Zeitalter. Leipz. 1812. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 719 sqq.

Cyrilli pro Christianorum religione adv. Julianum libri med de deri indbefattede Fragm. af Julianos i *E. Spanhemii* Udg. af Jul. See ovfr.

Af hans Paraphraser over περὶ οὐρανοῦ (§. 265), og Metaphysik, B. 12 (§. 266) haves kun latinske Oversættelser, efter hebraisk Text.

Hiin udg. ved *M. Alatinus*, Venet. 1574. Fol.; denne baade tidligere ved Andre, og ved *M. Finzius*. Venet. 1576. Fol.

Ammonios, Hermeias' Søn. I Slutningen af 5te Aarh. Discipel af Proklos. Foredrog baade den platoniske og aristoteliske Philosophie i Alexandria. Berømte Disciple. Iblandt hans ikke udgivne Skrifter ere Scholier til Aristoteles' Metaphysika B. 1—7. Udgivne ere: 1) Commentar over Aristoteles' Kategorier; 2) — over Aristoteles περὶ ἑρμηνείας; 3) — over Porphyrios' εἰσαγωγή (§. 308).

1) † (*I. B. Felicianus*). Venet. ap. Scotum, 1545. 8.

2) † *Barth. Sylvanus*. Paris. 1544. Fol.

1) og 2) † *Aldus* i Samlingerne af peripat. Philosopher. Venet. 1503. Fol.

3) Venet. ap. Calliergum 1500. Fol.

1—3) *Aldus*. Venet. 1546. 3 Partt. 8.

Af Comment. over περὶ ἑρμην. den sidste Afdeling. Londin. 1658. 8.

4) Nogle tillægge ham en Levnetsbeskrivelse af Aristoteles, som af Andre tillægges Joannes Philoponos (ndfr. §. 426).

Udg. deels med Aristoteles' Værker, deels særskilt: cum scholiis *P. I. Nunnesii*. Ed. 2. Helmst. 1666. 4.

5) περὶ εἱμαρμένης.

I. C. Orellius (med Alex. Aphrodis., §. 284, og Andres Bøger de fato). Turic. 1824. 8.

Af ham er, med en Commentar over en Deel af Hermogenes' Rhetorik. (See §. 335).

Phoebammon. I Begyndelsen af 5te Aarh. Περὶ σχημάτων ῥητορικῶν.

† Aldus i Rhetores Græci (§. 342). Vol. I. P. 588 sqq.

Alden Phoebammons Navn:

L. Normann. Upsal. 1690. 8 (med andre Skrifter).

Troilos fra Sidon. I første Halvdeel af 5te Aarh. See §. 335 v. Hermogenes.

Severus fra Alexandria. Omtr. 470.

1). Ἠθοποιΐαι.

† Paris. ap. Fed. Morellum. 1616. 8.

Leo Allatius: Excerpta Græca Sophistar. et Rhetor. Rom. 1641. 8. P. 221 sqq.

Thom. Gale: Rhetores selecti. Oxon. 1676. 8. Item I. F. Fischer. Lips. 1773. 8.

2) διηγήματα.

I. Iriarte (6 narrationes). i Catal. codd. Matr. Vol. I. Pag. 461 sqq.

Dionysios fra Antiochia. Imod Slutningen af 5te Aarhundrede. 46 Breve. Udg. i Samlingerne af Aldus, Cujacius (§. 135), og i H. Stephani epistolia. Paris. 1577. 8.

§. 430.

Prokopios fra Gaza. Omtr. 520. Foruden theologiske Skrifter haves af ham en Sørgetale (μονῳδία) i Anledning af St. Sophia Kirkens Ødelæggelse ved Jordskielv (I. Iriarte, catal. codd. Matritt. Vol. I. P. 264 sqq.); en Lovtale over Anastasios (Villoison, Anecd. Gr. Vol. II.

P. 235 sqq. I. Bekker & B. G. Niebuhr, Dexippi, Eunapii cet. historiarum quae supersunt. (Sml. §. [illegible] og Eunapios); en ἠθοποιΐα (Boissonade med Marinos. See §. 416); 60 Breve (Aldus, Cujacius. See §. 135).

Af hans Discipel:

Chorikios, omtrent 540, haves en Deel λόγοι og διαλέξεις (See I. Iriarte catal. codd. Matrit. V. I. Pag. 395 sqq. Villoison, Anecd. Gr. II. P. 17 sqq.). J. A. Fabricius (Bibl. Gr. VIII. P. 844. Ed. vet.) udgav en, og Villoison l. c. 3 Taler. De øvrige ere ikke udgivne.

Agapetos. Omtr. 530. Skrev til Justinianos en σχέδη βασιλική, om Regentens Pligter.

Af mange Udgg., tildeels tilligemed Andres Skrifter, nævnes her:

Ed. pr. Z. Calliergus. Venet. 1509. 8.

I. Bruno & I. P. Bruno. Lips. & Norimb. 1669. 8.

I. A. Groebel. Lips. 1733. 8.

A. Bandurii Imper. Orient. Vol. I. P. 158 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VIII, 36 sqq.

Sopatros. Omtr. i Midten af 6te Aarh. Foruden tabte Skrifter, og en ikke udgiven Commentar over en Deel af Hermogenes' Rhetorik (§. 335), διαιρέσεις ζητημάτων (de componendis declamationibus) af rhetorisk Indhold.

Aldus i Rhetores græci cet. (§. 332).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 138.

Basilios Makedon. Keiser 867—886. Κεφάλαια παραινετικά, indeholdende Regler om Regjeringskunsten til hans Søn Leo. Sammenl. §. 467.

[illegible] [illegible], og [illegible] fremviser [illegible] disse Forfattere et Præg, der viser hvor [illegible] imellem Datidens og de ældre Tiders aandelige Liv og litteraire Frembringelser. — Forsaavidt disse Forfattere have efterladt Breve, der ere bevarede, omtales de her. (See §. 331).

§. 425.

Themistios med Tilnavn Euphrades, fra Paphlagonien (Bofr. §. 419). Opnaaede en høi Alder, og blomstrede i og efter Midten af 4de Aarh. Opholdt sig i Constantinopel, Rom, Antiochia og a. St. Nød stort Bifald og erhvervede sig høi Anseelse, ogsaa hos de med ham samtidige Keisere, af hvilke Julianos, tilligemed Libanios o. A. underviistes af ham. Offentlige Æresposter. Viser sig i sine Skrifter som en lærd, indsigtsfuld, tolerant, uegennyttig Mand. Han forstod at behandle selv panegyriske Gienstande, der afhandles i den større Deel af hans Taler, paa en interessant Maade; men undgik dog ikke den panegyriske Tone, der hørte til Tidens Tegn (f. Ex. no. 6. 7. 8. 11. Ed. Hard.). Han bekiempede ofte Sophisterne, og undslog sig for at regnes til deres Classe (f. Ex. 23. 25. 26. 27. 29). Hans Foredrag var beregnet paa Almeenfattelighed, med det Formaal at stifte Gavn. Især Aristoteles (§. 419) og Platon vare hans Mønstre. Foruden disses Skrifter lagde han fornemmelig Euripides, Sophokles, Aristophanes, Sappho, Pindaros, Demosthenes, Thukydides til Grund for sin Underviisning. Photios (Cod. 74) kiendte 36 Taler, af hvilke 33 ere bevarede, foruden en nyere græsk Oversættelse af en Tale,

I. B. Camotius. Venet. ap. P. Manutium 1551. Fol.

6) Om Porphyrii (§. 308) πέντε φωναί.

Basil. 1542. 8 og oftere.

7) Introductio in sex philosophiæ modos.

6 og 7 med andre Skrifter (*Arsenius*) Venet. ap. Sab. 1532. 8. † Paris. 1541. 12.

8) π. ἐνεργείας δαιμόνων.

G. Gaulminus. Paris. 1615. 8. Kilon. 1688. 12.

9) Om Chaldæernes og Zoroasters Lære o. s. v.

† *Leo Allatius,* de Psellis eorumque scriptis, Rom. 1634. 8. *J. A. Fabric.* l. c. §. 388. Conf. *I. Iriarte.* Catal. codic. Matr. P. 170 sqq.

Paa samme Tid levede Johannes Italos, med Tilnavn Hypatos, af hvem haves forskiellige ikke udgivne Skrifter, f. Ex. Commentar over Aristot. περὶ ἑρμηνείας, et Skrift om Syllogismer og Problemer o. s. v.

C. B. Hase i notices et extraits cet. Tom. IX, Pars 2, P. 149 sqq.

Eustratios. Omtr. 1117. 1) Commentar over 4 eller maaskee flere af Aristoteles' Bøger ἠθικὰ Νικομάχεια. Disse Bøger tilligemed andre Forfatteres (Aspasios', Michael af Ephesos', og en Anonymos') Commentarer over de øvrige Bøger, ere udgivne af

† *Aldus.* Venet. 1536. Fol.

2) — over Arist. ἀναλυτικὰ ὕστερα. B. II.

Med Andres Comm. over samme Skrift: † *Aldus.* Venet. 1534. Fol.

Den her nævnte Michael fra Ephesos er iøvrigt aldeles ubekiendt. Aldus l. c. tillægger ham B. 5 af Comm.

lagde især Homeros, Platon, Demosthenes, Isokrates, vel ogsaa Aristoteles til Grund for sin Underviisning. Endskiøndt overbærende imod de Christne, og flere udmærkede Christnes Venner og Lærer, arbeidede han med Iver for Hedenskabets Opretholdelse. Dette Forhold bidrog til paa den ene Side at skaffe ham Venner og Beskyttere, iblandt hvilke Keiser Julianos; paa den anden Side forøgede det meget hans Fienders Antal og Had. Hans talrige Skrifter indeholde mange for Historien og hiin Tids Cultur vigtige Efterretninger. Det yttrede Tidsalderens Aand sin Indflydelse ogsaa paa Libanios (f. Ex. den 60de Tale. Ed. Reisk.) og viser sig i den undertiden dunkle Stiil; men hans Skrifter vidne dog om, hvor meget gode Anlæg og omhyggelig Dannelse formaae at overvinde modstridende Forhold. Hans Skrifter inddeles i: 1) 65 λόγοι. Til de vigtigste og interessanteste af disse høre (Ed. Reiskii): 11, 12, 13, 18, 33, 43, 45, 47, 63, 65 o. a. Af tvivlsom Ægthed ere f. Ex. 15, 16. 2) 47 μελέται af historisk, ethisk, mythisk Indhold. Til de bedste høre 6, 17. 3) 47 προγυμνάσματα, af blandet Indhold. 4) 27 ἠθοποιΐαι. 5) 33 ἐκφράσεις, iblandt hvilke adskillige ere vigtige for Kunsthistorien. 6) 36 διηγήματα, ubetydelige. En Deel af de mindre Skrifter ere maaskee af andre Forfattere. Nikolaos Sophistes, imod Slutningen af 5te Aarh., er f. Ex. bleven antaget for Forfatter af en Deel af προγυμνάσματα. 7) Breve.

Libanios' Skrifter ere efterhaanden blevne bekiendte og udgivne.

I. Bloch specimina operum Theod. Metoch. Havn. 1790. 8. Sammenl. ovfr. §. 234. C. G. Müller Notitia codd. biblioth. Cizensis. Part. V. Lips. 1812. 8; fuldstændigt ved C. G. Müller, og efter hans Død Th. Kiessling. Lips. 1821. 8. Conf. A. Maii scriptt. veter. nova collect. (§. 397). Vol. II.

J. A. Fabric. Bibl. Graec. S. 405.

Nikephoros Gregoras (§. 401) forfattede philosophiske Skrifter, af hvilke ingen ere udgivne, med mindre man vilde hertil regne nogle Breve.

Aretins Beiträge. B. IV. S. 609, og 6 Breve ved A. Mustoxydes i συλλογὴ Ἑλληνικῶν ἀνεκδότων. Venet. 1816. 8.

Leon Magentinos. Metropolit i Mitylene af 14de Aarh. Comment. 1) over Aristoteles περὶ ἑρμηνείας.

† *Aldus.* Venet. 1503. Fol.

2) — ἀναλυτ. πρότερα.

† *Trincavellus* — med Joann. Philoponos (§. 420) — Venet. 1536. Fol.

Georgios Gemistos Plethon. See §. 392 Slutn.

En Deel af disse Forfattere vare tillige mindre christelig-theologiske; dog var denne Synsmaade ikke altid herskende hos:

St. Nilos d. Ældre. Den første Halvdeel af 5te Aarh. som asketisk Eremit ved Sinai. Foruden mange Breve

† *Leo Allatius.* 1668. Fol.

haves af ham: 1) *Παραινετικά* (Admonitiones).

† *N. Glaser.* Hamb. 1614. 8. *F. X. Werfer* i Act. Philol. Monac. III, 63 sqq. Conf. † Nili opuscula ab *L. M. Suaresio.* Rom. 1673. Fol.

2) Enchiridion christianum, som indbefatter Epiktetos' Haandbog for Christne.

Foruden andre Udgaver, i: *Schweighäuser*, Philos. Epict. monum. Vol. 5. See §. 292.

Johannes fra Damaskos. Efter et virksomt offentligt Liv døde han som Munk, omtrent i Midten af 8de Aarhundrede. Han var den første, som opstillede et theologisk System, og var den scholastiske Philosophies Forløber. I denne Henseende er hans vigtigste Værk: ἔκδοσις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Desuden: ἱερὰ παράλληλα, og κεφάλαια φιλοσοφικά.

Findes f. Ex. i hans Opera ved *M. Lequien*. Paris. 1712. 2 Voll. Fol. (i Vol. 2).

Anmærkn.

Den aristoteliske Philosophie fandt en Tidlang sin Tilflugt hos Araberne. Dernæst forplantedes den til Occidenten, hvor den i Middelalderen spillede en betydelig Rolle.

---

c. Philosophiens Historie.

Sammenl. §. 313.

§. 423.

Eunapios fra Sardes. Omtrent 395. (§. 392). I hans βίοι φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν indeholdes Levnetsbeskrivelser af 23 med Eunapios samtidige, eller kort før ham levende Mænd, især Neoplatonikere. Dette middelmaadige Skrift har Værd ved Mangelen paa bedre Kilder.

† *Ed. pr. Hadr. Junius.* Antw. 1568. 8.

† Vinc. Obsopoeus. Heidelb. 1596. 8.

† Colon. Allobr. 1616. 8.

I. F. Boissonade. Amstel. 1822. 2 Voll. 8. (See §. 392).

Hesychios fra Miletos, med Tilnavn *Illustris*, i første Deel af 6te Aarh. (§. 392). Hans *πίναξ τῶν ἐν παιδείᾳ ὀνομαστῶν* er tabt. Under hans Navn haves en alphabetisk Fortegnelse: *περὶ τῶν παιδείᾳ διαλαμψάντων σοφῶν*, hvilket Skrift deels er et Uddrag af det anførte Værk, deels er udskrevet af Diogenes Laertios (§. 313).

† *Ap. Plantin.* Antw. 1572. 8.

† *Henr. Stephanus* med Diog. Laert. (§. 313).

† *I. Meursius.* Lugd. Bat. 1613. 8. See §. 392.

I. C. Orellius. Lips. 1820. See sammest.

I. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 544.

V. Sophistik og Rhetorik.

Sammenl. §. 317—323. 332—338.

§. 424.

Om Sophistikens Omfang er handlet ovfr. §. 317. I dette Tidsrum udvidedes den end mere, saa at Talekunsten og dens Theorie, hvilke i forrige Tidsrum udgiorde særskilte Afsnit (ovfr. 314—316. 332—338), her indbefattes under den fælles Benævnelse: Sophistik. Adskillige af de hidhørende Forfattere vare udmærkede ved Lærdom og Talent, og have efterladt Skrifter, der baade ved Indhold og Foredrag ere lærerige og underholdende. Men Afhængigheden af

Kirkens [illegible], og [illegible] disse Forfattere et Beleg, [illegible] imellem Datidens og de ældre Tiders aandelige Liv og litteraire Frembringelser. — Forsaavidt disse Forfattere have efterladt Breve, der ere bevarede, omtales de her. (See §. 331).

§. 425.

Themistios, med Tilnavn Euphrades, fra Paphlagonien. (Jvfr. §. 419). Opnaaede en høi Alder, og blomstrede i og efter Midten af 4de Aarh. Opholdt sig i Constantinopel, Rom, Antiochia og a. St. Nød stort Bifald og erhvervede sig høi Anseelse, ogsaa hos de med ham samtidige Keisere, af hvilke Julianos, tilligemed Libanios o. A. underviistes af ham. Offentlige Æresposter. Viser sig i sine Skrifter som en lærd, indsigtsfuld, tolerant, uegennyttig Mand. Han forstod at behandle selv panegyriske Gienstande, der afhandles i den større Deel af hans Taler, paa en interessant Maade; men undgik dog ikke den panegyriske Tone, der hørte til Tidens Tegn (f. Ex. no. 6. 7. 8. 11. Ed. Hard.). Han bekiempede ofte Sophisterne, og undslog sig for at regnes til deres Classe (f. Ex. 23. 25. 26. 27. 29). Hans Foredrag var beregnet paa Almeenfattelighed, med det Formaal at stifte Gavn. Især Aristoteles (§. 419) og Platon vare hans Mønstre. Foruden disses Skrifter lagde han fornemmelig Euripides, Sophokles, Aristophanes, Sappho, Pindaros, Demosthenes, Thukydides til Grund for sin Underviisning. Photios (Cod. 74) kiendte 36 Taler, af hvilke 33 ere bevarede, foruden en nyere græsk Oversættelse af en Tale,

§. 429.

Maximos fra Epiros, formodentlig den samme som Digteren (§. 382). Et rhetorisk Skrift: περὶ ἀλύτων ἀντιθέσεων (de objectionibus insolubilibus).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. XI, 38 sqq.

Basilios d. Store fra Kappadokien. Omtr. 315—379. Hører herhid ved hans: πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων. Han lærer, at det Gode i de græske Skrifter tidligere er meddeelt Menneskene i den hellige Skrift. — Hans Breve ere vigtige, f. Ex. de til Libanios. — En ham tillagt grammatisk Skrift er formodentlig af Emanuel Moschopulos. (Noter §. 435).

De gentilium libris cum usu legendis er flere Gange udgivet med andre Skrifter, f. Ex.:

J. Potter. Oxon. 1694. 8. paany: *J. H. Maius.* Francof. 1714. 4. Særskilt:

F. G. Sturz. Gerae 1791. 8.

Af Udgaverne af hans samlede Skrifter anføre vi: *J. Garnier.* Paris. 1721—1730. 3 Voll. Fol.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IX, 1 sqq.

Markellinos. (Formodentlig Ammianus Marcellinus fra Antiochia. I sidste Halvdeel af 4de Aarh. Skrev et historisk Værk). Paa Græsk forfattede han formodentlig et Værk af betydeligt Omfang om de græske Historikere og Talere, hvoraf Thukydides' Levnetsbeskrivelse er bevaret (§. 116); den findes i flere Udgg. af Thukydides, f. Ex.

Ed. *Byzantina* (l. c.) og i *Poppos* Udgave (See l. c.).

lagde især Homeros, Platon, Demosthenes, Isokrates, vel ogsaa Aristoteles til Grund for sin Underviisning. Endskiøndt overbærende imod de Christne, og flere udmærkede Christnes Venner og Lærer, arbeidede han med Iver for Hedenskabets Opretholdelse. Dette Forhold bidrog til paa den ene Side at skaffe ham Venner og Beskyttere, iblandt hvilke Keiser Julianos; paa den anden Side forøgede det meget hans Fienders Antal og Had. Hans talrige Skrifter indeholde mange for Historien og hiin Tids Cultur vigtige Efterretninger. Det yttrede Tidsalderens Aand sin Indflydelse ogsaa paa Libanios (f. Ex. den 60de Tale. Ed. Reisk.) og viser sig i den undertiden dunkle Stiil; men hans Skrifter vidne dog om, hvor meget gode Anlæg og omhyggelig Dannelse formaae at overvinde modstridende Forhold. Hans Skrifter inddeles i: 1) 65 λόγοι. Til de vigtigste og interessanteste af disse høre (Ed. Reisk.): 11, 12, 13, 18, 33, 43, 45, 47, 63, 65 o. a. Af tvivlsom Ægthed ere f. Ex. 15, 16. 2) 47 μελέται af historisk, ethisk, mythisk Indhold. Til de bedste høre 6, 17. 3) 47 προγυμνάσματα, af blandet Indhold. 4) 27 ἠθοποιΐαι. 5) 33 ἐκφράσεις, iblandt hvilke adskillige ere vigtige for Kunsthistorien. 6) 36 διηγήματα, ubetydelige. En Deel af de mindre Skrifter ere maaskee af andre Forfattere. Nikolaos Sophistes, imod Slutningen af 5te Aarh., er f. Ex. bleven antaget for Forfatter af en Deel af προγυμνάσματα. 7) Breve.

Libanios' Skrifter ere efterhaanden blevne bekiendte og udgivne.

Af de ældste Samlinger nævnes her:

† *Soterian. Capsulis,* opusc. quædam Libanii (μελέτας, λόγοι, ἐκφράσεις). Ferrar. 1517. 4.

† *Leo Allatius* i Excerpta Græc. Sophistar. Rom. 1641. Pag. 47 sqq. 342 sqq.

De fuldstændigere Samlinger:

† *F. Morellus* (tidligere — 1603 fgg. — en Deel af disse Skrifter særskilt). Paris. 1606. 1627. 2 Voll. Fol. (Mange Exemplr. af B. 2 † Lutet. 1647).

Efterat forskjellige Skrifter efterhaanden vare bekjendtgjorte ved *I. Gothofredus* (Oratt. quat. † Colon. 1631. 4. or. pro templis † Genev. 1634. 4.), *Bongiovannus* (17 oratt. Venet. 1754. 4) o. A., udkom den hidtil fuldstændigste Udgave ved

I. I. Reiske, og efter hans Død hans Enke *Ern. Ch. Reiske:* Libanii orationes cet. Altenb. 1791—1797. 4 Voll. 8.

Tillæg til denne Udgaves Indhold:

Siebenkees i Anecd. Græc. Ed. *I. A. Goez.* Norimb. 1798. 8. P. 75—89.

A. Mai, med Fronto, Rom. 1823. 8. P. 421 sqq.

Flere Skrifter henligge, ikke udgivne, i Bibliothekerne.

Brevene findes tildeels i de ældre Brevsamlinger (ovfr. §. 135).

Den fuldstændigste Samling af Epistolæ Libanii:

I. C. Wolfius. Amstel. 1738. Fol.

Tillæg f. Ex.: *I. B. C. Villoison* i Anecd. Gr. Venet. 1781. 2 Voll. 4.

— *O. D. Bloch* i Miscellan. Hauniens. T. I. Fasc. II. P. 139 sqq.

I. G. Bergeri, diss. VI de Liban. Witteb. 1696 sqq. 4.
F. C. Petersen, commentt. de Libanio. I—IV. Haun. 1827—

1828. 4. (Cum ... T. I. ... vita Lib. III—IV; ... nogle ... ἀποφθέγματα).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 750 sqq.

§. 427.

Himerios fra Prusias i Bithynien. 315 — omtr. 386. Han holdt Taler, og underviste i Athen (hvor han forestod en Skole), Constantinopel, Antiochia o. fl. St. Mange Disciple. Keiser Julianos yndede ham. Endskiøndt Hedning, var han tolerant imod de Christne. En Deel af hans Skrifter ere tabte. Bevarede ere: 1) 34 Taler, dog tildeels ufuldstændige, hvilket især gielder om 10 af dem; 2) Udtog (ἐκλογαί) af 36 Taler hos Photios (Cod. 165. 243). Hans forfængelige Lyst til at giøre Opsigt viser sig ogsaa i hans Skrifter ved Higen efter at bære sin Lærdom til Skue og ved kunstlet, poetiserende Foredrag.

Udtogene hos Photios udgivne med dennes Myriobiblon (§. 446).

† *H. Stephanus:* Himerii eclogæ (med Polemon). Paris. 1567. 4. P. 28 sqq.

Den fuldstændigste Udgave ved *G. Wernsdorf*, og efter hans Død (1774) *I. G. Wernsdorf*. Goett. 1790. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 55 sqq.

§. 428.

Fl. Cl. Julianos med Tilnavn Apostates. 331—363. Udnævntes i sit 23de Aar til Cæsar, og beklædte offentlige

Bestillinger. Reiser 360—363, da han dræbtes paa et Tog mod Persien. Tapper, maadeholden, arbeidsom, kundskabsrig, aandfuld, veltalende, ogsaa i sit Skriftlige, ved Reenhed roesværdige, endskiøndt ofte dunkle og poetiserende Foredrag. Anvendte sin Fritid til videnskabelige Studier, og Skrifters Udarbeidelse. Med stor Forkierlighed for Astrologie, Magie, og overhovedet for Neoplatonismens phantastiske Sammenblanding af græsk Philosophie og Orientens philosophisk-religiøse Systemer (S. 302. 413), beskiæftigede han sig især med metaphysiske, religiøse, ethiske Gienstande. Først begunstigede han hemmeligen Hedenskabet, siden bekiendte han sig aabenbart til det, og arbeidede med alle de Midler, baade verdslige og aandelige, der stode i hans Magt, for at hæve det til dets forrige Anseelse og Magt, uden dog at paaføre de Christne aabenbar Forfølgelse. En Deel af hans Skrifter ere tabte. Bevarede ere: 1) 8 Taler; 2) tvende satiriske Skrifter: a) *οἱ Καίσαρες*, en interessant Characteerskildring af romerske Herskere; b) *ὁ Μισοπώγων*, imod Antiochenernes Spot over Forfatteren; 3) tvende Breve af større Omfang, et Fragment af et Brev eller en Tale, og en Samling af mindre Breve, indeholdende vigtige Oplysninger om Julianos og hans Tidsalder. — Blandt hans tabte Skrifter var et imod Christendommen, formodentlig i 7 Bøger, som tildeels kiendes af en Giendrivelse af B. 1—3, i hvilken de Steder af Julianos, som giendrives, anføres med hans egne Ord. Denne Giendrivelse er af

Kyrillos, Biskop i Alexandria, i Begyndelsen af 5te Aarh. Titlen: *ὑπὲρ τῆς τῶν Χριστιανῶν εὐαγοῦς θρησκείας* [illegible] i 10 B. (Sammenl. S. 442). — Imod den

her nævnte Bog af Julianos Freeb besuden hans Samtidige Apollinaris fra Laodikea, og i 5te Aarhundrede: Philippos fra Sidon og Theodoretos (§. 411).

Juliani opera:

† *P. Martinius & C. Cantoclarus.* Paris. 1583. 8.

† (*Dion. Petavius*). Paris. 1630. 4.

† *E. Spanhemius*, Acced. Cyrilli ad Julian. libri X. Lips. 1696. Fol.

Udgaver af enkelte Skrifter fildigere end 1696, f. Ex.

Cæsares; *I. M. Heusinger.* Gothæ 1736 og 1741. 8.

— *T. C. Harles.* Erlang. 1785. 8.

Orat. in *Constantii laudem*: *G. H. Schæfer*, cum animadv. *D. Wyttenbachii.* Lips. 1802. 8.

Til Brevene Tillæg ved *Muratori*, og *J. A. Fabricius.* Samtlige Breve:

L. H. Heyler, epistolæ & breviora fragm. cum poematiis cet. Mogunt. 1828. 8.

Af de mange Skrifter om Julianos nævnes:

Ph. René de Bletterie; vie de l'empereur Julien. Amstel. 1735. 12. Paris. 1746. 8.

D. Wyttenbach, super nonnullis locis Juliani cet. Gotting. 1769. 8.

D. H. Hegewisch i histor. u. litter. Auff. Kiel 1801. 8.

A. Neander, üb. d. Kais. Jul. u. sein Zeitalter. Leipz. 1812. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 719 sqq.

Cyrilli pro Christianorum religione adv. Julianum libri med de deri indbefattede Fragm. af Julianos i *E. Spanhemii* Udg. af Jul. See ovfr.

(P. J. Hemelaar. Lugd. Bat. 1754. 8.) (Han tillægges ogsaa Smaaskrifter af Eman. Palæol.)

In Theodorum fratrem — oratio funebris: *F. Combefisii* auctuar. nov. bibl. Patr. Paris. 1648. Fol. P. 1045 sqq.

C. B. Hase i Notices et Extraits cet. (See §. 431 Theodor. Prodrom.). Vol IX, hvor f. Ex. en Deel af hans *διαλέξεις*.

Mazarios. I Begyndelsen af 15de Aarh. *Διάλογος νεκρικός*, en Satire over constantinopolitanske Hoffolk, og Efterligning af Lukianos' Nekyomantia.

C. B. Hase i Notices et Extraits cet. (§. 431 Theodor. Prodrom.). Vol. IX.

Matthæos Kamariotes. Levede efter 1453. 1) Sørgetale over Constantinopels Indtagelse (1453).

M. Crusius i Turco-Græcia. Basil. 1584. Fol. P. 76.

2) tvende Taler: de fato.

H. S. Reimarus. Lugd. Bat. 1721. 8. (med andre Skrifter 1722. 8).

3) *συνοπτικὴ παράδοσις τῆς ῥητορικῆς*, uvist om af ham.

D. Hoeschel. Aug. Vind. 1597. 4.

I. Scheffer, lectt. Acadd. Hamb. 1675. 8.

Han forfattede et Udtog af Hermogenes' Rhetorik (§. 335).

Af Theodoros, fra Kynopolis (uvist naar), haves en *ἠθοποιΐα*.

Leo Allatius i excerpta Sophistar. (S. 430 Nikephoros Basilakes).

Anmærkn.

Om de erotiske Eventyr, Fortællinger og Breve, som formodentlig høre til denne Periode, er handlet ovenfor §. 324 fgg.

VI. Sprogvidenskab.

Sammenl. §. 206—209. 212—220.

---

§. 433.

Hielpemidler til at forstaae de ældre Tiders Skrifter bleve stedse mere nødvendige. Derved, og tillige ved Indflydelse af Tidens Aand, foranledigedes mange Skrifter over Sprogvidenskabens forskiellige Dele. Iblandt de Midler, ved hvilke disse Studier fremmedes, maae især nævnes den Skole, som Constantin d. Store anlagde i Constantinopel, og som med forskielligt Held bestod indtil i 8de Aarhundrede. At denne Anstalts Lærere vare kun Christne, havde fra først af Indflydelse paa disse Studiers Behandling. Alle Forhold, baade ydre og indre, førte det med sig, at man i det Hele kun lidet udvidede disse Videnskaber, men meest indskrænkede sig til at bearbeide og forklare Forgiengernes Arbeider over Grammatik og Metrik, og at giøre Udtog af deres Commentarer (Scholier) over Fortidens Forfattere, ligesom ogsaa af deres lexikalske Arbeider (γλῶσσαι, λέξεις); hvilken sidste Deel af Sprogvidenskaben denne Tidsalder vel meest berigede, da det var lettere for Samlerfliden heri, end i Videnskabens øvrige Dele, at bringe noget brugbart og gavnligt tilveie. Ved at benytte de ældre, tildeels tabte, Skrifter, og ved at anføre mange Steder deraf, har denne Deel af Litteraturen faaet en Vigtighed, som den ellers ikke vilde have. Mange hidhørende Skrifter ere tabte; mange endnu ikke udgivne; de fleste ere mere eller mindre interpolerede.

Om denne Art af Skribenter handler *J. A. Fabricius* i Bibl. Gr. Vol. VI, hvortil altsaa her henvises i Almindelighed.

P. 29 sqq. I. Bekker & B. G. Niebuhr, Dexippi, Eunapii cet. historiarum quæ supersunt. Se §. 386 om Eunapios); en ἠθοποιΐα (*Boissonade* med Marinos. See §. 416); 60 Breve (*Aldus*, *Cujacius*. See §. 185).

Af hans Discipel

Chorikios, omtrent 540, haves en Deel λόγοι og διαλέξεις. (Se *I. Iriarte* i catal. codd. Matrit. V. I. Pag. 395 sqq. *Villoison*, Anecd. Gr. II. P. 17 sqq.). *J. A. Fabricius* (Bibl. Gr. VIII. P. 844. Ed. vet.) udgav en, og *Villoison* l. c. 3 Taler. De øvrige ere ikke udgivne.

Agapetos. Omtr. 530. Skrev til Justinianos en σχέδη βασιλική, om Regentens Pligter.

Af mange Udgg., tildeels tilligemed Andres Skrifter, nævnes her:

Ed. pr. *Z. Calliergis*. Venet. 1509. 8.

I. Bruno & I. P. Bruno. Lips. & Norimb. 1669. 8.

I. A. Groebel. Lips. 1733. 8.

A. Banduri, Imper. Orient. Vol. I. P. 159 sqq.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VIII, 36 sqq.

Sopatros. Omtr. i Midten af 6te Aarh. Foruden tabte Skrifter, og en ikke udgiven Commentar over en Deel af Hermogenes' Rhetorik (§. 335), διαιρέσεις ζητημάτων (de componendis declamationibus) af rhetorisk Indhold.

Aldus i Rhetores græci cet. (§. 332).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 138.

Basilios Makedon. Keiser 867—886. Κεφάλαια παραινετικά, indeholdende Regler om Regjeringskunsten til hans Søn Leo. Sammenl. §. 467.

Fed. Morellus. Paris. 1584. 4.

I. Dransfeld. Goett. 1674. 12.

A. Banduri, Imper. orient. T. I. P. 171 sqq.

Et lignende Skrift af Basilios i

A. Mai scriptt. veter. nova collect. (§. 397). Vol. II. P. 679 sqq.

Nikephoros Basilakes, efter Midten af 11te Aarh. Hans *μῦθοι, διηγήματα, ἠθοποιΐαι,* ere udg. ved

Leo Allatius i excerpta Graeca Sophist. Rom. 1641. 8. P. 125 sqq.

Theophylaktos, Erkebiskop i Bulgarien. Død 1070. *Παιδεία βασιλική.*

P. Possinus, Paris. 1651. 4.

A. Banduri i Imper. Orient. Vol. I. P. 193 sqq.

---

§. 431.

Kyros, formodentlig den samme som Theodoros Prodromos. I 12te Aarh. (§. 389). Under Navn af Kyros:

1) *περὶ διαφορᾶς στάσεων* (de differentiis statuum) af rhetorisk Indhold.

Aldus, l. c. §. 332. Vol. I. P. 450 sqq.

2) *προβλήματα ῥητορικὰ εἰς στάσεις.*

Udg. som anonymt ved *Huswedel.* Hamb. 1612. 12.

Under Navn af Theodoros Prodromos:

3) 17 Breve. Udg. ved

P. Lazzeri i Miscell. ex mss. libris bibl. colleg. Rom. S. I. Romae 1754—1757. 2 Voll. 8. Vol. I. P. 1 sqq. Vol. II. P. 562 sqq.

4) en Deel Smaaskrifter, udgivne af

La Porte du Theil i Notices et Extraits des Mss. de

la Bibl. Impér. (du roi de France) etc. Tom. VI–VIII, f. Ex.:

α) Ἀμάραντος ἢ γέροντος ἔρωτες (ogsaa med hans Rhodantes og Dosikles ved Gaulmin § 389).

β) βίων πρᾶσις ποιητικῶν καὶ πολιτικῶν. (Sammenl. Lukianos' βίων πρᾶσις).

γ) ὑπὲρ τῆς γλώσσης τοῦ Κυροῦ Ἀλεξίου.

δ) πρὸς Καίσαρα περὶ πρασίνων. *I. Iriarte* i Catal. codd. Matr. Vol. I. P. 428 sqq. (hvor det sidste Skrift er tillagt Geminos).

ε) περὶ σοφίας. *F. Morellus*. Lutet. 1608. 8.

5) en Deel Inedita f. Ex.: en Dialog: Ξενέδημος, imod Porphyrios de quinque vocibus (§. 308); ogsaa en Grammatik (§. 437).

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VIII, 138 sqq.

Vi nævne her en Dialog:

Timarion, ἢ περὶ τῶν κατ' αὐτὸν παθημάτων, en Efterligning af Lukianos' Nekyomantia. Forfatteren er ubekiendt. Han levede formodentlig i 12te Aarh.

C. B. Hase i Notices et Extraits etc. (see ovfr. Theod. Prodr.) Vol. IX. Pars II. P. 125 sqq.

Af Nikephoros med Tilnavn Chumnos (Aarh. 13/14) haves mange Inedita.

Georgios, ofte kaldet Gregorios, fra Kypros. I Slutningen af 13de Aarh. udmærkede sig ved sit Foredrag. Foruden theologiske Skrifter, og en Selvbiographie haves:

1) ἐγκώμιον εἰς τὴν θάλασσαν.

† *F. Morellus*. Paris. 1597. 8.

I. Sebetanus. Francof. 1607. 8.

2) Medsprog imellem ham og Michael Apostolios (§. 330) ved

(*Dan. Heinsius*). Lugd. Bat. 1613. (Med ny Titel 1634, 1663).

3) Inedita: a) en Beskrivelse af Constantinopel; b) Lovtale over Georgios Akropolita (et Fragment deraf bekiendt); c) Fabler; d) Breve.

§. 432.

Theodoros, formodentlig fra Hyrtake paa Kreta. Omtrent 1320. 93 Breve udg. ved

La Porte du Theil i Not. et Extraits cet. (See ovfr. §. 431 Theodoros Prodrom.). Vol. V, 709 sqq. VI, 1 sqq.

Demetrios Kydonios. Omtrent i Midten af 14de Aarh. Foruden theologiske Skrifter, og inedita:

1) *μονῳδία ἐπὶ τοῖς ἐν Θεσσαλονίκῃ πεσοῦσι.*

F. Combefis med script. post Theophanem. P. 384 sqq. See ovfr. §. 396 Slutn.

2) *συμβουλευτικός*, orat. ad Græcos deliberativa pro subsidio Latinorum, et alia orat. deliberativa.

Maxima Biblioth. Patrum. Lugd. Vol. XXVI. P. 515 sqq.

3) *περὶ τοῦ καταφρονεῖν τὸν θάνατον.*

Raph. Seilerus. Basil. ap. Oporin. 1553. 8. *C. T. Kuinoel.* Lips. 1786. 8.

4) Breve. Nogle af dem udg. ved

Boivin med Nikephoros Gregoras (§. 401). Andre ere udg. ved *C. F. Matthaei* i Isocratis cet. epistolæ. Mosqu. 1776. 8. og af Samme: Binæ epist. Nili Cabasili et Demetr. Cydon. Dresd. 1789. 4.

Emanuel Palæologos. Keiser 1391—1425. Foruden theologiske og andre Skrifter, iblandt hvilke ere inedita, haves: *ὑποθῆκαι βασιλικῆς ἀγωγῆς.*

γραμματικῆς, γυμνασίας, sædvanligen tillagt Basilios (See §. 429), og udgivet med hans Skrifter. Særskilt Basil. ap. Walder. 1540. 4. *Fed. Morellus.* Lutet. 1585. 8. — 7) π. τῶν παθῶν λέξεων. Udg. ved *Bast* i *G. H. Schaefers* Udg. af Gregorios Korinthios (§. 443). P. 673 sqq. — 8) ἐπιτομὴ τῆς γραμματικῆς og andre Smaaskrifter, som findes i *F. N. Titzes* Udg. (ovfr.), men som ikke alle ere af paalidelig Ægthed.

Sammenl. *L. Bachmann*, Anecd. Græc. Lips. 1828. 2 Voll. 8. (Vol. II, P. 351 sqq.).

§. 436.

Vi nævne her nogle, om hvilke det er aldeles uvist, naar de levede:

Joannes Charax. *Περὶ ἐγκλινομένων μορίων.*

† *Aldi* dictionarium Græc. Venet. 1524. Fol. Uden at vide, at det fandtes deri, udgav *I. Iriarte* det i Catal. codd. Matritt. Vol. I. P. 316 sqq.

Imm. Bekker, Anecd. Gr. Vol. III, P. 1149 sqq.

Theodoritos med Tilnavn Patricius. *Περὶ πνευμάτων.* Maaskee er det udgivet. Udtog deraf:

L. C. Valckenaer med Ammonios (§. 439). P. 205 sqq.

Polybios fra Sardes, af hvem Iriarte har udgivet nogle Optegnelser, f. Ex. περὶ σολοικισμοῦ; π. ἀκυρολογίας ο. s. v. l. c. P. 147 sqq. 373 sqq.

Tvende anonyme Skrifter om Bogstaverne og deres Etymologie. Udg. af

I. Iriarte, l. c. P. 315 sqq.

Et anonymt Skrift: περὶ συντάξεως τῶν ῥημάτων

VI. Sprogvidenskab.

Sammenl. §. 206—209. 212—220.

§. 433.

Hielpemidler til at forstaae de ældre Tiders Skrifter bleve stedse mere nødvendige. Derved, og tillige ved Indflydelse af Tidens Aand, foranledigedes mange Skrifter over Sprogvidenskabens forskiellige Dele. Iblandt de Midler, ved hvilke disse Studier fremmedes, maae især nævnes den Skole, som Constantin d. Store anlagde i Constantinopel, og som med forskielligt Held bestod indtil i 8de Aarhundrede. At denne Anstalts Lærere vare kun Christne, havde kun først af Indflydelse paa disse Studiers Behandling. Alle Forhold, baade ydre og indre, førte det med sig, at man i det Hele kun lidet udvidede disse Videnskaber, men meest indskrænkede sig til at bearbeide og forklare Forgiengernes Arbeider over Grammatik og Metrik, og at giøre Udtog af deres Commentarer (Scholier) over Fortidens Forfattere, ligesom ogsaa af deres lexikalske Arbeider (γλῶσσαι, λέξεις); hvilken sidste Deel af Sprogvidenskaben denne Tidsalder vel meest berigede, da det var lettere for Samlerfliden heri, end i Videnskabens øvrige Dele, at bringe noget brugbart og gavnligt tilveie. Ved at benytte de ældre, tildeels tabte, Skrifter, og ved at anføre mange Steder deraf, har denne Deel af Litteraturen faaet en Vigtighed, som den ellers ikke vilde have. Mange hidhørende Skrifter ere tabte; mange endnu ikke udgivne; de fleste ere mere eller mindre interpolerede.

Om denne Art af Skribenter handler *J. A. Fabricius* i Bibl. Gr. Vol. VI, hvortil altsaa her henvises i Almindelighed.

a) Scholier.

Sammenl. §. 212.

---

§. 434.

Sydlandets Litt. Hist. See §. 385. 416.

Eustathios, Erkebiskop i Thessalonika, 1160. Formodentlig død i Slutningen af det 12te Aarhundrede.

1) Commentarer (*παρεκβολαὶ εἰς τὴν Ἰλιάδα* cet.) til Homeros' Ilias og Odyssee, en lærd Compilation udaf ældre Forfattere med mange grammatiske Tilsætninger i Middelalderens Smag.

Udgaverne opfr. §. 47. S. 36. Sammenl. † *Aldi thesaur.* cornucopiae. Venet. 1496. Fol. hvori findes: Eustath. de idiomatibus, quae ap. Homerum.

2) Commentar til Dionysios Periegetes.

Udgaverne opfr. §. 180.

3) Commentar over Pindar. Tabt.

4) Breve: ikke udgivne.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. I, 390 sqq.

Joannes Tzetzes, formodentlig i Midten af 12te Aarh. (§. 389). Om hans Broder Isak Tzetzes havde Andeel i de hiin tillagte Skrifter, og hvilken Andeel, lader sig ikke afgiøre. — Af de hidhørende Skrifter ere udgivne:

1) *ἐξήγησις Ἰλιάδος.* Udg. ved

G. Hermann, med Drakon *περὶ μέτρων* (§. 214). Lips. 1812. 8. P. 1 sqq.

2) Scholier til Hesiodos. Udg. med Hesiodos 1537, 1603, og af *Th. Gaisford.* (See §. 54).

Jac. Gronovius. Lugd. Bat. 1696. 4.

Lips. ap. Hartm. 1824. 2 Voll. 8.

H. Valesii notæ in Harpoc. cet. (Ed. J. Gronov.). Lugd. Bat. 1682. 4.

I. Toup, emendd. in Suidam. ed. 2. Vol. IV. ed. *Burgess.* P. 482 sqq.

I. F. Schleusner, obss. in Harpocr. cet. i Miscell. crit. ed. Friedemann & Seebode. Vol. 2. Part. 4. P. 744 sqq.

Orion fra Thebæ. I 4de eller 5te Aarh. Af ham haves: περὶ ἐτυμολογίας (dictionarium etymologicum), som er benyttet meget af sildigere Lexicographer og Grammatikere.

Ed. princ. F. G. Sturz. Lips. 1820. 4. ([illegible] af Weigels Etymologica).

Helladios fra Alexandria, imod Slutningen af fierde Aarh., havde skrevet: λέξεως παντοίας χρῆσις κατὰ στοιχεῖον, hvilket Skrift er tabt.

Ammonios. Forlod Alexandria 389, og drog til Constantinopel. *Περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων* (de affinium vocabulorum differentia), alphabetisk, dog uden streng Orden. Hovedudgaverne ere:

Aldus i Dictionarium Græcum. Venet. 1497, og 1524. Fol.

Henr. Stephanus i Appendix Thes. Ling. Gr. 1572. Fol.

L. C. Valckenaer (tilligemed andre Skrifter). Lugd. Bat. 1739. 4. (Dertil hører *L. C. Valcken.* animadv. in Ammon. ib. 1739. 4). Paany: (*G. H. Schaefer*). Lips. 1822. 8. Tillige i Caroli Labbæi Glossaria, cum aliis opusculis. Londini in ædibus Valpianis 1816—1826. Fol. Pag. 717 sqq.

En Haandudg. *Fr. Ammon.* Erlang. 1787. 8.

Grammatik og Metrik.

Comment. §. 213—216.

§. 436.

[illegible] Comment. §. 382.

Georgios med Tilnavn Choiroboskos eller [illegible], [illegible] **Forskjellige Smaaskrifter, af hvilke nogle findes i Thesaurus Cornucopiae etc. Venet. 1496. Skrifter:** *περὶ τοῦ ἐφελκυστικοῦ ν; περὶ τῶν ἐγκλινομένων* **etc.** i Imm. Bekkeri Anecd. Gr. (Berol. 1814—1821. 3 Vol. 8.) Vol. III. P. 1200 sqq. π. τῶν ἐν τοῖς στοιχείοις [illegible] i L. C. Valckenaerii Udg. af Ammonios (§. 439) P. 205 sqq. περὶ πνευμάτων, udbraget af Choeroboskos og Andres Arbeider. Comment. §. 213 og 437. Et metrisk Skrift af denne Forfatter er endnu ikke udgivet.

Jo. Philoponos. See ovf. §. 420, 443.

Theodosios fra Alexandria. Hans Tid og Levnets Omstændigheder ere ubekendte. 1) περὶ γραμματικῆς; Commentar over Dionysios Thrax (§. 213); den Deel deraf, som haves i dens oprindelige Skikkelse.

C. G. Goettling (Theodosii Grammatica) Lips. 1822. 8.

Conf. I. *Bachmann*, Anecd. Gr. Lips. 1828. Vol. I. Pag. 423 sqq.

2) *εἰσαγωγικοὶ κανόνες*, i 8 Afdelinger, af hvilke 2 ere udgivne:

Imm. Bekker, Anecd. Gr. Vol. 3. P. 975 sqq. (See ovf. Georg. Choeroboskos).

3) *περὶ προσῳδιῶν*. See *Amad. Peyron*, in Theodos. Alex. de prosod. comment. Taurini 1817. 4.

4) Udtog af Herodianos Grammatik (§. 219) udg. af F. Osann med Philemon (§. 440) p. 303 sqq.

Emanuel Moschopulos. Den ældste af dette Navn var fra Kreta, men det er uvist, om han levede imod Slutningen af 13de (omtr. 1270) eller i Slutningen af 14de Aarhundrede (omtr. 1390). Ligeledes er det uvist, om der foruden ham levede 2 eller 3 Forfattere af dette Navn, samt hvilke Skrifter ere forfattede af enhver især. Dersom man antager trende, har den anden levet före efter den første, og den tredie omtrent 1453. Af Skrifter, som tillægges Eman. Mosch., haves foruden Scholier til Hesiodos (§. 54), Pindaros (§. 88), o. a., samt en Euripides Levnetsbeskrivelse (§. 100), en Deel grammatiske Skrifter, som fuldstændigst ere udgivne ved

F. N. *Titze* (Man. Mosch. Cretensis opusc. Gramm.). Lips. & Prag. 1822. 8.

Tidligere udgivne vare: 1) περὶ προσῳδιῶν med *Demetrii Chalcondylæ* erotemata s. l. & a. (Mediol. omtr. 1493) Fol. — 2) π. τῆς τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων συντάξεως med † *Demetr. Chalcond.* erotem. cum præf. Melanchth. Venet. Basil. 1546. 8. (Begge udgivne ved † Aldus med Theodori Gazæ Grammat. cet. Venet. 1525. 8. (Her tillægges Mosch. de accentibus, men dette Skrift findes ikke i Bogen). Ap. Juntam. Florent. 1526. 8. — 3) συλλογὴ ὀνομάτων Ἀττικῶν. I † *Aldi* Dictionarium Græc. Venet. 1524. Fol. † Med Phrynichos o. A. Paris. 1532. 8. — 4) ἐρωτήματα. Maaskee kun Udtog af et større Værk. Basil. ap. *Walder.* 1540. 4. — 5) π. σχεδῶν (de ratione examinandæ orationis). † *Robert. Stephanus.* Paris. 1545. 4. Vindob. 1773. 8. Til dette Værk, da det var fuldstændigt, hørte maaskee: 6) π.

γραμματικῆς γυμνασίας, sædvanligen tillagt Basilios (See §. 429), og udgivet med hans Skrifter. Særskilt Basil. ap. Walder. 1540. 4. Fed. Morellus. Lutet. 1585. 8. — 7) π. τῶν παθῶν λέξεων. Udg. ved Bast i G. H. Schaefers Udg. af Gregorios Korinthios (§. 443). P. 673 sqq. — 8) ἐπιτομὴ τῆς γραμματικῆς og andre Smaaskrifter, som findes i F. N. Titzes Udg. (ovfr.), men som ikke alle ere af paalidelig Ægthed.

Sammenl. L. Bachmann, Anecd. Græc. Lips. 1828. 2 Voll. 8. (Vol. II, P. 351 sqq.).

§. 436.

Vi nævne her nogle, om hvilke det er aldeles uvist, naar de levede:

Joannes Charax. Περὶ ἐγκλινομένων μορίων.

† Aldi dictionarium Græc. Venet. 1524. Fol. Uden at vide, at det fandtes deri, udgav I. Iriarte det i Catal. codd. Matritt. Vol. I. P. 316 sqq.

Imm. Bekker, Anecd. Gr. Vol. III, P. 1149 sqq.

Theodoritos med Tilnavn Patricius. Περὶ πνευμάτων. Maaskee er det udgivet. Udtog deraf:

L. C. Valckenaer med Ammonios (§. 439). P. 205 sqq.

Polybios fra Sardes, af hvem Iriarte har udgivet nogle Optegnelser, f. Ex. περὶ σολοικισμοῦ; π. ἀκυρολογίας. o. s. v. l. c. P. 147 sqq. 373 sqq.

Tvende anonyme Skrifter om Bogstaverne og deres Etymologie. Udg. af

I. Iriarte, l. c. P. 315 sqq.

Et anonymt Skrift: περὶ συντάξεως τῶν ῥημάτων

πρὸς τὰ ὀνόματα cet. udg. ved *G. Hermann*, de emend. rat. Gr. Gramm. Lips. 1801. 8. P. 353.

§. 437.

Vi nævne her tilsidst nogle Forfattere, hvis Skrifter tildeels ere omtalte i det Foregaaende, og som enten ikke ere udgivne, eller som Bibliothekerne bevare.

Michael med Tilnavn Synkellos. 9de Aarh. Om et syntaktisk Skrift, som Nogle tillægge ham, see Georgios Lekapenos (§. 443). Hans μέθοδος περὶ τῆς τοῦ λόγου συντάξεως er ikke udgiven.

Theognostos, i Begyndelsen af 9de Aarh., om Orthographien.

See *Villoison*, Anecd. Gr. Vol. II, P. 127.

Georgios, formodentlig den, som har Tilnavn: Diakonos. *Περὶ τρόπων*, hvilket Skrift ogsaa tillægges Georg. Choeroboskos (§. 435). Udg. af *Fred. Morellus*. Paris. 1615. 12. Et andet Skrift af grammat. Indhold er endnu ikke udgivet.

Af Theodoros Prodromos i 12te Aarh. haves en ikke udg. Grammatik. See §. 431.

Joannes Tzetzes, i 12te Aarh. Et grammatisk Digt. See §. 389.

Joannes Glykos, i Begyndelsen af 14de Aarh. Af hans Skrifter er ikkun udgivet et Fragm. (π. συντάξεως): *Imman. Bekker's* Anecd. Gr. Vol. III, P. 1077.

Nikephoros Gregoras. See §. 461. Af hans forskjellige grammatiske Bøger er kun et Fragment udg. ved *I. Iriarte*, l. c. Vol. I. Pag. 381.

§. 438.

Om Metrikken.

Tricha. Maaskee i 14de Aarh. σύνοψις τῶν ἐννέα μέτρων, 44 Vers (§. 390) med Forklaringer.

Elias fra Kreta, med Tilnavn Charax, Munk. Tvivl vanskelige Smaaskrifter af metrisk Indhold, hvilke Nogle urigtigen have tillagt Planudes.

Disse Smaaskrifter af Elias og Tricha ere udgivne af Fr. de Furia, som Appendix til G. Hermanns Udg. af Drakon (§. 214).

Foruden de her nævnte have mange flere skrevet om grammatiske og metriske Gjenstande.

See J. A. Fabric. Bibl. Gr. l. c. §. 433.

Leksikographie.

Comment. S. 217–240.

§. 439.

Af forskiellige rhetoriske Lexika (J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 214 sqq.) nævnes her blot følgende:

Valerios Harpokration, fra Alexandria, hvem Nogle sætte tidligere, men de fleste omtrent i Midten af 4de Aarh. Hans λεξικὸν τῶν δέκα ῥητόρων er vigtigt.

† Ed. princ. Aldi (med Ulpianos' Schol. til Demosthenes). Venet. 1503. Fol. (1527. Fol.)

† Ph. J. Maussacus. 2 Partt. Paris. 1614. 4. Et Appendix Tolos. 1615.

Nic. Blancardus. Lugd. Bat. 1683. 4. (Anden Orden).

Jac. Gronovius. Lugd. Bat. 1696. 4.

Lips. ap. Hartm. 1824. 2 Voll. 8.

H. Valesii notæ in Harpoc. cet. (Ed. J. Gronov.). Lugd. Bat. 1682. 4.

I. Toup, emendd. in Suidam cet. i Vol. III. ed. *Burgess*. P. 432 sqq.

I. F. Schleusner, obss. in Harpocr. cet. i Miscell. crit. ed. Friedemann & Seebode. Vol. 2. Part. 4. P. 744 sqq.

Orion fra Thebæ. I 4de eller 5te Aarh. Af ham haves: περὶ ἐτυμολογίας (dictionarium etymologicum), som er benyttet meget af sildigere Lexikographer og Grammatikere.

Ed. princ. F. G. Sturz. Lips. 1820. 4. (Vol. 3 af Weigels Etymologica).

Helladios fra Alexandria, imod Slutningen af fierde Aarh., havde skrevet: λέξεως παντοίας χρῆσις κατὰ στοιχεῖον, hvilket Skrift er tabt.

Ammonios. Forlod Alexandria 389, og drog til Constantinopel. Περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων (de affinium vocabulorum differentia), alphabetisk, dog uden streng Orden. Hovedudgaverne ere:

Aldus i Dictionarium Græcum. Venet. 1497, og i 1524. Fol.

Henr. Stephanus i Appendix Thes. Ling. Gr. 1572. Fol.

L. C. Valckenaer (tilligemed andre Skrifter). Lugd. Bat. 1739. 4. (Dertil hører *L. C. Valcken*. animadv. in Ammon. ib. 1739. 4). Paany: (*G. H. Schaefer*). Lips. 1822. 8. Ligeledes i Caroli Labbæi Glossaria, cum aliis opusculis, Londini in ædibus Valpianis 1816—1826. Fol. Pag. 717 sqq.

En Haandudg. *Fr. Ammon*. Erlang. 1787. 8.

Desuden haves et Ineditum af Ammonios: περὶ ἀκυρολογίας.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. V. 701 sqq.

§. 440.

Hesychios fra Alexandria, Levetid formodentlig i Slutningen af 4de Aarhundrede. Det er uvist, om vi have hans ved Afbenyttelsen af mange tabte Skrifter vigtige Glossarium i dets oprindelige Skikkelse, eller meget interpoleret, eller maaskee kun Udtog deraf.

† *Ed. pr. Marc. Musurus* ap. *Aldum.* Venet. 1514. Fol. laae til Grund for flere Uogg. af hvilke her nævnes † *Ed. Juntina.* Flor. 1520. Fol. og † *Ed. Hagenoensis.* 1521. Fol.

[illegible]

C. Schrevelius. Lugd. Bat. 1668. 4.

J. Alberti. Vol. I. Lugd. Bat. 1746. Fol. Vol. II ved *D. Ruhnken.* ib. 1766. Fol.

N. Schow, Supplementa ad edit. Hesych. Albertinam. Lips. 1792. 8.

D. C. G. Ernesti. Hes. Glossæ sacræ. Lips. 1785. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI. 201 sqq.

I. Iensii lucubratt. Hesych. Roterd. 1742. 8.

Urbikios. I Begyndelsen af 5te eller 6te Aarh. Ὀνομασίαι τῶν περὶ τὸ στράτευμα τάξεων καὶ ἡγεμονικῶν.

I † *Aldi* diction. Græc. Venet. 1524. Fol.

† Lutet. ap. Vascosanum (med Thomas Magister) 1532. 8. Labbæi Gloss. cet. ed. Lond. (§. 439). Pag. 915. Sammenl. §. 354: Hadrianus.

Philemon, i anden Halvdeel af 5te, eller, som Andre mene, i 12te Aarh. 1) Λεξικὸν τεχνολογικὸν, af hvilket

[illegible] 2) λέξεις Ἀττικαί (α—δ).

F. Osann, Philemonis gr. quae supersunt. Berol. 1821. 8. Sammenl. [illegible]

(*C. Burney*). Lexic. technol. [illegible] Lond. 1812. 8.

Om Philoxenos (omtr. 525, eller tidligere), hvem Nogle tillægge et Glossar. latin. gr. see F. Osann (l. c. Pag. 309 sqq.). Det er udg. af *Vulcanius* og *Labbæus*. See udfr. §. 442: Kyrillos.

§. 44[illegible]

Photios. I første Halvdeel af 9de Aarh. Beklædte høie Æresposter. Udmærket ved Lærdom i flere Fag. Sammenl. §. 446. 470. Herhid hører: Συναγωγὴ λέξεων, hvori flere nu tabte lexikalske Bøger ere benyttede. Det er bevaret i ulige Afskrifter, og har et Par betydelige Lacuner.

Ed. princ. G. Hermann. Lips. 1808. 4. (er Vol. 3 af Zonaræ et Photii Lexica. See udfr. Zonaras).

R. Porson. Lond. 1822. 2 Voll. 8. Lips. 1823. 2 Voll. 8.

I. F. Schleusner, libellus animadvv. ad Ph. Lex. Lips. 1810. 4.

— Curæ novissimæ s. Appendix notar. in Ph. Lex. Lips. 1812. 4.

N. Schow, specimen edition. Lex. Phot. ex apographo Rojskiano (G. à (?)). Havn. 1817. 8.

Af en anonym Forfatter haves det saakaldte *Ἐτυμολογικὸν μέγα*, som formodentlig er forfattet i 10de eller 11te Aarh. Vigtigt i lexikographisk grammatisk, historisk og mythologisk Henseende. Haandskrifterne ere indbyrdes meget afvigende.

(† Ed. pr. [illegible] Etym. Magn. [illegible]
fat. M. Musuri). Venet. 1499. Fol.

† Aldus ap. Fr. Turrisan. Venet. 1549. Fol.

† Fr. Sylburg. Heidelb. 1594. Fol. — Th. Gaisf. H. Schaefer. Lips. ap. Weigel. 1816. 4.

Det bedste Haandskrift er cod. Gudianus, som er udg. ved F. G. Sturz (Etymolog. gr. lingu. Gudianum med andre Grammatikeres Theoria og Bilag). Lips. 1818. 2 Partt. 4. (Er Vol. 2 af Weigels Udg. af Etymologica græc.).

F. G. Sturz, Novæ annott. in Etym. Magn. Lips. 1828. 4.

Suidas. Formodentlig i 11te Aarh., dog sættes han af Nogle i 10de, af Andre i 12te Aarh. Der vides aldeles intet om ham. Hans Lexikon er meget indholdsrigt, tildeels vigtigt, men forfattet uden Kritik; dog ere en Deel af Feilene maaskee Tildigeres komne til.

† *Ed. pr. Demetr. Chalcondylas.* Mediol. 1499. Fol.

† *Aldus.* Venet. 1514. Fol.

Ap. Froben. Basil. 1544. Fol. *Æmil. Portus.* † Genev. 1619. † Colon. Allobr. 1630. 2 Voll. Fol.

L. Küster. Cantabr. 1705. 3 Voll. Fol.

Jo. Toupius i flere Afhandlinger, hvilke med mange Tillæg findes i [illegible]

Toupii Emendatt. in Suidam, Hesychium cet. (Ed. [illegible] Rich. Porson). Oxon. 1790. 4 Voll. 8.

Th. Reinesii obss. in Suidam. Ed. (C. G. Müller.) Lips. 1819. 8.

L. Küsters Udg. foranledigede forskjellige Stridsskrifter af Lambert. Bosius, Jac. Gronovius o. A.

I. Schweighäuser, emendd. & obss. in Suidam. Argent. 1789. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 389 sqq.

Joan. Zonaras, Formodentlig i Begyndelsen af 12te Aarh. (§. 400). *Συναγωγὴ λέξεων.*

Ed. pr. I. A. H. Tittmann. Lips. 1808. 2 Voll. 4. Sammenl. ovfr. Photios.

§. 442.

Af nogle andre, tildeels endnu utrykte Glossarier, nævne vi: de saakaldte *Lexica Seguieriana*: 1) *Ἀντιαττικιστής*; 2) *περὶ συντάξεως*; 3) *δικῶν ὀνόματα*; 4) *λέξεις ῥητορικαί*; 5) *συναγωγὴ λέξεων.*

Imm. Bekker i Anecd. Græca. Vol. I. Berol. 1814. 8 (af no. 4 kun Begyndelsen).

Nogle indbyrdes uovereensstemmende Glossarier tillegges Kyrillos, om hvem det er uvist, om det er Kyrillos, Biskop af Alexandria i 5te Aarh. (ovfr. §. 428), eller en Kyrillos i 13de Aarhundrede. Sammenl. §. 448.

Man finder disse og andre Glossarier i:

Henr. Stephani Append. til Thesaur. ling. Græc. Se §. 439: Ammon.

† *Bon. Vulcanii* thesaur. utriusque linguæ. Lugd. Batav. 1600. Fol.

† *C. Labbæus* i Cyrilli, Philoxeni et alior. veter. glossar. Paris. 1679. Fol. Paany Lond. 1816—26. (§. 439).

C. F. Matthæi i Glossaria gr. minor. Mosq. 1774. 2 Partt. 4. (i Vol. I: specimen ex glossario Cyrilli). Conf. Anecd. af *Im. Bekker* og *L. Bachmann.*

B. I. Docen, Bogstav. *μ* og *ν* i Aretins Beiträge zur Gesch. u. Lit. Vol. IX. P. 1253.

Sammenl. §. 220.

§. 443.

Joannes Philoponos (§. 420. 435). 1) *Περὶ διαλέκτων* under Titel af Joannis Grammatici de idiomatibus i † *Aldi* Cornucopia. 1496. Fol. 231. 235 sqq.; i † *Aldi* Diction. Græc. 1524. Fol. (Bl. 78 sqq.); i *Henr. Stephani* Append. Thesaur. ling. Græc. (See §. 439: Ammonios); Labbæi Gloss. cet. ed. Lond. (ibid.) Pag. 629 sqq.

Vi nævne her tillige: 2) *Τονικὰ παραγγέλματα.*
Ed. *G. Dindorf.* Lips. 1825. 8.

3) *Συναγωγὴ τῶν πρὸς διάφορον σημασίαν διαφόρως τονουμένων λέξεων*, som maaskee har været tillagt Kyrillos (§. 442).

† *Er. Schmidius.* Witteb. 1615. 8. Paany Lugd. Bat. 1751. 8. Labbæi Gloss. cet. ed. Lond. (§. 439). Pag. 483 sqq.

Gregorios med Tilnavn **Pardos**, eller **Korinthios**. Omtrent 1150. Nogle sætte ham senere. *Περὶ διαλέκτων.*

† Ed. pr. *Aldus* i Thesaur. Cornucopiæ. Venet. 1496. Fol.
G. Koenius. Lugd. Bat. 1766. 8.
G. H. Schaefer. Lips. 1811. 8.
I Koens og Schaefers Udgg. trykte andre Skrifter om Dialekterne.

Hans Commentar over en Deel af Hermogenes' Rhetorik (§. 335) er udgivet i *I. I. Reiskes* Oratt. Græc. (§. 123). Vol. VIII. 477 sqq. Sammenl. §. 335.

Desuden haves af Gregorios Inedita af grammatisk, foruden mange af theologisk Indhold.

Thomas, med Tilnavn Magister, eller Theodulos. Omtr. 1310. Foruden nogle andre Skrifter haves af ham: *ὀνομάτων ἐκλογαί*, hvori det Bedste er uddraget af de ældre Grammatikeres og Lexikographers Skrifter.

† *Ed. pr. Zach. Calliergus.* Rom. 1517. 8.

† *Aldus* i Dict. Gr. 1524. (som Med.).

† Lutet. ap. Vascosanum (med andre Str.). 1532. 8.

Blandt de flittigere Udgaver:

I. F. Bernard. Lugd. Bat. 1757. 8.

Vi tilføie: *L. Normann*: laudatio Gregorii, oratt. & epistolæ. Ups. 1693. 4 og

λόγος περὶ βασιλείας καὶ πολιτείας i *A. Maii* vett. scriptt. nov. coll. (§. 397). Tom. III, P. 3. P. 145 sqq.

Conf. *D. Ruhnkenii, L. C. Valckenaerii* et alior. epistol. ed. *Tittmann.* Lips. 1812. 8, hvori *Valckenaer* handler om Thom. Magister.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. VI, 181 sqq.

Georgios Lekapenos. I Midten af 14de Aarh. 1) Af hans Samling af attiske Ord findes Udtog i *Villoisons* Anecdot. Gr. Vol. II. P. 79. (*Ἀττικισμοὶ τῶν λοιπῶν*) og i *C. F. Matthäi* Lectt. Mosqu. (Lips. 1779. 2 Voll. 8). Vol. I. P. 55 sqq. 2) *περὶ συντάξεως τῶν ῥημάτων*, som af Andre er tillagt Michael Syncellos (§. 437), er udgivet med Theodori Gaz. Grammat. ap. *Juntam* Florent. 1515. 8. og ap. *Aldum*. Venet. 1525. 8. Bl. 171 sqq. og ap. *Juntam*. Flor. 1526. 8. (Conf. *Iriarte*, catal. codd. Matritt. P. 145, hvor denne Udg. angives at være udkommen 1520).

Theodoros fra Gaza. See §. 402. *Εἰσαγωγὴ γραμματική.* Udgivet af

Aldus (med andre Skrifter). Venet. 1495 Fol. og † 1525. 8.

Ap. [illegible] (med [illegible]) 1515. 8.
ib. 1526.

Af en Række følgende Udgaver nævne vi blot:
Basil. ap. Val. Curionem 1522 og 1539.
Venet. 1756. 8. og ib. 1803. 8.
Hans Skrift: om Maanedernes Ender, i nogle af disse Udgaver,
og i D. Petavii Uranologion (§. 161).

Desuden haves andre Skrifter af denne Art, som endnu ikke ere udgivne.

VII. Samlere.

444.

Adskillige Forfattere, som have giort Samlinger og Uddrag udaf ældre Skrifter, ere omtalte i det Foregaaende, enten fordi deres Samlinger have et saa begrændset Indhold, at de kunne henregnes til bestemte Litteraturfag, f. Ex. Diogenes fra Laerte (§. 313), og Eunapios (§. 423); eller som Athenæos (§. 323), fordi han ved den Form, han har givet sit Værk, hører til Sophisterne. Her omtale vi nu dem, hvis Bøger ere af saa mangehaande og saa uligeartet Indhold, at de ikke kunne henvises til nogen enkelt Afdeling af Litteraturen, men hvis Skrifter dog ere vigtige baade ved Mængden af de Efterretninger, de indeholde, og formedelst de Fragmenter af tabte Bøger, som deri ere bevarede. Nedenfor vil Talen blive om andre Samlinger af særligt Indhold (§. 460. 462. 467. 469. 474).

§. [illegible]

Joannes Stobæos. Uvist om i 5te eller 6te Aarhundrede. Under hans Navn haves tvende Samlinger: 1) *ἐκλογαὶ φυσικαί*, og *διαλεκτικαὶ καὶ ἠθικαί*, 2 B. og 2) *Ἀνθολόγιον* (Florilegium, *Sermones*) af ethisk Indhold. Disse Værker indeholde Udvalg, deels med Forfatternes egne Ord, deels i Udtog, udaf mangfoldige, tildeels nu tabte, Digteres, Historikeres, Taleres, Philosophers og Andres Skrifter. De ere inddeelte i Capitler efter Indholdet, men uden Orden og indbyrdes Sammenhæng. Det er uafgiort, om disse Samlinger, som de nu haves, ere Dele af eet Værk (*Ἀνθολόγιον* i 4 B.), eller fra først af have været tvende Værker. I ethvert Tilfælde have de undergaaet Forandringer, navnligen i Inddelingen; hvilket sættes uden for al Tvivl ved at sammenligne disse Skrifter, som de nu ere, med de Efterretninger, som haves om dem, samt ved Haandskrifternes Uovereensstemmelse; hvilken Uovereensstemmelse fra Haandskrifterne er gaaen over i Udgaverne.

1) *Eclogæ physicæ et morales:*

† *G. Cantero* interprete, Antw. ap. Chr. Plantin. 1575. Fol.

A. H. L. Heeren. Goetting. 1792—1801. 2 Voll. (4 Partes).

2) *Sermones:*

V. Trincavellus, collectiones sententiar. Venet. 1536 (in tit.) 1535 (in fin.). 4.

Conr. Gesneri sententiæ ex thesauris Græcor. † Tigur. 1543. † Basil. 1549. † Tigur. 1559. Fol.

† Francof. ap. *Wechel.* 1581. Fol. (Loci communes cong. per Stob. et monachos Antonium & Maximum).

Midten af 4de Aarh. 1) Ἀριθμητικά, 13 B., af hvilke kun 6 ere bevarede, og endda ikke i deres oprindelige Skikkelse. Af Maximus Planudes haves Scholier til B. 1. 2. 2) περὶ πολυγώνων ἀριθμῶν.

† *Ed. pr. C. C. Bachetus Meziriacus*. Paris. 1621. Fol.

† *Tolosæ* 1670. Fol. (Cum Obss. P. de Fermati).

F. T. Poselger, Dioph. üb. d. Polygonalzahlen cet. Berlin 1810. 8.

O. Schulz, Dioph. arithmet. Aufgaben, nebst dessen Schrift üb. die Polygonalzahlen. Mit Anmerk. Berl. 1821. 8.

---

† *I. de Billy*, Diophantus geometra. Paris. 1660. 4.

— Diophanti redivivi P. I. II. Lugd. 1670. 8.

St. Epiphanios, Bisskop paa Kypros 367. Død 403. (§. 456). Περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν.

† *J. Oporinus* (med andre Skrifter af Epiphan.). Basil. 1544. Fol.

† Hans Opera ved *Dion. Petavius*. Paris. 1622. 2 Voll. Fol. Paany ved *Jac. Thomasius*. Colon. (Lips.) 1682. 2 Voll. Fol.

Theon fra Alexandria. 365 ell. 390. 1) σύνοψις, et en Commentar over Euklides στοιχεῖα, men holdes af Nogle for at være af Euklides selv, og kun bearbeidet af Theon. (See §. 341).

Udgivet med Eucl. Elementa † (*Sim. Grynæus*). Basil. 1533. Fol.

2) ἐξήγησις til Ptolemæos μεγάλη σύνταξις (Almagest), 11 B. See §. 349.

† *Camerarius* (med Ptolem. ved Sim. Grynæus). Basil. 1538. Fol. (§. 349. 1).

[illegible] Historien [illegible] Dele [illegible] [illegible] table. Photios' vigtige Samling[illegible] Del[illegible]ten. Deraf haves nogle [illegible].

Photii Bibliotheca: † *Ed. pr.* *D.* [illegible] 1601. Fol.

Andr. Schottus. Genev. 1611. Fol. (ogsaa [illegible] † 1612 og 1613).

† [illegible] 1653. Fol.

Imm. Bekker. [illegible]

I. H. Leich, diatribe in Phot. Bibl. Lips. 1748. 4.

Epistolæ, † *R. Montacutius.* Lond. 1651. Fol.

J. A. Fabric. Bibl. [illegible]

De ved Konstantinos Porphyrogennetos (10de Aarh.) foranstaltede Samlinger omtales nedenfor (§. 460. 462. 467. 471), for saavidt der ikke er talt om dem i det Foregaaende (§. 397).

Af en vis Nonnos, uvist naar, men ældre end Eudokia, haves tvende Samlinger, hvori indeholdes Forklaringer af Mythert og Fortællinger, som forekomme i Skrifter af Gregorios Nazianzenos. Den ene udg. af *R. Montacutius* (med Gregorii Nazianz. in Julianum). Eton. 1610. 4. Den anden af *F. Creuzer,* i Meletemata ect. Lips. 1817. 8. Part. I. P. 57 sqq.

Eudokia, el. Eudoxia, med Tilnavn Makrembolitissa. I sidste Halvdeel af 11te Aarh., efter at have været gift med tvende Keisere, sattes hun i Kloster af sin

[illegible] 1766 [illegible] *Alte* [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Der [illegible] [illegible] andre [illegible] af [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Ed. pr. I. B. C. d'Ansse de Villoison i Anecd. Gr. Vol. I. Venet. [illegible] P. 1 sqq.

T. C. Harless, obss. in Eud. Viol. Erlang. 1785. Fol.

Af Makarios Chrysokephalos, uvist naar, haves et Udtog af forskiellige Forfatteres Skrifter, under Navn af *Podωνεά*, [illegible] [illegible].

I. B. C. d'Ansse de Villoison i Anecd. Gr. Vol. 2. P. 9 sqq.

Vi tilføie:

Niketas, Biskop i Serra, efter Midten af 11te Aarh., af hvem haves: [illegible] [illegible] [illegible].

F. Creuzer, i Meletemata e disciplina antiquitatis. Lips. 1817. 8. Pars 1ma. P. 14 sqq.

§. 447.

I *I. C. Orellii* opuscula Græcorum veter. sententiosa cet. (§. 72) findes et Antal af Smaaskrifter fra forskiellige Tider, og af forskielligt Indhold. De ere tildeels nævnte i det Foregaaende.

Endelig tilføie vi, fordi det saaledes pleier at [illegible] [illegible]oros, eller Oros, eller [illegible]apollon, eller [illegible] Apollon, et fabelagtigt Navn, under hvilket haves [illegible] [illegible] som udgives for en græsk Oversættelse (ved en ubekiendt Philippos) af en ægyptisk Original.

† Ed. pr. med Æsops' Fabler cet. [illegible] Venet. 1505. Fol. P. 121 sqq.

Af de følgende Udgg. nævnes her kun:

† *Dav. Hoeschelius.* Aug. Vind. 1595. 4.

I. C. de Pauw. Traj. 1727. 4.

Suidas tillægger en Grammatiker

Horapollon: τεμενικά (de locis sacris), hvoraf Hieroglyphika maaskee er en Deel.

Anmærkn. Om Ordsprogs-Samlerne see ovfr. §. 339.

VIII. Mathematiske Videnskaber.

Sammenl. §. 340—355.

§. 448.

Vel var der en Skole for de mathematiske Videnskaber i Alexandria indtil 640, desuden stiftedes en i Athen i Midten af 5te, og i Constantinopel i 9de Aarhundrede; men disse Videnskaber giorde dog ingen væsentlige Fremskridt i denne Periode. Man indskrænkede sig meest til at bevare, hvad der var overleveret fra Forgiængerne, og at fortolke disses Skrifter.

Om adskillige af disse Forfattere *I. A. Fabric.* Bibl. Gr. V, 629 sqq.

a. Arithmetik og Geometrie.

Sammenl. §. 340—345.

§. 449.

Diophantos. Nogle sætte ham i 2det, de fleste dog omtrent

(Midten af 4de Aarh.). 1) Ἀριθμητικά, 13 B., af hvilke kun 6 ere bevarede, og endda ikke i deres oprindelige Skikkelse. Af Maximus Planudes haves Scholier til B. 1. 2. 2) περὶ πολυγώνων ἀριθμῶν.

† *Ed. pr. C. C. Bachetus Meziriacus.* Paris. 1621. Fol.

† *Telosæ* 1670. Fol. (*Cum Obss. P. de Fermat*).

F. T. Poselger, Dioph. üb. d. Polygonalzahlen, etc. Berlin 1810. 8.

O. Schulz, Dioph. arithmet. Aufgaben, nebst dessen Schrift üb. die Polygonalzahlen. Mit Anmerk. Berl. 1821. 8.

---

† *I. de Billy,* Diophantus geometra. Paris. 1660. 4.

— Diophanti redivivi P. I. II. Lugd. 1670. 8.

St. Epiphanios, Biskop paa Kypros 367. Død 403. (§. 456). *Περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν.*

† *J. Oporinus* (med andre Skrifter af Epiphan.). Basil. 1544. Fol.

Hans Opera ved *Dion. Petavius.* Paris. 1622. 2 Voll. Fol. Paany ved *Jac. Thomasius.* Colon. (Lips.) 1682. 2 Voll. Fol.

Theon fra Alexandria. 365 ell. 390. 1) συνουσίαι, er en Commentar over Euklides στοιχεῖα, men holdes af Nogle for at være af Euklides selv, og kun bearbeidet af Theon. (See §. 341).

Udgivet med Eucl. Elementa † (*Sim. Grynæus*). Basil. 1533. Fol.

2) ἐξήγησις til Ptolemæos μεγάλη σύνταξις (Almagest), 11 B. See §. 349.

† *Camerarius* (med Ptolem. ved Sim. Grynæus). Basil. 1538. Fol. (§. 349. 1).

Halma, Commentaire — sur la composition mathém. de Ptolémée (med den gr. Text). Paris. 1821—1822. 2 Voll. 4.

Om Theons Commentar til Ptolemæos κανόνες πρό-χειροι see §. 247.

Om de ham tillagte Scholier til Aratos see §. 178.

Theons Datter Hypatia (omtr. 400) anvendte den mathematiske Methode paa Philosophiens Foredrag. Skrev tabte Commentarer over mathematiske Skrifter.

Pappos fra Alexandria. (390, eller nogle tidligere.) *Μαθηματικαὶ συναγωγαί*, 8 B.; en for Videnskabens Historie vigtig Samling, men som kun tildeels er udgiven.

Paa Latin: † B. 3—8 ved *F. Commandinus*. Pisauri 1588. Fol. *) og oftere; bedst ved

† (*C. Manolessus*). Bonon. 1660 (in fine 1658). Fol.

Paa Græsk:

Fragm. libri IIdi: *I. Wallisius*. Oxon. 1688. 8. (Conf. Wallisii Opera mathem. Oxon. 1695 sqq. in Tom. III. Pag. 595 sqq.).

Fragm. libr. IVti i *G. G. Bredowii epistolæ Paris*. Lips. 1812. 8.

Libri Vti Pars posterior: *H. I. Eisenmann*. Paris. 1824. Fol.

Fortalen til B. VII. *E. Halley*. Oxon. 1706. 8. P. 1 sqq. med Skrifter af Apollonios fra Perga. See §. 343. 3) 6).

Lemmata libri VIImi: *M. Meibom*. Hafn. 1655. Fol. (Med Meib. dialogi de proportionibus).

---

*) Ebert, Bibliogr. Lexikon, no. 15802 bemærker, at paa Titlen staaer: Venet. Fr. de Franciscis 1589, med ved Enden: Pisauri ap. Hi. Concordiam. 1588. I det Exemplar, som findes i det store Kongelige Bibliothek i Kiøbenhavn, staaer baade paa Titlen og ved Enden: Pisauri ap. H. Concordiam. 1588.

Lemmata in Apollonii libros de Tactionibus. See §. 342. 3).

G. G. Bredow in epistolis Parisiensis (sc. edit.) de Pappi collectionibus mathematicis.

Om hans Commentar til en Deel af Ptolemæos' Almagest see §. 349.

§. 450.

Proklos med Tilnavn Lykios. (§. 385, 415). 412—485. Hans mathematiske og astronomiske Skrifter. 1) εἰς τὸ πρῶτον τῶν Εὐκλείδου στοιχείων.

Udg. med Euklides. † Basil. 1533. Fol. (§. 341).

Conf. Th. Burgess i Mus. Oxon. 1792. 8. P. 31 sqq. P. Fabiani Aurivillii emendatt. Procli in libr. I. elem. Eucl. Part. I. Upsal. 1806. 4.

Her nævnes tillige hans astronomisk-astrologiske Skrifter. (See §. 451).

2) ὑποτύπωσις εἰς τὴν Πτολεμαίου τετράβιβλον.

† Cum præfat. Ph. Melanchthonis. Basil. (1554). 8. Lugd. Bat. † 1635. † 1654. 8.

Nogle Proklos tillagte Scholier til samme Skrift ere af uvis Afsked.

Udgivne med Fortolkningen af Porphyrios. i Basil. ex offic. Petriana. 1559. Fol.

3) ὑποτύπωσις τῶν ἀστρονομικῶν ὑποθέσεων.

Basil. (I. Walderus). 1540. 4.

Halma med Ptolemæos' Ὑποθέσεις (§. 319. 5).

4) σφαῖρα.

Ofte udg. deels særskilt, deels med Aratos f. Ex. † (Basil.) Valderus. 1536. 4.

† *Hopperus*. Antw. 1553. 8.

† Basil. per Henr. Petri. 1561. 8. i. A. f. Gr. med Ptolemæos' ὑποθ. ved *Bainbridge* (§. 349. 5).

5) et astrologisk Skrift om Eklipserne, kun udg. paa Latin. *I. Schroeteri* tab. astrol. Vienn. 1561. 8.

Om Proklos' Lærer: Heron II, see §. 454.

Marinos (§. 416). Omtr. 485. En Commentar over Euklides' Data tillægges ham. See §. 341.

Eutokios fra Askalon. Aarhundrede 6. Commentarer over 3 Skrifter af Archimedes (§. 342) og over στοιχεῖα κωνικά af Apollonios fra Perga (§. 343). Han hørte med de tvende foregaaende til den mathematiske Skole i Athen.

Om Heron III, see §. 454.

Michael Konstantinos Psellos d. Yngre. (See §. 421 o. fl. St.). In quattuor mathematicas disciplinas (Arithm., Music., Geometr., Astronom.).

(*Arsenius*). Venet. ap. Sabiam. 1532. 8. † Paris. 1545. 12.

† *Guil. Xylander*. Basil. (1556). 8.

De Musica: *L. Alardus*. Schleusing. 1636. 12.

Georgios Pachymeres. I 13de Aarh. See §. 422. Sammenl. §. 390. 401.

Joannes Pediasimos. Imod Slutningen af 14de Aarh. (§. 390. 434).

Nikolaos fra Smyrna. Uvist naar. En kort ἔκφρασις τοῦ δακτυλικοῦ μέτρου (descriptio numerorum notationis per gestum digitorum).

† *F. Morellus*. Lutet. 1614. 8.

I. G. Schneider, Eclogæ physicæ. Jen. & Lips. 1800—1801. 2 Voll. (3 Partt.) 8. P. 477 sqq.

b. Astronomie (Astrologie), Optik.

Sammenl. §. 346–350.

§. 451.

Kleomedes. Formodentlig i Begyndelsen af 4de Aarh.

Κυκλικὴ θεωρία μετεώρων, 2 B.

† *Ed. pr.* Paris. 1539. 4.

† *R. Balforeus.* Burdigal. 1605. 4.

I. Bake. Lugd. Batav. 1820. 8.

K. C. G. Schmidt, über d. alt. Mathem. Kleomedes und sein Schr. kykl. Theor. metr. Meteor. 1828. 4.

Paulos fra Alexandria. Omtr. 378. *Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἀποτελεσματικήν*, hvortil haves Commentar og Scholier.

† Witteb. 1588. 4. (ex H. Ranzovii bibliotheca).

Formedelst det hermed beslægtede Indhold tilføie vi: *ἀποτελεσματικὰ περὶ τῆς ιβ' μορίων ὀνομασίας καὶ δυνάμεως* af

Hephæstion, hvis Tid er ubekiendt.

† *I. Camerarius* i Astrologica. Norimb. 1532. 4. (Pag. 4 sqq.) har udgivet en Deel deraf.

Conf. *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. IV, 817 sqq.

Proklos med Tilnavn **Lykios**. See §. 450.

Thios fra Athen. Nogle af ham i Slutningen af 5te og Begyndelsen af 6te Aarh. anstillede Observationer ere udgivne ved

I. Bullialdus i Astronomia Philolaica. Paris. 1645. Fol.

Joannes Laurentios med Tilnavn **Lydos** (§. 406). *Περὶ μηνῶν*, næsten tabt, men efter tvende Udtog, af hvilke det ene af Maximus Planudes (§. 378. 390), udg. ved

N. Schow. Lips. 1794. 8.

G. Roether (med andre Skrifter). Lips. et Darmst. 1827. 8.
Sammenl. udfr. C. B. Hases Udg. af π. διοσημ.

Vi omtale her tillige hans Skrift: περὶ διοσημειῶν (de ostentis), en uligeartet Samling af forskjellige Nationers og Tiders Varselleere. Forhen vare kun Fragmenter deraf bekiendte: a) ἐφήμερος βροντοσκοπία τοπικὴ πρὸς τὴν σελήνην, som Laurentios Lydos skal have oversat efter et Skrift af Nigidius Figulus. Udgivet af

I. Rutgersius i Variæ lectt. 1618. 4. P. 257 sqq.

b) περὶ σεισμῶν udg. af N. [illegible]

c) Et Diarium udg. paa Latin i *D. Petavii* Uranolog. Paris. 1630. Fol. P. 96 sqq.

Nu er det hele Skrift π. διοσημ., efter et Haandskrift (fundet 1784), som ogsaa indeholder περὶ μηνῶν (§. 406), udg. ved

C. B. Hase. Paris. 1823. 8. (Dei tillige Fragmenter af περὶ μηνῶν).

Et Udtog af dette Værk haves af Beda Venerabilis.

§. 452.

Af en ubekiendt Forfatter, maaskee fra det 10de Aarhundrede, haves διάγνωσις τῆς ἡλιακῆς σφαίρας τῶν ιβ' εἰδώλων, ὅπως — χρὴ διαιτᾶσθαι.

I. Camerarius i Astrologica. Norimb. 1532. 4. P. 1 sqq. (Med flere Skrifter af denne Art).

Theodoros Meliteniotas. Omtr. 1300, eller maaskee tidligere. En astronomisk Bog, hvoraf Begyndelsen i

J. A. Fabric. Bibl. Gr. X, 401 sqq.

Nikolaos Kabasilas. Omtr. 1350. Hans Com-

... en Deel af Ptolemæos Almagest (§. 349) er udgivet med denne af

[illegible] (§. 1349).

Isak Argyros. Efter Midten af 14de Aarhundrede. Μέθοδος ἡλιακῶν καὶ σεληνιακῶν κύκλων.

D. Petavius i Uranologion (§. 161). Pag. 359. sqq.

Af en ubekiendt Forfatter haves en Dialog: Hermippos, af astrologisk Indhold.

J. A. Fabricius Bibl. Gr. Vol. XII, 201 sqq. har angivet Indholdet deraf.

Udg. af *O. D. Bloch*. Havniæ 1830. 8.

Om Midten haves fra denne Periode ikkun eet Skrift af

Heliodoros fra Larissa, ogsaa kaldet Damianos Heliodoros, hvis Tid er ubekiendt (392? eller 500?). *Κεφάλαια τῶν Ὀπτικῶν.*

Ed. pr. Florent. ap. *Junt.* 1573. 4.

† (Ex bibl. F. Lindenbrogii). Hamb. 1610. 4.

†† *Erasm. Bartholinus.* Paris. 1657. 4. (Med Hypsicles de ascensionibus). Ny Titel 1680.

A. Matanus. Pistorii 1758. 8.

Conf. *J. G. Schneideri* Eclog. Phys. (§. 450). Pag. 210.

Et hydraulisk Fragm. udaf et Skrift af Heliodoros findes i

J. G. Schneideri Eclog. Phys. P. 467. (§. 450).

c. Musik.

Comment. §. 351—352.

§. 453.

Vi have her kun at nævne:

Michael Konstantinos Psellos d. Y. Se her §. 450.

Manuel Bryennios. Omtr. 1320. *Ἁρμονικά*, 3 B., hvori handles om de tvende Skrifter om Musiken af Euklides (§. 351) og Ptolemæos (§. 352).

Udgivet i *Wallisii* opera. See §. 352 1.

d. Krigskunst (Taktik, Strategie) og Mechanik.

Comment. §. 353—355.

§. 454.

Maurikios. Keiser 582. Et interessant Skrift om Krigskunsten, 12 B.

† *J. Scheffer* (med Arriani Tactica). Upsal. 1664. 8.

Leo VI, med Tilnavn Philosophos. Keiser 886—911 (§. 388). *Παράδοσις τῶν ἐν πολέμοις τακτικῶν* ell. *διάταξις πολεμικῶν παρασκευῶν.* Udtog af ældre Skribenter.

† *I. Meursius.* Lugd. Bat. 1612. 4. Ib. 1613. 4 (med Æliani Tactica ved *Arcerius*).

§ *I. Meursii Opera* per *Lamium*, Vol. VI, Florent. 1745. Fol. P. 529 sqq.

Flere Dele deraf have været særskilt udgivne; og det hele Værk er oversat i forskjellige nyere Sprog.

Heron III fra Alexandria. Sættes sædvanligen i Begyndelsen af 7de, men ikke formodentlig ikke tidligere end det 10de Aarhundrede.

Maaskee af ham: Ὅπως χρὴ τὸν τῆς πολιορκουμένης πόλεως στρατηγὸν ἀντιτάσσεσθαι cet. (de obsidione repellenda et toleranda).

† *M. Thevenot*, Veter. Mathematic. opera. Paris. 1693. Fol. P. 317 sqq. Conf. P. 361 sqq.

De machinis bellicis (Πολιορκητικά) nec non de Geodæsia: † *F. Barocius*, latin. Venet. 1572. 4.

Vi tilføie følgende mathematiske Skrifter, om hvilke det dog ikke er vist, at de alle ere af denne Heron. 1) περὶ τῶν τῆς γεωμετρίας καὶ στερεομετρίας ὀνομάτων.

C. Dasypodius (med Euclidis elementa). Argent. 1571. 8.

C. F. F. Hasenbalg (Definitiones geometricæ). Strals. 1826. 4.

2) εἰσαγωγὴ τῶν γεωμετρουμένων. Kun et Fragm. (de mensuris) deraf er udg. af

B. Montfaucon i Analecta Græca a monachis Benedict. Congreg. St. Mauri. Lut. Paris. 1688. I. P. 308 sqq.

3) γεωδαισία. Maaskee af Heron II, i Midten af 5te Aarh. (§. 450). Udg. af *F. Barocius*. See ovfr.

Konstantinos Porphyrogenetos. 905—959. See ovfr. §. 397.

Basilios Patrikios, med Tilnavn Πυροδικαιούμενος. Omtr. 930. *Ναυμαχικά*, udg. i

Et mineralogisk-medicinsk Skrift: περὶ λίθων δυνάμεων haves af

Michael Psellos d. Aeldre. 860. See §. 421.

Udgaver:

af Ph. J. Maussacus, de lapidum virtutibus (med Plutarchos de fluviis). Tolos. 1615. 8.

I. S. Bernard. Lugd. Bat. 1745. 8.

Desuden haves Anekdota af denne Forfatter.

§. 457.

Om Chemie (Alchemie, ἱερὰ τεχνή, μυστικὴ τεχνή &c.) haves mange Skrifter, af hvilke nogle kun ere udgivne paa Latin, og de fleste endnu ikke udgivne. Vi nævne her: Stephanos fra Athen (omtr. 610), eller maaskee fra Alexandria, Περὶ χρυσοποιΐας Β. Β.: novem lectiones (πράξεις) de arte chemica (med Undtagelse af Begyndelsen: prima lectio π. χρυσου. per C. G. Gruner. Græc. & lat. Ien. 1777. 4) paa Latin ved D. Pizimenti (Democritus cet. de arte magna cet.). Patav. 1573. 8. (Ovfr. §. 143). Sammenl. §. 460.

Michael Konstantinos Psellos d. Yngre. 1020—omtr. 1105 (§. 421. 450 og fl. St.). Et Skrift af samme Indhold, som det nys anførte, men ogsaa kun paa Latin ved *D. Pizimenti* (l. c.).

Om de øvrige Skrifter af denne Art see *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. Tom. XII (ed. vet.) P. 747 sqq., hvor flere af disse Smaaskrifter ere meddeelte P. 772 sqq.

Her nævnes:

Heliodoros. See §. 382.

St. Epiphanios. 367. (§. 449.) Man pleier at tillægge ham et physiologisk Skrift: περὶ τῆς ἑκάστου φύσεως τῶν θηρίων τε καὶ πετεινῶν, men dette Skrift er formodentlig ældre end Epiphanios.

Romæ 1587. 4. og Antv. ap. Plantin. 1588. 8. Samml. A. Mustoxydes: συλλογὴ Ἑλληνικῶν ἀνεκδότων. Venet. 1816. 8.

Af Epiph. haves: π. τῶν δώδεκα λίθων, en i Tidens Aand forfattet mineralogisk-theologisk Beskrivelse over de Stene, med hvilke den jødiske Ypperste-Præsts, Arons Dragt havde været prydet.

Udgivet (de XII gemmis) i *Gesneri*: de omnium fossilium genere. Tiguri 1565. 8.

Et udførligere Værk, hvoraf dette maaskee er Udtog, haves paa Latin, udg. ved ——

P. F. Foggini. Rom. 1743. 4.

Dion. Petavii Udg. af hans opera. See §. 449.

Tidligere levede

Theophylaktos Simokattes (§. 396). Ἀπορίαι φυσικαί.

Udg. med Cassius Felix (§. 364) ved *Bon. Vulcanius*. Lugd. Bat. 1597. 8.

† *A. Rivinus*. Lips. 1653. 4.

Tillige nævnes her hans Breve (§. 331 Anm.). De angaae ethiske, erotiske, og landlige Gjenstande.

I *Aldi* & *Cujacii* Brevsamlinger (§. 135) P. 387 sqq.; ogsaa i *Vulcanii* Udg. af quæstiones cet. (ovfr.) og i *Theoph.* Opera ap. Commel. See §. 396.

Et mineralogisk-medicinsk Skrift: περὶ λίθων δυνάμεων haves af

Michael Psellos d. Ældre. 860. See §. 421. Udgave ved

Ph. J. Maussacus, de lapidum virtutibus (med Plutarchos de fluviis). Tolos. 1615. 8.

I. S. Bernard. Lugd. Bat. 1745. 8.

Desuden haves Anekdota af denne Forfatter.

§. 457.

Om Chemie (Alchemie, ἱερὰ τέχνη, μυστικὴ τέχνη &c.) haves mange Skrifter, af hvilke nogle kun ere udgivne paa Latin, og de fleste endnu ikke udgivne. Vi nævne her: Stephanos fra Athen (omtr. 640), eller maaskee fra Alexandria, Περὶ χρυσοποιΐας B. 9: novem lectiones (πράξεις) de arte chemica (med Undtagelse af Begyndelsen: prima lectio π. χρυσοπ. per C. G. Gruner. Græc. & lat. Jenæ 1777. 4) paa Latin ved D. Pizimenti (Democritus cet. de arte magna cet.). Patav. 1573. 8. (Jvfr. §. 143). Sammenl. §. 460.

Michael Konstantinos Psellos d. Yngre. 1020—omtr. 1105 (§. 421. 450 og fl. St.). Et Skrift af samme Indhold, som det nys anførte, men ogsaa kun paa Latin ved D. Pizimenti (l. c.).

Om de øvrige Skrifter af denne Art see J. A. Fabric. Bibl. Gr. Tom. XII (ed. vet.) P. 747 sqq., hvor flere af disse Smaaskrifter ere meddeelte P. 772 sqq.

Her nævnes:

Heliodoros. See §. 382.

Synkellos. J. A. Fabric. Bibl. Gr. VII, 234 sqq. (ed. vet.).

Zosimos fra Panopolis i det ægyptiske Thebais. Udgift naar. *Βαφὴ τοῦ χαλκοῦ* (de Persica cupri tinctura). I. G. Schneider Eclogæ Physicæ (S. 450). Vol. II. P. 94 sqq.

C. G. Gruner: περὶ ζύθων ποιήσεως (de Zythorum confectione). Solisb. 1814. 8.

I. Iriarte, Catal. cod. Matritt. Vol. I. P. 439. har udgivet en Afhandling af en vis Geminos *περὶ πρασίνων* (de coloribus prasinis).

Om den saakaldte græske Ild, hvis Opfindelse tilskrives Kallinikos fra Heliopolis imod Slutningen af 7de Aarh., haves en latinsk Oversættelse af et Skrift (liber ignium ad comburendos hostes) af Marcus Græcus, formodentlig i 11te eller 12te Aarh. Udg. af Laporte du Theil. Paris. 1804. 4. Sammenl. Beckmann, Beitr. z. Gesch. d. Erfind. B. IV. S. 144. folg.

---

b. Lægevidenskab.

Sammenl. §. 358—369.

§. 458.

Vel have nogle af denne Periodes lægevidenskabelige Forfattere beriget Videnskaben med gode Iagttagelser, men selv de bedre iblandt dem indskrænkede sig meest til at fortolke, og giøre Udtog af de ældre Forfatteres Skrifter, medens Mængden overlod sig til Overtro og Charlatanerie. Alexan-

arabiske Læge Rhazes (10de Aarh.), hvis mange Skrifter en Deel ere oversatte paa Latin). Afhandl. de pestilentia findes ogsaa andensteds.

† *I. Guinterius*, Basil. 1556. 8.

2) περὶ ἑλμίνθων (de lumbricis), et. Ven.

Ed. pr. H. Mercurialis i Variæ lectiones. Venet. 1570. 4 og oftere.

Paa Latin i *Henr. Stephani* artis med. princip. Se ovfr. Oribasios.

§. 460.

Joannes fra Alexandria (formodentlig i Begyndelsen af 7de Aarh.) skrev om B. 6 af Hippokrates' Epidemika.

Kun paa Latin i *Joannitii Arabis* Isagoge in Tegni (Artis Cella). Venet. 1483. Fol. *)

Palladios med Tilnavn Iatrosophista, fra Alexandria. Formodentlig i Begyndelsen af 7de Aarh. eller maaskee tidligere. *I. S. Bernard* (de febribus). Lugd. Bat. 1745. 8. En Commentar (ufuldstændig) over Hippokrates: de fracturis (i Chartiers Udg. af Hippok. (§. 167). Vol. XII, P. 270 sqq.); og Scholier til B. 6 af Hippokrates' Epidemika (i: Medici antiqui Graeci. Jun. Crasso interprete. Basil. ap. Petr. Pernam. 1581. 4.)

Theophilos eller Philotheos, med Tilnavn Protospatharios. I første Halvdeel af 7de Aarh. [illegible] udaf de ældre Forfatteres Skrifter. 1) περὶ κατασκευῆς ἀνθρωπίνου σώματος (de corporis hum. fabrica), 5 B. † *Guil. Morellus.* Paris. 1555. 8.

---

*) Jeg kan ikke indestaae for Rigtigheden af denne Angivelse. I Catalogus Bibl. Bünavianæ (Tom. I. P. 51) nævnes: Articella. Venet. 1507. 8, men i Indholdslisten findes Intet af Joannes fra Alexandria.

[illegible] Venet. ap. Ald. 1534. [illegible]

3) εὐπόριστα (medicamenta facile parabilia), 4 B.

4) en Commentar over Hippokrates' Aphorismer. Paa Latin ved *I. Guinterius*. Paris. 1533. 8. † Basil. ap. Cratandr. 1535. 8. og oftere.

Aëtius fra Amida i Mesopotamien. I første Halvdeel af 6te Aarhundrede. Methodiker. Forkjerlighed for Neo-Platonismen. Βιβλία ἰατρικά, 16 B., tildigere inddeelte i 4 Afhandlinger. Udtog af Galenos' og Andres Skrifter, dog ikke uden Selvstændighed.

Paa Græsk: B. 1—8 (libri medicinales) † Ap. Ald. Venet. 1534. Fol.

I. C. Hebenstreit, tentamen super libris octo nondum edit. et libri noni aliquot capitum. Lips. 1757. 4.

B. 9 af [illegible] Ἐλληνικῶν ἀνεκδότων ved A. Mustoxydes. Venet. 1816. 8.

Paa Latin: B. 1—16 [illegible] Cornarius. Basil. 1535. † 1542. Fol. Lugd. 1549. Fol.

Henr. Steph. Med. Art. princip. (See ovf.)

Car. Weigel, Aëtionarum exercitat. specim. Lips. 1791. 4.

S. *Fabric.* Bibl. Gr. VIII, 217 sqq. (ed. vet.).

Alexandros fra Tralles i Lydien. Omtrent i Midten af 6te Aarhundrede. Han hørte ikke til nogen Skole, og, endskjøndt han ikke var fri for Overtro, er han den fortrinligste iblandt denne Tidsalders lægevidenskabelige Forfattere baade ved Erfaring, Tænksomhed og Foredrag. 1) En Therapeutik, 12 B. (Sammenl. S. 369).

† *Ed. pr. J. Goupylus* (de re medica libr. XII). Lutet. 1548. Fol. — Den tillige Oversættelse af et Skrift π. λοιμικῆς af den

arabiske Læge Rhazes (10de Aarh., af hvis mange Skrifter en Deel ere oversatte paa Latin). Afhandl. de pestilentia findes ogsaa andensteds.

† *I. Guinterius.* Basil. 1556. 8.

2) περὶ ἑλμίνθων (de lumbricis).

Ed. pr. H. Mercurialis i Variæ lectiones. Venet. 1570. 4 og oftere.

Paa Latin i *Henr. Stephani* artis med. princip. Cfr. ovfr. Oribasios.

§. 460.

Joannes fra Alexandria (formodentlig i Begyndelsen af 7de Aarh.) skrev om B. 6 af Hippokrates' Epidemika.

Kun paa Latin i *Joannitii Arabis* Isagoge in Tegni (Artis Cella). Venet. 1483. Fol. *)

Palladios med Tilnavn Iatrosophista, fra Alexandria. Formodentlig i Begyndelsen af 7de Aarh. eller maaskee tidligere. *I. S. Bernard* (de febribus). Lugd. Bat. 1745. 8. En Commentar (ufuldstændig) over Hippokrates: de fracturis (i Chartiers Udg. af Hippok. (§. 167). Vol. XII, P. 270 sqq.); og Scholier til B. 6 af Hippokrates' Epidemika (i: Medici antiqui Græci. Jun. Crasso interprete. Basil. ap. Petr. Pernam. 1581. 4.).

Theophilos eller Philotheos, med Tilnavn Protospatharios. I første Halvdeel af 7de Aarh. Samlede udaf de ældre Forfatteres Skrifter. 1) περὶ κατασκευῆς ἀνθρώπου σώματος (de corporis hum. fabrica), 5 B.

† *Guil. Morellus.* Paris. 1555. 8.

---

*) Jeg kan ikke indestaae for Rigtigheden af denne Angivelse. I Catalogus Bibl. Bünavianæ (Tom. I. P. 51) nævnes: Articella. Venet. 1507. 8, men i Indholdslisten findes Intet af Joannes fra Alexandria.

2) περὶ οὔρων (de urinis). Fed. Morellus Lutet. 1608. 12. Th. Guidotius Lugd. Bat. 1703. (Ny Titel 1731) 8.

3) π. διαχωρημάτων (de excrementis). Th. Guidotius al.

4) π. σφυγμῶν (de pulsu). Kun udg. paa Latin under Philaretos' Navn ved *A. Torinus*, f. Ex. i Henr. Steph. Art. med. princ. (§. 459).

5) en Commentar over Hippokrates' Aphorismer (ogsaa under Navn af Philothei comment. cet.). Paa Latin: *L. Coradus*. Venet. 1549. 8. † Spiræ 1581. 8.

Denne Commentar tillægges af Andre

Stephanos fra Athen. 640. (§. 457), af hvem haves en Commentar til B. 1 af Galenos' Therapeutikon (§. 367). Udg. Venet. 1536. 8.

Fragmenter af 1, 3, og andre Skrifter af Theophilos udg. af *A. Mustoxydes* i συλλογὴ Ἑλληνικῶν ἀνεκδότων. Venet. 1816. 8.

Paulos fra Ægina. I sidste Halvdeel af 7de Aarhundrede. Udmærkede sig i flere Dele af Videnskaben, navnligen i Chirurgien, og meddeelte sine egne Iagttagelser med Uddrag af ældre Skribenter i et Skrift om Lægevidenskaben i Almindelighed, 7 B.

‡ *Ed. pr. ap. Aldum.* Venet. 1528. Fol. og oftere.

† (*Hieron. Gemusæus*). Basil. ap. Cratandr. 1538. Fol.

Conf. H. Gemusæi observatt. in Paul. Æg. Basil. 1543. Fol.

Theophanes Nonnos. I Midten af 10de Aarh. Ved Konstantinos Porphyrogenetos' Foranstaltning (§. 446)

[illegible] [illegible] rum. — Om disse [illegible]

[illegible]

§. 459.

Oribasios fra Pergamos eller fra Sardes, [illegible] Stor. Anseelse, endskiøndt en [illegible]

1) Ἑβδομηκοντάβιβλος, 70 [illegible] og [illegible] chiske Skrifter. Af dette Værk er den [illegible] bentlig tabt, og det, som er bekiendt deraf, er [illegible] kun udgivet paa Latin.

Paa Grækſ:

B. 1—2: *C. G. Gruner* (Collecta medici[illegible] 1782. 4.

B. 5, C. 1—6: *Aug.* [illegible]

B. 24—25: (collectaneorum artis [illegible]) ap. *G. Morellum.* Paris. 1556. [illegible]

[illegible] *Dundas* [illegible] 4.

B. 46—47 i *A. Cocchii* libri Graeci [illegible] Flor. 1754. Fol. P. [illegible] sqq.

Ikke udgivne: B. 3—15 (undtag. B. 5, C. 1—6) og B. 43—45.

Noget af Oribasios findes i *C. F. Matthaei* [illegible] veterum medic. Graecor. opuscula. Mosqu. 18[illegible]. 4. (S. [illegible])

Paa Latin:

B. 1—15 og 24—25: † *I. B. Rasario* interpr. Venet. [illegible]

† Paris. ap. Turrisan. sub offic. Aldina. 1555. 8.

Ogsaa i: † Oribas. opera. Latine. *I. B. Rasario* interpr. 3 Partt. Basil. 1557. 8 og

† *Henr. Stephanus*, i Medicae artis principes post [illegible] lenum [illegible] Paris. 1567. 2 Voll. Vol. 1.

Bøgerne: 16—23, 26—42, og 48 [illegible]

[illegible] Ven. ap. Ald. 1534. [illegible] (Opuscula).

3) εὐπόριστα (medicamenta facile parabilia), 4 B.

4) en Commentar over Hippokrates' Aphorismer. Paa Latin ved *I. Guinterius*. Paris. 1533. 8. † Basil. ap. Cratandr. 1535. og ofte.

[illegible] fra [illegible] i Mesopotamien. I første Halvdeel af [illegible] Aarhundrede. Methodiker. Forkierlighed for Neo-Platonismen. Βιβλία ἰατρικά, 16 B., sildigere inddeelte i 4 [illegible] Udtog af Galenos' og Andres Skrifter, dog ikke uden Selvstændighed.

Paa Græsk: B. 1—8 (libri medicinales) † Ap. Ald. Venet. 1534. Fol.

I. C. Hebenstreit, tentamen super libris octo nondum edit. et libri [illegible]. Lips. 1757. 4.

B. 9 af dette [illegible] Ἑλλήνων ἀνέκδοτον ved A. Mustoxydes. Venet. 1816. 8.

Paa Latin: B. 1—16 [illegible] Cornarius. Basil. † 1535. † 1542. Fol. Lugd. 1549. Fol.

Henr. Steph. Med. Art. princip. See ovf.

Car. Weigel, Aëtionarum exercitat. specim. Lips. 1791. 4.

[illegible] *Fabric.* Bibl. Gr. VIII, 317 sqq. (ed. vet.).

Alexandros fra Tralles i Lydien. Omtrent i Midten af 6te Aarhundrede. Han hørte ikke til nogen Skole, og, endskiøndt han ikke var fri for Overtro, er han den fortrinligste iblandt denne Tidsalders lægevidenskabelige Forfattere baade ved Erfaring, Tænksomhed og Foredrag. 1) En Therapeutik, 12 B. (Sammenl. S. 369).

† *Ed. pr. J. Goupylus* (de remedica libr. XII). Lutet. 1548. Fol. [illegible] tillige Oversættelse af et Skrift π. λοιμικῆς af den

arabiske Læge Rhazes (10de Aarh., af hvis mange Skrifter en Deel ere oversatte paa Latin). Afhandl. de pestilentia findes ogsaa andensteds.

† I. Guinterius. Basil. 1556. 8.

2) περὶ ἑλμίνθων (de lumbricis).

Ed. pr. H. Mercurialis i Variæ lectiones. Venet. 1570. 4 og oftere.

Paa Latin i *Henr. Stephani* artis med. princip. (se ovfr. Oribasios).

§. 460.

Joannes fra Alexandria (formodentlig i Begyndelsen af 7de Aarh.) skrev om B. 6 af Hippokrates' Epidemika.

Kun paa Latin i *Joannitii Arabis* Isagoge in Tegni (Artis Cella). Venet. 1483. Fol. *)

Palladios med Tilnavn Iatrosophista, fra Alexandria. Formodentlig i Begyndelsen af 7de Aarh. eller maaskee tidligere. *I. S. Bernard* (de febribus). Lugd. Bat. 1745. 8. En Commentar (ufuldstændig) over Hippokrates: de fracturis (i Chartiers Udg. af Hippok. (§. 167). Vol. XII, P. 270 sqq.); og Scholier til B. 6 af Hippokrates' Epidemika (i: Medici antiqui Græci. Jan. Crasso interprete. Basil. ap. Petr. Pernam. 1581. 4.

Theophilos eller Philotheos, med Tilnavn Protospatharios. I første Halvdeel af 7de Aarh. Samlede udaf de ældre Forfatteres Skrifter. 1) περὶ κατασκευῆς ἀνθρωπίνου σώματος (de corporis hum. fabrica), 5 B. † Guil. Morellus. Paris. 1555. 8.

---

*) Jeg kan ikke indestaae for Rigtigheden af denne Angivelse. I Catalogus Bibl. Bünavianæ (Tom. I. P. 51) nævnes: Articella. Venet. 1507. 8, men i Indholdslisten findes Intet af Joannes fra Alexandria.

juridiske Studier med offentlige Lærere, og foruden Lære-pladsen i Rom, [illegible] Chr. [illegible] Berytus, i [illegible] og i Constantinopel.

b) Lov-Samlinger, foranstaltede efter en vis Plan. Begyndelsen hertil skeete ved det af Salvius Julianus under Hadrianus redigerede *Edictum perpetuum* (131), om hvilket Undersøgelserne vel ikke ere sluttede, men som formodentlig indeholdt en mere ordnet Fremstilling af Edictum praetoris, og hvis Plan fulgtes i de efterfølgende Lovbøger. Men efterat Retsvidenskaben i det tredie Aarhundrede havde opnaaet sin høieste Udvikling, især den private Ret, viiste sig ogsaa her Tidsalderens Hang at bringe den ældre Litteratur i magelige Udtog. — Fra det fierde Aarhundrede vare Retskilderne deels Juristernes Skrifter, deels Keisernes Love. Samlinger bleve mere og mere nødvendige. De ældste Samlinger, der for største Delen kun indeholdt rescripta imperatorum, vare Privat-Samlinger ved

Gregorianus (300), der især optog rescripta Hadriani, og

Hermogenianus, maaskee omtrent 370.

Hvad der er bevaret af disse Samlinger er udgivet af G. Hugo i Corpus Juris civilis Antejustinianei, Berol. 1815. 2 Voll. 8.

De ældre Samlinger fortrængtes efterhaanden ved nyere, og da de fleste, især de mindre auctoriserede, derved kom i Forglemmelse, gik de for største Delen til Grunde.

Valentinian den 3die udgav 426 et Udvalg af Juristernes Meninger, og Regler for Afgiørelsen i [illegible]

udstrent, hvoraf blot Stykker ere tilbage: Ἐπιτομὴ τῶν ἰατρικῶν θεωρημάτων (de medendi curatione).

† Ed. pr. H. Martius. Argent. 1569. 8.

I. S. Bernard. Gothæ & Amstelod. 1794—95. II Voll. 8.

Michael Konstantinos Psellos d. N. (§. 421 og fl. St.). Περὶ διαίτης (de victus ratione). Latin † Basil. ap. A. Cratandr. 1529. 8.

Et Fragment om Blodets Farve efter Aareladning, hvori Persernes Lære herom indeholdes, udg. med Mich. Psellos d. Ældre de lapidibus ved J. St. Bernhard (see § 456.

Simeon Sethos. Omtrent 1073. Σύνταγμα περὶ τροφῶν δυνάμεων, i alphabetisk Orden. Desuden flere ikke udg. Skrifter, iblandt hvilke et botanisk Lexikon.

De alimentorum viribus:

† Lil. Gyraldus. Basil. 1538. 8.

† M. Bogdanus. Lut. Paris. 1658. 8.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. [illegible]

Niketas. Formodentlig midt i Slutningen af 11te Aarhundrede. Συλλογὴ χειρουργικῶν τέχνης, samlede udaf mange tildeels tabte Skrifter. En Udsigt over Indholdet efter florent. Haandskrifter (med Oribasios B. 46—47)

A. Cocchi (§. 459). P. 1 sqq.

§. 461.

Synesios. Efter Midten af 12te Aarh. Oversatte paa Græsk et Stykke (om Febre) udaf et Skrift af en arabisk Læge, Abou-Djaffer, hvilket Skrift var oversat paa La-

tin af Constantinus Africanus i 11te Aarhundrede, i hvis Skrift Viaticum peregrinantium, 7 B.

Dette viat. og Synes. de febribus:

I. S. Bernard. Amstel. & Lugd. Bat. 1749. 8.

Sammenl. ovfr. §. 371.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. IX. 201 sqq.

Demetrios Pepagomenos. Efter Midten af 13de Aarh. Skrev efter Galens og egne Jagttagelser: περὶ ποδάγρας. Sammenl. §. 471.

Paris. ap. (G. Morelli) 1558. 8.

I. S. Bernard. Lugd. Bat. 1743. 8. (Ny Titel, Arnhem. 1753. 8).

Nikolaos med Tilnavn Myrepsos. I Slutningen af 13de Aarh. Hans Skrift: de compositione medicamentorum, i 48 Afsnit, er kun udg. paa Latin ved

† *L. Fuchs.* Basil. 1549. Fol.

Henr. Stephanus i art. med. princ. (§. 459), og oftere.

Et Udtog deraf, maaskee af en

Nikolaos fra Alexandria, udg. ved

N. Rheginus. Latin. Ingolstad. 1541. 4, og oftere.

J. A. Fabric. Bibl. Gr. XII, 4 sqq. (ed. vet.).

Joannes Actuarius. I Slutningen af 13de Aarh. 1) *περὶ ἐνεργειῶν καὶ παθῶν τοῦ ψυχικοῦ πνεύματος καὶ περὶ διαιτῆς*, 2 B. (de actionibus et affectibus spiritus animalis).

† *I. Goupylus.* Paris. 1557. 8.

I. F. Fischer. Lips. 1774. 8.

Sammenl. *I. S. Bernard*, reliquiae med. crit. Ed. C. G. Gruner. Jen. 1795—1796. 8. Pag. 16 sqq.

2) μέθοδος θεραπευτική, 6 B. Kun udg. paa Latin:

C. H. Mathisius (de methodo medendi). Venet. 1554. 4.

3) περὶ οὔρων (de urinis), 7 B. Kun paa Latin, f. Ex. ved

† *Ambr. Leo*. Venet. 1519. 8.

† Basil. ap. Cratandr. 1529. 8.

† Traject. ad Rhen. 1670. 8. og oftere.

Jo. Act. Opera, lat. Paris. ap. B. Turrisan. 1556. 8.

Jo. A. Fabric. Bibl. Gr. XIII. 635 ed. vet.

Georgios [illegible] 1450.

Περὶ τῶν τοῦ [illegible] Skrift af en Anonymos ved

J. S. [illegible]

§. 462.

Fra 7de Aarh. skreves Bøger om den Deel af Dyrlægekunsten, som angaaer Heste-Sygdomme. Til denne Classe af Forfattere hørte Apsyrtos fra Prusa, Hierokles, Theomnestos, Eumelos fra Theba, Himerios o. A. Men naar undtages de Steder, hvor disse Forfattere leilighedsviis omtales af Andre, kiendes de kun af det Udtog, som ved Konstantinos Porphyrogenetos' Omsorg (§. 446) foranstaltedes udaf disse Forfatteres Skrifter ved en ubekiendt Skribent i 10de Aarhundrede. Denne Samling kaldes Hippiatrika, og er inddeelt i 2 Bøger.

† *S. Grynæus* (de veterinariæ medicina). Basil. 1537. 4.

Anmærkn.

De Forfattere, som i denne Periode have skrevet om Mantisk Oneirokritik, og Physiognomik, ere anførte ovenfor S. 371—372.

X. Praktiske Videnskaber.

Sammenhæng. §. 373—374.

a. Lovkyndighed *).

I de ældre Tider indsamlede de græske Staters Borgere i Folkeforsamlingernes og Domstolenes offentlige Forhandlinger den Kundskab om Love og Retsvæsen, som udfordredes til at tage Deel i disse Forhandlinger, og til at afgiøre [illegible]. De, som behøvede nøiagtigere Kundskab om Love og Retsvæsen, for at handle og virke som Statsmænd, Dommere, Talere o. s. v., underviistes og øvedes i Rhetorernes (§. 121 fgg.) og sildigere i Sophisternes (§. 317 fgg.) Skoler. De Retskyndige udgiorde i hine Tider ikke en egen Stand, og Lovkyndigheden ikke en særlig Videnskab. Grækerne havde ingen Systemer før Romer-Retten ved de byzantinske Keisere indførtes i det øst-romerske Rige. Derfor kan Grækernes juridiske Litteratur ikke afhandles uden i Forbindelse med Romernes; thi hiin var udsprungen af denne, og er ikke, som deres øvrige Litteratur, fremblomstret af deres nationale Cultur, Statsliv, og borgerlige Indretninger. Men da Grækerne paa anførte Maade vare blevne bekiendte med de romerske Keiseres [illegible]

*) Statskunst og Statsoekonomie (§. 373) ere i dette Tidsrum leilighedsviis omtalte i det Foregaaende, f. Ex. ved Konstantinos Porphyrog. §. 397, 2. og Basilios Makedon. §. 440 o. a.

[illegible] Retsvidenskab [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] at bearbeide den [illegible] [illegible] de græske Keisere fortsatte.

I. A. Bach, Histor. jurispr. Rom. Lips. 1754. 8. Ed. 6. 1806. 8.

C. G. Haubold, Institutiones juris Romani litterariæ, [illegible] Lips. 1819. 8.

Institutiones juris Rom. privati lineamenta cet. ed. Otto. Lips. 1826.

[illegible] Geschichte [illegible]

1826.

Zimmern, Gesch. des Römisch. Privatrechts. Heidelb. B. 1. 1826. B. 3. 1829. 8. B. 2 mangler.

A. Schweppe, Römische Rechtsgeschichte und Rechtsalterthümer. Götting. 1826. 8.

Om disse Forfattere [illegible] Bibl. [illegible] XII. 217 sqq. (ed. vet.).

§. 464.

Efterhaanden som Mængden af Retskilder og juridiske Skrifter [illegible], blev det [illegible] at finde Rede i [illegible] for de Mange, som enten i theoretisk eller i praktisk Henseende havde at giøre med disse Gienstande. [illegible] et Middel til Forsøg paa at [illegible] og at [illegible] disse Vanskeligheder. [illegible]

a) foruden den private Veiledning, til hvilken der vistnok var rigelig Leilighed hos hiin Tids talrige Skrifter, de

juridiske Studier med offentlige Lønninger og forskaffede Lære-pladse, som [illegible] i Rom, i Berytus efter Chr. F. Tid, siden i Athen, Alexandria og i Constantinopel.

b) Lov-Samlinger, foranstaltede efter en vis Plan. Begyndelsen hertil skete ved det af Salvius Julianus under Hadrianus redigerede *Edictum perpetuum* (131), om hvilket Undersøgelserne vel ikke ere sluttede, men som formodentlig indeholdt en mere ordnet Fremstilling af Edictum praetoris, og hvis Plan fulgtes i de efterfølgende Lovbøger. Men efterat Retsvidenskaben i det tredie Aarhundrede havde opnaaet sin høieste Fuldkommenhed i den private Ret, viiste sig ogsaa her Tidsalderens Hang at bringe den ældre Litteratur i magelige Udtog. — Fra det fierde Aarhundrede vare Retskilderne deels Juristernes Skrifter, deels Keisernes Love. Samlinger bleve mere og mere nødvendige. De ældste Samlinger, der for største Delen kun indeholdt rescripta imperatorum, vare Private-Samlinger ved

Gregorianus (300), der især optog rescripta Hadriani, og

Hermogenianus, maaskee omtrent 370.

Hvad der er benævnt af disse Samlinger, er udgivet af *G. Hugo* i Corpus Juris civilis Antejustinianei. Berol. 1815. 2 Voll. 8.

De ældre Samlinger fortrængtes efterhaanden ved nyere, og da de fleste, især de mindre auctoriserede, derved kom i Forglemmelse, gik de for største Delen til Grunde.

Valentinian III. udgav 426 et Udvalg af Juristernes Meninger, og Regler for Afgiørelsen i [illegible]

Afskrift [illegible] Ordning [illegible] Codex Theodosianus (§. 465).

Iblandt de berømteste latinske Jurister under Hadrianus indtil Gordianus (117—244, henimod Midten af 3die Aarhundrede), vare: S. Pomponius, Gajus, Æmil. Papinianus, Domit. Ulpianus, Julius Paulus og Herennius Modestinus, der tillige skrev paa Græsk, og var den første græsk-juridiske Skribent fra det 4de Aarhundrede.

§. 465.

Theodosios II (408—450) lod 8 Retslærde samle [illegible] Constantin [illegible] Codex Theodosianus [illegible] 438. Den bestod af 16 Bøger, af hvilke de 11 sidste haves fuldstændige, men af de 5 første kun et Udtog (i breviarium Alaricianum) og Fragmenter. De af Theodosios og Valentinian efter 438—468 givne Love indeholdes i *Novellæ constitutiones*.

Foruden andre Retskilder benyttedes Cod. Theod. til Kilde og Forbillede i de nye germaniske Stater i Begyndelsen af 6te Aarhundrede, navnligen af Alarich for Vestgotherne og af den burgundiske Konge Gundebald.

En af Hovedgienstandene for Justinians (527—565) [illegible] var at ordne og bearbeide det hidtil værende

Rets-Materialier til et for [illegible] Fornødenhed passende Heelt. Resultaterne af disse Bestræbelser vare:

1) *Codex Justinianeus* s. *Constitutionum*, udarbeidet ved 10 Retskyndige, iblandt hvilke [illegible], udkom 529, og indeholder, efter samme Plan som Edictum perpetuum (§. 404), constitutiones imperatorum fra [illegible] af indtil [illegible].

2) *Pandectæ*, ogsaa kaldte *Digesta*, i 50 B., inddeelte i 422 tituli. Denne Samling, uddraget af en stor Mængde juridiske Skrifter, ordnet og bearbeidet af Tribonianus og 16 andre Jurister, udkom 533. Hovedkilden var Ulpianus, af hvis Skrifter omtrent en Trediedeel af Pandekterne er tagen.

3) *Institutiones* (Instituta, Elementa) i 4 B. En retslærdig Haandbog, udarbeidet af Tribonianus, Theophilus og Dorotheos, udgivet 533. [illegible]

4) Nye Anordninger, Afgjørelser (decisiones), og det Uligeartede i de anførte Værker gav Anledning til, at det overdroges [illegible] og 4 andre Lovkyndige at udarbeide en ny Udgave af codex Justinianeus, som udkom [illegible] under Navn af

Codex repetitæ prælectionis, 12 B.

Disse Lovbøger i Forening med Novellerne (§. 405) udgjøre

Corpus juris civilis Justinianei.

[illegible]

Af [illegible] Græsk.

Justinians nyere Forordninger (νεαραί, constitutiones) 535—565 udgiøre en egen Deel af Corpus juris (§. 465). De ere for største Delen skrevne paa Græsk (νεαραὶ διατάξεις, Novellae), men oversattes tidligt paa Latin (Corpus Authenticorum, Authenticae, novellae constitutiones), og kaldtes sædvanligen: Novellae. De latinske Noveller [illegible] Antallet af Novellerne er nu 168. Til denne Samling høre desuden 13 saakaldte Edicta Justiniani.

De græske Noveller: G. Holoander, Novellae constitutiones, cet. Norimb. 1531. Fol. og oftere. H. Scrimger. ap. Henr. Stephan. 1558. Fol. De ere ogsaa udgivne i Corpus juris civilis.

Sammenl. F. A. Biener, Geschichte der Nov. Justin. Berl. 1824. 8.

§. 467.

En Lovbog for det græske Rige blev mere og mere nødvendig: Adskillige Arbeider af denne Art sigtede til at forberede de saakaldte Basilika (nedenfor).

Basilios Makedon, 867—886 (§. 430), udgav ved Niketas Patricius ὁ πρόχειρος νόμος [illegible], hvilken han [illegible] og da han forøgede med en ἐπαναγωγή [illegible], som Leo VI (nedenfor) udgav i Begyndelsen af sin Regiering (911).

En Deel af disse Samlinger, under Navn af Leonis et Constantini eclogae legum, findes

† *I. Leunclavii Jus Graeco-Romanum* [illegible] *Frehero* 2 Vol. 2. Francof. 1596. Fol.

De under Basilios begyndte Arbeider fortsattes under Leo VI med Tilnavn Philosophos, Keiser 886—911. (§. 388. 454). Herved hører forneden hans ἐκλογή (eclogae):

1) Βασιλικαὶ διατάξεις, 60 B., uddragne af Corpus juris, af de sildigere verdslige og geistlige Love og Bestemmelser, udkom i Slutningen af 9de eller i Begyndelsen af 10de Aarhundrede. Sammen med Basilika [illegible] 2) ἐπανορθωτικαὶ καθάρσεις (emendatae constitutiones).

H. Scrimger, med Justinians Noveller l. c. §. 466. Ogsaa i Corpus jur. civ.

C. A. [illegible] *de Novellis Leonis* [illegible] *Hal.* 1779. 8.

En fuldstændigere Bearbeidelse af alle tidligere retsgyldige Love, indeholdende en Romerret paa Græsk, udkom under Konstantinos Porphyrogenetos (§. 397 o. fl. St.). Denne Lovbogs Titel [illegible] (fra Leo VI) Ἀνακάθαρσις (Basilica repetita [illegible]) [illegible] sædvanligen Basilika, 60 [illegible] [illegible] og indbefatter baade den verdslige og kirkelige Ret (jus civile og jus canonicum). [illegible] denne Bearbeidelse udkom, [illegible] 945. Corp. jur. Justin. [illegible] ogsaa i det [illegible] man ikke Basilika før i [illegible] Aarhundrede.

Det kan endnu ikke afgjøres, om de [illegible] Fragmenter, som haves, ere af Leos eller af Konstantinos' Basilika. Maaske er hiint rimeligst.

---

† *C. A. Fabrotus*, Basilicon libri LX cet. Paris. 1647. Tom. 1—7. 4 Voll. Fol.

† *I. Cujacius*, Bas. Libr. LX. Lugd. Batav. 1566. Fol.

G. O. Reitz, Supplem. Basilici Lib. 49—51 og libr. 52 tit. I. Lugd. Bat. 1765. Fol. (Ogsaa i Meermanni thesaur. jur. Tom. V).

Vi tilføie: *I. Leunclavii* Basilicon, synopsis. Basil. 1575. Fol. *C. Labbæi* obss. & emendd. in synopsin Basilicon. Paris. 1606. Paany 1606. 8.

C. G. Haubold, Manuale Basilicorum. Lips. 1819. 4.

C. Witte, Basilicorum titulus de diversis regulis juris. Vratisl. 1826. 4.

C. G. E. Heimbach, de Basilicorum origine, fontibus cet. Lips. 1825. 8.

Romanus Lecapenus gav 919 en ἐκλογὴ νόμων, som ikke er udgiven. De efterfølgende Keisere, f. Ex. Alexios Komnenos, gave mange Love, af hvilke nogen Samlinger haves.

Fra 9de Aarhundrede af haves Commentarer og Glosser (γλῶσσαι νομικαί, glossæ verborum juris). Om Commentarerne see §. 468.

---

† *C. Labbeus*, veteres glossæ verborum juris cet. Paris. 1616. 8; og med Cyrilli, Philoxeni et aliorum glossariis † Paris. 1679. 8. Paany i Labbæi Gloss. cet. ed. Lond. (§. 439). Pag. 441 sqq.

A. Schulting i Ottonis Thesaur. jur. Rom. Vol. 3. Traj. ad Rhen. 1733. Fol.

[illegible] 4.
Lips. 1742. 4.
J. A. Fabric. Bibl. Gr. Vol. VI.

De vigtigste Retskyndige i dette Tidsrum.

§. 468.

Nogle ere nævnte i det Foregaaende. Om forskjellige Dele af de ovenfor omtalte Lovbøger skreves Commentarer, især i Justinians Tidsalder, f. Ex. af

Theophilos Antecessor (§. 465). En Commentar over Digesta, hvoraf kun haves Fragmenter, og en Paraphrase over en Deel af Justinians Institutiones (§. 466).

Denne udg. af

† *Vigl. Zuichemus*, Institutiones juris civil. (Ed. princ.). Basil. 1534. Fol. og oftere. Dernæst efter forskjellige Udgaver, f. Ex. af *Godofredus* og *C. A. Fabrotus*,

G. O. Reitzius, Paraphrasis græca institutionum Caesarearum cum fragmentis cet. Hagæ Com. 1751. 2 Voll. 4. Med Aftryk. Lips. 1756.

C. Wüstemann, Theophilos Paraphrase der Institutionen Justinians. Berl. 1823. 2 Voll. 8.

F. W. Degen, Bemerk. über das Zeitalter des Theophilos. Lüneb. 1809. 8.

Paa samme Tid: Thallelæos, Theodoros, Stephanos, Kyrillos, Philoxenos o. A.

Fragmenter af disses Commentarer:

D. Ruhnkenius i *Meermanni* Novus Thesaurus juris ci-

vitis & emen. Hage Com. 1751–1752. 7 Voll. Fol. (Tom. III. V).

I Slutningen af Justinians Regiering skreves flere Commentarer, af hvilke Fragmenter ere bevarede, f. Ex.: Kubidios ell. Gobidas, Heros Amblichos o. A.

§. 469.

Imod Slutningen af 7de Aarhundrede forfattedes:

Νόμοι γεωργικοί (leges rusticæ) ved Justinianos II (685); formodentlig paa [illegible] Leo

Νόμοι στρατιωτικοί (leges militares) ved Rufus (uvist hvilken Rufus); og

Νόμοι ναυτικοὶ τῶν Ῥοδίων (Jus navale Rhodiorum) maaskee af Doxinos.

Udgivne (dog leg. milit. uden Rufus' Navn) ved

Sim. Schard, Leges Rhodior, navales, militar. & georgic. (med Eustachii libr. de varia temporum in jure civili observatione). Basil. 1561. 8.

I. Leunclavius i Vol. II af jus græco-latinum. (See §. 467).

Leges rusticæ i *G. O.* Reitzii Supplem. thesauri *I. L. B. Meermanni* cet. See ndfr. Konstant. Harmenopulos.

I det 11te og efterfølgende Aarhundreder:

Michael Konstantinos Psellos d. Y. *Σύνοψις νόμων*. See §. 388. Sammenl. §. 421 o. fl. St.

Michael Attaliates. 1073. *Ποίημα νομικὸν, ἤτοι πραγματική* (opus de jure; synopsis juris pragmatici). Meest Udtog af Basilika.

I. Leunclavius, l. c. §. 467. I Vol. II.

Eustathios ell. Eustachios, Antecessor. Han levede formodentlig sildigere end Konstantinos Porphyrogenetos. *Περὶ τῶν χρονικῶν διαστημάτων* (de temporum in jure observatione).

Sim. Schard med leges rusticae. Ed. oft.

I. Leunclavius, l. c. (§. 467) i Vol. II. Pag. 207 sqq.

I *J. Cujacii* Oper. Ed. C. A. *Fabrotus*. Lutet. Paris. 1658. 10 Voll. Fol. I Vol. I.

L. H. Teucher. Lips. 1791. 1802. 8.

Konstantinos Harmenopulos. 1320 — omtr. 1380. Den sidste græsk-juridiske Skribent. 1) *Πρόχειρον τῶν νόμων* (Promptuarium juris civilis), 6 B. Supplement til det Værk, som Basilius Makedon foranstaltede (§. 467).

† *T. A. Suallenberg*. Paris. 1540. 4.

G. O. Reitzius. Udg. af *I. L. B. Meermann* i Supplem. Thesaur. jur. Hagæ Com. 1780. Fol.

2) *Ἐπιτομὴ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων*.

I. Leunclavii Jus græco-latinum (See §. 467), i Vol. I.

Desuden haves ikke faa Inedita og Fragmenter af juridiske Skrifter.

Kirkeret. *Jus canonicum.*

§. 470.

Mængden af Love, Forskrifter, Beslutninger, givne i Kirkens Anliggender, deels af Keiserne, deels af Concilierne, gjorde efterhaanden Samlinger deraf nødvendige. Her nævnes ikkun de græske Forfattere, af hvilke vi have Skrifter af denne Art. Sammenl. §. 467 om Konstant. Porphyrog.

Joannes med Tilnavn Scholastikos og Apokrisiarios fra Antiochia. Død 578. 1) Τῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων συλλογή. 2) Νομοκανὼν, indeholdende de keiserlige Anordninger i Kirkesager, men af uvis Ægthed.

† *G. Voelli & Henr. Justelli* Biblioth. juris canonici. Paris. 1661. 2 Voll. Fol.

Photios. Imod Slutningen af 9de Aarhundrede. Ovfr. §. 441. 446. *Νομοκανὼν* ell. *Προκανὼν*, som blev Hovedbogen for det østlige Riges Kirkeret.

Voellus og *Justellus* l. c. i Vol. 2. P. 785 sqq.

Til dette Skrift af Photios, ligesom ogsaa til Kirkefædrenes og Conciliernes Canones, haves Scholier af

Theodoros Balsamon, i sidste Halvdeel af 12te Aarhundrede.

Voellus og *Justellus* l. c. Vol. 2.

Af hans øvrige Skrifter nævne vi: *συλλογὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων*, F. B.

C. A. Fabrotus i Voelli & Justelli Biblioth. cet. Vol. 2.

Allerede tidligere i samme Aarhundrede forfattedes Scholier til Kirkefædrenes og Conciliernes Canones af

Joannes Zonaras (§. 400). Udg. andensteds og i

G. Beveregii συνοδικὸν s. Pandectæ canonum cet. Oxon. 1672. 2 Voll. Fol.

Alexios Aristenos. Omtr. i Midten af 12te Aarh. Scholier til en *σύνοψις κανόνων*, hvilken Synopsis urigtigen er ham selv tillagt.

Scholierne udgivne ved *Beveregius* l. c.

Matthæos Blastares. Omtr. 1330. Sammenl. §. 390. 407. En Art af Nomokanon kaldet *σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον*.

Bernardinus l. c. Vol. 2.

Konstantinos Harmenopulos. See §. 469.

---

b. Land- og Husvæsen. Jagt.

Sammenl. §. 374.

---

§. 471.

Saavel tidligere, som især i det 2det, 3die, og 4de Aarh. have forskiellige Forfattere skrevet om disse Gienstande, f. Ex.

Pamphilos fra Alexandria.

Diophanes fra Nikæa.

Didymos fra Alexandria. Et Værk i 15 B.

Sextus Julius Africanus. (Ovfr. §. 248. 355).

Nestor fra Laranda, i 3die Aarh. Et Digt om Hauge-væsenet: Ἀλεξίκηπος (Sammenl. §. 190), o. A.

Af disse og flere, meest græske Forfattere forfattede

Kassianos Bassos, formodentlig fra Bithynien (940), efter Foranstaltning af Konstantinos Porphyrogennetos (§. 397. 446. 467 o. fl. St.) Udtog med egne Tillæg under Navn af Γεωπονικά, 20 B.

† *I. A. Brassicanus*. Basil. 1539. 8.

P. Needham. Cantabr. 1704. 8.

I. N. Niclas. Lips. 1781. 4 Voll. 8.

Om Kogekunsten (μαγειρικὴ διδασκαλία) have Mange skrevet. Athenæos' Deipnosophistæ (§. 323) indeholder de vigtigste Bidrag til Kundskab herom.

Om Gienstande henhørende til Jagtvæsenet haves nogle Skrifter, som findes i

† *N. Rigaltii* Hieracosophion s. rei accipitrariæ scriptores cet. Paris. 1612. 8 Partt. 4. (Ʒ Vol. I).

1) *ἱερακοσόφιον* (de re accipitraria). af Demetrios Pepagomenos (§. 461).

2) *κυνοσόφιον* (de cura canum), enten af Demetr. Pepagomenos, eller af en ubekiendt Forfatter Phæmon.

Foruden af Rigaltius l. c. Part. I. Pag. 257 sqq. udg. f. Ex. † cum notis *Rubd. a Mosheim* et alior. Lips. 1654. 4.

3) *ὀρνεοσόφιον ἀγροικότερον*, og

4) *ὀρνεοσόφιον*; begge af ubekiendte Forfattere.

Anmærkn.

Om Kunsternes Theorie og Historie henvises til §. 370 og 374, Anmærkn.

Navne-Liste over de græske Forfattere.

Tillæg og Rettelser.

Side 32 Lin. 23: *G. G. Nitzsch*, historiæ cet. læs: *G. G. Nitzsch*, de historia Homeri, maximeque de scriptorum carminum ætate meletemata. Fascic. 1er. Hanov. 1830. 4.

— 50 — nederst tilføies: *E. L. Leutsch*, Thebaidis cyclicæ reliquiæ. Gott. 1830. 8.

— 76 — 2 ndfr. tilføies: *S. Karsten*, Xenophanis Coloph. carminum reliquiæ. Bruxell. 1830. 8.

— 92 — 23 tilføies: *C. J. Grysar*, de Græcorum tragœdia qualis fuerit circum tempora Demosthenis. Colon. ad Rhen. 1830. 4.

— 114 — 9 ndfr. Lips. 1829—30. 3 Voll. 8. — [illegible] læs: Lips. 1828—30. 4 Voll. 8. (Gr. Vol. 5—8 af Poetæ scen. Græc.

— 114 — 6 ndfr. tilføies: *B. Thiersch*. Vol. I. (Plutus). Vol. VI. Pars I. (Ranæ). Lips. & Lond. 1830. 8. Ogsaa i *G. Dindorfii* Poetæ scenici Græci. Acced. fragmenta. Lips. & Lond. 1830. 8. og særskilt: cum annott. Lips. 1830. 2 Voll. 8.

— 117 — 4 tilføies: Spec. III. 1830.

— 140 — 4 Erancof. læs: Francof.

— 144 — 17 Kayranda læs: Karyanda.

— 155 — 4 tilføies: *G. F. Schoemann*, Isæi oratt. cum fragm. cet. Gryphisw. 1831. 8.

— 167 — 5 ndfr. 1830 læs: 1829.

— 170 — 12 tilføies: *F. Panzerbieter*, Diogenes Apolloniates. Lips. 1830. 8.

— 238 — 13 tilføies: *A. Capellmann*, Alexandri Ætoli fragm. Bonn. 1830. 8. Forskiellig fra Alex. Ætolos er

Alexandros fra Ephesos, af hvem haves et Fragment om Planeterne i episke Vers, udg. af *Th. Gale* med Parthenios (§. 223). Sammenl. *A. F. Naeckii* schedæ criticæ. Hal. Sax. 1812. 4. P. 7 sqq.

S. 252 L. nederst: Stiros læs: Stiras.

— 265 — 16 Trazilos læs: Trasilos.

— 268 — 4 ndfr. tilføies: Sammenl. *L. C. Valckenaers* Udg. af Ammonios (§. 439) P. 295 sqq.

— 269 — 1 Nikanor udstryges.

— 308 — 10 tilføies: *J. A. Fabric.* Bibl. Gr. IX, 178 sqq.

— 311 — sidste: Aristol. læs: Aristot.

— 375 — 5 ndfr. og

— 385 — 12 v. S. v. Origines læs: Origenes.

— 392 — 4 ndfr. Antoninus læs: Antonius.

— 405 — 3 ndfr. fabeldgtig læs: fabelagtige.

— 408 — 4 ndfr. tilføies: *G. L. R. de Sinner*, Longi Pastoralia. Paris. 1829. 8.

— 428 — 2 ndfr. tilføies: *C. F. G. Nobbe*, specimen Arithmetica Nicomachææ Lips. 1828. 8.

— 470 — sidste Annubis læs: Annubio ell. Anubios.

— 486 — sidste: Perdikkas et o. f. v. læs: Perdikkas, af hvem haves et Digt af geographisk Indhold.

— 488 — 9 Paulos læs: Publius.

— 562 — 6 ndfr. tilligemed andre Skrifter tilføies: f. Ex. περὶ διαφορᾶς σχημάτων (l. c. P. 153 sqq.), hvilket i Haandskriftet tillægges Kranios Philon, hvorom dog Meningerne ere ulige.

— 582 — 14 tilføies: Anthemios fra Tralles, omtr. 532. Architekt. Af hans Skrift περὶ παραδόξων μηχανημάτων haves et Fragm. udg. af *Dupuy* i Memoir. de l'Acad. des Inscript. Vol. XLII og særskilt: Paris. 1777. 4.

